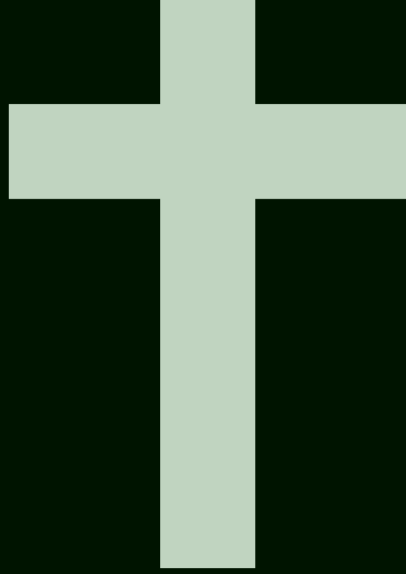

Mooꞑaani iiji

New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

Moocaani iijĩ
New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muinane

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Muinane [bmr], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muinane

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	61
SAN LUCAS	98
SAN JUAN	159
HECHOS	203
ROMANOS	256
1 CORINTIOS	280
2 CORINTIOS	304
GALATAS	320
EFESIOS	329
FILIPENSES	337
COLOSENSES	343
1 TESALONICENSES	349
2 TESALONICENSES	354
1 TIMOTEO	357
2 TIMOTEO	364
TITO	369
FILEMÓN	372
HEBREOS	374
SANTIAGO	393
1 SAN PEDRO AAME	400
2 SAN PEDRO AAME	407
1 SAN JUAN AAME	411
2 SAN JUAN AAME	417
3 SAN JUAN AAME	418
SAN JUDAS AAME	419
APOCALIPSIS	421

SAN MATEO

Jesucristo Siiijeminaa. (Lc 3.23-38)

¹ Jinoodimou Jesucristo eedeetemihaiu iicaumo. Jaabo Jesucristo David, Abraham, icamisi iyaachi iicaubo.

² Jaabo Abraham Isaac onooboco seemevauhi. Jaabo Isaac seemevauhi Jacob onooboco. Jaabo Jacob seemeneu Juda onoobo bu saatoho inahabomi.

³ Jaabo Juda seemevauhi Fares, Zara, onoomisico. Jaamisi seejiu Tama onoogo. Jaabo Fares seemevauhi Esrom onooboco. Jaabo Esrom seemevauhi Aram onooboco.

⁴ Jaabo Aram seemevauhi Aminadaco. Jaabo seemevauhi Naaso onooboco. Jaabo seemevauhi Salmon onooboco.

⁵ Jaabo seemevauhi Boos onooboco. Jaabo seejiu Rahab onoogo. Jaabo Boos seemevauhi Obed onooboco. Jaabo seejiu Rut onoogo. Jaabo Obed seemevauhi Isai onooboco.

⁶ Jaabo Isai seemevauhi aivojiiibo Davidco. Jaabo aivojiiibo David taabau Betsabe onoogo. Jaago Uria onoobo taabaco udumitiiciugo Salomon onooboco seemevauhi.

⁷ Jaabo Salomon Roboan onooboco seemevauhi. Jaabo seemevauhi Abia onooboco. Jaabo Abia seemevauhi Asa onooboco.

⁸ Jaabo Asa seemevauhi Josafat onooboco. Jaabo seemevauhi Joram onooboco. Jaabo seemevauhi Uzias onooboco.

⁹ Jaabo Uzias seemevauhi Jotan onooboco. Jaabo seemevauhi Acaz onooboco. Jaabo Acaz seemevauhi Ezequias onooboco.

¹⁰ Jaabo Ezequias seemevauhi Manase onooboco. Jaabo seemevauhi Amon onooboco. Jaabo seemevauhi Josia onooboco.

¹¹ Jaabo seemevauhi Jeconia onoobo, bu inahabomi icamoco Israel cumiminaaco Babilonia jiiinijevi asatyuudihivi.

¹² Jaanobuunati Jeconia seemevauhi Salatiel onooboco. Jaabo seemevauhi Zorobabelco.

¹³ Jaabo Zorobabel seemevauhi Abiud onooboco. Jaabo seemevauhi Eliaquim onooboco. Jaabo seemevauhi Azor onooboco.

¹⁴ Jaabo seemevauhi Sadoc onooboco. Jaabo seemevauhi Aquin onooboco. Jaabo seemevauhi Eliud onooboco.

¹⁵ Jaabo Eliud seemevauhi Eleazar onooboco. Jaabo seemevauhi Matan onooboco. Jaabo seemevauhi Jacob onooboco.

¹⁶ Jaabo Jacob seemevauhi Joseque Maria taje iicauboco. Jaago Maria Jesuco seemevauhi Cristo imomo iicaaboco.

¹⁷ Jaamaño Abraham iicaunoti David ifiivuunovi icamo fahuseeci sino igueenemeheje idimobacajeva. Jaanoti bu siino tonoodibacajevaro, bu israelmico babiloniam iiguinonimoro aamocasiunovi. Jaamo nani-vaminaaco iicanicibadi. Babilonia jiiinijevi satyuumo. Jaanoti bu siino tonoodibacajeva nigaciti jari Cristo fiivuuhi.

Jesucristo Ifivuuno. (Lc 2.1-7)

¹⁸ Jilli Jesucristo fiivuuhi seeji Maria Joseque itajevaqui icacuui. Jaarugo diibomahi iicautinaacaro seemene ijeebifaño icacuui Moocaani Gaija mitya noojiri.

¹⁹ Jaanaa Jose aiji ijeeb# imino iicahicaumaño imuguut#bo miyaminaaco diigo tolli iicaunoco uguubusunoco. Jilli ll#vi diigoti gaajaciratino idugaavequi omoonjiruno,

²⁰ esamaajeri icahicaubovi fucu tigafañodi Moocaani toomominaafi diibovi ajafeveuboro diiboco nuuhi: Jose David iyaachi, igototi#boro Mariaco diitabati gaayici oono diigofaño seemene ifiivosee Moocaani Gaija seemene.

²¹ Jaasee ifiivoseeque Jesuti momoni. Jilli diibo momo icaji diibo cumiminaaco iimititi ataaajasujiibo iicamaño, nooboro.

²² Jilli icauno johono Moocaani ihiimaaminaafi Isaia onoobofeenedi unuono imiyacafetequi:

²³ Bagocaja ohoovagoro seemevajigo. Jaabo momoji, Emanuel, nooboro. Jaano jino momo Emanuel onono: Moocaani m#haivi gaseuhi, eneejiruno.

²⁴ Jaabo Jose aaicuudi, Moocaani toomominaafi diiboco unuubadi mooniubo Mariaco mogaiti gaayiciubo.

²⁵ Jaarugoma icauti#bo iseemeneque #ciugoro Jesuti omomoni#utinohachuta.

2

Jiinijeo Maaimomi Jesuco Emeeci#vauno.

¹ Jaabo Jesu fiivuuhi Belen onocuumivi Judea jiinije#vi. Jaasumi Herode onoobo toojiinije aivoj#bou.* Jaanaa Jerusale cuumivi gaseumo oriente aamijiti asaaumo maaimomi gaseuhi.

² Jaamo dilluuhi: ¿Cuuca iicaabo judiomi aivoj#bo ifiivoobo? Mi#ro m#hai orienteti imeecirigaico maatyimemere jino masaahi diiboco mihimovamo, noomoro.

³ Diito jilli unuunoco ihaivoj#bo Herode uguubuuboro ni#i ni#i minifutuuhi, bu paryi Jerusale cuumi miyaminaa icano.

⁴ Jaaboro ihaivoj#bo paryi#ino sacerdotemi aivoj#toco ucuuhuvauboro, bu Moise taj#baco miyaminaaco ij#beguefimoco icano ucuuhuvauboro diitoco dilluubo: ¿Naa, conoovi fiivejiibo Cristo? nooboro.

⁵ Jaanegui nuumo: Belen de Judeavi fiivejiibo tolli nooboro Moocaani iimaaminaafi caatin#uhi:

⁶ #joho Belen Juda jiinije cuumi, aivo oboci#goti#rucuumi, bu toojiinijeo aivoj#toguini#vi diicarahi. Jaarunaa Moocaani bocigusuhi. Mi#ro difañoti aivoj#bo fiiveji taacuumiminaa israelminaaco etemejiibo, noono, noomoro.

⁷ Jaanoma icaubo Herode diito maaimomico toovono ucuuhuvauboro imino dilluuhi diitoco imeecirigaico cofucu aatyimeunoco.

⁸ Jaaboro diitoco Belen cuumijaa agalluuboro nuubo: Tah#i mofoo. Jaamoro imino midillu toosee iicamañoco. Jaamo mahaty#medi uco mi#j#bogo uujoho bu tolliro imetequi, nooboro.

⁹ Jilli nooboro diitoco maaimomico ihaivoj#bo ij#buguuneri fuumo. Jaanaaca diibo imeecirigaico aamijiti aatyimeubo diito #mega feehicauhi. Jaanofeene#vi jari imeecirigai samañovi#ro minifutuuhi toosee iicaunohallivi.

¹⁰ Jaagai imeecirigaico imaaimomi aatyimeumoro sihidi imo imo minifutuumo.

¹¹ Jaadi toojafaño ajaaveveumo tooseeque atyimeuhi, bu see#i Mariaco icano. Jaamoro tooseguiino ememu#vuumoro tooseeque imuumo. Jaadi isatyotaaco afaay#umoro tooseeque aci#umo oro, insienso, mirra icanoco.

* **2:1** Jaabo Herode Imityaabo onoobo.

¹² Jaadi tígafañodi diitoco: Herode iicahígodi muhuumidino, noonoro afaguunegui, siijiriro uumiumo ijiinijejaago.

Jesuma Caanimisi Egipto Jiinijejaago Aгааuno.

¹³ Jaamo diito maaimomi ufuunobuunati tígafaño Moocaani toomominaafi Josevi ajafeveuboro diiboco nuuhi: Gañiivo jaaboro seemeneque seejima dñcñbo Egipto jiinijeví digaa. Jaaboro tahi diica jari ico onoonohachuta Herode amisi seemeneque guinejiibo igaicaauqui, nooboro.

¹⁴ Jaanegui Jose agañiivuuboro toosema seejico ñcñuboro fucufeeneviro fuuhi Egipto jiinijeví.

¹⁵ Tahi icaumo Herode iguijeveutinohachuta. Jilli icauno Moocaani ihi-imaaminaafifeenedi unuuno imiyacafetequi: Egipto jiinijeti Taseemeneque cuhuvaji, unuuno.

Herode Seemeque Gaisiraicisuhi.

¹⁶ Jaanaaca Herode maaimomi diibo iijico agaññunoco agaajaciuboro sihidí sífiratuubo. Jaaboro seemeque paryñcino gaisiraicisuubo mificabaciti guinoví iicaumoco paryí Belen cuumiri icaumo seemeque, bu paryí ihallídi iicaucuumije miyamínaa seemeque icano, maaimomi diiboco unuusumi paryí ifiivusehejeque.

¹⁷ Jilli miyaavuuno, Moocaani iimaaminaafi Jeremia acaatinuuno:

¹⁸ Guubuvusuno ico Rama onohígovi ataacasino sihidí ijñjovoonino; Jaago Raquel iseemeque ataago. Jaago imogotíhi diigoco ajacusunoco ochoomocñcñuuneguiha, nooboro.

¹⁹ Jaanobuunati Herode iguijeveunobuunati siino Moocaani toomominaafi Josevi siino jafeveuhi tígafañodi Egipto jiinijeví. Jaabo diiboco nuuhi:

²⁰ Goova gañiivoobo seemeneque seejima dñcñbo dojcñviro duhuumi Israel jiinijeví guijevecuumo seemeneque agaicaauguehicaumo, nooboro.

²¹ Jaanegui Jose agañiivuuboro tooseque seejima satyuuhi Israel jiinijejaago.

²² Jaarunaa Arquelao onoo bo caanibuuna Judeavi aivojñbotí iicaunoco Jose agajauboro tahi ufuunoco iguiubo. Jaaboco tígafañodi ijñbuguunoma iicaubo Galilea jiinijejaagoviro fuubo.

²³ Jahígo ñfutuudi Nazare cuumiví icatuubo. Jilli icauno Moocaani iimaaminaa unuuno imiyaavequi: Jesu Nazareoobo, noocññji, unuuno.

3

Jua Nitimínaafi Sicahígovi Jñbeguehi.

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jñ 1.19-28)

¹ Tusumi Jua Nitimínaafi saauhi Judeati iicano sicahígovi jñbogooboro jilli neehicauhi:

² Amññhai imitico mejeevesucu, jino Moocaani aivojñ iicajino fitívucuuhi, nooboro.

³ Jaabo jaani Jua, johono diibotí Moocaani iimaaminaafi Isaia jilli nooboro acaatinuubo:

Saatoho ico guubuvusuhi sicahígotí ocoovadiicññino: Moocaani jññhaico mihimibachu; sano ticovoro jññhaico meheetavo, onoono.

⁴ Jaabo Jua gaachehuu camellomi ijeene eetavotau. Jaabo machutahicau chahacami, bajío iimi icanoro.

⁵ Jaaboco uguubunicívamo saahicauhi Jerusale cuumiti. Paryí Judeao jiinijemínaa, bu Jorda tehi fitíno iicano jiinijemínaa icamo diiboco uguubunicívamo.

6 Jaamo iimitico ijibogonobuunati Jua diitoco Jorda onoohifaño nitihicauhi.

7 Jaanaaca bu diibojaago ajashutimo fariseomoto, saduceomoto icamo diibojaa initiquimaavamo asaahicaunoco aatyimeuboro diitoco nuuhi: jiniimomibadi mihicano miyaminaa! ¿Mijoho amihaiico ijibogonoti mataajaji ñihicuno Moocaani omoonijino ifiitvonoti?

8 Jaanegui imino mihica miyaano amihai eedehefiico mejeevesuno foovono ihifuvusuqui.

9 Jaamoro mihai Abraham iyaachimihai, noomoro mihiimaadino. Miñro jino amihaiico neehi: Jiba guisiba icarubati Abraham iyaachimihaiti Moocaani fiivusujirahi.

10 Miñro jigaaje imibaicinicuuhi imohonoco iquitiqui. Jaabadi paryi imohono iiminoco onoovatihehejeque miquitimoro ciijigaifaño mijigasutahi.

11 Miyaano naha uujoho nifaihuri nitihicahi amihai imitico mejeevesucuuno jibogobadi iicano. Jaanoti naha taabuunati asaabo amihaiico nitiji Moocaani Gajjari, ciijigairi icano. Diibo tajanaanivivi mityahi. Jaamaño uujoho aivo ifototihidi diibo tihaiapaajeque asatyejirunovi.

12 Jaabo usefaño ipala icacuuhi. Jaaneri itrigoco iimibachuuboro ibeevaco aicujiibo. Jaaboro itrigo noovataco igranerofaño ficujiibo. Jaaboro ibeevanoco jigasujiibo ufucuro ajabaavejitino ciijigaifaño.

Jesuco Inituuno.

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Jaanaaca Jesu saauhi Galileati Jorda onoohijaago Jua iicauhigo diiboco Jua initiqui.

14 Jaarunaaca Jua iticoni imuguutihidi. Jaaboro Jesuco nuubo: ¿Uco naha mijoho nitijirahi milliti bu ico uujoho nitijirahi? nooboro.

15 Jaarunaa Jesu diiboco nuuhi: Jaafa jisumihica tolli icano, tolli Moocaani atajibanococo imino momooniqui, nooboro.

16 Jaadi Jesuco inituubo iteehifañoti iinovaubacaro niqueje faayacafutuuhidi. Jaanofañoti Jesu atyimeuhi Moocaani Gaija nimihubadi jeevaabo diibohallivi iniitovaunoco.

17 Jaanaaca guubuvusuuno niquejefañoti unuuno: Jaani Taseemene aivo agaijiibo diiberi sihididi uujoho imo imo iicaabo, unuuno.

4

Jesuco Iji Inisuuno.

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Jaanaacaro Moocaani Gaija Jesuco satyuuhi sihi scaihigovi, iji diiboco inisuqui.

2 Jaabo tahigo icaubo cuarentadi cuujeva, bu cuarentadi fucuva icano machutiibo. Jaanobuunati jari diibo ajeba aivuuhidi.

3 Jaaneguiiha ihiji Jesujaa asaaboro diiboco nisuvauhi jilli nooboro: Miyaano Moocaani Seemene idiicahachiiji jiba guisibaco tajiba maahunoti iminifetequi, nooboro.

4 Jaarunaa Jesu diiboco iimusuuhi: Miñro Caatinihaame neehi: Idiñoro maahu sefari miyaminaafi icajitihidi, tolliro bu Moocaani iiji sefari icajiibo, noono, nooboro.

5 Jaadi ihiji Jesuco satyuuhi iimino Jerusale cuumihallivi. Jaaboro diiboco caamovono ficuubo Moocaani iija niibahucu nijequevi.

6 Jaaboro diiboco nuubo: Miyaano aivo Moocaani Seemene idiicahachiiji juugati baavi casiniivo. Miñro Caatinihaamefaño noono:

Moocaani itoomominaaco tajiibaji ico iteemequi ihusenehallivi ico gaayicinijimo. Jaabo guisiba sefavi ditihaiño aivovotino iicaqui, noono, nooboro.

⁷ Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Miïro tolliro noono Caatinihaamefaño: Moocaanico nisudino, noono, nooboro.

⁸ Jaanaaca bu siino ihiji diiboco satyuuhi caamovobai nijequevi. Jaaboro paryi diiboco ifusuubo fanoojiinijeneque paryi ihaivojinoma.

⁹ Jaaboro diiboco nuubo: Meeci, paryi jinooco ico uujoho aciji, taaguiino ememuivooboro uco idiimohachiji, nooboro.

¹⁰ Jaanoma iicaabo Jesu diiboco nuuhi: Satanas fuucu, miïro Caatinihaame neehi: Moocaani Dioscoro diimo. Jaaboro diibocoro deecivo, noono, nooboro.

¹¹ Jaadi jari ihiji Jesuditi buhigovi minifutuuhi. Jaadi Moocaani toomominaa asaamoro diiboco jeecivovauhi.

*Jesu Ticonihi Jibogoobo Galileavi.
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Jaanaa Jesu guubuui Jua civojafaño iicaunoco uguubuuboro fuuhi Galilea jiiinjevi.

¹³ Jaaruubo Nazare cuumivi icautiiboro ufuubo icatuuhi Capernau cumivi, Zabulon, Neftali icamisi jiiinje onohigo muuaijiniri iicaucuumivi.

¹⁴ Tolli icauno, Moocaani iimaaminaafi Isaia acaatinuno imiyaacafetequi:

¹⁵ Zabulon jiiinje, Neftali jiiinje icano muuaijinidi iicano jiihairi, Jordanti aamijjaagovi, Galilea icahigo judiom iicatimo icahigo.

¹⁶ Civono jiiinjeguiino iicaumoco achicuno seseene. Jaabadiro bu guijeve civo jiiinjeguiino iicaumoco sese achicahi, nooboro.

¹⁷ Jaadi jari Jesu ticonuhi miyaminaaco jibogoobo: Amihai imitico mejeevesucu jino Moocaani aivoji fiitivucuui, nooboro.

*Jesu Coovahi Igueenemehejedimo Fiiciminaaco.
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Jaanaaca Jesu feehicauhi Galilea muuaijinidi. Jaabo atyimeuhi miimisiici inahaboma icamisico. Saafi momou Simon onoobo bu samomou Pedro. Jaanoti saafi momou Andre onoobo. Jaamisi fiiciminaatisi iicaumaño isincuuhuneri muuaifaño fiichicaumisi.

¹⁹ Jaamisico Jesu nuuhi: Tadyojicuti masaa amisico miyaminaa fiiciminaatititi eetavequi, nooboro.

²⁰ Jaasumiro isincuuhunoco ejeevesuumisiro diibo dojicuti fuumisi.

²¹ Bu jaano janaanici Jesu siino sitisico atyimeuhi: Jacoobo onoobo, bu Jua icano icamisi Zebedeo achimisico, imeenegafaño caanima iicaumisi isincuuhunoco amaahuniumisico.

²² Jaamisico Jesu ucuuhuvaunegui caanico imeenegafaño ejeevesuumisiro diiboma fuumisi.

*Jesu Sihidi Miyaminaaco Jibeguehi.
(Lc 6.17-19)*

²³ Jaabo Jesu fahigovadi Galilea jiiinjeri feehicauhi faacuumiva sinagoga-janofaño jibogooboro. Moocaani aivoji jibogo iimino jibogoco jibogooboro, bu fanoova guihvaneri guihvamoco buheesuuboro.

²⁴ Jaanoco Jesuditi guubucuumo paryicino Siria jiiinjeri. Jaamoro diibojaa sivaumo paryicino fanoova guihvaneri iicaumehejeque fanoova aivoneri, bu emeimivatomehejeque, epilepsia guihvari iicaumoco, bu idino isifañimehejeque icano. Jaamoco Jesu buheesuhicauhi.

²⁵ Jaaboco bucasihicaumo sihidi miyaminaa Galileaoto, bu Decapoli jiiniye cuuminooto Jerusale cuumioteteheje, bu Judea jiiniyeoteheje, bu Jordan aamijjaagoteheje icamo.

5

Ifabaihallivi Jesu Ijibuguuno.

(Lc 6.20-23)

¹ Jaanaa Jesu sihidi miyaminaa iicaumoco aatyimeuboro caamo ifabai niquevevi ufuuboro casivutuubo. Jaabo cojivi ijibogominaa igaiuuhi.

² Jaadi Jesu ticovauhi diitoco ijibogoobo jilli nooboro:

³ Imicani icamo Moocaanico iimogomo ijeebino #daasumaño. Jaamaño niquejefaño mihicaji.

⁴ Imicani icamo #daasuno iicamo. Diitoco Moocaani jacusuji.

⁵ Imicani icamo, ijeebino isicumo. Diito jiiniyeque Moocaani aaciguujeque gaayiciji.

⁶ Imicani icamo iiminoco omoonijirunoco aivo iimogomo. Diito imo imo minifeteji.

⁷ Imicani icamo sitaaco #daasugomo. Diitoco Moocaani #daasugueji.

⁸ Imicani icamo ijeebinihivatiimo. Diito Moocaanico atyimeji.

⁹ Imicani icamo sajeebini icaco omoonimo. Diitoco Moocaani: Taseeme, eneejimo.

¹⁰ Imicani icamo Moocaani iimogonoco omooninohalliti diitoco ijihaveme. Diitononeji niqueje aivoji.

¹¹ Imicani amihai tahalliti amihaiico miyaminaa aivonoono onoomoro #daasuno omoonimo, amihaihallivi sicamañejeque ijibocasimo.

¹² Jaasumi sihidi imo imo mihica, toono jaada ufucu niquejefaño sihidi jeevano ijaadaco magaayiciji. Miïro tolliro amihai imegavi iicaumo Moocaani iimaaminaaco #daasuno moonimo.

Jiiniye Imuhu Ohoovicino.

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Amihai jiiniye imuhu. Jaano imuhu ijeevetecuuruva, ¿jinejeri bu mihimuhunijirahi; jinejebaguiha imicuujitiruno? Jaanoco buhi magañinoco miyaminaa quicujirahi.

Jiiniye Aachicinita Ohoovicino.

¹⁴ Amihai jiiniye aachiciniminaa. Miïro ifabaihalliri iicacuumi toovono icatatihhi.

¹⁵ Bu jaabadiro cuugahuco minimoro siinerihallivi mafabaacutatihhi. Jilliro ofoovomañovi caamo mificutahi paryi jaahe iicamoco ihachiciniqui.

¹⁶ Jaabadi amihai momooni amihai foovo miyaminaa imefeenevi foovono ihifuvusuqui. Jaamoro amihai imino momooninoco aatyimemere, Moocaani niquejefaño iicaaboco iimequi.

Jesu Tajibaco Ijibogono.

¹⁷ Uco mehesicinidino, Moise tajibaco, bu Moocaani iimaaminaa jibogoco icano finisuvaabo, noomoro. Jilli toono unuuno imiyacafetequi saahi.

¹⁸ Miïro miyanotiro amihaiico neehi: Niqueje, jiiniye icano iicanohachuta tajibahaame naavutusuti sanooba gañicafetejitihhi, ufucu iicajino iicanohachuta.

¹⁹ Jaamaño tajibati sanoogayajashurunoco miyaano nootiibo tolli omoonibo, bu jaaboro sitaaco tolliro imitino imooniqui agaajasuuboco ufucu niquejefaño tolliro jilli imihifooboti noocafetejiibo. Jaanoti

imityagooboro imino omooniboro sitaaco tolliro imooniqui ijibogoobo ufucu niquejefaño aivo miyaaboti noocafeteji.

²⁰ Miïro jino amihai neehi: Amihai caatiniminaa, fariseomi icamo iicabadiro mihicamoro Moocaani iimogonoco momoonihachijji bu niquejefaño mefeetitih.

Icajisuditi Jesu Ijibogono.
(Lc 12.57-59)

²¹ Amihai muguubuhicacuui, amihai eedeetemihai jilli unuunoco: Gaicaudino; cajaanihacho sitaaco agaicaaubo castigacafeteji, noomoro.

²² Miïro jino uujoho amihai neehi: Cajaatyohacho inahabojaago isifiratomo castigacafeteji. Cajaatyohacho inahaboco imitino onoomoco aivo isefa aivojito castigaji. Jaanoti bu inahaboco: Miyaabovidi, onoomo infierno cijigai ñihicuguiino guinovini minifeteji.

²³ Jaanegui Moocaanico imequi ofooboro dinahaboma imitino idiicanoco edeesafotooboro,

²⁴ siino uduumiiboro iticoni dinahabojaagovihi difoo. Jaaboro diibo dimijivotoobo sajeebini minifototo. Jaadi jari duhumiibo Moocaanico dimoto.

²⁵ Jaanoti bu cajaatyohacho dihallivi ijibogomoro ico isisisuqui asatyohachijji, dinahaboma jiihaiviro dimijivo. Ico dugaacuminaafico acitotibo iicaqui. Jaabo diibo sisiminaaco ico acijiruubo. Jaamo ico civojafaño jiihacujirahi.

²⁶ Miyanotiro ico neehi: Tahigoti dihiinejitirahi niinojegayico adaadutinohachuta.

Jesu Jibeguehi Sifigoma Mihicajirunohallivi.

²⁷ Amihairyo muguubuhicacuui sicije unuucunoco: Sifigoma diicadino.

²⁸ Miïro jino uujoho amihai neehi: Cajaatyohacho gaigoco imogomoro emeecimo ijeebifañodi diigoma icacuui.

²⁹ Jaanegui dimiyanaagohaalli ico imitifañõ agañisuhachijji, toollico dñicibo tehesino gañi; imijirunaa difiti samañogayiro ñiti agañicafotono. Jaanoti imijitiruno faabohoro difi cijigaifaño agañicafotono.

³⁰ Jaanoti bu dihuse dimiyahuse ico imitifañõ agañisuhachijji quiticibo tehesino gañi; imijiruno samañogayiro ñiti agañicafotono. Jaanoti aivo imijitiruno faabohoro cijigaifaño agañicafotono.*

Jesu Jibeguehi Gaigoco Ejeevesufinohallivi.
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Tolliro bu sicije nuumo: Cajaanihacho mogaico ejeevesumo, diigoco ejeevesucunohaameque ihaciqui, noono.

³² Jaarunofañõ uujoho neehi: Cajaanihacho mogaico ajevahalliti icatino ejeevesuhachijji diigoco ajeva imitico icisuubo. Jaamaño sifi ejeevesucugoco icicibo diigofañodi ajeva imitico icih.

Jesu Moocaani Momofañodi Monoonicinohallivi Ijibogono.

³³ Tolliro bu muguubuhicacuui, sicijeminaaco unuunoco: Moocaani momofañodi unuucunoco bañidino diibo imefeenevi, noono.

³⁴ Jaarunaaca uujoho amihai neehi: Moocaani momofañodi mohoovicidino, niquejefañodi oovicimoro meneedino, toono Moocaani aivojii icaga iicahigo.

* 5:30 Jino jilli iiminocoro mooni, imitico deetavedino, eneejiruno.

³⁵ Tolliro bu jiiñjefañoði mohooviciidino, toojehallivi Moocaani itihaico ificuunicije iicamaño; bu Jerusale cuumifañoði mohooviciidino, tuucuumi Aivojibo Jesu cuumi iicamaño.

³⁶ Tolliro bu ooviciboro: Tañigai seseeteji, needino. Tolli eneeneri sajbaco diinigaijeque seseetesujirahi, nacu bu civutusujirahi jaanucuhu.

³⁷ Jilli ticovonoru: Jiihi, Chahano, monoo. Jaanoti janaaniciivi mejeenesucuno, toono ijiti asaacuuno.

Miño Minaafico Magaijno.

(Lc 6.29-30)

³⁸ Amiihairyo muguubuhicacuui, sicije jilli unuunoco: Saafi aallico ifinicaruhachijji, bu diibo aallico finicarujirumo. Tolliro iigaico igañisuruva, bu diibo iigaico gañijirumo.

³⁹ Jaarunofaño uujoho amiihaico neehi: Iimitiboma miihacasiidino. Ivinaaca jilliro saatoho amiihai imeti agabacuhachijji, saanaagohimeque bu mahaci tolliro bu igabacuqui.

⁴⁰ Tolliro bu cajaanoyohacho ico ahaamimoro dicaamoojaco udumitigohachijji, tolliro bu disacoco daaci.

⁴¹ Jaanoti bu tolliro saatoho, fiisetaco minoci kilometro ticovovi satyequi atajbahachijji igueeneme kilometro ticovovi satyo.

⁴² Jaanoti bu cajaanoyohacho ico siinoco idillumoco daaci, bu duvuduvedino sita ico: Uco tooneguiha presta, noomoro idillumediti.

Diminaaco Gaiji

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Tolliro bu sicije unuunoco muguubucuui: Digataavominaafico gaiji. Jaaboro diminaafico dihegue, unuunoco.

⁴⁴ Jaarunofaño uujoho amiihaico neehi: Amiihai minaaafico magaiji, Moocaanima mihiima amiihaico aivonoono onoomoro idaasuno omoonimohallivi.†

⁴⁵ Jaachijji amiihai Caani niquejefaño iicaabo seemeti mihicaji. Miño diibo iniihacaco iinusuhicahi iimitimohallivi, bu iimimohallivi icano, bu tolliro niijabaco galluhicaabo iimihijimohallivi, bu iimiti iijiminaahallivi icano.

⁴⁶ Jaanoti bu amiihaico agaijimocoro magaijihachijji, ¿milli bu ijaadaco magaayicijirahi? Miño bu impuesto jaadusuminaa imitimo iicarumo tolliro mooniciji.

⁴⁷ Jaabadiro bu dinahabocoro idilluhachijji, ¿minoodi imico toono edee-tavono? Miño bu tolliro Moocaanico agaajatimeheje tolliro moonifiji.

⁴⁸ Jaanegui amiihaico neehi: Imimo mihica oono amiihai Caani niquejefaño iicaabo aivo imiibo iicabadi.

6

Jesu Jibeguehi Imihusene Mihicanohallivi.

¹ Amiihai imino momooninoco miyaminaa imega momoonidino; jilli amiihaico imityaguequiguiharo. Jaanoti tolli momoonihachijji amiihai Caani niquejefaño iicaabo ijaadaco amiihaico acijitiji.

² Jaaneguiha siinoti ucuujivaachumoco siineri adaamususumi faacuumiminaacoro gaajasudino: Oono bañisuminaa sinagogajanofaño, callene-feenevi icano omoonifibadi. Jaamo jilli moonicimo miyaminaa diitoti imino ihiimaqui. Jaarunofaño uujoho miyanotiro amiihaico neehi: Jaamaño miyaminaa ico iimono toonorucu dijaada.

† 5:44 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: imino monoo amiihaico imitino onoomoco, imino mooni amiihaico jiiheguemeque.

³ Jaanoti naha ijoho idaasumoco siinoco adaacihachijji, toovono daaci, dimiyahuse omooninoco dinanihuse gaajacitino iicaqui.

⁴ Jilli toovonoro deetavo, jaachijji diicaani niquejefaño iicaabo toovono edeetavonoco aatyimeebere ico ijaadaco ihaciqui.

Jesu Jibeguehi Moocaanima Iimaaco.
(Lc 11.2-4)

⁵ Jaamo bu amihai Moocaanima mihiimaasumi bañisuminaafi iicabadi mihicadino. Diibo imeguefihii julleeciniboro sinagogajanofaño ihiimaabo, bu callenejininovi jilli miyaminaa diiboco ihatyimequiguiiharo. Miyanotiro amihai neehi: Toono miyaminaafi obocigoneriro jaaducafutucuuno.

⁶ Jaanoti naha ijoho Moocaanima idiimaajisumi, dimecufaño idicafotooboro cuhufono diguhugaco fabaacuubo diimaa Moocaanima iiro idiicahigo. Jaachijji diicaani niquejefaño iicaabo toovono omooninoco aatyimeebere ico ijaadaco acijiibo.

⁷ Jaabo Moocaanima idiimaasumi jilli mihifoneheje sicamañeheje samañocoro unuucumañocoro siino needino: Oono Moocaanico agaajatimo iicanicibadi: Fine jilli: sihidi ihiimaaneri Moocaani uco guubuhi, noomoro eesiciniifimo.

⁸ Jaamobadi mejeevadino. Miuro Moocaani imegaviro amihai midilutinaacaro gaajacuuhi amihai mucuujiivaachunoco.

⁹ Jaaneguiha amihai jilli noomoro Moocaanima mihiimaa: Moocaani niquejefaño idiicaabo, jaafa dimomo imino ijeevadi ficucafetehi.

¹⁰ Jaafa dihaivoji saahi. Jaafa dijeebi onoobadi eetavocafetehi jiiijehallivi, oono niquejefaño iicabadi.

¹¹ Mihaico daaci machutaati fafucuvaaciviro.

¹² Jaaboro mihaico mohimitico buusu, oono bu mihaai, mihaico imitino omoonimoco toonoco mihimibachubadi.

¹³ Jaaboro mihaico inisunofaño gañisudino. Mihaico imiti iji useti taajasu.* Fine.

¹⁴ Miuro amihai sita imitino omoonimoma toonoco mihimibachuhachijji, bu tolliro amihai Caani niquejefaño iicaabo amihai imitico imibachuji.

¹⁵ Jaanoti amihai sitaama mihimibachucasitihachijji, bu amihai Caani niquejefaño iicaabo amihai imitico imibachujitihii.

Jesu Jibeguehi Aigahallivi.

¹⁶ Jaabadiro bu amihai safucuco mahaigasumi amihai imeque idaasuno miminiyudino, oono bañisuminaa omooninibadi. Diito tolli moonifihii amachutinoco miyaminaa ihatyimequi. Jaanegui amihai neehi: Toono ijaadaco mihicicuuhi miyaminaa obocigoneriro.

¹⁷ Jaanoti ijoho machutibo adaigasumi diimeque nitibo imino feedamaje,

¹⁸ miyaminaa machutibo adaigaiñoco gaajacitimo iicaqui, idiboro niquejefaño iicaabo Moocaani ijeevadi samisi diiboma mihicaabo igaajaqui. Jaabo ico toono jaadaco aciji.

Niquejefaño Mubusumijema Mihicano.
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jijehallivi sihidi busumijeeneque mititibaandino, deera ifinisufijehallivi, bu tolliro paryi busumijeene unucufijehallivi, bu tolliro nanivaminaa ananicinehejehallivi icano.

* **6:13** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Miuro paryicinoro diino aivoji, mitya dihovosi ufucuro ifinijitino icano, onoonoco.

20 Ivi idihigoro niquejefaño sihidi busumijeque mititibaani, deera ifinisutihigo, fanoova unucutatihigo, bu nanivaminaa ananifitihigo icano.

21 Miro amihai busumijeene icahigovi, bu amihai jeebii icajirahi.

Mofi Imitino, Bu Imino Icano.

(Lc 11.34-36)

22-23 Miro saafi ihaalli iimitibo imino icajitirahi. Jaabadiro saafi ijeebii iimitibo imihusetihi. Jaabo iimitinoguiino icaji. Jaanoti Moocaani ijeebii co iimibachuhachii; imihusetijiibo. Moocaani iimogobadi icacujiibo. Jaanoti miiino imitico iminobadi mehesicinihachii; janaaniciivi aivo imitino.

Moocaani, Bu Nihibami Icano.

(Lc 16.13)

24 Miihaiñooba miimisiici ihaivojitisima icajitirahi. Miro saafico ijiihegueebere saaficoro gaijijiruubo. Jaabadiro bu sano nihibamico, Moocaanico icano magaijijitirahi.

Moocaani Iseemeque Teemefihi.

(Lc 12.22-31)

25 Amiihaico neehi: Niji niji amihai jeebii noco momoonidino toono sefari mihicaqui, mamachujirunehejeri, bu mahadujirunehejeri icano, bu tolliro mijicinijino gaachehuri icano. ¿Nacu mofi gaachehu janaaniciivi jaaducafototihii?

26 Eneecau oono joomi caamodi agahafomoco miiifinici, basutirumo, bu abasuno noovaco icitirumo icano. Jaarumoco amihai Caani niquejefaño iicaabo† diitoco machuco acifihii. Jaamo diito joomi janaaniciivi amihai majaaducafetehi.

27 ¿Nacu amiihaiti cajaanii siino janaanici ticovovi macamevetejirahi toono fanoovari niji niji mihicahicanoti?

28 ¿Jaamo collihi amihai gaachehuri niji niji mihicahicahi? Eneecau oono deecanoco miiifinici, dudicamaaitiruno gaachehunoco eetavotiruno icano.

29 Jaarunaa amiihaico neehi: Salomon aivo sihidi jeevano iminoonoma icauruubo toono deecanobadi jeevautihi.

30 Jaabo Moocaani, buhicaga toono ñaavahu jaachii; bajifaño icano, civohogo iquiticafotonoro ciiigaifaño jigasucafotono icarunoco Moocaani imino gaachehuco mijiihacubadi moonihi. Jaanegui amiihaico gaachehunoco jicujiibo, ajashucani amihai miyaavogo mihicano miyaminaaco.

31 Jaanegui niji niji mihicadino jilli noomoro: ¿Jinejeque jana mamachuji? ¿Jinejeque jana mahaduji? ¿Jinejeque jana mijicafeteji? noomoro.

32 Miro jihomonehejequere imiyaavogotimo guinehicahi. Jaanoti naha amihai, amihai Caani niquejefaño iicaaboma mihicahi. Jaabo gaajacuui amihai paryi tonehejeri mucuujiivaachunoco.

33 Jaaneguiiha Moocaani aivojijaagoviro dijeebii co ficu, jaaboro diibo iimogonocoro deetavo icano. Jaadi jari paryi tonehejeque bu gaayiciji.

34 Jaaneguiiha civohogo iicajinehejeri amihai jeebii co niji niji momoonidino. Toono amiihaiti civohogoro finijitihii. Fafucuvaaciviro iima ajashutino icahicacuuno toono niji niji idiicano.

7

Sifi Imitico Needino.

(Lc 6.37-38, 41-42)

† 6:26 Moocaani

¹ Sitaaco iimiti meneedino, jaachiiji am#haico bu Moocaani am#hai imiti needino.

² Toono am#hai sitaaco meneehicabadiro bu am#haico moonjiibo, bu oono am#hai sitaaco mohoovicihicaneriro am#haico oovicijiibo.

³ ¿Jaabo milli bu dinahabo aall#faño iicano beevagayico daatyimejirahi, dihaall#faño bu iicatuuci cutuucico atyimet#boro?

⁴ Jaabo #joho dihaall#faño cutuucima idiicaabo, ¿milli bu dinahaboco neejirahi: Juugavi disaa oono dihaall#faño iicano beevagayico ico iciqui, nooboro?

⁵ ¡Bañisuminaafi idiicaabo! Iticoni toono dihaall#faño iicatuucico d#ci. Jaadi jari imino adaatyimeebere dinahabo aall#faño iicano beevagayico d#ciji.

⁶ Iiminoco imiyaavogotimo jicubadi iicamoco mahacidino, am#haijaagovi emecafotomoro am#haico dedaahenidimo. Bu am#hai iimogonoco diito iimitimo faafaimibadi iicamoco mahacidino, toono iiminoco quicudimo.

Midillu, Miguiino Icano.

(Lc 11.9-13)

⁷ Midillu am#haico Moocaani ihaciqui. Miguiino, jaamo mahatyimehi. Tolliro bu guhugati mocoova am#haidi ifaayiciqui.

⁸ M#ro idilluubo gaayicifihhi, bu iguiinoobo atyimefihhi; bu guhugati ocoovaaboco faayicifimo.

⁹ ¿Nacu icamo saatohoba am#haiti am#hai seemeneque maahuco idil-lusumi guisibaco mahacijirumo?

¹⁰ ¿Nacu bu taavaaboco idillusumi jininocoro mahacijirumo?

¹¹ M#ro am#hai mihimifitirumo iiminocoro am#hai seemeque mahacinoco magaajahi. ¡Jaanegui imi am#hai Caani niquejefaño iicaabo iiminoco aciji midillumoco!

¹² Jaaneguiiha am#hai sitaama imino mihica oono am#haima diito imino iicanoco mihimogobadi; M#ro tolli Moise taj#ba neehi, bu Moocaani iimaaminaa aamene neehi icano.

Ijene J#hai Aamiji.

(Lc 13.24)

¹³ Ijene j#hai aamjiriro mijicamaaje. Jaanoti oono guijevefaño asatyono j#hai aamiji guiraahi, j#hai guiraahi icano. Jaano carecunoono jahigoviro sihidi miyaminaa feehicahi.

¹⁴ Jaanoti naha fiivojaa asatyono j#hai aamiji, bu fiivojaa asatyono j#hai icano ijene, ajashuno icano. Jaamaño m#dimoro atyimehicahi.

Imohoco Inoovatatiro Magaajatahi.

(Lc 6.43-44)

¹⁵ Am#hai ifiico magaihuini oono abañififimo uujoho Moocaanijaagodi iimaahi eneehicamoti. Diito am#haijaago saaji ovejamibadi iminifotomoro. Jaarumo fañooto jicumi sifiirafimo.

¹⁶ Jaamoco magaajaci omooninehejeti; m#ro m#joho baacuco jaanoti icitatihi, bu añaajeque jariimohoti icitatihi icano.

¹⁷ M#ro paryi iimino imohono iiminocoro noovafihhi. Jaabadiro bu iimitino imohono iimitinocoro noovafihhi.

¹⁸ Iimiho imoho iimitinoco noovajitirahi, bu iimitiho iiminoco noovajitirahi icano.

¹⁹ Jaano paryicino iiminoco onoovatino imohonoco mihillumoro cijigaifaño mijigasutahi.

²⁰ Jaaneguiiha diitoco magaajaci omooninotiro.

Famoovaro Niquejefaño Feejitih.

(Lc 13.25-27)

²¹ Famooro oono uco: Aivoj#bo, Aivoj#bo, eneehicamo niquejefaño feejitih. Idiimoro Taacaani niquejefaño iicaabo iimogonoco omoonihicamo feeji.

²² Tufucu agasedi ajashutimo uco neeji: Aivoj#bo, Aivoj#bo, m#hai dimemeri mihiimaahicahi, dimomofañodi m#hai iimitino ijimico buhi magañ#hicahi, bu dimomofañodi m#hai guiraano sihidi ejeevanehejeque meheetavehicahi icano, noomoro.

²³ Jaarumoco uujoho neeji: Am#haico uujoho gaajatih. Uuti buhigovi miminifoto am#hai iimitinoco momoonihicamo, nooboro.

Ucuhufono, Acahajino Icano.

(Lc 6.47-49; Mr 1.22)

²⁴ Jaamaño uujoho onoonoco uguubuuboro uujoho onoobadi omoon#bo, oono saafi agaajaabo guisibanohallivi ijaco eheetavuubobadi jeevahi.

²⁵ Jaajahallivi aiguuruno, sihidi teehino machituurahi, bu sefano guibhuba toojahallivi saaurahi icano. Jaarunofaño tooja acutuutih, tano cuhufono guisibanohallivi cuhufono tano inicucin#umaño.

²⁶ Jaanoti uco guubucuruubo uujoho onoonoco omoonit#bo agaa-jat#bobadi jiniigaibaahohallivi ijaco eheetavuubobadi jeevahi.

²⁷ Toojahallivi aiguno, teehino machituuhi, sefano quijeba saauhi icano. Jaaneri tooja sano acutuuhi. Jaano sih#daasu! nooboro.

²⁸ Jesu ij#buguunoco iimivuudi sihidi miyam#naa jabafitehicauhi,

²⁹ fariseom#badi icat#bo, aivoj#bo mityama iicaabo iicanic#badi ij#beguehicauneri.

8

Jesu Foojohoma Icaaboco Buheesuhi.

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jaabo Jesu tobai nijequeti iniituuboco sihidi miyam#naa bucasiuhi.

² Jaanaaca diibojaago saaubo saafi foojohoma iicaubo. Jaaboro Jesuguiino ememu#vuuboro diiboco nuuhi: Aivoj#bo idiimogohachij# uco dimibachu taguihuvati, nooboro.

³ Jaanegui Jesu diiboco ihuseri dud#ciuhi: Imeguehi, buheetecu, nooboro. Jaasumiro diibo toono ifoojohoti buheetecuuhi.

⁴ Jaaboro Jesu diiboco nuuhi: Jeed#cahi m#hai#noobaco d#beguedino, jill#ro foobo sacerdotেকে দিফিচুসুত. Jaaboro asigayiti satyoobo Moocanico deecivoto Moise ataj#baubadi, toonoti famooro igaajaqui toono diguihuvati idihimitucuunoco.

Jesu Buheesuhi Romanomi Amocasim#naa Aivoj#bo Coj#m#naafico.

(Lc 7.1-10)

⁵ Jaabo Jesu Capernau cuumifaño j#cafutuubaaca romanomi amocasim#naa aivoj#bo diibojaago asaaboro diiboco noovauhi:

⁶ Aivoj#bo, tacobim#naafi jaathe #daasuno icahi aiveneri isifañ#bo acahi, nooboro.

⁷ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Uujoho ofooboro buheesuteji, nooboro.

⁸ Jaarunaa ihavoj#bo iimusuuhi: Aivoj#bo, sihidi jeevahi jaabo ij#jajaagou efeejiruno. Jill#ro taj#ba dihij#co jaaneri tacobim#naafi ibuheetequi.

⁹ M#ro bu uujoho icaruubo aivoj#to ij#guiino icahi, bu jaaruubo amocasim#naa aivoj#boti icahi. Jaamoti saafico: Difo, unuusumi foonic#bo.

Jaanoti bu sifico: Disaa, unuusumi bu saanicibo. Tolliro bu tacojiminaafico: Toonoco deetavo, unuusumi bu eetavonicibo.

¹⁰ Jilli diibo unuunoco, Jesu uguubuuboro sihidi jabafituuhi. Jaaboro diibo dojicuti ufuumoco nuubo: Miyanotiro amiihaico neehi. Paryi Israel cuumiminaafeenevi aivo jaani miyaavogobadi iicamoco atyimetih.

¹¹ Amiihaico neehi, ajashutimo saaji nijequejaagoti, aamijjaagoti icano. Jaamoro niqueje aivojifano Abraham, Isaac, Jacob, icamoma acasivomoro machujimo.

¹² Jaanotinaa niqueje aivojifano efeejirumo jilliro jahisi icivohigoviro ganiicafeteji tahigo ataacasimoro igainooco oojisujihigovi.

¹³ Jaaboro Jesu ihaivojiboco nuuhi: Fuucu diijajaagovi jaafa dicojiminaafi buheecuji ijoho imiyaavogobadi, nooboro.

Jaasumiro tolli diibo unuuno ticovovi diibo buheetecuui.

Jesu Buheesuhi Pedro Baaboco.

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jaadi Jesu Pedro iijajaago ufuubo atyimeuhi Pedro baabo sinafeteri iguihuvaugo acaugoco.

¹⁵ Jaagoco ihuseti ududicuneriro iguihuva diigoco buuhi. Jaasumiro diigo aganiivuugoro ticovaugo diitoco ejeecivuugo.

Jesu Buheesuhi Ajashutimo Iguihuvamoco.

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Jaanaa mihijicuudi diibojaa sivaumo sihidi iimitino meimi ijeebifano iicaumehejeque. Jaamoco safooro unuuneriro paryi famoocoro buhi gavaracuubo, bu tolliro iguihuvaumoco paryi buheesuubo.

¹⁷ Jaano jilli icauno Moocaani iimaaminaafi Isaia unuuno imiyacafetequi. Jilli unuuno: Diibo icih moniinovahañoco, bu moguihuvahañoco icano.

Jesuma Ufuujirumo.

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jaanaa Jesu atyimeuhi diibohallidi sihidi miyaminaa emecuvuunoco. Jaanegui tajibaubo onogoomuuaivi ifatyequi.

¹⁹ Jaanaa Moise tajiba gaajaminaafi Jesujaago asauboro diiboco noovauhi: Jibogominaafi, ima uujoho feejirahi ijoho ofoohigovi, nooboro.

²⁰ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Bajihimi ihojinoma icahi, bu joomi ihicunoma icahi icano. Jaanoti uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo iinigaico conoovi isucarujirumaño chahahi, nooboro.

²¹ Jaadi bu saafi ijibogominaaototi diiboco nuuhi: Aivojibo, jaafahiica iticoni guhirubi iguijevedihivi icidihica, nooboro.

²² Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Ijoho tadyojicuti disaa. Jaanoti jaafa tahi diito ifinijitino fiivoma iicatimo iguijevemeque ciji, nuuruubo.

Jesu Sicutusuhi Guibuhuba, Tyuucai Icanoco.

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Jaaboro Jesu imeenegafano jicafutuuhi ijibogominaama.

²⁴ Jaanaaca sefano guibuhuba saauhi imuuaiahallivi. Jaano ityuucari imeenega niituurahi. Jaanaa Jesu imeenegafano cigahicauhi.

²⁵ Jaanegui ijibogominaa diiboco aicusuumoro nuuhi: ¡Aivojibo, mihaico taajasu! Jino miniitucuui, noomoro.

²⁶ Jaanegui iimusuubo: ¿Collhi mihiguetehe? ¡Ajashucani amihai miyaavogo! nooboro.

Jaadi aganiivuuboro iguibuhubaco iibaubo, bu imuuaico iibaubo icano. Jaasumiro sano paryi sicutuuno.

27 Jaaneri diito sihidi ajabafituumoro nuumo: ¿Coyomo miyaminaafi fine jaani jino guibuhuba, bu muuai icanomaryo diiboco imityagoobo? noomoro.

Gadara Miyaminaa Emeimivatuumo.

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Jaabo onogoomuuaiivi Gadara jiinjjevi ifutuubaaca miimisiici gaifimisi cihojinojaa iicahicauhigoti diibojaagovi saauhi, iimitino ijima ijeebifaño iicaumisi. Jaamisi sihidi jeevano sifiramisi. Jaamaño mihaiñooba toojiri feehicautihi.

29 Jaamisi asaaumisiro ticovauhi ocoovadiivomisi: ¿Collihi mojaago saahi, ijoho Jesu Moocaani achi idiicaabo? ¿Jaabo juu saahi mihaico imegaviro idaasunisiici gaifimisi cihojinojaa iicahicauhigoti diibojaagovi saauhi, iimitino ijima ijeeo mooniqui? noomisiro.

30 Jaamañoti fiitino icaumo sihidi faafaimi machumoro iguumo;

31 Jaamoro diito iimitino ijimi Jesuco dilluui: Mihaico buhigovi aganijihachiji, jaatyo faafaimifaño mihaico gallu, noomoro.

32 Jaanegui Jesu: Jii tahi diitofaño mofoo, nooboro iimusuihi.

Jaanegui diito iimitino ijimi diitisifañoti ihiinumoro ifaafaimifaño fuuhi. Jaasumiro diito paryi ifaafaimi ifagajiti muuaifaño aafuumoro paryi macaniuhi imuaifaño.

33 Jaamo diito ifaafaimi toominaa diito tolli iicaunoco aatyimeumoro jinoomoro cuumijaago ufuumoro jibugutuui tolli ifaafaimi iicaunoco, bu diitisi ijimima iicaumisi tolli iicaunoco icano.

34 Jaanegui tuucuumioto paryi Jesujaagovi asaaumoro diiboco galluumo, iijinijeti buhigovi ifeequi.

9

Jesu Buheesuhi Idino Isifañuboco.

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Jaanegui Jesu meenegafaño ijicafutuuboro ufuubo ifutuuihi onogoomuuaiivi iicacuumi iicauhigo.

2 Jahi diibojaago sivaumo saafico idino isifañuboco icigaijefaño siuciniuboco. Jaamo miyaavogoco Jesu aatyimeuboro iguihuvauboco nuuhi: Guihi, quehecuto, dihimiti ico imibachucafutucuui, nooboro.

3 Jaanoco tajiba caatiniminaati saatoho uguubuumoro ijeebifañodi nuuhi: ¿Milli jaani Moocaanico imitino moonihi ihiimaari? noomoro.

4 Jaanoco Jesu agaajaciuboro nuuhi: ¿Collihiica imiticanimehesamaahi?

5 ¿Tihicani jana amihaidi, dihimiti imibachucafutucuui onono, gañiivoobo dingo onono?

6 Eneecau bu mihaico ifusuqui uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo jiinjehallivi imiti imibachu mityama iicanoco, nooboro, idino isifañuboco nuubo: Gañiivoobo dicigaijeque dicibo diijajaago fuucu, nooboro.

7 Jaasumiro idino isifañuboco icigaijeque icuboro iijajaago fuucuuihi.

8 Jaanoco miyaminaa aatyimeumoro sihidi iguiumo. Jaamoro Moocaanico imuumo miyaminaafico tomityaco aaciunohallivi.

Jesu Mateoco Cuuhuvahi.

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Jaamañoti Jesu ufuubo, atyimeuui Mateo onooboco, impuestoco ajaadusuhicaumañeri giciniuboco. Jaaboro diiboco nuubo: Tadyojicuti disaa, nooboro.

Jaanegui Mateo aganiivuuboro diibo dojicuti fuuhi.

¹⁰ Jaanaaca bu Jesu jaahe amachuubo giciniubo cojiri, bu sihidi saatoho impuesto jaadusuminaa, bu saatoho imitiminaa icamo asaaumoro Jesu ijibogominaama icaubo cojivi casicamaaivauhi.

¹¹ Jaanoco fariseomi aatyimeumoro ijibogominaaco dilluuhi: ¿Milli jaabo oono amihai jibogominaafi machuhi impuesto jaadusuminaama, bu saatoho imitiminaama icano? noomoro.

¹² Jaanoco Jesu uguubuuboro nuuhi: Iimimo iguihuvatimo, taabuminaafico imogotatihi, iguihuvamoro taabuminaafico imeguefihi, nooboro.

¹³ Eneecau mofoomoro jino Caatinihaamefaño jilli onoonoco magaa-jato: Uujoho imeguehi sitaaco mihidaasugonoco. Jaanoti imogotatihi jeecivo asimico magaicuumoro mejeecivonoco. Miro: Uujoho imino icahi, onoomoco cuhuvaqui saatih. Iimitimeguiiha saahi iimiti ifico ijeevesuqui, nooboro.

Jesuco Dilluumo Machutimo Aigafinohallivi.

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Jaanaaca Jua Nitiminaafi jibogominaa Jesujaago asaaumoro diiboco dilluvauhi: ¿Jana milliti mihai, bu fariseomi jibogominaa icamo machutimo mahaiganicinaaca dita aigahicatih? noomoro.

¹⁵ Jaanegui Jesu diitoco oovicuboro iimusuuhi: ¿Nacuuhu taabava jibaimojaago ucuuhuvamo idaasuri machutimo icanicijirahi; diitofeeneri aiji iicanohachuta? Jaanoti naha icajinehiica uujoho udumiticafotodihivi idaasuno iicaneri aigajimo, nooboro.

¹⁶ Miro mihaiñooba bobaryuri eedeechehu gaachehuco maahunitatihi bobaryu fañoviro iguiyacafeteneri eedeene agallivejiruneguiiha. Jaaneri toopaaje janaaniviro guiraatejirahi.

¹⁷ Jaabadiro bu mijoho bofaihu aivofaihuco eedeejutafaño ficutatih. Jaanoti tolli momooniruva tujutaje jerucamaajirahi. Jaaneri tujutaje, bu ihaivofaihu icano gañicafetejirahi. Jaanegui bofaihuco bujutafaño mificutahi. Jaaneri fanociro icafihi, nooboro. Jilli Jesu nuuhi eedeejibogonoco mejeevesumoro bohono jibogoco meheetavequi.

Jairo Aicigai, Bu Jesu Gaachehuco Ududciguo Icano.

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jilli Jesu nuunaaca judiomi aivojibo agaseuboro diibo imegavi javuvuuboro diiboco nuuhi: Aicigai jaachijiro guijevecuuhi. Jaarunaaca ijoho ofooboro diigohallivi dihuseque ificuuner siino dojicuviro buheetejirugo, nooboro.

¹⁹ Jaanegui Jesu agañivuuboro diiboma fuubo ijibogominaama.

²⁰ Jaanaa saafigo gaigo fahuseeci motihaiti mificabaci idinohachuta tijeheri icaugo ibujinaagoti asaagoro Jesu gaachehujinibaco dudcivauhi.

²¹ Jilli igaachehujinibaco ududcineriro: Buheeji, noogoro eesamaaihicaumaño.

²² Jaarunaaca Jesu acajebeveuboro diigoco aatyimeuboro nuuhi: Quehecuto gaha; imiyaavogomaño buheesucafetehi, nooboro.

Jaasumiro diigo buheetecuuh.

²³ Jaanaa Jesu ihaivojibo ijafaño ifutuubo atyimeuhi masiminaaco digoco iciqui igaiyiciumoco, bu miyaminaa ataacasimo ocoovadiicininoco icano aatyimeuboro

²⁴ diitoco nuuhi: Jahisivi mihiino miro guijevetigo bagocaja jilliro cigago, nooboro.

Jaaneri diibediti miyaminaa jejebacasiuhi.

²⁵ Jaarunaa Jesu diitoco jahisiví ihinusuuboro fañoojaví ufuuboro diigoco ihusetí agaayíciuboro gañiiyíciuhi. Jaasumiro diigo gañiivuuhi.

²⁶ Jaano paryí toojiiníjeri gaajacafutuuhi diibo tollí omooníuno.

Jesu Buheesuhi Aatyímetímisico.

²⁷ Jaabo toojati ihinuuboro Jesu ufuuboco miimisiici aatyímeutímisí buca-siuhí coovadiicinímisiro: Misico didaasugo David Iyaachi, noomísiro.

²⁸ Jaanaa Jesu jaaheví jicafutuubojaago fuumísi. Jaamisico dilluubo: ¿Nacuhu amísi mimiyaaveguehi toonoco omooníjirunoco? nooboro.

Jaaneguí diitísi: Jíhí Aivojíbo, noomísiro iimusuuhi.

²⁹ Jaaneguí Jesu diitísi aallínoco ududíciuboro nuuhi: Jaafa amísi miyaavogobadí icano, nooboro.

³⁰ Jaasumiro diitísico ihaallíno iminutuuhi. Jaaboro Jesu diitísico faguuhi: Jeedícahi mihaiñoobaco muguubusudino, nooboro.

³¹ Jaarunofaño ufuumísiro jíbuguumísi paryí toojiiníjeri Jesu omooníunoco.

Jesu Buheesuhi Iimaatíiboco.

³² Jaamo iinuumaacaro saatohe sívauhi Jesujaago ihimaatíibo iimitíno íjima íicauboco.

³³ Jaaboco Jesu buhí agañíudí jari diibo ihimaahicautíbo jari iimaauhi. Jaaneri miyamínaa síhidí ajabafíituumoro nuuhi: Aivo Israelfaño atyímeratátíno jillí íicano, noomoro.

³⁴ Jaarunofaño fariseomí neehícauhi: Jaaní iimitíno íjímíco buhí gañíhícahi, diito aivojíbo mityaríro, noomoro.

Jesu Miyamínaaco Idaasuguehi.

³⁵ Jaanaa Jesu fahígovadí feehícauhi faacuumívaríro, bu imídi cuuminerí icano ígooboro sinagogajanofaño jíbogooboro. Moocaaní aivojí íjímíco jíbogooboro, bu fanoova guihuvanoco buheesuuboro, bu fanoohaivoco buheesuuboro icano.

³⁶ Jaabo miyamínaaco aatyímeuboro diitoco ídaasuguubo, ídaasuno íicaunotí, níinovano íicaunotí, bu oono ovejamí itoomomínaafíma achahamo ícanícbadí íicaumaño icano.

³⁷ Jaaboro itoomomínaaco nuubo: Miyanotíro, ímiyaavogotímo ajashutíhi. Jaarunofaño ídudícamajemínaa mídíhi diitoco ícójírumo.

³⁸ Jaaneguíiha íhabajaabo Moocaníco midíllu dudícamajemínaatí ígal-luuquí íhícvíaquí, nooboro.

10

*Jesu Ícíhi Minísumínaatí Fahuseecí Motíhítí Míimísiicí Ídínno.
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)*

¹ Jaaboro Jesu fahuseecí motíhítí míimísiicí ícamo íjíbogomínaaco ucuuhuvauboro ímityaco aciubo, íimitíno íjímíco buhí ígañíhícaquí, bu fanoova guihuvanoco, bu fanoo aivonoco icano íbuusuhícaquí.

² Jaamo íjíbogomínaa momono jino. Itíconí Simon ícaruuboco Pedrotí omomóníubo. Jaabo nahabo Andre, bu Jacoobo onooobo, ínahabo Jua ícano Zebedeo seemenetísi.

³ Felipe, Bartolome, Tomas, Mateo ímpuesto jaadusomínaafi, bu Jacoobo onooobo Alfeo achi, bu Lebeo ícaruuboco Tadeotí omomóníubo,

⁴ bu Simon onooobo cananístamíooobo, bu Juda Iscariote onooobo Jesuco aacíujíibo ícano.

Jesu Iminisuminaaco Jibogovi Galluui.
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesu iminisuminaaco jilli nooboro galluui: Judiomi iicatimo jiinijejaago mefeedino, bu tolliro samaritanomi cuumico majaavevedino.

⁶ Israel cuumi miyaminaa ovejamibadi imitaumojaagoviro mofoo.

⁷ Jahigo jibogomoro mofoo; Moocaani aivoji fiitivucuui, noomoro.

⁸ Iguihuvamoco buheesumoro mofoo, bu uchuumucuumoco buheetesumoro mofoo, foojohoma iicamoco imibachumoro mofoo, bu iimitino ijimico buhi gañimoro mofoo. Amihai jilli ticovono jino mityaco mag-aayichi; jaaneri momooninoco majaadusudino.

⁹ Jaamo oroco, bu nihibamico, bu cobrebaco icano masatyedino,

¹⁰ bu lleegucubaco jiihaiguiiha masatyedino icano ivi idiijacoro masatyosajaacoro caamojaco. Bu tihai paajebaco, queseibaco icano masatyedino. Miuro dudicamaajeminaafi imachutaama icafih.

¹¹ Jaamo amihai cuumivi mihifutusumi, bu allio cuumivi mihifutusumi icano, miguiino iimihusene miyaminaafico. Jaabo iijafañoro mihica tuucumiti mofootinohachuta.

¹² Jaajafaño mijicafotomoro sajeebii icaco imogomoro midillu.

¹³ Jaano toojaminaadi iimihachiiji diitedi mejeevesu toono sajeebii ica dilluco. Jaanoti iimogotihachiiji toono sajeebii ica dilluco dojicuviro mihici.

¹⁴ Jaanoti bu amiihaico agaayicigotihachiiji, bu uguubugotihachiiji icano, toojati mihiinomoro tuucuumiti mihiinomoro amihai tihaiñoguiino jiinico diitojaagovi matatacu ibabadi iicano.

¹⁵ Miyanotiro amiihaico neehi. Jaadufucu iicadi aivo tuucuumi sihidi jeevano aamicafeteji Sodoma, Gomorra icaucuumije miyaminaa janaanivivi.

Ijiihevejineheje.

¹⁶ Memeeci, uujoho jino amiihaico galluui oono ovejami jicumifeeneri iicanicibadi. Jaanegui mihimibaicinico oono jiinimo iicanicibadi. Jaarumo imimoro mihica nimiihumii iicanicibadi.

¹⁷ Esicinino mihica, amiihaico miyaminaa aciji aivojito usenefaño. Jaamoro amiihaico aamijimo sinagogajanofaño.

¹⁸ Jaamoro amiihaico satyejimo tajibaminaa imegavi, bu imiya aivojito imegavi icano tahalliti. Jaamo uuditi mihiimaahi diito judiomi imefeenevi, bu judiomi iicatimo imefeenevi icano.

¹⁹ Jaamo amiihaico aivojito imegavi aacisumi: ¿Milli neeji? noomoro gaihuiba mihicadino. Mihiimaacuujino iicacuujidi Moocaani amihai jeebifaño mihiimaajinoco ficuji.

²⁰ Jaamo amihai mihiimaajino icatino jilli amihai jeebifañoti amihai Caani niquejefaño iicaabo Gaija iimaaji, nooboro. Jaadi nuubo mohimegavi iicajinehejediti

²¹ Miyaminaa inahabomicoro moonisuji, bu caanimi iseemequere moonisuji. Jaabadiro bu iseeme caanimijaagovi isifiratomoro chuumusujimo.

²² Jaasumi faaboho miyaminaafi amiihaico jiiheveji tahalliti: Jaaruno tolli icarunofaño ejenauboro allibavi afatyotoobo taajaji.

²³ Jaamo saacuumifaño amiihaico ubucasisumi siicumijaagovi magaa. Jino miyanotiro amiihaico neehi: Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo saaji amihai paryi Israel jiinije cuumineri mofoomo tuucuumijeque mihimivotinaacaro.

²⁴ Miuro cajaanii jibogominaafi allinohocivi jeevatatih, bu cojeevivominaafi ihaivojii bo janaanivivi jeevatatih.

25 Jaanegui ejeevamaaisuubo ijibogominaafi ticovovi iicacuuneriro imo imo iicaqui, bu ijeecivominaafi ihaivojibobadi iicacuuneri icano. Miïro iijaminaa aivojibo icaruuboco ijimi aivojibo neehicamo, imi fi jaana, ¿milli iyotoco?

Miico Fine Mihiguijirahi.
(Lc 12.2-9)

26 Jaanegui miyaminaaco mihiguidino miïro chahano aivo otoovono agaa-jaciratino, bu chahano afatanicinino gaajaciratino iicano.

27 Jino civohigo uujoho amihaiico onoonoco amihai cuuje eseseehigovi monoo. Jaanoti bu toovono onoonoco amihai foovono mocoovadiivo iija niibahucuvi mofoomoro.

28 Mihiguijirahana oono miyaminaa ifiico agaicaaufimoco. Jaarumo ijeebico gaicaaujitirumo. Jaanoti naha idibocoro mihigui allio ifiico agaicauboro, bu tolliro ijeebico cijigaifaño iguijenijiruuboco.

29 Miïro miimisici joomisico sajehegayiriro manaajenicihi. Jaarumisiti saafiba guijevetatihu amihai Caani niquejefaño iicaabo onootimañohiica.

30 Miïro paryi amihai nigai ijeene paryi oovocinicuuhi sajehesari.

31 Jaanegui mihiguijirahana. Miïro amihai janaanici majaaducafetehi ajashutirumo joomi allinohocivi.

Jesucristoco Miyaminaafeenevi Miyaabo Onoomo.
(Lc 12.8-9)

32 Paryi famooro miyaminaa imefeenevi uuditi imino ihiimaamoditi, bu uujoho ufucu imino iimaaji niquejefaño iicaabo Guihirubi imefeenevi.

33 Jaanoti miyaminaa imefeenevi uco utuunamaaimoditi, bu ufucu uujoho tuunamaaji Guihirubi niquejefaño iicaabo imefeenevi.

Jesu Dugaacusuminaafi.
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 Uco jiinjehallivi sajeebii icaco sivaabo, noomoro mehesicinidino. Uujoho sajeebii icaco sivatihu moonicasicoro sivahi.

35 Miïro gaifico caanima moonicasisuvahi, bu gaigooco seejima moonicasisuvahi, bu iyaajaco ibaabama moonicasisuvahi.

36 Jaaneguiiha cuuhuva famoovaro iyotomaryo minaa taavacasiji.

37 Jaanoti bu tajanaanicivi caanico, seejico icano agaijibo tatyaha icajitihu, bu illico, illeque icano tajanaanicivi agaijimo tatyaha icajitino.

38 Jaanoti bu ifiico sefano eesicinibo tadyojicuti ofootibo tatyaha icajitihu.

39 Jilli ificoro ataajasugoobo ifiico mitasuji. Jaanoti tahalliti ifiico imitasuubo ifiico taajasuji.

Ijaadaco Magaayicijino.
(Mr 9.41)

40 Moocaani iiji jibogominaaco agaayicimo, bu uco gaayiciji. Jaamo uco agaayicimo, bu uco agalluuboco gaayiciji.

41 Jaanoti bu Moocaani iimaaminaafico Moocaani galluminaafi iicaaboco imino agaayicibo, Moocaani iimaaminaafico ajaadufiyomonoco gaayiciji. Jaabadiro bu imihuseebe asaaboco diibo iimihuseeneque agaajamaño imino agaayicibo, diibo imihuseebeque ajaadufiyomonoco gaayiciji.

42 Jaanoti bu cajaatyohacho tatyati obocigotiruubo tadyojicuti ofooboco sicufaihutii iisumo miyanotiro ijaadama icaji.

11

Jua Nitiminaafi Agalluumo.

(Lc 7.18-35)

¹ Jaabo Jesu motihaiti miimisiicidimo iicaumo iminisuminaaco ijibeguehicaudi toonoti fuubo toojiinijeo cuuminovi jibogoooro ifeequi.

² Jaanaaca Jua civojafaño iicaumañoti guubuuhi Cristo imino mooniboro efehicaunoco. Jaaboro saatohoti jibogominaati galluubo Jesuco imeecitequi.

³ Diiboco idillutequi: ¿Naa ijoho oono Cristo asaajiibo? ¿Naacu sifiquehiica meteemeji? noomoro.

⁴ Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Mofoomoro Juaco mijibogoto mahatymeneque, muguubunoco icano.

⁵ Mijibogo milli aatymetimo aatymeneque, igotimo iguehi, ifoojohoma iicamo iguihuvatimibachucafetehi, bu inohojino uguubutimo guubucuuhi, iguijeveme siino buheesucafetehi. Jaanoti idaasumo jibogocafetehi taajasujibogoco.

⁶ Imicani icajiibo uuvi ejeevetiibo.

⁷ Jaamo ufuunobuunati miyaminaaco Jesu Juaditi neehicauhi: ¿Jinejeque nacu amihai memecituuhi sicahigo iicahigo? ¿Saafi noofaijicuco guibuhuba iguibuhucinibadi iicaaboco?

⁸ ¿Nacu, miyaminaafi iminoonoco jicinuboco? Miro amihairyo magaa-jahi iminoono ijicinimo aivojito iijanofaño icafihi.

⁹ Ji, ¿jinejeque nacu memeciyeuhi? ¿Nacu Moocaani iimaaminaafico? Jii, miyaano, Moocaani iimaaminaafi janaaniciivi iicaaboco.

¹⁰ Diibo Juaditi Caatinihaame jilli onoobo:

Uujoho tajibogominaafico tahimegavi galluuhi, dihimega jiihaico iimibachuqui.

¹¹ Miyanotiro neehi, paryicino miyaminaa iicaumoti, bu iicamo Jua Nitiminaafi janaaniciivi aivo iicamo chahahi. Jaarunofaño jisumiti sihidi ejeevatibo niqueje aivojifaño Jua janaanici sihidi jeevahi.

¹² Jua Nitiminaafi asaanobuunati jisumihachuta niqueje aivoji iminootineheje icahi, bu imityariro gaayiciguehicamo icano.

¹³ Miro paryicino Moocaani iimaaminaa, bu Moise tajiba icano aivojiti iimaauhi Jua agaseunohachuta.

¹⁴ Jaanoco mimiyaavogohachiji, miro diibo Jua, jaadi Moocaani iimaaminaafi Elia saajiibo unuubo.

¹⁵ Amihai nohojima mihicamo uco muguubu.

¹⁶ ¿Jinejevi fine jisumio miyaminaaco ooviciji? Ji, jilli fine oovicihii oono seeme anaajenicahasifaño acasicamaaimoro abañamaaimo igataavominaaco ocoovadiicinifibadi:

¹⁷ Amihaidi siruuco miguisicuurahi. Jaarunaa mijibaiminitihii, bu idaasu masinoco amihaidi mamasivacuurahii. Jaarunofaño mataatihii, noomoro iicanicibadi jeevamo.

¹⁸ Miro Jua asaabo aagafiboro machuutihii, bu aivofaihuco adutihii icano. Jaaruboco amihai iimitino ijima iicaabo meneehicauhi.

¹⁹ Jaanobuunati bu uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo asaaboco machuubo, aduubo icano. Jaaboco amihai uco: Machufiibo, adufiibo imitiminaa, bu impuesto jaadusuminaa gataavominaafi icano, meneehicahi. Jaarunofaño Moocaani gaaja ifusucafetehi omooninofañodi.

Aivo Uguubutino Cuuminaa.

(Lc 10.13-15)

²⁰ Jilli nooboro Jesu ticovauhi ihiiabaabo tuucuumijevi aivo sihidi ejeevano aatyimerafitino mityaco omoonihicau cuuminoco, tuucuumije miyaminaa iimitico ejeevesuutinoma iicaubo.

²¹ Idaasucaniji ijoho Corazin cuumi! Idaasucaniji ijoho Betsaida cuumi! Miuro Tiro, Sidon icauno cuuminovi, amiihaifeenevi eheetavocafetehinino mitya iheetavocafuturuva, siicije imitico jeevesucuujiromo. Jaamoro ifusucuujiromo idasu gaachehunoco ijicamaaimoro, bu baiguijiinoco ejeemere icano iimitico ejeevesucunoco ifusumo.

²² Jaarunofaño amiihaico neehi: Ufucu jaadusufucu iicadi amiihai aivo Tiro, Sidon icano miyaminaa janaanicivi mahaamicafeteji.

²³ Jaanoti ijoho Capernau cuumi; ifine uujoho niquejefaño gañiiyicicafeteji, noonoro deesicinahi? Jaarunofaño guinoviro niitusucafeteji guijeveminaa iicahigovi. Miuro Sodoma cuumivi ivi eheetavocafutuuno aatyimerafitino mitya iheetavocafuturuva, tuucuumi jisumihachutahiica icajirahi.

²⁴ Jino amiihaico neehi: Jaadusufucusumi aivo amiihai Sodoma jiiinjeo miyaminaa janaanici momoonicafeteji.

*Jesu Neehi: Tajaa Masaa. Jaamoro Majaguisi.
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Tusumi Jesu Moocaanico nuuhi: Ico imehi, Moocaani niqueje Aivojiiibo, bu jiiinjeo Aivojiiibo icano idiicaaboco. Jaanaa jiijegaajaminaaditi, bu jijeohesicinima iicamediti icano afataninoco, jilli ticovo jeebiiaba iicamocoro dihiifusuhi.

²⁶ Jiihi, Guihi, ijoho tolli idiimogobadi.

²⁷ Guihirubi uco paryi fanoovaco tahusefaño ficuui. Miyanotiro aivo miihaiñooba Illico gaajatihi. Idiiboro Caani gaajahi. Jaabadiro Caanico miihaiñooba aivo gaajatihi. Idiiboro Illi gaajahi, bu jaanoco jaatyoco Illi imeguehi agaajasunoco.

²⁸ Tajaa masaa oono paryicino amiihai amiihai dudicamaajeneri, amiihai fiisetaneri icano miniinovatomo, amiihaico uujoho jaguisisuqui.

²⁹ Magaayici amiihaico uujoho atajiiibanoco. Jaamoro uutii magaaaja, ajaabicififinoco, bu tajeebi isicunoco icano. Jaamo amiihai jeebiiico majaguisisujinoco mahatyimehi.

³⁰ Uujoho amiihaico atajiiibano, sihidi jeevatihi isatyo, bu amiihaihallivi ificuuno aivo ijeevesutihi icano.

12

*Ijiiibogominaa Jaguisifucusumi Arrozbadi Ejeevano Trigo Noovataco Ichi.
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Toodihivi Jesu jaguisifucu basutafeenedi igooboro feehicauhi. Jaanaaca ijiiibogominaa ajeba aivuunegui ticovaumo trigo noovataco iicimoro ifayiinoco amachumo.

² Jaanoco fariseomi aatyimeumoro Jesuco nuuhi: Meeci, dijiiibogominaa jaguisifucu eheetavusutatinooco dudicamaajeque eetavehi, noomoro.

³ Jaanogui diitoco nuubo: Inacu amiihai aamefaño memeechicatihii safoono David inahaboniminaama aajebavausumi omooninoco?

⁴ Miuro Moocaani iijafaño ufuuboro machuubo jeeivo imimaahunoco, miijoho amachutatirunoco diibo, bu igataavominaa icamo amachujitirunoco idiimoro sacerdotemi amachufinoco.

⁵ ¿Nacu bu Moise tajiba aamefaño onoonoco memeechicatihí, sacerdotemi Moocaani iijafaño jaguisifucu icarunaaca jaguisitimo iicanicínoco? Jaaruno imiti iicatinoco.

⁶ Míro amíhaico neehi: Jineeri icano aivo toono Moocaani iija janaaníciví ejeevano.

⁷ Míro amíhai magaatáhi Caatíhaame jino jillí eneejirunoco: Uujoho imeguehi mihidaasugonoco. Jaanoti asimico magaisiraicimoro mejeecivonoco imogotíhi, onoonoco. Míro toonoco magaaajaruva oono millí imítico omoonítirumoco iimiti meneejitiráhi.

⁸ Míro uujoho Miyamínaafibadí Ifivuubo bu tollíro jaguisifucuhallívi mityama icahi.

Ihuse Ifigatyuubo.

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jaadí Jesu toonoti ufuubo sinagogajafaño jícafutuuhi.

¹⁰ Jahigo icaubo saafi miyamínaafi ihuse ifigatyuubo. Jaanaa Jesuco siibadí iicanoco omoonínoco aatyímemere ífurumo toonohallíti díiboco imooníqui iimuguumoro díiboco dílluumo: ¿Naa, jaguisifucusumi iguihuvaabo buheesuco meheetavejiráhi? noomoro.

¹¹ Jaaneguí Jesu díitoco iimusuíhi: ¿Nacu cajaanoty amíhaiti saatoho amíhai jooí oveja jaguisifucusumi jacohojífaño ihacuturuva mofoomoro mihícítejítiráhi?

¹² ¡Jaanoti míro miyamínaafi oveja janaaníci jaaducafetehi! Jaamaño jaguisifucusumi imino momoonínoco meheetavejiráhi,

¹³ nooboro ihuse ifigatyuuboco: Díhuseque falliríhícaru, nuubo. Jaaneguí díibo ihuseque afallíricaruuneri tusumíro imítuuhuse saanaagohuse íicabadí.

¹⁴ Jaasumíro ífariseomí ufuumoro íimaacasiuhi Jesuco íguijeníqui.

Jesudítí Onoono.

¹⁵ Jaanoco Jesu agaajacíuboro toonoti síhígoví fuubo. Jaabo síhídí miyamínaa bucasiuhi. Jaamo paryí íguihuvamoco Jesu buheesuuboro fee-hícauhi.

¹⁶ Jaaboro díitoco: Uujoho díibo iicanoco mícó mójíibeguedino, nooboro díitoco faguehícauhi.

¹⁷ Jillí ícauno Moocaani íimaamínaafi Ísaía jillí unuuno ímiyacafetequí:

¹⁸ Jaaní tájeecívomínaafi uujoho ícíbó. Jaaboco uujoho agájííboro dííberí ímo ímo íicaabo. Dííbohállíví tagájíaco fícuji. Jaabo uujoho míyaaneri udugaacunoco cuumíno miyamínaaco jíibeguejí.

¹⁹ Jaaruubo ñaajítííbo, coovadíinamaajítííbo icano. Míhíhaíñooba íhíimaaco guubujítíhi cuumíno jííhaíñóví.

²⁰ Aivo gañícafetejítíno buíga míví íquisívuruno, bu jaabadíro jabacaru-rajítíno cuugahuba jari ínífuturuno. Jaríhíica íímí aivojícó eheetavusunohachuta.

²¹ Jaadí naha jari paryí jííníje miyamínaa díibocoro esícínícuuji, unuuno.

Jesuco Íjí Mityama Ícaabo Noomo.

(Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jaanaaca Jesujaago sívaumo íhaallííno aatyímetííbo, íhíímaatííbo icano, íímítíno íjíma íicauboco. Jaaboco Jesu buheesuuhí. Jaaneri atyímeecuubo, bu íímaacuubo icano.

²³ Jaaneri paryí miyamínaa ajabafítuumoro nuuhí: ¿Nacu fine jaaní Díavíd Íyaachi fine? noomoro.

²⁴ Jaanoco fariseomi uguubuumoro nuuhi: Jilli jaani iimitino ijimico buhi gañhicaabo, diito aivojibo Beelzebu mityariro, noomoro.

²⁵ Tolli noomoro eesamaaiunoco Jesu agaajaciuboro nuuhi: Sahaivoji minooci udugaavonoro sanomiro imoonicasiruva guenene icatinoro goovano finijirumo. Jaabadiro bu cuucuumihacho, bu sajaminaaro icano fahigovavi idugaavuruva guenene icajitirahi.

²⁶ Jaabadi ¿milli bu Satanas ificoro buhigovi gañhijirahi? Jaanoti jilli imooniruva, ¿milli bu imitya guenene icajirahi?

²⁷ Mihiro amihai uco meneehicahi uujoho iimitino ijimico Beelzebu mityari buhi agaño meneehicahi; ¿Jaano bu tolli iicahachiji, mijoho nacu oono amihai jibogominaaco mityaco acihicahi diitoco buhi igañhicaqui? Jaamaño bu diito tolliro omoonimaño imino gaajaveechuno amihai guiraano aivo mimitanoco.

²⁸ Jaanoti naha uujoho imitino ijimico buhi gañhichahi Moocaani Gaija mityafeenedi. Jaamaño toono gaajasuhi Moocaani aivoji mitya amihavi agasecuunoco.

²⁹ ¿Milli bu sifi esefaabo iijafaño ofooboro inehejeque dumiicijirahi iticoni diiboco sisiboro? Jarihiica naha diiboco isisiboro inehejeque dumiicijiruubo.

³⁰ Jaamaño tajaagodi iicatimo taminaa. Jaabadiro bu tajaagovi misivatimo buhigoviro magavaracusuhi.

³¹ Jaanegui amihaiico neehi: Miyaminaaco paryi fanoova imitico unuuru buusucafetejirahi. Jaanoti Moocaani Gaijaditi imitimo ihiimaano toono naha aivono ufucuro buusurajitihhi.

³² Jaabadiro bu cajaanotyohacho uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubediti imitino ihiimaaruno buusucafeteji. Jaanoti Moocaani Gaijaditi imitino ihiimaamoco toono aivo buusurajitihhi jiijehallivi, bu ufucu siijehallivi icano.

Imohoco Inoovatiro Magaajatahi.
(Lc 6.43-45)

³³ Mihiro iimino imoho, iiminocoro noovanichi. Jaabadiro bu iimitiho iimitinocoro noovahi. Jaamaño imohoco inoovatiro magaajatahi.

³⁴ Jiiinimomi cuumi mihicamo! ¿Milli bu iiminoco mihiimaajirahi, imitiminaa mihicamo? Mihiro iiji iimaanichi ijeebifaño agahaficinoti.

³⁵ Mihiro iimino miyaminaafi iiminocoro iimaanichi iimino ijeebifaño iicanoti. Jaanoti bu iimitino miyaminaafi imitino iimaanichi ijeebifaño iimitino iicamaño.

³⁶ Jaanegui amihaiico neehi: Ufucu jaadusufucu iicadi, famooro magaajaji oono iminootino mihiimaahicanehejeque.

³⁷ Mihiro dihiimaariro daaducafeteji, bu dihiimaariro imiibo, bu imitibo noocafeteji.

Imitino Miyaminaa Aatyimerafitino Mityaco Dilluhi.
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Jaanegui Jesuco nuumo saatoho fariseomoto, bu Moise tajiiba gaajaminaato icamo: Gaajaminaafi, mihai mihimeguehi aatyimerafitino mityaco gaajabadi iicanoco edeetavonoco, noomoro.

³⁹ Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: Jeedi fine iimitino miyaminaa saaficoro imiyaavogotatimo dilluhi aatyimerafitino mityaco gaajatabadi iicanoco; Jaaruno gaajata acirajitihhi, idinoro Moocaani iimaaminaafi Jonas gaajata acicafeteji.

⁴⁰ Miiro oono Jonas iguiraano taavaabo jeeb#faño mifucuci, safucu cuujeo fucuva, bu mifucuci, safucu fucuo fucuva icano iicaubadiro, bu tolliro uu-joho Miyaminaafibadi Ifiivuubo jiini#je c#d#faño icaji mifucuci, safucu icano cuujeo fucuva, bu mifucuci, safucu icano fucuo fucuva icano.

⁴¹ Jaadi Ninive cuumiri iicaumo jaadusufucusumi gañiveji. Jino jisumio miyaminaaco udugaacudi. Jaamoro diito idaasuno iicajih# diitoco oovicijimo; Miiro Ninive miyaminaa iimitico ejeevesuumoro imino icauhi Moocaani j#bogoco agalluunoco diitoco Jonas ij#buguusumi. Miiro Jonas janaanici uujoho iicaabo jino jimañeri icahi.

⁴² Tolliro bu ufucu tehesino jiini#je aivojigo gañiveji jaadusufucusumi jino jisumio miyaminaa imitico emecidi. Jaagoro diitoco idaasuno iicajihigo oovicijigo; Miiro diigo aivo tehesino jiinijeti saauhi, Salomon gaajaco ugu-ubuvaugo. Miiro Salomon janaanicivi uujoho iicaabo jino jimañeri icahi.

Iimitino Iji Siino Uhuuminicino.

(Lc 11.24-26)

⁴³ Miiro iimitino iji miyaminaafiti ihiinooboro foonic#bo ifihigaimañehejedi ijaguisiqui guinooboro. Jaarunoco aatyimet#boro siino esamaaifibo:

⁴⁴ Siino dojicuviro tahigoti asaahinihigo taajajaagovi uumiji, nooboro. Jaabo dojicuviro agaseebe miyaminaafi jeeb#co atyimefhi, iija sicaija, im-ibachucinija, iguijaacin#jabadi iicaaboco.

⁴⁵ Jaanegui ofooboro siino icitefiibo sahuse juugahuseti miimisiici idino aivo diibo janaanicivi iimitino ijimico. Jaamoro paryi sahi diibofaño ofoomoro icatonicimo. Jaaneri diibo iticoni iicauno janaanici aivo iimitino minifetefhi. Jaabadi icajimo jito iimitino miyaminaa.

Jesu Nahabomi, Seeji Icamo.

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jaabo Jesu miyaminaamahiica ihiimaaunaacarehiica gaseumo seejima inahabomi. Jaamo diiboma ihiimaaqui omoonimo jahisiro icauhi.

⁴⁷ Jaanaa saatoho diiboco j#buguuh# Diiseeji, bu dinahabomi icamo oono jahisi icahi. Jaamo #ma iimaajirahi, noomoro.

⁴⁸ Jaanegui diibo nuuhi diiboco tolli nooboro ij#buguuboco: ¿Mijoho taaseeji, mijoho tañahabomi?

⁴⁹ nooboro ij#bogominaaco itiduuboro nuubo: Jito taaseeji, tañahabomi icano.

⁵⁰ Miiro cayaatyohacho Taacaani niquejefaño iicaabo iimogonoco omoonimo, diito naha tañagomi, tañahabomi, taaseeji icano, nooboro.

13

Basuminaafivi Ohoovicino.

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Tufucu Jesu iihat# ihiinuuboro muuajjinivi cas#vutuuhi.

² Jaanaa diibo cojivi sihidi miyaminaa iigaivuumo ijeuneguiha Jesu meenegafaño ij#cafutuuboro imuuaifaño cas#vutuuhi. Jaanaa imiyaminaa isiro fitafutuuhi, jiinigaibaahohallivi.

³ Jaaboro diitoco sihidi sinehejeque j#beguehicaubo siinov# oovic#boro jilli nooboro: Basuminaafi fuuhi abasutuubo.

⁴ Jaabo basuuboro ufuuno samañoono j#haifaño aifuuhi. Jaarunoco joomi asaamoro faay#sujenuhi.

⁵ Jaanoti samañoono guisihallivi aifuuhi, miyaadi jiini achahaumañovi. Jaanoro goovano iinucuuno miyaadi ijiini#je afaicuvauti#maño.

⁶ Jaaruno nihiba aachiciuneri chuumucuuno abacocoovautimaño fiigatyuno.

⁷ Jaanoti samañoono aifuuhi jarimihoonofeenevi. Jaano ijarimihoono toonohallivi ujusiuneri toono macaniuhi.

⁸ Jaanoti samañoono iimino jiinjehallivi aifuuhi. Jaano ujusiunoro imino noovauhi; Jaano sagahaisaro ifiivuuno noovauhi ciendigaiva. Jaanoti sagahaisa noovauhi sesentadigaiva. Jaanoti sagahaisa noovauhi treintadigaiva icano.

⁹ Jinooco muguubu amihai nohojima mihicahachiji, nooboro.

Milliti Siinovi Oovicuubo.
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Jaanegui ijibogominaa diibogaagovi asaumoro diiboco dilluvauhi: ¿Collihica miyaminaaco siinovi ooviciboro dibeguehicahi? noomoro.

¹¹ Jaanegui iimusuubo: Amihaico naha Moocaani niquejeo aivoji otoovonoco imino gaajasuhicahi. Jaanoti diito imino gaajajitirahi.

¹² Miuro sihidi icanoma iicaabo siino janaanici acicafeteji, guiraanoma iicaqui. Jaanoti chahanoma iicaaboco ajashunogayi iicaruno dumiticicafeteji.

¹³ Tooneguiiha diitoco siinovi ooviciboro jibeguehicahi, atyimecuurumo atyimetimobadi iicahicaneguiiha, bu guubucuurumo gaajahicatihini inohojima achahamobadi iicahicaneguiiha.

¹⁴ Jaamaño diitovi niquejevavano Moocaani iimaaminaafi Isaia unuuno: Amihai fine muguubu. Jaarumo magaajajitihini; Fine mahatyimejirahi. Jaarunoco mehesicinijitihini.

¹⁵ Amihai jeebino ucuhufunuutucumaño, imitino muguubuhicahi, bu ihaallino manihicinihi, ihaallneri atyimetimo iicaqui, bu inohojineri guubutimo iicaqui, bu ijeebiri gaajatimo iicaqui. Jaamoro tajaagovi uumitimo uujoho ubuheesujiruneguiiha, unuuno.

¹⁶ Jaanoti naha imicani amihai mihicahi amihai aallneri mahatyimemaño, bu amihai nohojineri muguubumaño icano.

¹⁷ Miuro jino miyanotiro jino amihaico neehi: Ajashutimo Moocaani iimaaminaa, bu ajashutimo iimino miyaminaa icamo jino amihai mahatyimeneque atyimegueuhi, bu jino amihai muguubunoco guubuguuhi icano. Jaarumo guubuutimoro, bu aatyimetimoro guiivecuuhi.

Jesu jibeguehi Basuminaafivi Ohoovicuunoco.
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Muguubu taca jino basuminaafivi ohoovicino jilli eneejirunoco.

¹⁹ Jino niqueje aivoji ijico guubucuurumo agaajatimo johono abasuuno jihaifaño aacotonobadi jeevahi. Miuro iki asaaboro ijeebifañoti icicuuhi ijeebifaño jibogoco abasucuurunoco.

²⁰ Jaanoti guisihallivi aifuuno onono onono jibogoco uguubumoro toonoco imo imo agaayicimo.

²¹ Jaaruno miyaadi abacocoovatimaño gueenene icatino. Miuro diitovi nisugagesumi, bu tobogohalliti ijhevesumi icano toonoco jeeveyicifimo.

²² Jaanoti jarimihoonofeenevi abasuuno onono, onono jibogoco guubucuurumo sinehejejaagovi ijeebino iicamoro jijeo nehejeriro niji niji iicamaño nihibami diitoco bañifhi. Jaano paryi jinehejere tojibogoco amacanisumaño diitofaño toonoco noovasutatino.

²³ Jaanoti naha iimino jiinjehallivi abasucufutuuno, onono jibogoco uguubumoro agaajamo diito imino onovasumo. Jaamo saatoho jeevahi onono

ciendiyiva sayi ifiivuuno onoovabadi. Jaanoti saatoho oono sesentadino onoovaubadi jeevahi, bu saatoho treintadino onoovaubadi icano.*

Trigofeenevi Iimitino Ñaavahu Iicanovi Ohoovicino.

²⁴ Jaadi bu Jesu jino siino jibuguuhi siinovi ohoovicuboro: Niqueje aivoji jeevahi oono miyaminaafi iimino toogaiñooco ifaguifaño abasuunobadi.

²⁵ Jaarunaaca paryi cigaumaaca diibo minaafi ijicafutuuboro iimitino ñaavahuco abasujeuboro fuuhi.

²⁶ Jaanaaca itrigo ifiivunoro noovaunofeeneti, bu tolliro toono iimitino ñaavahu fiivuuhi.

²⁷ Jaanegui ijeevominanaa ufuumororo abajaaboco nuutuuhii: Aivojibo mïro faguifaño imino toogaiñooco basuuhi. ¿Cuucati jana bu jino iimitino ñaavahu fiivehi? noomoro.

²⁸ Jaanegui abajaabo nuuhi: Cajaanihacho taminaafi tolli moonihi, nooboro. Jaanegui ijeevominanaa nuuhi: ¿Diimeguehi mofoomoro toohibaijeque magaijucitonoco? noomoro.

²⁹ Jaarunaaca diibo nuuhi: Chahano, toohibaijeque magaijucihigo, bu itrigo hiibaimaryo magaijucijirahi, nooboro.

³⁰ Jaafa sano fanociro jusihi. Jaadi dudicamaajeminaaco tajibaji iticoni toono iimitino ñaavahuco ihiciqui, jaamoro faasihije isisiqui cijigaifaño mijigasiqui. Jaadi itrigoco icimoro tamachuta ijafaño toonoco ificuuqui, nooboro.

*Mostaza Tooivi Ohoovicino.
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)*

³¹ Jaadi bu Jesu siino jilli ohoovicuboro nuuhi: Niqueje aivoji jeevahi oono miyaminaafi ifaguifaño mostaza tooico abasuno iicanicibadi.

³² Mïro jaagai paryi fanoova toonoguiinovi sihajashugayi. Jaarugai ujusidi fahoova janaanivivi iminifotohoro imohodiho minifotonicivi. Jaaho aivo aajashutimaño joomi agahafomo asaamoro ihaafenevi iicuvanivivi, nooboro.

*Levaduraguijivi Ohoovicino.
(Lc 13.20-21)*

³³ Tolliro bu siino jilli ohoovicuboro nuubo: Niqueje aivoji jeevahi oono gaigo levaduraco minocci, sano icano oovodino harinaco icigoro toonoma acaisenino toosihima imino acaisecafotonicino icabadi.

*Jesu Sano Ooviciriro Enehicauno.
(Mr 4.33-34)*

³⁴ Jesu jilli paryi miyaminaaco siinovi oovicuboro jibeguehicauhi, siinovi oovicicuboro jibeguehicautibo.

³⁵ Jilli icauno Moocaani iimaaminaafi unuuboro acaatinuno imiyacafetequi:

Siinovi ohoovicinofeenediro iimaaji; Sicijetiro Moocaani jiinjjeque ifiivusunotiro toovono icanehejeque, nooboro.

Jesu Jibeguehi Iimitino Ñaavahuvi Ohoovicinoco.

³⁶ Jaadi Jesu miyaminaaco agalluuboro jaahevi fuubojaago ijibogominaa ifitivuumoro diiboco dilluuhi: Mïhaico dibogo oono iimitino ñaavahu faguifaño iicanediti, noomoro.

³⁷ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Mïro iimino toogaiñooco abasuubo oono uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuuubo.

* 13:23 Jino miyaavogoditi ijibogono.

³⁸ Jaanoti fagui onoono jiinije. Jaanoti oono iimino toogaiño, onoono Moocaani aivoji seemeti onoono. Jaanoti iimitino ñaavahu onoono iji seemediti iicamediti onoono.

³⁹ Jaanoti mĩnaafi iicaabo diibo iji. Jaanoti ibasutaaco #cijino onoono ufucu jiinije ifinijinoti onoono. Jaanoti toono ibasutaaco #cijimo Moocaani toomomĩnaa.

⁴⁰ Jaanoti oono iimitino ñaavahuco mihicimoro mijigasuniciradi, bu tolliro ufucu jiinije ifinidi icajino.

⁴¹ Jaasumi uujoho Miyamĩnaafibadi Ifiivuubo itoomomĩnaaco taj#baji ihaivojifañoti inaniqui oono sitaaco imitico #cisuhicamoco, bu imitico omoonihicamoco icano.

⁴² Jaamoco cijigaifaño gañ#jimo tahi ataacasijihigo, idaasuno iicaneri igaiñonoco catiriri oojisujihigo.

⁴³ Jaanoti Moocaani iimogonoco omoonihicamo nihiba iicaniciradi achiciniji Moocaani aivojifaño. Am#hai nohojima mihicahachijij muguubu.

Nihibami Jiinjefaño Toovono Icanovi Ohoovicino.

⁴⁴ Niqueje aivoji oono nihibami toovono jiinjefaño afatanicinijadi jeevahi. Jaanoco saafi miyamĩnaafi aatyimeebere siino dojicuviro siino toonoviro fataninichi. Jaaboro imo imo ofooboro paryi inehejeque anaajebere toono nihibamiri tomaño jiinijeque naajenichi, fanooro tomañonihibami diibediro iicaqui.

Perla Guisiyi Sihidi Ijaadama Icanovi Ohoovicino.

⁴⁵ Bu tolliro niqueje aivoji jeevahi naajemĩnaafi oono perla guisiyi iimiyico guinooboro ofoonicibadi.

⁴⁶ Jaayico aatyimesumi ofooboro pary#cino inehejeque anaajebere tooneri tooyico naajenichi.

Sinicuuhuvi Ohoovicino.

⁴⁷ Jaabadiro bu niqueje aivoji oono sinicuuhuco muuafaño magañino faaboho taavaaboco #cinicino icabadi jeevahi.

⁴⁸ Jaano isinicuuhu agahafucuudi ificimĩnaa jiingaibaahohallivi isi guiyicinihi. Jaadi ututuuvomoro itaavaco naninicimo. Jaamoro iimifimoco jiiibaifanoño ficunicimo. Jaamo iimitimoco buhi gañ#nicimo.

⁴⁹ Jilli icajino ufucu jiinije ifinidi; Moocaani toomomĩnaa asaamoro dugaacujimo iimitimoco iimifimofeeneti.

⁵⁰ Jaamoro iimitimoco cijigaifaño gañ#jimo, tahigo ataacasijihigo, bu igaiñooco catiriri oojisujihigo icano.

Bohono Busumije, Eedeene Icano.

⁵¹ Jaaboro Jesu diitoco dilluuhi: ¿Naa paryi jinooco magajahi? nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: J#hi, noomoro.

⁵² Jaanegui nuubo: M#iro Moise taji#ba gaajamĩnaafi imino niqueje aivoji j#bogoco gaajacuubo. Jaabo iija abajaabobadi jeevahi. M#iro toojamĩnaafi fanoocoro toojafaño iicanoco gaajahi. Jaabo #cijiruubo eedeeneque, bu bohonoco icano. Jaabadiro diibo niqueje aivoji j#bogoco agaajaabo j#beguejirahi Moise unuunoco, bu jisumi uujoho ihimaanoco icano.

Jesu Nazarevi Icahi.

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Jaadi Jesu siinovi ooviciboro ij#beguehicaudi toonoti fuucuubo.

⁵⁴ Jaabo ijiinijevi ifutuuhi. Jahigo paryi famaño sinagogajanofaño j#bogooboro feehicaubo. Jaaneri miyamĩnaa ajabafitomoroneehicauhi:

¿Cuucati jaani gaajahinihi jino jityigaba gaajaco? ¿Milli jaabo jino sihidi ejeevanoonoco eetavehicahi?

⁵⁵ Mihiro jaani imohobujene dudicamaajeminaafi achi, jaanoti seeji Maria icano. Jaanoti bu inahabomi Jacoobo onoobo, Jose, Simon, bu Juda icamo.

⁵⁶ Mihiro bu inagomi mihaifeeneri icahicahi. ¿Cuucati jana gaajaabo paryi jityigabajeque? noomoro.

⁵⁷ Jaamaño diiboco miyaavuguutimo. Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Famoovaro Moocaani iimaaminaafico imino gaayicicahicahi. Jaanoti idimoro iicumiminaa, bu iijaminaa icamo gaayicitihi, nooboro.

⁵⁸ Jaamaño sihidi toonovi sihidi ejeevanehejeque eetavuutibo diito diiboco imiyaavuguutineguiha.

14

Jua Nitiminaafi Guijeveque Ijibogono.

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Tusumi Herode onoobo Galilea aivojiboti icauhi. Jaabo guubuui Jesu diti.

² Jaaboro iicojiri iicaumoco nuubo: Diiboro Jua Nitiminaafi siino ubuuhetebe guijeveta. Jaamaño jino sihidi ejeevano mityama icaabo, nooboro.

³ Mihiro diibo Herode Jua Nitiminaafico isisisuuboro civojafaño ficusuuhi. Herodia onoogo inahabo Felipe taabaco unuuneguiha.

⁴ Jaabo Jua Nitiminaafi Herodeque nuuhi: Diigoco taabavadino, nooboro.

⁵ Jaanegui Herode Juaco guijenujirahi. Jaaruubo miyaminaaco ñihicuguehicauhi; famooro miyaminaa: Juaco Moocaani iimaaminaafi, noomoro enehicaunoti.

⁶ Jaanaa ifiivu ficabavi ifutusumi jibaimoco Herode eheetavuuhigo Herodia aicigai diibo ucuuhuvaumo imegavi gahaseguere fuuhi. Jaanoco aivo Iherode sihidi iimuguubo.

⁷ Jaaboro diigoco Moocanifañodi unuuboro aciguubo fanooco conoocohacho diigo idilluguunoco.

⁸ Jaanegui diigo seeji diigoco afajinubadi, ufuugoro Herodeque nuutuui: Uco butajafaño Jua Nitiminaafi nigaico daaci, noogoro.

⁹ Jilli unuuno diibo aivojibo Herodeque sihidi idaasuvusuuhi. Jaarunofaño Moocaani momofañodi unuucumaño, bu diibo cojiri iicaumo jaanoco uguubucumaño icano, tajibaubo ihaciqui.

¹⁰ Jaanegui tajibaubo Jua nigaico iquiticiqui civojafaño icauboco.

¹¹ Jaayico isivaumoro tobagocajaco acivauhi. Jaanoco bu diigo seejico acituuhi.

¹² Jaanoco ijibogominaa uguubuumoro Jua Nitiminaafi ifico asatyumoro cijeuhi. Jaadi ufuumoro Jesuco jibugutumoro.

Jesu Cinco Mildimoco Machusui.

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jaanoco Jesu uguubuuboro iinoro sihigovi tehesino fuuhi meenegari. Jaarunoco miyaminaa agaajaciumoro cuuminoti diiboco bucasiuhi isidi.

¹⁴ Jaanaa Jesu imeenegati ihinuuhigo atyimeuhi sihidi miyaminaa iicaunoco. Jaaboro diitoco idaasuguubo. Jaaboro iguihuvama iicamoco diibojaa isivamoco buheesuhicaubo.

¹⁵ Jaanaa iijicuunegui ijibogominaa diibojaa asaumoro diiboco noovauhi: Aivo mihijicuui, bu mihañooba jimañeri chahahi. Jaanegui miyaminaaco galluucu ofoomoro cuuminoti maahunoco anaajemere imachuqui, noomoro.

16 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Milli bu feejirumo amihai mahaci imachuqui, nooboro.

17 Jaanegui diito nuuhi: Miro mihaima chahano, idinoro jino sahusedibava momaahuno, bu miimisiicro taavaabomisi icano, noomoro.

18 Jaanegui Jesu nuuhi: Juu tajaa misiva, nooboro.

19 Jaaboro miyaminaaco tajiibaubo ñaavahuhallivi icasicamaaiqui. Jaaboro ihusefaño icuubo toono sahusedibava imaahunoco, bu itaavaabomisico icano. Jaaboro niquejeque emeciuboro Moocanico toonohallivi iimuuboro toonoco iquisicuuboro ijibogominaaco aciuubo. Jaanoco diito imiyaminaama ifuuhi.

20 Jaanoco famooro amachuumoro tuvauhi. Jaano atyuuvoco ananiumo gahafusuuhi jiiibaifnooco fahuseeci motihaiti siino miibaici idino.

21 Jaanoco amachuumo cinco mildimou sano gaifimiro. Jaanoti gaigoomi, bu seeme icano oovarautihi.

Jesu Nifaiuhallidi Iguehi.
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Jaaboro Jesu ijibogominaaco imeenegafaño ijicuuboro galluuhi ihimega onogoomuuaivi ifeequi, diibo miyaminaaco ifitacuunohachuta.

23 Jaadi diitoco ifitacuuboro Jesu fuuhi ifabai nigacivi Moocanima ihimaaqui. Jaadi mihijicuunaaca Jesu tahi iinoro icauhi.

24 Jaanaaca imeenegafeene muuairi icaunaaca sefano guibuhuba guibuhucauhi togahallivi.

25 Jaanaaca Jesu cuujetavi jari diitojaagovi saauhi, nifaiuhallidi igooboro.

26 Jaaboco ijibogominaa nifaiuhallidi igooboro asaunoco aatyimeumoro gaihivuumo igutuumoro: ¡Aaani iji! noomoro.

27 Jaarunofaño Jesu diitoco nuuhi: Mequehecu mihiguetedino, uujoho, nooboro.

28 Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Aivojibo, miyaano ijoho idiicahachijitaca, tajiiba bu uujoho dijaa saaqi nifaiuhallidi igooboro, nooboro.

29 Jii, disaa taca, nooboro. Jaanegui Pedro imeenegati iniituuboro ticovauhi nifaiuhallidi iiguubo Jesujaagovi ifeequi.

30 Jaarunaaca guibuhuba sefano iguibuunoco aatyimeuboro igutuubo. Jaasumiro ticovaubo inifaihufano iniituubo. Jaanegui gaihivuubo: ¡Aivojibo, uco taajasu! nooboro.

31 Jaasumiro Jesu diiboco ihuseti iguiiyicuuboro diiboco nuuhi: ¡Ajashucani dimiyaavogo! ¿Collihi miyaavogotihi? nooboro.

32 Jaadi diitisi imeenegafaño ijicafutuusumiro iguibuhuba lliviuhi.

33 Jaanegui imeenegafaño iicaumo Jesuguiino ememu#vuumoro nuuhi: Miyaano ijoho Moocani Achi, noomoro.

Jesu Iguihuvamoco Buheesuhi Genesarevi.
(Mr 6.53-56)

34 Jaamo imuaico afatyuudi ifutuumo Genesare jiiinjevi.

35 Jaanaa toojiinijeo miyaminaa Jesu iicaunoco agaajaciumoro paryi toojiinjeri jibohocasiumo. Jaamoro Jesujaagovi sivaumo paryi iguihuvamehejeque.

36 Jaamoro diiboco dilluhicaumo jilli igaachehujiniba nijequegayico idud#citequi. Jaanoco paryi famooro udud#ciudimo buheehi.

15

Miyaminaaco Imihininisuno.
(Mr 7.1-23)

¹ Jaadi fariseomiti saatoho, bu caatiniminaa icamo Jerusale cuumiti asaamoro Jesuco dilluvauhi:

² ¿Milliti dijibogominaa moheedetemihai jeevamaaje iicabadi moonitihai? Miiro momooninibadi moonimoro ihusenegue nitamaaitimoro machuhicahi, noomoro.

³ Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: ¿Milliti bu jana amihai Moocaani tajibaco mejeevesumoro amihai jeevamaajequere momoonihicahi?

⁴ Miiro Moocaani jilli nuuhi: Diicaani, diiseeji icamoco bocigo. Jaanoti caanico, seejico icano imitino onoomo iguijevequi, nooboro.

⁵ Jaaruno icanaaca amihai meneehicahi jilli, miino caanico, bu miino seejico icano meneejirahi: Ico acijitihai: Miiro paryi tañehejeque uujoho Moocaanico ijibaicuuno, noomoro.

⁶ Jaamaño tolli onoomo caanimico, jinehejebaco acihicacuutihai. Jilli momoonimaño Moocaani tajibaco jhohonobadi momoonihicahi. Amihai jeevamaajequere moonimoro mihicamaño.

⁷ Amihai bañifiraminaa mihicamo. Miiro miyaanoco nuubo Moocaani iimaaminaafi Isaia jilli nooboro acaatinusumi:

⁸ Jiicumui uco jilli ticovono iijiriro bociguehicahi. Jaarumo jeebino uuditi tehesino icahi.

⁹ Jilli sicamañovi iigaivomoro uco imehicahi. Jilli amihai jibogono, ticovono miyaminaa jibogonoro icamaño, nooboro.

¹⁰ Jaadi Jesu miyaminaaco ocoovauboro nuuhi: Jinooco muguubumoro imino magaaaja:

¹¹ Miiro miyaminaafi iijiri ijicafotono diiboco mihininithi. Jaanoti naha iijifañoti asaano diiboco mihininithi, nooboro.

¹² Jaanegui ijibogominaa asaamoro diiboco nuuhi: Mee, fariseomi ijoho tolli onoonoco uguubumoro aiveguehi, noomoro.

¹³ Jaaneguiiha diitoco iimusuubo: Guihirubi niquejefaño iicaabo abasutihoco paryi ibacoconomaryo agaijuyiciboro gañjiibo.

¹⁴ Jaafa tahi iimaamo jilli ihaallinoma chahamo, bu sita ihaallinoma achahamoco siguehicahi. Miiro ihaallinoma achahaabo sifico isiguruva faamisicro ifahojifaño aquetejirahi, nooboro.

¹⁵ Jaaneguiiha Pedro Jesuco nuuhi: Toono tolli odoovicinoco mihaico diibogo, nooboro.

¹⁶ Jaanegui Jesu iimusuuhi: ¿Nacu buunaji amihai tolliro magaatihai?

¹⁷ Miiro paryi miyaminaa iijiri ijicafotono moobafaño feehi. Jaadi mofiti inoonicino.

¹⁸ Jaanoti naha miyaminaafi iijifañoti asaano diiboco mihininithi, ijeebifañoti asaamaño.

¹⁹ Miiro ijeebifañoti iimitinoono esamaajene saanicahi, bu gaicaauneheje, bu gaigoomico icimoro ejeevesuneheje, bu gaigoomima imitinoono iicaneheje, bu nanivaneheje, bu bañifiraneheje, bu sitaaditi sicamaño jibogoneheje icano.

²⁰ Jineheje naha miyaminaafico mihininithi. Jaanoti nitamaajehene moonico eetavotimo amachuno miyaminaaco mihininithi.

Sijjinijeo Miyaminaago Jesuco Imiyaavuguumo.

(Mr 7.24-30)

²¹ Jaadi Jesu toonoti ihiinuuboro fuuhi Tiro, Sidon icano jiinijejaagovi.

²² Jaanaaca Canaan jininije miyaminaago toojinijeri iicaugo saauhi Jesujaago coovadiicinigoro: ¡Aivojibo, David Iyaachi, uco didaasugo! Aicigai iimitino ijima icago sihidi idaasuno icahicahi, noogoro.

²³ Jaarunaa Jesu diigo ajashunoba iimusuutih. Jaanegui ijibogominaa asaamoro diiboco nuuhi: Ajaamoco gallu gañuhusuno modojicuti coovadiicinigoro saago, noomoro.

²⁴ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Moocaani uco Israel cuumiminaa ovejami imitamobadi iicamojaagoviro galluui, nooboro.

²⁵ Jaarunofaño diigo asaagoro diiboguiino ememu#vovaugoro diiboco nuuhi: ¡Aivoj#bo, uco daamusu, noogoro!

²⁶ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Imijitiruno iseeme machutaaco udumit#icimoro j#cumico aacino, nooboro.

²⁷ Jaarunofaño diigo nuuhi: Miyaano Aivoj#bo; Jaarunofaño j#cumini machufihi iguiinoti ihabajato amachuno suuvico, noogoro.

²⁸ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Gaigo, guiraacani dimiyaavogo. Jaafa #joho idiimogobadi icano, nooboro. Jaanoco tolli diibo unuuno ticovoviro diigo aicigai buheeteuhi.

Jesu Buheesuhi Ajashutimo Iguihuvanoma Iicamoco.

²⁹ Jaadi Jesu toonoti ihiinuuboro ufuubo fatyuuhi Galilea muuaijinidi. Jaadi ifabaihallivi ufuuboro casivutuui.

³⁰ Jaabojaago sihidi miyaminaa ufuumoro #futuui diibo iicauhigo. Jaamoro diibojaago sihidi sivahicauhi #gotimehejeque, bu ihaallino aaty#metimehejeque, bu ihiimaatimehejeque, bu imitino ihusene iicamehejeque icano, bu sihidi saatoho iguihuvamenejeque icano. Jaamoco buheesuhicaubo.

³¹ Jaaneri miyaminaa sihidi jabafitehicaui ihiimaahicautimeheje ihi- imaauneri, bu imitino ihusene iicaumeheje imino ihusenema iicacuuneri, bu #guehicautimehejeque #gucuuneri, bu ihaallino aaty#meutimeheje aaty#mecuuneri icano. Jaamoro ticovaumo Moocaanico Israel cuumi Dios icaaboco, iimomo.

Jesu Machusuhi Cuatro Mildi Miyaminaaco.

(Mr 8.1-10)

³² Jaadi Jesu ijibogominaaco ucuuhuvauboro diitoco nuuhi: Jito miyaminaaco idaasuguehi. Mi#ro jino mifucuci, safucu icano icacuumo uuma jinoovi. Jaamo amachujirunobama chahacuui. Jaanegui imogotihimachutimoco iijanojaago agalluunoco ofoomo j#haivi nacatejirahi, nooboro.

³³ Jaaneguiiha ijibogominaa diiboco nuuhi: ¿Cuucati bu milli mihicijirahi jino mihaiñooba iijano achahahigo mihicamo jityigaba miyaminaa iicamoco mutuvasuqui? noomoro.

³⁴ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: ¿Nacu minoodino am#hai machutaano icahi? nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Sahuse juugahuseti minooci id#inoro momaahugayino icahi, bu ajashuno motaavagay# iicanoro, noomoro.

³⁵ Jaanegui taj#baubo imiyaminaa jiini#jehallivi icas#camaaiqui.

³⁶ Jaadi toono sahuse juugahuseti minooci, bu itaavagay# icanoco ihusefaño agaay#iuboro toonohallivi Moocaanico graciaco aciui. Jaadi toonoco iquisicuuboro ijibogominaaco aciui. Jaanoco diito imiyaminaama #fuuhi.

³⁷ Jaanoco pary# famooro amachuumoro imino tuvauhi. Jaadi ihatyuuvoco anan#umo gahafusuui sahuse bu juugahuseti miibaici id#ino j#ibaiñooco.

³⁸ Jaanoco amachuumo cuatro mildimo gaifimiu. Jaano gaigoomi, bu seeme icamo oovorautihim.

³⁹ Jaadi Jesu diitoco ifitacuuboro meenegafaño ij#cafutuuboro fuuhi Magdala onocuumi jiini#jejaagovi.

16

Fariseomi, Bu Saduceomi Icamo Aatyimeratatinoo Eetavoco Tajibahi.

¹ Jahigo fariseomi, bu saduceomi icamo fuuhi Jesuco emeecituumo. Jaamoro diiboco ifurumo iimitinofaño igañisuqui dilluuhi: Miihaico niquejefañoono aatyimeratatinoco diifusu, noomoro.

² Jaanegui diibo diitoco iimusuuhi: Iijicuuví niqueje tífaiño iicasumi amíhai: Aiguejitino miiro oono niqueje tífaihi, meneefíhi.

³ Jaabadiro bu fucuro meneefíhi: Jaachíji imijitífucu, miiro oono niqueje tífaiño níijama icahi, noomoro. Bañífiramínaa mihicamo, amíhai magajahi niquejeque memeeemoro aiguejino, bu aiguejitino icano monoonoco. Jaarunaa magajatihi millí jisumio miyamínaa imiti eheetavoneheje ijíibugurunoco.

⁴ Jaamo jito iimitino miyamínaa sanofañooro imiyaavogonofaño iicatatimo, dilluhicahi aatyimeratatineneheje eetavoco. Jaarumoco acirajitino iví idíinoro Jonas gaajataro ifusucafeteji, nooboro diitoco ejeevesuuboro fuubo.

Fariseomi Juurisutaguiiji.

(Mr 8.14-21)

⁵ Jaanaa onogoobaví afatyumo ijíibogomínaa jabajeeveuhi pan añimínaa maahuco asatyujirumo.

⁶ Jaanaa Jesu diitoco nuuhi: Magaihuini fariseomi, bu saduceomi icamo juurisutaguiijinoti, nooboro.

⁷ Jaanegui ijíibogomínaa noocasiuhi: Añimínaa maahunoco misivatíneguiiha olli noobo, noomoro.

⁸ Jaanoco Jesu agaajaciuboro diitoco nuuhi: ¿Collíhi maahunoma machahanoco monocasíhi? Ajashucani amíhai miyaavogo.

⁹ ¿Nacu magajatihi, mehesicinícuutihí oono cinco mildímoco sahusedibavariro amachusunoco, bu ihatyuuvoco minoodibaiva jiiibaiñooco magahafusuunoco icano?

¹⁰ ¿Bu mehesiciníthí sahuse juugahusetí miibaaci idíneri cuatro mildímoco amachusunoco, bu ihatyuuvoco minoodibaiva jiiibaiñooco magahafusuunoco icano?

¹¹ ¿Jaamo bu millíthí amíhai magajacitíhi uujoho machutaati onootinoco oono fariseomi, bu saduceomi icamo juurisutaguiijití onoonoco?

¹² Jaaneri jari gaajaumo Jesu diitoco añimínaa maahuno juurisutaguiijití unuutinoco, iví jillí fariseomi, bu saduceomi icamo jibogoti mihigui unuunoco.

Jesu, Diibo Cristo Asaaujiibo Icanoco Unuuno.

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Jaanaa Jesu Cesarea de Filipo onocuumi jiiijeví ifutuudi ijíibogomínaaco dilluubo: ¿Uujoho Miyamínaafibadi Ifivuubedití, ¿nacu millí miyamínaa uudití neehicamo? nooboro.

¹⁴ Jaanegui diito nuuhi: Saatoho: Jua Nitimínaafi, neehicahi. Jaanoti saatoho: Elia, neehicahi. Jaanoti bu saatoho: Jeremia, neehicahi. Jaanoti saatoho: Cajaaníhacho sicijeototi Moocaani iimaamínaaivíooobo, neehicahi, noomoro.

¹⁵ Jaanegui diitoco nuubo: Jaanaa amíhai, ¿míijoho uujoho iicanoco me- neehicahi? nooboro.

¹⁶ Jaanegui Simon Pedro diiboco nuuhi: Híjoho Cristo Moocaani iicaabo Seemene, nooboro.

17 Jaaneguiiha Jesu diiboco iimusuuhi: Imicani diicahi #joho Simon Jona achi idiicaabo. M#ro cajaan# miyam#naafi #co jinooco gaajasutihi id#boro Guihirubi niquejefañ# iicaabo.

18 Jaaneguiiha uujoho #co jino Pedrot# momon#hi, guisiyi# eneejiruno. Jaaba jiba guisibahall#vi uujoho taajaco eetaveji. Jaajaco guijeve mitya icaruno guiinon#jit#hi.

19 #co uujoho jino niqueje llaveneque ac#ji. Jaabo #joho jiijehall#vi isis#no, bu niquejefañ# sisicafetejino. Jaanoti# jiijehall#vi isinaayuno, bu niquejefañ# sinaayucafetejino, nooboro.

20 Jaadi Jesu ij#bogom#naaco faguuhi diibo Cristo iicanoco m#hai#noobaco j#bogotimo iicaqui.

Jesu Iguijevejinoco J#beguehi.

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

21 Tusumi Jesu t#con#uhi ij#bogom#naaco agaajasuubo Jerusalevi ofooboco quillahuto, bu sacerdotemi# aivoj#to, bu caatin#m#naa icamo diiboco sihidi# idaasuno omoon#ujinoco: Uco gaicaausujimo. Jaaruubo mifucuci, safucu icanoti# siino buheeteji, nooboro.

22 Jaaneguiiha Pedro sihi# Jesuco asatyuuboro #bauhi: Jaanova Moocaani #co tolli moon#sujit#rahi, tolli icat#bo diicaqui, nooboro.

23 Jaarunaaca Jesu doj#cuvi#ro acajebeveuboro Pedroco nuuhi: Uuti# buh#govi minifoto #joho ij# idiicaabo. Fine, #joho uco acasivusuno. Dihe-samaaje Moocaani esamaajebadi# icat#hi. Jilli# miyam#naa esamaajebadi#ro jeevahi, nooboro.

24 Saatoho ij#bogom#naaco nuubo: Cajaatyohacho tadyoj#cuti# asaagomo ifico# ajabajevemere tadyoj#cuti# isaaqui# ifico# idaasuno omoon#sujinoco iguitimo.*

25 M#ro ifico# agaij#mo ifico# m#tasuji. Jaanoti# naha tahall#ti ifico# im#tasumo ifico# taajasuji.

26 M#ro saafi miyam#naafi pary# jii#nje busumijeque gaay#ci#ruubo. Jaaruubo ijeeb#co im#tasuruva, #nacu mill#ti imijiruno? #Nacu minood#no fine miyam#naafi ijeeb#co itaajasuqui# jaadujirahi?

27 M#ro uujoho Miyam#naafibadi# Ifivuubo saaji Caani ovos#ma, bu itoomom#naama icano. Jaasumi pary# famoovaaco it#covoc#vi jaaduj#ibo omoon#h#can#e#he#je#que.

28 Miyanot#ro neehi: Jino iicamoti# saatoho guijevejit#hi uujoho Miyam#naafibadi# Ifivuubo ihaivoj#ri# asaaboco aaty#met#moro, nooboro.

17

Jesu Ihaivoj#ri Asaano.

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Toonobuunati# sajaguisi# n#jequeti# Jesu ic#uhi Pedroco, bu Jacooboco, bu diibo Jacobo nahabo Jua icamoco. Jaaboro diitomaryo# fuuhi aivo acaamovobai# n#jequevi#.

2 Jaabai# n#jequevi# diito im#feenevi# ifi# siibadi# minifutuuhi. Ih#me ar#cuno minifutuuhi# nih#baco mem#ec#badi#, bu igaachehu# seseene minifutuuhi# nih#ba aach#ic#badi#.

3 Jaanaa diibo uufocovi# aty#meumo Moise, Elia icamisi# Jesuma iimaamisico.

* 16:24 Sahaamefañ# noono: diguijeve imohobujeque d#ci#bo tadyoj#cuti# disaa.

⁴ Jaaneguiha Pedro Jesuco nuuhi: Aivoj#bo, imicani jimañovi mihicano. Idiimogohachijji masi# nijeganoco migaaci, saga idino meheetavequi, #di saga, Moisedi saga, Eliadi saga icano.

⁵ Jaanaaca Pedro tolli nuunaaca diitoco aimuufai mibaacuui. Jaano ihaimuufaifañoti guubuvusuuno: Jaani Taseemene agaij#bo. Diibo onoonoco muguubunici, unuuno.

⁶ Jaanoco uguubuumoro ij#bogominaa jii#jehalli#vi javucamaaiumo sihidi iguituumoro.

⁷ Jaanegui Jesu asauboro diitoco udud#iciuboro nuuhi: Magañiivo mi-higuetedino, nooboro.

⁸ Jaadi siino emeciurumo mi#haiñobaco atyimeciutihi id#iboro Jesu icauhi.

⁹ Jaamoco tobaiti iniituhigo Jesu faguui: Jino mahatyimeneque mi#haiñobaco mi#beguedino jari uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo iguijeveebe siino ubuheetedi, nooboro.

¹⁰ Jaanegui diito diiboco dilluui: ¿Milliti jana bu caatiniminaa nuuhi: Elia iticoni saaji, neehicahi? noomoro.

¹¹ Jaanegui Jesu iimusuui: J#hi, miyaano Elia iticoni saaji. Jaaboro paryi fanoovaaco imibachujiibo.

¹² Jaarunofaño am#haico uujoho jino neehi Elia saahinicihi. Jaaruuboco gaajacihinitimo. Jaamoro diiboco jilli iimogobadi moonihinimo. Jaabadiro bu uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo diito useti idaasuno icaji, nooboro.

¹³ Jaanoti ij#bogominaa esafutuui Jua Nit#m#naafiditi Jesu unuunoco.

Jesu Buheesuui Sicafefi Ij#ma Icauboco.

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jaadi miyaminaa icauhigo #futuumaaca saafi miyaminaafi asauboro Jesuguiino ememu#vuuboro nuuhi:

¹⁵ Aivoj#bo, taseemeneque didaasugo, idaasuno icahicaabo imimañobati ochoomooboro, fiiva foova cijigaifaño aquetehicaabo, bu teehifaño aquetehicaabo icano.

¹⁶ Jaaboco jino dij#bogominaajaago sivarahi. Jaarumo diiboco buheesutihi, nooboro.

¹⁷ Jaanegui Jesu iimusuui: I# jeedi fine imiyaavogotino miyaminaa jito iimitimo, ¿mihachuta fine am#haico jaabic#boro icaji? nooboro diiboco: Juugavi daachico siva, nuuhi.

¹⁸ Jaaboro Jesu iimitino ijico ih#bauboro diibediti iinusuuhi. Jaasumiro diibo isicafefi buheetecuui.

¹⁹ Jaadi ij#bogominaa ijeevadi Jesuma ihiimaumoro diiboco dilluui: ¿Milliti jana mi#hai diibo imitino ijico buhi magañ#titihi? noomoro.

²⁰⁻²¹ Jaanegui diitoco Jesu nuuhi: Am#hai miyaavogo aajashumaño. Miyanotiro am#haico neehi, am#hai miyaavogo mostaza noovata tooigayidino iicaruva jigajico meneejirahi: Jinooti sihigovi deene, noomoro. Jaaneri sihigovi jeenejiruno. ¿Conooba am#haidi sihidi jeevajitirahi miyaano miyaavogoma mihicaruva?*

Jesu Iguijevejinoco Siino Ij#bogono.

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Jaanobuunati Galilea jii#jiri saamo igomoro efeehicauhigo Jesu diitoco nuuhi: Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo miyaminaa usefaño acicafeteji.

²³ Jaamo uco gaicaauji. Jaaruubo mifucuci, safucu id#inoti siino buheeteji, nooboro. Jaanoco uguubuumoro sihidi idaasuvuumo.

* **17:20-21** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaanoti jiyoomo ijimico id#ineriro buhi magañ#tahi mahaagamoro Moocanima mihiimaaneri, onoonoco.

Templo jaguiha Impuestoco Ajaadusuno.

²⁴ Jaanaa Jesu ijibogominaama Capernau cuumivi ifutuunaaca templo jaguiha impuestoco ajaadusuhicaumo Pedrojaago ufuumoro diiboco dilluui: ¿Amihai jibogominaafi templo jaguiha impuestoco jaadujitih? noomoro.

²⁵ Jaaneguiha Pedro: Jaadujibo, nuuhi.

Jaadi Pedro jaahe ifutuuboco Jesu nuuhi: ¿Simon, idi milli jijjiinije aivojito mico impuestoco jaadusunicimo; iyotocoro nacu siicumiotoco? nooboro.

²⁶ Jaaneguiha Pedro iimusuhi: Siicumiotoco, nooboro.

Jaaneguiha Jesu nuuhi: Jaaneguihacuva icuumioto jaadutatih.

²⁷ Jaarunofaño mihaiñooba miditi imitino eneejiruneguiha johono caasifaño foobo difiicigaico gañito. Jaabo iticoni uduuboco dicibo iijifañoti nihibajeque dici. Jaajeri daaduto tahimpuestoco, bu diinoco icano, nooboro.

18

¿Cajaani Fine Imiyaabo?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Jaasumi ijibogominaa asaumoro Jesuco dilluvauhi: ¿Cajaani fine aivo imiyaabo icaji niqueje aivojifaño? noomoro.

²⁻³ Jaanegui Jesu seemeneque ocoovauboro diitofeenevi ificuuboro nuuhi: Miyanotiro amihai neehi, amihai jeebico bohonoti miminiyumoro seemenebadi miminifototihachijiji niqueje aivojifaño mefeelitih.

⁴ Miho niqueje aivojifaño imiyaabo icajibo oono guinov ifico iminiyuuboro jisee seemenebadi iminifotoobo.

⁵ Jaanoti bu cajaatyohacho seemeneque tamomofañodi agaayicimo uco gaayicih.

Imitifaño Mahaquetejiruno Nihicu.

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jaanoti seeme jino uco imiyaavogomoco imitico omoonisuvaaboco aivo imijiruno ajashutino guisibatygabari icodaaheti uduujenimoro muuaifaño iniitusuno.

⁷ Jijijeminaadi imiticanicano miyaminaaco imitifaño agañisuno. Jaano jilli fahijivaro icajino. Jaarunofaño idaasucanicajibo diibofeenedi imiti asaabo.

⁸ Jaaneguiha dihuse, ditihai icano ico imitifaño agañisuhachijiji quiticibo sihi gañi. Imijiruno idi ditihaima, dihusema chahaabo fiivofaño idifotono. Jaanoti idi imitino dihusenema, ditihaiñoma icano diicaabo ifinjitino cijigaifaño agañicafotono.

⁹ Jaanoti bu oono dihaalli ico imitifaño agañisuhachijiji toohaallico buhudaruubo tehesino gañi. Imijiruno idi sayimaryo diicaabo fiivofaño ofoono. Jaanoti imijitiruno fahaallimaryo diicaabo cijigaifaño agañicafotono.*

Oveja Imitaabovi Ohoovicino.

(Lc 15.3-7)

¹⁰ Tolliro bu jito seemeti saatohobaco mitimejetasudino. Miho jino amihai neehi: Miho oono diitoco ootomomo Moocaani toomoinaa fahijivaro Guihirubi Moocaani niquejefaño iicaabo imefeeneri icahicahi.

¹¹ Miho uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo saahi imitacumoco taajasuqui.†

* **18:9** Jino jilli iiminocoro mooni, imitico deetavedino, eneejiruno. † **18:11** Sahaamefaño toversiculo ficuutimo.

12 ¿Jinooco milli mehesicinihi amihai? Saafi joomi ciendimo ovejami iicamoti saafi imitaruva, ¿nacu fine saatoho noventa y nuevedimo aatyuvomoco tomañovi ejeevesuhiniboro imitaaboco guiinetejitirahi?

13 Jaaboco aatyimeebere janaanici aivo imo imo minifetejiruubo oono noventa y nuevedimo imitatimo janaanici.

14 Jaabadiro amihai Caani niquejefañi iicaabo‡ imogotihijitoti saseba imitanoco.

Jilli Mino Nahaboco Meperdonano.

(Lc 12.3)

15 Jaanoti bu dinahabo ico imitino omoonihachijiji diiboma iiro ijeevadi diimaabo diiboco gaajasu imitino omooninoco. Jaabo ico uguubuhachijiji diiboco dimijicarucuuhi.

16 Jaanoti ico uguubutihachijiji sitati cuuhuva miimisiiciti. Jaamo miimisiici, saafi idimo onono imino igaajacafetequi.

17 Jaamoco: Jii, onootihachijiji Moocaani iijaminaaco diibogo. Jaamo onoonoco bu: Jii, onootihachijiji oono Moocaanico imiyaavogotiboco mihicanicibadi mehesicini, bu impuesto jaadusuminaafico mehesicinicibadi icano.

18 Miyanotiro amihai neehi jino jinijehallivi mafatyusutino, bu tolliro niquejefañi fatyusurajitihijitoti. Jaanoti bu jinijehallivi mafatyusuno niquejefañi fatyusucafeteji.

19 Tolliro bu jino amihai neehi: Jino jinijehallivi amihaiti miimisiici mehesamaaimisiro mihimogonohallivi Moocaanico midilluhachijiji Guihirubi niquejefañi iicaabo aciji.

20 Miho miimisiici tamomofeenedi igaivomofeeneri bu uujoho icaji.

21 Jaaneguiiha Pedro ufuuboro Jesuco dilluui: Aivojibo, tañahabo uco imitino omooninoco, ¿minoodifoova uujoho diiboco perdonahicaji, sahuse juugahuseti mifocci idino ticovovi? nooboro.

22 Jaaneguiiha Jesu diiboco iimusui: Cha, toonoodifoova icatino. Janaanici setentadifoova sietedino.

Jeecivominaafi Imuguutihijitoti Sifico Eperdonauunoco.

23 Jaamañi niqueje aivoji jeevahi oono saafi aivojibo ijeevivominaama idudicamaajeque iimibachubadi.

24 Jaabo iimibachunoco jari ticovaubaaca diibojaa sivaumo saafico ajashutino millones ticovovi edebeuboco.

25 Jaabo diiboco ajaadujiruno achahauneguiiha ihaivojibo tajibauhi diiboco inaajequi paryi mogaima iseemema, bu paryi inehejema icano toonoco ijaaduqui.

26 Jaaneguiiha ijeevivominaafi ihaivojiboguiino ememuivuboro ihaivojiboco neehicauhi: Aivojibo, uco didaasugo ico paryi faneeri jaadui, nooboro.

27 Jaaneguiiha ihaivojibo diiboco didaasuguuboro idebeque perdonauhi. Jaaboro diiboco sinaayuuhi.

28 Jaabo diibo ijeevivominaafi ihiinuuboro ufuubo atyimeuui saafi inahaboniminaafi diiboco midino edebeuboco. Jaaboco icodaaheti agaayicuboro sefano dusuucuboro: Goova daadu uco edebeneque, nooboro.

29 Jaanegui inahaboniminaafi iguiino ememuivuboro diiboco nuuhi: Uco didaasugo ico paryi jaadui, nooboro.

30 Jaarunofañi diibo: Jii, nootibo ufuuboro diiboco civojafañi jihacuui paryi diiboco ajaadutinohachuta.

‡ 18:14 Moocaani

³¹ Jaanoco saatoho aatyimeuno diitoco aivono ufuuneguiha ufuumoro ihaivojiboco paryi jibugutuumo.

³² Jaaneguiha ihaivojibo diiboco ucuuhuvauboro nuuhi: Imiticani jeevovominaafi. Ico uujoho didebeque paryi perdonahinihi uco idilluuneguiha.

³³ Jaabadiro bu ijoho dinahaboniminaafico didaasuguejirahi ico uujoho iicahinibadi, nooboro.

³⁴ Ihaivojibo sihidi isifiratuuboro tajibauhi diiboco civojafaño ificusuuboro ihaamisiqui paryi idebeque ajaadutinohachuta.

³⁵ Jilli nooboro Jesu imivusuuhi jibogoco: Jaabadi jilli Guihirubi niquejefaño iicaabo amihai mooniji amihai nahaboco amihai jeebimaryo meperdonatihachiji, nooboro.

19

Jesu Jibeguehi Gaigooce Mejeevesunoditi.

(Mr 10.1-12; Lc 12.18; tolliro meeci Rm 7.1-3; 1Co 7.10-16)

¹ Jilli Jesu unuunobuunati fuubo Galilea jinijeti. Jaabo ifutuuhi Judea jinijevi, Jordan teehiti baagovi iicajinijevi.

² Jaabo dojicuti sihidi miyaminaa fuuhi. Jahigo iguihuvaumoco buheesuubo.

³ Jaanaaca saatoho fariseomoto asaamoro diiboco dilluuhi ifurumo iimitinofaño diiboco igañisuqui: ¿Nacu fine tajibabadi imijiruno mīno taabaco jilli siinohalliti mejeevesuno? noomoro.

⁴ Jaaneguiha diibo iimusuuhi: ¿Nacu amihai Caatinihaamefaño onoonoco memeechicatihiti? Mīro iticoni miyaminaafico ifiivusuubo fiivusuuhi gaifico, bu gaigooce icano.

⁵ Jaaboro nuubo: Jilliti gaifi caanico, seejico icano jeevesuji mogaima iminifetequi. Jaamisi saafiabadiro minifutucuji, nooboro.

⁶ Jaamaño miimisiici icacutino saafi ifibadiro icacuumisi. Jilli icamaño miyaminaa dugaacucuujitihiti Moocaani agataacucuunoco, nooboro.

⁷ Jaaneguiha diiboco dilluumo: ¿Militi janabuu Moise tajibauhi mīno taabaco jeevesuhaameque mahacimoro diigoco mejeevesuqui? noomoro.

⁸ Jaaneguiha Jesu nuuhi: Eti bu mucuhufojeebimaño Moise tajibauhi amihai taabami jeevesuco. Jaanoti iticoni tolli icautino.

⁹ Jaanoti jino uujoho amihai neehi: Mogaico sifiima icatigoco ejeevesuuboro sifigooce icibo ajeva imitico icihiti. Jaabadiro bu sifi ejeevesugooce ataabavaabo ajeva imitico icihiti, nooboro.

¹⁰ Jaaneguiha ijibogominaa diiboco nuuhi: Jaanegui tolli icamaño, ¿collihica bu mataabavajirahi?

¹¹ Jaaneguiha Jesu diitoco nuuhi: Famooro jinooco gaajajitirahi. Idimoro jaaty Moocaani agaajasumo gaajajirahi.

¹² Mīro saatoho ifivuunotiro caanimi oovicicubadi taabavajitibo unubadi icanicihiti. Jaanoti saatoho iguiraacuneguiharo tolli oovicinichiti. Jaanoti saatoho jilli taabavatimo icanicihiti niqueje aivojiguiinodi. Jaamaño jinooco agaayicigomo jaafa gaayicihiti, nooboro.

Jesu Seemeque Imino Onoono.

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Jaanaaca Jesujaa seemeque sivaumo diitohallivi ihuseque ificuuboro Moocaanima iimaaqui. Jaarunofaño ijibogominaa ibahicauhi iseemeque diibojaa isivamoco.

14 Jaarunofaño Jesu nuuhi: Jaafa seeme tajaan saahi fine mihibano. Miñro niqueje aivojĩ seembadi iicamono,

15 nooboro toseehejhallivĩ ihuseque ficuhicaubo. Jaadi toonoti sihigovĩ fuubo.

Sihidi Inihibamĩma Iicaabo Jesuma Iimaahi.

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Jaanaaca saafi sicafefi Jesuco emeeciũuboro diiboco nuuhi: Idiimiibo Jĩbogomĩnaafi, ¿cono iiminoco moonĩjirahi uujoho ifinĩjitino fiivoma icaqui? nooboro.

17 Jaaneguiha Jesu diiboco nuuhi: ¿Collĩhi uco idiimiibo neehi? Chahamo imimo idĩboro Moocaani imiibo. Jaanoti ifinĩjitino fiivofaño ofoonoco idimogohachijĩ tajĩba onoobadi diica, nooboro.

18 Jaaneguiha sicafefi diiboco nuuhi: ¿Millĩ nacu noono? nooboro.

Jaaneguiha Jesu diiboco nuuhi: Gaicaudino, ajevaco moonidino, nani-vadino, sitaaditi sicamañoooco dĩbeguedino,

19 diicaanico, diiseejico icano bocigo, sitaaco gaijĩ difico agaijibadiro, nooboro.

20 Jaaneguiha isicafefi nuuhi: Seemenetiro uujoho paryĩ tonehejeque imino moonihicahi. ¿Cono fine siino tahĩme icahi? nooboro.

21 Jaaneguiha Jesu diiboco nuuhi: Aivo idiiminoco idimogohachijĩ, foobo paryĩ dinehejeque naajeebe idaaasumoco daaci. Jaadi jari niquejefaño sihidi nihĩbamĩvaji. Jaaboro sihidi inihĩbamĩma iicaumaño.

22 Jillĩ unuunoco isicafefi uguubuuboro idaaasuvuuboro fuuhi sihidi inihĩbamĩma iicaumaño.

23 Jaaneguiha Jesu ijĩbogomĩnaaco nuuhi: Miyanotiro amĩhaico neehi, aivo sihidi jeevano sihidi inihĩbamĩma iicamo niqueje aivojĩfaño ofoono.

24 Siino bu jino neehi: Tĩhĩno aivo camello jaanutupaajeri afatyono. Jaano janaanici aivo sitihĩ sihidi inihĩbamĩma iicaabo Moocaani aivojĩfaño ofoono, nooboro.

25 Jaanoco ijĩbogomĩnaa uguubuumoro sihidi eetyeui. Jaamoro noocasi- uhi: ¿Jana cajaan tyo fine taajajirahi? noomoro.

26 Jaaneguiha Jesu diitoco emeeciũboro nuuhi: Miyamĩnaa toonoco moonĩjitirahi. Idĩboro naha Moocaani paryĩ fanoovaaco moonĩjirahi, nooboro.

27 Jaaneguiha Pedro diiboco nuuhi: Aivojĩbo, miñro paryĩ miñhai monehe- jeque mejeevesuhinimoro didojicuti masaahi. ¿Jaano jaada nacu jinehejema mihicaji? nooboro.

28 Jaaneguiha Jesu diitoco iimusuihi: Miyanotiro amĩhaico neehi ufucu paryĩ fanoova bohonoti eheetavocafotoodi uujoho Miyamĩnaafibadi Ifiivuubo tahimi aivojĩ icagahallivĩ acasĩvoodi, bu amĩhai tadyojicuti masaamo aivojĩ icaganohallivĩ macasicamaajĩ, paryĩ Israel cuumimĩnaaco mudugaacuqui.

29 Jaamo paryĩ tahalliti inehejeque ejeevesumo iijanoco, inahabomico, in- agomico, caanimico, seejimico, mogaimico, iseemeque, bu ijinijenehejeque icano ejeevesumo toono jaada sihidi janaanici gaayicijimo, tolliro bu ifinĩjitino fiivoco gaayicijimo icano.

30 Jaanoti jisumi oono ajashutino sihidi ejeevamo iicarumo ufucu gui- inovĩ minifeteji. Jaanoti jisumi guinovĩ iicarumo tusumi sihidi ejeevamoti minifeteji.*

* 19:30 Griego ijĩri noono: jisumi oono ajashutino imegavĩ iicamo ufucu dojicuvĩ minifeteji. Jaanoti jisumi dojicuvĩ iicamo tusumi imegavĩ icaji.

20

Dudicamaajeminaavi Oovicino.

¹ Miiro niqueje aivoji jilli jeevahi oono fagui abajaabo omooninibadi. Miiro ibasutaaco ihicisuqui fucuro fuubo dudicamaajeminaaco icituubo.

² Jaaboro diitoco nuuhi: Safucuo jaadadino amiihaico jaadui, nooboro diitoco ifaguifaño galluubo idudicamaaiqui.

³ Jaanobuunati siino fuubo baagotirehiica icaaberi. Jaabo atyimeuhi saatohoco ticovono goohasiri iicamoco.

⁴ Jaamoco nuubo: Amiihai tolliro tafaguifaño tabasutaaco mihicito. Imino amiihaico jaadui, nooboro. Jaaneguiiha diito fuuhi.

⁵ Jaanobuunati bu siino diibo fuuhi gadiciba. Jaadi bu siino fuubo imohonohalliti icacuuberi. Jaabo bu tolliro mooniuihi.

⁶ Jaanobuunati bu siino fuubo imohonofeenedi icacuuberi. Jaabo atyimeuhi saatoho ticovono iicamoco. Jaamoco nuubo: ¿Collihi amiihai jinoovi ticovono dudicamaaitimo mihicahi? nooboro.

⁷ Jaaneguiiha diiboco nuumo: ¿Eti bu miijoho miihaico atajibatineguiiha? noomoro. Jaaneguiiha diitoco nuubo: Amiihai bu tolliro tafaguifaño mududicamaaito, nooboro.*

⁸ Jaanaa mihiijicuudi diibo nuuhi dudicamaajeminaa aivojiboco: Paryi famoocoro coova. Jaaboro diitoco daadu, oono dojicuti asaamoti ticoni. Jaaboro iticoni asaahinimovi dalli baani, nooboro.

⁹ Jaaneguiiha ticoniubo imohonofeenedi iicaaberi ufuumoti. Jaamo iticovoocivi gaayiciuhi safucuo jaadadinoco.

¹⁰ Jaanobuunati jaaduubo imegavi ufuumoco. Jaamo esamaaiuhi: Miihai fine janaanici magaayiciji, noomoro. Jaarumo iticovoocivi gaayiciuhi safucuo jaadadinoco.

¹¹ Jaanoco agaayiciumoro iimaafivumo toono abajaabediti:

¹² Jito dojicuti agaseme sano nihiba oovoro dudicamaaihi. Jaarumoco miihai ticovoviro daadui, miihai sihidi mududicamaaimoro sihidi aiguucutaco majaabicimo ticovoviro, noomoro.

¹³ Jaarunaa abajaabo saafico iimusuuhi: Fañi, ico uujoho imitino moonitihii. Miiro iiijoho safucuo jaadadineri uuma dudicamaaihivahi.

¹⁴ Jaaneguiiha jino dijaadaco dciibo fuucu. Jaanoti bu uujoho imeguehi jino dojicuti asaaboco bu tonoodinoro ajaadunoco.

¹⁵ ¿Nacu uujoho iimogobadi moonijitirahi tañihibamico? ¿Nacu iiijoho diimogotihii uujoho iimihuseneque? nooboro.

¹⁶ Jaabadireji jisumi oono guinovii iicarumo ufucu sihidi ejeevamoti minifeteji. Jaanoti bu sihidi ejeevamo jisumi iicarumo ufucu guinovii minifeteji.†

Siino Bu Jesu Iguivejinoco Jibeguehi.

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jaanaaca Jesu Jerusale jiihairi ufuuhigo iijibogominaa docedimo iicamoco ijeevadi asatyuboro nuuhi:

¹⁸ Amiihairyo magaajacuhi jino Jerusale cuumijaago mofoonoco. Jahigo uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo acicafeteji sacerdotemi aivojito usefaño, bu caatiniminaa usefaño icano. Jaamo uco guivevefaño ficuji.

* **20:7** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Amiihaico imino jaadui, onoonoco. † **20:16** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Miiro guiramoo cuuhvacafeteji. Jaarunofaño miiidimoro nanicafeteji, onoonoco.

19 Jaamoro siicumiotoco acijimo uco idejecuqui, bu ihaamiqui icano. Jaamoro imohovi tetecujimo icano. Jaaruubo mifucuci, safucu idinoti gujevefañoti siino buheeteji, nooboro.

Jacoobo, Jua Icamisi Seeji Idilluuno.

(Mr 10.35-45)

20 Jaanaaca Jesujaago saaugo Jacoobo, Jua icamisi Zebedeo seemenetisi seeji. Jaago illimisima asaugoro Jesuguino memuvovauhi siinoco diiboco idilluqui.

21 Jaaneguiiha diibo nuuhi: ¿Jinejeque dimeguehi? nooboro.

Jaaneguiiha diigo nuuhi: Tajiba dihaivojifaño jitisi taseemenetisi dihufocovi icasivequi, saafi dimiyanaagonovi, bu saafi dinaninaagonovi icano.

22 Jaarunaa Jesu diitisico iimusuuhi: Amisi magaatihidi midillunoco. ¿Nacu amisi uujoho idaasuno iicajibadi mihicajirahi? nooboro.‡

Jaaneguiiha diitisi: Jihhi, nuuhi.

23 Jaaneguiiha diibo nuuhi: Jihhi, miyaano amisi jino daasunofañodi mafatyeji. § Jaanoti naha oono tamiyanaagonovi, tañaninaagonovi icano macasivejinoco, ¿milli bu acijirahi? Jaatyo idimocoro Guihirubi aciji diteguiiharo ificuhicanoco, nooboro.

24 Jaanoco sajbogominaa uguubuumoro diitisijaago sifiratuumo.

25 Jaaneguiiha Jesu diitoco ocoovauboro nuuhi: Amihairyo magaaajuhi jinijeminaa aivojito iyotoco sefano atajibaninoco, bu tolliro saatoho obocifimo miyaminaaco idaasugotimo moonifihhi.

26 Jaanoti amihai tolli mihicajitihidi. Jilliro ivi amihai miyaavogominaafeenevi sihididi ejeevaabobadi diicaqui, jilli saatoho diitoti jeecivominaafibadi miminifoto.

27 Jaanoti bu amihafeenevi imiyaabo iicagoobo saatoho jijovonoti iicaqui.

28 Mihiro jino uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo uco ijeecivequi saautihidi. Jilli uujoho jeecivooboro saauhi tafico aaciqui ajashutimohallivi diitoco taajasuqui, nooboro.

Jesu Buheesuuhi Miimisiici Aatyimetimisiko.

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Jaamo Jerico cuumiti iinuumaaca sihididi miyaminaa Jesu dojicuti fuuhi.

30 Jaanaa jihaijniri miimisiici ihaallino ifuvusuutimisi ginihuhi. Jaamisi Jesu toonodi ufuunoco uguubuumisiro sefano coovadiivuumisi: Aivojibo, David Iyaachi, misico didaasugo, noomisiro.

31 Jaaneguiiha miyaminaa diitisico ibauhi illivequi. Jaarunofaño janaaniviro sefano coovadiivuumisi: Aivojibo, David Iyaachi, misico didaasugo, noomisiro.

32 Jaanegui Jesu ujulleveuboro diitisico ucuuhuvauboro nuuhi: ¿Milli amisiko omooninoco mihimeguehi? nooboro.

33 Jaaneguiiha nuumisi: Aivojibo mahatyimeneque mihimeguehi, noomisiro.

34 Jaaneguiiha Jesu diitisico idaasuguuboro ihaallinoco dudiciuhi. Jaasumiro aatyimeumisiro Jesu dojicuti fuuhi.

21

Jesu Jerusale Cuumifaño Jicafetehi.

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

‡ 20:22 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Bu tolliro uujoho initicafetejifaihuri miniticafetejirahi, onoonoco. § 20:23 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Bu tolliro uujoho initicafetejifaihuri miniticafetejirahi, onoonoco.

1 Jaamo #fuutuuhi Olivohono iicagaj#guiino iicacuumi Betfaje cuumivi Jerusale cuumi fiitino. Jaamañoti Jesu galluuhi miimisiici ij#bogominaatisico jilli nooboro:

2 Juucuumijaago mofoo. Jaacuumivi mahatyimeji burra duujecinigo iseemenema icagoco. Jaagoco misinaayumisiro uudi misiva.

3 Jaanoti cajaatyohacho am#sico: ¿M#illi? onohachijji, Mohaivoj#bo eneeneguiha goovajino uhuumisuno monoo, nooboro.

4 Jilli icauno johono Moocaani iimaaminaafi acaatin#uno imiyaavequi:

5 Sion cuumico jilli monoo: Meeci oono dihaivoj#bo dijaa saahi, oono s#icujeeb#ba icaabo, burrahalliri g#icin#bo, burrogayihalliri fiiseta, burro seemenehalliri, nooboro.

6 Jaaneguiha ij#bogominaat#si ufuumisiro Jesu unuubadipi moon#uhi.

7 Jaamisi iburraco sivauhi iseemenema. Jaagohallivi igaachehunoco ificumoro Jesuco cas#hacuuhi.

8 Jaanaa sihidi miyaminaa iicaumo igaachehuneri j#haico jeebuuhi. Jaanoti saatoho jaaineri j#haico jeebuuhicauhi.

9 Jaanaa imegavi ufuumo, bu dojicuti asaumo icano ticovauhi asaagomo: ¡Aivoj#bo David Iyaachico mihimo! ¡Imicani Mohaivoj#bo memeri asaabo! ¡Moocaanico mihimo! noomoro.

10 Jaanaa Jesu Jerusale cuumifaño #futuudi paryi tuucuumi miyaminaa ñaa#vuuhi. Jaamoro dillucasihicaumo: ¿M#ijoho fine ajaani? noomoro.

11 Jaaneguiha neehicaumo: Jesu Moocaani iimaaminaafi Galilea jiin#je cuumi, Nazare cuumioobo, noomoro.

Jesu Templojaco Imibachuuhi.

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Jaadi Jesu Moocaani templojafaño j#cafutuuhi. Jaabo paryi toojafaño naajeteque eheetavuumoco isivi inuusubo. Miyaminaa nih#bamico ubu-unanihicaumo mesanoco gavaracuubo, bu nim#ihumico anaajehicaumo icaganoco gavaracuubo.

13 Jaaboro diitoco nuubo: M#iro Caatin#haamefaño noono: Taaja Moocaanima iimaajareji, noonoro. Jaarujaco am#hai nanivaminaa iijat#ro mimini-yuhi.

14 Jaajafaño diibojaa saaumo aaty#met#meheje, #got#meheje icano. Jaamoco buheesuubo.

15 Jaanoco sacerdotem# aivoj#to, caatin#minaa icamo sihidi ejeevanoco Jesu omoon#hicaunoco aaty#meumoro, bu templojafaño seeme coovadiina-maaiuhi: ¡Aivoj#bo David Iyaachico mihimo! noomoro asahaguehicaunoco icano aaty#meumoro sihidi s#firatuuhi.

16 Jaamoro Jesuco nuuhi: ¿Naa guubuuh# jito jilli onoonoco? noomoro.

Jaanegui Jesu iimusuuhi: J#hi, guubuuh#i. ¿Nacu am#hai Caatin#haamefaño toonoti oll# onoonoco memecit#hi? M#iro jilli noono: #ijoho deetavehi seeme, bu mifañoco aaduseheje imino cahac#su masico imasivaqui, noonoro.

17 Jilli nooboro diitoco ejeevesuuboro tuucuumit# fuubo Betania cuumi-jaago. Jaacuumivi cigaubo.

Jesu Higuera Onohoco Fajahi Inoovatama Achahaneguiha.

(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Jaano fucuro Jesu tuucuumijaago siino uhuumiuboco ajeba aivuuh#i.

19 Jaabo aty#meuhi higuerahoco j#haijiniri icahoco. Jaahoco meec#turubaaca inoovatama chahauho jilli bot# aamenereu. Jaaneguiha Jesu toohoco nuuhi: Ufucuro siino noovacujit#hi, nooboro.

Jaasumiro tooho chuumucuuhi.

²⁰ Jaanoco aatyimeumoro ijibogominaa sihidi jabafituuhi. Jaamoro diiboco dilluumo: ¿Milli jaaho tooho goovacani cheemehi? noomoro.

²¹ Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Miyanotiro amihai neehi, miyaano miyaavogoma mihicamoro: ¿Nacaha miyaano? nootimo mihicahachiihi jino uujoho higuerahoco omoonibadi momooniji. Tolliro bu jiibaico meneejirahi: Jinooti eedeenenere muuaifaño difoo, munuuruva feejiruno.

²² Jaabadiro bu paryicino Moocanico midillunoco mimiyaavogohachiihi magaayiciji.

Jesu Mitya Iiji.

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Jaadi Jesu templojafaño ufuuboro jibeguehicaunaaca diibojago saamo sacerdotemi aivojito, judiomi quillahuto icano. Jaamoro diiboco dilluumo: ¿Jineje mityari ijoho jilli moonihicahi? ¿Mijoho ico tomityaco acihi? noomoro.

²⁴ Jaaneguiiha Jesu diitoco iimusuuhi: Uujoho bu amihai tolliro dilluji. Jaanoco uco mihiimusuhachiihi amihai neeji comityari jilli omoonihicanoco.

²⁵ ¿Mijoho nacu Juaco galluuihi initiqui? ¿Moocaani, nacu miyaminaa? nooboro.

Jaaneguiiha sanomiro iimaacasiimo: Moocaani galluuihi, munuuruva, mihaico: ¿Collahi janabuu mimiyaavogotahi? neejiruubo.

²⁶ Jaanoti bu: Miyaminaa, munuuruva, mihaico miyaminaa moonijirahi. Miuro paryi miyaminaa miyaaveguehi Jua Moocaani iimaaminaafi iicaunoco, noomoro.

²⁷ Jaamaño Jesuco: Magaajatahi, nuumo.

Jaaneguiiha diitoco nuubo: Jii, jaaneguiiha bu uujoho amihai neejitahi jineje mityari jilli omooninoco, nooboro.

Saafi Seemenemisi Miimisiici Icamisivi Ohoovicino.

²⁸ Jaadi Jesu nuuhi: ¿Naa amihaidi jino milli? Saafi seemenetisi miimisiici icauhi. Jaamisiti saafico caani nuuhi: Guihi, tabaacuco dicito, nooboro.

²⁹ Jaarunaa illi iimusuuhi: Chahano, imogotahi, nooboro. Jaaruubo eesamaaiuboro fuuhi icituubo.

³⁰ Jaaneguiiha bu caani saafi illijaago ufuuboro tolliro bu nuuhi. Jaanegui diibo iimusuuhi: Jii, feeji, nooboro. Jaaruubo fuutahi.

³¹ Jaaneguiiha amihaidi, ¿cajaani fine caani iimogonoco eetavuuihi? nooboro.

Jaaneguiiha diito nuuhi: Iticoni unuubo, noomoro.

Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Miyanotiro amihai neehi, impuesto jaadusuminaa, bu ajeva gaigoomi icamo Moocaani aivojifaño jicamaaihi amihai imegaviro.

³² Miuro Jua Nitiminaafi: Jilli imino mihica, nooboro amihai jibogovaubo. Jaaruuboco mimiyaavuguutahi. Jaanoti naha impuesto jaadusuminaa, bu ajeva gaigoomi icamo diiboco miyaavuguuhi. Jaanoco amihai mahatyimecuurumo amihai imitico mejeevesumoro mimiyaavuguutahi, nooboro.

Iimitino Dudicamaajeminaavi Ohoovicino.

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jino bu sibogoco muguubu: Fagui abajaabo sihidi baacuco abasuuboro hallidi cuhufono meegueuhi, bu jaaboro imahamitahojico eetavuubo, bu torrehacico eetavuubo tohaciti toonoco iteemequi.

Jaaboro tofaguico dudicamaajeminaaco ificuuboro sihi fuubo.

³⁴ Jaadi toono onoovauno anaamucuudi iicojiminaaco diitojaa galluubo imañoco diibojaago igalluuqui.

³⁵ Jaarumoco tofagui dudicamaajeminaa diitoco agaayicumoro saafiico aamiumo. Jaanoti saafiico gaicaaumo, bu saafiico guisiri aamiumo icano.

³⁶ Jaaneguiiha ihabajaabo siino galluui guiraano itoomominaaco. Jaarumoco idudicamaajeminaa diitoco iticoniomoco omoonubadiro moonuui.

³⁷ Jaanoma iicaubo illico galluubo: Fine achico bociguejimo, nooboro.

³⁸ Jaaruuboco aatyimeumoro idudicamaajeminaa noocasiuhi: Jaani paryi ibusumijeque agaayicijiibo. Masi magaicaauqui. Jaamoro paryi jinoma mihicaqui, noomoro

³⁹ diiboco agaayicumoro tofaguiti buhigovi asatyumoro gaicaaumo,

⁴⁰ nooboro. Unuudi Jesu diitoco dilluui: Fine jaadi tofagui abajaabo asaadi, ¿milli fine diitoco moonijiibo? nooboro.

⁴¹ Jaaneguiiha nuumo: Eti bu diitoco agaisiraiciboro sitaaco tofaguifaño ficujiibo ibasuta noovaco onoovano ticovovi diiboco imañoco ihacihicaqui, noomoro.

⁴² Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: ¿Nacu amihai jilli Caatinihaamefaño onoonoco memeechicatih? Miro jilli noono:

Guisiri iijanoco eetavonicimo imiguisibaco itihisumoro gañhi. Jaarunofaño saafi agaajaabo tobaco dojicuviro icih toba iminoco agaajamaño.

Jaaboro aivo imimaño ficuubo. Jinooco Aivojibo eetavehi. Jaano mihaidi aivo sihidi jeevahi, noono Caatinihaamefaño.

⁴³ Jaaneguiiha jino amihai neehi: Amihaiditi Moocaani ihaivojico dumiticijiibo. Jaaboro sitaaco acijiibo diibedi imino iicamoco.

⁴⁴ Jaanoti bu oono guisiba onoobati neehi: Cajaatyohacho tobahallivi aacotomo gafaryunamaaji. Jaanoti toba cajaatyohallivihacho aacotomoco quicheyicijiiba, nooboro.* Jilli nuubo Jesu diiboco imiyaavogotimoco ufucu omoonjinoco.

⁴⁵ Jaanoco sacerdotemi aivojito, bu fariseomi icamo Jesu oovicinoco uguubuumoro gaajaciumo diitediti tolli unuunoco.

⁴⁶ Jaamoro diiboco gaayicujirumo. Jaarumo miyaminaaco iguiuhi Jesu Moocaani iimaaminaafi iicaunoco imino agaajaumaño.

22

Taabava Jibaimovi Ohoovicino.

¹ Jaadi bu Jesu siino ticovauhi siinovi ooviciboro diitoco ijibogoobo jilli nooboro:

² Niqueje aivoji jeevahi oono aivojibo illi taabava jibaimoco eheetavubobadi.

³ Jaabo ijeecivominaaco galluubo imogaibico aacicumoco ihicitequi. Jaarunofaño diito imuguutih asaanoco.

⁴ Jaaneguiiha bu siino saafiico galluubo jilli nooboro: Nooto diitoco machuta paryi eetavocinicuui. Tañiivimico gaisiraicisucuui, bu saatoho idiribasuhicamehejeque icano. Jaano paryi imibaicinicuui ijibaiminivacuui, nooboro.

⁵ Jaarunoco diito ihmuhuminaa: Jii, nuutih. Jilliro sihigueheje focinimumo, saafi ifaguinojaago. Jaanoti saafi inaajetejaago fuuhi.

⁶ Jaanoti sanodimo ihaivojibo jeecivominaaco agaayicumoro ahaamiumoro gaicaaui.

* **21:44** Sahaamefaño toversiculoco ficuutimo.

7 Jaaneri ihaivoj#bo sihidiro isifiratuuboro isoldaomico galluuhi diito gaicaauminaaco agaisiraicimoro tuucuumije iijanoco ijigasuqui.

8 Jaadi ijeecivominaaco nuubo: Paryi jino imibaicincuuno mij#baiminiqui. Jaarunofaño jaatyo imuhuminaa imitimaño saatih.

9 Jaaneguiiha cuumifeenedi imiya j#haiñeri mofoo mahatyimemeque j#bogomoro j#baimovi isaaqui, nooboro.

10 Jaaneguiiha ijeecivominaa miya j#haiñeri ufuumo igaiy#ciuhi paryi aatyimeudimoco imihusemehejeque, imitimehejeque icano. Jaaneri tooja sihidi gahafuuhi.

11 Jaadi ihaivoj#bo fuuhi ij#baimoco emeecituubo. Jaabo atyimeuhi saafico, jaaruubo j#baimo gaachehuco iimogot#boro j#cafutut#boco.

12 Jaaboro diiboco nuubo: Fañi, ¿milli jaabo juuga saahi j#baimo gaachehu-faño j#cafotot#bo? nooboro. Jaarunaa diibo iimusuutih.

13 Jaaneguiiha ihaivoj#bo ij#cavominaaco nuuhi: Ajaanico magaayicimoro misisi itihaiñoco, ihuseneque icano. Jaamoro buhigo icivohigo magañi. Tahigo atajihigo, igaiñooco ojisujihigo icano.

14 Mi#ro sihidi cuhuvacafetejimo. Jaarumoti mi#dimoro icicafeteji, nooboro.

Impuestoditi Ihiimaano.

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-25)

15 Jaanoma iicamo fariseomi ufuumoro iimaacasiuhi diibohallivi diiboco #ifurumo imitino inuusuqui.

16 Jaamoro diitoototi saatohoco galluumo, sano Herodeotoma. Jaamo ufuumoro Jesuco nuuhi: J#bogominaafi, mi#hai magaajahi #joho miyaanoco enehifinoco, bu tolliro miyanotiro #joho Moocaanijaa ofoono j#haico d#beguehicali miyaminaa ihiimaanoco jeecivot#boro. Miyaminaaco jilli jeeb#batiro, onootatimaño.

17 Jaaneguiiha jinooti mi#haico dinoo: ¿Naa #di imino romanomi aivoj#boco impuestoco majaaduno? ¿Nacu milli? noomoro.

18 Jaarunofaño Jesu diito imitino eesamaaiumoro unuunoco agaajacu-uboro nuuhi: ¡Bañifiraminaa mihicamo! ¿Collihi uco imit#nofaño magañ#sujirahi?

19 Eneecata toono impuestoco majaaduhicajeque uco mihifusu, nooboro.

Jaaneguiiha sivaumo safucuo jaada ticovovi ijaada iicajeque.

20 Jaajeque emeeciuboro Jesu diitoco dilluuhi: ¿M#joho ime nacu jihime, bu jino imomo icano? nooboro.

21 Jaanegui nuumo: Romanomi aivoj#bo ime, noomoro.

Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Diiboco mahaci diibono iicanoco. Jaanoti Moocaanico mahaci Moocaanino iicanoco, nooboro.

22 Jaanoco diito uguubuumoro sihidi eetyeuhi. Jaamoro diiboco ejeevesu-umoro fuumo.

Siino Mubuheetejinoti Idilluno.

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Tufucuro bu saatoho saduceomoto fuuhi Jesuco emeecituumo. Jaamo saduceomi uchuumucuumo siino mubuheetejino chahaji, noon#cihi. Jaamaño Jesuco jilli nuumo:

24 J#bogominaafi, Moise taj#bauhi: Saafi ataabavaabo seemevat#boro ochoomohachiji, inahabo ifibaijigoco #c#boro diigoma iseemevaqui inahabobuuna, nooboro.

²⁵ Jaabadi miihaifeenevi iicaumo sahinooto sahuse juugahuseti miimiisiici idino iicaumo. Jaamoti iticonioobo ataabavaubo seemevatiiboro guijeveuhi. Jaaneguiiha inahabo ifibaijigoco icuhi.

²⁶ Jaabo bu tolliro icauhi. Jaano allivioobo bu diigoco iicuboro tolliro icauhi. Jaabadiro paryi famooro saafigomaryo imivocafutuhi.

²⁷ Jaanobuunati bu diigo tolliro guijeveuhi.

²⁸ Jaamo guijevafañoti siino ubuheetedi, ¿cajaani taabaji? fine, paryi diito diigoco ataavacuumano, noomoro.

²⁹ Jaaneguiiha Jesu diitoco iimusuhi: Amihai aivo magaatihii Caatinihaame ononoco magaatihii, bu Moocaani mityaco magaatihii icano.

³⁰ Miho iguijevecuumo siino ubuheetedi taavacujitimo, bu iseemeque tajenicijitimo icano. Jilho Moocaani toomominaa niquejefano iicamobadiro jeevacujimo.

³¹ Jaanoti oono uchuumucuumo siino ubuheetejineti nehi: ¿Nacu amihai memecitihii Caatinihaamefano Moocaani amihaiico ononoco? Miho jilli noobo:

³² Uujoho Abraham, Isaac, Jacob icamo Aivojibo, nooboro. Jaabo Moocaani uchuumucuumo Aivojibo icatino, ubuheeme Aivojiboro, nooboro.

³³ Jilli unuunoco miyaminaa uguubuumoro sihidiro jabafituuhi ijibegueri.

Ibocima Iicano Tajiba.

(Mr 12.28-34)

³⁴ Jaabo Jesu saduceomico illinociunoco fariseomi uguubuumoro igaivuuhi.

³⁵ Jaamoti saafi Caatiniminaafi iicaubo Jesuco ifuruubo inisuubo dilluuhi:

³⁶ Jibogominaafi, ¿cono aivo tajibati aivo obocino? nooboro.

³⁷ Jaaneguiiha Jesu diiboco nuuhi: Dihaivojibo Moocanico gaiji paryi dijeebimaryo, paryi difimaryo, bu paryi dihesamaajemaryo icano, noonoro.

³⁸ Jino aivo ibocima icano tajiba, aivo imiyaano.

³⁹ Jaano alliviono bu aivo tobadiro jeevahi. Jano jilli nehi: Sitaaco gaiji difico agaijibadiro, noonoro.

⁴⁰ Jinoocivi Moise tajiba tanoocinhi, bu Moocaani iimaaminaa jibogo tanoocinhi icano, nooboro.

¿Mijoho Iyaachi Fine Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Jaamo ifariseomi tooneriro iicaumoco

⁴² Jesu dilluuhi: ¿Milli amihai mehesicinhi Cristoditi? ¿Mijoho iyaachi fine? nooboro.

Jaanegui nuumo: David iyaachi, noomoro.

⁴³ Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: ¿Jaabo bu milli David icaruubo Moocaani Gaijafenedi iimaubo: Tahaivojibo, nuuhi? Miho bu nuubo:

⁴⁴ Mohaivojibo Moocaani nuuhi Tahaivojibo Cristoco: Tamiyanaagonovi casivo ditihaguino diminaaco uujoho ificuunohachuta, nooboro.

⁴⁵ ¿Jaabo bu milliti Cristo David iyaachi icajirahi, David icaruubohacho diiboco: Aivojibo, unuuno? nooboro.

⁴⁶ Jaarunaa diiboco mihaiñooba ajashuno iimusutihii. Toonotiro ivi mihaiñooba diiboco ajashuno dillucutihii.

23

Jesu Fariseomi, Bu Caatinimínaa Icamo Imitico Neehi.
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Jaaboro Jesu ijibogomínaaco, bu miyamínaaco icano nuuhi:

² Oono fariseomi, caatinimínaa icamo: Moise tajibaco magaaajasuhicano mityama mihicahi, noomoro esiciníhichahi.

³ Jaaneguiha amíhai diito onoonoco: Jii, meneehica. Jaamoro diito onoonoco paryi momooníhica. Jaarumo iicabadi mihicadino. Diito: Imino mihica, nuurumo imitino icahicahi.

⁴ Míro síhidi jeevanoco miyamínaahallívi ficuhicamo miyamínaa imooníqui. Jaarumo diitoco ajashunogayi amusuhicatímo.

⁵ Jilli miyamínaa íhatyimequiro fanoovaaco mooníhichamo. Míro imeguehicamo íhimecunohallídi, bu íhusequejenehallídi icano satyehicamo gaachehubaryunohallívi tajíba onoonoco acaatinínehejeque, bu gaachehunoco jícamaahicamo fanoovano janaanícívi ífallahino acaamovonoonoco.

⁶ Jaamoro bu imeguehicamo jíbaimonofaño aivo íimimañejeri íicanoco, bu sinagogajanofaño ímiya ícaganofaño ígícínínoco icano.

⁷ Bu tollíro cuuminofaño diitoco miyamínaa aivo bocígomoro ídillunoco imeguehicamo, bu diitoco: Gaajamínaa, onoonoco imeguehicamo icano.

⁸ Jaanotí ívi amíhai mihimeguedino amíhaico miyamínaa: Gaajamínaa, onoonoco. Míro samínaaro amíhai ídíboro amíhai gaajamínaafi Cristo.

⁹ Bu jíiníjehallívi míhaiñoobaco: Caani, meneedino, ídíboro amíhai Caaní niquejefaño íicaabo.

¹⁰ Bu mihimeguedino amíhaico saatoho: Aivojíbo, onoonoco. Míro ídíboro amíhai Aivojíbo Cristo.

¹¹ Sitaaco ejeecívoobo amíhaifeeneví díibo aivo síhidi ejeevaabo.

¹² Míro: Uujoho síhidi jeevahi, onoo bo guínónícafetejí. Jaanotí: Síhidi jeevatíhi, onoo bo síhidi jeevano míníyucafetejí.

¹³ Jaanotí ídaasucaní amíhai fariseomí, caatinimínaa icamo mihicají. Bañííiramínaa mihicamo. Míro amíhai níqueje guhugaco cuhufono mafabaacuhicahi sita tahi jícafototímo íicaquí. Bu amíhai míjicafetejícatíhi, bu íjicafetejírumoco míjicafutusuhicatíhi icano.

¹⁴ Ídaasucaní amíhai fariseomí, caatinimínaa icamo mihicají. Bañííiramínaa mihicamo. Míro gaígoomí íbajíto ícamo íjanooco mudumítííhichahi. Jaamoro jíllí ífurumo Moocaníma gueenene míhiimaahicahi. Jaamaño amíhai aivo guiraano mahaamícafetejí.*

¹⁵ Ídaasucaní amíhai fariseomí, caatinimínaa icamo mihicají, bañííiramínaa mihicamo. Amíhai jíiníjenerí, muuainíeri icano tehesino míhíguehicahi saatohoco míhícímoro amíhai íjico míjíbeguequí. Jaamoco mahatyimesumí aivo diitoco amíhai ímití janaanícívi meheetavehicahi cíjígáifaño ífeequí.

¹⁶ Ídaasucaní amíhai mihicají agaajatíno jíbogomínaa, aatyímetímo síígomínaabadi mihicamo meneehicahi: Saatoho temploja momofañodí: Aivo míyaano, onoono, toono síhidi jeevatíhi. Jaanotí naha toojao orofañodí: Aivo míyaano, onoono, toono naha aivo síhidi jeevahi, meneehicahi.

¹⁷ Gaajaticánimo, amíhai aallínoma machahamobadi mihicamo. ¿Cono nacu aivo ímiyaano, oro, nacu ítemploja íhoroco Moocaníndí íimíbachuno?

* 23:14 Sahaamefaño toversiculoco ficuutímo.

18 Tolliro bu meneehicahi: Saatoho jeeçivojicicifañodi: Aivo miyaano, onoono sihidi jeevatihî. Jaanoti naha tojicicifaño iicano ijeeçivofañodi: Aivo miyaano, onoono toono naha sihidi jeevahi, meneehicahi.

19 Gaajaticanimò, amiihai aatyimetimobadi mihicamo tolli meneehicahi. ¿Cono nacu aivo imiyaano ijeeçivo, nacu ifajicici ijeeçivoco Moocaanidi iimibachuno?

20 Miiro tojicicifañodi: Miyaano, onoobo, bu tojicicifaño iicanomaryo bu neehi.

21 Jaabadiro bu templojafañodi: Miyaano, onoobo, bu Moocaani toojafaño iicaabofañodi bu neehi.

22 Jaabadiro bu niquejefañodi: Miyaano, onoobo, bu toojefaño Moocaani aivoji icagafañodi neehi, bu togafaño igicinibo Moocaanifañodi neehi.

23 Jaamaño idaasucani mihicaji amiihai fariseomi, caatiniminaa icamo. Bañfiiraminaa mihicamo. Amiihai Moocaani onoobadi diiboco paryi mahacihicahi mentahiibai aamenegayimaryo, bu anisiibai aamenegayimaryo, bu cominohiibai aamenegayimaryo icano. Jaarumo tajibatî aivo imiyaano onoonobadi momoonihicatihî. Jaano jino toono imi ica, idaasugo, miyaavogo icano. Jinooco aivo momoonijirahi sanoocoro momooninoguiinodi siino jeevesutimo.

24 Amiihai aatyimetimobadi mihicamo saatohoco misiguehicamo jootobaco magañimoro guiraaruubo camelloma mafaayihicahi amiihai jeebifaño.

25 Idaasucani mihicaji amiihai fariseomi, caatiniminaa icamo: Bañfiiraminaa mihicamo, guirihillunoco, butajeneque icano allîcoro minitihicahi. Jaarumo amiihai jeebifaño sano nanivariro magahaficinîhi, fanoova imogori magahaficinîhi, icano.

26 Fariseomi amiihai aallinoma machahamobadi mihicamo amiihai jeebinoco miniti iticoni oono guirihillunoco, butajeneque icano fañooco minitinicibadi. Jaadi jari bu amiihai alliomo imiteji.

27 Idaasucani amiihai mihicaji fariseomi, caatiniminaa icamo: Bañfiiraminaa mihicamo, ciihojihalli imino iimibachucinibadi mejeevamo. Miiro alliohoji imino imibachucinirahi. Jaaruno fañoohoji idicuno uchuumucuumo bacinoma fanoo idicu gahaficinîhi.

28 Jaabadi amiihai mejeevahi. Jilli amiihai allîototo miyaminaa imefeenevî imimobadi mejeevahi. Jaarunofaño amiihai jeebifaño sano bañfiiraro gahaficinîhi, bu sano imitiro gahaficinîhi icano.

29 Idaasucani amiihai mihicaji fariseomi, caatiniminaa icamo: Bañfiiraminaa mihicamo. Amiihai Moocaani iimaaminaaivi ciihojinoco mihimibachumoro allîco minicuhicahi. Jaamoro deecanoco mificuhicahi imihuseuno miyaminaa ciihojinoco.

30 Jaamoro jilli meneehicahi: Miihai siicije moheedetemihai iicausumi mihicauruva jino Moocaani iimaaminaaco agaicaaumobadi mihicaujitrâhi, noomoro.

31 Tolli monoomaño amiihai Moocaani iimaaminaaco agaicaaumo iyaachimihai mihicanoco magaajasuhi.

32 Jaaneguiiha suufenitimo momooni oono amiihai eedeetemihai iticoniunoco.

33 Amiihai jiiinimomi, jiiinimomi cuumiotobadi mihicamo. ¿Milli mataajaji cijigifaño agañijinoti?

34 Tooneguiiha amiihaijaago uujoho galluuji Moocaani iimaaminaaco, gaa-jaminaaco, jibogominaaco icano. Jaamoco amiihai saatohoco magaisiraiciji, bu saatohoco imohovi metetecuji. Jaanoti bu saatohoco sinagogajanofaño mahaamiji. Jaamoro diitoco siicumiti, siicumiti icano mubucasiji.

³⁵ Jaamaño amihaihallivi icajino paryi imifiuno miyaminaaco agaisir-aiciuno tiihoho jaada, Abel guijecti iticovano Zacariaco Berequia achico iguijenunovi. Miho amihai diiboco magacaauhi templojafaño iimimaño, jeevivomaño icanofeeneo situvi.

³⁶ Miyanotiro jino amihaiico neehi, paryi diito jaada jismio miyaminaahallivi minifeteji.

Jesu Jerusale Cuumihallivi Taahi.

(Lc 13.34-35)

³⁷ Jerusale cuumi, Jerusale cuumi, amihai Moocaani iimaaminaaco agaicaauficuumi, bu Moocaani amihaijaago jibogominaaco agalluumoco guisibaneri mahaamifihi. Jaanoti uujoho fahijivaro imeguehichi tuucuumi seemeque tajaagovi igaiyicincinoco oono catava iseemeque ijiecuguiino igaiyicinicibadi. Jaarunoco amihai mihimeguehichitahi.

³⁸ Eneecau bu magaaja amihai ijano jihovonedi fiiveteji.

³⁹ Jino amihaiico neehi: Uco siino mahatymecujitahi jari johono uco: Imicani Aivojibo momofeenedi asaabo, meneejifucu agasedi.

24

Jesu Temploja Ifinisucafetejinoco Neehi.

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jaanaa Jesu templojafañoti ihinuuboro ifeequi mooniubojaago ijibogominaa asaumoroo diiboco ifusuuhi temploja guisibanoco.

² Jaaneguiha Jesu diitoco nuuhi: Memeece paryi tonehejeque. Miyanotiro amihaiico neehi: Jimañeri chahajino sababa guisiba sibahallidi, sibahallidi icano. Paryi faneeri finijino, nooboro.

Jiinije Ifinijino Gaajata.

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 7.22-24)

³ Jaadi fuumo Olivohono icagajivi. Jahigo Jesu giciniubojaago ijibogominaa ufuumoroo toovono dillutuuhi: Mihimeguehi mihaico idibogonoco ¿csumi fine tolli icajino? ¿Milli magaajaji ihoho siino asaajinoco, bu jiinije ifinijinoco icano? noomoro.

⁴ Jaaneguiha Jesu diitoco nuuhi: Mehesicini mihañooba amihaiico bañidino.

⁵ Ajashujitimo tamomofañodi asaano: Uujoho Cristo, noomoro. Jaamoro sihidi miyaminaaco bañijimo.

⁶ Bu minaano icaji juuga, jahigo icano. Jaarunoti mihiguetedino, miho tolli icajino. Jaaruno toono jiinije ifinijino icatino.

⁷ Tusumi siijinijeoto siijinijeotoma moonicasiji, bu siicumiotoma siicumiotoma moonicasiji icano. Jaasumi ajebano icaji, sihidi guihuvano icaji. Jaabadiro bu jiinije maryibaji fahigovavi.

⁸ Jaano jino idaasuhica iticovajino.

⁹ Jaasumi amihaiico acijimo idaasuno momoonicafetequi, bu amihaiico gaicaaujimo. Paryi jiinijeminaa amihaiico jiheveji tahalliti.

¹⁰ Jaasumi ajashutimo saatoho imiyaavogoco jeevesuji. Jaamoro jihevecasijimo, bu fahigovavi inahabomico idaasuno moonisujimo.

¹¹ Bu sihidi bañiminaa icaji: Mihaai Moocanifañodi mihiimaahi, noomoro ajashutino miyaminaaco bañijimo.

¹² Jaano sihidi imiti iicaneri fahigovavi gaijicasijitimo.

¹³ Jaarunofaño quehecuno imiyaavogofaño icaaboro nijequevi ifotoobo taajaji.

14 Jaanoti jino aivoji jibogo iimibogo fanoojiinijeriro jibogocafeteji. Jaadi jari jiinije finiji.

15 Miho Moocaani iimaaminaafi Daniel caatinuhi: Jaadi idicuno imitino omooniboro ifinisujibediti. Jaano iimimañovi ifutucuunoco mahatyimedi jihaamefaño onoonoco mihifinichicamo magaa.

16 Jaamoro Judeari mihicamo ifabaijaagovi magaa.

17 Jaanoti bu amihai ijahalliri mihicamo fañoojavu mefeedito siinoco mihiciqui. Toonotiro magaa.

18 Jaanoti bu faguifaño iicamo muhuumidino amihai gaachehuco mihicivamo.

19 Jaanoti idaasucani icajimo gaigoomi tusumi oovato iicamo, bu mifañoti seehejema iicamo icano. ¿Milli bu goovano gaajirumo?

20 Jaaneguiha Moocaanico midillu: Amihai magaaifucu jinijafucu icadino, bu jaguisifucu icadino icano.

21 Miho jino sihidi ejeevano idaasu icaji eedeevi jiinije ifivuunotiro achahacujino, bu siino ufucuro achahacujino icano.

22 Jaarunoco Moocaani guenene icasujitih guenene iicaruva tusumi icajimoti mihaiñooba ataajajitiruneguiha. Jaanoti diibo icicuumo gaijirari toono idaasuno guenene icasujitibo.

23 Jaasumi amihaiico saatoho neeji: Memeci jaani Cristo, memeci jaadi Cristo, onodi: Miyaano, meneedito.

24 Miho saajimo bañiminaa: Uujoho Cristo, noomoro, bu: Uujoho Moocaani iimaaminaafi, noomoro. Jaamoro sihidi ejeevanehejeque ifusujimo miyaminaaco ibañiqui, bu tolliro Moocaani icimoco bañijirumo icano.

25 Tooneguiha jino amihaiico imegavuro nuucuhi.

26 Jaaneguiha amihaiico: Memeci johono sicahigoti saabo, onodi memecitedino. Jaanoti bu: Juuga jino mecufaño icaabo, onodi mimiyaaveguedino.

27 Jaanoti uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo asaajino jilli jeevaji; ono sisi anamebano aamijiti niquevevi aachicinicibadi icajino. Jaanoco faaboho miyaminaafi atyimeji.

28 Miho chuuhuhu icahigo añimi igaivefhi. Jaabadi niinofucuuvi imiyaavogotimoco idaasuno ifeteji.

Jilli Siino Saajiibo Cristo Miyaminaafibadi Ifivuubo.

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 21.26-30, 34-36)

29 Jaano toono idasuhicafucuje afatyonobuunotiro cuujeo nihiba jabaaveji, bu fucuo nihiba achicicujitih, bu meeciri niquejefañoti aifeji, bu niquejefaño iicamo sefano maryibaji.

30 Jaadi naha jarihiica ifuvusujino uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo asaajino. Jaaneri paryi bu jiinije cuuminominaa ataacasimoro atyimejimo uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo niqueje aimuufairi sihidi mityano, ovosino asaanoco.

31 Jaaboro tatyoomominaaco galluuji paryicino fanoojiinijeti tatyaa iicamoco miriicu sefano ojidi igaiyiciqui.

32 Jaaneguiha ono higerahotiro magaa; miho ficaba ifiticusumi bohono aamevafho. Jaanoti magaaanicih ficaba ifiticunoco.

33 Jaabadiro bu paryi jineheje icacuudi magaaacu finifucu ifiticunoco.

34 Miyanotiro amihaiico neehi: Paryi jilli icajino tusumio miyaminaa gujevetinaacaro.

35 Niqueje, bu jiinije icano finiji. Jaanoti taaji ufucu finijitih.

³⁶ Jaaruno jiinije ifinijifucuco miñhaiñooba ajashuno gaajatíhi Moocaani toomomínaa icarumo, bu uujoho Moocaani Seemene icaruubo icano, Iñiboro Moocaani tufucuco gaajahi.

³⁷ Miñro johono Noe iicausumi iicaubadiro icajino uujoho Miyamínaafibadi Ifiivuubo asaano.

³⁸ Miñro toodihivi johono nifaiba chahaunaacahiica miyamínaa machumoro, adumoro, bu taabavamoro, illemíhaico tajenimoro icano icahicauhi. Jaanaaca Noemi imeenegafaño jicafutuuhi;

³⁹ Jaamo gaajacitumoco nifaiba macanisuuhi famoocoro. Jaabadireji bu tolliro uujoho Miyamínaafibadi Ifiivuubo asaadi icajino.

⁴⁰ Jaasumi miimisiici gaifimisi bajifaño icaji. Jaamisiti saafi imiyaaveguehicitíbo satyocafeteji diiboco sihidi jeevano idaasuno imooniqui. Jaanoti saafi imiyaavogobo fitafeteji.

⁴¹ Jaabadiro bu miimifeeci icaji acaasumife. Jaamifeti saafigo imiyaaveguehicitigo satyocafeteji diigoco sihidi idaasuno imooniqui. Jaanoti saafigo imiyaavogogo fitafeteji.

⁴² Jaaneguiiha amíhai mehesicinimoro motoomo gaajaratino cusumiha-cho Aivojñbo saaji.

⁴³ Jaanegui jinooco magaaaja. Iija abajaabo, nanivamínaafi fucu toonoti icaaberi asaajinoco igaajaruva cigatíbo icajiruubo iijaco afaayicimoro nanitimo iicaqui.

⁴⁴ Jaabadiro bu amíhai mihimibaicini. Miñro mehesicinitinaacaro uujoho Miyamínaafibadi Ifiivuubo saaji.

Imino Jeecivomínaafi, Iimitino Jeecivomínaafi Icano.

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Jaaneguiiha imino jeecivomínaafi agaajaaboco ihaivojñbo iijamínaaco tumusuhininiichi imino machutaaco diitoco ihaciqui.

⁴⁶ Jaabo imicani icajiibo ihaivojñbo onoonoco imino omoonñbovi ihaivojñbo agaseebe.

⁴⁷ Miyanotiro amíhaico neehi, diiboco ihaivojñbo ficuji paryi inehajema iijamínaa toomínaafiti.

⁴⁸ Jaanoti saafi imitíbo: Tahaivojñbo goovajitino asaano, nooboro.

⁴⁹ Saatohoco ahaamñboro jilli ticovono guiriicavomínaama aaduuboro, amachuuboro icaabaaca

⁵⁰ gaajaciratino ihaivojñbo gaseji.

⁵¹ Jaaboro diiboco sihidi jeevano idaasuno mooniji, bu oono bañimínaaco omoonjibadiro. Jahigo ataacasimoro igaiñooco oojisujihigo.

25

Fahuseecidimo Bagocajamivi Ohoovicino.

¹ Miñro niqueje aivoji jeevahi fahuseecidimo bagocajami icíjigameecunoco ñcumoro fuuhi taabava jñbaimojaago ataabavaaboco inahaboniqui.

² Jaanoti sahusedifigova imino imibaivuutihí. Jaanoti sahusedifigova imino imibaivuuhí.

³ Jaamo imino iimibaivuutimo siino icíjigameecunoco ifañoniqui satyuutihí.

⁴ Jaanoti imino iimibaivuumo icíjigameecunofañó ifafaihunoco satyuuhí, bu botellanofañó satyuumo icano.

⁵ Jaarunaa ataabavaujiibo goovano agaseutimaño diitoco cigara aivuneguiiha cigacuumo.

6 Jaanaaca fucufeenevi guubuvusuuno sefano unuuno: ¡Saacuubo taabavaminaafi mutuumutucu! noomoro.

7 Jaaneguiiha paryi tobagocajami agaaniivuumoro icijigaimeecunoco nifutusuhi.

8 Jaanaaca iimibaivuutifigureheje oono iimibaivuufigurehejeque nuuhi: Miihaico amiihai cijigaifaihunoti ajashunogayi mahaci. Jino mocijigaimecuno jabaacamaaicuuihi, noomoro.

9 Jaarunofaño iimibaivuufigureheje diitoco iimusuuhi: Chahano, miihaidi ifetejitiruno, bu amiihaidi ifetejitiruno icano. Amiihairyo mofoomoro amiihaiñoti manaajete, noomoro.

10 Jaaneguiiha sahusedimo iimibaivuutimo cijigaifaihuti inajequi ufunobuujinaago taabavaminaafi gaseuhi. Jaaboma iimibaivucuumo toojafaño jicafutuuihi igaasequi. Jaadi iguhugaco fabaacuumo.

11 Jaanobuunati saafigova agaseumoro nuuhi: Aivojiiibo, aivojiiibo, miihaico faayici, noomoro.

12 Jaarunaa diibo diitoco iimusuuhi: Miyanotiro uujoho amiihaico gaa-jatiji, nooboro.

13 Jaaneguiiha jino uujoho amiihaico neehi: Cigatimo mehesicini, gaaratino uujoho Miyaminaafibadi Ifiivubo asaajifucu.

Niihamivi Ohoovicino.

14 Miiro niqueje aivoji jeevahi saafi miyaminaafi siijiinijevi ifeequi jjeecivominaaco ucuuhuvauboro iniihamico diitoco ificusuubadi.

15 Diitoti saafico cinco mildijeva aciubo. Jaanoti sifico aciubo dos mildijeva. Jaanoti saafico mildijeva aciubo. Diitoco iticovoocivi aciubo isefadino sahaje. Jaaboro fuucuubo.

16 Jaanobuuna cinco mildijevaaco agaayiciubo tooneri naajeteque eetavuuhi. Jaaneri iiciubo siino tonoodinoro.

17 Jaabadiro bu dos mildijevaaco agaayiciubo tolli omoonuboro, bu tonoodinoro siino gaayiciuhi.

18 Jaanoti mildijevaaco agaayiciubo ufuuboro jiinjique eseediuboro ihaivojiiibo niihamico ficuuihi.

19 Jaanobuunati goovacutinoti siino diito aivojiiibo gaseuhi. Jaaboro diitoma toonoco imibachuvaubo.

20 Ticoniubo oono cinco mildijeva aaciuboti. Jaabo ihaivojiiiboco aciuihi diez mildijevaaco: Aivojiiibo, uco daaciuihi cinco mildijeva. Jaaneri jino siino tonoodinoro icino, nooboro.

21 Jaaneguiiha ihaivojiiibo diiboco nuuhi: Aivo imino moonihi. Ijoho aivo imino jjeecivominaafi idiimihuseebe. Miiidirunoco imino omoonimaño ico siino janaanici aciji. Jaaneguiiha disaa. Jaabo uuma imo imo diicahi.

22 Jaanobuunati gaseubo dos mildijeva bu agaayiciubo. Jaabo nuuhi ihaivojiiiboco: Aivojiiibo, uco dos mildijeva daaciuihi. Jino jaaneri siino tonoodinoro icino, nooboro.

23 Jaaneguiiha ihaivojiiibo nuuhi: Aivo imino moonihi. Ijoho aivo imino jjeecivominaafi idiimihuseebe. Miiidirunoco imino omoonimaño ico siino sihidi aciji. Jaaneguiiha disaa. Jaabo uuma imo imo diicahi, nooboro.

24 Jaanoti mildijeva agaayiciubo agaseuboro ihaivojiiiboco nuuhi: Aivojiiibo, ijoho sihidi edeevanoco uujoho gaajahi. Miiro ijoho sihinicahi abasutiruhigoti, bu tolliro niihamico diicinicahi ududicamaaitiruhigoti icano.

25 Jaamaño ico iñhicugooboro diniihamico jiinjefaño cijehinahi. Jaano jino paryi faneri diniihami, nooboro.

26 Jaaneguiiha ihaivoj#bo diiboco iimusuhi: #joho agaiquiibo idiimitino jeeivominaafi, #ro gaajacuuhi uujoho abasut#ruhigoti isihin#cinoco, bu udud#camait#ruhigoti nih#bamico #cin#cinoco icano.

27 Jaaneguiiha, ¿collihi jana tañ#hibamico dusisutihi? Jaabo uujoho asaadi toonohallivi janaan#ivi siino agaay#ijirunaaca, nooboro

28 tooneri iicaumoco nuubo: Diibediti mudumit#ci inih#bamico. Jaamoro oono diez mild#jevama iicaaboco mahaci.

29 M#ro sihidi iicanoma iicaaboco siino janaan#i ac#jiibo sihidi iicanoma iicaqui. Jaanoti chahanoma iicaaboti oono m#dino iicarunoco dumit#cij#bo.

30 Jaanoti ajaani imitino jeeivominaafico magaay#imoro buhigo #ivohigovi magañ#i. Tahigo ataaboro igai#ooco oo#isujihigo, nooboro.

Jiin#jem#naaco Udugaacujino.

31 Jaadi uujoho Miyam#naafibadi Ifiivuubo Moocaani toomom#naama Aivoj#boti iicavaabo asaaboro tahimi aivoji icagahallivi cas#iveji.

32 Jaadi paryi jiin#jem#naa tah#mefeenevi igaiveji. Jaamoco uujoho dugaacuji, oono ovejami toomom#naafi ovejamico cabram#diti sihigovi udugaacun#ibadi.

33 Jaaboro tahovejamico tamiyanaagonovi ficuji. Jaanoti cabramico tañaninaagonovi ficuji.

34 Jaadi uujoho Aivoj#bo neeji tamiyanaagotoco: Juugavi masaa. Am#hai Guihirubi am#haico imino omoonimo jino tahaivoj#faño mij#cafoto s#ic#je jiin#je ifiivuunotiro am#haidi eheetavuunofaño.

35 M#ro ajebavauboco uco machutaati mahaci#uhi, bu adufirari iicauboco mihisuuhi, bu siicumioobobadi am#haifeeneri iicausumi uco am#hai ijafaño magaay#i#uhi,

36 bu tagaachehuma achahauboco uco magaachehun#uhi, bu iguihuvauboco uco memecituuhi, bu #ivojafaño iicauboco uco memecituuhi icano, nooboro.

37 Jaadi uco iimimo dilluji: Aivoj#bo, ¿nacu cusumi ajebari idiicauboco #co m#hai mamachusuuhi? ¿Bu cusumi adufirari idiicauboco #co m#hai mihisuuhi?

38 ¿Bu cusumi nacu siicumioobobadi idiicauboco #co m#hai moojafaño magaay#i#uhi? ¿Bu cusumi #co s#caibo diicaaboco magaachehun#uhi?

39 ¿Bu cusumi nacu #co guihuvauboco mahaty#meumoro mabaauhi? ¿Bu cusumi #co #ivojafaño diicauboco mabaajeuhi? noomoro.

40 Jaamoco uujoho Aivoj#bo diitoco jilli iimusuji: Miyanotiro, am#haico neehi: Imiyaavogomoco* sihidi jeevat#rumoco tolli momoon#umaño, uco tolli momoon#uhi, nooboro.

41 Jaadi bu tañaninaagonovi iicamoco neeji: Uuti buhigovi miminifoto imitino monooc#nicumo #ij#gaifaño mofoo Satanasguiiha, bu paryi ih#jim#guiiha icano eheetavunofaño.

42 M#ro ajebavauboco uco mamachusuuhi. Adufirama icauboco uco mihisuuhi.

43 Bu siicumioobobadi am#haifañodi #guusumi uco am#hai ijafaño m#jaahevesutihi. Bu agaachehuvaut#boco uco gaachehuti mahaci#utihi. Bu iguihuvauboco, bu #ivojafaño iicauboco icano uco mabaaut#hi, nooboro.

44 Jaanoco diito iimusuji: Aivoj#bo, ¿cusumi nacu #co ajebama diicaaboco, bu adufirama diicaaboco, bu siicumioobobadi diicaaboco, bu gaachehuma chahaaboco, bu iguihuvaaboco, bu #ivojafaño diicaaboco icano mahaty#meuhi? noomoro.

* 25:40 tañahabomico.

⁴⁵ Jaaneguiiha uujoho iimusuji: Miyanotiro, amiihaico neehi: Imiyaavogomoco sihidi ejeevatimoco tolli momooniutimaño, uco tolli momooniutihi, nooboro.

⁴⁶ Jaamo diito ifinijitino ciijigaifaño feeji. Jaanoti iimifimo feeji ifinijitino fivofaño.

26

Jesuco Iguijeniqui Imaacasiuno.

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jaabo Jesu jilli unuunoco paryi iimivuudi ijibogominaaco nuubo:

² Amiihairyo magaajacuhi jino mifucucirucu Pascua jibaimo iicajinoco. Jaasumi uujoho Miyaminaafibadi Ifivuuboco acijimo, uco imohovi itetcuqui, nooboro.

³ Jaasumi sacerdotemi aivojito, caatiniminaa, bu judiomu quillahuto icamo igaivuuhi Caifas onoobo sacerdotemi aivojibo iijatyigaba gohasivi.

⁴ Jaamoro iimaacasiuno Jesuco abañimoro, agaayicimoro igaicaauqui.

⁵ Jaamo neehicauhi: Jibaimofeenevi tolli momoonijitihimi miyaminaa mojaago isifiratomoro ñaaivedino, noomoro.

Betaniavi Jesuco Facicifaihuri Jeesugo.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jaanaaca Betania cuumiri foojohoma Simon iicaubo Jesuco unuuneguiiha diibo ijafaño ifutuubo.

⁷ Jaanaaca gaigo diibojaago saauhi alabastro eetavotapaajefaño ifacicifaihu sihidi ijaadama iicano gatyuuci icanoma. Jaabo Jesu imachuqui mesavi casivuubo nigaihallivi tofaihuco tucaruugo.

⁸ Jaanoco ijibogominaa atyimeuhi. Jaamoro isifiratumoro noocasiuhi: ¿Collihimi jinooco bañamaahi?

⁹ Ajashutino nihibamiri manaajemere idaasufimoco mahacitanoco, noomoro.

¹⁰ Jaanoco Jesu uguubuuboro diitoco nuuhi: ¿Collihimi diigoco mihibahi? Imino uco moonigo.

¹¹ Mihiro fahijivaro idaasumo amiihai mihicaji. Jaanoti uujoho fahijivaro amiihaima icajitihimi.

¹² Jaamo jino tahallivi facicifaihuco utucaruneri tafico imibachugo ciihojifaño icicafetejino imegavi.

¹³ Miyanotiro amiihaico neehi, fahigova jino taajasu jibogoco faajiinjehi ijibogohigo jino diigo omoonino jibogocafeteji, toonoti diigoco ihesafetehi-caqui, nooboro.

Juda Jesuco Naajeguehi.

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jaanaaca ijibogominaati saafi Juda Iscariote onoobo fuuhi sacerdotemi aivojito ihimaatuubo.

¹⁵ Jaaboro jilli diitoco nuubo: ¿Minoodino uco majaaduji, Jesuco amiihaico aacihachijiji? nooboro.

Jaaneguiiha diito diiboco jaaduuhi treintadijeva nihibamico.

¹⁶ Jaasumitiro Juda guinehicauhi Jesuco diito usefaño aaciujifucuco.

Aivojibo Niinoono Amachuuno.

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Jaanaaca ijuurisutama achahano maahunoco amachujibuuno jibaimo iticovaufucu Jesujaago ijibogominaa ufuumororo diiboco dilluuhimi: ¿Conoovi diimeguehi Pascua machutaaco meheetavonoco? noomoro.

18 Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Mofoo cuumifaño johono amihairyo magaaajuubojaago. Jaamoro diiboco monoo: Mohaivojibo jilli neehi: Tahoovovi ifutucuuhi. Jaaneguiiha diijafaño tajibogominaama Pascua machutaaco eetaveji, noobo, noomoro.

19 Jaaneguiiha ijibogominaa ufuumoro Jesu unuubadi mooniuhi. Jaamoro toojafaño Pascua machutaaco eetavuuhi.

20 Jaanaa mihiiicuudi Jesu docedimo ijibogominaama mesavi casivuuhi.

21 Jaamo machumaaca Jesu nuuhi: Miyanotiro, amihaiico neehi, amihaiti saafi uco aciji igaicaauqui, nooboro.

22 Jaaneri diito sihidi idasuvuumoro diiboco dilluuhi: Aivojibo, ¿nacu fine uujoho? noomoro sifi idilluno, sifi idilluno icano fuumo.

23 Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Sajefaño uuma amachuubo diibo uco aciji.

24 Miño uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo Caatinihaamefaño onoobadi feehi. Jaarunaaca idasucani icajibo uco aacibo. Aivo imijiruno diibedi fiivutibo icaruva, nooboro.

25 Jaaneguiiha Juda diiboco aaciujibo nuuhi: Aivojibo, ¿nacu fine uujeheji? nooboro.

Jaaneguiiha Jesu nuuhi: Jihii, ijeheji, nooboro.

26 Jaamo machuumaaca Jesu imaahuco agaayicuboro, Moocaanico graciaco aaciudi tohicaco iquisicuboro ijibogominaaco aciubo: Ifaaji, jino tafico mamachu, nooboro.

27 Jaadi bu ihadufaihuco agaayicuboro Moocaanico graciaco aaciuboro diitoco aciuhi: Paryi famoro jifaihuti mahadu.

28 Miño jino tatyijoho icano bohono iimaaco imiyacaruno. Jaano jino tatyijoho gañicafetehi ajashutimohallivi imiti buusu icano.

29 Jino amihaiico neehi, jino baacufaihuco jari ufucu siino aduji amihaima johono Moocaani aivojifaño, nooboro.

Jesu Neehi Pedro Diiboco Utuunamaaijinoco.

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Jaadi amasivaunobuunati fuumo Olivohono icagajijaago.

31 Jaadi Jesu diitoco nuuhi: Jifucu paryi amihai uco mejeevesumoro mofoociniji. Miño Caatinihaamefaño noono: Itoomominaafico gaicaauji. Jaaneri ihovejami fahigova gavaranaamaaiji, noonoro.

32 Jaaruubo siino ubuheeteebere amihai imega feeji Galileavi, nooboro.

33 Jaaneguiiha Pedro diiboco nuuhi: Famoro ico jeevesurunaaca, uujoho ico jeevesujitihii, nooboro.

34 Jaaneguiiha diiboco Jesu nuuhi: Miyanotiro ico neehi, jaafañiinofucu catava ojitiibaacaro mifocci, safo icano: Diiboco gaajatihii, bu diibo jibogominaafi icatiji, neehi, nooboro.

35 Jaaneguiiha Pedro nuuhi: Jaafa ima iguijevehachijiji guijevehi. Jaaruubo ico tuunamaaijitihii, nooboro.

Jaabadiro bu paryi saatoho ijibogominaa nuuhi.

Jesu Moocaanima Iimaahi Getsemani Onoomañovi.

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46; Heb 5.7, 8)

36 Jaadi Jesu ijibogominaama Getsemani onoomañovi ifutuudi diitoco nuuhi: Jinoovi migicini, uujoho johonovi Moocaanima ihiimaatonohachuta, nooboro.

37 Jaaboro Pedroco, bu Zebedeo achimisico icano asatyuboro ticovauhi iñihicuguuboro sihidi idasuvuubo.

38 Jaaboro diitoco nuubo: Sihidiro tajeebiifaño idaasu icahi miguijeve-jibadi. Jaaneguiiha jino mihica uuma cigatimo mubuhee, nooboro.

39 Jaadi Jesu janaaniciivi ufuuboro jiinjehallivi ajavuvuuboro Moocaanima iimaauhi: Guihi, idiimogohachijii uco taajasu jino idaasuno iicajinoti.* Jaaruno uujoho iimogobadi icatino, jaafa ijoho idiimogobadi ico, nooboro.

40 Jaadi ijibogominaa iicauhigo asaaubo cigamovi gaseuhi. Jaaboro Pedroco nuubo: ¿Collihi jaabo uuma sano nihiba oovo ticovovi buheetihi?

41 ¡Mubuhee! Jaamoro Moocaanima mihiimaa iji amihaiico inisunofaño mahaguetedino. Miyanotiro amihai jeebi imino iicanoco imogorahi. Jaarunofaño amihai allio ifi niinovahi,

42 nooboro siino fuubo dojicuviro Moocaanima ihiimaatuubo. Jilli nooboro: Guihi, uujoho idaasuno iicanoco idiimogohachijii eti idiimogobadi mooni, nooboro.

43 Jaabo bu siino uhuumiubo ijibogominaa cigamoco atyimeuhi aivo sihidi cigarari icacuutineguiiha.

44 Jaamoco ejeevesuuboro siino fuubo Moocaanima ihiimaatuubo, siino tolliro nooboro.

45 Jaadi bu siino ijibogominaa iicauhi ufuuboro diitoco nuuhi: Ivi jisumi micigacu, majaguisicu. Jino gasecuuno uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo imitiminaa usefaño aacifafetejino.

46 Jaaneguiiha magañiivomoro masigucu mee oono uco acivaabo fiiticuuhi, nooboro.

Jesuco Isisimoro Satyomo.

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-58; Jn 18.2-11)

47 Jaanaaca tolli iimaabaacaro Juda gaseuhi ijibogominaa docedimo iicahicaurumoobo. Jaaboma saauho sihidi miyaminaa niisuganoma, cudaahenema icano; sacerdotemi aivojito, bu judiomu quillahuto icamo agallu-umo.

48 Jaabo Juda diitoco nuuhi: Oono uujoho diibo iicaaboco ininiciiboro dilluji. Jaaboco cuhufono misisimoro masaty, nooboro.

49 Jaaboro Jesujaago ufuuboro diiboco nuuhi: ¿Naa diicahi, Jibogominaafi? nooboro Jesuco niniciuhi.

50 Jaaneguiiha Jesu diiboco nuuhi: ¿Fañi, jinejefiri saahi? nooboro.

Jaasumiro diito Jesuco agaayicimoro Jesuco sisuhi isatyequi.

51 Jaaneguiiha Jesu nahaboniminaati saafi iniisugaco iguiyicuboro sacerdotemi aivojibo jeevivominaafi nijimehuco buiyaacuui.

52 Jaaneguiiha Jesu diiboco nuuhi: Diniisugaco ifajutafaño diihacu. Miho oono niisugari omoonicasimo, bu niisugari guijeveji.

53 ¿Nacu ijoho gaajatihi uujoho Guihirubico dilluruva jaachijigayiro tajaa galluujiuubo itoominaati aivo ajashutimo fahuseeci motihaiti mihaici idiino dihaivaco?

54 Jaano tolli iicaruva, ¿milli bu Caatinihaamefaño jilli icajiibo onono miyaavejirahi? nooboro.

55 Jaadi Jesu diito miyaminaaco nuuhi: ¿Milli jaamo amihai tatyicovodi masaahi cudaahenema, niisuganoma icano nanivaminaafico magaayiciqui mihanicibadi? Miho fafucuvaviro amihafeenevi uujoho templojafaño casivooboro jibeguehicahi. Jaaruuboco du uco magaayicihicatihi.

56 Jaarunofaño jaafa tolli icano johono Caatinihaamefaño Moocaani iimaaminaa acaatinuno imiyaavequi, nooboro.

* 26:39 Griego ijiri: jihidaasuhilluco uutii buhigovi denesu, noono.

Jaasumiro ijibogominaa diiboco ejeevesuumoro famooro gaaciniuhi.

Jesu Fagominaa Imegavi Icauhi.

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jaamo Jesuco isisiumoro sacerdotemi aivojibo Caifas onoobo imefeenevi satyuuhi. Tahí caatiniminaa, bu judiomí quillahuto icamo iigaiciniuhigo.

⁵⁸ Jaanaa Pedro ifutuuhi sacerdotemi aivojibo goohasivi: ¿Naa millí fine moonijimo? nooboro tehesinoti ifiniciuboro ufuubo. Jaabo policiamí cojivi casivutuuhi.

⁵⁹ Jaanaaca sacerdotemi aivojito, bu judiomí quillahuto, bu paryí imiyafagominaa icamo guinehicauhi Jesuhallivi sicamañoooco ijibogonoti diiboco igaicaausuqui.

⁶⁰ Jaarunofaño tonoogayijehalliti gaicaaujiturumo guiiraamo saatoho diibohallivi sicamañoooco jibeguehicaurunaaca. Jaanofeenevi miimisiici gaseuhi diibohallivi sicamañoooco ijibuguumisi:

⁶¹ Jaani neehicahi: Uujoho Moocaani templojaco finisuji. Jaaboro siino boojati mifucuci, safucu idinotiro eetaveji, nooboro, noomisiro.

⁶² Jaaneguiiha sacerdotemi aivojibo agañivuuboro Jesuco nuuhi: ¿Aivo ajashuno diimusutíhi? ¿Millí nacu jino jito dihallivi neehi? nooboro.

⁶³ Jaarunofaño Jesu diiboco iimusutíhi. Jaaneguiiha diibo isacerdotemi aivojibo Jesuco nuuhi: Moocaani momofeenedi miyaanocoro mihaico dinoo, ¿naa miya ijoho Cristo Moocaani Achi idiicaabo? nooboro.

⁶⁴ Jaaneguiiha Jesu diiboco nuuhi: Jíhi, uujoho diibo, ijoho toono onoobadi. Tollíro bu amíhaico jino neehi: Ufucu mahatyimeji uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo síhidi ejeevaabo Moocaani miyanaagonovi giciniiboco, bu niqueje aimuufafeenedi asaaboco icano, nooboro.

⁶⁵ Jaaneri sacerdotemi aivojibo igaachehuco gallicuuhi síhidi isifiratuuboro. Jaaboro nuubo: Jaani ijiri Moocaaniditi aivo imitino iimaahi. ¿Collíhi bu siino sita onoonoco mehesujirahi? Amíhairyo muguubucuuhi imitino ihiimaanoco.

⁶⁶ ¿Nacu millí amíhaidi? nooboro.

Jaaneguiiha diito nuuhi: Tollí ihiimaamaño guiijevejiibo,

⁶⁷ noomoro Jesuco ihimefaño ijirebamaaiumoro ganíciumo. Jaanoti bu saatoho diiboco ihimefaño agabejeniumoro nuuhi:

⁶⁸ Íjoho Cristo idiicaabo ene gaajaci. ¿Naa mijoho ico gabacuuhi? noomoro.

Pedro: Uujoho Jesuco Gaajatíhi, Nuuhi.

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Jaanaaca Pedro jahisi goohasifaño giciniunaaca sacerdotemi aivojibo jeecivominaago asaagoro diiboco nuuhi: Íjoho bu tollíro Jesu Galileaoboma idiicahicaabo, noogoro.

⁷⁰ Jaarunofaño Pedro tuunamaaiuhi: Uujoho gaajatíhi jinejetihacho toono diimaahi, nooboro.

⁷¹ Jaanaaca Pedro toonoti fuucuuboco saafigo aatyimeugoro tooneri iicaumoco nuuhi: Jaani bu tollíro oono Jesu Nazareoboma iguehicaabo, noogoro.

⁷² Jaarunaaca Pedro tuunamaaiuhi Moocaani momofañodi: Miyanotiro uujoho diiboco gaajatíhi, nooboro.

⁷³ Jaanobuunati bu siino tooneri iicaumo Pedrojaa asaumoro diiboco nuuhi: Miyaano jahi, ijoho diitoobo, mee oono dihiimaa diito iimaabadi jeevahi, noomoro.

⁷⁴ Jaaneguiiha diibo nuuhi: Moocaani momofañodi neehi: Miyanotiro, uu-joho diiboco gaajatíhi. Jaanoti jilli onoobo abañihachijí jaafa uco Moocaani guijeníhi, nooboro.

Jaasumiro catava ojíuhi.

⁷⁵ Jaanoco uguubuuboro Pedro esafutuuhi Jesu diiboco: Catava oojitinaacaro uco mifooçi safo idíno tuunamaají, unuunoco. Jaaneguiiha Pedro toonoti ufuuboro aivono taauhi.

27

Pilato Imefeenevi Jesuco Satyehi.

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Jaanaaca eseseveudi paryí famooro sacerdotemí aivojito, judiomí quillahuto icano sabadíro iimaacasiuhi Jesuco igaicaauqui.

² Jaamoro diiboco sisicíniboco asatyumoro toojíníjeo aivojíbo Poncio Pilato onooboco aciuhi.

Juda Iguijeveuno.

(Hch 1.16-19)

³ Jaanaaca Juda, miyamínaa usefaño Jesuco aaciuboco guijevafaño ificunoco aatyímeuboro sihidí idaasuvuuhi. Jaaboro treintadíjeva iicaunoco iníhibamíco uumisuuhi sacerdotemí aivojítoco, bu judiomí quillahutoco icano jilli nooboro:

⁴ Uujoho imítico icíhi aivo imíiboco guijevafaño aacímáño, nooboro.

Jaaneguiiha diito iimusuuhi: ¿Jaano millí mihaidí? Toono diino, noomoro.

⁵ Jaaneguiiha Juda iníhibamíco templojafaño gavaracuuhi. Jaadí ufuuboro gaibaíri icodaaheti udujefafutuuboro luhivuuhi.

⁶ Jaadí sacerdotemí aivojito iníhibamíco ícímoro nuuhi: Jino níhibamíco Moocaniguiiha ificunícínofaño míficujítíhi tíjoho jaada iicacumáño, noomoro.

⁷ Jaadí ihíimaacasiumoro toonerí nífaqui guirihilluno nicumínaafi faguico naajeumo, tomañoví síjíníjeoteheje ochoomomoco icíhícaqui.

⁸ Jaamáño tomaño jisumihachuta: Tíjohomáño, noocíníhi.

⁹ Jilli miyaavuuno Moocaani iimaamínaafi Jeremia acaatíníuno: Ícímoro treintadíjeva iníhibamíco Israel cuumímínaa diibo jaadaco ificunoco.

¹⁰ Jaaneri nífaqui guirihilluno nicumínaafi faguico naajeumo, oono uco Aivojíbo atajíbabadí, nooboro.

Jesu Pilato Imefeenevi Icahi.

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Jaadí Jesuco aivojíbo Pilato ímegaví ífutusuumo. Jaaboco dilluubo: ¿Naa íjoho oono judiomí Aivojíbo idiicaabo? nooboro.

Jaaneguiiha Jesu iimusuuhi: Jíhi, tollí icano toono íjoho onoobadí, nooboro.

¹² Jaanaaca sacerdotemí aivojito, judiomí quillahuto icamo diibohallívi imítino íjíbéguehícaurunoco Jesu ajashuno iimusutíhi.

¹³ Jaaneguiiha Pilato diiboco nuuhi: ¿Naa guubutíhi oono díhallívi imítino ihíimaanoco? nooboro.

¹⁴ Jaarunofaño bu Jesu diiboco ajashuno iimusutíhi. Jaaneri diibo Pilato síhidí eheetyeuboro eesamaaiujirunoco gaajautíhi.

Jesuco Iguijeníqui Ificuuno.

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Jaasumi míiro aivojíbo Pilato omoonícíbadí cívojamínaafítí saafíco sínaayujíbuuhi miyamínaa idilluuboco.

16 Jaanaa icaubo saafi civojafaño Barraba onoobo sihidi ejeevaabo iimitiibo.

17 Jaanaa paryi miyaminaa igaicinumoco Pilato dilluuhi: ¿Cajaanico mi-himeguehi, amiñhai, uujoho isinaayunoco, Barrabaco, nacu oono Jesu Cristo onooboco? nooboro.

18 Tolle nuubo jilli Jesuco iñheveumoro diibo usefaño aaciunoco agaa-jaciuboro.

19 Jaabo Pilato ihaivoji icagahalliri giciniunaaca diibojaago mogai saato-hoco galluuhi jilli noogoro: Milli moonidineheje diibo iimino miyaminaafico, fone fucu ñhicuno tighahi diibo Jesuditi, noogoro.

20 Jaarunofaño sacerdotemi aivojito, bu judiomi quillahuto icamo miyaminaaco fajñniuhi Barrabaco dihiinusuu. Jaanoti: Jesuco guijeni, monoo, noomoro.

21 Jaanaaca bu siino miyaminaaco Pilato dilluuhi: ¿Diitisi cajaanico isinaayunoco mihimeguehi? nooboro.

Jaaneguiiha nuumo: Barrabaco, noomoro.

22 Jaaneguiiha siino Pilato diitoco dilluuhi: ¿Jaanaa milli mooniji oono imomo Jesucristo iicaaboco? nooboro.

Jaaneguiiha paryi famooro iimusuuhi: ñmohobujehallivi tetecu! noomoro.

23 Jaanegui Pilato diitoco nuuhi: ¿Nacu jineje imitinoco mooniibo? nooboro.

Jaarunofaño diito siino coovadiivuuhi: ñmohobujehallivi tetecu! noomoro.

24 Jaanegui Pilatoco diito sihidi ejenaauumoro janaaniviro aivo añaiivuunoco aatyimeuboro, tajñbaubo ñfaihuco isivaqui. Jaafaihufaño ihusenegue nitamaaiubo diito imefeenevi, jilli nooboro: Uujoho jaani iimiibo guijevefañodi icatñhi. Jilli toono amiñhai iimaa, nooboro Pilato.

25 Jaarunaaca famooro iimusuuhi: Miñhai, bu paryi moseeme icamohallivi jaafa minifotono, noomoro.

26 Jaaneguiiha Pilato Barrabaco isinaayusuuboro Jesuco aamisuuhi. Jaadi diitoco aciubo diiboco itetecuqui.

27 Jaaneguiiha ihamocasiminaa Jesuco satyuuhi diibo Pilato iijajaago. Jaamoro igaiñcimo paryi amocasiminaaco Jesuhallivi.

28 Jaamoro diiboco igaachehuco ujuyaaacuumoro sichehuco jñhacuumo gachicohai deecano tñfaibadi itñfai icachehuco.

29 Jaamoro bu iinigañhallivi javucaruumo januutuno aafeneque chaahimigati eheetavuumoro, bu jaamoro gaayicisuumo imiyanaagohusefaño imeico icano. Jaadi diiboguino ememuñvomoro diiboco dejecuhicaui: ñmicani ñjoho judiomi Aivojñbo! noomoro.

30 Jaadi bu ihimeico agaayicimoro tohiri diiboco iinigañti gafucuhicaumo.

31 Jaadi diiboco jilli omoonñhicaudi juyaaacuumo diiboco tñfaiñba icacheuco jñhacuuchehuco. Jaamoro imiyachehuco jñhacuumo. Jaadi ñvi satyucuumo diiboco itetecuqui.

Jesuco Etetecuno.

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Jaamo Jesuco itetecuqui ufuumo atyimeuhi Cirene cuumioobo Simon onooboco. Jaamoro diiboco tajñbauhi Jesu ñmohobujeque isatyequi.

33 Jaadi ñfutuumo nigaiñpaajebai onoomañovi; jaanoti hebreomi iññiri Gologota onoobai.

34 Jaabañhallivi Jesuco isuurumo vino aivo faafaiñooco. Jaarunoco inisucuuruhigoti adutiubo.

35 Jaaboco etetecuumoro ihamocasimínaa suerteque eetavuuhi Jesu gaachehuhallívi: ¿Cajaani fine tochehuma icaji? noomoro.*

36 Jaamoro ifiitino casícamaaiumo diiboco ootomomo.

37 Jaamoro ijíibogoco ihímohobujeti iinigaíhallívi caatíniumo: JAANI JESU JUDIOMI AIVOJHBO, onono.

38 Tollíro bu diibo uufocoví tetecuumo miimísiicí nanivamínaatisico, saafico imiyanaagonoví, bu saafico inanínaagonoví icano.

39 Jaanaaca toonodí afatyomo diiboco ihíibamoro ihuseneque gavaracumoro íbajirubadí iicano iinigaícoro garya garya mooníhicaumo,

40 jillí noomoro: ¿Naa íjoho oono templojaco acallajaruuboro siino dojícuvíro mifucucí, safucu idínótí boojatí edeetavejiruubo? ¡Eneecata íro difico taajasu! ¡Bu miyaano Moocaani Achi idiicahachííjí, toono caamotí níito! noomoro.

41 Jaabadíro bu sacerdotemí aivojító, bu caatínímínaa, bu fariseomí, bu judiomí quillahuto icamo diiboco edejecumo neehicauhi:

42 Sitaaco taajasuubo. ¿Jaaruubo cono bu inoro ifico taajasuubova? Eneecata miyaano Israel Aivojííbo íicahachííjí, toono ihímohotí iniitequi maatyímemere diiboco mímiyaaveguequi.

43 Míro Moocanivíro ifico sefaabo. Eneecata jaafa jaabo asaaboro diiboco taajasuvahí íimogohachííjí. Jaadí jari magajají miyaano Moocaani Achi íicanoco, noomoro.

44 Jaabadíro bu nanivamínaatisico diibo uufocoví etetecuumísi diiboco íbahicauhi.

Jesu Iguíjevene.

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Jaadí íví paryí jíiníje cívono minífutuuhí gadícííbatí. Jaano seseeteuhí ímohonohallítí níhíba ícaaberi.

46 Jaasumíro Jesu hebreo íjírí sefano gaihívuuhí: Eli, Eli, ¿lama sabactaní? nooboro. Moocaani, Moocaani, ¿collíhí uco deevesuhí? eneejiruno.

47 Jaanoco saatocho toonerí íicaumo uguubuumoro nuuhí: Memeecí johono Moocaani íimaamínaafi Eliaco cuuhuvaabo, noomoro.

48 Jaasumíro díitotí saafí íjínafatyuuboro ícíjeuhí faasíhí íicanoco. Jaaboro toosíhíco víno aivo quigañofañó matyusuuhí. Jaaboro toosíhíco ímei níjequeví íficuuboro Jesu íjífafañó cabuyaacuuhí íhaduuquí, nooboro.

49 Jaarunaa saatocho diiboco nuuhí: Moonídino, jaafa Elia saahí diiboco ataajasuvaabo mahatyímequí, noomoro.

50 Jaanaaca siino Jesu sefano agaihívuuboro chuumucuuhí.

51 Jaano tícovoví temploja ofoboocíníchehu gaachehujetuno feemene íicano gallívuuhí feenedí caamotí sano guínoví. Bu jíiníje sefano maryíbauhí. Jaaneri guísíhacínó dujavanamaaiuhí.

52 Bu tollíro cííhójíno faayícícafutuuhí. Jaaneri Moocanico ímiyaavugumo íguíjevecíníumo ajashútímo siino buheeteuhí.

53 Jaamo Jesu siino ubuheeteunobuunatí ícííhójínofañótí íhíinuumoró íimícuumí Jerusale cuumífaño fuuhí. Jaamoco tahí síhídí míyamínaa díitoco aatyímeumoro gaajauhí.

54 Jaanotí bu íhamocasimínaa aivojííbo íhamocasimínaama Jesuco utuumuumo jíiníje amaryíbaunoco, bu sanehejeque icano aatyímeumoro síhídíro ígotuuhí. Jaamoro nuuhí: Míyanotíro, jahí jaaní Moocaani Achi, noomoro.

* 27:35 Sahaamefaño janaaníci jillí ficuumo: Jillí míyaavuuno Moocaani íimaamínaafi acaatíníuno: Tagachehuco ífocasímo suerteque eheetavomoro, nooboro.

⁵⁵ Jaabadiro bu sihidi icaumo gaigoomi tehesinotiro #finiciumo Galileati Jesu dojicuti asaaumo diiboco jeecivomoro.

⁵⁶ Jaamofeeneri icaugo Maria Magdalena onoogo, bu Jacoobo, Jose icamisi seeji Maria onoogo; Zebedeo seemenemisi seeji icamife.

Jesuco Icũuno.

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jaanaaca mihijicuudi saaubo sihidi inihibamima iicaubo Jose onoobo Arimatea cuumioobo, Jesu onoonoco imiyaaveguehicaubo.

⁵⁸ Jaabo Pilatojaago ufuuboro Jesu ifico diiboco dillujeuhi. Jaaneguiiha Pilato tajibauhi diiboco ihaciqui.

⁵⁹ Jaadi Jesu ifico Jose #ciuboro mihinivatino gaachehuri mibociuhi.

⁶⁰ Jaaboro icihoji bohoji guisigajifaño eheetavusuhojifaño jihacuui. Jaaboro tohojico guisibatyigabari amaninuboro fuuhi.

⁶¹ Jaanaaca tohoji ticovo icaumife Maria Magdalena onoogo, bu saafigo Maria icamife giciniuhi sinaagobaiti tohojico ihifiniciumife.

Jesu Cihoji Imega Amocasiminaa Teemehi.

⁶² Jaano sesevedi, Pascua jibaimoguiiha iimibaivuunobuunati, sacerdotemi aivojito, bu fariseomi icamo fuuhi Pilatoma ihiimaquui.

⁶³ Jaamoro diiboco nuumo: Aivojibo, mehesafetehi oono tobañifiboba ubuheesumi: Ochoomodi mifucuci, safucu icanoti siino buheeteji, ununoco.

⁶⁴ Jaaneguiiha tajiba icihojico kuhufono imooniqui mifucuci safucu idino ticovovi jibogominaa fucu asaamoro ichuumuhuco ananimoro: Siino buheetecuubo, noomoro miyaminaaco jibeguedimo. Jaanoti tolli omoonhachiji tobañi aivo iticoniono janaanivivi jeevajirahi, noomoro.

⁶⁵ Jaaneguiiha Pilato diitoco nuuhi: Ajaaty toomominaaco mihicimoro amihairyo diitoma aivo imino mucuhufusuto, nooboro.

⁶⁶ Jaaneguiiha ufuumoro tohojico kuhufutusuuhi. Jaamoro bu igaa-jataaco ficuumo tohojico ofoboociuba iguisibahallivi. Jaamoro tohojihallivi itoomominaaco ficuumo.

28

Jesu Siino Ubuheeteuno.

¹ Jaanaaca judio jaguisifucu sabado ica fucu afatyuno sesevedi fucugayiro Maria Magdalena onoogo, bu saafigo Maria icamife fuuhi icihojico emeecituumife.

² Jaanaaca sefano jiniye maryibauhi Moocaani toomominaafi niquejefañoti iniituuneri. Jaaboro tohoji imegavi agaseuboro tohoji guisibaco buhigovi #ciuboro tobahallivi casivuuhi.

³ Jaabohalli aricuuihisi anamebano aricubadi, bu igaachehu seseene seseuhi cuugaihallibadi.

⁴ Jaaboco amocasiminaa tohojico utuumuumo aatyimeumoro sihidiro igutumoro inihicuri uchuumucumobadi minifutuui.

⁵ Jaaboro Moocaani toomominaafi diitifeque nuuhi: Mihiguetejirahana uujoho gaajahi amife Jesu etetecucafetehiniboco miguiinonoco.

⁶ Jineeri chahacuubo siino buheetecuubo unuubadi. Eneecau bu jino diiboco ificuhinimañooco memeeceva.

⁷ Jaaneguiiha goovano mofoomifere jibogominaaco mijibogoto jilli noomifere: Guijevafañoti siino buheetecuubo. Jaaboro amihai imega sigucuubo Galileavi. Tahigo diiboco mahatyimeji. Jinooco amifeque neequi saahi, nooboro.

⁸ Jaaneguiiha diitife toonoti fuucuuhi. Goovano sihidi igutumifere, bu imo imo icano fuuhi. Jaamifere diitife Jesu jibogominaaco jibugutuuhi.

⁹ Jaamifevi Jesu ajafeveuboro diitifeque dilluuhi. Jaaneguiiha diibojaago ufuumifere itihaiñoco ihibicimifere diiboco imuuhi.

¹⁰ Jaaneguiiha diibo diitifeque nuuhi: Mihiguetedino. Mofoomifere tañahabomico mijibogoto Galileavi ifeequi tahigo uco atyimejimo, nooboro.

Amocasiminaa Jilli Jibuguuhi.

¹¹ Jaanaaca diitife ufuunobuunati tohojico utuumuumoti saatoho amocasiminaa cuumifaño ufuumoro sacerdotemi aivojitoco jibuguuhi paryi aatyimeunoco.

¹² Jaaneguiiha diito sacerdotemi aivojito judiom i quillahutojaago ufuumoro diitoma iimaajeuhi. Jaamoro sihidi nihibamico ihamocasiminaaco jaaduumo.

¹³ Jilli diitoco noomoro: Miyaminaaco monoo: Mihai fucufeene miciganaaca ijibogominaa asaamoro ichuumuhuco ananimoro satyehi, noomoro.

¹⁴ Jaanoco aivojibo uguubuuboro amihaijaago isifiratohachijji mihai diiboma mihiiamaaji amihaihi aivojito judiom i quiallivi. Jaamo ¿milli icatimo mihicahi? noomoro.

¹⁵ Jaaneguiiha ihamocasiminaa inihibamico agaayiciumoro diito unuubadi moonuui. Jaabadi judiom i jibeguehicahi jisumihachuta.

Jesu Ijibogominaaco Atajibano.

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23; Hch 1.8)

¹⁶ Jaaneguiiha ijibogominaa fahuseeci motihaiti si aivojito judiom i quiaafi idimurucu fuuhi Galileajaago Jesu diitoco unuubaijaagovi.

¹⁷ Jahigo Jesuco aatyimeumoro diiboco imuumo. Jaarunaa saatoho miyaadi miyaavuguutih.

¹⁸ Jaadi Jesu asauboro diitoco nuuhi: Uujoho gaayicicuui paryi aivoji iijico niquejefaño, jiiinjehallivi icano.

¹⁹ Jaaneguiiha paryi faajinijeriro mofoomoro tajibogominaati meheetavo. Jaamoco miniti Moocaani momofeenedi, bu Illi momofeenedi, bu Igaija momofeenedi icano.

²⁰ Jaamoro diitoco mijibogo amihaiico paryi uujoho jibeguehicanoco imino imooniqui. Jaamoro imino magaaja uujoho amihaima fahijivaro icaji jiiinije ifinijinov, bu janaanici icajinov, nooboro.

SAN MARCOS

Jua Nitiminaafi Sicaihigovi J#beguehi.

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-18; Jn 1.19-28)

¹ Jilli ticovauno Jesucristo Moocaani Achi j#bogoco.

² M#ro jilli Moocaani iimaa j#bogominaafi Isaia caatin#cuuhi, Moocaani unuunoco:

Dihime galluuhi taj#bogominaafico, dihime j#haico iimibachuqui, nooboro.

³ Jaanaa guubuvusuuno sicaihigoti ocoovadiicin#uno: Mihimibachu Mo-haivoj#bo j#haico sano ticovoro meheetavo, onoonoco, Isaia caatin#uhi.

⁴ Jilli saaubo Jua sicaihigovi miyaminaaco nit#boro. Jaabo neehicauhi: Minitisuquimaje jaamoro am#hai eedeehifico mejeevesu, am#hai imiti ibu-uqui, nooboro.

⁵ Jaanegui Judeao j#inijeoto, bu Jerusale cuumioto icamo feehicauhi diiboco uguubunicitomo. Jaamoco iimitico ij#beguehicauno bujinagoti diitoco Jua nit#hicauhi Jorda onoochifa#o.

⁶ Jaabo Jua gaachehuhicau camello ijeene eetavotau. Jaanoti iniivigai meeheu jilli asi meehe. Jaabo chahacam#coro duuhicauhi, bu bajio iim#coro nejeecuhicaubo icano.

⁷ Jaabo j#beguehicauhi jilli nooboro: Taabuunati saajiibo tajanaan#ci sihidi imityaabo diibobadi uujoho jeevat#hi. Jaama#o diiboguiino idij#vooboro itihaipaaje duujeque sinaayujitirahi.

⁸ Uujohonaha, am#haico miyaano nifaihuri nit#hi. Jaanoti diibo am#haico Moocaani Gaijari nit#ji, nooboro.

Jesuco Initi#uno.

(Mt 3.13-4.11; Lc 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Jaasumivi Jesu fuuhi Nazare cuumiti Galilea j#inijeri iicacuumiti. Jaaboco Jua nit#uhi Jorda onoochifa#o.

¹⁰ Jaabo Jesu iteehifa#oti ihiinuubo aty#meuhi niqueje afaay#cafutuunoco. Jaanofeenedi nim#hubadi jeevaabo Moocaani Gaija ihall#vi niitovauhi.

¹¹ Jaanaa guubuvusuuno niquejefa#oti unuuno: H#joho agaij#bo taseemene, #ri sihidi imo imo icahi, unuuno.

¹² Jaasumiro Moocaani Gaija diiboco satyuuhi sicaihigovi miyaminaa achahauhigovi.

¹³ Jaabo Jesu tahigo icauhi san#h#ba, siino fahuseeci icano fucuva asimifeeneri. Jaaboco Satanas nisuuhi. Jaanobuunati Moocaani toomoninaa asaamoro diiboco jeecivehicauhi.

Jesu Idud#camaaque T#con#hi.

(Mt 4.12-22; Lc 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Jaanobuunati Juaco civojafa#o ificuunotiro Jesu Galileavi fuuhi j#bogooboro taajasu j#bogoco Moocaani aivoji ij#ico.

¹⁵ Jaabo jilli neehicauhi: Tusumi mihicacuuhi, jino Moocaani aivoji fiit#vucuuhi. Jaaneguiha am#hai imitico mejeevesucu. Jaamoro mimiyaavogo jino imino mataajajino j#bogoco, nooboro.

¹⁶ Jaabo Galilea muuaij#nidi #gooboro ufuuhigo aty#meubo Simon, in-ahabo Andre icamisi ficim#naatisi iicauma#o muuaifa#o isin#cuuhuri sin#hicaumisico.

¹⁷ Jaamisico Jesu nuuhi: Tadyoj#cuti masaa, am#sico miyaminaa ficim#naatisiti eetavequi, nooboro.

18 Jaanegui tsumiro isinicuuhunoco ejeevesumisiro diibo dojicuti fuumisi.

19 Jaadi toonoti janaanivivi afatyuubo Jacoobo, bu inahabo Jua icamisi Sevedeo achimisico tolliro imeenegafaño isinicuuhuco amaahuniumisico atyimeteuhi.

20 Jaamisico bu tolliro coovaubo. Jaanegui caanico idudicamaajeminaama imeenegafaño ejeevesuumisiro Jesuma fuuhi.

Saafi Iimitino Ijima Icaubo.

(Lc 4.31-37)

21 Jaadi Capernau cuumivi #futuudi, judiom jaguisisumi Jesu sinagoga-jafaño ufuuboro j#beguehicauhi.

22 Jaaneri miyaminaa sihidi eetyehicauhi diibo j#begueri diitoco aivoj#bo iicanicibadi ij#beguehicauneri, caatiniminaa ij#bogonicibadi iicatineri.

23 Jaanaaca tooja sinagogajafaño iimitino ijima icaubo icauhi. Jaabo gaihivuuhi:

24 #joho Moocaani seemene idiimiibo, uujoho ico gaajahi. ¿Jaabo jinejeque diimeguehi #joho m#haima Jesu Nazareoobo idiicaabo? ¿Naa m#haico finisiqui asaabo? nooboro.

25 Jaanegui Jesu diibo iimitino ijico ih#bauboro nuuhi: L#ivi diica. Jaaboro diiboti diino, nooboro.

26 Jaanegui ihiji diiboco baavi agañ#boro ifico vivi vivi iminiyuuboro sefano agaihivuuboro diiboti iinuuhi.

27 Jaaneri famoro miyaminaa sihidi eetyeuhi. Jaamoro dillucasihicauhi: ¿Jineje jino bohono j#bogo? Jaani iiji aivo sefahi aivo ijimi iicarumoco ataj#banoco: Jii, noomo, noomoro noocasihicauhi.

28 Jaanoco Jesuti ij#bocasiuno paryi Galilea j#inijeri goovano gaajacafutu- uhi.

Jesu Buheesuhi Simon Pedro Baaboco.

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jaadi sinagogajati iinuudi Jesu fuuhi Jacoobo, Jua icamisima Simon, bu inahabo Andre icamisi ijafaño.

30 Jaanaa Simon baabo sinafeteri sihidi guihuvauhi. Jaanoco Jesuco j#buguumo diigo iguihuvaunoco.

31 Jaanegui Jesu diigojaa ufuuboro ihuseti diigoco agaayiciuboro gañiyciuihi. Jaasumiro diigoco iguihuva bucuuhi. Jaadi diitoco jeecivehicaugo.

Jesu Ajashutimo Iguihuvamoco Buheesuhi.

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Jaadi ij#cuuvi nihiba jabaavucuunaaca s#vahicaumo diibojaa paryi igui- huvamoco, bu emeimivatomejeque icano.

33 Jaanaa paryi miyaminaa asaauneri guhugavi gahafuuhi.

34 Jaamoco Jesu buheesuhicauhi siomoneri, bu siomoneri icano iguihu- vaumehejeque. Jaabadiro bu emeimivatomoco imeimico buhi gañ#hicaubo. Jaamo imeimi iimaajirumo iimaahicauthi diiboco agaajahicaumaño.

Jesu Galileavi J#beguehi.

(Lc 4.42-44)

35 Cuujetaviro Jesu agañiivuuboro fuuhi tuucuumiti scaihigovi Moocaa- ima ihimaqui.

36 Jaaboco Simon, inahaboniminaa icano guinutuuhi.

³⁷ Jaamo diiboco aatyimeudi nuuhi: Famooro miyaminaa ico guineri icahi, noomoro.

³⁸ Jaanegui Jesu iimusuuhi: Masigo siicumijaago ifiticuumijaago tahi tolliro jibeguequi taajasubogoco. Toonegui uujoho saauhi, nooboro.

³⁹ Jaadi Jesu paryi Galilea jiinjieri sinagogajafaño jibogooboro feehicauhi ijimico gavaracuuboro.

Jesu Foojohoma Iicaaboco Buheesuhi.

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jaanaa foojohoma iicaubo Jesujaa saauhi. Jaaboro iguiino ememuivuuboro nuuhi: Idiimogohachi uco buheesu, nooboro.

⁴¹ Jaanegui Jesu diiboco idaasuguuboro ihuseri dudiciuhi: Imeguehi, buheetecu, nooboro.

⁴² Jaasumiro diiboco ifoojoho ubuuneri buheetecuubo.

⁴³ Jaadi Jesu diiboco afaguuboro galluuhi jilli nooboro:

⁴⁴ Mihaiñoobaco dibeguedino. Jilli ofooboro sacerdoteque dihi fusuto. Bu jaaboro ico iimibachuno jeecivoco asimico ficuuto Moise atajibaubadi toono jibogobadi iicanoco. Jaanoco miyaminaa aatyimemere igaajaqui ijoho ubuheecunoco, nooboro.

⁴⁵ Jaarunaa ufuuboro sihidi miyaminaaco jibogooboro feehicauhi diiboco Jesu ubuheesuunoco. Jaamaño Jesu foovono cuuminofañodi igucutiibo, jilli buhiguejere miyaminaa achahahiguejere iicaaboro feehicauhi. Jaarunaa fahigovati saahicaumo diiboco emeevivamo.

2

Jesu Buheesuhi Idino Isifañiboco.

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Toonobuunati siino Jesu Capernau cuumivi fuuhi goovajisutinoti. Jaanoco guubuumo ijafaño iicaunoco.

² Jaanegui miyaminaa diibojaago ufuumo gahafuuhi guhugamaryo gatyuuci. Jaamoco iimaaco jibeguehicaubo.

³ Jaanaa igueenemejedimo diibojaa sivauhi ihibimoro idino isifañiboco.

⁴ Jaarumo miyaminaa agahaficinineri Jesuvi ifutuutimo. Jaanegui caamoti tooja niibahucuco afaayicumoro Jesujaago diiboco nitusuumo icigaiijema.

⁵ Jaanoco diito Jesuco imiyaavuguunoco agaajacuboro Jesu nuuhi iguihuvaaboco: Guihi, dihimiti ico imibachucafutucuuhi, nooboro.

⁶ Jaarunaa saatoho caatiniminaa onoomo igicinimañoti ijeebifañodi esamaaiuhi:

⁷ ¿Collihi jaani jilli imitican iimaahi? ¿Mijoho nacu imitico buusujirahi? Idiboro naha Moocaani, noomoro.

⁸⁻⁹ Jaanoco Jesu agaajacuboro nuuhi: ¿Collihi tolli amihai jeebifañodi mehesamaahi? Tihicani jana iguihuvaaboco: Dihimiti imibachucafutucuuhi, onono; gañivoobo dicigaiijema fuucu, onono.

¹⁰ Jaamo magaaajahi jiejhalli uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo imiti imibachu mityama iicanoco, nooboro,

¹¹ idino isifañuboco nuubo: Ico neehi: Gañivo, jaaboro dicigaiijeque dicitibo fuucu diijajaago, nooboro.

¹² Jaasumiro diibo agañivuuboro icigaiijeque icuboro fuucuuhi ifinicimofenedi. Jaaneri paryi miyaminaa sihidi eetyeuhi. Jaamoro Moocaanico imehicaumo: Mahatyimetatihu aivo jilli iicanoco, noomoro.

Jesu Coovahi Levico.
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Jaanobuunati siino Jesu fuuhi muuaijinivi. Jaabojaa sihidi miyaminaa saahicauhi. Jaamoco jibeguehicaubo.

¹⁴ Jaamañoti janaanici afatyuhigo atymeubo Levico Alfeo achi impuestoco ajaadusuhicajafaño giciniuboco. Jaaboco: Uuma difoo, nuubo.

Jaanegui Levi agañoivooboro diiboma fuuhi.

¹⁵ Jaanobuunati Jesu Levi ijafaño jibogominaama amachuubo giciniunaaca sihidi impuesto jaadusuminaa, bu iimitifimo icano gaseuhi. Jaamo sano diiboma machuhicauhi. Diibo dojicuti sihidi ufuumo icano.

¹⁶ Jaanaa fariseo caatiniminaa iicamo Jesuma diito amachunoco aatymeumoro jibogominaaco nuuhi: ¿Milli jaabo amihai jibogominaafi, impuesto jaadusuminaama, bu saatoho iimitiminaama icano acasivooboro machuhi, aduhi icano? noomoro.

¹⁷ Jaanoco Jesu uguubuuboro diitoco nuuhi: Ubuheefimo taabuminaafico imogotatihi. Jaanoti iguihuvamo taabuminaafico imeguefihi. Jaabadiro uujoho: Imino icahi, onoomoco cuhuvaqui saahinithi. Iimifitimeguiiha saahi iimiti ifico ijeevesuqui, nooboro.

Jesuco Dilluumo Machutimo Aigafinohallivi.
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Jaanaaca Jua jibogominaa, bu fariseomi jibogominaa icamo machutimo aigahicauhi. Jaanaa saatoho asaumoro Jesuco dilluvauhi: ¿Naa, collihi jana fariseomi, Jua icamo jibogominaa aaiganaa dita aigatihi? noomoro.

¹⁹ Jaanegui Jesu ooviciuboro iimusuhi: ¿Nacu gaigoooco ataabavaaboro jibaimojaago ucuuhuvamo idaasuri aigajirahi diitoma diibo iicanohachuta? Miro diitoma diibo iicanohachuta aigajitirumo.

²⁰ Jaanoti naha icajinehiica jari uco tajibogominaati udumiticino. Jaadi jari idaasuno iicaneri aigajimo.

²¹ ¿Miro mijoho eedechehuco bobaryuri maahunatatihi? Jaanoti imaahuniruva bobaryu tochehuco gallicujirahi. Jaaneri tohoji janaanicro guiraatejirahi.

²² Jaabadiro bu, ¿mijoho bohaivofaihuco eedejutafaño ficutatatihi? Jaanoti ificuruva tofaihu tujutaco ejerucarunoro fatyejirahi. Jaanegui bofaihuco bujutafaño mificutahi, nooboro.*

Ijibogominaa Trigo Noovataco Ichi Jaguisifucusumi.
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Jaanaa judiomi jaguisisumi Jesu basutafañodi igooboro feehicauhi. Jaanaa jibogominaa toono basuta noovataco icimoro feehicauhi.

²⁴ Jaanegui fariseomi diiboco nuuhi: Meeci ¿collihi dijibogominaa olli moonihi jaguisifucusumi momoonitatnoco? noomoro.

²⁵⁻²⁶ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: ¿Jaana nacu magaajatatihi amihai, johono David, bu diiboma iicaumo icano ucuujivaachusumi diitoco ajeba aivusuneguiiha omoonunoco? Miro Moocaani iija tabernaculojafaño David ufuuboro Moocaani jeeivo maahunoco machuuhi mijoho amachutatirunoco, Aviata onoobo sacerdotemi aivojibo iicaujiibo icau-naaca. Jaaboro bu diiboma iicaumoco acubo saatohoro sacerdotemi amachufirunoco, nooboro.

²⁷ Jaadi bu siino Jesu nuuhi: Miro jaguisifucu miyaminaadi eetavocafutuhi. Jaanoti miyaminaa jaguisifucudi eetavocafutuutithi.

* 2:22 Jilli Jesu nuuhi eedeeljibogoco mejeevesumoro bohono jibogocoro meheetavequi.

28 Jaamaño uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo jaguisifucu aivoj#bo, nooboro.

3

Saafi Ihuse Ifigatyuubo.

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Jaadi siino Jesu sinagogajafaño fuuhi jah# icaubo saafi ihuse ifigatyuubo.

2 Jaaboco #finicimoro feehicaumo: ¿Naa jeedi jaguisisumi buheesuj#bo? noomoro #furumo diibohall#vi ij#beguequi.

3 Jaanoma iicaubo Jesu ihuse ifigatyuuboco nuuhi: ¡Gañivo! ¡Jaaboro feenevi dulleeve! nooboro.

4 Jaadi diitoco Jesu dilluuhi: ¿Jinejeque jaguisisumi moonisunicimo iiminoco, nacu iimitinoco? ¿Magaicaaunoco, nacu mubuheesunoco? nooboro. Jaarunaa diito iimusuutih.

5 Jaanegui diito jeeb#ino cuhuferi #daasuvuuboro, s#firano ihuufococo emeeciuboro ihuse ifigatyuuboco nuubo: ¡Dihuseque fallirihicaruh! nooboro. Jaanegui diibo fallirihicaruh. Jaasumiro diibo use doj#cuviro imituuhi.

6 Jaasumiro toonoti ifariseomi ufuumoro Herodianom#ma fitacucasiuhi Jesuco igaicaauqui.

Muuaij#nivi Miyaminaa Iicauno.

7-8 Jaanaa Jesu ij#bogom#naama muuaij#nivi fuuhi. Jaamoco sihidi miyaminaa bucasiuhi Galileaoto, Judeaoto, Jerusaleoto, Idumeaoto, bu Jorda oonegueehioto, bu Tiro, Sidon icano j#ninooto icamo diibo sihidi ejeevanoonoco omoon#hicaunoco uguubumoro.

9 Jaanegui ij#bogom#naaco nuubo: Uco miyaminaa ijene eñeñejeruujiruneguiiha momeenegaco mihimibaic#ni, nooboro.

10 Jaabo Jesu miyaminaaco ubuheesuhicaunegui sihidi iguihuvanoma iicad#mo diiboco idud#ic#qui ijene ñeñejeruhicauhi.

11 Jaabadiro bu ij#mi diiboco aaty#memere diibo #mega baavi aquetehicauhi. Jaamoro gaihivehicaumo: #joho Moocaani Achi, noomoro.

12 Jaarumoco faguehicaubo: Uco satohoco magaajasudino, nooboro.

Jesu Ichi Minisum#naati Fahuseeci Mot#haiti Miimisiici Id#no.

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Jaanobuunati Jesu ifaba#vi fuuhi. Jahigo iimuguud#moco coovaubo. Jaanegui diibojaa saaumo.

14 Jaamoco fahuseeci mot#haiti miimisiici id#moco #ciubo diiboma iicaqui, bu diitoco igalluquui j#bogoco ij#beguequi icano.

15 Jaamoco iijico ac#ubo ij#mico igañ#hicaqui.*

16 Jaamo jinood#mou fahuseeci mot#haiti miimisiici id#mo iicaumo; Simon icaruuboco Pedroti omomoniubo.

17 Jacoobo Zebedeo achi, bu Jua Jacoobo nahabo icano. Jaamisico momoniubo Boaneegemisiti, sisiseememisi eneejirunoco.

18 Andre, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, bu Alfeo achi Jacoobo, Tadeo, Simon cananista, bu

19 Juda Iscariote diiboco aaciuj#bo igaicaauqui icamoma saaubo jaahe.

Blasfemia.

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Jaanaa siino sihidi miyaminaa diibojaa igaivehicauhi. Jaaneri Jesu ij#bogom#naama ajashuno jinejebaco machuhicacutih.

* 3:15 Sahaamefaño janaan#ci jilli ficuumo: bu iguihuvamoco ibusuuhicaqui, onoonoco.

21 Jaanoco Jesu yoto uguubuumoro saauhi diiboco ñicivamo, jilli jee-gavoobo eneehicauneguiiha.

22 Jaabadïro bu caatinimïnaa Jerusaleti asaaumo neehicauhi: Beelzebuma icaabo ijimi aivojïboma. Jaamaño diibo mitya iijiri ijimico buhi gavaracuhicaabo, noomoro.

23 Jaanegui Jesu diitoco ocoovauboro siinovi oovicïbora neehicauhi: ¿Milli jaabo Satanasi bu ificoro buhi gañïjirahi?

24 Miïro saafi aivojïfaño minooci udugaavonoro sanomiïro imoonicasiruva sanomiïro finisucasijirahi. Jaamaño tohaivoji gueenene icajitïrahi.

25 Jaabadïro bu sajaotoro sanomiïro imoonicasiruva gueenene icajitïrumo.

26 Jaabadïro Satanasi iinoro ifimaryo imoonicasiruva, ¿milli bu gueenene icajiruubo? Iinoro ifico finisujiruubo.

27 Jaabadïro ¿miïjoho esefaabo iijafaño ofoomoro inehijeque icijitïrahi abajaaboco sisitïmoro? Jarihiicanaa abajaaboco isisidi icijirumo.

28 Miyantïro jino amïhaico neehi: Miyamïnaaco paryïcino imitïno ihi-imaaruno buusucafeteji.

29 Jaanoti Moocaani Gaijati imitïno ihiimaaboco toono aivo buusuracujitïhi ufucuro. Jilli tohimitïnoma iicacujïbo, nooboro.

30 Jilli diitoco nuubo, diiboco ijïma icaabo, eneehicaunoma iicaubo.

Jesu Nahabomi, Seeji Icamo.

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Jaanobuunati Jesujaa seeji, inahabomi icamo asaaumoro jahisitïro diiboco cuhuvasuuhi.

32 Jaanegui Jesuhallidi emecucinïumo diiboco nuuhi: Diiseeji, dinahabomi icamo ico jahisiti cuhuvahi, noomoro.

33 Jaanegui Jesu nuuhi: ¿Miïjoho gaharubi? ¿Miïjoho tañahabomi? nooboro

34 ihallidi emecucinïumoco emeciuboro diitoco nuuhi: Jino tajojiri iicamo gaharubimi, tañahabomi icano.

35 Jarihiicanaha jino Moocaani iijico omoonïmo tañahabomi, gaharubimi, tañagomi icano iicajimo, nooboro.

4

Basumïnaafivi Ohoovicino.

(Mt 13.1-23; Lc 8.4-15)

1 Jaadi siino Jesu miyamïnaaco jïbeguehicauhi muuaijinivi. Jaabojaago sihidi miyamïnaa igaivuuhi. Jaanoma iicaubo meenegafaño ijicafutuuboro diitoti tehesijisuno ufuuboro casïvutuuhi. Jaanoti diito ijinivi jiinïgaibaahohallivïro icauhi.

2 Jaaboro diitoco sihidi siinovi oovicïbora jïbeguehicauhi

3 jilli nooboro: Jinoco muguubu: Basumïnaafi fuuhi abasutuubo.

4 Jaabo abasuuno samañoono jïhaifaño acutuuhi. Jaanoco joomi asaaumoro machujeuhi.

5 Jaanoti samañoono acutuuhi guisihallivi miyaadi jiini achahaumañovi. Jaanoro goovano iinucuuno ijiinije miyaadi efeemeutïmaño.

6 Jaaruno nihiba aachicïneri aryïvucuuno, chuumucuuno icano abacoovautïmaño.

7 Jaanoti samañoogahaje aifuuhi jarïmïhoonofeenevi. Jaano toono ihallivi ujusiuno toono ihiinuurunoco macanisuuhi. Jaamaño noovautïno.

8 Jaanoti samañoono acutuuhi imino jiinïjevï. Jaano ihiinuunoro jusicuuno. Jaanoro imino noovacuuno saheeje treintadïgaiva noovacuuhi, bu saheeje sesentadïgaiva noovacuuhi, bu saheeje ciendïgaiva noovacuuhi icano.

⁹ Jaaboro neehicaubo dinohojima idiicaabo jinoco guubu, nooboro.

¹⁰ Jaanobuunati iinoro iicacuudi ijibogominaama iicaumo diiboco dillu-
uhi: ¿Milli toono eneejiruno? noomoro.

¹¹ Jaanegui nuubo: Amihai naha uujoho imino gaajasuhicahi Moocaani aivoji agaajaratinoco. Jaanoti buhi iicamoco jilli siinovivi ooviciboro neehic-
ahi.

¹² Jaamo emeecirumo atyimetimo iicaqui, bu guubucurumo guubutimo iicaqui. Miuro uguubumoro iimitico jeevesujirumo. Jaamoco bu iimiti buusucafetejirahi, nooboro.

¹³ Jaadi bu ijibogominaaco nuubo: ¿Nacu amihai magaajatihi jino jilli ohoovicinoco? ¿Jaana milli magaajaji paryi toonoco?

¹⁴ Miuro basuminaafi, oono Moocaani iijico ijibogoobo abasuubo.

¹⁵ Miuro jino jihai faño aacotono onono; miuro saatohe jeebifa abasucuruno ijibugucuruno Satanasa aboro ijeebifañoti dumiticiuhi.

¹⁶ Jaabadi bu oono guisihallivi abasuuno onono; miuro saatohe uguubumiro imo imo gaayicifimo.

¹⁷ Jaaruno imino abacocoovatimaño guenenene icatatino nisuhifiivi agasesumi uhuuchuvomoro toonoco jeevesufimo.

¹⁸ Jaanoti sano jarimihonofeenevi aacutuuno tobogoco gaayicicuurumo

¹⁹ jiije busumije jaagoviro ijeebino niji niji iicamaño, bu iimitinoco iimogomaño icano sanooro toono diito jeebifaño agahafonoguiinodi toono miyaaji icarujico fiivusutimo. Jaamaño noovasutimo.

²⁰ Jaanoti jino imino jiiñjevi abasuuno onono; oono miyanotiro agaayicimoro imino omoonimofaño fiivono jaanoro noovacuno saatohofaño treintadino, saatohofaño sesentadino, bu saatohofaño ciendino icano.

Cijigaimecuvi Ohoovicino; Toovono Icaruno Buhugaaveji.

(Lc 8.16-18)

²¹ Jaadi bu nuubo: Cijigaimecuco minifutusumoro baavi guirihilluguiino, bu cigaijeguiino icano mificutatihhi. ¿Ivinaaca minifutusumoro caamovi mificutahi foovono ihifuvusuqui, eti?

²² Jaabadi miuro chahano afatanicinino atyimeratino iicajino. Bu tolliro chahano agaajaratino gaajacafototino iicajino.

²³ Jaanegui jinoco amihai nohojima mihicaamo muguubu, nooboro.

²⁴ Jaadi bu diitoco neehicaubo: Imino magaaja jino muguubunoco. Miuro oono amihai mohoovichicaneriro ufucu amihai Moocaani ooviciji. Jaaboro oono uguubumoco janaanivi acijiibo.

²⁵ Tolliro bu iicanoma iicaaboco siino janaanivi acijiibo. Jaanoti chahanoma iicaaboco midino icarunoco dumiticijiibo, nooboro.

Basutagai Ujusinovi Ohoovicino.

²⁶ Jaadi bu tolliro neehicaubo: Jiibadi Moocaani aivoji jeevahi; miyaminaafi jiiñjefaño siino toogaico abasuuboro cigatoobo,

²⁷ bu sesevede agañivooboro icaabo cuujehachuta, fucuhachuta icano sifucu, sifucu icano fatyehi. Jaanaa toogai milli acho ihinogairo jusihi diibo gaajacitinaaca.

²⁸ Jiiñje toohoco fiivusuhi iticoni ifahooco. Jaadi idecanoco. Bu jaadi ifagaiño ifallahifaño gahafonicihhi.

²⁹ Jaano ifagaiño ujusicuudi icinicuumo niisugari ihicifucu agasecsumi.

Mostaza Tooivi Ohoovicino.

(Mt 13.31-32, 34; Lc 13.18-19)

³⁰ Jaadi bu neehicaubo: ¿Jinejebadi Moocaani aivoji jeevahi? ¿Jinejevi fine mohooviciji?

³¹ Fine mostaza noovata tooico jiinijefaño mabasuniciyibadi jeevano. Miro tooyi aivo jiinijehalliri iicano noovata ajashuyigaiyi.

³² Jaaraho abasucafutucuudi jusifihi guiraaho tyigaba. Jaahoro coohafeene llicuvafihi. Jaaho aafeneguino joomi iicuvajirahi.

³³ Jilli nooboro Jesu jibeguehicauhi miyabogoco siinovi ooviciboro diito agaajajidinoro.

³⁴ Ticovono nootiibo, jilli siinovi ooviciboro neehicaubo. Jaanoti naha ijibogominaaco ijeevadi paryi imino jibeguehicaubo.

³⁵ Jaanaa mihijicuudi ijibogominaaco nuubo: Masi onago muuaivi mafatyequi, nooboro.*

³⁶ Jaadi imiyaminaaco agalluudi Jesumaryo fuumo meenegari. Jaamoma bu sagaaje diito dojicuti fuuhi.

³⁷ Jaanaa sefano guibuhuba diitoco feene muuaivi icuhi. Jaano sihidi tyuucai iicauneri diito meenegafaño nifaihu gahafehicauhi.

³⁸ Jaanaa Jesu dojicuogavi iinigai jeebutahaallivi cigahicauhi. Jaaboco aacusuumoro nuuhi: Mojiibogominaafi, ¿naa diimeguehi miguijeveneque? noomoro.

³⁹ Jaanegui Jesu aaicuuboro guibuhubaco ibauhi. Jaadi bu muuaico nuubo: ¡Liviicu toonoviro sicuti! nuubo. Jaanegui iguibuhuba llivicuuhi. Jaanoro paryi imino sicutucuuno.

⁴⁰ Jaadi ijibogominaaco nuubo: ¿Collihi sihidi mihiguetehi? ¿Nacu Moocaanico mimiyaavogotihhi? nooboro.

⁴¹ Jaaneri sihidi diito igutuumoro noocasihicauhi: ¿Mijoho fine jaani jino guibuhubamaryo, muuaimaryo icano diiboco: Jii, onono? noomoro.

5

Gadarenomi oobo.

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jaadi fuumo onagoo muuaivi Gadarenomi jiinijejaago.

² Jaabo Jesu imeenegafañoti iinuubaacaro cihojinojaa iicahicauhigoti emeimivatuubo diibojaa saauhi.

³ Jaabo cihojino iicahigo iicaaboro feehicauhi. Jaaboco mihaiñooba jigaiñehineri duujenicutihhi.

⁴ Fiiva foova ihuseneneque, itihaiñoco icano jigaiñehineri sisicuurumo. Jaarunoco ihusenehonoco dubaicuubo, bu itihaiñonoco ididaheje mooniubo icano. Jaaboco mihaiñooba guinonicutihhi.

⁵ Jaabo cuujehachuta, fucuhachuta icano ifagajineri cihojinohallidi coovadiiciniboro feehicauhi. Jaabo inoro ihallico guisibaneri tujaacuuboro feehicauhi.

⁶ Jaabo Jesuco tehesinotiro aatyimeuboro diibojaago ijinafatyuuboro iguino memuvutuuhi.

⁷ Jaaboro sefano nuuhi: ¿Jinejeque diimeguehi ijoho Jesu caamovohigo iicaabo Moocaani Achi? Moocaanifañodi ico neehi: Idaasuno uco moonidino, nooboro.

⁸ Jilli nuubo imegaviro Jesu diiboco: Diinucu idiimitino iji, eneehicauneguiiha.

⁹ Jaanegui Jesu diiboco dilluuhi: ¿Jineje dimomo? nuubo.

Jaanegui iimusuubo: Cuumi tamomo miguiraaneguiiha, nooboro.

* 4:35 Mt 8.23-27; Lc 8.22-25

10 Jaaboro Jesuco jenaauhicauhi: M̄haico jicuumiti buhi galluudino, nooboro.

11 Jaanaa ifagaji fiitino sihidi faafaimi amachumo icauhi.

12 Jaanegui paryi famooro ihijimi Jesuco nuuhi: M̄haico jaatyo faafaimijaa gallu diitofaño mefeequi, noomoro.

13 Jaanegui Jesu nuuhi: Jii, tahi mofoo, nooboro. Jaanegui tohidicu ijimi diibo Gadarenominaafiti ihinoomoro ifaafaimifaño fuuhi dos mildimofaño. Jaamo ifagajiti imuaifaño aafuumoro macaniuhi.

14 Jaanoti diitoco eteemehicamo agaaumoro ifaacuumifaño, bu buhigeeje iicajaafefaño icano j̄bogomoro fuuhi. Jaanegui asaaumoro meecivaumo jineje fine onoomaño.

15 Jaamo Jesujaa asaaumo atyimeuhi meimi cuumima iicaubo ḡcin̄ibo gaachehufaño j̄cin̄iboco, bu imino iicacuuboco icano. Jaaboco aatyimeumoro sihidi iguiumo.

16 Jaamoco toonoco aatyimeumo j̄buguuhi ihijimima iicauboco omoon̄unoco, bu ifaafaimico omoon̄unoco icano.

17 Jaanegui Jesuco ijiin̄ijeti galluumo: Fuucu, noomoro.

18 Jaanoma iicaubo Jesu meenegafaño ifeequi j̄cafutuuboco ihijimima iicaubo neehicauhi: ĩma saahi, nooboro.

19 Jaarunaa Jesu diiboco nuuhi: Chahano diijajaagoro fuucu. Jaaboro diyotoco d̄bogo guiraano Aivoj̄bo Moocaani ico ĩdaasugooboro ubuheesunoco, nooboro.

20 Jaanegui ufuuboro paryi Decapoli cuumineri j̄bogooboro feehicauhi Jesu diiboco ubuheesuunoco. Jaaneri paryi miyaminaa jabafiitehicauhi.

21 Jaadi siino Jesu meenegari onagoo muuaivi fatyuuhi. Jahigo sihidi miyaminaa iicoj̄vi igaivuuhi muuaijniri icaubo coj̄vi.✧

22 Jaanaa sinagogaja aivoj̄bo Jairo onoo, diibojaa saauhi. Jaabo Jesuco aatyimeuboro iguiino ememūvutuuboro nuuhi:

23 Aicigai aivo niinovacuuhi goova foobo diigoco dud̄cito ubuheeteguere iicaqui, nooboro.

24 Jaanegui diiboma ufuuboco miyaminaa sihidi ubucasio mo ijene ñeñejeruhicauhi.

25 Jaamofenedi saafigo gaigo t̄jeheri fahuseeci mot̄haiti mificabaci id̄ino iicaucuugo.

26 Jaago fiivaamo taabuminaa ataaburunofaño buheetigofañoviro feehicaugo. Paryi in̄ibamico ajaaduhicauhigo finisucuugo.

27 Jaago Jesuti ij̄ibocasinoco uguubuugoro miyaminaafeenedi asaagoro ibujinaagoti igaachehuco dud̄civauhi.

28 Jilli igaachehuco udud̄cineriro buheegi, noogoro esamaaihicaumaño.

29 Jaasumiro it̄joho diigoco fiigatyuuhi. Jaanoti gaajaciugo ubuheetecunoco.

30 Jaasumiro Jesu gaajaciuhi ififañoti imitya mihiinobadi iicaunoco.

Jaanegui imiyaminaajaagovi ĩmeveuboro diitoco nuuhi: ¿M̄joho tagaachehuco dud̄cihi? nooboro.

31 Jaarunaa ij̄bogominaa diiboco nuuhi: Miyaminaa oono ico ij̄matajerunoco daatyimehi. Jaanegui ¿milli: ¿M̄joho uco dud̄cihi? neehi? noomoro.

32 Jaarunaa Jesu fahigovaco ĩfinic̄ihicauhi ihatyimequi: ¿M̄joho fine dud̄cihi? onoomaño.

33 Jaanegui diigo sihidi vivi vivi iigutuugoro ubuheeteunoco agaajaciugoro diibojaa saauhi. Jaagoro iguiino ememūvuugoro paryi imino j̄buguugo.

✧ 5:21 Mt 9.18-26; Lc 8.40-56

³⁴ Jaanegui diigoco nuubo: Ñiba ico dimiyaavogo buheesuhi. Jaaneguiiha sajeebii fuucu, diguihuvatí buheetecuuhi, nooboro.

³⁵ Jilli iimaubaacaro sinagogaja aivojiîbo iijati saatoho jilli noomoro saauhi: Daicigai guijevecuuhi. Fine Mojiîbogominaafico acasivusuno, noomoro.

³⁶ Jaanoco Jesu uguubuuboro isinagogaja aivojiîboco nuuhi: Diguetejirahana, jilli miyaavogo, nooboro fuubo.

³⁷ Jaaboro mîhaiñooba diiboma ufuunoco imuguutîbo idiîmomaryo Pedro, Jacoobo, Jua Jacoobo nahabo icamomaryo fuubo.

³⁸ Jaamo isinagogaja aivojiîbo iijavî ifutuuhi atyimeuhi gañuhusuno omoonunoco, miyaminaa ataacasiunoco, agaibacasiunoco icano.

³⁹ Jaanegui Jesu ijicafutuuboro diitoco nuuhi: ¿Jinejeri guiraacani gañuhusuno misiramaahi? ¿Collíhi mataacasihi? Guijebetigo. Jilli cigago bagocaja, nooboro.

⁴⁰ Jaarunaa diiboco dejecuhicaumo. Jaaneguiiha Jesu paryîcino famoocoro jahisivî ihinusuuboro caani, seejî iicamîsico sattyuubo, bu diiboma asaumo iicamomaryo fuubo tobagocaja iicauhigo.

⁴¹ Jaaboro diigoco ihusetî agaayicîuboro hebreo iijirî nuuhi: Talita, cumi. nooboro. Jilli, bagocaja, ico neehi: Gañiivo, eneejiruno.

⁴² Jaasumiro tobagocaja agañiivugoro igucuuhi. Jaago tusumi fahuseecî motihaitî mificabacî idiîno ficabava icacuuhi. Jaaneri miyaminaa sihidí igutuuhi.

⁴³ Jaamoco Jesu imino faguuhi: Miîco mîjiîbeguedino, nooboro. Jaaboro tajîbaubo: Tobagocajaco mamachusú, nooboro.

6

Jesu Nazarevî Icahi.

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jaadî Jesu toonotî ufuuboro ijiinijejavogí siino uumiubo. Jaaboma ijiîbogominaa fuuhi.

² Jaadî judiomî jaguisifucu iicacuudî ticovaubo ijiîbogoobo sinagogajafaño. Jaanoco sihidí miyaminaa uguubumo sihidí ajabafituumoro neehicauhi: ¿Cuucatî fine gaajaabo paryî jinehejeque? ¿Millî fine diibo igaajaco gaayicîuhi? Mee jino agaajaratinehejeque mooniîbo, noomoro.

³ Miîro du jaanî imohobujene dudicamaajeminaafî Maria achi, Jacoobo, Jose, Juda, Simon icamo nahabo, tolliro bu jino inagomî mîhaifeenerî icahi, noomoro diibotî sifiratehicaumo.

⁴ Jaaneguiiha Jesu diitoco nuuhi: Moocaani iimaaminaafico fahigovaoto bociguefihi. Jaanotî ijiinijeoto, iyoto, iijaoto icano bocigotatihi, nooboro.

⁵ Jaanoma iicaubo imityaco eetavuutîbo, mîdimocoro iguihuvaumotî buheesuubo ihuseque ihallî ificuuneri.

⁶ Jaamo imiyaavuguutînerî sihidí eetyehicaubo. Jaanobuunatî Jesu ifitî cumijerî feehicauhi jiîbogooboro.

⁷ Jaadî coovaubo ijiîbogominaaco fahuseecî motihaitî miimisiicî idiîmoco.* Jaaboro diitoco galluubo miimisiicîsaajeri. Jaaboro iimitino ijimico buhî igavaracuquî mityaco aaciuboro

⁸ diitoco nuubo: Jinejebaco masatyedino. Jîhaivî idiînocoro queseico masatyó. Jaanotî lleegucubaco, duviricubaco, nihibamibaco icano masatyedino amîhaî niivigaî meehevî.

* 6:7 Mt 12.5-15; Lc 9.1-6

⁹ Bu saapaajequere tihaiapaajeque mijicafoto, bu michehuci mijicafetedino saachehumaryo mofoo.

¹⁰ Jaamo coojaavihacho mihifotojafañoro mihica, siijafaño, bu siijafaño icatino. Jari tomañoti mofoodi toojati mihiino.

¹¹ Jaanoti comañovi aho amihhaico agaayicitihachijji, uguubutihachijji icano toonoti mihiinomoro amihhai tihaiapaajeguiino jiiñico toonovi matatacu jei diito iimitico ijibeguequi, nooboro.

¹² Jaanegui ufuumoro miyaminaaco jibogomoro feehicauhi iimitico ijeevesuqui.

¹³ Bu tolliro sihidi buhi gañihicaumo iimitino ijimico, bu iguihuvamoco dñiribari eeesumoro buheesuhicaumo icano.

¹⁴ Jaanaaca toojiinijeo aivojibo Herode* guubuui Jesuditi fahigovadi ijibocasihunoco. Jaanoco saatohe neehicauhi: Diiboro Jua Nitiminaafi siino ubuheetebe. Jaamaño sihidi mityama icaabo, noomoro.

¹⁵ Jaanoti saatohe neehicauhi: Jaani Moocaani iimaaminaafi Elia, noomoro.

Jaanoti saatohe neehicauhi: Jaani siicije Moocaani iimaaminaa iicaubadi iicaabo, noomoro.

¹⁶ Jaanoco Herode uguubuuboro nuuhi: Diiboro Jua, uujoho iinigaico iquiticisuubo dojicuviro siino ubuheetebe, nooboro.

¹⁷ Miñero Herodia noojiri Herode atajibauneguiha Juaco isisimoro civojanumo. Herode inahabo Felipe taaba Herodiaco icuubo.

¹⁸ Jaanegui Jua Herodeque: Imitino dinahabo taabama idiicano, neehicauhi.

¹⁹ Jaanoma iicago Herodia Juaco ijihagueguere gaicaausuhicaujirahi.

²⁰ Jaarunaa Herode Jua jeebi iticovonoco, iiminoco icano gaajahicauhi. Jaanoti iigotooboro diiboco milli moonihicauti. Diibo onoonoco gaajatuubo jilli imino guubunichicaubo.

²¹ Jaana Herodia diiboco agaicaausuujifucuvi ifutuui. Miñero Herode ifivu ficabavi ifutufucu iicauneguiha jibaimoco eetavuui. Jaaboro imiyaminaaco cuhuvaubo ihamocasiminaa aivojitoco, bu Galilea jiiñije bocifimoco, bu tajibaminaaco icano diitoma imachuqui.

²² Jaana Herodia aicigai ufuugoro diito imefeenevi gaaseteui. Jaanoco Herode, bu diiboma iicaumo icano imuguui. Jaaneguiha ihaivojibo Herode tobagocajaco nuuhi: Idiimogonoco uco dillu ico aciqui.

²³ Miyanotiro Moocaani momofenedi ico neehi: Paryi uco idillunoco ico aciji, paryi tabusumije icarunotifeenedi, nooboro.

²⁴ Jaanegui ufuugoro seejico nuutugo: ¿Jinejeque dilluji? noogoro.

Jaanegui seeji nuuhi: Jua Nitiminaafi nigaico dillu, noogoro.

²⁵ Jaanegui tobagocaja ihaivojibojaa goovanogayi ufuugoro diiboco nuuhi: Jisumiro imeguehi butajefaño Jua Nitiminaafi nigaico uco adaacino, noogoro.

²⁶ Jaaneri Herode sihidi idaasuvuhi. Jaarunaa diigoco Moocaani momofenedi unuucuneguiha, bu diiboma iicaumo uguubuucuneguiha icano diigoco unuunoco bañisugutiibo.

²⁷ Jaanegui Iherode tsumiro amocasiminaafico atajibauboro galluui Jua Nitiminaafi nigaico isivaqui.

²⁸ Jaanegui ihamocasiminaafi ufuuboro civojafaño icaubo nigaico iquiticuboro butajefa sivaubo. Jaayico tobagocajaco aciuubo, bu jaayico diigo seejico acituui icano.

* **6:14** (Mt 12.1-12; Lc 9.7-9) Herode Imityaabo onooobu Jesu ifivuusumi iicaubo chuumucuui. Tusumi diibo seemene Herode Antipa onooobu icauhi.

29 Jaanoco Jua j̄ibogominaa uguubuumoro saauhi. Jaamoro diibo ifico īc̄ijeumoro c̄īhojifaño ficuuhi.

*Jesu Machusuhi Sahuse Mildimoco, Aivo Ajashutimoco.
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

30 Jaadi Jesujaa iminisuminaa iigaivuumoro diiboco j̄ibeguehicauhi paryi omoonuno ij̄ibuguno iicanoco.

31 Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Masii majaguisitequi sihigo sicaihigovi, nooboro. Mīro diitojaa sihid̄i miyaminaa asaamo, ofoomo icano feehicauhi. Jaaneri amachujiru situba chahahicauhi.

32 Jaanegui Jesu ij̄ibogominaamaryo meenegari sihigo sicaihigovi fuuhi.

33 Jaarunaa guiraamo ufuunoco atyimeuhi. Jaamoro Jesumi iicaunoco agaajaciumoro faacuumivaoto isid̄i diito doj̄icuti jinoc̄in̄iuihi. Jaamo ihimegaro tomañovi ifutuumo.

34 Jaanaa Jesu imeenegafañoti iinuubo sihid̄i miyaminaaco atyimeuhi. Jaanoma iicaubo diitoco sihid̄i īdaasuguuhi ovejami itoomominaafima achahamobadi iicauneguiha. Jaaboro fanoovaco sihid̄i diitoco j̄ibeguehicauhi.

35 Jaanaa iijicuunegui ij̄ibogominaa asaumoro diiboco nuuhi: Mihijicuuhi. Jaanomaryo bu jimañovi mīhaiñooba iijano chahahi.

36 Jaaneguiha gallucu miyaminaaco ifiit̄icumijaago, bu ifiit̄ijajejaago icano ofoomoro machutati inaajequi. Mīro imachutama chahamo, noomoro.

37 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Am̄hairyo diitoco mamachus, nooboro. Jaanegui dilluumo: ¿Jaamo jino dosciento denarioro maahunoco manaa-jeteji paryi diitoco mamachusui? noomoro.

38 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: ¿Minoodino nacu am̄haima maahuno icahi? Ene, memecito, nooboro.

Jaanegui emecijeumoro nuumo: Sahuse icava, bu miimisiici taavaabomisi icano, noomoro.

39 Jaanegui famoocoro taj̄ibaubo saatoho simañovi, saatoho simañovi icano icasicamaaiqui ñaavahuhall̄ivi.

40 Jaanegui cas̄icamaaiumo ciend̄imova saaje, cincuentad̄imova saaje icano.

41 Jaadi Jesu gaaȳuhi ihusefaño sahused̄ino imaahuno iicaunoco, bu itaavaabom̄isico icano. Jaaboro niquejeque emec̄iboro toonohall̄ivi Moocanima iimaubo. Jaadi tohicajeque iibacuuboro ij̄ibogominaaco aciubo miyaminaama ihifequi. Jaadi bu itaavaabom̄isico tolliro ifuumo paryi famoomaryo.

42 Jaanoco amachuumoro paryi tuvaumo.

43 Jaano atyuuvoco anan̄iumo j̄iibaiñoco gahafusuuhi fahuseeci motihaiti miibaici id̄ino, bu itaavaabom̄isi atyuuvo icanoco.

44 Jaanoco amachuumo cinco mild̄imou gaifimi.

*Muuaihall̄idi Jesu figono.
(Mt 14.22-33; Jn 6.15-21)*

45 Jaadi Jesu ij̄ibogominaaco galluuihi ihimega imeenegari onagoo muuaīvi Betsaida cuumijaagovi ifatyequi miyaminaaco diibo ifitacuunohachuta.

46 Jaadi diitoco ifitacuuboro ifagaj̄ijaago fuubo Moocanima ihimaaiqui.

47 Jaanaa civucuhi ij̄ibogominaa imeenegari ufuumo feene muuairi icauhi. Jaanoti diibo inoro tahi isi icauhi.

48 Jaabo atyimeuhi diitoco sefano buhudurumoco guibuhuba sihigovīro ebecasuhicaunoco. Jaanaa diibo jari cuujetavi diitojaago saauhi n̄ifaihuhall̄idi igoboro. Jaabo diitoco fatyuujirahi.

49-50 Jaabo nifaiuhallidi asaaunoco paryi famooro aatyimeumoro gaibacasiuhi: Fine iji, noomoro igutuuhi.

Jaarunaa diitoco nuubo: ¡Mequehecu! ¡Mihiguetejirahana! Uujoho, nooboro diitojaa jicafutuubo imeenegafaño.

51 Jaasumiro iguibuhuba siicutuuhi. Jaaneri diito sihidiro eetyeuhi.

52 Jilli bu gaajacurumo esiciniutihi maahunoco iguiraatusuunoco, jilli diitoco ijeebino ucuhufunuutamaño.

Genesarevi Iguihuvamoco Jesu Buheesuhi.

(Mt 14.34-36)

53 Jaamo imuuaico oonegueehivi afatyuudi ifutuumoro cañavutuuhi Genesare cuumi nagueehivi.

54 Jaamo imeenegafañoti iinuumaacaro Jesuco miyaminaa gaajaciuhi.

55 Jaamoro faacuumivariro jinoocinumo. Jaamoro ticovaumo iguihuvamoco cigaijeneri acañimo Jesu tahi icahi onoohigo.

56 Jaabo fahigovadi ofoohigo imidicumijeri, iguiraacuumijeri, bu buhi iicajajeri icano ofoohigo goohasinofaño iguihuvamoco ificumoro Jesuco neehicauhi: Jilli digaachehujinibaco dudicisu, noomoro. Jaamo paryi diibo gaachehujinibaco ududicimo buheetehicauhi.

7

Miyaminaaco Imihinino.

(Mt 15.1-9)

1 Jaanaa Jersaleti asaaumo fariseomi, bu caatiniminaaoto icamo Jesujaa igaivuuhi.

2 Jaamo atyimeuhi Jesu jibogominaa mihiniva usejeri nitamaaitimo amachuunoco.

3 Miïro jaamo fariseomi, bu paryi judiomï icamo sicijeminaa jeevamaajequere sivamoro iticoni iminehihiica initamaaitisumi machutatimo.

4 Jaamo bu naajete asijaagoti asaamo iticoni initamaaitisumihiica machutatimo. Miïro jilli sicijeminaa jeevamaajequere sivamo, oono adutahilluno, bu guirihilluno, bu aaricuhilluneje icano nitinejequere moonimo.

5 Jaamaño fariseomi, bu caatiniminaa icamo Jesuco dilluuhi: ¿Collihi dijibogominaa amiyato jeevamaajebadi moonitimo mihiniva usejeri machuhi? noomoro.

6 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyaanoco jahi amihaiti Isaia caatinuui amihai bañisuminaa mihicamoco. Jilli caatinuubo:

Jiicumï uco jilli ticovono iijiriro bociguehicahi. Jaarumo jeebino uuditï tehesino icahi.

7 Jilli iigaivomoro uco imehicarahi. Jaarunaa uuri bañisuquimaaimo. Jilli amihai jibogono, ticovo miyaminaa jibogonoro. Jaarunoco Moocaani tajibaji, meneehicahi, nooboro.

8 Miïro amihai Moocaani tajibajico mejeevesumoro miyaminaa iijicoro magaayicïhi. Oono guirihilluno, adutahilluno icano nitinehejequere aivo guiraano meheetavehicahi, nuubo Jesu.

9 Jaaboro bu nuubo: Jilli toono amihai jeevamaajequere misivamoro Moocaani tajibaco uufocovi mejeevesuhi.

10 Miïro Moise nuuhi: Gaiji diicaanico, diiseejico icano. Jaanoti caanico, seejico icano imitino onoboco miyanotiro guijevesu, nooboro.

11 Jaanoti amihai monoonicïhi miyaminaaco: Amihai caanimico monootahi: Ico amusujitïhi, paryi uuma iicano Corban, noomoro Moocaanico ijibaicuuno eneejiruno.

12 Jilli amihai monoomaño caanico, seejico icano mahamususuhicatihí.

13 Jaamaño amihai Moocaani iijico majabatusuhi amihai jeevamaajequere sifití, sifití icano mafatyusumaño. Jaamo jibadije icanehejequere guiraano aivo meheetavehicahí, nooboro.

14 Jaaboro siino Jesu miyaminaaco ocoovauboro nuuhi: Famooro uco muguubunici. Jaamoro magaja:✠

15 Chahano aivo isití miyaminaafaño ofoonoro diitoco imihininjiruno. Jaanotí naha ijeebifañotí asaano miyaminaaco mihininihi.

16 Jinoco amihai nohojima mihicamo muguubu, nooboro.*

17 Jaadi imiyaminaaco ejeevesuuboro jaathe fuubo. Jaaboco ijibogominaa toonotí dilluhi.

18 Jaaneguí diitoco nuubo: ¿Nacu bu tollíro amihai, amihai esicinibama machahahi? ¿Nacu magaajatihí? Míro oono paryí isití miyaminaafaño ofoono diitoco mihininitihí

19 ihesamaajefaño ofootimaño. Míro jilli iibafañodí ofoonoro miyaminaafañotí iiononícihi. Jilli neehicaubo, paryí machuta mihinivatihí eneejirunoco.

20 Jaanotí naha: Miyaminaa jeebifañotí ihinono miyaminaaco mihininihi.

21 Míro miyaminaa jeebifañotí saanicino iimitinoono esamaajene, ajevaneheje, nanivaneheje, gaicaauneje,

22 sifí taabama, bu sifigo tajema icaneheje, sitanoco imogoneheje, paryí imitíneheje, bañifirano, fanoova imití imoyicineheje, sicamaño jibocasineheje, iino allitíro jíheveneheje, quehe quehe icaneheje, ihesicinibama achahaneheje icano.

23 Jaano paryí jino imití ijeebifañotí asaano miyaminaaco mihininícihi, nooboro.

24 Jaadi toonotí Jesu fuuhi Tiro cuumijeví.† Jahí saja iijafaño jicafutuubo: Mihaiñooba uco gaajacidino, nooboro. Jaarunaa tahí diibo iicaunoco gaajacumo.

25 Bu tollíro saafigo gaigo ille emeimvovatuugo Jesutí guubuuhi. Jaaneguí diibojaa ufuugoro diiboguíino memuvutuugo.

26 Jaago siicumíogo griegomíogou, sirofenicia icano jinijeminaagou. Jaago Jesujaa asaagoro diiboco dilluvauhi illefañotí ihijico iinusuíqui.

27 Jaarunaa Jesu diigoco nuuhi: Jaafahiica iseeme iticoní amachumoro tuvahi imijitiruno iseeme machutaaco mudumitíicimoro jicumíco mahacino, nooboro.

28 Jaaneguí diigo nuuhi: Jíhi, miyaano tollí Aivojibo. Jaarunaa iseeme suuvíco guínotí jicumí machufíhi, noogoro.

29 Jaaneguí Jesu diigoco nuuhi: Jí, miyaanoco neehí. Fuucu, daicígaití ihijí iinucuuhi, nooboro.

30 Jaaneguí ufuugo iijaví ifutuudí atyímeteugo illeque icigaijefaño icagoco diigotí ihijí ihinucunobuuna.

Jesu Buheesuhi Ihiimaatiboco.

31 Jaadi siino Jesu Tiro cuumijetí uhuumiubo Sidon jinijefeenedí fatyuhí, bu Decapoli cuuminofeenedí icano. Jaabo asaabo gaseuhi Galilea muuaijiniví.

32 Jahí diibojaa sívaumo inohojino uguubutíbo llaallabano ihiiamauboco. Jaamoro Jesuco dilluumo ihuseque diibohallí ificuquí.

✠ 7:14 Mt 12.10-20 * 7:16 Sahaamefaño ficuutímo: Jinoco amihai nohojima mihicamo muguubu, onoonoco. † 7:24 Sahaamefaño janaaníci jilli ficuumo: Tiro, Sidon cuumijeneví, onoonoco.

³³ Jaanegui Jesu ijeevadi diiboco asatyuboro inohojinoco ihusegaiñeri guryiiniuhi. Jaadi ijirebamaaiuboro inejebaco dudiciuhi.

³⁴ Jaaboro niquejeque emeeciuboro sefano ajaguisiuboro hebreo iijiri: Efeta, nuuhi: Faayacafoto, eneejiruno.

³⁵ Jaasumiro diiboco inohojino faayacafutuuhi, bu inejeba imitauno sinafutuuhi icano. Jaaneri imino iimaacuubo.

³⁶ Jaaboro Jesu diitoco faguuhi: Mihaiñoobaco mijibeguedino, nooboro. Jaarunaaca afaguurunofaño janaaniviro jibogomoro feehicaumo.

³⁷ Jaaneri sihidi ajabafituumoro neehicaumo: Paryi fanoovaco imino moonibo, uguubutimejeque guubusuubo, ihiimaatimejeque iimaasuubo icano, noomoro.

8

Jesu Siino Sihidi Miyaminaaco Machusuhi.

(Mt 15.32-39)

¹ Jaasumi sihidi miyaminaa siino igaivuuhi. Jaarumo imachutama chahauhi. Jaanegui Jesu jibogominaaco ocoovauboro nuuhi:

² Idaasuguehi jito miyaminaaco mifucuci, safucu idino jino uuma icacuumo. Jaamaño amachujiruno imachuta chahacuhi.

³ Jaamo machutimoco ijaanojaago galluruva jahaivi ajebari nacatejirumo. Miuro diitoti saatoho tehesinoti saahinihi, nooboro.

⁴ Jaanegui jibogominaa diiboco nuuhi: ¿Milli bu mamachusujirahi jino mihaiñooba iijano achahigo mihicamo? noomoro.

⁵ Jaanegui Jesu diitoco dilluuhi: ¿Nacu minoodino amihai maahuno icahi? nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Sahuse juugahuseti mihicaci idino, noomoro.

⁶ Jaanegui tajibaubo miyaminaa baavi icasicamaaiqui. Jaaboro imaahunoco ihusefaño agaayiciuboro Moocanima tohicajehallivi iimaaubo. Jaadi tohicajeque iquisicuuboro jibogominaaco aciubo. Jaanoco diito imiyaminaama ifuuhi.

⁷ Jaabadiro bu midino taavati iicaumoco Jesu tolliro Moocanima ihi-imauboro diitoco aciuhi imiyaminaama ihifequi.

⁸ Jaanoco famoro amachuumo sihidi tuvauhi. Jaadi ihatyuuvoco naniumo gahafusuuhi sahuse juugahuseti miibaici idino.

⁹ Jaanoco amachuumo cuatro mildimo janaanici iicaumo. Jaadi jari diitoco Jesu galluuhi.

¹⁰ Jaadi jibogominaama meenegafaño ijicafutuumoro fuuhi Damanuta jinijevi.

Fariseomi Niquejeo Jibogoco Dilluhi.

(Mt 16.1-4)

¹¹ Jaana fariseomi asaumoro Jesuma iimaacasihicauhi. Jaamoro jilli ifurumo inisumo diiboco dilluuhi: Eneecata niquejeo mityaco mihaico dihiifusu, noomoro.

¹² Jaanegui Jesu ijeebifañodi sefano ajaguisiuboro nuuhi: ¿Collihi jisumio miyaminaa niquejeo mityaco dilluhi? Miyanotiro, amihaiico neehi: Jimiyaminaaco niquejeo mitya ifusurajitihini, nooboro

¹³ diito ifariseomico ejeevesuuboro siino meenegafa ijicafutuuboro onagoo muuavi jibogominaama fatyuubo.

Fariseomi Juurisutaguiji.

(Mt 16.5-12)

14 Jaamo jabajeeveuhi machutaaco satyuutimo. Sahicagayiro imaahuhica diitoma imeenegafaño icauhi.

15 Jahi diitoco Jesu nuuhi: Magaihuini icigusuno mihica fariseomi, Herode icamo juurisutaguijnoti, nooboro.

16 Jaaneri ijibogominaa sanomi noocasihicauhi: Fine añiminaa maahunoco misivatineguiiha olli noobo, noomoro.

17 Onocasinoco Jesu agaajaciuboro diitoco nuuhi: ¿Collihi maahunoma machahanoco monocasihi? ¿Nacu aivo magajathi, mehesicinicuutithi? Cuhufocani amihai jeebino fine.

18 Amihai aallinoma mihicarumo mahatyimetithi, monohojivarumo muguubutithi. Jaana mehesicinitithi sahusedino maahunoco cinco mildimoma ifuusumi.

19 ¿Nacu minoodibaiva ihatyuuvoco mananiuhi? nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Fahuseeci motihaiti miibaici idino, noomoro.

20 Jaadi bu nuubo: Jaana sahuse juugahuseti miibaicico cuatro mildimoma ifuusumi. ¿Nacu minoodibaivaco mananimo magahafusuuhi? nooboro.

Jaanegui iimusumo: Sahuse juugahuseti miibaici idino, noomoro.

21 Jaanegui diitoco nuubo: Jaanoco jaana mehesicinitithi, nooboro.

Jesu Betsaidavi Aatyimetiboco Buheesuhi.

22 Jaanobuunati Betsaidavi ifutuumo. Jahi Jesujaa aatyimetiboco sivaumo: Diiboco dudici, noomoro.

23 Jaanegui Jesu diiboco ihuseti agaayiciuboro tuucuumigayiti buhigovi satyuuhi. Jaaboro ihaallicico ijireri amaisuuboro ihuseque ihallivi ficuuhi. Jaaboro diiboco dilluuhi: ¿Naa, mivigayi daatyimehi? nooboro.

24 Jaanegui diibo emeciuboro nuuhi: Miyaminaaco imohonobadi jeevamoco atyimehi. Jaarumo iguehi, nooboro.

25 Jaanegui Jesu siino ihuseque ihaallihallivi ficuuhi. Jaadi siino emeciuhigo ivi diiboco ihaalli imitucuuhi. Foovono paryi imino atyimecuubo.

26 Jaadi Jesu diiboco ijajaa agalluuboro imino faguuhi: Cuumijaa feedino, nooboro.

Pedro Jibeguehi: Diibo Cristo Asaaujiibo Jesu Iicanoco.

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jaanobuunati Jesu ijibogominaama fuuhi Cesarea de Filipo cuumino-jaago jahi jahaivi dilluubo ijibogominaaco: ¿Nacu uuditi, milli miyaminaa neehicamo? nooboro.

28 Jaanegui nuumo: Jua Nitiminaafi, saatohe neehicahi. Jaanoti saatohe: Elia, neehicahi. Jaanoti saatohe: Cajaanihacho fine sicijeototi Moocaani iimaaminaafi iicaabo, neehicahi, noomoro.

29 Jaanegui diitoco dilluubo: ¿Jaana amihai, mijoho uujoho iicanoco me- neehicahi? nooboro.

Jaanegui diiboco Pedro iimusuhi: Hijohe Cristo, nooboro.

30 Jaarunaa Jesu diitoco faguuhi: Mihaiñoobaco mijibeguedino, nooboro.

Jesu Iguijejinoco Jibeguehi.

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jaadi ticoniubo diitoco ijibuguubo. Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivubo guiraajino idaasuno iicano. Quillahuto iijiti sacerdotemi aivojitoti, caatiniminaa icamo guiraano uco jheveji. Jaamoro uco gaicaausujimo. Jaaruubo uujoho mifucuci, safucu icanoti siino buheeteji, nooboro.

32 Jilli diitoco foovono nuubo. Jaanegui Pedro buhigovi ijeevadi Jesuco asatyuuboro ticoniurahi iibaabo.

³³ Jaarunaa Jesu acajebeveuboro ijibogominaaco emeciuboro Pedroco ibauhi: ¡Uuti buhigovi minifoto ijoho Satanas idiicaabo! Jilli dihesamaaje Moocaani esamaajebadi jeevatih. Jilli miyaminaa esamaajebadiro jeevahi, nooboro.

³⁴ Jesu ijibogominaa, bu miyaminaa icamoco ocoovauboro nuuhi: Cajaanihacho tadyojicuti asaanoco idiimogoobo difico guinodi ficu. Jaaboro ifico idaasuno omoonisujinoco iguitibo tadyojicuti disaa.*

³⁵ Miro ifico agaijibo ifico mitasuji. Jaanoti taajiguinodi, bu tajibogo iijiguinodi icano ifico imitasuubo, ifico taajasuji.

³⁶ ¿Nacu milliti imijiruno miyaminaafi paryi jinije busumijeque gaayiciruubo ijeebico imitasuruva?

³⁷ ¿Nacu minoodino fine jaadujiruubo ijeebico itaajasuqui?

³⁸ Jaabadi cajaanihacho uuti, tajibogojiti icano jisumio miyaminaa jino Moocaani jeevesuminaafeenevi unucufeebeti, bu tolliro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo nucufeveji johono Guihirubi aivojiri itoomominaama asaadi, nooboro neehicauhi.

9

¹ Jaadi bu neehicaubo: Miyanotiro, amihaiico neehi: Jineeri jino iicamoti saatoho guijevejitihi Moocaani aivoji imityama asaanoco aatyimetinohachuta, nooboro.

Jesu Siibadi Iminifotooboro Moocaani Aivojico Ifusuno.

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Jaanobuunati sajaguisi nijequeti Pedro, Jacoobo, Jua iicamomaryo Jesu fuuhi caamovo bai nijequevi. Jahi diito imefeene siibadi minifutuubo.

³ Igaachehu aricuno minifutuuhi seseene nitiminaati cajaanotyoba aivo tolli eseseetesujitirubadi.

⁴ Jaabovi Elia, Moise icamisi jafeveuhi. Jaamisi diiboma iimaahicauhi.

⁵ Jaanegui Pedro Jesuco nuuhi: Mojibogominaafi, Imicani jineeri mihi-cano. Masi migaaci, saga icano nijeganoco minijeganiqui idi saga, Moisedi saga, Eliadi saga icano, nooboro.

⁶ Jaaneri diito ijibogominaa sihidi igutumoro milli eneejiruno achahauneguiha Pedro tolli nuuhi.

⁷ Jaasumiro aimuufai ihallivi iniituuno diitoco fabaacuui. Jaanaa ihaimuufaifañoti guubuvusuuno: Jaani taseemene agaijibo. Jaabo onoonoco imino muguubunici, unuuno.

⁸ Jaanegui emeciurumo mihaiñoobaco atyimecuutihi idibocoro Jesuco atyimeumo.

⁹ Jaadi tobai nijequeti iniituudi Jesu diitoco nuuhi: Mihaiñoobaco mijibeguedino mahatyimeneque jari uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo iguijeebebe siino ubuheetenachutahiica, nooboro.

¹⁰ Jaanegui mico jibuguutimo, jilli sanomiro dillucasihicauhi: ¿Jineje fine onoo guijevefeenet siino ubuheetejino onoono? noomoro.

¹¹ Jaamoro Jesuco dilluuno: ¿Milliti jaana caatiniminaa: Elia iticoni saaji, neehicahi? noomoro.

¹² Jaanegui Jesu nuuhi: Jih, miyaano Elia iticoni saaji. Jaaboro paryi fanoovaaco imibachujiibo. ¿Milli nacu Caatinihaamefaño uujoho Miyaminaafibadi Ifiivubediti noono? Miro idaasuno icajiibo, jihevecafetejiibo icano noono.

* **8:34** Sahaamefaño noono: Jaaboro diguijeve imohobujeque dicibo tadyojicuti disaa.

13 Miro jino amahaico neehi: Miyaano Elia saahinicuuhi. Jaaruuboco iimogobadi moonumo diiboti Caatinahaamefaño: Jilli icajiibo unuucuubadi, nooboro.

Jesu Buheesuuhi Sicafehi Ijima Icauboco.

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Jaadi ifutuumo saatoho ijibogominaa iicauhigo. Jaamo atyimeuhi sihidi miyaminaa diito ufequeri iicaunoco, tolliro bu caatiniminaa icauhi diitoma ejenaucasimo.

15 Jaanaa Jesuco miyaminaa aatyimeumoro sihidi jabafituuhi. Jaamoro diibojaa jinocinuhi idillutuumo.

16 Jaamoco dilluubo: ¿Jinejeque diitoma mejenaucasihini? nooboro.

17 Jaanegui diitofeeneti saafi iimusuhi: Jibogominaafi, dijaa taseemenequé sivahi iimitino ijima iicaabo, diiboco iimaasuhicatihini.

18 Jilli fahijivaro diiboco agaayicuboro baavi gañhicahi. Jaaboro diiboco ijiti jivaasecucoco iinusuboro igaiñooco ojissuhicaabo. Jaadi diiboco sifañsuhicaabo. Jaanegui dijibogominaaco tajibacurahi ihijico diiboti buhi igañqui. Jaarumo fiivototihini agañnoco, nooboro.

19 Jaanegui Jesu nuuhi: Hi, jeedi fine amihai miyaavogoma machahano miyaminaa mihicamo. ¿Mihachuta fine, amihaima icaji? ¿Mihachuta fine, amahaico jaabiciji? Ene juugavi siva tosicafefico, nooboro.

20 Jaanegui diibojaa sivaumo. Jaarunaa ihiji Jesuco aatyimeuboro tosicafefico vivi vivi miniiyuboro. Jaaneri baavi cavinamaaiboro acutuubo ijiti jivaasecunoco gañuboro.

21 Jaanegui Jesu caanico dilluuhi: ¿Mihachuta jilli icacuubo? nooboro.

Jaanegui caani nuuhi: Seemenetiro.

22 Fiiva foova ihiji diiboco cijigaifaño, nifaihufaño icano gañsuhicahi, ifuruubo diiboco igaicaauqui. Jaanegui mihaico didaasugoobo millihacho mihaidi mooni, nooboro.

23 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Eti naha imiyaavogohachijini. Imiyaavogobedi fanoova sihidi jeevatihini, nooboro.

24 Jaanegui diibo gaihivuuhi: ¡Jihi, miyaaveguehi! Uco daamusu janaanici miyaaveguequi, nooboro.

25 Jaanaa Jesu miyaminaa sihidi iigaivuunoco aatyimeuboro tohimiti ijico ibauhi jilli nooboro: Idiimaasutino iji, uguubusutino iji, ico uujoho tajibahi dihiino diiboti. Jaaboro siino diibofaño dicafutucudino, nooboro.

26 Jaanegui ihiji agaihivuuboro diiboco siino vivi vivi miniiyuhini. Jaadi diiboti iinuubo miguijevecubadi diiboco omoonihinuboro. Jaanoco guiraamo saatoho: Guijevecuubo, neehicauhi.

27 Jaarunaa Jesu ihuseti agaayicuboro diiboco gañiyicuhini. Jaaneri diibo julleveuhi.

28 Jaadi Jesu iijafa ijicafutuuhigo ijibogominaa ijeevadi diiboco dilluuhi: ¿Milliti jana mihaici magañtiti tohimiti ijico? noomoro.

29 Jaanegui diitoco nuubo: Toyomo ijimi ticovono iinotatihini. Jilli Moocanima mihiimaaneriro iinefimo, nooboro.*

Siino Jesu Igujevejinoco Jibeguehi.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30 Jaadi tonoti ufuumo Galileafañodi fatyuuhi. Jaamoco mihaifnooba agaajacinoco Jesu imuguutihini,

* 9:29 Sahaamefaño noono: Jilli machutimo mahaigomoro Moocanima mihiimaaneriro iinefimo, nooboro.

31 ijibogominaaco ijibuguumaño. Jaabo neehicauhi: Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo miyaminaa usefaño acicafeteji. Jaaboco uco guijenijimo. Jaaruuboco uco iguijenicuruubo mifucuci, safucu icano nijequeti siino buheeteji, nooboro.

32 Jilli diitoco ijibugurunoco gaajahicautimo, bu idilluqui omoonirumo iguihicauhi.

*¿Cajaaní Fine Imiyaabo?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

33 Jaadi Capernau cuumivi ifutuuhi jaahe iicacudi Jesu ijibogominaaco dilluuhi: ¿Jinejeque jana jiihaivi amiihai ihiimaacasimoro masaahicahi? nooboro.

34 Jaarunaa diito iimusutihi: ¿Cajaaniji fine aivo miihaiti imiyaabo? noomoro jiihaivi ihiimaacasiumaño.

35 Jaanegui Jesu acasivuuboro fahuseeci motihaiti miimisiici idiino iicau-moco ocoovaaboro nuuhi: Cajaanihacho amiihaiti imiyaaboti iicagoobo, famooguiinoví iminifotooboro famoocoro ijeecivequi,

36 nooboro seemeneque iiciuboro diitofeenevi ficuuhi. Jaaboro tooseque ihiihiciuboro diitoco nuuhi:

37 Cajaanihacho tamomoco imiyaavogomaño jiihadi seemeneque agaayicimo uco gaayicihí. Jaamo bu uco agalluuboco tolliro gaayicihí, nuubo ijibogominaaco.

*Mominaafi Iicatiiho Mojaagodi Icaabo.
(Lc 9.49-50)*

38 Jaanaa diiboco Jua nuuhi: Mojiibogominaafi, meeci, saafico miihai mahatyimehi dimemeri iimitino ijimico buhi agavaracuuboco. Jaaruuboco miihai miihábahi, miihaima igotinéguiiha, nooboro.

39 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Mihibajirahana. Miiro saafi tamomofañodi niquejeo mityaco eheetavoobo goovano uuditi imitino iimaajitiihí.

40 Miiro mojaagodi iicaabo mominaafi iicatiiho.

41 Jaanoti cajaaniyohacho amiihaico Cristooto mihicaneguiiha nifaihuco aacimo miyanotiro toono jaadaco gaayiciji.

*Imitifañó Agañisujiruno Nihiicu.
(Mt 18.6-9; Lc 12.1-2)*

42 Jaanoti cajaaniyohacho jito seeme uco jino imino imiyaavogomoti saseeque imitifañó agañisumoco aivo imijiruno guisibatyi gabari icodaaheti mudujenimoro muuaifañó magañino.

43 Jaanegui dihuse ico imitifañó agañisuhachi quiticiiho buhi gañii. Miiro imijiruno sahusemaryo diicaabo niquejefañó ofoono. Jaanoti imijitirumo fahuseecima diicaabo ciijigaifañó ofoono tahi ufucuro iciijigai ajabaave-jitihigo,

44 bu jiijoho icarumo echeemejitihigo icano.

45 Jaanoti bu ditihai ico imitifañó agañisuhachi quiticiiho gañii. Miiro imijiruno satihaimaryo diicaabo niquejefañó ofoono. Jaanoti fatihaicima idiicaabo ciijigaifañó gañicafetejirahi.

46 Tahigo jiijoho icarumo echeemejitihigo, iciijigai ufucuro ajabaavejitihigo icano.

47 Jaanoti bu dihaalli ico imitifañó agañisuhachi buhudaruubo gañii.† Imijiruno Moocaani aivojifañó sahiimaryo diicaabo ofoono. Jaanoti faayicimaryo diicaabo ciijigaifañó gañicafetejirahi.

† 9:47 Jino jilli imitico deetavedino eneejiruno.

48 Tahí jiihoho icarumo echeemejitihigo, icijigai ufucuro ajabaavejitihigo icano.

49 Jaabadi miiro paryi famooro cijigairi imuhunifafetejimo.‡

50 Imiruno imuhu jaaruno iimo afatyucuudi, ¿jinejeri dojicuviro mihimutusunjirahi? Jaanegui amiihai imoma mihica. Jaamoro fahigova sabadiro sajeebii mihicacasi, nooboro.

10

Jesu Judea Jiinijeri, Bu Perea Jiinijeri Icano Iguehi.

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Jaadi Jesu Capernauti ihiinuudi fuubo Judea jiinijevi Jorda onegueehi iicano jiinijevi. Jahi siino miyaminaa diibojaa igaivuuhi. Jaamoco jiiibeguehicaubo iicahicaubadi.

Jesu Jiibeguehi Gaigoomico Ejeevesufinoditi.

(Rm 7.1-3; 1 Co 7.10-16)

2 Jaanaa fariseomiti saatoho Jesujaa asaaumoro diiboco dilluvauhi iifurumo diiboco igaayiciqui: ¿Naa fine imijiruno aiji mogaico ejeevesuno? noomoro.

3 Jaaneguiiha diitoco nuubo: ¿Milli nacu Moise amiihaico tajiiibauhi? nooboro.

4 Jaanegui nuumo: Miiro Moise tajiiibauhi jeevesuhaameque mahacimoro amiihai taabaco mejeevesuhica, nooboro, nuumo.

5 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miiro amiihaico Moise tolli tajiiibauhi amiihai cuhufojeebiiico aatyimeuboro.

6 Jaanoti iticoni Moocaani paryi fanoovaco ifiivusuusumi gaifi, gaigo icano fiivusuubo.

7 Jilli iicamaño gaifi caanico, seejico icano jeevesunichi mogaima iminifetequi.

8 Jaamisi saafiibadiro icanicicuuhi. Jaamaño miimisiici icacuutino saafiirucu.

9 Jilli iicamaño Moocaani agataacucuunoco miyaminaa mudugaacucudino, nooboro.

10 Jaadi jaahe iicacuudi ijiiibogominaa siino diiboco toonoditi dilluuhi.

11 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Mogaico ejeevesuuboro sifigoco iicibo iticoniogohallivi ajeva imitico icahi.

12 Jaabadiro bu gaigo aijico ejeevesugoro sifico atajevago tolliro ajeva imitico icahi, nooboro.

Jesu Seemeque Imino Onoono.

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Jaanaa seemeque sivaumo Jesujaago diitoco idudiciqui. Jaarunaaca ijiiibogominaa toseejeque sivaumoco iibahicauhi.

14 Jaanoco Jesu aatyimeuboro sifiratuuhi. Jaaboro diitoco nuubo: Jaafa tajaa seeme saahi fine miihibano. Miiro Moocaani aivoji diito seemebadi iicamono.

15 Miyanotiro amiihaico neehi: Jino seemene iicabadi Moocaani aivojico agaayicitiibo ufucu feejitihii Moocaani aivojifaño, nooboro.

16 Jaaboro toseejeque ihiibiciboro ihallivi ihuseque ficuhicaubo. Jaaboro diitoco imino nooboro Moocaanima iimaauhi.

Sihidi Inihibamima Icaabo Jesuma Imaahi.

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

‡ 9:49 Sahaamefaño noono: Jaabadi miiro paryi famooro cijigairi imibachucafetefihi.

17 Jaamañoti Jesu fuuhi. Jaanaa saafi miyaminaafi iticovodi ijinafatyuboro iguiino ememuivuuboro diiboco dilluuhi: Idiimiibo Jibogominaafi, ¿jinejeque fine, uujoho moonijirahi ifinijitino fiivoma icaqui? nooboro.

18 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¿Milliti uco idiimiibo neehi? ¿Mijoho, nacu, iimiibo? Idiboro saafi Moocaani iimiibo.

19 ¿Nacu gaajahi Moocaani tajibajico? Sifigoti taabavadino, guijenidino, nanivadino, sitaaditi sicamañoooco dibeguedino, bañisudino, diicaanimisico gaiji, nooboro.

20 Jaanegui diibo nuuhi: Jibogominaafi, seemenetiro paryi toonoco uujoho imino moonicichi, nooboro.

21 Jaanegui Jesu emeciuboro diiboco gaijuhi. Jaaboro nuubo: Sanurucu aivo dihimega iicano; paryi dinehejeque naajete. Jaaboro idasumoco daaci. Jaadi jari niquejefaño sihidi inihibamivaji. Jaaboro tadyojicuti disaa, nooboro.*

22 Jilli diiboco unuuneri sihidi idasuvuuboro, idasuno fuubo sihidi inihibamima iicaubo. Jaabo inihibamico gaijuhi.

23 Jaanegui Jesu ihuufococo emeciuboro ijibogominaaco nuuhi: ¡Aivo sihidi jeevano inihibamima iicamo Moocaani aivojifaño ofoono! nooboro.

24 Jaaneri ijibogominaa sihidiro jabafiituuhi. Jaarunaa Jesu siino diitoco nuuhi: ¡Taseeme, tihicani Moocaani aivojifaño ofoono!†

25 Miro sihidi jeevajituruno camello januutupaajeri afatyono. Jaano janaanici aivo sihidi jeevano inihibamima iicamo Moocaani aivojifaño ofoono, nooboro.

26 Jaaneri imi janaanici ajabafiituumoro dillucasihicaumo: ¿Jana cajaaty fine taajajirahi? noomoro.

27 Jaanegui Jesu diitoco emeciuboro nuuhi: Miyaminaadi aivo sihidi jeevano. Jaanoti Moocaanidi sihidi jeevatino. Miro diibedi jineje itihinoba chahahi, nooboro.

28 Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Miro mihai paryi mubusumijeque mejeevesuhinimoro ima mihiguehi, nooboro.

29-30 Jaanegui Jesu iimusuhi: Miyanotiro amhaico neehi, cajaatyohacho iijaco, inahabomico, inagomico, seejico, caanico, iseemeque, ijiinjique icano taguinodi, bu tahalliti taajasujibogoguiniodi icano ejeevesumo gaayiciji jino jiiinjehallivi ciendifova janaanici iijanoco, inahabomihaiico, inagomihaiico, seejico, seeemeque, jiinjique icano idasuno omoonofeeneti, bu jaadi ufucu asaajino niquejev i finijitino fiivoma icajimo icano.

31 Jaanoti guiraamo jisumi sihidi ejeevamo iicarumo guinov i minifeteji. Jaanoti guiraamo jisumi guinov iicarumo tusumi sihidi ejeevamoti minifeteji, nooboro.‡

Jesu Iguijejinoco Siino Jibeguehi.

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Jaanaa jhairi icacuumo Jerusalejaagovi ufuumo. Jaanaaca Jesu ijibogominaaco imegavi siguehicauhi. Jaamo diito sihidi jabafiituumo. Jaarunaa saatoho diibo dojicuti ofoomo igutuumo. Jaanoma iicaubo Jesu siino diitoco fahuseeci motihaiti miimisiici idino iicaumoco ijeevadi ocoovauboro ticovauhi ijibuguubo diibo idasuno iicaujinoco.

* **10:21** Sahaamefaño noono: Diguijeve imohobujeque ducibo tadyojicuti disaa. † **10:24** Sahaamefaño noono: ¡Tihicani sihidi inihibamima iicamo Moocaani aivojifaño ofoono! ‡ **10:31** Griego iijiri noono: Jisumi oono ajashutino imegavi iicamo ufucu dojicuv i minifeteji. Jaanoti jisumi dojicuv iicamo tusumi imegavi icaji.

³³ Jilli nooboro: Memeeci, jino Jerusalejaago mefeeci. Jahigo uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo sacerdotemi aivojito usefaño, caatiniminaa usefaño icano acicafeteji. Jaamo uco guijevefaño ohoovicimoro sihigootoco acijimo.

³⁴ Jaaboco uco diito dejecumoro aamijimo, jirebamaaijimo icano. Jaadi uco guijenijimo. Jaaruubo uujoho mifucuci, safucu icanobuunati guijevefañoti siino buheeteji, nooboro.

³⁵ Jaanaa Zebedeo achimisi Jacoobo, Jua icamisi Jesujaa asaaumisiro diiboco nuuhi: Mojjibogominaafi, mihimeguehi ico midillunoco misico adaacinoco, noomisiro.✧

³⁶ Jaanegui Jesu diitisico nuuhi: ¿Milli amisico uujoho omooninoco mihimeguehi? nooboro.

³⁷ Jaanegui nuumisi: Mihimeguehi misico dihaivojifaño acasiacunoco saafico dinaninaagonovi, saafico dimiyanaagonovi icano, noomisiro.

³⁸ Jaanegui Jesu diitisico nuuhi: Jilli aivo amisi toono magaajatnoco midil-luhi. ¿Nacu amihai uujoho idaasuno iicajihilluti mahadujirahi? ¿Bu idaasuno iicajifaihuri uujoho initicafotofaihuri miniticafetejirahi? nooboro. §

³⁹ Jaanegui: Jihhi, nuumisi.

Jaarunaa Jesu diitisico nuuhi: Miyaano fine uujoho aaduhilluonoti mahaduji, bu uujoho initicafetejibadi miniticafeteji icano.

⁴⁰ Jaanoti naha oono tañaninaagonovi, bu tamiyanaagonovi icano macasivejinoco uujoho acijitirahi. Jaanoti jaatyo idimeguiiharo iimibachucininoco diito gaayiciji, nooboro.

⁴¹ Jaanoco saatoho ijibogominaa uguubumoro Jacoobomisijaago sifiratuuhi.

⁴² Jaanegui Jesu diitoco ocoovauboro nuuhi: Amihairyo magaajacuuhi jiinjeminanaa aivojito ijiinijeque atajbafinoco. Jaamofeeneri, bu iicamo imityafimo imityari miyaminaaco guinonifihhi.

⁴³ Jaabadi amihafaño tolli icajitino. Jaanoti amihafañoti sihidi ejeevaaboti iicaqui, jilli saatoho jeecibominaafiti miminifoto.

⁴⁴ Jaanoti bu cajaanihacho amihafañoti imiyaaboti iicagoobo paryi amihai jeecivominaafiti minifeteji.

⁴⁵ Jaabadi miro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo, uco ijeecivequi saautihi. Jilli uujoho ejeecivooboro miyaminaahallivi tafico acinofeenedi guiraamoco taajasuqui saauhi, nooboro.

Jesu Bartimeoco Atyimesuhi.

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jaanobuunati ifutuumo Jerico cuumivi. Jaacuumiti Jesu ijibogominaa, bu sihidi miyaminaa icamoma tuucuumiti fuunaaca Bartimeo onoo ajashuno aatyimeutibo Timeo achi jihaijiniri gicinuihi nihibamico idilluubo.

⁴⁷ Jaanaa Jesu Nazareoobo asaanoco agaajaciuboro ticovaubo sefano ocoovadiicuubo: ¡Jesu David Iyaachi, uco didaasugo! nooboro.

⁴⁸ Jaanoma iicamo saatoho diiboco: Illivequi, noomoro #bauhi.

Jaarunofaño janaaniviro coovadiivehicaubo: ¡David Iyaachi, uco jeedi didaasugo! nooboro.

⁴⁹ Jaanegui Jesu ugucivuuboro: Diiboco mocoova, nuuhi.

Jaanegui diiboco ocoovaumo nuuhi: Imo imo diica. Jaaboro goova gañiivo ico coovaabo, noomoro.

✧ **10:35** Mt 22.20-28 § **10:38** jilli eneejiruno: ¿Nacu amisi uujoho idaasuno iicajibadi mihicajirahi?

⁵⁰ Jaanegui ijeebutachehuco aganicaruuboro sefano ujulleeveuboro Jesu-jaago fuuhi.

⁵¹ Jaaboco Jesu dilluuhi: ¿Milli ico omooninoco diimeguehi? nooboro. Jaanegui aatyimeutiibo diiboco nuuhi: Jibogominaafi, aatyimeneque imeguehi, nooboro.

⁵² Jaanegui Jesu nuuhi: Jii, fuucu taca buheetecuuhi imiyaavogomaño, nooboro. Jaasumiro diibo imino atyimecuuhi. Jaaboro Jesu dojicuti jhairi fuubo.

11

Jesu Jerusale Cuumifaño Jicafetehi.
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹⁻² Jaadi Jerusale fiitino ifutuumo Betfaje cuumi, bu Betania cuumi icano jinivi Olivohono iicagaji ticovovi. Jaamañoti Jesu ijibogominaatisiti miimisiiico galluuhi: Mofoo, oono moticovo iicacuumijaago. Jahi mahatyimeji burrogay duujeciniboco mihaiñooba diiberihi igotiboco. Jaaboco misinaayumisiro juu misiva.

³ Jaanoti mihaiñooba amisico: ¿Collihi misinahi? onohachi, monoo: Mohaivojibo eneeneguiha. Jaaruuboco goovajino uhuumisuno monoo, nooboro.

⁴ Jaanegui ufuumisi atyimeuui burrogayico guhugajinivi jahisivi jhaifaño duujeciniboco. Jaamisiro diiboco sinaayumisi.

⁵ Jaarunaa saatoho tooneri iicaumo diitisico nuuhi: ¿Jinejeque toono moonihi? ¿Collihi muburroco misinahi? noomoro.

⁶ Jaanegui diitisi diitoco Jesu unuubadi nuuhi. Jaanoma iicamo satyusuumo.

⁷ Jaaboco Jesujaa ifutusuudi igaachehunoco diibohallivi ificuudi Jesu ihalli casivuuhi.

⁸ Jaanaaca bu sihidi saatoho igaachehuner jhaico jeebuhicauhi. Jaanoti saatohosa imoho jaainoco iquitimoro jhaifa tafusuhicauhi.

⁹ Jaanaaca imegavi ofoomo, bu dojicuti asaamo icamo sahaguehicauhi: ¡Hosana! Imicani Mohaivojibo memeri asaabo.

¹⁰ Imicani aivoji asaano; mootadi siicijeobo David aivojibadi asaano. ¡Tolliro niquejefa Hosana Moocaanico masahago! noomoro.

¹¹ Jaabo Jesu tuucuumifaño ufuuboro Moocaani ijafaño jicafutuubo. Jaadi fanoovaco fahigovavi emeechicaudi fuucuubo paryi ijibogominaama Beta- niavi mihijicuneguiha.

¹² Jaano sesevede Betaniati ufuuhi Jesuco ajeba aivuuhi.*

¹³ Jaanaa tehesinoti atyimeubo higueraho sihidi aamevahoco. Jaanegui meecituubo: Fine inoovatama icano, onoomaño. Jaarunaa chahauno, jilli boti aamenereu noovautiho onoovafisumi iicautimaño.

¹⁴ Jaanoma iicaubo Jesu toohoco nuuhi: Mihaiñooba jee dinoovataco ufucuro gueenejitih, nooboro. Jaanoco ijibogominaa guubuui.

Jesu Templojaco Imibachuuhi.
(Mt 21.12-16; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Jaanoti ufuumo Jerusalevi ifutuui. Jaadi Jesu Moocaani ijafaño ufuuboro toojafaño naajeteque eheetavuumo isivi gavaracuubo. Jaabadiro bu nihibamico uhuumisuhicaumo mesanoco baavi gavaracuubo, bu tolliro nimihumico anaajehicaumo icaganoco moonubo icano.

¹⁶ Jaaboro imuguutiibo mihaiñooba siinoco toojafañodi acañunoco.

* 11:12 Mt 22.18-19

17 Jaadi jilli nooboro diitoco j#beguehicauhi: Mi#ro Caatin#haamefa#no noono: Taaja Moocaa#nima iimaajareji pary# faacuumivadiro, noonoro. Jaarujaco am#hai nanivam#naa iijat#ro miminiyuhu, nooboro.

18 Jaanoco sacerdotem# aivojito, bu caatin#m#naa icamo uguubumoro diiboco toonohalliti igaicaauqui ituma ifehicauhi: ¿Naa fine, milliti momooniji? noomoro. Jaarumo diiboco iguihicauhi pary# miyam#naa diibo ij#begueneri ajabafiitehicaunoma iicaumo.

19 Jaadi mihijicuneguiha Jesu tuucuumiti fuucuuhi.

Higueraho Ochoomono.

(Mt 21.20-22)

20 Jaano seseenedi siino fucuro toma#odi afatyumo aty#meuhi tohigueraho ibacoconomaryo uchuumucunoco.

21 Jaanoco Pedro esafutuuboro Jesuco nuuhi: Meeci moj#bogom#naafi, mee oono higuerahoco ij#joho afajahiniho chuumucuhi, nooboro.

22 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Moocaanico mimiyaavogo.

23 Miyant#ro am#haico neehi: Cajaatyohacho jigajico: Jinooti eedenenere muuaifa#o difoo, onoomoro agalluhachij#i tolli icajino. Jaamo ijeeb#fa#odi guucibatimo jino onobadi iicajinoco imiyaavogohachij#i onobadi icajino.

24 Jaanegui am#haico neehi: Pary# Moocaanico midillunoco, magaayiciji, noomoro midilluhachij#i am#haidi tolli icajino.

25 Jaamo bu Moocaa#nima mihiimaasumi cajaatyomahacho imitino mihicahachij#i diitoma mihimibachucasihachij#i niquejefa#o iicaabo am#hai Caani am#hai imitico buusuji.

26 Jaanoti mihimibachucasitihachij#i am#hai Caani niquejefa#o iicaabo am#hai imitico buusujit#i, nooboro.*

27 Jaadi uumiumo Jerusalevi ifutuuhi.☆ Jaadi Jesu templojafa#odi igoooboro feehicaunaaca sacerdotem# aivojito, bu caatin#m#naa, bu toma#o quillahuto icamo diibojaa asaumoro

28 diiboco dilluvauhi: ¿Jineje mitya ij#iri ij#joho jinehejeque jilli moonihicahi? ¿M#ijoho ico tomityaco jilli mooniqui aacineri? noomoro.

29 Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: Uujoho bu tolliro am#haico dil-luji. Jaanoco uco mihiimusuhachij#i, am#haico neeji comityari uujoho jino omooninoco.

30 ¿Nacu Jua nitihij#i cuucatioj#u? ¿Niquejejaagotioji, nacu miyam#naajaagotioji? mihiimusu, nooboro.

31 Jaanegui sanom#ro noocasihicauhi: Niquejeoji munuuruva du m#haico: ¿Jaanoco bu collihi mimiyaavogot#i? neejiruubo.

32 Jaanoti bu miyam#naajaagotioji munuuruva, imijit#runo noomoro, noocasiumo miyam#naaco iguiumoro. Mi#ro pary# famooro miyam#naa Juaco miyaano Moocaa#ni iimaam#naafi iicaunoco agaajauneguiha.

33 Jaamoro: Magaajat#i, nuumo Jesuco.

Jaanoma iicaabo bu Jesu diitoco iimusuhi: Jaano jeevari bu uujoho am#haico jilliti moon#i eneejiruno, nooboro.

12

Iimitino Dudicamaajem#naavi Ohoovicino.

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

* 11:26 Sahaamefa#o toversiculoco ficuutimo. ☆ 11:27 Mt 22.23-27; Lc 22.1-8

¹ Jaadi Jesu ticoni uhi siinovi ooviciiboro ijibuguubo: Saafi miyaminaafi baacuco ifaguifaño abasuuboro toonocohallidi mecuni uhi, bu ifafaihuco icijinoco eetavuubo, bu tolliro tofaguifeenet torrehacico eetavuubo tohaci nijequeti toonoco iteemequi icano. Jaaboro dudicamaajeminaaco tofaguico utuumusuhiniuboro sihi tehesino fuubo.

² Jaano ibaacu onoovacudi iicojiminaafico galluubo diito tofagui dudicamaajeminaajaago: Tamañoco dicitto, nooboro.

³ Jaaruuboco diito agaayiciumoro ahaamihicaudi botiboco dojicuviro galluumo.

⁴ Jaaneguiiha bu sifico galluubo. Jaaruuboco tolliro iinigaati agafucuhicaumoro diiboco aivonoono eneehicaumoro botiboco galluui.

⁵ Jaaneguiiha bu sifico galluubo. Jaaruuboco gaicaaumo. Jaaneguiiha bu guiraamo saato hoco galluubo. Jaarumoti saato hoco aamumo, jaanoti saato hoco gaisiraicumoro icano.

⁶ Jaanobuuna saafirucu illi aatyuvuuno guiraano agaijubo. Jaaboco niinoonoro galluubo achico: Fine bociguejimo, nooboro.

⁷⁻⁸ Jaarunaa diito noocasiuhi: Jaani duhu imi toonoco agaayicijiibo. Masii miguijeniqui. Jaadiji mihai toono abajatoti mihicaji, noomoro diiboco agaayiciumoro guijenumo. Jaamoro diiboco toonoti buhigovi gañumo, nooboro

⁹ diitoco Jesu dilluui: ¿Fine milli tofagui abajaabo diitoco moonijirahi? Miuro asaaboro diito dudicamaajeminaaco ifinisuboro ifaguico sidudicamaajeminaaco acijirahi.

¹⁰ ¿Nacu memecitihica Caatinihaamefaño jilli onoonoco? Guisiri iijanoco eetavonico imi guisibaco itihisumoro gañhi. Jaarunofaño saafi agaajaabo tobaco dojicuviro icihitoba iminoco agaajamaño. Jaaboro aivo imimaño ficuubo.

¹¹ Jinooco Aivojibo Moocaani eetavehi. Jaano aivo mihaidi sihidijeevahi, noono Caatinihaamefaño, nooboro.

¹² Jaanoma iicamo Jesuco igaayiciqui moonumo diitoco eneejirunoco siinovi ooviciiboro onoonoco agaajaciumoro. Jaarumo miyaminaaco iiguimoro diiboco ejeevesuumoro fuucuumo.

¹³ Jaanobuunati Jesujaa galluumo fariseomoto, Herodianomoto iicamoco ifurumo diiboco millihacho onoonoti igaayiciqui.*

¹⁴ Jaamo asaumoro diiboco nuuhi: Jibogominaafi, ijoho miyaminaa onoonoco jeevotibo miyaabo idiicanoco mihai magaajahi, bu paryi miyaminaa sabadiro desicinifinoco magaajahi icano. Jaamaño Moocaani jhaico miyanotiro dibeguehichi. ¿Naa idi imino Cesar ajaadusunoco majaaduno? ¿Nacu majaadujitihit? noomoro.

¹⁵ Jaarunaa ibañfiira jeebico agaajaciuboro diitoco nuubo: ¿Collhi uco minisuhi? Ene sajetinihibajeti misiva meeci qui, nooboro.

¹⁶ Jaanegui diibojaa sivaumo. Jaajeque emeciuboro diitoco nuuhi: ¿Nacu mijoho imene jino, bu jino imomono icano? nooboro.

Jaanegui diito: Cesarno, nuuhi.

¹⁷ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Cesarnoco Cesarco mahaci. Jaanoti Moocaaninoco Moocaanico mahaci, nooboro. Jaaneri sihidiro eetyehicaumo.

¹⁸ Jaanaaca diibojaa saato ho saduceomi iguijevecumo siino buheetejitihit onoonico asaumoro diiboco dilluvauhi:*

* 12:13 Mt 22.15-22; Lc 22.20-26 * 12:18 Mt 22.23-33; Lc 22.27-40

19 J#bogom#naafi, Moise m#haidi jilli caatin#uhi: Saafi nahabo mogai seemevatigo cojiti iguijevehachii#i inahabo ifibaijigoco #ci#boro inahabobu-una eseemevase caani momofa#o icaji, nooboro Moise.

20 M#iro saatohoti sano nahabom#ro icauhi sahuse juugahuseti miimisiici id#imo. Jaamoti saafi taabavauhi. Jaaruubo seemevat#boro guijeveuhi.

21 Jaanegui saafi inahabo ifibaijigoco iciuhi. Jaaruubo toll#ro seemevat#boro guijeveuhi. Jaaneguiiha bu alliv#oobo. Jaaruubo bu toll#ro icauhi.

22 Jaamo famooro toll# diigoma icauhi. Jaarumoti saafiiba seemevautihi. Jaano nijequeti bu toll#ro diigo guijeveuhi.

23 Jaamo buheetesumi siino ubuheetedi, #cajaani taabaji? fine famooro diigoco ataabavacuumaf#o, noomoro.

24 Jaaneguiiha Jesu diitoco iimusuuhi: Jilli am#hai mitih#vehi Caatin#haamefa#o onoonoco, bu Moocaani gaaja iicanoco magaaajat#ma#o.

25 M#iro guijeveta siino ubuheetedi gaifimi, gaigoomi icamo taabavacasicujitih# niquejefa#o iicamo toomom#naabad#ro icacuujimo.

26 #Nacu toono guijevem#naa ubuheetejinoti Moise aamefa#o, onoonoco am#hai memecitih#ica? #Milli nacu Moocaani diiboma iimaauhi imoho ijigaunofeeneti? M#iro nuubo: Uujoho Abraham, Isaac, Jacob icamo Aivoj#bo, nooboro.

27 Jaama#o Moocaani guijeve aivoj#bo icatino. Moocaani ubuheeme Aivoj#boro. Jaama#o aivo am#hai jill#ro guiraano mitih#vehi, nooboro.

Aivo Imiya Taj#ba.

(Mt 22.34-40; Lc 10.25-28)

28 Jaanaaca saafi caatin#m#naafi gaseuhi diitoma ihiimaacasinoco uguubu-uboro. Jaabo Jesu imino diitoco iimusuuunoma iicaubo diiboco dilluubo: #Cono aivo taj#bat#i aivo obocino? nooboro.

29 Jaanegui Jesu diiboco iimusuhi: Imiya taj#ba jino; muguubu Israel id#boro saafi#ro Mohaivoj#bo Moocaani.

30 Jaabo Moocaani Dihaivoj#boco gaiji pary# dijeeb#maryo, pary# difimaryo, pary# dihesamaajemaryo, bu pary# disefamaryo icano. Jino aivo imiya taj#baji.

31 Jaano alliv#ono bu aivo tobad#ro jeevahi jino; sitaaco gaiji difico agaij#bad#ro, onoono. Chahano sataj#ba aivo jino janaan#ci iicano, nooboro.

32 Jaanoma iicaubo icaatin#m#naafi diiboco iimusuhi: J#hi j#bogom#naafi, miyaanoco aivono neehi, saafi#ro Moocaani iicanoco, chahaabo sifi diibo janaan#ci iicaabo.

33 Jaaboco magaijino pary# mojeeb#maryo, mohesamaajemaryo, mosefamaryo, mofibad#ro sitaaco magaijino icano aivo imino. Jaabad#ro asimico agaicaaumoro jee#vonoco ifaj#ic#iv# ificuunicino toll# imino. Jaarunaa Moocaanico, bu sitaaco icano magaijino imino fanoo janaan#ci#v#, nooboro.

34 Jaanegui imino iimusuuunoco Jesu aaty#meuboro diiboco nuuhi: J#, tehesitih# ijoho Moocaani aivoj#ti, nooboro. Jaanot#ro m#hai#ooba siino diiboma dillamaaicuut#hi igutuma#o.

#M#joho Iyaachi Fine Cristo?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Jaanaa Jesu Moocaani ijafa#o ij#bogoobo neehicauhi: #Milli jaamo caatin#m#naa Cristoco David iyaachi neehicahi?

36 M#iro David icaruubo Moocaani Gaijafeenedi ihiimaausumi nuuhi:

Mohaivoj#bo Moocaani Tahaivoj#bo Cristoco nuuhi: Tamiyanaagonovi cas#vo, dim#naaco dit#haiguiino uujoho ificuunohachuta, nooboro.

³⁷ ¿Milli jaabo Cristo David iyaachi icajirahi, David bu icaruubo diiboco: Aivoj#bo, unuuno icanaaca? nooboro.

Jaanoco sihidi miyaminaa iicaumo imono guubun#chicauhi.

³⁸ Jaabo Jesu diitoco ij#bogoobo neehicauhi: Icigusuno mihica caatin#minaati, oono caamovonoono gaachehunoma #gomoco, goohasinofeenevi aivo imino idillunoco iimoy#cifimoti.*

³⁹ Bu jaamo sinagogajafa ufuusumi aivo iimiya icaganocoro ujuvica-maaifimoti, bu machusumi iimima#nejeviro iicafimoti.

⁴⁰ Bu fibaijito gaigoomi iijanoco udumit#cimoro ifurumo, toonoco utuvu-usumo caamovono Moocaanima iimaan#cimo sitaaco iba#ñiqui. Jaama#ño guiraajino aivo c#jigaifa#ño ijaadaco agaay#cino, nooboro.

⁴¹ Jaanobuunati safoono Jesu Moocaani ijafa#ño nih#bamico ij#cuhicauno imega ig#cinima#ñoti ifin#chicauhi miyaminaa tobafa nih#bamico ij#cumoco. Jaamo saatoho sihidi inih#bamima iicameheje guiraano j#cuhicauhi.

⁴² Jaanaa saafigo idaasuno fibaijigo agaseugoro tobafa mijeegay#cico j#hacuvauhi m#dino ijaada iicajecico.

⁴³ Jaanoco Jesu aaty#meuboro ij#bogom#naaco ocoovauboro nuuhi: Miyantiro am#haico neehi: Ajaamo idaasuno fibaijigo pary# famoova nih#bamico tobafa ij#cumo janaan#civi aivo ficuuhi.

⁴⁴ M#ro pary# aacimo diitoma ucuujivaachutinoti acihi. Jaanoti diigo ih#daasuti pary# acigo tooneri amachujirunoco, nooboro.

13

Jesu Neehi Temploja Ifinisucafetejinoco.

(Mt 24.1-28; Lc 21.5-24)

¹ Jaabo Jesu Moocaani iija templo onojafa#ñoti inuuboco saafi ij#bogom#naafi nuuhi: Meeci moj#bogom#naafi, ba#ñifira guisibano ba#ñifira iijanoty#gaba, nooboro.

² Jaarunaa Jesu diiboco iimusuhi: Mahaty#mehi jino iijanoty#gabajeque. Jaaruno toonovi iguisibano siibahall#vi, siibahall#vi icano atyuuvotino pary# sahi callajaavejino, nooboro.

³⁻⁴ Jaadi fuumo Olivohono iicagaj#jaago tooja Moocaani iija oonegueehivi. Jaanaaca Jesu g#cin#uboco Jacoobo, Jua, Andre icamo toovono dilluuhi: Mihimeguehi m#haico id#bogonoco cusu #joho onoono iicaji. ¿Milliti mag-aajaciji pary# toneheje iticovanoco? noomoro.

⁵ Jaanogui Jesu diitoco nuuhi: Es#cinino mihica m#hai#ñooba am#haico ba#ñidino.

⁶ Guiraajimo tamemeri asaano: Uujoho Cristo, noomoro.

⁷ Jaabad#ro bu m#naano j#bogonoti muguubusumi, #mucugai #ñhicunejete muguubusumi icano mihiguetejirahana, tolli icajino. Jaaruno toono inije-queevacuujino icatino.

⁸ M#ro siijin#jeoto siijin#jeotoma moon#casiji, sihaivoji sihaivoj#ma moon#casiji. Jaasumi fah#govavi jiin#je mary#baji, ajebano iicaji icano. Jino idaasu iicajino iticovano.

⁹ Jaasumi am#hai ifico magaihu#ni am#haico aivojito iigaivomoco acijimo. Jaamo am#hai uco mimiyaavogomo taj#bam#naa aivoj#teje imefeenevi masatyocafeteji. Jaamo uti diitoco mij#beguehi.

* 12:38 Mt 22.1-36; Lc 22.45-47

10 Miiro jiniije ifinicuujino imegavi taajasujibogo paryi faajinijeriro jibogocafeteji.

11 Jaasumi amiihaico aivojitoco ihaciqui diitojaa asatyusumi: ¿Milli fine meneje? noomoro mehesamaajirahana. Tolle iicacuudi Moocaani amiihai jeebifaño ificuunocoro monoo. Amiihairyo mihiimaano icajitino jilli Moocaani Gaija amiihaifañoti iimaaji.

12 Jaasu inahaboro inahaboco igaicaauqui aciji. Jaabadiro bu caaniro iseemenequeji iseemere caanijaagovi iminifotomoro caanico acijimo sita igaicaauqui icano.

13 Jaasumi faaboho amiihaico jiiheveji tamomohalliti. Jaarunaa tolle icarunofa ejenaaubo taajaji.

14 Miiro Moocaani iimaajibogominaafi caatinuhi: Johono imitino idicunoco omooniboro ifinisufinoti jaano templojafaño iicamaño iimimañeri iicacuutinoco mahatyimecuudi, aameque miihifinichicamo magaaaja. Jaadi Judeao jinijeri mihicamo ifagajinojaa magaacini.

15 Jaanoti bu tusumi saatoho iija niibahucuri mihicahachijji miniitomoro fañovi mijicafetedino siinobaco mihiciqui.

16 Jaanoti bu buhi faguifaño mihicamo amiihai gaachehuco mihiciqui jaahevi muhuumidino.

17 Jaanoti, ayi, fine idaasucani icajimo gaigoomi tusumi oovato iicamo, bu imifañoti aduseejema iicamo icano. ¿Milli bu gaajirumo?

18 Jaanegui Moocaanico midillu jaamo iimitifucuje sicurasumi gaatimo mihicahi.

19 Tusumiji sihidi aivo idaasuno mihicaji fucuje icaji jinijeque Moocaani ifiivusuunotiro aatyimeratifucuje. Jaarunobuunati siino ufucu atyimeracuujitihhi.

20 Jaafucujeque Mohaivojii bo ibaaesutiruva tusumi iicajimoti miihaifiañooba taajajitirahi. Jaaruubo tufucujeque baaretesujiibo itaadimo diibo iciumo toono idaasunoti itaajaqui.

21 Jaanoti amiihaico saatoho: Memeeeci jaani Cristo, memeeeci jaadi Cristo, onoochachijji: Miyaano meneedino.

22 Jilli jihovoto saaji Cristo ifibadi iminifotomoro, bu Moocaani iimaajibogominaabadi icamo. Jaamo sihidi ejeevanoonoco eetavejimo niqueje mitya iijinobadi iicanehejeque ifurumo miyaminaaco ibaiañiqui, bu Moocaanita iicacuunocoro ijishitihachijji bañijimo.

23 Jaanegui amiihai mityano mihimibaicinicu amiihaico jino uujoho imegaviro jiibugucuuhi, nooboro.

*Jesu Miyaminaafibadi Ifivuubo Siino Asajino.
(Mt 24.29-44; Lc 21.25-33)*

24-25 Jaasumi toono idaasufucujebuunati nihiba jabaaveji, bu fucuo nihiba achicicujitihhi, bu meeciri niquejefañoti aifeji, paryi niquejefaño iicamo mitya maryibaji icano.

26 Jaadi jarihiica mahatyimeji uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo aimuufafeenedi sihidi mityama, tahaivojima icano asaanoco.

27 Jaaboro uujoho tatyoomominaaco atajibamo tañanitamoco igaiyicijimo fahigovati jinijejinibaaciti, niquejejinibaaciti icano.

28 Jaanegui oono higuerahotiro magaaaja miiro igacano afaivunusumiro ihaamene ruutunichhi. Jaanoti ficaba ifiiticunoco magaaajanichhi.

29 Jaabadi amiihai magaaaja paryi fanooro jino uujoho onoono iicanoco mahatyimecudi mehesicinicu jiniije ifinijino ifiiticunoco.

³⁰ Miyanotiro jino amiihaico neehi, paryi jineheje icaji miyaminaa toonoco aatyimejimo guijevetimaacaro.

³¹ Niqueje, bu jiinije icano fatyeji. Jaanoti jino uujoho onoono sicamañovi fatyejitihi.

³² Jaaruno tufucu ihoovo iicanoco miihaiñooba gaajatihi. Moocaani toomominaa niquejefa iicarumo, bu uujoho Moocaani Seemene icaruubo gaajatihi icano idiiboro Moocaani tufucuco gaajahi, nooboro.

³³ Jaanegui amiihai mihimibaicinicu toomomoro magaaajatihi ihoovofucu cusumihacho iicajinoco.

³⁴ Saafi tehesino ifeequi iicojiminaaco idudicamaajeque aaciiboro iguhugaco ofoonobuuna saafico utuumusuuboro, diibo iicanicibadi uujoho feejihica.

³⁵ Jaanegui mihimibaicinicu magaaajatihi aivojibo cusumihacho agasejinoco ijicuuvibahacho, fucufenevibahacho, catava ojiberibachacho, fucurobahacho.

³⁶ Jaanegui mihimocisu amiihaico imimañobati asaaboro micigamoco atyimevadiibo.

³⁷ Jino amiihaico onoonoco famoocoro neehi mihimibaicinicu, nooboro.

14

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jaanaaca mifucucirucu Pascuaco eheetavuuujino iicauno, bu ijicutaama achahano maahuno jibaimoco eheetavuuujino icano. Jaanaa sacerdotemi aivojito, caatiniminaa icamo guinehicauhi millihacho ifurumo sicamañoo abanimoro toonohalliti Jesuco igaicaauiqui.

² Jaarumo neehicauhi: Jibaimofa momoonijitihi miyaminaa ñaavotimo iicaqui, noomoro.

Betaniavi Jesuco Facicifaihuri Jeesuugo.

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jaanaaca Jesu Betaniari fojohoma Simon iicaubo ijafa icauhi. Jaabo imachuqui acasivuubo icaunaaca saafigo gaigo gaseuhi alabastro eetavota-paajefañ facicifaihu nardo onoofaihu gatyuuci sihidi ijaada icanoma. Jaagoro toopajeque agasucuugoro ifacicifaihucó Jesu nigaihallivi tucaruugo.

⁴ Jaaneri saatoho tomañeri iicaumo isifiratumoro noocasiuhi: ¿Collihi onoo facicifaihu bañamaaiquifetehe?

⁵ Tofaihuco trescientos denario janaanivivi manaajemere idaasufimoco mahacitanoco, noomoro diigojaa sifiratumo.

⁶ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jaafa icago. ¿Collihi macasivusuhi? Imino uudi moonigo.

⁷ Idaasufiimo fahiijivaro amiihaima icaji. Jaamoco mihimugusumi imino momooni. Jaanoti uujoho amiihaima fahiijivaro icajitihi.

⁸ Ajaamo idiigoro imino uco moonihi tafico afacicisugo cihojifaño icicafetejino imegavi.

⁹ Miyanotiro amiihaico neehi: Cuucahacho fahigova jino taajasujibogoco faajiinijeri jibogohigo tolliro jino diigo omoonino jibogocafeteji, toonoti diigoco ihesafetehicaqui, nooboro.

Juda Jesuco Naajeguehi.

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Jaanaaca Juda Iscariote onoobo, ijibogominaa fahuseeci motihaiti miimisiici idimoobo fuuhi sacerdotemi aivojitoco emeeci toobo diitoma ihimaaboro Jesuco diito usefaño ihaci qui.

11 Jaanoco diito uguubuumoro sihidi imo imo minifutuuhi. Jaamoro nihibamico diiboco aci guumo. Jaanoma iicaabo aivo Ijuda Jesuco diito usefaño ihaci qui moonihicauhi.

Aivojibo Niinoono Amachuuno.

(Mt 26.17-30; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-25)

12 Jaanaaca ijuurisutama achahano maahuno jibaimo ticovacuuhi, bu Pascua ovejaco agaicaauhicausumi icano. Jaanegui Jesuco ijibogominaa dilluuhi: ¿Conoovi diimeguehi Pascua machutaaco meheetavonoco. Jaabo machuhi? noomoro.

13 Jaanegui ijibogominaati miimisiicico agalluuboro nuubo: Cuumifaño mofoo. Jahi mahatyimeji gaifi icinuuri nifaihuco asatyoo boco. Diiboma mofoo.

14 Jaabo ijicafotojaoboco monoo: Mohaivojibo jilli neehi: ¿Comecufañ tajibogominaama Pascua machutaaco machuji? noobo, monoo.

15 Jaadi amihaiico ifusujibo guiraamecu caamovohi iicamecu imibachucinicumecuco. Jahi Pascua machutaaco meheetavo mihaidi, nooboro.

16 Jaanegui ijibogominaatisi ufuumisi tuucuumivi ifutuuhi. Jaamisi atyimeuhi Jesu unuubadi iicanoco. Jaamisiro tomaniovi Ipascua machutaaco eetavucuumisi.

17 Jaadi jarihiica ijicuuvu Jesu ijibogominaama fahuseeci motihaiti miimisiici idimoma gasevauhi.

18 Jaamo amachumo giciniumaaca Jesu diitoco nuuhi: Miyanotiro amihaiico neehi: Jino amihai uuma mamachumooti saafi uco aciji igaicaauqui, nooboro.

19 Jaaneri sihidi idaasuvuumoro diiboco saafiri dilluhicahicaumo: ¿Uujoho icatino, eti? noomoro.

20 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Jino amihai fahuseeci motihaiti miimisiici idino mihicamoti saafi uuma butajefañ maahuco efeeyacuubo diibeji.

21 Jaaruno jilli Caatinihaamefaño uutit onoobadi uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo feehi. Jaarunofañ idaasucani icajibo uco aacibo. Aivo iimijiruno diibedi fiivuutibo iicauruva, nooboro.

22 Jaamo machuumaaca Jesu imaahuco agaayiciuboro Moocanico graciaco aci uhi. Jaadi iquisiciuboro diitoco aciubo: Ifaaji, mamachu. Jino tafi, taahucu icanoco, nooboro.

23 Jaadi adutahilluco gaayiciubo. Jaanoco tolliro graciaco aaciuboro ifuuhi.

24 Jaanoco famooro aaduudi nuubo: Jino tatyijoho, jino bohono iimaaco imiyacarunoro ajashutinohallivi agañicafotono.

25 Miyanotiro amihaiico neehi: Siino aducujitih jino vinofaihuti jari bofaihuti Moocaani aivoji icadihivi aduji, nooboro.

Jesu Neehi Pedro Diiboco Utuunamaaijinoco.

(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Jaadi Moocaani masinoco amasivaumoro fuucuumo Olivohono iicagaji onohigo.

27 Jaanaa Jesu diitoco nuuhi: Paryi ami#hai uco mejeevesuji.* M#ro Caatinihaamefa#no noono: Itoomominaafico gaicaaujimo. Jaaneri ihovejami fahigova gavaranaamaaji, noonoro.

28 Jaaruubo siino ubuheetenebuunati ami#hai imega Galileavi feeji, nuubo Jesu.

29 Jaanegui diiboco Pedro nuuhi: Famooro ico jeevesurumaaca uujoho ico jeevesujitih, nooboro.

30 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Miyantiro ico neehi: Jaafa#iino fucu mifooci catava ojiti#baacaro mifooci, safo icano uco agaajaruubo uco tuunamaaji, nooboro.†

31 Jaarunaa jenaauhicaubo: Jaafa #ima iguijehachiiji guijeveji. Jaaruubo ico tuunamaajitih, nooboro.

Jaabadiro bu famooro neehicauhi.

Jesu Getsemani Onooma#ovi Moocanima Iimaahi.

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46; Heb 5.7-8)

32 Jaadi gaseumo Getsemani onooma#ovi. Jahi Jesu ij#bogominaaco nuuhi: Jinovi migicini uujoho Moocanima ihiimaatonohachutahica, nooboro.

33 Jaabo Pedro, Jacoobo, Jua icamocoro satyuubo. Jaadi ticovaubo sihidi #daasuvuuboro ataaafiraruhifico.

34-35 Jaaboro diitoco nuubo: Tajeeb#i sihidi uco #daasuhi miguijehibadi esicinihi. Jinooviro mifitafotomoro mihica cigatimo mubuhée, nooboro Jesu janaanici#vi ufuuboro jinijehallivi ajavuvuuboro Moocanico dilluubo toono #daasuno iicaujineri #daasuno icatibo iicaqui.

36 Jaabo Moocanima iimaabo jilli neehicauhi: Guihi, fanoova #di sihidi jeevatih. Jaanegui jino #daasuno iicajinoti uco taajasu.‡ Jaaruno uujoho iimogobadi icatino, jaafa #joho idiimogobadi icano, nooboro.

37 Jaadi ij#bogominaajaa asaabo cigaumoco aatyimevauboro Pedroco nuuhi: ¿Simon, nacu cigahi? ¿Jilli sano nihiba oovo ticovovi aivo buheetih?

38 Moocanima mihimaamoro mubuhée Satanas ami#haico inisunofa#no jaamo aacototimo mihicahi. Miyaano ami#hai jeeb#i imino iicanoco imogorahi. Jaarunofa#no ami#hai allio ifi niinovahi, nooboro.

39 Jaadi siino fuubo dojicuviro Moocanima iimaatuubo siino tolliro nooboro.

40 Jaadi siino asaabo tolliro cigaumoco atyimevauhi, sano cigararo ihaall#no iicacuuma#no. Jaanoco iimusujirumo esicinihicautimo.

41 Jaadi siino asaaboro diitoco nuubo: Ivi jisumi micigacu, majaguisicu. Jino gasecuuno uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo imitiminaa usefa#no aacifetejino.

42 Jaaneguiiha magañivomoro masigucu, mee oono uco aacivaabo fiit#cuuhi, nooboro.

Jesuco Isisimoro Satyomo.

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.3-12)

43 Jesu iimaubaacaro Juda gaseuhi diito fahuseeci motihaiti miimisiici icamo iicachaurumoobo iicaabo. Jaaboma sihidi saumo miyaminaa nisuganoma, cudaahenema icano. Jaamo sacerdotemi aivojito, caatiniminaa, quillahuto icamo diitoco agalluumo.

* 14:27 Sahaamefa#no janaanici#vi jilli ficuumo; Jifucu, onoonoco. † 14:30 Sahaamefa#no ficuutimo: mifooci ojiti#baacaro, onoonoco. ‡ 14:36 Griego ijiri: Jihidaasuhilluco uuti buhigovi denesu, noono.

44 Jaabo diibo aciminaafi iicaabo Juda diitoco imino jibuguuhi diito igaa-jaqui: Oono uujoho diibo iicaaboco ininiciiboro dilluji. Jaaboco kuhufono misisimoro masatyo, nooboro.

45 Jaadi agaseuboro: ¿Naa diicahi, Jibogominaafi? nooboro Jesuco niniciuhi.

46 Jaasumiro Jesuco gaayiciumo isatyequi.

47 Jaanegui tomañeri iicaumoti saafi iniisugaco iguiyiciuboro sacerdotemi aivojibo jeecivominaafi nijimeehuco buiyaacuuhi.

48 Jaanaa Jesu diitoco nuuhi: ¿Milli jaamo amihai taticovodi masaahi niisuganoma, cudaahenema icano nanivaminaafico magaayiciqui mihi-canicibadi?

49 Miiro fafucuvaaciviro amihafeenevi Moocaani iijafaño icahicahi jibogooboro. Jaaruuboco du magaayicihicatih. Jaarunofaño jaafa tolli icano johono Caatinihaamefaño onono inijequeevaqui, nooboro.

50 Jaasumiro jibogominaa diiboco ejeevesuumoro famooro gaaciniuhi.

Sicafefi Agaaubo.

51 Jaanaaca saafi sicafefi Jesu dojicuti fuuhi gaachehubaryuriro miniciniibo. Jaaboco gaayiciumo.

52 Jaarunaaca igaachehuco ejeevesuhiniuboro sicaibo gaaubo.

Jesu Fagominaa Imegavi Icauhi.

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.13-14, 19-24)

53 Jaamoro Jesuco satyuumo sacerdotemi aivojibo imiyaabo imegavi. Jahi paryi sacerdotemi aivojito, quillahuto, caatiniminaa icamo igaicamaaiuhi.

54 Jaanaaca Pedro tehesinoti finiciuboro ufuubo sacerdotemi miya aivojibo gohasifeeneri casivuuhi sacerdote tomominaama cijigaiti efeemeubo.

55 Jaanaa sacerdotemi aivojito, paryi fagominaa icamo guinehicaurahi sicamañoooco Jesuhallivi ibañiqui diiboco toonohalliti iguijenisuqui. Jaarumo atyimehicautihi.

56 Fiivaamo sicamañoooco diibohallivi neehicaurumo. Jaarumo sabadiro neehicautihi.

57 Jaanaaca saatoho agañiivuumoro diibohallivi sicamañoooco bañiuihi:

58 Mihai muguubuhi jilli diibo onoonoco: Uujoho jiija temploja gaifimi usetio eetavotajaco acallajaniiboro mifucuci, safucu idinotiro boojati boobaniji useri eheetavoratijaco onoonoco, noomoro.

59 Jaarunofaño diito jibogo sabadiro iicatimaño miyaavehicautih.

60 Jaanegui isacerdotemi aivojibo famoofeeneti agañiivuboro Jesuco dillu-uhi: ¿Ajashuno aivo diimusutih? ¿Jinejeque nacu jino iti dihallivi jibocasimo? nooboro.

61 Jaarunofa Jesu iimusutiibo. Jilli llivi moonicinihicauhi.

Jaanegui bu siino isacerdotemi aivojibo dilluuihi: ¿Naa miyaano ijoho Cristo Moocaani Momiyaabo Achi idiicaabo? nooboro.

62 Jaaneguiiha Jesu diiboco nuuhi: Jih, uujoho diibo. Eneecau bu jaamo jinooti mohimegavi mahatyimeji uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo sihidi ejeevaabo Moocaani miyanaagueneri giciniiboco, bu ufucu niqueje aimu-faifeenedi asaaboco icano, nooboro.

63 Jaanoma iicaabo isacerdotemi aivojibo igaachehuco gallicuuihi sihidi isifiratuuboro. Jaaboro nuubo: ¿Collhiica bu sita diibohalli onoonoco mihimoyicicujirahi?

64 Mee, amihairyo muguubucuuihi Moocaniditi aivo imitino ihiimaanoco; ¿Naa milli amihaidi? nooboro.

Jaanegui famooro: Diiboco guijevejiibo, noomoro fañusuuhi.

⁶⁵ Jaasumiro saatoho ticovauhi diiboco ij#rebamaaimoro ihimeque afabaacumoro gan#ihicaumo. Eneecata miya ij#joho Moocaani j#bogominaafi idiicahachiji gaajaci: ¿Naa mij#joho ico gan#ihi? noomoro. Jaabadiro bu toomominaa diiboco aamihicauhi.

Pedro Jesuco Tuunamaaiuhi.

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Jaanaa Pedro guino gohasiri icahicaunaa isacerdotemi aivoj#bo jeecevominaago agaseugoro

⁶⁷ c#jigajiniri efeemebe iicauboco aatyimeugoro diiboco guenene ih#finihicaugoro nuugo: ij#joho bu tolliro Jesu Nazareoboma idiguehicaabo, noogoro.

⁶⁸ Jaarunaa Pedro tuunamaaiuhi: Diiboco uujoho gaajat#hi, bu ¿jine-jetihacho fine toono uco neehi? nooboro iinehin#ubo jahisiti ij#cafetefi uuga imegavi. Jaanaacaro catava oj#cuuhi.

⁶⁹ Jaanobuunati bu siino diigo diiboco emeeciugoro tomañeri iicaumoco neehicauhi: Jaani diitoobo, noogoro.

⁷⁰ Jaarunaa bu diibo siino tuunamaaiuhi.

Jaanobuunati bu tomañeri iicaumo siino Pedroco nuuhi: Miyaano ij#joho diitotiobo Galileaoo bo idiicamaño, noomoro. §

⁷¹ Jaanegui Pedro ticovauhi ij#bacasiiboro ih#iimaubo Moocaani momofañodi oovici#boro: Gaajat#hi uujoho diiboco diiboti toono mihiimaaboco, nooboro.

⁷² Jaasumiro catava allin#uhi mifooci oj#ubo. Jaanoti jari Pedro Jesu diiboco catava mifooci oj#ibaacaro siino mifooci, safo id#ino uco tuunamaaiji unuunoco esafutuuboro taacuubo tsumiro.

15

Jesu Pilato Imega

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Jaanaaca eseseveudi siino sacerdotemi aivojito, quillahuto, caatin#inaa icamo igaivuuhi paryi fagominaama iimaacasiqui. Jaamoro Jesuco sisicin#iboco asatyumoro Pilatoco acituumo.

² Jaaboco Pilato dilluhi: ¿Naa ij#joho judiomi Aivoj#bo? nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: J#hi, ij#joho toono onoobadi, nooboro.

³ Jaanaa sacerdotemi aivojito sihidi diibohallivi iimitinoono j#beguehicauhi.

⁴ Jaanegui siino Pilato diiboco dilluuhi: ¿Ajashuno aivo diimusutihi? Eneecau, meeci minoodino jino dihallivi ij#bocasinoco, nooboro.

⁵ Jaarunofañ Jesu ajashuno iimusutineri Pilato sihidiro eetyehicauhi.

Jesuco Guijevefaño Ificuuno.

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

⁶ Jaabo Pilato j#baimosumi civojaminaati saafico miyaminaa idilluuboco sinaayuhicauhi.

⁷ Jaanaa Barraba onoobo civojafa icauhi sano ihaivojitohalliti saatohoma omoonicasihigo miyaminaaco agaicaaunohalliti icivojan#ubo.

⁸ Jaanaa imiyaminaa asaamoro Pilatoco dilluvauhi fafoova j#baimosumi omoonihicaubadi imooniqui.

§ 14:70 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Diitobadi idiimaña, onoonoco.

⁹ Jaanegui Pilato diitoco iimusuuhi: ¿Naa mihimeguehi judiomi Aivoj#boco am#haidi isinaayunoco? nooboro.

¹⁰ Jilli sacerdotemi aivojito diiboco ataaquivomoro aaciunoco Pilato agaa-jauboro diitoco tolli nuubo.

¹¹ Jaarunaa isacerdotemi aivojito miyam#naaco faj#ni#uhi: Barrabacoro midillu diibocoro isinaayuqui, noomoro.

¹² Jaanegui Pilato diitoco siino dilluuhi: ¿Jana milli judiomi Aivoj#bo am#hai meneehicaaboco moon#ji? nooboro.

¹³ Jaanegui diito ocoovadiivuumoro Pilatoco iimusuuhi: ¡Guijeve imohobujehall#vi tetecu! noomoro.

¹⁴ Jaanegui Pilato nuuhi: ¿Nacu jineje iimit#noco moon#bo? nooboro. Jaarunaa diito siino janaan#ci#viro coovadiivuuhi: ¡Guijeve imohobujehall#vi tetecu! noomoro.

¹⁵ Jaanoma iicaubo Pilato miyam#naama imino iicanoco iimuguuboro Barrabaco sinaayusuubo. Jaaboro Jesuco niiv#gai meeheri ahaam#suhicaudi ihamocasim#naaco aciubo diiboco itetecuqui.

¹⁶ Jaasumiro diiboco ihamocasim#naa satyuuhi aivoj#bo iijafa poetorio onoonofañovi. Jaamoro pary# ihamocasim#naaco iigaiy#ci#umoro gachicohai deecano t#faibadi it#fai iicachehuco j#hacuumo.

¹⁷ Jaamoro ijanuutunoma iicanoco aafeneque chaahim#gati eheetavuumoro diiboco javucaruumo.

¹⁸ Jaamoro ticovaumo sahaomoro: ¡Imino diica judiomi Aivoj#bo!

¹⁹ noomoro diiboco imeiri iiniga#ti gafucuhicaumo j#rebamaaimoro igui-ino ememu#vomoro diiboco mihimobadi dejecujicaumo.

²⁰ Jaamoro jilli diiboco edejecuhicaunobuunati diiboco ij#hacuuchehuco ujujuyaacuumoro jari imiya gaachehuco ij#hacuumoro diiboco satyucuumo itetecuqui.

Jesuco Etetecuubo Guijevehi.

(Mt 27.32-56; Lc 23.26-49; Jn 19.17-30)

²¹ Jaanaa Simon Cirene cuumioobo Alejandro, bu Rufo icam#si caani buh#goti isiti asaaubo tomañodi fatyuuboco ocoovaumoro Jesu guijeve imohobujeque satyusuumo.

²² Jaamoro Jesuco satyuumo Golgota onoomañovi, niga#paajebai enee-jiruno.

²³ Jah#go diiboco isuurumo facic#faihuma vinoco ificumoro. Jaarunoco Jesu adut#uhi.

²⁴ Jaadi diiboco etetecucuudi ihamocasim#naa diibo gaachehunoco sanomiro iticovooc#vi ifocasiuhi suerteque abañamaaiumoro: ¿Naa cajaan# cochehuco satyeji? noomoro.

²⁵ Jaasu baagot#rehiica nih#ba icauberi diiboco tetecuumo iguijeve imohovi.

²⁶ Jaamoro toonohall#ti diiboco omoon#unoco iguijeve imohovi iniga#hall#ti acaatin#umoro ficuumo: JAANI JUDIOMI AIVOJ#BO, onoonoco.

²⁷ Jaabo uufocovi bu toll#ro miim#siici nanivam#naatisico tetecuumo saafi-ico imiyanaagonovi, sifico inaninaagonovi icano.

²⁸ Jilli Caatin#haamefaño onocinino njequevauhi; iimit#fimofenedi oovocafutuubo, onocinino.*

* **15:28** Sahaamefaño toversiculoco ficuut#mo.

²⁹ Jaanaa tomañodi afatyumo Jesuco ihibamoro ihuseneque gavaracumoro ibajirubadi iicano inigainocoro garya, garya omoonihicaumoro neehicauhi: Ajaanivahaduhu oono templojaco acallajaruuboro siino dojicuviro mifucuci, safucu idinoti boojati edetavejiruubo.

³⁰ Eneecata iro difiico taajasu, toono diguijeve imohoti iniitoobo, noomoro.

³¹⁻³² Jaabadiro bu sacerdotemi aivojito, caatiniminaa icamo edejecumo noocasihicauhi: Sitaaco naha ataajasuhicaabo, ¿cono bu jaabo jisumi ifiicoro taajasunoova. Miyaano ijoho Cristo Israel Aivojibo idiicahachijiji jisu diguijeve imohoti niito, maatyimemere ico mimiyaaveguequi, noomoro. Jaabadiro bu diiboma etetecucinimisi diiboco gubuubusuhicauhi.

³³ Jaanaa gadihiba paryi jiniije civono iijihuhi. Jaano jari sano iijicuuvu imohonohalliti nihiba icaabovi seseveuhi.

³⁴ Jaasumi toonoti nihiba icauberi Jesu hebreo iijiri gaihivuuhi: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? nooboro. Moocaani, Moocaani, ¿collihi uco deevesuhi? eneejiruno.

³⁵ Jaanoco tomañeri saatoho iicaumo uguubumoro nuuhi: Muguubu, oono Eliaco cuhuvaabo, noomoro.

³⁶ Jaanegui diitoti saafi ijinafatyuboro icijeuhi faasihi iicanoco iimitino aivofaihufaño ichimayaacuuboro imei nijequevufi ficuuboro Jesu iijifaño catejeruuhi. Ene, jaafa Elia saahi diiboco iniitusuvaabo mahatyimequi, nooboro.

³⁷ Jaarunaa Jesu sefanotyigaba agaihivuuboro chuumucuuhi.

³⁸ Jaasumiro Moocaani iija temploja ofoboociniu chehu gaachehujetuno feemene iicano gallivuuhi sanoodinoociro nijequeti sano baavi.

³⁹ Jaanaa ihamocasiminaa aivojibo Jesu imega julleecininaa uchuumuunoco aatyimeuboro: Miyanotiro jahi jaani Moocaani Achi, nuubo.

⁴⁰ Jaabadiro bu tomañeri gaigoomi iicaumo tehesinotiro ifinichicauhi. Jaamofeeneri icaumo Maria Magdalena onoogo, bu Salome, bu saafigo Maria icamo. Jaago Maria Jose bu iguihoobo Jacoobo icamisi seeji.

⁴¹ Jaamo igaigoomi Galileari iicahicausumi Jesuco jeecivomoro diibo dojicuti efeehicaumo. Jaabadiro bu sihidi tomañeri saafigova icauhi Jerusalem diiboma sano ufuumo.

Jesuco Icinuno.

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jaanaa mihijicuunaa imibaivofucusumi judiomi jaguisifucu imegavi iicaunegui Jose Arimatea cuumioobo fagominaati imiyaabo iicaubo Moocaani aivojico tolliro etemehicaubo asauboro iguitibo Pilatojaa ufuboro Jesu ifiico dillutuuhi.

⁴⁴ Jaaneri Pilato sihidi Jesu uchuumucuneri eetyeuboro amocasiminaa aivojiboco coovauhi idilluqui: ¿Naa miya chuumucuubo? onoomaño.

⁴⁵ Jaanoco diibo ihaivojibo ijibuguunegui jari Joseque Jesu ifiico Pilato acisuuhi.

⁴⁶ Jaanaa Jose imino gaachehuco anaajeuboro Jesu ifiico iniitusuuboro tochehuri mibociuhi. Jaaboro guisigajifaño seedicinihojifaño icuboro iguhugaco guisibatyigabari fabaacuuhi.

⁴⁷ Jaanoco Maria Magdalena onoogo, bu Maria Jose seeji icamife atyimeuhi icinoco.

16

Jesu Siino Ubuheeteuno.

(Mt 28.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jaano judiomi jaguisifucu sabado iicafucu afatyuno sesevedi Maria Magdalena onoogo, bu Salome, bu Maria Jacoobo seeji icamo facicifaihunoco anaajeumoro fuuhi Jesu ifico ijeesutequi.

² Jaamoro fucugayiro jaguisi afatyuno sesevedi tohojivi ifutuumo nihiba iinucuuberi.

³ ¿Miijoho miihaima iguiisibaco tohoji imegati faayiciji? noocasimoro.

⁴ Meecirumaaca tobatyigaba iicahicaumañeri icacutihi.

⁵ Jaadi tohojifa ijicafutuumo atyimeuhi sicafefi sesechehu caamovochehufa jiciniibo imiyanaagueneri giciniiboco. Jaaneri sihidi igutuumo.

⁶ Jaarunaa diitoco nuubo: Mihiguetejirahana, amihai Jesu Nazareoobo etetecucafetehiniiboco miguiinehi. Buheetecuubo chahacuubo jineeri. Eneecau, memeeji jino diiboco ificuhinimañoooco.

⁷ Jaanegui mofoomoro ijibogominaa, Pedro iicamoco mijibogoto amihai imegavi Galileavi fuucuubo tahi diiboco mahatyimeji amihai unuubadi, nooboro.

⁸ Jaaneri sihidi iigutumoro tohojiti gaaumo jiterere. Jaamoro ajashuno mihañooobaco jibugutumoro sihidi iiguiumaño.

*Jesu Maria Magdalena Onoogovi Jafevehi.**

(Mt 28.9-10; Jn 20.11-18)

⁹ Jaanaa fucuro mihai jaguisifucu iicauno sesevedi ubuheeteubo ticoniuihi Maria Magdalena onoogovi ajafeveubo diigoti sahuse juugahuseti miimisiici idimoco ijimico agavaracuugovi.

¹⁰ Jaago ufuugoro diiboma iicahicaumo ihidaasuri taajeheri iicamoco jibugutuuihi.

¹¹ Jaano Jesu ubuheeeuno diiboco diigo aatyimeuno iicanoco guubucuurumo miyaavuguutihi.

Jesu Jafeveuhi Ijibogominaati Miimisiicivi.

(Lc 24.13-35)

¹² Jaanobuunati bu siino Jesu siibadi jafeveuhi diitoti miimisiici sihi buhigo ufuumisivi.

¹³ Jaanegui uhuumiumisiro saatoho ijibogominaaco jibugutumisi. Jaarumisico tolliro miyaavuguutimo.

Jesu Ijibogominaaco Minisuihi.

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23; Hch 1.8)

¹⁴ Jaanobuunati Jesu siino jafeveuhi ijibogominaa fahuseeci motihaiti saafi icamo machumovi. Jaabo diitoco icuhufojeebhalliti buheetecuuboco aatyimeumo ijibuguunoco imiyaavuguutinohalliti iibaubo.

¹⁵ Jaaboro diitoco nuubo: Faajiinijeriro mofoo. Jaamoro jino taajasubogoco fanoo miyaminaaco mijibogo.

¹⁶ Jaanoco imiyaavogooboro initisuquimaaibo taajaji. Jaanoti imiyaavogotiibo taajajitihi.

¹⁷ Jaamo uco imiyaavogomoma jino toono gaajatabadi iicano icaji; tamemeri buhi ijimico gavaracujimo, bojijeri iimaajimo,

¹⁸ ihusenefa jininomico gaayicijimo, namitaco aadurumo milli icajitihi. Jaabadiro iguihuvamohallivi ihuseque ificuuneri buheehicajimo icano, nooboro.

Jesu Niquejefaño Feehi.

(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)

* 16:8 Sahaamefaño 9-20 versiculonoco ficuutimo. Jimañoviro ifotono.

- 19 Aivoj#bo Jesu jilli ij#bogom#naama ihiiimaahicauno nijequeti ga#iivuubo niquejefa#o. Jaaboro Moocaani miyanaagonovi cas#vutuubo.
- 20 Jaanegui diito ufuumoro taajasubogoco faajiin#jeri j#bogomoro fuuhi. Jaamoco diiboro Ihaivoj#bo ahaamusuuboro tobogoco miyacaruhicauhi niqueje mitya iiji sihidi ejeevanoco omoon#hicaunofeenedi.

SAN LUCAS

Luca Teofilodi Caatinihi.

¹ Fiivaamo miyaminaa caatiniujirahi tanooti nijequevi, mofeenevi iicauno jibogoco.

² Jaanoco imino aatyimeumo mihaico jibuguuhi tanooti nijequevi. Jaamo bu tolliro tobogoti jibugumoco amusuhi.

³ Jaanoco uujoho imino dilluuhicahi. Jaano uudi iiminegui imino caatinihi tanooti nijequevi idi agaijibo Teofilodi.

⁴ Jaabo imino gaajahi, ico miyabogoti jibeguehicanoco.

Moocaani Toominaafi Jibeguehi Jua Nitinaafi Ifivejinoco.

⁵ Jaanaa Herode* Judeavi aivojiboti icauhi. Jaasumi tolliro icaubo sacerdote Zacaria onoobo, Abia onoobaagodi iicaubo. Jaabo taaba Elizabe onoogo Aaron iyaachimihai cuuminaago.

⁶ Jaamisi sabadiro Moocaani imefeenevi imihusene icahicaumisi. Jaamisi imino icahicaumisi Moocaani atajibauboro unuubadi. Jaamaño mihaiñooba diitisiko millii neehicautihi.

⁷ Jaarumisi iseemema chahauhi mogai Elizabe achiba iicaumaño, aivo bu famisicro amiyatisi iicacuumaño icano.

⁸ Safoono icacuuno Moocaani sacerdotemi Zacariamoto Moocaanico ejeecivefifucu iicauno.

⁹ Moocaani jeevivominaa jeevamaaje iicanicibadi omoonijifucu Zacariavi ifutucuuhi templojafa ofooboro Aivojibo Moocaani imefeenevi aimoguiico ijigasui.

¹⁰ Jaanoco ijigasunohachuta paryi miyaminaa jahisi icauhi Moocaanima ihimaumo.

¹¹ Jaanaa Moocaani toominaafi Zacariavi jafeveuhi fañoojavi aimoguijinoco ijigasufino cojivi momiyanaagonovi.

¹² Jaaboco Zacaria aatyimeuboro guucibauhi sihidi iigutuuboro.

¹³ Jaaboco Moocaani toominaafi nuuhi: Zacaria, diiguetedino, Moocaani guubucuhi diiboma idiimaahicanoco. Tolliro diitaaba Elizabe seemeneque iciji. Jaaseeque Juati momoniji.

¹⁴ Jaaneri sihidi imo imo diicaji. Tolliro bu saatoho sihidi imo imo icaji diibo ifiveneri.

¹⁵ Jaabo diseemene Moocaani imefeene sihidiro jeevajiibo. Jaabo fanoova aivofaihunoco adujitibo. Jaabofa Moocaani Gaija gahaficiniji seeji jeebifaño icaabomaryo.

¹⁶ Jaabo Israel cuuminaaco sihidi uumisujiibo dojicuviro Ihaivojibo Moocaanijaagovi.

¹⁷ Jaabo Jua feeji Mohaivojibo Jesu asaajino imegavi. Jaabo icaji Moocaani iimaaminaafi Elia imityama icaubadi. Jaaneri caanimico iseemema sajeebii ificui, bu tolliro iicajisufimoco: Jii, onoonoco igaajasuqui. Jilli imibachujiibo miyaminaaco Mohaivojiboco igaayicui, nooboro.

¹⁸ Jaanegui Zacaria diiboco dilluui: ¿Milli jaanoco uujoho imino gaajaji? Uujoho amiyaaburucu, atyaba amiyagurucu icano, nooboro.

¹⁹ Jaanegui diiboco Moocaani toominaafi nuuhi: Uujoho Gabriel Moocaani atajibanoco omoonifiibo. Jaabo uco galluui ico jibeguequi jino imino jibogoco.

* 1:5 Jaabo Herode Imityaabo onoobo.

²⁰ Jaabo jino ico onoonoco miyaavogotibo idiicamaño dihiimaa ico buuji. Jaaneri iimaatibo diicaji guenene toosee ifivotinohachuta. Jilli nijequee-vajino tusumi, nooboro.

²¹ Jaanohachuta miyaminaa iicaahicauhi jahisi Zacariaco ootomomo, esamaahicauhi toojafañoti diibo goovano iinutineguiiha.

²² Jaaruubo tahigoti ihiinuudi iimaacuutibo. Jaanoti gaajaciumo toojafaño Zacaria gajaco aatyimeunoco. Jaabo ihiimaajirubadi iicano ihuseriro jibeguehicaubo ihiimaacuutimaño.

²³ Jaadi templojafaño Zacaria Moocaanico ejeecivuuji fucu afatyunobuunati fuucuubo iijafaño.

²⁴ Jaanobuunati mogai Elizabe oovago iicacunegui sihi iijati fuucuutigo sahuse nihibavahachuta toono esamaajeriro iicacuugo:

²⁵ Jisumi fi miyaminaa uco achiba nuucutihi Aivojibo Moocaani jilli uudi omoonimaño, noogoro.

Moocaani Toomominaafi Jibeguehi Jesu Ifivejinoco.

²⁶ Jaano Zacariama ihiimaunobuunati sahuse juugahuseti sanihiba icano nigaciti Moocaani siino galluuhi itoomominaafi Gabrielque Galilea jiinije cuumi Nazare onocuumivi,

²⁷ gaifiquehi agaajatigo bagocaja Maria onoogoco imeecitequi. Jaago Jose onoobo David iyaachimihai cuumiminaafico itajevaqui icacuugo.

²⁸ Jaagojaagovi Moocaani toomominaafi ijicafutuuboro diigoco nuuhi: ¿Naa diicahi ico Moocaani agaijigo? Jaabo Aivojibo Moocaani ma icahi. Moocaani famoogaigoomi allinoocivi ico imino moonihi, nooboro.

²⁹ Jaaboco Maria aatyimeugoro sihidi eetyeugo diibo unuuneri. Jaagoro iinoro neehicauugo: ¿Collihi fine olli uco idilluuboro noobo? noogoro.

³⁰ Jaanegui Moocaani toomominaafi diigoco nuuhi: Maria, diiguetejirahana, Moocaani ico agaijinoco daatyimecuhi.

³¹ Jisumi doovaji. Jaago gaifico seemevaji. Jaaboco Jesuti momoniji.

³² Jaabo sihidi jeevaji. Jaabo caamovohi iicaabo Moocaani Achi noociniji. Jaaboco Moocaani ficuji aivojiboti iheedeebe Davidco iicaubadi.

³³ Jaabo israelmi cuumico tajibaji. Jaano ufucuro finjitihi, nooboro.

³⁴ Jaaneguiiha diiboco Maria dilluuhi: ¿Milli jaano icajirahi ujehehicaduhu tajevatihi? noogoro.

³⁵ Jaanegui Moocaani toomominaafi diigoco iimusuhi: Moocaani Gaija dihallivi niiteji. Jaaneri caamovohi iicaabo Moocaani mitya ico mibaacuji aimuufaibadi. Jaamaño iti seemene ifiivosee ijeevadi Moocaanidi ficucafeteji. Jaamaño Moocaani Seemene, diiboco neejimo.

³⁶ Jaabadiro bu ditehesino nago Elizabe gaifico seemevaji amiyago icacurugo. Jaagoco achiba enehicarugo sahuse juugahuseti sanihiba idino icacuuhi oovago.

³⁷ Moocaanidi chahano jineje itihino, nooboro.

³⁸ Jaanegui Maria nuuhi: Uujoho Mohaivojibo Moocaani jijovogo. Uco onoobadi jaafa Moocaani uco moonihi, noogoro.

Jaanotiro Moocaani toomominaafi fuucuuhi.

Maria Elizabeque Baatehi.

³⁹ Jaanobuunati Maria fuuhi goovano Judea gajihalli iicaucuumijaago.

⁴⁰ Jaago Maria Zacaria iijafa ijicafutuugoro Elizabeque dillutuuhi.

⁴¹ Jaanoco Elizabe uguubuusumiro ijeebifaño iseemene maryibauhi. Jaasumiro diigo ififaño Moocaani Gaija gahafuuhi.

⁴² Jaanegui sefano nuugo: Moocaani ico guiraano imino moonihi, famoova gaigoomihallinoocivi tolliro diseemeneque imino mooniibo.

⁴³ ¿Milli jaago sihidi ejeevatigoco Tahaivojiiibo seeji uco baavahi?

⁴⁴ Uco idillunoco uguubusumiro taseemene iimooboro tajeebiiifaño maryibahi.

⁴⁵ Imicani iiijoho diicahi imiyaavogomaño. Jaamaño Aivojiiibo eneehiniibadi iima icajino, noogoro.

⁴⁶ Jaanegui Maria nuuhi: Tajeebiiima Moocaanico imehi.

⁴⁷ Tolliro imo imo icahi Moocaani Tatyaaajasuminaafivi,

⁴⁸ Moocaani uujoho iidaasugo ijijovogoco agaajacuuneri; Jaamaño jisumitiro paryicino miyaminaa fahiijivaro iicamo uco: Imino iicago, neeji,

⁴⁹ Moocaani sihidi ejeevaabo uudi sihidi jeevanoco omoonimaño. Jaabo Moocaani momo iimiibo.

⁵⁰ Jaaboco famooro agaijimoco fahiijivaro iidaasugoobo.

⁵¹ Sihidi jeevanoco mooniibo. Guinoniibo ificoro: Mityahi, noomoro iicamoco.

⁵² Imityafiirumoco guinovii niitusuubo. Jaaboro ijeebiiino siicuno iicamoco sihidi ejeevamoti ficuubo.

⁵³ Machuta achahaneri ajebari iicahicamoco sihidi sinehejeri gahafusuubo. Jaanoti sihidi inihibamivamoco sicaihusejema galluubo.

⁵⁴ Ijeevivominaafi Israel cuumico amusuubo. Jabajeevetiiibo diitoco iidaasugonoco.

⁵⁵ Mootadi Abrahamco iseemema fahiijivareji unuucuubadi, noogoro.

⁵⁶ Jaadi Maria gueenene icauhi Elizabema minihibaci, sanihiba icano. Jaanobuunati jari uumiugo iijajaago.

Jua Nitiminaafi Fiivuuhi.

⁵⁷ Jaanobuunati icacuuno Elizabe eseemevaujino. Jaago gaifico seemevauhi.

⁵⁸ Jaanegui ifiitino iicaumo, itehesino nagomi icamo fuuhi diigoma imo imo iicaqui Moocaani diigoco agaijunoma iicaumo.

⁵⁹ Jaanobuunati fuumo sahuse juugahuseti mifucuci, safucu icano nigaciti toosee meehe nigacico iquiticiqui. Jaamoro iquiticinobuunati momoniujirahi caani Zacaria momoco.

⁶⁰ Jaarunaa seeji nuuhi: Chahano, jaafa Jua imomo, noogoro.

⁶¹ Jaanegui diigoco nuumo: ¿Collihica? Diyototi chahamo saatoho tolli imomo iicamo, noomoro.

⁶² Jaanegui caanico dilluumo uguubutineguiihahica ihuseneri caani omomoninoco igaaajaqui.

⁶³ Jaanegui caani imohobujeque idilluuboro caatinuhi: Jua imomo, onoonoco. Jaaneri famooro eetyeuhi.

⁶⁴ Jaasumiro ivi Zacariaco jari siino iiji jafeveuhi. Jaaneri ihiimauboro ticovaubo Moocaanico iimuubo.

⁶⁵ Jaaneri paryi icojineri iicaumo sihidi jabafiituuhi. Jaanoco paryi Judea jiinije gajineri jibocasiumo.

⁶⁶ Jaanoco paryi uguubuumo esamaahicauhi. Jaamoro sanomiro dillacasihicauhi: ¿Milli fine jusijisee? noomoro Aivojiiibo Moocaani miyanotiro tooseeque imino omooninuni.

Zacaria Masi.

⁶⁷ Caani Zacaria Moocaani Gaija ififaño gahaficiniiibo iimaauhi Moocaani diibo jeebiiifaño ificuunoco nuuhi:

68 Jaafa imocin#bo israelmi Aivoj#bo Moocaani. Miihai diibo cuumiminaa mihicamojaa asaaboro miihaico taajasuubo.

69 Miihaico aci#bo sihidi jeevaabo Motaajasuminaafico ijecivominaafi David iyaachimihafañoti.

70 Tolli nuubo iimimo ihiimaaminaafeenedi s#cijetiro:

71 Miihaico mominaafañoti, atajasujinoco, bu paryi miihaico ij#heguemeti icano,

72 tollirovaha bu moheedetemihaihvico: #daasugueji, nooboro imino unuunoco ajabajeevetinoco.

73 Jilli mootadi Abrahamco miyanotiro Moocaani nuuhi:

74 Miihaico mominaati atajasujinoco, diiboco mejeecivequi ñihicugotimo,

75 imino ijeevadi mofiino diibedi icaqui jiijehallivi mihicanohachuta.

76 Jaanoti #joho, taseemene, Moocaani caamovohigo iicaabo iimaaminaafi, noociniji. Jaamaño feeji Mohaivoj#bo imega ij#haico iimibachuuboro,

77 iicumiminaa igaajaqui mataajajinoco, mohimitico ubuusujinoco icano.

78 Jaabo Moocaani igaijifañodi #daasugooboro miihaico acihi Cristoco. Diibo asaajifucuco meteemehi, imitifucu niija iicafucu nihibaco motoomon#icbadi.

79 Jaabo seseeque sivaji civohigo iicamedi, guijeve civoguiino iicamedi icano. Tolliro bu mohigoco si#gueji sajeeb# icano j#hairi, nooboro.

80 Jaanaa iseemene jusihicauhi. Jaabadiro bu Moocaani iimogobadi ijeeb# sefatonoro feehicauhi. Jaanobuunati sicaihigovi icahicaubo. Jaadi jari Israel cuumiminaavi ifico jafen#ubo.

2

Jesu Fiivuuhi.

(Mt 1.18-25)

1 Tusumi aivoj#bo Augusto onoobo taj#bauhi paryi jiiñije miyaminaaco iheevequi.

2 Jilli ohoovonoco ticoni#mo, iticoni Cirenio onoobo Siria aivoj#boti icau-naaca.

3 Jaanegui famooro fuuhi iicumijejaago tahi imomonoco icaatiniqui.

4 Jaanegui Jose fuuhi Galilea jiiñijeti Nazare cuumiri iicaumañoti Judea jiiñijevi Belen cuumijaagovi, tuucuumivi David ifiivuhigo, Jose diibo iyaachimihai cuumioobo iicaumaño.

5 Jaanegui fuubo Belen cuumijaago imomoco acaatin#sutuumisi Mariama, diigoco ataabavaujigo oovago icacuugoma.

6 Jaamisi Belen cuumiri icaumaaca Maria iseemevaqui aivucuuhi.

7 Jaago iticonioseque seemevauhi. Jaagoro gaachehubaryuneri iimi-bociugoro faiji iibañeri ejeebunohallivi tooseeque siucaruuhi miyaminaa icigafija diitisivi #futucutimaño.

Toomominaa.

8 Jaanaa Belen cuumiti sihigovi icahicaumo fiitij#suno joomi toomominaa fucuhachuta cigatimo icahicauhi ihovejamico ootomomo.

9 Jaamovi imimañobati Moocaani toomominaafi jafeveuhi. Jaasumiro Aivoj#bo Moocaani imi diitohallidi aricuno ach#ciuhi. Jaaneri sihidi iguiumo.

10 Jaarunaa Moocaani toomominaafi diitoco nuuhi: Mihiguidino, am#haidi imibogoco sivahi. Jaaneri famooro imo imo icaji.

11 Jaachiji fiivoobo am#haidi David cuumivi Taajasuminaafi Aivoj#bo Cristo.

12 Jaano gaajabadi iicanoco mahaty#meji seemeneque gaachehubaryuneri minicinisee faiji iibañeri ejeebunohalliri siuciniseeque, nooboro.

13 Jaasumiro sihidi saatoho Moocaani toomominaa niquejeoto diibo cojivi jafeveuhi. Jaamo Moocaanico iimomo neehicauhi:

14 ¡Imicani Moocaani caamovohigo iicaaboco mihimo! Jaanoti jinijehallivi gaifimi diibo onoobadi imino iicamo sajeebi iicajino, noomoro.

15 Jaamoro niquejefañu ufuucuunobuunati ijoomi toomominaa sanomiro noocasiuhi: Masigo Belenjaago jino iicanoco memeecequi Aivojibo itoomominaafeenedi mihaico jibogonoco,

16 noomoro goovano ufuumo atyimeuhi Jose, Maria, bu seemene faijhuri ejeebunohallivi suciniseema icamisico.

17 Jaanoco aatyimeumoro jibuguumo Moocaani toomominaafi diitoco tooseeti jibuguumo.

18 Jaanoco paryi uguubuunoti diito eneeneri eetyehicauhi.

19 Jaarunoco lliivi Maria ijeebifañodi guubunichicauhi toonoco esamaaigoro.

20 Jaanoti ijoomi toomominaa dojicuviro uumicuuihi. Moocaanico agajimoro, imehicauihi uguubuunoti aatyimeunoma iicamo, diitoco jibugubadi icauneguiha.

Jesuco Templojafaño Ifusumisi.

21 Jaanobuunati sahuse juugahuseti mifucuci, safucu icanoti toosee meehe nigacico quiticisuumisi. Jaamisiro tooseeque momoniumisi Jesuti Moocaani toomominaafi Maria oovautigocoro unuumomoco.

22 Jaanobuunati Moise tajiba onoobadi ifico iimibachufucuva iifinudi tooseeque satyuumisi Jerusale cuumijaago Aivojibo Moocaanidiro ificuuqui.

23 Jilli mooniumisi Moocaani tajiba jilli noonoro acaatinicinineguiha: Paryi gaifimi iticoni ifiivomo Moocaanidi ijeevadi ficucafeteji, eneeneguiha.

24 Jaaneguiha fuumisi Moocaani tajiba onoobadi, iicanoco jeeceivo asimico ficutumisi: Namuduucumisi iicahachiji, nimihumisi iicahachiji onoobadi iicanoco.

25 Jaasumivi icahicaubo Jerusalevi Simeon onoobo imihusene miyaminaafi. Jaabo Moocaanico ejeeceivoobo teemehicauhi Israel cuumiminaa ataajajinoco.

26 Jaabo Simeonma Moocaani Gaija icahicauhi. Jaabo diiboco jibuguuihi: Moocaani agalluubo Cristo ifiivooboco aatyimetinohachuta iguijevejitinoco.

27 Jaabo templojafaño fuuhi Moocaani Gaija noojiri. Jaanaa Jesuco caanimisi satyuuhi templojafaño tajiba onoobadi imooniqui.

28 Jaaseeque Simeon ihibicuboro Moocaanico imuuihi jilli nooboro:

29 Aivojibo, ivi sajeebi jaafa chuumucuuihi. Daatyimesucuuihi uujoho dijeeceivominaafico unuunoco:

30 tahaalliri imino atyimecuuihi taajasuminaafico

31 paryicino miyaminaa imefeenevi ificuuboco.

32 Diibo sesehachici. Jaabo israelmi icatirumoco achicijiibo, iicumiminaa israelmico cahacisusujiibo, nooboro.

33 Jilli tooseeti eneeneri caanimisi Jose, Maria icamisi sihidi jabafitehicauihi.

34 Jaadi Simeon caanimisico imino unuuboro, seeji Mariaco nuuhi: Meeci jiisee seemene icahi diibofoenedi Israel cuumiminaati sanoodimo aafomo finiji. Jaanoti saatoho taajaji. Jaabo jibogobadi iicaabo. Jaaboco sihidi saatoho jheguejimo.

³⁵ Jilli gaajacafetejino paryi famoova ijeeb#nofaño esamaaino. Jaanotiji #di paryi toono aamigari dijeeb#co miquticibadi jeevajino, nooboro.

³⁶ Jaanaa bu tolliro tomañeri icaugo saafigo gaigo Moocaani onoonoco ihiimaahicaugo Ana onoogo; Famuel onoobo Aser cuumioobo aicigai. Jaago aivo amiyagurucuu aivo bobagocaja iicausumi atajevaugo sahuse juugahuseti mificabaci idinoro aijima icaugo.

³⁷ Jaanoti jisumi ochenta y cuatrodino ficabava icacuugo fibaijigoti. Jaago templojafañoti iinehicautigo cuujehachuta, fucuhachuta icano Moocaanico jeehivehicaugo machuco aagagoro Moocaanima iimaahicaugo.

³⁸ Jaago tahi iicaumojaagovi gataavugo. Jaagoro Moocaanico iticoni iimuudi ticovaugo Jesuditi ij#buguugo paryi famooro Jerusale miyaminaa atajajinoco eteemehicaumoco.

Josemi Nazarevi Dojicuviro Uhuumiuno.

³⁹ Jaadi aivoj#bo Moocaani taj#ba onoobadi omoonihicaunoco iimivuuno nigaciti uumicuumo dojicuviro Galilea jiinj#jevi iicummi Nazare cuumijaago.

⁴⁰ Jaanaa toosee ujusisee quehecutosere feehicauhi janaanici gaajaseere. Jaaseeque sihidi Moocaani imino moonihicauhi.

Jesu Templojafaño Icauhi.

⁴¹ Jaanobuunati caanimisi fanooficaba ticovovi Jerusalejaa feehicauhi Pascua j#baimofiiri.

⁴² Jaanaa Jesu fahuseeci motihaiti mificabaci iicacuudi famooro Jerusalejaa fuuhi fahij#varo toj#baimojaa ofoonicibadi.

⁴³ Jaanaa tobaimo ifinicuunobuunati uumicuumaaca Jesu Jerusaleviro fitafutuuhu seejimisi gaajaciutinaaca.

⁴⁴ Fine miyaminaafeenedi saabo, noomisiro safucuhachuta saaumisi. Jaadi guinuurumisi iyotofañodi, agaajamehejefañodi icano.

⁴⁵ Jaaruumisi aatyimeutinéguiiha dojicuviro Jerusalejaa uumiumisi, tahi diiboco iguininutumisi.

⁴⁶ Jaamisi mifucuci, safucu icano nijequeti jari atyimeumisi templojafaño, Moise taj#ba gaajaminaafeeneri gic#niba icauboco. Jaaboco diitoco uguubunic#boro dilluhicaubo.

⁴⁷ Bu diito diiboco idillunoco gaajano iimusuhicauneri sihidiro jabafitehicauhi, sihidi diibo agaajaneguiiha.

⁴⁸ Jaaboco caanimisi aatyimeumisiro sihidi guucibauhi. Jaanegui seeji nuuhi: Beshá, ¿collihi misico jilli moonihi? Diicaani, uujoho icano gaihuinimisiro ico miguiinehicaui.

⁴⁹ Jaanegui Jesu diitisico nuuhi: ¿Collihi uco miguiinehi? ¿Nacu magaaatitahi Guihirubi iijafaño iicajinoco? nooboro.

⁵⁰ Jaarunoco gaajautimisi diitisico diibo unuunoco.

⁵¹ Jaadi diitisima fuubo Nazare cuumijaago. Jaabo diitisima imino icahicauhi. Jaarunoco seeji lli#vi ijeeb#faño ficuhicauhi.

⁵² Jaanaa Jesu jusiiboro feehicauhi ifiiti, ihesamaajeti icano. Jaaboco Moocaani, tolliro bu paryi miyaminaa icano gajihicauhi.

3

*Jua Nitiminaafi J#beguehi Sicaihigoti.
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹ Jaanaa Tiberio onoobo fahuseeci satihai icano ficabava aivoj#boti icacu-naaca, Poncio Pilato Judea aivoj#boti icauhi. Jaanoti Herode onoobo* Galilea aivoj#boti icauhi. Tolliro inahabo Felipe Iturea, Traconite onoojiinije aivoj#boti icauhi. Jaanoti Lisania onoobo Abilinia jiinije aivoj#boti icauhi.

² Jaanoti Anas onoobo, Caifas onoobo icamisi sacerdotemi aivoj#tisi aivo imiyamisi icauhi. Jaasumi Zacaria achi Juaco Moocaani ij#bogoco aciuhi sicaihigovi.

³ Jaabo Jua fahigovadi fuuhi Jordan onoojiinidi miyaminaaco: Minitisuquimaje. Jaamoro am#hai eedeehifico mejeevesucu am#hai imitico ibusuqui, nooboro.

⁴ Jilli icauno Moocaani iimaaminaafi Isaia tolli nooboro acaatinuono: Saafi miyaminaafi ico guubuvusuhi sicaihigojaagoti: Mihimibachu Aivoj#bo ji#haico; ticovoji meheetavo.

⁵ Ifagajinoco sanoticovoro magahafusu. Paryi ifabaino, ifagajino icano sanoticovoro moonicafeteji. Ji#hai#o ciryu ciryu iicaj#je ticuvusucafeteji. Iimiti#je imibachucafeteji.

⁶ Jaanoco paryi jiinijeminaa atyimeji taajasuco Moocaani aacinoco, noonoro.

⁷ Jaabo Jua, miyaminaa diibojaa ifico initisuqui asaamoco neehicauhi: #Am#hai jiinimomibadi mihicano miyaminaa! #M#joho am#haico j#beguehi i#hicuno ifit#vonoti magaaqui?

⁸ Jaanegui imino mihica, am#haiti, am#hai eedeehifico mejeevesuno, foovono ihifuvusuqui. Jaamoro monocasidino: M#hai Abraham iyaachimihai, noomoro. Am#haico neehi: Jiba guisiba icarubati Moocaani fiivusujirahi Abraham iyaachimiti.

⁹ Jigaaje imibaicin#cuuhi imohonoco iquit#qui. Jaama#o iimitinoco onoovaho quiticafeteji c#jigaifa#o ij#gasucafetequi. Jaabadiro iimitimo c#jigaifa#o j#gasucafeteji, nooboro.

¹⁰ Jaanegui miyaminaa diiboco dilluui: #Milli jana momoonijirahi? noomoro.

¹¹ Jaanegui Jua diitoco iimusuui: Gaachehunoma miijaaci caamoo-jama mihicaabo sajaati mahaci icaamoojama achahaaboco. Jaabadiro machutaama mihicamo iinoma achahaaboma mihifocasi, nooboro.

¹² Jaabadiro Impuesto jaadusuminaati saatoho saauhi initisuquimaaivaumo. Jaamo Juaco dilluui: J#bogominaafi, #milli jana m#hai momooniji? noomoro.

¹³ Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Taj#bafa#o onoonobadi majaadusu. Jaanoti toono janaanici miyaminaaco majaadusudino, nooboro.

¹⁴ Jaabadiro saatoho amocasiminaa diiboco dilluui: #Jaanaa m#hai milli momooniji? noomoro.

Jaanegui diitoco iimusuubo: Imitino momoonimoro, sicama#ohalliti saatohohallivi mihiimaamoro icano. Sitaanoco ajashuno mudumit#cidino. Jilli am#hai dudicamaaje jaadamaryo imo imo mihica, nooboro.

¹⁵ Jaanaa miyaminaa esamaahicauhi s#cujeeb#je teemehicauhi: Fine Jua diiburucu Cristo, noomoro.

¹⁶ Jaarunaa Jua famoocoro nuuhi: Uujoho miyaano am#haico n#faihuri nit#hi. Jaanoti saajiibo saafi Moocaani Gajari, c#jigairi icano initijiibo. Diibo tajanaanici sihid# mityahi diibobadi uujoho jeevat#hi. Jaama#o conovaha bu diibo t#haipaaje duujeque sinaayujirunova.

* **3:1** Herode Imityaabo onoobo Jesu ifivuusumi iicaubo chuumucuui. Jaaneguiha tusumi diibo seemene Herode Antipa onoobo icauhi.

17 Ihusefaño ibusuba icacuuhi trigo ñaava toogaiño meehunoco ibusuqui ijeevadi itoogaiñoti. Jaano ifagaañooco ficujiibo ijafaño. Jaanoti iimeehunoco ifiniñitino cñijigaifaño jigasujiibo, nooboro.

18 Jiibadi, bu siibadije icano fajñinñiboro Jua miyaminaaco jñbeguehicauhi iimino jñbogoco.

19 Tolliro aivojñibo Herode onooboco ñbaubo Herodia onoogo inahabo Felipe taabaco udumñicñunohalliti, tolliro sihidi iminootino omoonihicaunohalliti icano.

20 Jaarunoco Herode guubutñibo janaanici imitino moonñubo. Juaco civojafaño ficuubo.

Jesuco Initiuno.

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Jaano imega paryi miyaminaaco Jua inithicausumi, tolliro bu Jesu nitisuquimaaiuhi. Jaabo iteehifañoti ihinuuboro Moocanima ihimaau-naaca niqueje faayacafutuuhi.

22 Jaanofeenedi Moocaani Gaija foovono niituuhi diibohallivi nimihubadi jeevaabo. Jaanaa guubuvusuuno niquejefañoti unuuno: Hjóho Agaijñibo Taseemene, iri sihidi imo imo icahi, unuuno.

Jesu Eedeetemihaiti Jñbogono.

(Mt 1.1-17)

23 Jaadi Jesu saafi, siino fahuseeci icano ficabava iicacuudi idudicamaajeque ticonñubo. Jaabo Jose seemeneu tolli esicñihicaurumo. Jaabo Jose Eli seemeneu.

24 Jaabo caani Matat onoobo Levi seemeneu. Jaabo Levi caaniu Melqui. Jaabo caaniu Janai. Jaabo caaniu Jose.

25 Jaabo caaniu Matatias. Jaabo caaniu Amos. Jaabo caaniu Nahum. Jaabo caaniu Esli. Jaabo caaniu Nagai.

26 Jaabo caaniu Maat. Jaabo caaniu Matatias. Jaabo caaniu Semei. Jaabo caaniu Jose. Jaabo caaniu Juda.

27 Jaabo caaniu Joana. Jaabo caaniu Resa. Jaabo caaniu Zorobabel. Jaabo caaniu Salatiel. Jaabo caaniu Neri.

28 Jaabo caaniu Melqui. Jaabo caaniu Adi. Jaabo caaniu Cosam. Jaabo caaniu Elmodam. Jaabo caaniu Er.

29 Jaabo caaniu Josue. Jaabo caaniu Eliezer. Jaabo caaniu Jorim. Jaabo caaniu Matat.

30 Jaabo caaniu Levi. Jaabo caaniu Simeon. Jaabo caaniu Juda. Jaabo caaniu Jose. Jaabo caaniu Jonan. Jaabo caaniu Eliaquim.

31 Jaabo caaniu Melea. Jaabo caaniu Mainan. Jaabo caaniu Matata. Jaabo caaniu Natan.

32 Jaabo caaniu David. Jaabo caaniu Isai. Jaabo caaniu Obed. Jaabo caaniu Boos. Jaabo caaniu Salmon. Jaabo caaniu Naaso.

33 Jaabo caaniu Aminadab. Jaabo caaniu Aram. Jaabo caaniu Esrom. Jaabo caaniu Fares. Jaabo caaniu Juda.

34 Jaabo caaniu Jacob. Jaabo caaniu Isaac. Jaabo caaniu Abraham. Jaabo caaniu Tare. Jaabo caaniu Nacor.

35 Jaabo caaniu Serug. Jaabo caaniu Ragau. Jaabo caaniu Peleg. Jaabo caaniu Heber. Jaabo caaniu Salo.

36 Jaabo caaniu Cainan. Jaabo caaniu Arfaxad. Jaabo caaniu Sem. Jaabo caaniu Noe. Jaabo caaniu Lamec.

37 Jaabo caaniu Matusale. Jaabo caaniu Enoc. Jaabo caaniu Jared. Jaabo caaniu Mahalaleel. Jaabo caaniu Cainan.

³⁸ Jaabo caaniu Enos. Jaabo caaniu Set. Jaabo caaniu Adan. Jaabo Adan Moocaani seemeneu, diiboco Moocaani eheetavumaño.

4

Jesuco Iji Inisuuno.

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jaadi Moocaani Gaija Jesu iffaño gahaficinibo Jordan onoohifañoti uumi-
uhi. Jaaboco Moocaani Gaija sicaihigovi satyuuhi.

² Jahi icaubo sanihiba, siino fahuseeci icano fucuva, jinejebaco
amachutiboco iji nisuuhi. Jaadi jari diiboco ajeba aivuuhi.

³ Jaanegui ihiji diiboco nuuhi: Miyaano Moocaani Achi idiicahachiiji jiba
guisibaco dinoo, maahuti ifivetequi, nooboro.

⁴ Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Caatinihaamefaño noono: Miyaminaafi
sano maahu sefariro icajitih, tolliro bu Moocaani iiji sefari icajiibo, noono,
nooboro.

⁵ Jaadi ihiji diiboco satyuuhi caamovogaji nijequevi. Jaaboro diiboco
ifusuubo goovanogayi paryi jiinije miyaminaa cuuminoco.

⁶ Jaaboro diiboco ihiji nuuhi: Ico uujoho aciji paryi jino mityaco. Jaabo
tuucuumijequetajibahi uujoho gaayiciuhi paryi jinoco. Jaanoco uujoho aciji
uujoho iimogomoco.

⁷ Jaanegui taaguino ememuivooboro uco idiimooboro edecivohachiiji
paryi diinejeji, nooboro.

⁸ Jaarunaa Jesu diiboco iimusuuhi: Uuti buhigovi diica Satanas,
Caatinihaamefaño jilli noono: Aivojibo Moocaanico diimo. Jaaboro
saaficoro diiboco deecivo, noono, nooboro.

⁹ Jaadi siino ihiji diiboco satyuuhi Jerusale cuumijaago. Jaaboro tem-
ploja niibahucuvi caamo diiboco asatyuboro nuuhi: Miyaano Moocaani
Seemene idiicahachiiji juugati daacoto baavi,

¹⁰ miiro Caatinihaamefaño noono:
Moocaani itoomominaaco tajibaji ico iteemequi.

¹¹ Ico ihusenehallivi gañiyicijimo. Jaabo guisiba sefavi nanigaivatibo dii-
ahi, nooboro.

¹² Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Tolliro bu Caatinihaame neehi: Di-
haivojibo Moocaanico nisujirahana, noono, nooboro.

¹³ Jaarunaa ihiji diiboco siino nisujiruno achahacuunegui diiboti buhigovi
minifutuubo gueenenehachuta.

Jesu Idudicamaajequeticonihi Galileavi.

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jaadi Jesu uumiuhi Galileavi Moocaani Gaija mitya iffaño gatyuuci
icaabo. Jaaboti paryi toojiinijeminaa jibocasihicauhi.

¹⁵ Jaabo paryi tuucuumije sinagogajanofaño jibogooboro feehicauhi.
Jaaboco famooro imehicauhi.

Jesu Nazarevi Icahi.

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Jaanegui Jesu Nazare cuumijaa fuuhi tuucuumivi ifivuuhigo. Jaaboro
judiomijaguisifucu sinagogajafaño jicafutuubo, ijeevamaje iicanicibadi.
Jaaboro julleveubo Caatinihaameque ihiimaasuqui.

¹⁷ Jaaboco Moocaani iimaaminaafi Isaia aameque aciumo. Jaahaameque
faayicubojilli noonoco atyimeuhi:

¹⁸ Aivojibo Gaija tahallivi icahi. Uco ijeevadi ficuuhi iimino jibogoco
idaasufimoco aciqui. Uco galluubo ijeebino idaasufimoco

buheesuqui, civojafa iicamoco taajasubogoco jibeguequi, aatyimetimo aallinoco faayiqui, idaasuno omoonimoco taajasuqui,
 19 Aivojibo imino omoonijisumico jibeguequi, onoonoco.

20 Jaaboro Jesu toohaameque afabaacuuboro sinagogaja amusuminaafico aaciuboro casivuuhi. Paryi toojafaño iicaumo imino diiboco finichicauhi.

21 Jaadi ticoniubo onoobo: Jifucu icacuuno amihai imefeenevi Caatinihaamefaño jilli onoono, nooboro.

22 Jaanaa paryi famooro Jesuditi iimino iimaahicauhi. Jaamoro jabafituuhi ovosino iimaaco diitoco eneehicauneri. Jaamoro noocasihicauhi: ¿Nacu jaani Jose achi icatino? noomoro.

23 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Fine amihai uco meneeji onoonicibadi: Taabuminaafi idiicaabo tahi iro difico buheesu, noomoro. Jaamoro uco meneeji: Capernaupi omoonunoco muguubuubadi jino dimiya jinijevi mooni, meneeji,

24 nooboro cuhubacafutuubo ihiimaaubo: Miyanotiro amihaiico neehi, chahaabo aivo Moocaani iimaaminaafi iinijevi imino agaayicafotoobo.

25 Miyaano, aivo sihidi fibaijito gaigoomi icaurahi Israel cuumivi; Moocaani iimaaminaafi Elia onoobo iicausumi aiguutino mificabaci, saficaba, sificabatifeenedi icano ticovovi. Jaaneri toojinijevi sihidi ajeba icauhi.

26 Jaarumo Israel cuumi fibaijitojaa Moocaani Eliaco galluutahi, saafigoro Sarepta cuumi Sidon cuumi fiitino iicaucuumiri iicaugojaa galluubo.

27 Jaabadiro bu sihidi icaumo Israel jinijevi fojohori iguihuvaumo Moocaani iimaaminaafi Eliseo iicausumi. Jaarumoti saafiiba buheesurautihi idiiboro Naaman onoobo Siria jinijeoobo buheesucafutuuhi, nooboro.

28 Jilli unuunoco uguubuumoro paryi sinagogajafaño iicaumo sihidi sifiratuuhi.

29 Jaamo aganiivuumoro Jesuco tuucuumiti buhigovi ganiuhi. Jaamoro diiboco satyuumo ifagaji niquevevi togaji niqueveti diiboco iganiiqui togajihallivi tuucuumi iicaugajifaño.

30 Jaarunaa Jesu diitofeenedi afatyuuboro fuucuuhi.

Saafi Iimitino Ijima Iicaubo.

(Mr 1.21-28)

31 Jaaboro Jesu fuuhi Capernaupi Galilea jinije cuumivi. Jahi jibeguehicaubo miyaminaaco jaguisifucusumi.

32 Jaaneri eetyehicaumo diitoco mityano aivojibo iijibadi icaneri ijibeguehicauneri.

33 Jaanaa sinagogajafaño icaubo saafi iimitino ijima iicaubo. Jaabo gaihivu- uhi:

34 Miihaico suufeni. ¿Collahi miihaijaa saahi ijoho Jesu Nazareoobo? ¿Jaabo saahi miihaico finisuqui? Ico uujoho gaajahi. Ijoho idiimiibo Moocaani, nooboro.

35 Jaanegui diiboco Jesu ibauhi: ¡Livi diica! ¡Jaaboro diiboco deevesu! nooboro.

Jaanegui ihiji imiyaminaafico baavi ganiuhi diito imefeenevi. Jaaruubo diiboco milli moonitibo diiboti iinuuhi.

36 Jaaneri famooro iigutumoro fahigova noocasihicauhi: ¿Coyomo iimaajino? Jaani aivo mityano aivojibo iijiri tajibahi jimico. Jaaneri diito iinehicahi, noomoro.

37 Jaanoco Jesuditi jibocasicuumo fahigovadihallidi iicaucuumijeri.

*Jesu Buheesuhi Simon Pedro Baaboco.**(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Jaadi Jesu sinagogajafañoti ihiinuudi fuubo Simon Pedro iijafaño. Jaanaa Simon Pedro baabo sihidi guihuvauhi sinafeteri. Jaaneguiiha Jesuma iimaumo diigohallivi.

³⁹ Jaanegui Jesu diigojaagovi idijivuuboro iguihuvaco #baubo. Jaaneri iguihuva diigoti bucuuhi. Jaasumiro agaaniivuugoro diitoco jeehivehicaugo.

*Jesu Ajashutimo Iguihuvamoco Buheesuhi.**(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Jaanaa mihijicuudi fanoova guihuvari iguihuvamoco Jesujaa sivahicaumo. Jaamohallivi ihuseque ificuuneri buheehicaumo.

⁴¹ Jaamo paryi iguihuvamoti, tolliro saatohofañoiti imitino ijimi ihiinomoro gaibacinimoro neehicauhi: Hijo Moocaani Achi, noomoro.

Jaarumoco Jesu ihibauboro iimaasuhicautihi, diibo Cristo iicanoco diito ihijimi agaajahicauneguiiha.

*Jesu Galileavi J#beguehi.**(Mr 1.35-39)*

⁴² Jaanaa mesesevecuudi Jesu fuuhi tuucuumiti buhigovi. Jaaruuboco miyaminaa iguiinuumo diibovi ifutuuhi. Jaamoro diiboco gaij#urumo foot#bo iicaqui.

⁴³ Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Tolliro bu siicumijeque aciji Moocaani aivoji j#bogoco, toonogui uco galluubo, nooboro.

⁴⁴ Jilli iguehicaubo Jesu Galilea sinagogajanofaño j#bogooboro.

5*Sihidi Ejeevano Fiici.**(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)*

¹ Safoono Jesu icahicauhi Genesare muuaijiniri. Jaanaa miyaminaa sihidi gaseuhi. Jaamo diiboco ijene jimatajeruhicauhi Moocaani j#bogoco uguubunoco iimugumaño.

² Jaanaa Jesu atyimeuhi migaaci meenegaacico jiinigaibaahojiniri icanoco. Jaanaa togaje abajato fiiciminaa ihiinumoro isinicuhunoco nitihicauhi.

³ Jaanegui Jesu sagafa jicafutuuhi Simon meenega iicaugafaño. Jaaboro taj#baubo tehesijisuno imeenegaco ijinita iminiyuqui. Jaadi Jesu ifagafaño acas#vuudi ticoniubo ij#buguubo tahigoti.

⁴ Jaabo ihiimaanoco iimivuudi Simonco nuubo: Dimeenegaco satyo janaanici amachimañovi. Jaaboro disinicuhunoco gañi. Jaabo taavaco d#cihi, nooboro.

⁵ Jaanegui Simon nuuhi: J#bogominaafi, m#hai fucuhachuta dud#camaaimoro mihicacuurumo ajashuno mihicitih. Jaarunaa #joho eneenegui gañ#ji tasinicuhunoco, nooboro saatohoma

⁶ gañ#umo. Jaabo sihidi taavaco baasuhi. Jaaneri isinicuuhi gallica-maaiuhi.

⁷ Jaanegui saatoho igataavominaa sigafaño iicaumoco coovaumo diitoco ihamusuvaqui. Jaanegui asaamoro fagaacicoro gahafusuuhi taavari. Jaaneri togaaci niituurahi.

⁸ Jaanoco Simon Pedro aatyimeuboro Jesuguiino memui#vuuhi. Jaaboro diiboco nuuhi: Aivoj#bo, uuti buhi difoo, uujoho imit#m#naafi, nooboro

⁹ sihidi taavaco #ciuneri sihidi ajabafivutuumaño. Bu tolliro famooro igutuuhi.

¹⁰ Tolliro bu Zebedeo seeme igutuuhi Jacoobo onoobo, bu Jua icamisi Simon gataavominaatisi.

Jaarunaa Jesu Simonco nuuhi: Diiguetejirahana. Jisumitiro miyaminaa fiiciminaafiti diicaji, nooboro.

¹¹ Jaadi imeeneneque isi asatyuudi fanoocoro ejeevesuumoro fuucuumo Jesu dojicuti.

Jesu Foojohoma Iicaaboco Buheesuhi.

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jaanaa Jesu tuucuumijeri icaunaaca saafi gaseuhi foojohoma iicaubo. Jaabo Jesuco aatyimeuboro memuuvuubo, jiinijejaagoviro diiciniiboro diiboco nuuhi: Aivojibo, idiimogohachiji uco buheesu, nooboro.

¹³ Jaanegui Jesu ihuseri diiboco ududiciuboro nuuhi: Imeguehi. Buheetecu, nooboro.

Jilli unuuseumiro ifoojoho diiboti buuhi.

¹⁴ Jaaboro Jesu tajibauhi miñhaiñobaco jibogotibo iicaqui. Jaaboco nuubo: Difoo. Jaaboro sacerdotejaa difico dihifusuto. Jaaboro toono ico iimibachuno jaadabadi iicano asigayiti satyoobo Moocaanico deecivoto Moise atajibaunobadi iicanoco. Jaanoco miyaminaa aatyimemere igajaqui ubuheecunoco, nooboro.

¹⁵ Jaanaa Jesuti jibocasiuno janaaniviro feehicauhi. Jaabojaa sihidi miyaminaa igaivehicauhi diiboco uguubunicivamoco iguihuvanoti ibuheesuqui.

¹⁶ Jaarunaa Jesu miyaminaa achahahi ofooboro Moocaanima iimaahicauhi.

Jesu Buheesuhi Idino Isifañuboco.

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Safoono Jesu miyaminaaco jibeguehicauhi. Jaanaa diibo fiitino giciniumo saatoho fariseomito, caatiniminaa icamo Galilea, Judea, Jerusale icacuumijeti asaaciniumo. Jaamofeenevi Moocaani mitya ifusucafetehicauhi iguihuvamoco ubuheesunofeenedi.

¹⁸ Jaanaa gaseumo saatoho gaifiimi idino isifañuboco cigaiijeri ihiibimoro fañoojavi jihacumoro Jesu imefeene ifaduqui moonihicaurumo.

¹⁹ Jaarumo jicafetequi imoonicuuruhi sihidi miyaminaama etetecinunegui caamo ufuumoro iniibahucuco afaayiciumoro iguihuvauboco icigaiijema caamoti niitusuumo miyaminaa uufocodi. Jaamoro Jesu imefeenevi faduumo.

²⁰ Jaano diito miyaavogoco Jesu aatyimeuboro iguihuvauboco nuubo: Miyaminaafi, dihimiti ico buusucafutucuuhi, nooboro.

²¹ Jaanoco uguubuumoro fariseomi, caatiniminaa icamo ticovauhi esamaaiumo: ¿Mijoho jaani jilli onooboro Moocaanico ihiimaari imitino omoonibo? ¿Mijoho imitico buusujitirahi? Saafiro Moocaani imitico buusujirahi, noomoro.

²² Jilli noomoro esamaaiunoco Jesu agaajaciuboro nuuhi: ¿Collihi amihai tolli mehesamaahi?

²³ Fameediro ihirunoco dihimiti imibachucafutucuuhi neehi, tolliro bu gañivoobo, diigo onoono.

²⁴ Jaaneguiiha amihaiico gaajasuji uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo jiinjehallivi imiti imibachu mityama iicanoco, nooboro.

Jaadi nuubo idino isifañuboco: Ico neehi, gañivo. Jaaboro dicigaiijeque diicibo, fuucu diijajaago, nooboro.

25 Jaasumiro idino isifañubó gañivuuhí diito imefeeneví. Jaaboro icigaijeque toonohalliví isicinihicaunoco ñicuboro fuucuubo ijajaago Moocanico imooboro.

26 Jaaneri famooro ajabafituumoro Moocanico imehicaumo. Jaamoro sihidí iigutumoro nuumo: Jaachijí mahatyimehí aivo ajabafiranoco, noomoro.

Jesu Levico Coovahi.

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Jaanobuunatí Jesu fuuhí impuesto jaadusuminaafi Levi onoobojaago, ajaadusuhicaumañeri gicíniba icauboco nuutuubo: Tadyojicutí disaa, nooboro.

28 Jaaneguí Levi fuuhí Jesuma paryí fanocoro toonoví ejeevesuuboro.

29 Jaaneguí toonobuunatí Levi Jesudí eetavuuhí ijafaño guiraajñbaimoco. Jaanaa sihidí saatoño impuesto jaadusuminaa imachuqui gicíninícíníuuhí diitoma, bu sihidí saatoño miyaminaa icano.

30 Jaanoma iicamo fariseomí, caatiniminaa icamo Jesu jñbogominaadití imitíno iimaauhí: ¿Collíhi amñhai mamachuhi, mahaduhí icano impuesto jaadusuminaama, bu saatoño imití miyaminaa icamoma? noomoro.

31 Jaaneguí Jesu diitoco iimusuuhi: Imimo iguihuvatímo taabuminaafico imogotatíhi. Jaanotí iguihuvamoro imoyñcífíhi taabuminaafico.

32 Jaabadíro uujoho imino icahí onoomoco cuuhuvaquí saahinítíhi. Imi-fiitímeguí saahí iimití ifíico ijeevesuquí, nooboro.

Jesuco Dilluumo Machutímo Aigafinohallívi.

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Jaaneguí diito Jesuco dilluuhí: ¿Collíhi jana Jua jñbogominaa, fariseomí jñbogominaa icamo machutímo aigamoro sihidí Moocanima iimaahícamo? ¿Jana millítí dita machuhicahí, aduhicahí icano? noomoro.

34 Jaaneguí Jesu oovícuboro iimusuuhi: Taabava jñbaimoví oovícíhi. ¿Nacu amñhai taabava jñbaimojaa mucuuhuvamoco machusutímo mahaigasujirahí tojaabo icanaaca? Tobadí tajñbogominaama icahí.

35 Jaanotí icajinehiica diitedití uco udumítíicijino. Jaadí jari ñdaasuno iicanerí aigajimo, nooboro.

36 Jaaboro diitoco bohono Moocaani jñbogoco ijñbeguequí jillí ohoovícuboro nuubo: Mñhaiñooba aivo bochehu gaachehutí quiticítatíhi eedechehuco imaahuníqui. Jaanotí tollí imooníruva bochehu icaruno eedechehubadí icacujiruno. Jaanomaryo bobaryu eedechehufañotí imijitírahí.

37 Jaabadíro bofaihu aivofaihuco asimí meehe eetavota eedejutafaño mificutatíhi. Jaanotí tollí momooníruva tofaihu tujutaco ejerucarunerí fatyeyirahí. Jaaneri tofaihu, tujuta icano gaññcafeteyirahí.

38 aneguí bofaihuco bojutafaño mificutahí. Jaano fanocíro imino ficucafetefíhi.*

39 Siino nuubehiica: Eedeefaihuco aivofaihuco aadumo, bofaihuco imogotatíhi: Eedeefaihu aivofaihu imíhi, noomoro.†

6

Jñbogominaa Icíhi Arrozbadí Ejevano Trigo Onoonoco Jaguisifucusumí.

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

* 5:38 Jillí Jesu nuuhí eedeejñbogoco mejeevesumoro bohono jñbogocoro meheetavejí. † 5:39 Jillí nuubo eedeefíico mihimogomoro bohono ifíico mihimeguejítinoco.

1 Safoono Jesu jaguisifucusumi basutaanofeenedi igooboro feehicauhi. Jaanaa ijibogominaa trigo noovataco icimoro feehicauhi. Jaamoro ifagaañoooco ihuseneri iquichecimoro ifagaañoooco machuhicauhi.

2 Jaanegui saatoho fariseomoto diitoco dilluui: ¿Collihi amihai mududicamaahi jaguisifucusumi momoonitatinoco? noomoro.

3 Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: ¿Jana amihai magaatihicaamefa onoonoco, safoono David diiboma iicaumo ajebama icamoma omoonunoco?

4 Miïro Moocaani iijafaño ufuuboro jeeçivo maahunoco #ciuboro machuubo, jaaboro bu tolliro aciubo diiboma iicaumoco icano. Toono Moocanico ejeecivucuuno maahunoco idimoro sacerdotemi machujirahi, nooboro.

5 Jaadi bu tolliro nuubo: Jaguisifucusu mityano mehesicinahi. Miyaano tolliru. Jaaruno janaanici uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo mityahi, nooboro.

Ihuse Ifigatyuubo.

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6 Jaadi sifoo jaguisifucusumi Jesu sinagogajafaño ufuuboro ticovauhi miyaminaaco ijibogoobo. Jaanaa icaubo saafi miyaminaafi imiyanaagohuse ifigatyuubo.

7 Jaanaa caatiniminaa, fariseomi icamo #finichicauhi Jesuco: ¿Naa jaguisifucusumi buheesujiibo? noomoro siibadi iicanohalliti diibohallivi ihiiamaqui.

8 Jaamo tolli eesamaaiunoco agaajaciuboro ihuse ifigatyuboco nuubo: Gañiivoobo jono diitofeenevi dulleeve, nooboro. Jaanegui diibo agañiivuuboro feenevi julleeveuhi.

9 Jaadi Jesu diitoco nuuhi: Ene amihai dilluji: ¿Jinejeque Moise tajibauhi jaguisifucusumi momooniqui iiminoco, nacu iimitinoco? ¿Mubuheesunoco, nacu miguijeninoco? nooboro.

10 Jesu ihuufocori iicaumoco fahigovaco emeeciuboro nuubo ihuse ifigatyuboco: Dihuseque fallirihicaru, nooboro.

Jaanegui diibo afallirihicaruuneri diibo use imituuhi.

11 Jaaneri saatoho sihidi sifiratuuhi. Jaamoro sanomiïro dillucasihicauhi: ¿Milli fine momoonijirahi? noomoro Jesuditi.

Jesu Icihi Minisuminaati Fahuseeci Motihaiti Miimisiici Idino.

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Jaasumi Jesu fuuhi ifabaijaago Moocanima ihiiamaqui. Jaabo icauhi fucuhachuta cigatiibo Moocanima ihiiamaaboro.

13 Jaanaa meseseveudi coovaubo ijibogominaaco. Jaamoti aciubo fahuseeci motihaiti miimisiici idimoco. Jaamoco momoniubo minisuminaati.

14 Jaamo momono jino Simon icaruuboco Pedroti omomoniubo, Andre onoobo Simon nahabo, Jacoobo, Jua, Felipe, Bartolome,

15 Mateo, Tomas, bu Jacoobo Alfeo onoobo achi, bu Simon onoobo cananistamioobo,

16 Jacoobo achi Juda, bu sajuda Iscariote onoobo Jesuco aaciujiiibo icamo.

Jesu Sihidi Miyaminaaco Jibeguehi.

(Mt 4.23-25)

17 Jaamoma Jesu togaji nigaciti iniituuboro nametije iicaumaño ijibogominaama fitafutuumo, tolliro bu sihidi fahigovao miyaminaa icauhi, Judea jiinijeo miyaminaa, Jerusale miyaminaa, Tiro, Sidon icano

muuaijinioto icamo. Jinoodimo gaseuhi Jesu iijico uguubunivicivaumo, bu diitoco iguihuvanoti ibuheesuqui icano asaaumo.

¹⁸ Iimitino ijima iicaumo tolliro buheesucafetehicauhi.

¹⁹ Jilli famoova Jesuco idudiciqui moonihicauhi famoovaaco imityari ubuheesuhicauneguiiha.

Imo Imo Mihicano, Idaasuno Mihicano Icano.
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jaanoma iicaabo Jesu ijibogominaaco nuuhi: Imicani amihai Moocaanico mihimogomo mihidaasufimaño. Jaamaño amihai Moocaani aivojifaño mihicaji.

²¹ Imicani amihai jisumi Moocaanico magaajanoco aivo mihimogomo. Jaanegui ufucu imo imo mihicaji.

Imicani amihai jisumi mataacasimo. Jaarumo ufucu imo imo mihicaneri mejejebasiji.

²² Imicani amihai mihicahi miyaminaa amihaiico ijhevesumi, buhi amihaiico agañisumi, amihaiditi imitino ihiimaasumi, amihai momoco iimitinobadi ijhevesumi uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo momoco imiyaavogonohalliti.

²³ Jaasumi mihimibaivomoro imo imo mihicacu guiraano amihai jaadama niquejefaño mihicajineguiiha. Tolliro tuucuumijeo eedeetemihai Moocaani iimaaminaaco idaasuno moonihicauhi.

²⁴ Jaanoti idaasucani amihai mihicaji sihidi minihibamivamo, amihai imino imo imo jisumiro mihicacuumo.

²⁵ Idaasucani amihai jisumi mutuvacinimo, ufucu sihidi mahajebavajimo.

Idaasucani amihai jisumi mejejebasimo, ufucu idaasuri mataacasijimo.

²⁶ Idaasucani amihaiji, amihaiti famooro miyaminaa iminoono ihiimaasumi. Bu tolliro diito eedeetemihai imiti jibogominaaditi: Imimo, noomoro iimaahicauhi.

Mominaaco Magaijino.
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Jaanoti amihai uco muguubunimoco neehi: Amihai minaaco magaiji. Imino momooni amihaiico ijheguemeque.

²⁸ Imino monoo amihaiico imitino onoomoco. Moocaanima mihiimaa amihaiico imitino onoomohallivi.

²⁹ Jaanoti saatoho amihaiico, amihai ime saanaago imeti agabavacuhachijji tolliro saanaago imeque mahaci tolliro bu igabacuqui. Jaanoti saatoho amihai caamoojaco udumicichachijji, bu tolliro amihai sacoco mahaci isatyequi.

³⁰ Jilli daaci cajaatyohacho ico siinoco idillumoco. Jaanoti bu sita diinoco icicuunoco dihiimaasucudino.

³¹ Amihaiico sita imino omooninoco mihimogobadi, sitaaco imino momooni.

³² Jaanoti amihaiico agaijimocoro bu magaijhachijji, ¿coyomo imi fine toono? Jilli famoova tolli moonifihi, iimifitimo bu tolliro moonifihi icano.

³³ Jaanoti bu amihaiico imino omoonimocoro, imino momoonihachijji, ¿coyomo imi fine toono? Tolliro bu iimifitimo tolli moonifihi.

³⁴ Jaanoti: Diitoti siinoco iciqui, noomoro siinoco mahacichachijji, ¿coyomo imi fine toono? Tolliro bu iimifitimo iimitimoco siinoco acifihi; Diitoti siinoco mihiciqui, noomoro.

³⁵ Jaanoti amihai, amihai minaaco magaiji, sinehejeque diitoco mahaci: Diitoti siinoco toono jaada mihiciqui, nootimo. Jaachijji guiraajino amihaiico niquejefaño ajaaduno. Jaamo Moocaani caamovohi iicaabo

seemeti mihicahi. Jaabo diibo tolliro imino moonibo famoocoro, bu aacinohallivi cahacisutimo iicahicarumoco, iimitimeheje iicarumoco icano.

³⁶ Jaanegui amihai sitaaco mihidaasugo amihai tahe Moocaani iicabadi.

Amihai Sitaaditi Imitino Mehesicinimoro Mihiimaadino.
(Mt 7.1-5)

³⁷ Sitaaditi imitino mehesicinimoro mihiimaadino, jaachiji Moocaani amihai tolliro neejitih. Sitaaco iimitico meneedino, jaachiji Moocaani amihai imitico neejitih. Sifima mihibacasinoco imino mihimibachucasi amihai imitico Moocaani ibuusuqui.

³⁸ Sitaaco siinoco mahaci. Jaaneguiha amihai bu Moocaani tolli aciji; illeegucufaño imino ooviciboro, imino gatyuuci cuhufono cabiciboro tete-cuuboro. Jaanoti amihai sitaaco mohoovobadiro Moocaani amihai eeejeji,

³⁹ nooboro Jesu jilli oovicuhi: ¿Nacu ihaallima achahaaboco bu sifi ihaallima achahaabo siguejirahi? ¿Nacu famisicro ifapaajefaño aquetete-jitirahi?

⁴⁰ Jaabadiro cajaanoty miyaminaa ijibogominaafi janaanici jeevatatih. Jari ijibogonoco iimivucuudi ijibogominaafibadi jeevajirahi.

⁴¹ ¿Milli jaabo dinahabo aallifaño iicano beevagayicoro adaatyimeebe, dihaallifaño cutuucidino iicanoco daatyimetih?

⁴² ¿Milli jaabo dinahaboco neejirahi: Tañahabo, ene ico dihaallifaño iicano beevagayico iciqui, neejirahi dihaallifaño cutuucidino iicanoco daatyimetibo? Tajeebi imih, nooboro sitaaco abañifibo, iticoni dihaallifaño iicatuucico duci. Jaadi jari imino daatyimeji dinahabo aallifaño iicano beevagayico. Jaadi diiboco adaamusuubo gañiji.

Imohoco Inoovatairo Magaajatahi.
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Chahaho imoho iimiho iimitinoco onoovaho. Jaabadiro chahaho iimitiho iiminoco onoovaho.

⁴⁴ Jaamaño inoovatairo siyomo imohonoco magaajatahi. Jariimiho añajebaco noovajitirahi. Tolliro sisimicoohai baacuhico noovajitirahi.

⁴⁵ Jaabadi iimihuseebe iiminocoro neefhi miyaano ijeebifaño iicamaño. Jaabadiro iimitibo imitino iimaanicihi, ijeebifaño iimitino iicamaño. Jaamaño iijiri ihiimaano ijeebifaño agahaficinoti saahi.

Iija Tano Eetavovi Oovicino.
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ ¿Collih amihai uco: Aivojibo, Aivojibo, monoomoro uujoho onoonoco meheetavehicatih?

⁴⁷ Amihai neeji: ¿Jinejebadi fine jeevaabo tajaago asaaboro uco uguububoro uujoho atajibanoco eheetavoobo?

⁴⁸ Fine saafi miyaminaafi iijaco eheetavuubobadi iticoni seediubo faicuvano. Jaadi tanooco nicuubo guisibanohallivi. Jaanobuunati tehi amachituuno inifaihu sefano toojaco icihinurahi. Jaaruno toojaco maryibasutih, guisibanohallivi cuhufono tano inicucinumaño.

⁴⁹ Jaanoti uco guubucuruubo uujoho atajibarunoco omoonitibo jilli jeevahi; ticovono iijaco jiingaibaahohallivi cahajino ificuubobadi jeevahi. Jaaja tehi amachituuneri inifaihu toojaco sefano icihinuneri tooja acutuuh. Jaaneri tooja paryi imivocafutuuh ifinija.

7

Jesu Buheesuhi Romanomi Amocasiminaa Aivojibo Cojiminaafico.
(Mt 8.5-13)

¹ Jaadi Jesu miyaminaama ihiimaahicaunobuunati fuucuubo Capernau cuumivi.

² Jahi icaubo aivojibo romanomoo. Jaabo icojiminaafico sihidi agaijubo guihuvauhi. Jaabo niinovacuuhi.

³ Jaabo ihaivojibo Jesuti ihiimaunoco uguubuuboro judiomifeeneti iquil-lahutoco galluubo Jesuco ijibeguetequi asaaboro diibo jeecivominaafico ibuheesuvaqui.

⁴ Jaamo Jesujaa ufuumoro ticovauhi diiboco onoomo: Romano aivojiboco daamusu, aivo imihuseebe

⁵ muucuumico aivo gaijibo. Jaaboro mihaidi sinagogajaco eetavusuhinibo, noomoro.

⁶ Jaanegui Jesu diitoma fuuhi. Jaamo fitivucunaa romano aivojibo saatoho inahaboninaaco galluuhi Jesuco ineetequi: Hijo Aivojibo, jaafa icacuuno sihidi jeevahi jaabo iijafaño asaajiruno.

⁷ Cono bu uuro djaago ico icitoobo foonova. Jaaneguiha saatiboro tahigotiro dinoo. Jaaneri tacojiminaafi buheeji.

⁸ Uujoho bu icaruubo aivojito tajibaguiino icahi. Jaabadiro bu amocasimnaahallivi uujoho aivojiboti icahi. Jaamoti saatohoto: Difoo, unuusumi foonicimo. Jaamoti saatohoto: Disaa, unuusumi saanicimo, tolliro tacojiminaafico: Siinoco deetavo, unuusumi eetavonicibo, nooboro.

⁹ Jaanoco Jesu uguubuuboro sihidi jabafituuhi. Jaaboro diibo dojicuti sihidi asaumoco emeciuboro nuubo: Miyanotiro aivo Israel cuuminaa icarumofaño atyimetih jaani janaanici miyaavogoco, nooboro.

¹⁰ Jaamo ihaivojibo agalluumo iijajaa dojicuviro uhuumiumo atymeuhi icojiminaafi ubuheetecuunoco.

Jesu Buheesuhi Fibaijigo Achico.

¹¹ Jaanobuunati Jesu fuuhi Nain onocuumijaago. Jaaboma feehicaumo ijibogominaa, sihidi miyaminaa icamo.

¹² Jaabo tuucuumiti ifiitivuubo atymeuhi chuumuhuco icitequi asatymoco fibaijigo seemene idiboro iicaubo iguijeveuboco. Jaagoma sihidi tuucuumio miyaminaa fuuhi.

¹³ Jaagoco Jesu aatymeuboro idasuguuhi. Jaaboro diigoco nuubo:

¹⁴ Taajirahana, nooboro ichuumuhujaa ufuuboro tuuhuco dudicituubo. Jaasumiro tuuhuco ihiibiumo julleecamaaiuhi. Jaanegui Jesu ichuumuhuco nuuhi: Sicafehi, ico neehi: ¡Gañivo! nooboro.

¹⁵ Jaasumiro uchuumucuubo agañivuuboro casivuuhi. Jaaboro iimaacuubo. Jaaboco Jesu siino seejico aciuhi.

¹⁶ Jaanoco aatymeumo sihidiro iguiumoro Moocaanico imehicauhi: Sihidi jeevaabo aivo Moocaani iimaaminaafi mihavivi jafevehi, noomoro. Bu neehicauhi: Moocaani saahi iicumico itaajasuqui, noomoro.

¹⁷ Jaanoco guubuumo paryi Judea jinijeri ihallidi iicaucuumineri Jesu omoonunoco.

Jua Nitiminaafi Agalluumo.

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jaamo Juama iicahicaumo diiboco paryi jibugucuuhi Jesuditi. Jaanegui diitoti miimisiciti ocoovauboro,

¹⁹ Jesujaa galluubo idillutequi: ¿Naa miyaano hjojho oono Cristo asaajiibo? ¿Jaanoti diibo icatihachijiji sififico iteemequi?

²⁰ Jaanegui Jua agalluumo Jesujaa ufuumoro nuuhi: Jua Nitiminaafi mihaiico galluuhi ico midilluqui: ¿Naa miyaano hjojho oono Cristo asaajiibo? ¿Nacu sififico meteemeji? noomoro.

21 Jaamo diito diibovi ifutuunaaca Jesu buheesuuhi sihidi miyaminaaco iguihuvanoti, iimitino ijimiti icano, tolliro aatyimetimehejeque ihaallinoco imitusuhicaubo.

22 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Mofoo. Jaamoro Jua Nitiminaafico mijibogo mahatyimeneque, muguubunoco icano. Mijibogo milli aatyimetimo atyimeneque, igotimo iguehi, ifoojohoma iicamo buheesucafetehi, inohojino uguubutimo guubucuuhi, iguijeveme siino buheesucafetehi. Jaanoti idaasufiimoco taajasujibogoco jibeguehi.

23 Imicani icajiibo uuvi iimitinoco aatyimetiboro imiyaavogoobo, nooboro.

24 Jaadi Jua Nitiminaafi agalluumo ufuunobuunati Jesu miyaminaaco Jua Nitiminaafiditi nuuhi: Jinejeque amihai memecijeuhi sicahigovi? Saafi noofajicuco guibuhuba ejebehinobadi iicatiboco, eti?

25 Nacu, jinejeque memecijeuhi? Saafi miyaminaafi iminoono gaachehunofaño jiciniuboco? Jilli icautino. Amihairyo magaajahi iminoonofaño ijicinimo aivojito iijanofaño icanicahi sinehejeri imo imo iicamo.

26 Jaanoti jinejeque nacu memecijeuhi? Nacu Moocaani iimaaminaafico? Jihhi, miyaano, saafi janaanici Moocaani iimaaminaa janaanici ejeevaabo.

27 Diibo Jua, diiboco tahimega agalluujinoco Caatinahaamefaño jilli onoobo:

Uujoho tajibogominaafico, dihimegavi galluuhi, dihimega jahaico iimibachuqui.

28 Amihaico neehi: Paryicino miyaminaafeeneti chahamo Moocaani iimaaminaa Jua Nitiminaafi janaanici iicamo: Jaarunofaño jisumiti sihidi ejeevatibo Moocaani aivojifaño Jua janaanici sihidi jeevahi, nooboro.

29 Jaanoco paryi miyaminaa impuesto jaadusuminaa icamo Jua nitico agaayiciumo miyaavuguuhi Moocaani tajiba miyaano iicaunoco.

30 Jaarunaa fariseomi, caatiniminaa icamo Jua nitico agaayicutimo tihisuuhi Moocaani iimuguuboro diitedi omoonujirunoco.

31 Jaanoma iicaubo Aivojibo Jesu nuuhi: Jinejevi fine jisumio miyaminaaco ooviciji? Jinejebadi fine jeevamo?

32 Jihhi, jilli fine ooviciji oono seeme goohasinovi acasivomo abañamaaimoro igataavominaaco ocoovadiinamaainicimobadi jeevamo: Amihaidi siruuco miguisicuurahi. Jaarunaa mihimogotihhi magaaseneque, noomo. Jaanegui idaasujijeque taca mamasivaqui, noomo. Jaarunaa mihimogotihhi, noomo.

33 Jaabadi iicano Jua Nitiminaafi saauhi machutiboro aigafibo, aivofaihuco adutibo icano. Jaaboco amihai iimitino ijima iicaabo meneehicauhi.

34 Jaanobuunati saahi uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo amachuubo, aaduubo icano. Jaaboco amihai uco meneehicahi machufifiibo, adufifiibo impuesto jaadusuminaa, imitiminaa icamo gataavominaafi uco meneehicahi.

35 Jaarunaa Moocaani gaaja miyaano iicano gaajacifetehi diiboco agaa-jamofañodi, nuubo.

Jesu Icahi Fariseomioobo Simon Iijafaño.

36 Jaanaa saafi fariseomioobo Jesuco coovauhi diiboma imachuqui. Jaanegui Jesu jaahe ufuuboro imachuqui casivuuhi.

37 Jaanaa saafigo gaigo tuucuumiogo imitino icahicaugo Jesu Simon fariseomioobo iijajaa amachutuunoco agaajaciugoro saaugo, alabastro paaje gatyuuci diriba imono facicisucinfaihuma.

³⁸ Jaago taagoro Jesu tihai cojivi iminifutuugoro ticoniugo Jesu tihaiñoco ihaalli tofaihuneri ejeesugo. Jaagoro imeebaiguiri ifilluugoro totihaijeque ninichicaugo. Jaadi ifacicifaihuco toonohallivi tucaruugo.

³⁹ Jaanoco, Jesuco ucuuhuvaubo ifariseomiobo aatyimeuboro esamaaiuhi: Jaani miya, Moocaani iimaaminaafi icaruva gaajajiruubo mijoho diiboco coyomo miyaminaago ududicinoco mero diigo imitino iicafino gaigo, nooboro ijeebifañodi.

⁴⁰ Jaanegui Jesu ifariseomioboco nuuhi: Simon enecau ico siinoco neequi, nooboro.

Jaanegui ifariseomiobo iimusuhi: Dinoo, jibogominaafi, nooboro.

⁴¹ Jaanegui Jesu nuuhi: Miimisiicico saafi nihibamico aaciunoco debehicaui. Saafi debeuhi sahuse boogava ticovovi. Jaanoti saafi debeuhi cincuentadi aameva icano.

⁴² Jaarunoco diiboco ajaaduutinoma iicaubo famisicicoro ideudaco jeevesucuui. Ene uco dinoo; ¿Naa cajaan fine diitisiti janaanici diiboco gajihhi? nooboro.

⁴³ Jaanegui Simon diiboco iimusuhi: Fine janaanici guiraano edebeuruubo, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jihhi, jahi,

⁴⁴ nooboro diigoco emeeciuboro Simonco nuuhi: ¿Naa daatyimehi jaamoco? Uujoho diijafa saarahi. Jaaruuboco nifaihutit daacititit tatyhaico nitiqui. Jaanoti jaamo gaigo uco tatyhaico ihaalli tofaihuri nititit. Jaagoro imeebaiguiri filluugo.

⁴⁵ Uco ninicititit. Jaanoti diigo agasenetiro suufenititit tatyhaico ininico.

⁴⁶ Uco deesutitit facicifaihuri taañigaico. Jaanoti diigo dñriba facicinoco tatyhaico jeesuhi.

⁴⁷ Jaanegui ico neehi: Sihidi iimitico ubuusucuuneguiha uco sihidi agaijnofeenedi gaajacafotono. Jaanoti saafico ajashunoco uujoho ubuusubo ajashuno uco gajihhi, nooboro.

⁴⁸ Jaadi diigoco nuubo: Dihimitico ico buusucuui, nooboro.

⁴⁹ Jaanaa saatohoco diiboma ucuuhuvaumo igicinumañoti ticovauhi onocasiumo: ¿Mijoho fine jaani imitit icarunoco ubuusubo? noomoro.

⁵⁰ Jaarunaa Jesu diigoco nuuhi: Taajasucafutucuui imiyaavogomaño, sajeebhi fuucu, nooboro.

8

Jesuco Aamusuhicaumo Gaigoomi.

¹ Jaanobuunati Jesu faacuumivari feehicaui jibogooboro acihicaui Moocaani aivoji iijico. Jaaboma icahicaumo motihaiti miimisiicidimo iminisuminaa.

² Tolliro bu saatoho gaigoomi diiboma gataavehicaui diibo, diitoco iimitino ijimiti, iguihuvatit icano ubuheesuhicaumo. Jaamofeeneri icaugo Maria Magdalena onooogo. Jaagoti sahuse juugahuseti miimisiiciti icano iimitino ijimi ihinuugo;

³ tolliro Chuzo Herode cojiminaafi taaba Juana onooogo, bu Susana onooogo icano, bu sihidi saatoho diitoco amusuhicaumo inehejema iicaumeheje.

Basuminaafivi Ohoovicino.

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Jaasumi sihidi miyaminaa faacuumivatit saahicaui Jesuco emeeciivamo. Jaamo sihidi iigaivuumoma iimaahicaubo siinovit ooviciboro nuuhi:

⁵ Saafi basuminaafi fuuhi abasutuubo itoogaiñoco. Jaabo basuuboro ufuuno samañoono acutuuhi jiihaifaño. Jaanoco quicuhicaumo, bu jaanoco joomi asaaumoro machuui.

⁶ Jaanoti samañoono acutuuhi guisihallivi. Jaano ihiinuuruno chuumuui amaiutimaño.

⁷ Jaanoti samañoono aifuuhi jarimihoonofeenevi. Jaaruno toonoma sano ihiinurunoco ijarimi macanisuuhi toonohallivi ujusiuneri.

⁸ Jaanoti samañoono aifuuhi iimino jiiñjevi. Jaano ifiivuuno sihidi noovauhi ciendigaiva ticovovi.

Jilli nooboro Jesu sefano nuuhi: Amihai nohojima mihicahachiji muguubu, nooboro.

Jesu Jibuguuhi Milliti Tolli Ohooviciunoco.

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jaanogui diiboco ijibogominaa dilluui: ¿Milli eneejirunoco tolli dohoovichi? noomoro.

¹⁰ Jaanogui Jesu diitoco nuuhi: Amihaico imino Moocaani aivoji agaa-jaratino gaajasuhicahi. Jaanoti sitaaco siinovi ooviciboro uujoho neehicahi. Jaamo emeecirumo aatyimetimobadi iicaqui. Bu oovichi jaamo uguubucuurumo guubutimobadi iicaqui.

Jesu Jibuguuhi Jilli Enejirunoco Ohooviciunoco.

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Jilli eneejiruno toono: Itoogaiño Moocaani iiji, eneejiruno.

¹² Jiihaifaño ahaacotono onono: Saatoho uguubucuurunoco Satanas asaaboro ijeebifañoti ichi imiyaavogomoro ataajajiruneguiha, eneejiruno.

¹³ Jaanoti guisihallivi aacutuuno onono: Saatoho imo imo gaayicirumo imino abacocoovatimaño jihachutaro imiyaavogomo. Jaamoco iji inisusumi ejeevesumoro dojicuviro minifotomo, eneejiruno.

¹⁴ Jaanoti jarimihoonofeenevi aacutuuno onono guubucuurumo guenenene icatino toonoco macanisuno sinehejejaagoro ijeebi icamaño nihibami imiguiharo, jiiñjeminaa iimogono jaagoviro ijeebi icamaño noovasutimo, eneejiruno.

¹⁵ Jaanoti iimino jiiñjevi aacutuuno onono imino jeebima icamo imino uguubunicimoro miyaaveguehi Moocaani iijico. Jaamo imino ofoomo imino noovasuhi, eneejiruno.

Cijigai Mecuvi Ohoovicino.

(Mr 4.21-25)

¹⁶ ¿Mijoho cijigai mecuco inifutusumoro siineri fabaacutahi, cigaijeguiino ficutahi icano? Caamo mificutahi toojaco aachicinoñañi ijicafotomo ihatyimequi.

¹⁷ Jaabadi chahano otoovono ifuvusutino icano, jisumi agaajaratino ufucu paryi fanooro foovono gaajacafeteji.

¹⁸ Jaanogui imino muguubu: Diito Moocaani iijico agaayicimoco siino janaanici aciji. Jaanoti toonoco imiyaavogotiboti dumiiciji: Uuma icano, unuurunoco.

Jesu Nahabomi, Seeji Icamo.

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Jaanaaca saumo Jesu nahabomi, seeji icamo diibo iicauhigo ifeequi. Jaarumo diibovi ifutuutihisi sihidi miyaminaa iicaumaño.

²⁰ Jaanogui saatoho Jesuco jibuguuhi: Diiseeji, dinahabomi icamo jahisi icahi. Jaamo dijaa saajirahi, noomoro.

21 Jaanegui diitoco nuubo: Moocaani ijico uguubumoro omoonimo, diito naha gaharubi, tañahabomi icano, nooboro.

Jesu Ll#caruhi Guibuhuba, Tyuucal Icanoco.

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Safoono Jesu ij#bogominaama jicafutuuhi muuaifaño iicauga meenegafaño. Jaaboro diitoco nuubo: Masiigo onagoojinivi, nooboro.

23 Jaanegui fuumaaca Jesu imeenegafaño cigauhi. Jaanaa fuumoco guibuhuba sefano iciuhi. Jaaneri imeenegafa sihidi nifaihu gahafuuhi. Jaaneri imeenega niituurahi.

24 Jaanegui Jesuco aacuumoro nuumo: j#Moj#bogominaafi, Moj#bogominaafi, miniituuuui! noomoro.

Jaanegui Jesu aacuuboro guibuhuba, tyuucal icanoco #bauhi. Jaasumiro illi#vuunoro paryi sicutuuno.

25 Jaanegui ij#bogominaaco nuuhi: j#Milli jana am#hai miyaavogo icahi? nuubo Jesu.

Jaarunaa diito iigutumoro jabafituuhi. Jaamoro dillucasiuhi sanomiro: j#Mijoho fine jaani? Guibuhuba, nifaihu icarunoco ataj#bano diiboco: Jii, neehi, noomoro.

Gadarenomi#oobo Jjimima Icaubo.

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Jaanofeenevi #futuumo gadarenomi jii#jivi Galilea jii#je cojivi.

27 Jaabo Jesu imeenegati isi iinuubaaca diibojaa saubo tuucuumi#oobo, s#icijetiro ifaño ijimima icaubo. Jaabo gaachehufaño icacuuti#bo, jaah icacuuti#bo c#ihojino iicahigo iicaaboro feehicaubo.

28 Jaabo Jesuco aatyimeuboro diiboguiino memuvuubo gaibacin#boro, sefano nuuhi: j#Collihitajaa saahi, #joho Jesu Moocaani caamovohi iicaabo Achi? Ico Moocanifañodi neehi: Idaasuno uco moonidino, nooboro.

29 Jilli nuubo Jesu ihijico: Diiboti dihiino, nooboro, ataj#bahicauneguiiha. Fiiva foova ihiji diiboco gaayic#hicauhi. Jaaneguiiha miyaminaa diiboco agaayicimoro j#gaiñehiri sisuhi ihusene, itihaiño icanoco sama iicaqui. Jaarunoco udubaiciuboro ihiji diiboco gaasuhicauhi sihig#ehejevi.

30 Jaaboco Jesu dilluui: j#Mijoho dimomo? nooboro.

Jaanegui iimusubo: Cuumi tamomo, nooboro.

Jilli nuubo diibofaño sihidi iimitino ijimi jicafutuumaño. Jaamo ihijimi Jesuco dilluui;

31 Moocaani eheetavuuhoji jimico igañ#qui iguirahojifaño diitoco gañ#t#bo iicaqui.

32 Jaanaa sihidi faafaimi icauhi ifagajivi amachuumo. Jaanegui ihijimi Jesuco dilluui ifaafaimifaño jicafetequi. Jaanegui: Jii, nuubo.

33 Jaasumiro diiboti ihinumoro ifaafaimifaño jicafutuumo. Jaaneri paryi ifaafaimi ifagajiti imuaifaño aafuumoro paryi macan#umo.

34 Jaanoco ifaafaimi toomoinaa aatyimeumoro iigutumoro goovano fuumo ifaacuumifaño buhi icameheje icamoco j#bogomoro.

35 Jaanegui miyaminaa fuuhi: j#Milli iicano? noomoro emeecituumo. Jaamo Jesu iicahigo #futuumo jimima iicauboco atyimeuhi ihijimima chahacuuboco. Jaabo Jesu cojivi giciniubo imichehufaño j#c#n#bo imino icacuuboco. Jaaneri sihidi miyaminaa iguiuhi.

36 Jaanoco aatyimeumo diitoco j#buguui, milli jimima iicauboco ubuheesuunoco.

³⁷ Jaanoma iicaumo gadarenominaa ticovauhi Jesuco agalluumo ijiinjete ifeequi diibo tolli omoonunoti sihidi iiguimoro. Jaanegui Jesu meene-gafaño jicafutuuhi ifeequi.

³⁸ Jaarunaa ihijimi diiboti ihiinuubo Jesuco dilluui diiboma ifeequi. Jaarunaa Jesu diiboco tajibauhi ifitafetequi.

³⁹ Jaaboro nuubo: Diijajaa duhumi. Jaaboro paryi dibogo Moocaani ico omooninoco, nooboro.

Jaanegui paryi tuucuumiri jibogooboro fuuhi Jesu diiboco omoonunoco.

Jairo Aicigai, Bu Saafigo Jesu Gaachehuco Ududiciugo Icano.

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Jaanaa Jesu onagoo muuaivi ifutuuboco miyaminaa imo imo gaayiciuhi, paryi diiboco eteemehicaumaño.

⁴¹ Jaanaa gaseubo Jairo onoo bo sinagogaja aivojibo. Jaabo Jesuguiino ajavuvuuboro imino diiboco nuuhi Jesu diibo iijajaa ifeequi.

⁴² Idigoro ille fahuseeci motihaiti mificabaci idino icacuurugo iguijevecuujineguiha. Jaanegui Jesu ufuuboma sihidi miyaminaa ufuumo diiboco ijene jimatajeruhicauhi.

⁴³ Jaamofeenevi icaugo saafigo fahuseeci motihaiti mificabaci ticovovi icacuugo tijeheri.* Jaarugo buheehicautihi.

⁴⁴ Jaago Jesu bujinagoti asaugoro igaachehujinibaco dudiciugo. Jaasumiro diigoco itijoho lliivihi.

⁴⁵ Jaanegui Jesu nuuhi: ¿Mijoho uco dudicihi? nooboro.

Jaarunoco famooro: Chahano, eneehicauneguiha, Pedro inahabomi icamo nuuhi: Mojbogominaafi, miyaminaa ico fahigovati jimatajerunoco; ¿milli jaabo dilluui: ¿Mijoho uco dudicihi? nooboro.

⁴⁶ Jaarunaa Jesu nuuhi: Saatoho uco dudicihi gaajacihitami tyari saatoho ubuheetenegue, nooboro.

⁴⁷ Diigo omoonunoco agaajacineguiha sihidi vivivivi igutuugoro saauhi. Jaagoro iguiino ememuuvuugoro miyaminaa imefeenevi jibuguugo milliti ududiciunoco, jaasumiro ubuheenoco icano.

⁴⁸ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Gaha, buheesucafutucuuhi imiyaavogomaño. Sajeebi fuucu, nooboro.

⁴⁹ Jesu ihiimaunaaca Jairo sinagogaja aivojibo iijati saafi asaaboro Jairoco noovauhi: Daicigai guijevecuui; Jibogominaafico dihiimaasucudino, nooboro.

⁵⁰ Jaanoco Jesu uguubuuboro Jairoco nuuhi: Diiguetedino. Jilli miyaavogo, daicigai buheej, nooboro.

⁵¹ Toojavi ifutuudi mihaiñoobaco faño satyuutibo idimoro Pedro, Jacoobo, Jua, diigo caanimisi icamomaryo faño fuubo.

⁵² Jaanaa fañojavivi saatoho taacasimoro iimaafivehicauhi diigo iguijeve- uneri. Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Mataajirahana, guijevetigo. Jilli cigago, nooboro.

⁵³ Jaarunaa diiboco dejecuumo iguijevecuunoco agaajaumoro.

⁵⁴ Jaanegui Jesu diigoco ihuseti agaayiciuboro sefano nuuhi: Bagocaja, gañiivo, nooboro.

⁵⁵ Jaasumiro diigo ubuheeteugoro gañiivuuhi. Jaanegui Jesu tajibauhi diigoco ihobajaaqui.

⁵⁶ Jaaneri caanimisi sihidi jabafituuhi. Jaarunaa Jesu nuuhi: Mihaiñoobaco mahatyimeneque mijibeguedino, nooboro.

* **8:43** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaanegui taabuminaaco paryi inehejeri jaaduhicaurugo, onoonoco.

9

*Jesu Galluuhi Fahuseeci Motihaiti Miimisiici Idiimo Ijibogominaaco.**(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ Jaanobuunati Jesu fahuseeci motihaiti miimisiici idiimo ijibogominaaco igaiyiciuhi. Jaaboro imitya, bu iiji icanoco aciubo fanoohimiti ijimihallivi diitoco buhi igavaracuqui, tolliro guihuvaco ibuheesuqui icano.

² Galluubo diitoco Moocaani aivoji jibogoco ijibeguequi, iguihuvamoco ibuheesuqui icano.

³ Jaaboro diitoco nuubo: Jinehejebaco masatyedino mofoomo queseibaco, lleegucubaco, duviricubaco, nihibamibaco icano. Caamoojaco miijaaci masatyedino. Sajaamaryo mofoo.

⁴ Coojaavihacho mihifotojafaño mihica, siijafaño, bu siijafaño icatino. Jari tomañoti mofoodi toojati mihiino.

⁵ Jaanoti amihaiico agaayicitimañoti mihiinomoro amihai tihaijaajeguino jiinico diitojaa matatacu diitohallivi toono jibogobadi iicaqui, nooboro.

⁶ Jaanegui ijibogominaa fuuhi fahigovadi taajasujibogoco jibogomoro, iguihuvamoco buheesumoro icano.

Herode Esamaaje Mitauhi.

⁷ Jaasumi aivojibo Herode guubuui Jesu omoonihicaunoco. Jaaneri sihidi esamaaihicauhigo iinigaimitauhi. Saatoho neehicauhi: Jua Nitiminaafi siino buheetehi, noomoro.

⁸ Jaanoti saatoho neehicauhi: Moocaani iimaaminaafi Elia jafevehi, noomoro. Jaanoti saatoho neehicauhi: Sicijeototi Moocaani iimaaminaafi buheetehi, noomoro.

⁹ Jaarunaa Herode nuuhi: Uujoho du quiticisuuhi Jua nigaico. Jaanegui jana, ¿mijoho jaani diibediti jibocasinoco uguubuubo? nooboro Herode atyimeguehicauhi Jesuco.

*Jesu Machusuhi Cinco Mildimoco.**(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)*

¹⁰ Jaamo iminisuminaa uhuumiumo Jesuco jibuguuhi imino moonimoro efehicaunoco. Jaanegui diitoco satyuubo buhigovi Betsaida cuumi fiitino.

¹¹ Jaanoco miyaminaa agaajaciumoro diito dojicuti fuuhi. Jaamoco Jesu agaayiciuboro Moocaani aivoji iijico jibeguehicauhi, tolliro iguihuvamoco buheesuhicaubo.

¹² Jaanaa mihijicuudi Jesujaago saamo fahuseeci motihaiti miimisiicidimo iminisuminaa. Jaamoro diiboco nuumo: Miyaminaaco galluucu ijaguisitequi, jaamoro imachuqui iijano iicahigo jimañovi jinejeba chahahi, noomoro.

¹³ Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Amihairyo diitoco mamachus, nooboro. Jaanegui diito nuuhi: Mihaima chahano, idinoro sahuse maahugayino, bu miimisiici taavaabomisigayici, ¿milli fine mofoomoro machutaati manaa-jeteji paryi jito miyaminaadi? noomoro.

¹⁴ Jaamo igaifimirou cinco mildimo icauhi. Jaanoti gaigoomi, bu seeme icano oovarautihi. Jaanegui Jesu ijibogominaaco nuuhi: Monoo icasicamaaiqui cincuentadimova saaje, nooboro.

¹⁵ Jaanegui tolli omoonineri famoro casicamaaiuhi.

¹⁶ Jaadi Jesu sahuse imaahugayino, itaavaabomisi icanoco agaayiciuboro niquejejaagoco emeeciuboro toonohallivi Moocaanima iimaabo. Jaadi iquisicuuboro ijibogominaaco aciubo miyaminaaco diito ihaciqui.

¹⁷ Jaanoco paryi famooro amachuumo utuvaumoro imono icauhi. Jaadi ihatyuuvoco ananiumo gahafusuuhi jiiibaiñoco fahuseeci motihaiti miibaici idiiinoco.

Pedro Neehi Jesu Diibo Cristo Asaaujiibo Icanoco.

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Safoono Jesu Moocaanima iinoro ihiimaahicaudi ijiiibogominaaco dilluubo: ¿Nacu miiijohova uujoho iicanoco neehicamo miyaminaa? nooboro.

¹⁹ Jaanegui iimusuumo: Saatohe neehicahi: Jua Nitiminaafi. Jaanoti saatohe: Elia neehicahi. Jaanoti saatohe: Cajaanihacho fine siciijeototi Moocaani iimaaminaafi ubuheeteebe, neehicahi, noomoro.

²⁰ Jaarunaa siino dilluubo: Jaana amiihai, ¿miiijoho uujoho iicanoco meneehicahi? nooboro.

Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Iijoho Cristo Moocaani agalluubo, nooboro.

Jesu Iguijevejinoco Jiiibeguehi.

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jaarunaa Jesu diitoco imino faguuhi miiihaiñoobaco jiiibogotimo iicaqui, nuubo.

²² Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo sihidi idaasuno icaji quillahuto, sacerdotemi aivojito, caatiniminaa icamo uco jiiheveji. Jaamoro gaicaausujimo. Jaaruubo mifucuci, safucu icanoti siino buheeteji, nooboro.

²³ Jaanobuunati famoocoro nuubo: Cajaanihacho tadyojicuti asaagoobo difi gaijico ajabajeveebere tadyojicuti fafucuvaaciviro isaaqui ifico idaasuno omoonisujinoco iguitiibo.

²⁴ Jaanoti ifico agaijiiibo, ifico mitasuji. Jaanoti taaguinodi ifico imitasuubo ifico taajasuji.

²⁵ Miiro saafi miyaminaafi paryi jiiinije busumijeque gaayiciruubo. Jaaruubo ijeebiiico imitasuuboro ifinisuruva, ¿nacu milliti imijiruno?

²⁶ Jaabadi cajaatyohacho uuti, tajiiibogojiti icano unucufeeveti, tolliro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo nucufeveji guihirubi aivojiri, itoomominaama aivojiiibobadi asaadi.

²⁷ Miyanotiro amiihaico neehi: Jino mihicamoti icamo saatohe Moocaani aivojico aatyimetinohachuta guijevetimo iicano, nooboro.

Jesu Moocaani Aivojico Ifusuno.

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Jaanobuunati sajaguisi nijequeti Jesu fuuhi ifagajjaago Moocaanima ihiimaagui Pedro, bu Jacoobo, bu Jua icamoma.

²⁹ Jaabo Jesu Moocaanima iimaunaaca ihime siibadi minifutuuhi igaachehu sisese minifutuuhi aricuno.

³⁰ Jaabovi jafeveumisi miimisiici gaifimisi Moise, Elia icamisi diiboma iimaamisiro.

³¹ Jaamisi icauhi imino aricunofeeneri. Jaamisi iimaahicauhi Jesu Jerusalevi iguijeveujinoco.

³² Jaanaa Pedro inahabomisisima sihidi cigara aivuurunaa cigatimo icahicauhi. Jaamo atyimeuhi Jesu, bu icojiri iicaumisi icamo imico.

³³ Jaamisi diitisi Jesuti fuucuunaaca Pedro diiboco nuuhi: Mojiibogominaafi, Imicani jimaño mihicano. Masii minijeganiqui migaaci, saga icano nijeganoti; iidi saga, Moisedi saga, Eliadi saga icano, nuubo Pedro. Jilli onoonoco esicinitiibo iimaauhi.

³⁴ Jaabo ihiimaunaaca diitoco aimuufai mibaacuui. Jaaneri sihidi igutuumo ihaimuufaifaño iicauneri.

35 Jaanaa guubuumo ihaimuufaifañoti unuunoco: Jaani taseemene agaijibo. Diibo onoonoco muguubunici.

36 Tolle unuunobuunati Jesu iinoro icacuuboco atyimeumo. Jaarunoco diito mico jibogotimo lliivi icaumo.

Jesu Buheesuhi Sicafehi Jjima Iicauboco.

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Jaano sesevede Jesu Pedromama togajiti niituunaaca sihidi miyaminaa Jesujaa saauhi.

38 Jaamofeeneti saafi Jesuco sefano nuuhi: Jibogominaafi, taseemeneque meeci, idiboro uudi iicaaboco.

39 Jaaboco iji agaayiciboro gaibasuhicahi, chuumusuhicahi, iijiri jivaasecucu iinusuhicahi idasuno omooniboro suufenihicatiibo.

40 Dijibogominaaco nuucuurahi buhi igañiqui. Jaaruuboco inisurunofaño iinotiibo, nooboro.

41 Jaanegui Jesu nuuhi: Ii jeedi fine imiyaavogotino miyaminaa jito iimitimo, imihachuta fine amahaico jaabiciboro icaji? nooboro diiboco: Juugavi daachico siva, nuuhi.

42 Jaanegui sivaabo Jesuvi fiitvuunaaca ihiji diiboco jinijehallivi agañuboro diiboco chuumusuubo. Jaarunaa Jesu ihijico ibauhi. Jaaboro isicafefico ubuheesuuboro caanico aciubo.

43 Jaaneri famoro jabafituuhi Moocaani sihidi ejeevauneri.

Siino Jesu Iguijevejinoco Jjibeguehi.

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Jaanaa famoro Jesu omoonuneri eetyeunaaca nuubo ijibogominaaco:

44 Jinooco imino muguubu. Jaamoro majabajeevedino: Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo miyaminaa usefaño acicafeteji, nooboro.

45 Jaarunoco ijibogominaa gaajahicautihi diitoco unuunoco diitedi toovono iicaumaño. Jaanoco diitoco ijibeguequi idillujirumo ñihicuguehicauhi.

¿Cajaan Fine Imiyaabeji? Onoocasino.

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Jaamoro ijibogominaa jenaucasihicauhi cajaan fine diitoti imiyaaboti iicaqui.

47 Jaanoco Jesu gaajaciuhi diito tolle eesamaaiunoco. Jaaboro seemeneque icuboro iicojivi ficuubo.

48 Jaaboro diitoco nuubo: Taafeenedi jiisee seemeneque agaayicimo, uco gaayicahi. Jaamo uco agaayicimo, tolliro gaayicahi uco agalluuboco. Jaanoti paryi amahaifeenet sihidi ejeevatiibo, diibo janaanici jeevahi.

Mominaafi Iicatiibo Mojaagodi Iicaabo.

(Mr 9.38-40)

49 Jaanegui Jua Jesuco nuuhi: Mojjibogominaafi, mihai mahatyimehi saafico dimomofañodi ijico agañiboco. Jaaruuboco mihibahi mihaima igotineguiiha, nooboro.

50 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Mihibajirahana. Mominaafi icatiibo mojaagodi iicaabo, nooboro.

Jesu Iibahi Jacoobo, Bu Jua Icamisico.

51 Jesu niquejefaño ufuucuujino ifiiticiuudi quehecuno iminifutuuboro Jerusalejaagovi fuubo.

52 Jaaboro ihimega jibogominaaco galluubo. Jaamo fuuhi Samaria jinijeo cuumijaago diibo imega ifetejimañoco iimibachuqui.

⁵³ Jaarunaa samaritanomi imuguutíhi diiboco toonovi agaayiciuno Jerusalevi ufuunoco agaajaumoro.

⁵⁴ Jaanoco Jacoobo, bu Jua icamisi aatyimeumisiro Jesuco nuuhi: Aivoj#bo, ¿diimeguehi niquejefañoti diitohallivi cijigaico magalluunoco diitoco ifinisiqui? noomisiro.*

⁵⁵ Jaarunaa Jesu diitisico emeeciuboro diitisico #bauhi.†

⁵⁶ Jaadi fuumo siicumijaago.

Jesuma Ufuujirumo.

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Jaamo j#hairi fuunaa saafi Jesuco nuuhi: Aivoj#bo, #ma feejirahi fahigova #joho ofoohigo, nooboro.

⁵⁸ Jaanegui Jesu diiboco iimusuhi: Bajihimi ihojinoma icahi, tolliro joomi ihiicunoma icahi. Jaanoti uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo tañigaico conoovi isiucarujirumaño chahahi, nooboro.

⁵⁹ Jaadi Jesu saafico nuuhi: Tadyojicuti disaa, nooboro.

Jaarunaa diibo nuuhi: Jaafahiica iticoni guhirubi iguijevedihivi ic#d#hiica, nooboro.

⁶⁰ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jaafa tahi diito ifinijitino fiivoma iicatimo iguijevemeque c#ji. Jaanoti #joho difoo. Jaaboro Moocaani aivoji j#bogoco d#bogo, nooboro.

⁶¹ Jaanaa bu sifi nuuhi: Aivoj#bo, #ma feejirahi. Jaafahi iticoni taa-jaminaaco fitacuvahi, nooboro.

⁶² Jaarunaa Jesu diiboco nuuhi: M#joho siinojaa ofoomo dojicujaagoco esamaaitatihi imijitiruno Moocaani aivoj#di, nooboro.

10

Jesu Galluuhi Setentadimoco.

¹ Jaanobuunati tolliro siino Aivoj#bo Jesu icuhi setentadimoco. Jaaboro ihimega galluubo miimisiici saaje faacuumivari diibo ufuujihiguehejedi.

² Jilli nooboro: Miyaano sihidiro basuta onoovano naamucuuhi. Jaarunaa toono dudicamaajeminaa ajashuhi. Jaabadiro sihidi miyaminaa teemehi Moocaanico agaayicijinoco. Jaanegui Moocaanico midillu, dudicamaajeminaaco igalluuqui diitojaago.

³ Jaanegui am#hai mofoo; Mehesicini, am#haico galluuhi oveja seme jicumifeenedi ofoonicibadi.

⁴ Lleegucubaco masatyedino. Nihibamibaco, tihapaaje siipaajebaco masatyedino. M#haiñoobaco j#haivi midillumo mehecafetedino.

⁵ Iticoni majaavejeaotoco midillu, jilli: Sajeeb# mihica j#jaaoto, noomoro.

⁶ Jaajaoto sajeeb#ma iicafimo iicahachijji: Am#hai sajeeb#, noomoro midilluno diitoma icaji. Jaanoti achahahachijji am#haijaagoviro uumijino.

⁷ Saajafañoro mihicamoro mamachu, mahadu icano diito am#haico aacinehejeque. Jilli dudicamaajeminaafi ijaadaco gaayicifihhi. Iijaneri sijati, sijati icano mefeedino.

⁸ Cuucuumivihacho am#haico imino agaayicimañovi mihicamoro mamachu am#haico aacinehejeque.

⁹ Jaamañeri iicamo iguihuvamoco mubuheesu. Jaamoro monoo: Moocaani aivoji am#haiti fiiticuuhi, noomoro.

* **9:54** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Elia Moocaani iimaaminaafi omoonubadi, onoonoco.

† **9:55** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Am#hai magaajatihi coyomo gajama am#hai mihicanoco. Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo saautihi miyaminaa ifinoco finisuqui. Diitoco taajasuqui sauhi, nooboro, onoonoco.

¹⁰ Jaanoti cuucuumivihacho mihifotomoco agaayicitimañovi jahisi mihi-inomoro monoo:

¹¹ Amihai cuumio jiini motihaipaajeguiino ijivonoco matatacuhi amihai mihimitimo jibogobadi icano. Jaarunaa magaaaja Moocaani aivoji amihaiti ifiticurunoco.

¹² Amihaico neehi: Moocaani niinoono ajaadufucu iicasumi, tuucuumi janaanici idaasuno iicaji Sodoma cuumioto iicajino janaanici.

Uguubutino Miyaminaa.

(Mt 11.20-24)

¹³ idaasucaniji ijoho Corazin cuumi! idaasucaniji ijoho Betsaida cuumi! icano. Ivi icabadi aatyimeratatnoco Tiro cuumivi, Sidon cuumivi icano mooniruva sicije iimiti ifico ejeevesumoro, ifusujirumo idaasuvono gaachehuco icamaaimoro, baiguijiri ejeemere icano.

¹⁴ Jaanoti amihai, Moocaani niinoono ajaadufucu, janaanici idaasuno iimitinoco magaaiciji Tiro, Sidon icaucuumijeoto janaanivi.

¹⁵ Jaanoti ijoho Capernau cuumi: Fine uujoho niquejefaño gañiycicafeteji, neehi. Jaarunaa guinoviro gañicafeteji guijeveminaa iicahigo, nooboro ijibogominaaco nuubo:

¹⁶ Amihaico uguubumo, uco guubuhi. Jaanoti amihaico agaayicitimo, uco gaayicitihi. Uco agaayicitimo tolliro uco agalluuboco gaayicitihi.

Jibogominaa Setentadimo Uhuumiuno.

¹⁷ Jaamo setentadimo ufuumo imo imo uumiuhi noomoro: Aivojibo iimitino jimic arumomaryo mihai mityagomo dimomofenedi, noomoro.

¹⁸ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jihhi, ifinicinaaca Satanas niquejefañoti aquetehi sisi anamebanicibadi.

¹⁹ Uujoho amihaico mityaco acihi jininimomi, juuvemi icamohallivi miquicuqui. Tolliro paryi jimi mityaco miguiinoniqui jaarumo milli icatimo mihicaqui.

²⁰ Jaaruneri imo imo mihicadino. Idinoro amihai momo niquejefaño iicacuuneri imo imo mihica, nooboro.

Jesu Imo Imo Icahi.

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jaasumiro Jesu sihidi imo imo minifutuuhi Moocaani Gajari. Jaaboro Moocaanico nuubo: Guihi, imino ijoho niqueje Aivojibo, jinijeo Aivojibo idiicaabo. Jinooco agaajafimoti, eesicinimoti icano afataniboro seemebadi iicamoco dihifusuhi. Jihhi Guihi, ijoho tolli idiimogobadi.

²² Guihirubi uco paryi fanoovaco acihi. Mijoho gaajatihilli. Idiboro Caani gaajahi. Jaabadiro mijoho gaajatihilli Caanico. Idiboro Illi gaajahi. Jaaboco Illi miyaminaaco gaajasujirahi,

²³ nooboro ijibogominaaco emeciuboro diitocoro nuubo: Imicani icamo amihai mahatymeneque aatymeme.

²⁴ Amihaico neehi: Ajashutimo Moocaani iimaaminaa, bu aivojito icamo atymeguehicauhi jino amihai mahatymeneque. Jaarumo atymeutihilli. Guubuguehicaumo jino amihai muguubunoco. Jaarunoco guubuutimo.

Iimihuseebe Samaritanoobovi Ohoovicino.

²⁵ Jaanaaca saafi Moise tajiba jibogominaafi agañiivuuboro fuuhi Jesuma ihiimaatuubo. Jaabo ifuruubo diiboco inisuubo dilluuhilli: Jibogominaafi, ¿milli fine moonijirahi ifinijitino fiivoma icaqui? nooboro.

²⁶ Jaanaaca Jesu nuuhi: ¿Milli naa nacu Moise tajibaco caatinuuhilli? ¿Milli nacu meechicahi? nooboro.

27 Jaanegui diibo iimusuuhi: Aivoj#bo Moocaanico gaij# pary# diifiima, dijeeb#ma, disefama, dihesamaajema icano: Toll#ro gaij# difitino iicamoco difibadiro, nooboro.

28 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Ji#hi, imino neehi tolli omoon#hachii# ifinijitino fiivoma diicaji, nuubo.

29 Jaarunaa diibo, Jesuco idilluunoco agaihu#n#uboro siino nuubo: ¿M#ijoho nacu tafitino iicamo? nooboro.

30 Jaanegui Jesu oovic#bora nuuhi: Safoono saafi miyam#naafi fuuhi Jerusaleti Jericojaago ofoocinijiri. Jaaboco nanivam#naa ahaam#umoro inehejeque ic#umo pary# igaachehunoma. Jaamoro niinovacuuboco ejeevesumoro fuumo.

31 Jaanaaca saafi sacerdotem#oobo toojiri saauhi. Jaaruubo tehesinot#ro emeeciuboro fatyuuhi.

32 Jaanobuunati tolliro levim#oobo toojiri saauhi. Jaaboco tolliro tehesinot#ro emeeciuboro fatyuubo.

33 Jaanaa tolliro Samaria jiinj#eobo toojiri ufuubo diiboco emeeciuboro idaasuvuuhi.

34 Jaaboro diibojaa ufuuboro itujaavonoco taabuubo di#ribari, vinofaihuri icano. Jaaboro toonoco isis#uboro iburrohall#vi ificuuboro satyuubo icigatonic#jafa#o. Jaaboro diiboco toojafa#o tuumuubo.

35 Jaano seseved# isamaritano ufuucuud# toojaoboco aciubo mijeece nih#bajeececo. Jaaboro diiboco nuubo: Imino jaanico toomo. Janaanici din#h#bamico diibohall#vi agañ#hachii# uujoho ico jaaduji siino asaadi, nooboro.

36 Jill# oovic#bora Jesu Moise taj#ba j#bogom#naafico dilluuhi: ¿Nanivam#naafi ahaam#uboco diitoti cajaan# fine #di ifiit#nom#naafi iicanic#badi aamusuubo? nooboro.

37 Jaanegui nuubo: Eti bu diiboco #daasuguubo, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Foobo #joho tolliro d#daasugo, nooboro.

Jesu Icahi Martam# Iijafa#o.

38 Jaabo Jesu efeehicaubo saacuumiv# ifutuuhi. Jaaboco Marta onoogo iijafa#o gaay#ci#uhi.

39 Jaago Marta inagama icauhi Maria onoogoma. Jaago Maria Jesuguiino acas#vuugoro guubun#h#caugo Jesu onoonoco.

40 Jaarunaa Marta sihid# sinehejeque omoon#nehejeriro icahicauhi. Jaagoro Jesujaago asaugoro diiboco nuuhi: Aivoj#bo, ¿nacu daaty#met#hi uuro dud#camainaaca ta#ago ticovono iicanoco? Taj#ba diigoco uco ihamusuqui, noogoro.

41 Jaarunaa Jesu diigoco nuuhi: Marta, Marta, sineheje dud#camaajejaagov#ro idiicama#o dijeeb# ico m#tahi.

42 Jaarunaa icano sanooro imiyaano. Jaanoco Maria imiyaanoco gaay#ci#hi m#ijoho diigoti udum#ti#c#j#tinoco, nooboro.

11

Jesu Jill# J#buguuhi Moocaanima Mihiimaaqui.

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Safoono Jesu Moocaanima iimaauhi sama#ovi. Jaanoco iimivuud# saafi ij#bogom#naafi nuuhi: Aivoj#bo, m#haico d#bogo Moocaanima mihiimaaqui Jua ij#bogom#naaco ij#buguubadi, nooboro.

2 Jaanegui Jesu nuuhi:

Moocaanima mihiimaajisumi jilli meneehica: Moocaani niquejefaño idicaabo, jaafa dimomo imino ijeevadi ficucafetehi. Jaafa dihaivoji saahi.*

³ Mihaico daaci machutaati fafucuvaaciviro.

⁴ Jaaboro mihaico mohimitico buusu, oono bu mihai, mihaico imitino omoonimoco toonoco mihimibachubadi. Jaaboro mihaico iji inisunofaño gañisudino, nooboro.†

⁵ Jaaboro jibogominaaco nuubo: Jilli mohooviciqui; Amihaiti saafi inahaboniminaafima icahi: Jaabo fucufeenevi ijajaa ofooboro neetehi: Tañahabo uco daaci mihicaci, sahica icano maahunoti.

⁶ Saafi tañahabo sihigoti gasehi taajajaago. Jaaruuboco acijiruno achahaneguiha, nooboro.

⁷ Jaanoco diibova jilli iimusuuhi fañojati: Livi diica; kuhufono guhuga fabaacinihi, taseemema micigacuui. ¿Milli bu ico agañoivooboro acijirahi? nooboro.

⁸ Jaanegui amhaico neehi: Inahabo iicaneguiha agañoivonoco imogotiruubo. Jaaruubo jilli agañoivooboro paryi idilluunoco diiboco acijiibo siino dillutibo iicaqui.

⁹ Jaanegui amhaico neehi: Midilluhachiji amhaico Moocaani aciji. Bu tolliro miguiinohachiji mahatyimeji. Bu iguhugati mocoova amhaico ifaayiciqui.

¹⁰ Idilluubo gaayicifihi. Bu tolliro iguiinoobo atyimefihhi. Jaabadiro guhugati ocoovaaboco faayicifiimo.

¹¹ ¿Nacu cajaanoty, caani iseemene maahuco idillusumi fine guisibaco acijirahi? ¿Nacu bu taavaaboco idillusumi fine jininimoco acijirahi?

¹² ¿Nacu bu iyyinoco idillusumi fine juuvehuco acijiruubo?

¹³ Jaamo amhai mihimitirumo, iiminoco amhai seemeque mahacijirahi. Jaanegui Moocaani niquejefaño iicaabo Igaijaco aciji diiboco idillumoco, nooboro.

Jesuco Ijima Iicaabo Noomo.

(Mt 12.22-30; Mr 3.19-27)

¹⁴ Safoono Jesu iimitino ijico gañihuhi saafi miyaminaafico iimaasutibo iicauboco. Jaabo ihiji ihiinuunobuunati imiyaminaafi iimaacuui. Jaaneri sihidi miyaminaa jabafituui.

¹⁵ Jaarunaa saatoho nuuhi: Jaani iimitino jimico gavaracuhicahi, jimi aivojibo Beelzebu onoo mityari, noomoro.

¹⁶ Jaanoti saatoho Jesuco inisumo dilluhicauhi sihidi ejeevano niquejeonoco.

¹⁷ Jaarunaa diito esamaajeque agaajaciuboro diitoco nuuhi: Saafi aivojibo miyaminaa ijeevadi saaje udugaacamaaimoro sanomiro imonicasiruva diibo aivoji finijirahi. Tolliro saajaoto sanomiro igaicaucasiruva finijirumo.

¹⁸ Sabadiro Satanas iyotomaryo imoonicasiruva, ¿milli bu imitya guenene icajirahi? Jilli neehi, jimi aivojibo Beelzebu mityari buhi uujoho jimico agaño uco meneeneguiha.

¹⁹ Jaanegui uujoho Beelzebu mityari agañoihachiji, ¿nacu mijoho mityari amhai jibogominaa jimico buhi gañoihicahi? Jaamaño diito amhaico gaajasuhi amhai sicamañooco mihiimaanoco.

²⁰ Uujoho idiboro Moocaani mityari jimico buhi gañoihicahi. Jaanoti magaja amhaivi Moocaani aivoji agasecuunoco.

* **11:2** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaafa dijeebi onobadi eetavocafetehi, jinijehallivi, oono niquejefaño iicabadi, onoonoco. † **11:4** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: paryi iimitinoti mihaico taajasu, onoonoco.

21 Saafi miyaminaa sefano añijnoma iijaco otoomoobo iicasumi ineheje imino icahi.

22 Jaarunaa sifi janaanici esefaabo asaaboro diiboco iguiinoniboro ihañijnoco dumiticihi toonovi equehecutehicanoco. Jaadi inehejeque iciboro sitaama ifehi.

23 Jaabadi tajaagodi iicatibo taminaafi, bu tajaagovi iigaiyicitiibo jilliro fahigovavi gavaracusuhi.

Imitino Iji Dojicuviro Siino Uhuuminicino.

(Mt 12.43-45)

24 Imitino iji miyaminaafiti ihiinoobo foonicihi, ifigaimañehejedi ijaguisiqui guinooboro. Jaaruubo aatymecuutisumi esamaaihincibo: Dojicuviro uumiji taajajaago toojati asaahinihigovi, noobo.

25 Jaabo siino uhuumiibo atymehi miyaminaafi jeebico iija imino imibachucinija imino iguijaacinibadi icaaboco.

26 Jaanegui ofoobo siino icitefiibo sahuse juugahuseti miimisiiici idino aivo diibo janaanici iimitino ijimico. Jaamo paryi imiyaminaafi jeebifaño ijicafotomoro icafih. Jaaneri imiyaminaafi iticoni imitino iicauno janaanici aivo imitino minifetefih.

Miyanotiro Imo Imo Mihicano.

27 Jilli Jesu nuunaaca saafigo gaigo miyaminaafeeneti sefano nuuhi: ¡Imicani icago ico eseemevaugoro ico ifiivusuugo! noogoro.

28 Jaaneguiiha Jesu nuuhi: ¡Imi janaanici imino Moocaani onoonoco uguubumoro omoonimo! nooboro.

Imitino Miyaminaa Sihidi Ejeevano Ifusuco Dilluhi.

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Jaanaa sihidi Jesujaago miyaminaa igaivomoro saahicauhi. Jaanegui ticonubo ihiimaabo. Jisumio miyaminaa aivo imitih. Jaamoro dillumo sihidi ejeevano ifusuco. Jaaruno ifusurajitih; idinoro Moocaani iimaaminaafi Jonas ifusuta iicaubadireji.

30 Jaabo Jonas Ninive cuumi miyaminaadi ifusubadi iicaubadi tolliro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo jisumio miyaminaadi ifusubadi icaji.

31 Ufucu Moocaani, niinoono ajaadufucu jisumio miyaminaaco Saba onocuumi jiinjeko aivojigo agañiivogoro diitoco janaanici guinoniji, diigo aivo tehesirunoti Salomon gaajaco iguubuqui asaumaño. Jaarunaa jino amihafeeneri Salomon janaanici uujoho iicaabo icahi.

32 Jaabadiro Ninive cuumiminaa niino jaadufucu agañiivomoro jisumio miyaminaaco guinoniji. Miro Ninive cuumiminaa imitico jeevesuuh Jonas diitoco Moocaani unuunoco ijibugusumi. Jaabadiro jino Jonas janaanici uujoho iicaabo jino amihafeeneri icahi, nooboro.

Mofi Imitino, Bu Imino Icano.

(Mt 5.15; 6.22-23)

33 ¿Mijohi ciiigai mecucu inifutusumoro otoovohigo ficutatih, guirihilluguino? Caamo mificutahi fañojavu ijicafotomo iseseque ihatyimequi.

34 Miro saafi ihaalli iimitibo imino icajitirahi. Jaabadiro saafi ijeebii iimitibo imihusetih. Jaabo imitnoguiino icaji. Jaanoti Moocaani ijeebico iimibachuhachiji imihusetijiibo. Moocaani iimogobadi icacujiibo.

35 Jaanegui deesicini: Uujoho imihuseebe, unuuruno dijeebifaño iimitino icadino.

36 Jaanoti paryi dififaño imino, imitino aivo achahahachiji, paryi difi imino ifuvusujino ciiigaimecu ico ifoovori aachicinibadi, nooboro.

Jesu Fariseomi, Caatiniminaa Icamoco Iibauhi.
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jaabo Jesu ihiimaanoco iimivuudi, saafi fariseomioobo Jesuco coovauhi iijajaago imachutequi. Jaanegui Jesu ufuuboro casivuuhi imachuqui.

³⁸ Jaarunaa ifariseomioobo jabafituuhi Jesu diito tajiiba onoobadi ihuseque nitamaaitiibo amachuunoti.

³⁹ Jaarunaa Aivojibo Jesu nuuhi: Amihai fariseomi minitih guirihilluno, butajene icano allicoro. Jaanoti amihai, amihai jeebifaño gahaficinih imitino momoonimoro mananivahicanehejeri.

⁴⁰ ¡Gaajaticanimo! ¿Jana nacu magaatitih allionoco eheetavuubo tolliro fañoonoco eheetavuunoco?

⁴¹ Jaanegui amihai jeebifaño iicanoti #daasufimedi mahaci. Jaadi jari paryi amihai ifi imiteji.

⁴² ¡Daasucaniji amihai fariseomi mihicano! Amihai Moocanidi fahuseciti sahaame mahacih menta aameti, ruda aameti, paryi basuta mamachufinehejeti icano. Jaarumo sitaaco imino momoonitih Moocanico magaijitih. Jinooco jeevesutimo fanoocicoro momoonijirahi.

⁴³ ¡Daasucaniji amihai fariseomi mihicano! Sinagogajafaño mufuusumi imiyaano icaganocoro mihimoyicifihi. Tolliro jihaiñoño imino amihai idillunoco mihimoyicifimo.

⁴⁴ ¡Daasucaniji amihai caatiniminaa, fariseomi icamo: Mojeebii imihi, noomoro sitaaco mabañifimo! Cihoji toovono iicahojibadi mihicamo. Jaahojihallidi miyaminaa toojico gaajatimo toojihallidi #gonicibadi mihicamo, nooboro.

⁴⁵ Jaanegui caatiniminaati saafi iimusuhi: Jibogominaafi, mihaiico eneejiruno tolli neehi, nooboro.

⁴⁶ Jaaneguiha Jesu nuuhi: ¡Daasucani amihai caatiniminaa mihicaji! Amihai sitaaco bocinoco mifiisesuhicahi mihaiñooba ajaabicitinoco. Jaamoro amihai jilli usegai sagaibari mududichicatih.

⁴⁷ ¡Daasucaniji amihai mihicaji! Moocaani iimaaminaa cihojinohallico misumesumoro mihimibachunoco meheetavehicahi amihai eedeetemihairyo agaicaaumo cihojinoco.

⁴⁸ Jaamo tolli momoonimo amihaihalliviro mijibeguehi amihai eedeetemihai omoonunofañodi mihicanoco; Miro diito gaicaauhi. Jaamo cihojinoco amihai meheetavehicahi.

⁴⁹ Jaanegui Moocaani igaaafeenedi neehi: Galluujii Moocaani iimaaminaa, Moocaani minisuminaa icamoco. Jaamoti saatohoco gaicaaujimo, saatohoco idaasuno moonijimo.

⁵⁰ Jaamo jisumio miyaminaaco Moocaani ihiimaaminaa tijoho jaadaco iciji jiinije ifiivunoti jisumivi iicaumoco diito agaisiraicumoo tijoho jaadaco,

⁵¹ Abel tijohoti iticonibo Zacariaco Moocaani iijafaño, Moocanico ijeecivequi asimico agaicaaufimañoti iimimecu situvi agaicaaubo tijohovi nijequeenijiibo. Jaanegui amihaiico neehi: Jisumio miyaminaaco Moocaani ihiimaaminaaco agaisiraicumoo jaadaco iciji.

⁵² ¡Daasucani amihai mihicaji caatiniminaa! Tuhugari ofoomoro agaajajiruno llaveque mafaatanimoro mijicafototih, bu ijicafetejirumoco mijicafutusutih, nooboro.

⁵³ Jilli Jesu diitoco unuunoma iicamo fariseomi, caatiniminaa icamo sihidi diibojaa isifiiratumoro ticovauhi fanoovaco idillumo.

⁵⁴ Hifurumo diiboco siibadi onoonohalliti aivojito imega diibohallivi imitino ijibeguequi.

12

Uujoho Imihusehi, Noomoro Abañifimohallivi Jjibogono.

¹ Jaanaaca aivo sihidi miyaminaa iigaivuumo ijene quicucasihicauhi. Jaanaa Jesu iticoni ijibogominaaco nuuhi: Mehesicinini fariseomi juurisutaguiiji: Imihusehi, noomoro abañifinoti.

² Aivo chahano afatanicinino, atyimeratino iicano. Jaabadiro chahano otoovono, gaajaratino iicano.

³ Jaamaño amihai fucu civohi munuuruno cuuje seseehigo guubuvusuji. Jaabadiro toovono mecufaño guhugaco mafabaacumoro jaabañogayi mihiimaaruno, coovano noocafeteji iija nijequeti.

¿Mico Fine Mihiguijirahi?

(Mt 10.28-31)

⁴ Tañahabomi, amihai neehi: Mihiguijirahana oono miyaminaa ifico agaicaaufimoco. Jaarunobuunati milli mihino moonicujitirumo.

⁵ Jaanoti naha idibocoro mihigui iguijeninobuunati tolliro ijeebico cijigaifaño agañijiruubo mityama iicaaboco. Diibocoro mihigui.

⁶ Mihiro sahusedimo joomico mijeegayiciriro manaajenicahi. Diito iicaru moti Moocaani jabajeevetihi.

⁷ Mihiro paryi amihai nigai ijeene paryi oovocinicuuihi sajehesari. Jaanegui mihiguijirahana, mihiro amihai sihidi joomi guiraarumo janaanici magaijicafeteji.

Miyaminaafeenevi Jesucristoco: Miyaabo, Onoomo.

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Amihai neehi: Miyaminaa imefeenevi uco: Miyaabo, onoomoco, uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo tolliro Moocaani toomominaa imefeenevi: Miyaabo, neeji.

⁹ Jaanoti uco utuunamaaimoco tolliro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo tuunamaaji Moocaani toomominaa imefeenevi.

¹⁰ Tolliro cajaatyohacho uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubediti imitino ihiimaaruno diitoco buusucafetejirahi. Jaanoti Moocaani Gaijaditi imitino ihiimaamoco toono aivo buusurajitihii jiihallivi, bu ufucu niquejevici cano.

¹¹ Amihai neehi: sinagogajafaño fagominaa aivojito icanojaago asatyusumi; ¿Milli fine iimusuji? ¿Milli fine neeji? noomoro gaihuiba mihicadino.

¹² Tolli mihicasumi Moocaani Gaija jibegueji milli mihimusujinoco, nooboro.

Sihidi Nihibamima Icaubo.

¹³ Jaanaa saafi miyaminaafeeneti Jesuco nuuhi: Jibogominaafi, tañahaboco dinoo guhirubihivi nehejeti uco feenedi ihaciqui, nooboro.

¹⁴ Jaarunaa Jesu diiboco nuuhi: ¿Nacu mihijoho uco amihaihallivi ficuuihi fagominaati nihibami dugaacuminaafiti? nooboro.

¹⁵ Siino nuubo: Amihai ifico magaihuini. Jaamoro sihidi sinehejeque mihimoyicidino; Miyaminaafi ifi sihidi sinehejema iicanoti saatihii, nooboro.

¹⁶ Diitoco jilli oovicuubo: Icaubo saafi sihidi sinehejema iicaubo. Jaabo ijiinijeque abasuuno sihidi noovauhi.

¹⁷ Jaanoco aatyimeuboro esamaaiubo: ¿Milli fine mooniji? Chahano aivo tabasuta noovaco ificujiruno,

¹⁸ nooboro esamaaihucaubo. Jaadi nuubo: Gaajacuuihi omoonijinoco. Tamachutanoco ificuhicajaanoco agavaracuuboro siino coojano eetaveji. Jaaboro tojaajafaño paryi tabasuta noovataco ficuuihi paryi tañejeje icanoco.

¹⁹ Jaaboro tajeebiico neeji: Tajeebi, sihidi sinehejema diicahi ajashutino ficabano ticovovi. Jaanegui daguisi, machu, daadu. Jaanoro imo imo diica, nooboro.

²⁰ Jaarunaa diiboco Moocaani nuuhi: Hijohe agaatino miyaminaafi, jaachiiho fucuro guijeveji. Jaanobuuna, umidihi fine toono paryi ificuuno? nuubo Moocaani.

²¹ Jilli icafiibo miyaminaafi sihidi sinehejeque ifguiiharo ititibanibo. Jaaruubo Moocaani imefeenevi idaasuubo.

Moocaani Isemeque Teemefihi.

(Mt 6.25-34)

²² Jaadi Jesu ijibogominaaco nuuhi: Amihaico neehi, gaihuiba mihi-cadino: Jinejeque mamachuji, guijevetimo mihicaqui? Jinejeque mijicafeteji? noomoro gaachehuti mehesamaaidino.

²³ Mofi machuta, gaachehu icano janaanici jaaducafetehi.

²⁴ Memeeeci uuhimico abasumoro icitatirumo imachuta iijanoma charumo. Jaarumoco Moocaani machutaaco acifihi. Jaamo diito joomi janaanici vi amihai majaaducafetehi.

²⁵ Nacu cajaanoty fine gaihuiba iicaneri ifiico janaanici medio metro ticovovi caamuvutusujirahi?

²⁶ Jino tihitiruunoco momoonjiturumo. Collihi sinehejeque mehesamaaimoro gaihuiba mihicahicahi?

²⁷ Eneecau oono deecanoco mihifinici, dudicamaaitiruno jaadihunoco eetavotiruno imino ujusinoco. Jaanoti aivojibo Salomon aivo sihidi jeevano iminoonoma icauruubo toono deecanobadi jeevautihi.

²⁸ Jaabo Moocaani naavahu icarunoco imino gaachehuco mijihacubadi omoonibo safucu jahisi icano sifucu cijigaifaño mijigasufirunoco. Jaanegui amihai miyaminaa ajashuno mimiyaavogomo, collihi mimiyaavogotih? Jaabo naavahu janaanici amihaiico imino jicujiibo?

²⁹ Jaanegui jinejeque mamachuji? Jinejeque mahaduji? noomoro gaihuiba mihicadino.

³⁰ Miho imiyaavogotimo idinoro jinijeonehejequere guinefihi. Jaanoti amihai Caani niquejefaño iicaabo.* Jaabo gaajacuui amihai paryi tonehejeri mucuujiivaachunoco.

³¹ Jaanegui iticoni Moocaani aivojico miguiino. Jaadi jari paryi tonehejeque bu magaayiciji.

Mubusumijema Niquejefaño Mihicano.

(Mt 6.19-21)

³² Mihiguijirahana amihai agaijimo amihai mahajashurahi. Jaarumoco Moocaani ihaivojico aacinoco imeguehi.

³³ Amihai nehejeque manaajemere idaasumoco mahaci; jilli meheetavo unuucujitino lleegucuco niquejefaño ifinjitinonehejeque mificu tahi nani-vaminaa achahahigo amihai nehejeque deera ifinisutihigo.

³⁴ Miho amihai busumijeene icahigovi tolliro amihai jeebi icajirahi.

Mihimibaivomoro Mihicacu.

³⁵ Mihimibaivomoro mihica amihai cijigai mecunoco minifutusumoro.

³⁶ Ihaivojibo ataabatoobo agasebeque iguhugati ocoovasumiro ifaayiciqui iicojiminaafi otoomonibadi.

³⁷ Imicani icajimo ihaivojibo jeevivominaa diiboco toomomovi agas-esumi. Miyanotiro amihaiico neehi: Ihaivojiboro iimibaivooboro diitoco casihacuji, jaaboro imachutaaco diitoma ifejiibo imachuqui.

* 12:30 Moocaani

³⁸ Jaamovi diibo fucufeenevi, cuujetavi icano toomomovi agasehachijji imicani icajimo tolli iicano jeecivominaa.

³⁹ Jinooco magaaja iija abajaabo tusumi nanivaminaafi asaanoco igaa-jaruva cigatiibo teemejiruubo. Jaaboro iijaco faayicisujitiruubo diibo nehe-jeque nanitiibo iicaqui.

⁴⁰ Jaaneguiiha amihai mihimibaivomoro motoomo mehesicinitinaaca uu-joho Miyaminaafibadi Ifiivuubo siino saaji, nooboro.

Imino Jeecivominaafi, Iimitino Jeecivominaafi Icano.

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jaanegui diiboco Pedro dilluui: ¿Aivojiiibo, jino odoovicino mihaidiro nacu fameediro? nooboro.

⁴² Jaanegui Aivojiiibo nuuhi: Cajaanihacho ihaivojiiibo cojiminaafi imino iicaabo agaajaaboco iijaminaaco ootomoboro machutaaco ihaciqui ificuboo.

⁴³ Imicani icajiibo ihaivojiiibo agasesumi imino mooniboco aatyimevasumi.

⁴⁴ Miyanotiro amihai neehi: Diiboco ihaivojiiibo paryi inehejhallivi aivojiiiboti ficuji.

⁴⁵ Jaanoti imitino ijeebifaño esamaaiboro: Fine tahaivojiiibo goovajitino agasene, nooboro saatoho ihaivojiiibo jeecivominaaco idaasuno omooniboro, ticovono amachuuboro, aaduuboro iguriicavoobo.

⁴⁶ Jaanaa diibo gaajatinaaca cufucuhacho ihaivojiiibo gaseji. Jaaboro diiboco sihidiro ahaamiiboro ficujiibo saatoho iimitimoco omoonibadi iicaqui.

⁴⁷ Jaanoti ihaivojiiibo atajibanoco gaajacuruubo iimibaivooboro omoonitiibo sihidiro aamicafeteji guiraano.

⁴⁸ Jaanoti saafi gaajatiibo imitino omoonihachijji midino aamicafeteji. Miuro Moocaniti guiraano agaayicihiniboco, bu guiraajino idilluno. Jaabadiro guiraano ificusuuboco, bu guiraajino idilluno.

Jesu Dugaacusuminaafi.

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Uujoho saauhi jinijehallivi cijigaico inifutusuvaabo; ¡Imeguehi jisumiro ijigacuunoco!

⁵⁰ Nitiusubadi idaasufañodihica nisucafeteji. ¡Guiraacani idaasuno icahi toono afatyotinohachuta!

⁵¹ ¿Nacu fine amihai uco: Jinijehallivi sajeebi icaco sivaabo, noomoro mehesicinihi? Jaarunaa amihai: Chahano, neehi. Jilli uujoho miyaminaaco dugaacusuhi.

⁵² Jaamaño jisumitiro sahusedimo sajaato iicamo dugaaveji miimisiici, saafi icamo miimisiicihallivi; bu miimisiici, dugaaveji miimisiici, saafi icamohallivi.

⁵³ Caani illima moonicasiji, bu illi caanima moonicasiji icano. Tolliro seeji illehallivi, bu ille seejihallivi icano, tolliro iyaaja ibaabohallivi, bu ibaabohallivi iyaaja dugaaveji icano, nooboro.

Ifcabavanoco Magaajacino.

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Tolliro bu Jesu miyaminaaco nuuhi: Jimañovi Jerusalevi oestejaagoti nijaba asaasumi mahaigueji meneefihi. Jaabadi icafino.

⁵⁵ Jaanoti surjaagoti guibuhuba asaasumi ficabavajino monoonicahi. Jaabadi icafino.

⁵⁶ ¡Bañifiraminaa! Niquejeguiino iicanoco, jinijehallivi iicanoco icano magaajarumo. ¿Collihica magaajatihi amihai mihicanoco?

*Diminaafima Sajeebii Minifoto.**(Mt 5.25-26)*⁵⁷ ¿Collihica amiihairyo mihimibachutiihi?

⁵⁸ Saafi ijoho idiihegabeebe dihallivi aivojitoco ijibogotooboma ufuusumi jiihaivi diiboma imino diimaa. Jaamisiro siino mihimitocasi ico dugaacuminaafijaa satyediibo. Jaabo dugaacuminaafi ico sisiminaafico acijirahi. Jaabo isisiminaafi ico civojafaño jiihacujirahi.

⁵⁹ Jaanegui ico neehi: Tahigoti dihiinejitirahi niinojegayico adaadutinohachuta.

13*Amiihai Imitico Mejeevesutihachiiji Famooro Mifniji.*

¹ Tusumi saatoho Jesujaa asaaumoro diiboco jiibuguumo Pilato Galilea gaifimico agaisiraiciuboro Moocaanico ijeecivequi asimico agaisiraicumotiihohoma diito tiihohoco acahiiiseniunoco.

² Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: ¿Jito Galilea gaifimi famoova janaanici fine iimitimaño jilli icamo, noomoro fine mehesamaaihi?

³ Amiihaico chahano neehi: Tolliro amiihai, amiihai imitico mejeevesutihachiiji paryi mifniji.

⁴ ¿Nacu fine amiihai joono Siloe torrehaci dieciochodimohallivi Jerusalevi aacutuuneri iguijeveumoti: Fine tahi iicamo janaanici imitimo, noomoro mehesamaaihi?

⁵ Amiihaico chahano neehi: Tolliro amiihai, amiihai imitico mejeevesutihachiiji paryi mifniji, nooboro.

Higuera Onooho Imohovi Ohoovicino.

⁶ Jaaboro Jesu jilli ohoovicuuboro nuuhi: Saafi miyaminaafi ibasutaho Higuerahoma icauhi. Jaahoco meecituubo fine noovacuho nooboro. Jaarunaa noovautiho.

⁷ Jaanegui ibasuta toomominaafico nuubo: Meeci mificabaci, saficaba icano sanohallivi meecivahicarahi. Jaaruubo inoovaco atyimetatiji. Jaanegui, diillucu; ¿Collihi bu toonovi onoovatiiho icajirahi? nooboro.

⁸ Jaarunaa toono toomominaafi diiboco iimusuuhi: Aivojiiibo, jaafahi jificaba icaho; ijiinijeque seediibo tanusuji.

⁹ Jaadi fine jari noovajiiho. Jaanoti onoovacutihachiiji jei diillu, nooboro.

Jesu Jaguisisumi Iyoobai Imitigoco Buheesuhi.

¹⁰ Safoono jaguisifucu Jesu sinagogajafaño jiiibeguehicauhi.

¹¹ Jaanaa tahi icaugo saafigo gaigo dieciocho ficabano ticovovi iguihuvaugo, iimitino iji omooniiuneri iyoobai fañoviro tejeeveuhi. Jaaneri sanoticovoro jullevecutigo.

¹² Jaagoco Jesu aatyimeuboro ocoovauboro nuuhi: Gaigo, diguihuvati buheetecu, nooboro

¹³ ihuseneque diigohallivi ficuubo. Jaasumiro diigo sanoticovoro ujulleveugoro ticovauhi Moocaanico iimogo.

¹⁴ Jaarunaaca sinagogaja aivojiiibo Jesu jaguisisumi diigoco ubuheesuunoma iicaubo sihidi isifiiratuuboro miyaminaaco nuuhi: Sahuse juugahuseti safucu icano icahi mududicamaaiqui. Jaasumi masaa amiihaico ibuheesuqui jaguisisumi icatino, nooboro.

¹⁵ Jaanegui Aivojiiibo Jesu diiboco iimusuuhi: Bañifiiraminaa, jaguisisumi icarunaaca amiihai joomico misinimoro masatyefihi nifaihuti mihisuumoto.

¹⁶ ¿Jaanegui jaamo Abraham iyaaicigaico Satanas guihuvari dieciochodino ficabava ticovovi isisihinigoco, jaguisifucuvu iicanegui nacu misinaayujitirahi? nooboro.

¹⁷ Jilli Jesu unuuneri, paryi diiboco ijiiheveumo nucufeveuhi. Jaarunaa saatoho miyaminaa imo imo icauhi, Jesu sihidi jeevanoco omooninoco aatyimeumoro.

Mostaza Tooivi Ohoovicino.
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jaaboro Jesu nuuhi: ¿Jinejebadi fine jeevano Moocaani aivoji? ¿Jinejevi fine ooviciji?

¹⁹ Fine mostaza noovatabadi jeevano. Jaano tooico miyaminaafi abasuno ujusinoro guiraaho imohoti minifetehi. Jaahohaafenevi joomi agahafomo ihicunoco eetavehi.

Juurisutaguijivi Ohoovicino.*
(Mt 13.33)

²⁰ Jaadi nuubo Jesu: ¿Jinejevi oovicijirahi fine Moocaani aivojico?

²¹ Fine juurisutaguijico gaigo itacufaño minooci, sano icano ohoovogoro ificuuno paryi iitacuco adicahi, nooboro.

Ijene Jiihai Aamiji.
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jaabo Jesu Jerusale cuumijaago ofoobo jiihaivi afatyocuumijevi jiiibogoboro feehicauhi.

²³ Jaanaa saafi diiboco dilluuhi: Aivojiiibo, ¿naa miidimoro taajaji? nooboro. Jaanegui nuubo:

²⁴ Miguiino jaamo ijene jiihai aamijiriro† mijicafetehe. Jaanegui amiihaico neehi: Sihidi miyaminaa imegueji ijicafotonoco. Jaarumo jicafetejitihi.

²⁵ Iija abajaabo agaiiivooboro iguhugaco afabaacunobuuna amiihai jahisi mihicamo, mocoovaji: Aivojiiibo, mihaico faayici, noomoro. Jaarunaa diibo amiihaico iimusuji: ¿Miijoho amiihai? Amiihaico uujohe gaajatihhi, nooboro.

²⁶ Jaanegui amiihai miticovaji diiboco monoomo: Hima mihaai mamachuhicauhi, mahaduhicauhi icano tolliro iiijoho muucuumijefaño diiibeguehicauhi, noomoro.

²⁷ Jaarunaa amiihaico neejiiibo: Amiihaico nuucuuhi, amiihaico uujohe gaajatihhi uuditihhi buhigovi miminifoto amiihai iimitinoco momoonifino miyaminaa.

²⁸ Jaamo tahigo mataacasimoro amiihai igaiiiooco mohojisuji. Abraham, Isaac, Jacob, paryi Moocaani iimaaminaa icamo Moocaani aivojifaño icamoco maatyimemere amiihaico diitoti buhigovi agaiiicuumo mihicajimo.

²⁹ Jaanaa tolliro fahigovati miyaminaa saaji Moocaani aivojifaño acasiivomoro imachuqui.

³⁰ Jaasumi miyaminaa jisumi guinovu iicarumoti tusumi saatoho sihidi ejeevamoti minifeteji. Jaanoti jisumi sihidi jeevano iicarumoti saatoho tusumi guinovu minifeteji, nooboro.‡

Jesu Jerusale Cuumihallivi Taahi.
(Mt 23.37-39)

³¹ Jaafucu fariseomi asaaumoro Jesuco nuuhi: Jinooti sihi fuucu Herode imeguehi ico agaicaaunoco, noomoro.

* 13:19 Levaduraguijivi Ohoovicino. † 13:24 Griego iijiri: aajashuno guhuga, noono. ‡ 13:30 Griego iijiri noono: jisumi dojicuvu iicarumoti tusumi saatoho imegavi minifeteji. Jaanoti jisumi imegavi iicarumoti saatoho tusumi dojicuvu minifeteji.

³² Jaanegui Jesu iimusuuhi: Mofoo, jaamoro toonaamuhuco monoo: Jaachijji, civohogo icano imitino ijimico buhi gavaracuji, iguihuvamoco buheesuji icano. Jaabo civohogo sesevedi imiveji.

³³ Jaaruubo ofoohigo feeji jaachijji, bu civohogo, bu sesevedi icano. Milliti bu Moocaani iimaaminaafi Jerusaleti buhigovi guijevejirahi.

³⁴ Jerusale cuumi, Jerusale cuumi, amihai Moocaani iimaaminaaco magaisiraicifihi, tolliro Moocaani amihaijaago jibogominaaco agalluumoco guisibaneri mahaamifihicahi. Jaanoti uujoho imeguehicahi fahijivaro tuucumi seemeque tajaagovi igaiyicincoco oono catava iseemeque ijijecuguiino ificuunicibadi. Jaarunoco amihai mihimeguehicatihi.

³⁵ Eneecau bu magaaja amihai iijano jihovonodi fiiveteji. Jino amihaiico neehi: Uco siino mahatyimecuujitihari jari johono uco: Imicani Aivojibo momofeenedi asaabo, meneejifucu agasetinohachuta, nooboro.

14

Jesu Icidihallivi Nifaihu Agahafuuboco Buheesuuhi.

¹ Safoono jaguisisumi Jesu fariseomi aivojibo ijafaño fuuhi imachuqui. Jaaboco saatoho fariseomi ifinichicauhi.

² Jaanaa Jesu imega icidihallivi nifaihu agahafuuneri iguihuvaubo icauhi.

³ Jaanegui Jesu fariseomi, Moise tajiba jibogominaa icamoco dilluuhari: ¿Fine jaguisisumi mubuheesujirahi iguihuvaaboco, nacu mubuheesujitirahi? nooboro.

⁴ Jaarunaa diito iimusuutihari. Jaanegui iguihuvaaboco icuboro buheesuuhari. Jaaboro diiboco agalluuboro

⁵ ifariseomico nuuhi: ¿Cajaatyo fine amihaiti amihai jooi ifapaajefaño aacotooboco mihicijitirahi jaguisifucu iicaneguiiha? nooboro.

⁶ Jaarunoco milli iimusuutihari.

Taabava Jibaimojaago Ucuuhuvamo.

⁷ Jaanaa Jesu ifinicinaaca ucuuhuvaumo asaamo imiyamañejeviro casicamaahicauhi.

Jaanegui Jesu oovicifeenedi diitoco faguuhari:

⁸ Saafi ico taabava jibaimojaago ucuuhuvasumi imiyamañovi casivedino, fine gasejiruubo sifi dijanaanici iicaabo.

⁹ Jaanegui amisico ucuuhuvaabo asaaboro ico neejirahi: Jahigovi diica tomañovi jaani icasivequi, nooboro. Jaanegui ijoho unucufeebere diito allibavari feejirahi.

¹⁰ Tolli icatino, ico ucuuhuvasumi ofoobo allibavari casivo. Jaachijji fañoojaoobo asaaboro ico neeji: Tañahabo, jahari imiyagahallivi casivoto, nooboro. Jilliti jari imiyaamo amachumofeeneri diicaji, nooboro.

¹¹ Jaabadi uujoho mityahari onoobo guinovari ficucafeteji. Jaanoti miyaabo icaruubo mityahari onootibo miyaaboti ficucafeteji, nooboro.

¹² Jaadi bu fañoojaooboco nuubo: Jibaimofaño machutaaco edeetavusumi digataavominaacoro, dinahabomico, diyotoco, difiitino iica inihibamivamoco icano cuuhuvadino, tolliro bu diito ico coovajirahi. Jaamaño diitoco ocoovano jaadaco dicituujirahi.

¹³ Tolli icatino; jibaimoco edeetavusumi idasufimoco, ifino imitimehejeque, igotimehejeque, aatyimetimehejeque icamocoro cuuhuva.

¹⁴ Jaadi jari imo imo diicaji ico diito jaadujitirahi. Jaaruno jaadaco gaayiciji ufucu jari iimifimo siino ubuheetesumi, nooboro.

Iguiraano Jibaimovari Ohoovicino.

15 Jilli Jesu unuunoco saafi igiciniumañoti Jesuco nuuhi: Imicani icajiibo Moocaani aivojifaño machutaaco amachuubo, nooboro.

16 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Safoono saafi eetavuuhi machuta jibaimoco. Jaaboro tajibauhi sihidi miyaminaaco icuuhuvaqui.

17 Jaanaa amachucuujino iicacuunegui iicojiminaafico galluubo, ucuuhuvaumoco ijibeguetequi: Masaacu paryi fanooro icacuuhi mamachuqui, nooboro.

18 Jaarunaa famooro ticovauhi onoomo; saafi nuuhi: Jaachiijiro jiinijeque naajejehi. Jaanoco meeciteji. Jaanegui ico neehi: Feejitihhi, nooboro.

19 Jaanoti bu saafi nuuhi: Jaachiijiro fahuseecidimo bueymico naajejehi. Jaamoco nisuteji. Jaanegui ico neehi: Feejitihhi, nooboro.

20 Jaanoti bu saafi nuuhi: Jaachiijiro atyabaco icijehi. Jaanegui ico neehi: Feejitihhi, nooboro.

21 Jaanegui ijeecivominaafi uhuumiuboro ihaivojiboco jibogovauhi paryicino. Jaaneri ihaivojibo isifiratuuboro, ijeecivominaafico nuubo: Goovano difoo cuumi jihaiñeri. Jaaboro siva #daasufiimoco, ifiino iimitimehejeque, #gotimehejeque, aatyimetimehejeque icano, nooboro.

22 Jaanobuunati ijeecivominaafi nuuhi: Aivojibo, onobadi moonicuui. Jaarunofaño icanehiica saatoho iicajirumañeje, nooboro.

23 Jaanegui ihaivojibo diiboco nuuhi: Siino difoo. Jaaboro buhigeeje jihaiñofaño iicamehejeque dicitoo taaja igahafequi.

24 Miyanotiro amihaiico neehi: Iticoni ucuuhuvarumo tamachutaati ajashuno itivejitihhi, nooboro.

Cristo Dojicuti Ofoomo Jilli Icaji.

25 Jaanaa Jesu dojicuti sihidi miyaminaa feehicauhi. Jaanegui dojicuviro diitojaa #meveuboro nuuhi:

26 Saafi tadyojicuti asaanoco iimogoobo caanico, seejico, mogaico, iseemeque, inahabomico, inagomico, bu ifi icarunoco icano ijihvetiibo tadyojicuti saajitihhi.

27 Tolliro tamomohalliti ifico iguijenisunoco iimogotiibo tadyojicuti saajitihhi.

28 ¿Nacu amihaiti saafi torrehacico eetavonoco iimogoobo iticoni tohaci ajaaducafotonoco gaajajiruubo? Diiboma imino #fetejidino iicaruva eetavejiruubo.

29 Jaanoti ihimahacinocoro iticoniibo inihibami achahaneguiiha ijeevesuruva tohacijeque aatyimeme diiboco dejecujirahi:

30 Diibo jino ticonihinirahi eetavonoco. Jaaruubo imivehinithi, noomoro.

31 Jaabadiro saafi aivojibo siijiinijeo aivojiboma omoonicasijisumi imiyaminaa diez mildimoma iicaabo. ¿Nacu fine veinte mildimoma diibojaa asaaboco guiinonijirahi?

32 Jaarunaa diiboco sahigotiro iguiinonijirunoco agaajaaboro tehesiibaacaro diibojaa jibogoco galluujiiruubo iimitocasiqui.

33 Jaabadi cajaanihacho amihaiti paryi iinoco ejeevesutiibo tadyojicuti saajitihhi.

Imuhu Imo Afatyusumi.

(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 Imuhu imihi. Jaarunaa iimo afatyusumi, ¿milli bu siino imitejiruno?

35 Jilli magañitacuuihi jiinijeguiiha imitino, bu abonoguiiha imitino icano. Amihai nohojima mihicamo muguubu, nooboro.

15

Oveja Imitanovi Ohoovicino.

(Mt 18.10-14)

¹ Jaanaaca paryi impuesto jaadusuminaa, paryi imitaminaa icamo saahicauhi diiboco iguubuniciqui.

² Jaanoma iicamo fariseomi, caatiniminaa icamo diibediti imitino neehicauhi: Jaani iimitimehejequere agaayiciboro diitoma machuubo, noomoro.

³ Jaanegui Jesu diitoco jilli oovicuhi:

⁴ ¿Nacu miijoho fine amihaiti ciendino ovejamima iicaabo saafi diitoti imitaruva noventa y nuevedimoco sihigo iimimañovi ificuhiniboro feejitirahi iguiinotoobo aatyimetinohachuta?

⁵ Jaaboco aatyimeebere imo imo ijijebaihallivi ficuunichi.

⁶ Jaabo ijajaago agaseebere inahabomico, ifitinominaaco icano ocoovaaboro neehi: Uuma imo imo mihica tahoveja imitahiniboco atyimecuuhi, nooboro.

⁷ Amihaico neehi: Tobadiro niquejefano iicamo aivo imo imo icanichi saafi iimitibo iimitico ejeevesuuboro iicasumi. Jaanoti noventa y nuevedimo iimitima achahamo iicamaño jinejeque bu jeevesujirumo. Jaanegui diito janaanivi imo imo iicano saafi iimitico ejeevesucusumi.

Nihibajevi Imitajevi Ohoovicino.

⁸ ¿Nacu cajaamo gaigo fahuseeciyeve inihibami iicanoti saje imitaruva cuugahuco inigoro guijaagoro, iminogayi guinejitirahi aatyimetinohachuta?

⁹ Jaajeque aatyimecuudi inagomi, ifitinominaa icamoco ocoovagoro neehi: Uuma imo imo mihica; atyimecuuhi tañihibaje imitahinijeque, noogoro.

¹⁰ Amihaico neehi: Tolliro Moocaani toomominaa sihidi imo imo icanichi, saafi iimitibo iimitico ejeevesusumi, nooboro.

Inihibamico Sicamañovi Agañififibovi Ohoovicino.

¹¹ Tolliro bu Jesu nuuhi: Saafi miimisiici iseemene misima icauhi.

¹² Jaanaa iguihoobo caanico nuuhi: Guihi, jisumiro uco daaci dinehejeti ufucu uudi icajirunoco, nooboro. Jaanegui caani diitisima inehejeque diitisima dugaacuui.

¹³ Jaanobuunati iguihoobo inehejeque anaajeuboro inihibamico allacaruui. Jaaboro toonoma tehesino siijiinijevi fuuhi. Jahigo paryi inihibamico iimitinovi gañubo.

¹⁴ Jaanaaca diibo inihibamico agañicuunobuunati toojiinijevi sihidi ajeba icauhi. Jaaneri diibo ticovauhi sihidi ajebari iicaabo.

¹⁵ Jaanoma iicaabo dudicamaajeque guinutuubo toojiinijeominaafiyaago. Jaabo diibo ifaafaimico tuumusuui.

¹⁶ Jaabo ifaafaimi machuta imitnoti imachuqui moonihicaurahi. Jaarunaa mihañooba diiboco toonoti acihicuti.

¹⁷ Jaanoti esafutuubo: Guihirubi ijafaño sihidi idudicamaajeminaa machuta sihidi atyuuvonicinaaca, uujoho jimañovi ajebari nacatehi.

¹⁸ Dojicuviro uumiji guhirubi ijajaago. Jaaboro diiboco neeji: Guihi, Moocaanihallivi, dihallivi icano imitino moonihicahi.

¹⁹ Jaanegui uujoho iimitimaño diseemenebadi icacuutihi. Jilli didudicamaajebebadiro uco deesicincu, nooboro

²⁰ dojicuviro uumicuubo caani ijajaago.

Jaaboco tehesinotiro caani aatyimeuboro idaasuvuui. Jaaboro diibojaga ijinafatyuuboro diiboco ihibicituuboro ninicubo.

21 Jaanegui diibo caanico nuuhi: Guihi, Moocaanihallivi, dihallivi icano imitino moonihi. Uujoho iimitimaño uco diseemenebadi icacuutahi, nooboro.

22 Jaarunaa caani nuuhi ijeecivominaaco: Goovano iimichehuco mihicimoro diiboco mijihacu. Jaamoro usegaiiicuti ihusefa mificu, tihaijaaleti diiboco mijihacu icano.

23 Jaamoro niivigai icavaaboco mihicimoro magaicaau, muduumoro jibaimoco meheetavequi.

24 Jaani taseemene uchuumucuubo siino ubuheetejirubadi iicaneguiha, imitahiniboco siino mahatymeneguiha, nooboro jibaimoco eetavuumo.

25 Jaanaaca ihamiyaabo sihi ifaguifaño icauhi. Jaabo jaahe asaabo guubu- uhi agaaseme amasivanoco.

26 Jaanegui saafiiti icojiminaafico ocoovauboro dilluubo: ¿Milli iicano oono? nooboro.

27 Jaanegui iimusuubo: Dinahabo gasehi. Jaanegui diicaani iniivigai icavaaboco gaicaausuhi milli icatibo imino agaseneguiha, nooboro.

28 Jaarunaa diibo ihamiyaabo sihidi isifiratuuboro jaahe fuuguutibo. Jaanegui caani asaaboro diiboco noovauhi jaahe isaaqui.

29 Jaaboro caanico nuubo: Iro gaajahi sihidi ficabano ima dudicamaahicahi diijico gañitibo. Jaaruuboco safooba diniivimiti saafi- igayiba daacitahi, tagataavominaama jibaimoobaco eheetavejirunaaca.

30 Jaanoti jaani daachi dinihibamico iimitino gaigooma agañiboro agaseebedi naha diniivigai icavaaboco gaicaauhi, nooboro.

31 Jaanegui caani nuuhi: Besha, ijoho fahijivaro uuma diicanichi. Jaa- maño paryi tañejeje diino.

32 Jaanoti imino jisumi jibaimoco meheetavomoro imo imo mihicano, di- nahabo uchuumucuubo siino ubuheetejirubadi iicaneguiha, imitahiniboco mahatymeneguiha, nooboro.

16

Iija Toomominaafi Iimitibovi Ohoovicino.

1 Jaadi tolliro Jesu nuuhi ijibogominaaco: Icaubo saafi sihidi nihibamima iicaubo, guubuuhii iija toomominaafi diibo nehejeque sicamañovi agañihicaunoco.

2 Jaanegui ihaivojibo ocoovauboro diiboco nuuhi: ¿Milli iicanoco iditi guubuuhii? nooboro didudicamaajeti paryi uco dibogo. Jisu tadyudicamaajeminaafiti diicacuujitahi, nooboro.

3 Jaanegui iija toomominaafi esamaahicauhi: ¿Milli fine icaji jisumi tahaivojibo tadyudicamaajeti uco agañidi? Sefatiji jinijeque eseedijiruubo nucufeguehi sitaaco nihibamico idillunoco.

4 Jaaruubo gaajacuuhii jilli saatohoco aamusunoti diito uco iijafaño tadyudicamaajema achahasumi agaayicijinoco, nooboro

5 coovaubo saafiiri paryi saatoho ihaivojiboco edebeumoco. Jaaboro saafico dilluubo: ¿Minoodino ijoho tahaivojiboco debehi? nooboro.

6 Jaanegui diibo iimusuuhii: Debehi ciendino illuva tyigabaje diribanoco, nooboro. Jaanegui iija toomominaafi nuuhi: Jino didebehaamene, goovano casivoobo bohonoti deetavo cincuentadinoro oono aameti, nooboro.

7 Jaabadiro sifico dilluubo: ¿Jana minoodino ijoho tahaivojiboco debehi? nooboro. Jaanegui diibo nuuhi: Trigoco ciendino ticovo tiyiva, nooboro. Jaanegui nuubo: Jino didebehaame, bohaameti deetavo ochentadino ticovo tiyivaro, nooboro.

8 Jaanoco ihaivoj#bo agaajaci#udi nuuhi: Taaja toomominaafi gaajaabo aivono ifuuruubo, sitaama imino iicaqui omooninoco. Jiinijeo miyaminaa gaajahi jiinijeonehejeque, miyaavogominaa janaanici.

9 Jaanegui am#haico neehi: Jino iimitino jiinijeonehejeri gataavominaati mihici jiinijeoneheje ifin#di am#haico diito ufucu niquejefa#o ifinijitino iijanofa#o igaayiciqui.

10 M#dirunoma imino omoon#bo, tolliro iguiraanoma imino moonihi. Jaanoti ajashurunoma imitino omoon#bo, iguiraanoma tolliro imitino moonihi.

11 Jaama#o jino iimitino jiinijeonehejeri imitino momoonimoco, #m#joho bu am#haico imiyaanehejeque acijirahi?

12 Jaanoti sitaano icarunoco imitino momoonihicamoco, #m#joho bu am#haico acijirahi am#hai#otiro iicaqui?

13 Chahaabo jeecivominaafi miimisiici aivoj#tisico ejeecivoobo, saafico ij#hegueebere, saaficoro gaijjiruubo. Saafima imino iicaaboro saafiditi imitino esamaajiruubo. Jaabadiro Moocaani, bu nihibami icanoco sano mejeecivejitirahi, nooboro.

14 Jaanoco fariseomi nihibamima imoy#ciminaa iicama#o jilli unuunoco paryi uguubuumoro Jesuco dejecuumo.

15 Jaanegui Jesu diito nuuhi: Am#hai miyaminaa imefeenevi iminobadi mihicahi. Jaarunaa Moocaani am#hai jeeb#co gaajahi; miyaminaa sihidi jeevahibadi eesicininoco Moocaani j#heguehi.

Moise Taj#ba, Moocaani Aivoji Icano.

16 Siicijeti Moise taji#ba, Moocaani iimaaminaa icano icahicauhi, Jua ifiivutinohachuta. Toonotiro iimi Moocaani aivoji iiji j#bogocafetehi. Jaamofenedi famooro sefacin#hi ij#cafetequi.

17 Tihino niqueje, bu jiinije icano ifinino. Jaano janaanici jeevano taji#bati sasitugayi afatyejiruno.

Jesu J#beguehi Gaigooce Ejeevesunoditi.

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12; Tolliro meeci Rm 7.1-3; 1Co 7.10-16)

18 Saafi miyaminaafi mogaico ejeevesuuboro sifigoco #c#bo iimitinoco eetavehi. Jaabadiro ejeevesucinigoco #c#bo iimitinoco eetavehi.

Sihidi Nihibamima Icaabo, Lazaro Icano.

19 Safoono icaubo saafi sihidi inihibamima iicaubo. Jaabo iminoono gaachehunofa#o j#camaihicauhi ovos#noono. Jaaboro fafucuvaaciviro j#baimoco sihidi ovos#noono. Jaanaa tolliro icaubo saafi

20 #daasuubo sihidi ic#nininoma icaabo baavi gic#hicaubo inihibamima iicaabo guhugavi.

21 Jaabomaje tuvaveguehicaurahi inihibamima iicaabo machuta usuuv#neri. Jaaboco j#cum# asaamoro itujaavonoco nejeecuhicauhi.

22 Jaanofeene iguijeveubomajeque c#umo. Jaaboco Moocaani toomominaa satyuuhi icoj#vi. Jaanaa tolliro bu inihibamima iicaubo gujeveuhi. Jaaboco c#umo.

23 Jaabo inihibamima iicaubo #daasuno icahicauhi iguijeveme iicafihigo. Jaabo tahigoti caamoco emeeci#ubo aty#meuhi Abrahamco Lazaro iicoj#ri iicaaboma.

24 Jaanegui coovadiivuubo: Guihi Abraham, uco #daasugo. Jaaboro Lazaroco taji#ba ofooboro ihusegai nijequeque nifaihufa#o amatyusuuboro ta#ejeba nijequeque is#cusuvaqui. Jino c#jigaifa#o sihidi #daasuno icahi, nooboro.

²⁵ Jaarunaa diiboco Abraham nuuhi: Taseemene, desafoto jinijehalliri idiicahinisumi imino diicahinihi. Jaanoti Lazaro idaasuno icauhi. Jaaruubo jisumi juuga jacusucinihi. Jaanoti ijoho idaasuno diicahi.

²⁶ Jaanomaryo bu amihai mihaiti sicaisitu oonaagonovi mihicahi. Jaamaño juugati tahi efeejirumo. ¿Milli bu feejirahi tahigotioto? ¿Milli bu juugavi fatyejirahi? nooboro.

²⁷ Jaanegui inihibamima iicaubo nuuhi: Jaaneguiiha taca Guihi Abraham, ico neehi: Jaabo Lazaroco galluuih guhirubi iijajaago,

²⁸ ofooboro sahusedimo tañahabomico ijibeguetequi. Jaanoti juuga jino idaasumañovi tolliro saadimo, nooboro.

²⁹ Jaaruuboco Abraham nuuhi: Diitoma icano Moise acaatinuhaamene, Moocaani iimaaminaa acaatinuhaamene. Jaanoco iguubuqui, nooboro.

³⁰ Jaanegui inihibamima iicaubo nuuhi: Jihhi, guihi Abraham, jaarunaa saatoho iguijivecumoti diitoco ijibogoturuva iimitico jeevesujirumo, nooboro.

³¹ Jaarunaa Abraham diiboco nuuhi: Moise, Moocaani iimaaminaa icamoco uguubutihachijji, tolliro bu saatoho iguijivecumoti ifuuruva guubujitirumo, nooboro.

17

Iimitinofaño Agañisujiruno Nihicu.

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jaadi Jesu nuuhi ijibogominaaco: Icamo iimitino, miyaminaaco imitinofaño agañisuno. Jaarunaa idaasucani icajiibo sitaaco imitinofaño agañisuubo.

² Imijiruno diiboco guisibatyigabari icodaaheti muduujenimoro muuaifaño magañino. Jaano janaanici idaasuno icajiruubo seemeneque imitinofaño agañisuubo.

³ Mehesicini amihai nahabo amihaiico imitino omoonihachijji diiboco mihiba. Jaabo iimitico ejeevesuhachijji diiboma mihimibachucasi.

⁴ Safucuro sahuse juugahuseti mifooci icano imitino omooniboro, bu tonoodifovaro dijaa asaaboro siino tolli icacuujitihhi onoochachijji, imino diiboma mihimibachucasi, nooboro.

Miyaavogo Mitya.

⁵ Jaanegui iminisuminaa Aivojibo Jesuco nuuhi: Mihaiico daamusu janaanici mimiyaaveguequi, noomoro.

⁶ Jaanegui Aivojibo Jesu diitoco nuuhi: Amihai miyaavogo mostaza noovata toogaidino iicahachijji jiho sicomor onoochoco meneejirahi: Jinooti gajjuuvoho muuaifeenevi dulleevete munuuruva, amihaiico tooho: Jii, neejirahi.

Jeecivominaafi Omoonifino.

⁷ Amihaiti cajaanihacho ijeevivominaafima iicaruva ududicamaaihicaabo faguifañoti agaseebeque: ¿Nacu saacu, casivoobo, machucu, meneejirahi?

⁸ Cha, tolli icatino. Fine meneejirahi: Tamachutaaco deetavoobo uco dihaivojiboco deecivo machuqui, aduqui icano. Jaadi jari ijoho machuji, daaduji icano, meneejirahi.

⁹ ¿Nacu dijeecivominaafico atajibanoco eetavonohallivi graciaco daacijirahi? Tolli icatino.

¹⁰ Tolliro amihai Moocaani atajibanoco mihimivucuudi monoo: Jilli mihai mihifono jeecivominaa jilli atajibanocoro meheetavomaño, nooboro.

Jesu Buheesuhi Fahuseecidimoco Foojohoma Iicamoco.

¹¹ Jesu Jerusalejaago ufuubo fatyuuhi Samaria jiiniye, Galilea jiiniye icanofeenedi.

¹² Jaabo toojiiniyeocuumi saacuumivi ifutuubojaago saamo fahuseeci gaifimi foojohoma iicaumo. Jaarumo diiboti tehesino ujulleecamaavau-moro sefano nuumo:

¹³ Jesu jibogominaafi, mihaico didaasugo, noomoro.

¹⁴ Jaamoco Jesu aatyimeuboro nuubo: Mofoomoro sacerdotemico mihiifusuto, nooboro.

Jaanegui ufuumoti jiihaivi ifoojoho buuhi.

¹⁵ Jaanegui saafi ubuheecuunoma iicaubo dojicuviro uumiubo Moocaanico imooboro sefano.

¹⁶ Jaaboro Jesuguiino ememu#vuuboro jiiniyehallivi javuvuubo graciaco ihaciqui. Jaabou Samaria jiiniyeoobo.

¹⁷ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¿Nacu famoro fahuseecidimo mubuheetihi? ¿Cuuca nacu saatohe nuevedimo?

¹⁸ ¿Jaani idiboro siicumioobo uumihi Moocaanico iimequi? nooboro.

¹⁹ Ifoojohoma iicauboco nuubo: Gañiivoobo, fuucu; imiyaavogomaño buheetecuuhi, nooboro.

Milli Fine Moocaani Aivoji Gaseji.

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Jaanaa fariseomi Jesuco dilluuhi: ¿Cusumi Moocaani aivoji gaseji? noomoro.

Jaanegui diibo iimusuuhi: Moocaani aivoji agasene siinoco mahatyimenicinobadi jeevatino.

²¹ Juu icacuuno, jahi icacuuno noorajitino, Moocaani aivoji amiihaifeeneri icacuuhi, nooboro.

²² Ijibogominaaco nuubo: Ufucu amiihai mihimegueji mahatyimeneque Miyaminaafibadi Ifiivuubo fucuti. Jaarumo mahatyimejitihi.

²³ Jaasumi amiihaico saatohe neeji: Juu icacuuno, jahi icacuuno, noomoro. Diito dojicuti mefeedito.

²⁴ Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo asaajino jilli jeevaji: Oono sisi niquejeginodi saanaagojete siinaagojevi anamebanicibadi.

²⁵ Jaaruubo iticoni sihidi idaasuno icaji, jisumiomiyaminaa uco jiiheveji icano.

²⁶ Mihiro johono Noe iicausumi iicaubadi icajino uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo asaajino imega.

²⁷ Mihiro miyaminaa machuhicaumo, aduhicaumo, taabavahicaumo, iseemeque tajenihicaumo icano. Jaanaaca Noemi imeenegafaño jicafutuuhi. Jaanaaca sihidi niija aaguuneri paryi saatohe guijeveuhi.

²⁸ Jaabadiro bu Lot onoobo iicausumi icauno machuhicaumo, aduhicaumo, naajecasihicaumo, basuhicaumo, iijanoco eetavehicaumo icano.

²⁹ Jaanaaca Lot Sodoma cuumiti ufuunobuunati niquejefañoti aifuuno cijigaima guisibano ijigauno. Jaaneri paryi tuucuumi miyaminaa guijeveuhi.

³⁰ Tollireji uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo ajafeveedi.

³¹ Tusumi saatohe iijahalliri mihicahachijii miniitomoro iijafañoti amiihai nehejeque mihicitedino. Jaanoti saatohe buhigo mihicahachijii amiihai iijajaago muhuumidino.

³² Lot taabati mehesafoto.

³³ Mihiro ifico idaasuno omooninoti ataajasugoobo ifico mitasuji. Jaanoti ifico Moocaanijaagodi imitasuubo ifico taajasuji.

³⁴ Am#haico neehi: Tufucu miitooci saabafaño cigaji. Jaamisiti saafi imiyaavogot#bo satyocafeteji diiboco sihid# jeevano #daasuno imoon#qui. Jaanoti saafi imiyaavogoobo coovovacafeteji.

³⁵ Bu miimifeeci gaigoomife sano gary#hañji. Jaamifeti saafigo imiyaaveguehicatigo #c#cafeteji diigoco sihid# jeevano #daasuno imoon#qui. Jaanoti saafigo imiyaaveguehicago jeevesucafeteji.

³⁶ Bu miimisiici buhigo icaji. Jaamisiti saafi #c#cafeteji. Jaanoti saafi jeevesucafeteji, nooboro.*

³⁷ Jaanoco uguubuumoro diiboco dilluumo: ¿Aivoj#bo, conoovi fine tolli icajino? noomoro.

Jaanegui diibo nuuhi: Tuucita iicahigo añimi igaivefihi, nooboro. Jaabadi niino jaadusufucusumi imiyaavogotimoco #daasuno ifeteji.

18

Iimitino Fagominaafvi Ohoovicino.

¹ Jesu oovic#uhi Moocaanima ihiimaamo quehecuno iicaqui.

² Diitoco nuubo: Saacuumivi icaubo saafi fagominaafi Moocaanico ñ#hicuguut#bo. Tolliro m#haiñ#obaco gaj#hicaut#bo.

³ Jaacuumivi tolliro fibaijigo icauhi. Jaago saicino diibojaa feehicauhi iminaafima imitino iicahicaunoco diigoma iimibachuqui.

⁴ Saicino diibo diigo unuurunoco: Jii, neehicaut#bo. Jaanofeene esafutuboro nuubo: Moocaanico ñ#hicugothi, m#haiñ#obaco gaj#t#hi icano.

⁵ Jaarunaa jaamo fibaijigo asaagoro gañ#husuno uco moon#hicaahi. Jaanegui diigohalliti icaji siino saicino saacutigo iicaqui tajeeb#co uco niji niji moon#digo, nooboro.

⁶ Jaanoco Aivoj#bo Jesu nuuhi: Jill# nuubo iimitino fagominaafi.

⁷ ¿Nacu jaabadi Moocaani #cimo diibovi #daasuvomo fucuhachuta, cuujehachuta icano idilluruva diitohalliti Moocaani icajit#ruubo? ¿Nacu fine diitoco tuumusuj#ruubo?

⁸ Am#haico neehi: Tuumusut#bo diitoco goovano amusuj#ruubo ¿Nacu fine uujoho Miyam#naafibadi Ifiivuubo siino j#in#jev# asaadi fine miyaavogoco aty#meji? nooboro.

Fariseom#oobo, Impuesto Jaadusuminaafi Icanov# Ohoovicino.

⁹ Saatoho: M#hai aivo miyaamo, noomoro sitaaco it#suhicaunoma iicaubo jill# ohoovic#uboro nuubo:

¹⁰ Safoono miimisiici gaifiimisi templojafaño fuuhi Moocaanima iimaaqui. Saafu fariseom#oobo. Jaanoti# saafi impuesto jaadusuminaafi.

¹¹ Jaanaaca ifariseom#oobo julleecin#boro Moocaanima ihiimaaubo jill# neehicauhi: Moocaani #co imehi saatoho iicabadi uujoho nanivam#naafi icat#hi, sitaaco imitino moon#tat#hi, gaigoom#ima icatat#hi, jaani impuesto jaadusuminaafibadi icat#hi,

¹² sajaguis#vi mifoo# machut#bo icafihi, uujoho pary# agaananoti fahuseeciti sano #co acifihi, nuuruubo, nooboro.

¹³ Jaanoti jill# impuesto jaadusuminaafi tehesino icahicauhi caamo niquejeagoco meec#t#bo, jill# ic#d# ticovoco aam#hicaubo nooboro: Moocaani uujoho imit#m#naafi uco didaasugo, nooboro.

* 17:36 Sahaamefaño toversiculoco ficuut#mo.

14 Jaanoti amiihaico neehi: Jaani impuesto jaadusuminaafi iijajaa fuuhi ijeebii imicuubo. Jaanoti fariseomiooboco Moocaani gaayiciutihi. Jilli iica-maño: Uujoho sihidi jeevahi, onoono guinovvi ficucafeteji. Jaanoti: Sihidi jeevahi, onootiboco sihidi jeevasujiibo, nooboro.

Jesu Seemeque Imino Onoono.

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Tolliro bu seemegayimico Jesujaa sivahicaumo diitoco idudiciqui. Jaanoco ijjibogominaa aatyimeumoro isivaumoco ibahicaumo.

16 Jaanegui Jesu diitoco ocoovauboro nuuhi: Jaafa tajaa seeme saahi: Mefeedino, meneejirahana. Diitobadi icamedi Moocaani aivoji icahi.

17 Miyanotiro amiihaico neehi: Moocaani aivojico seemene icabadi agaayicitiibo, tahi ufucu feejitihi, nooboro.

Sihidi Inihibamima Iicaabo Jesuma Iimaahi.

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Jaanaa saafi aivojiibo Jesuco dilluui: Idiimiibo Jibogominaafi, umilli fine mooniji ifinijitino fiivoma icaqui? nooboro.

19 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: umilliti: Jaabo uco iimiibo, neehi? Idiboro saafi iimiibo Moocaani.

20 unacu gaajahi Moocaani tajibaco? Sifigoti taabavadino, guijenidino, nanivadino, sitaaditi sicamañoooco dibeguedino, diicaani, diiseeji icamisico gaiji, nooboro.

21 Jaanegui diibo nuuhi: Seemenetiro uujoho paryi tolli moonifihi, nooboro.

22 Jaanoco uguubuuboro diiboco Jesu nuuhi: Icanehiica sano dihimega; Foobo dinehejeque paryi naajete. Jaaboro inihibamico idasumoco daaci. Jaadi jari niquejefañño sihidi dinehejema diicaji. Jaaboro tadyojicuti disaa, nooboro.

23 Jilli diiboco unuuneri sihidi idasuvuubo sihidi inihibamima iicaumaño.

24 Diibo idasuvuunoco Jesu aatyimeuboro nuuhi: Aivo jeedi tihino sihidi inihibamima iicamo Moocaani aivojifañño ofoono.

25 Tihijitiruno camello januuu ojiri afatyono. Jaanoti sihidi jeevano sihidi inihibamima iicaabo Moocaani aivojifañño ofoono.

26 Jaanoco uguubuumo nuuhi: unjaanegui cajaanaty fine taajajirahi? noomoro.

27 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyaminaadi tihino Moocaanidi tihitihi, nooboro.

28 Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Aivojiibo mihai paryi monehejeque mejeevesumoro ima mihihuehi, nooboro.

29 Jaanegui Jesu nuuhi: Miyanoti amiihaico neehi: Cajaanatyohacho iijaco, caanimico, inahabomico, mogaico, iseemeque icano

30 Moocaani aivojiguiinodi ejeevesumo jiijehallivi janaanici gaayiciji. Tolliro ufucu niquejefañño ifinijitino fiivoma icajimo, nooboro.

Siino Jesu Iguijevejinoco Jibeguehi.

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Jaadi Jesu fahuseeci siino miimisiici icano icamoco ijjibogominaaco ijeevadi ocoovauboro nuuhi: Jisumi Jerusalejaago mefehehi paryi Moocaani iimaaminaa uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubediti acaatinunobadi iicaqui.

32 Jaaboco uco sihigo miyaminaaco acijimo. Jaamoro uco dejecujimo imitino onoomoro jirebamaaijimo,

33 ahaamimoro, guijenijimo. Jaaruubo mifucuci, safucu icanobuunati gujeevefeenetii siino buheeteji, nooboro.

³⁴ Jaarunoco diito ajashuno gaajautihi jinejeti unuunoco diitedi toovono iicaumaño.

Jesu Jerico Cuumiri Iicaubo Aatyimetiboco Buheesuhi.
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jaanaa Jesu Jerico cuumiti fiiticuunaa saafi aatyimetibo jiihaijiri giciniuhi nihibamico idilluubo.

³⁶ Jaanaa sihidi miyaminaa ofoomoco uguubuuboro dilluubo: ¿Milli iicano? nooboro.

³⁷ Jaanegui nuumo: Jesu Nazareoobo feehe, noomoro.

³⁸ Jaanegui sefano coovadiivuubo: ¡David Iyaachi, Jesu, uco didaasugo! nooboro.

³⁹ Jaarunaa imegavi ufuumo diiboco ibauhi illivequi, noomoro. Jaarunaa janaaniviro coovadiivuubo: ¡David Iyaachi, uco didaasugo! nooboro.

⁴⁰ Jaanegui Jesu ujulleveuboro tajibauhi diiboco ihicitequi. Jaanegui icijeuboco Jesu nuuhi:

⁴¹ ¿Milli ico omooninoco diimeguehi? nooboro.

Jaanegui aatyimeutibo nuuhi: Aivojibo, aatyimeneque imeguehi, nooboro.

⁴² Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¡Jii, daatyime! Imiyaavogomaño buheesucafetehi, nooboro.

⁴³ Jaasumiro diibo atyimeuhi. Jaaboro Jesu dojicuti fuubo Moocaanico imooboro. Jaanoco aatyimeumo paryi miyaminaa Moocaanico imehicauhi.

19

Zaqueo.

¹ Jaadi Jesu Jerico cuumifeenedi fuuhi.

² Jaacuumifaño icaubo Zaqueo onooobo impuesto jaadusuminaa aivojibo.

³ Jaabo Zaqueo Jesuco imuguuhi aatyimeneque. Jaaruubo atyimehicautihi baareebegayi iicamaño, sihidi miyaminaa iicauneri icano.

⁴ Jaanoma iicaubo imegavi ijinafatyuuboro imoho sicomor onooori caamo fuubo Jesu afatyujino fiitino iicauheri toohoti diiboco ihatyimequi.

⁵ Jaanaa Jesu toonodi afatyuubo caamoco emeeciuboro diiboco nuuhi: Zaqueo, goovano tahigoti niito jaachiji diijafaño ifeteji, nooboro.

⁶ Jaanegui Zaqueo goovano iniituuboro imo imo Jesuco gaayicuboo.

⁷ Jaanoco paryi aatyimeumoro imitino neehicaumo: Imitiminaafi iijafaño Jesu ifetehi, noomoro.

⁸ Jaanegui Zaqueo ujulleveuboro Jesuco nuuhi: Meeci Aivojibo, tañehejeti feenedi idaasufimoco aciji. Jaanoti saatehediti abañiboro ananihica-hachiji, igueenemehejedino ticovovi janaanici aciji, nooboro.

⁹ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jijaaavi jaachiji taajasu gasehi jaani tolliro Abraham iyaachi iicamaño.

¹⁰ Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo saahi imitahinimoco iguiinooboro taajasuqui, nooboro.

Fahuseecidino Nihibajenevi Ohoovicino.

¹¹ Jaamo miyaminaa Jesu jilli onoonoco guubunichicaumo. Jaanegui jilli oovicuboo Jerusaleti ifiitacuuneguiha. Jaanaa diito esamaahicauhi: Fine jisumiro Moocaani aivoji gaseji, noomoro.

¹² Jaanegui diitoco nuubo: Safoono icaubo saafi gaifi iyotobadi obocifiibo. Jaabo fuuhi tehesino siijiinjevi tahi diiboco aivojiboti ificuudi dojicuviro ihuumiqui, aivojiboti iicaqui.

¹³ Jaabo ifuucuquiro fahuseecidimoco ijeeçivominaaco coovaubo. Jaaboro diitoco aciubo nihibajene sihidi ijaada iicanoco. Jaamoco nuubo: Naajeteque meheetavo jino nihibamiri ofoobo agasenehachuta, nooboro.

¹⁴ Jaaruuboco ijiinije miyaminaa jhegehicauhi. Jaamoro diibo dojicuti saatohoma jibogoco galluumo: Mihimogotihidi diibo mohaivojiboti iicanoco, noomoro.

¹⁵ Jaarunaaca diiboco aivojiboti ficuumo. Jaadi diibo siino ijiinijevi uumiubo. Jaadi cuhuvaubo ijeeçivominaaco nihibamico aaciunoco minoodino agaanaacuunoco igaajaqui.

¹⁶ Jaanegui iticonioobo asaaboro diiboco nuuhi: Aivojibo, dinihibami fahuseecidino janaanici gaanacuui, nooboro.

¹⁷ Jaanegui ihaivojibo diiboco nuuhi: Aivo imino, ijoho aivo iimino jeeçivominaafi ajashurunohallivi imino omoonimaño ico fahuseeci cuumivahallivi aivojiboti ficuji, nooboro.

¹⁸ Jaanaa saafi asaaboro nuuhi: Aivojibo, dinihibami sahusedino janaanici gaanahi, nooboro.

¹⁹ Jaaboco tolliro iimusuubo: Ijoho sahuse cuumivahallivi aivojiboti dicaji, nooboro.

²⁰ Jaanaa sifi asaaboro nuuhi: Aivojibo, jino dinihibami filluchehufaño ificuhinino;

²¹ Ico ñihicuguehi sihidi edeevaneguiiha. Jaabo ijoho ificutimañoti dñichi abasutirumañoti inoovataco dñichi, nooboro.

²² Jaanegui ihaivojibo diiboco nuuhi: Imitino jeeçivominaafi dihiimaatiro ico mooniji, iro gaajacuui uujoho sihidi ejeevaaboro ificuitimañoti ñcinoco abasutimañoti onooवासunoco.

²³ Jaanegui, ¿collhi jana tañihibamico bancojafaño ficuhinitihidi uujoho uhuumiibo tañihibami agaananoco fanooro agaayicijirunaaca? nooboro.

²⁴ Iicojiri iicaumoco nuubo: Diibediti inihibamico mudumitñici. Jaamoro fahuseecidinoma iicaaboco mahaci, nooboro.

²⁵ Jaarunaaca diito diiboco nuuhi: Aivojibo, diiboma fahuseecidino icacuuno, noomoro.

²⁶ Jaarunaaca ihaivojibo diitoco nuuhi: Amñhaico neehi: Iicanoma iicaaboco siino janaanici aciji. Jaanoti iinoma achahaaboti paryi icarunogayico dumitñici.

²⁷ Jaanoti uujoho aivojiboti iicanoco imeguehinitimo taminaaco juuga misivamoro tahimefeenevi magaisiraici, nooboro.

Jesu Jerusale Cuumifaño Jicafetehi.

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jilli unuunobuunati Jesu fuuhi Jerusale cuumijaago.

²⁹ Jaabo Betfaje, Betania icano cuuminoti fiitacuunaaca tolliro Olivohono iicagaji fiitino iicacuudi miimisiici ijibogominaatisiti agalluuboro nuuhi:

³⁰ Mofoo jono ifiitacuumijaago. Jaamisi tuucuumivi mihifotomisi mahatyimeji burrogay duujeciniboco mñhaiñooba diiberi jgotiboco. Jaaboco misinaayumisiro misiva.

³¹ Amñsico cajaanotyohacho: ¿Collhi momoonihidi? onohachijji, monoo: Mohaivojibo eneeneguiiha, noomisiro.

³² Jaanegui diitisi ufuumisi atyimeuehi paryi Jesu unuubadi.

³³ Jaamisi iburrogayico siniumisico abajato nuuhi: ¿Collhi moburroco misinñhi? noomoro.

³⁴ Jaanegui diitisi nuuhi: Mohaivojibo eneeneguiiha, noomisiro.

³⁵ Jaadi diiboco Jesujaago asatyuudi igaachehunoco iburrohallivi ificumoro Jesuco diibohallivi casñhacuumo.

³⁶ Jesu diiberi ofoobo imega igaachehunoco jeebumoro feehicaumo jiihaifaño.

³⁷ Jaabo Olivohono iicagajiri guino niituunaaca, paryicino miyaavogominaa diibo dojicuti ufuumo ticovauhi sefano onoomo Moocanico iimomo sihidi ejeevanoco aatyimeunoma iicamo

³⁸ neehicaumo: ¡Imicani Aivojiiho, Mohaivojiiho memeri asaabo! ¡Niquejefaño sajeebii! ¡Moocanico mihimo! noomoro.

³⁹ Jaanegui saatofo fariseomi diitofaño iicaumo nuuhi: Jiihogominaafi, didojicuti asaamoco diiba, noomoro.

⁴⁰ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amiihaico neehi diito illivuruva guisibano coovadiinamaaijirahi, nooboro.

⁴¹ Jaabo Jerusale ifiticuunoco aatyimeuboro tuucuumihallivi taaubo:

⁴² Iijoho jaachiihi difucuvi ico sajeebiiho aacijirunoco gaajaruva sajeebii diicajirahi. Jaaruno iidi otoovomaño daatyimetihii.

⁴³ Safucu iidi idaasufucu gaseji diminaa dihallidi emecuvejifucu dihallidi emecuvomoro fahigovati ico mooniji,

⁴⁴ ico jiiijehallivi agaiimoro dimiyaminaaco gaisiraicijimo. Jaamoro sababa dihallivi guisibaco jeevesujitimo, Moocaani ico abaavafucuco agaa-jacitimaño, nooboro.

Jesu Templojaco Imibachuuhi.

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jaaboro Jesu templojafaño ufuuboro ticovaubo toojafaño anaajemeque isivi agaiiubo.

⁴⁶ Jaaboro diitoco nuubo: Caatinahaamefaño jilli noono: Taaja Moocanima iimaajareji, noono. Jaarujaco amiihai nanivaminaa iijatiro miminiyuihi, nooboro.

⁴⁷ Jaabo Jesu fafucuvaaciviro miyaminaaco templojafaño jiihogoboro icahicauhi. Jaarunaa sacerdotemi aivojito, caatiniminaa, tuucuumi aivojito icamo diiboco iguijeniqui ituma ifehicauhi.

⁴⁸ Jaarumo toonohalliti omoonijirunoco atyimehicautimo paryi miyaminaa diibo onoonoco uguubunicimo iicaumaño.

20

Jesu Mitya Iiji.

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Safoono Jesu templojafaño icaubo miyaminaaco taajasubogoco ijiihogoo. Jaanaa gaseumo sacerdotemi aivojito, caatiniminaa, quillahuto icamo.

² Jaamoro diiboco dilluumo: Miihaico diibogo, ¿miiijoho iijiti jilli moonihi; miiijoho ico eneeneguiiha? noomoro.

³ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uujoho tolliro amiihaico dilluji, uco mihi-imusu:

⁴ ¿Nacu, miiijoho Juaco tajiibauhi miyaminaaco initiqui? ¿Moocaani, nacu miyaminaa? nooboro.

⁵ Jaarunaa diito sanomiro noocasihicauhi: ¿Milli fine menejeji? Moocaani tajiihari munuuruva du: ¿Collihi jaanoco mimiyaavogotihii? miihaico neejiruubo.

⁶ Jaanoti miyaminaa tajiihari munuuruva, miihaico paryi miyaminaa guisibaneri gaicaaujirahi, miyanotiro Jua Moocanifañodi ihiimaahicaunoco imiyaavogomoro.

7 Jaamoro nuumo: Magaajatihi. ¿Miihohohacho fine Juaco miyaminaaco initijinoco tajiibauhi? noomoro.

8 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jii, tolliro amiihaico uujoho neejitihii miihohohacho tajiibari omooninoco, nooboro.

Iimitino Dudicamaajeminaavi Ohoovicino.

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Jaadi Jesu miyaminaama ihiimauboro jilli oovicuuihi: Saafi miyaminaafi baacuco sihidi basuuihi. Jaaboro dudicamaajeminaaco toonoco utuumusuuboro. Sihii tehesino fuubo tahii guenenene iicaqui.

10 Jaano ibaacu onoovacuuudi iicojiminaafico galluubo diitojaago imaanonoti diibojaago diito igalluuqui. Jaaruuboco diito ahaamihicaumoro botiiboco dojicuviro diibojaa galluumo.

11 Jaanegui toono abajaabo sifico galluuihi. Jaaboco tolliro idicuno, unuumoro aamiimo. Jaamoro botiiboco dojicuviro galluumo.

12 Jaanegui siino bu sifiiti galluubo. Jaaruuboco itihivasuumoro buhigovi gañiimo.

13 Jaanegui jari ihabajaabo nuuhi: ¿Milli fine mooniji? Agaiiibo taseemeneque galluuji. Jaaboco aatyimekere fine bocigiejimo, nooboro.

14 Jaaboco aatyimeumoro noocasiumo: Jaani duhu imi toonoco agaayicijiibo. Masii miguijeniqui. Jaadi jari miihai toono abajatoti mihicaji, noomoro.

15 Jaamoro tomanoti sihigovi asatyumoro diiboco guijenimo, nooboro Jesu diitoco dilluuihi: ¿Jaamoco milli fine tofagui abajaabo diitoco fine mooniji?

16 Asaaboro diito dudicamaajeminaaco ifinisuumoro toonoco sidudicamaajeminaaco acijiibo, nooboro.

Jaanoco uguubuumoro nuumo: ¡Chaha, Moocaani tolli moonidino! noomoro.

17 Jaanegui diitoco Jesu emeeuiboro nuuhi: ¿Nacu, milli eneejiruno jino Caatinihaamefaño icahi? Jilli du noono:

Guiisiri iijanoco eetavonicimo imiguiisibaco itihisuumoro gañihi. Jaarunofaño saafi agaajaabo tobaco dojicuviro icihii toba iminoco agaajamaño.

Jaaboro aivo imimaño ficuubo, noono Caatinihaamefaño.

18 Jaabahallivi aacotomo gafaryunamaaji ididaaheje. Jaanoti cajaanoyohallivi toba aacotohachiiji diitoco quicheycijiiba, nooboro. Jilli nuubo Jesu diiboco imiyaavogotimoco ufucu omoonijinoco.

Impuestoditi Ihiimaano.

(Mt 22.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17)

19 Jaasumiro Jesuco sacerdotemi aivojito, caatiniminaa icamo gaayicujirahi diitoti onoobo siinovi ohoovicuuboro enehicaunoco agaajaumoro. Jaarumo miyaminaati iguiuhi.

20 Jaamoro saatohoti galluumo iimimobadi asaamoro diibo siibadi onoonoco uguubuumoro diiboco asatyomoro aivojiibo usefaño ihacitequi.

21 Toonegui diito diiboco jilli dilluuihi: Jii bogominaafi, miihai magaajahi hiihohohacho miyaanoco imino onoboro, miyaanoco idiiibeguehicanoco; paryi miyaminaaco sabadiro edeesiciniiiboro Moocaani jiihaiti imino diibeguehi.

22 Miihaico dinoo: ¿Naa Cesar impuestoco ajaadusunoco majaaduji? ¿Nacu, majaadujitihii? noomoro.

23 Jaarunaa diito diibohallivi imitino ihiimaanoco agaajacuiboro diitoco nuuhi: ¿Collihii uco mabañihii?

²⁴ Eneecata uco saje nihibajeti mihifusu. ¿Nacu miijoho ime jana jino, jino imomo acaatinicinino icano?

Jaanegui diito nuuhi: Aivojibo Cesarno, noomoro.

²⁵ Jaanegui diitoco nuubo: Cesarno iicanoco Cesarco mahaci. Jaanoti Moocaaninoco Moocaanico mahaci, nooboro.

²⁶ Jaamaño diiboco inisuurumo iciutimo milli miyaminaafeenevi unuutimaño. Jaamoro sihidi jabafituumo diitoco tolli iimusuuneri. Jaamoro llivi icacuumo.

Siino Mubuheetejinoti Idilluuno.

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Jaanobuunati saatoho saduceomi iguijevecuumo siino buheetejitihini onoonicimo Jesujaago asaamoro diiboco nuumo:

²⁸ Jibogominaafi, Moise mihaidi caatinuhi: Saafi nahabo mogai seemevatigo cojiti iguijevehachiji, inahabo ifibaijigoco iciboro diigoma iseemevaqui inahaboco ibuunaniqui, nooboro.

²⁹ Safoono icaumo sahuse juugahuseti miimisiici icamo saafi seemere. Jaamoti ihamiyaabo iticoni taabavauhi. Jaaruubo guijeveuhi seemevatiboro.

³⁰ Jaanegui saafi inahabo ifibaijigoco icuhi. Jaaruubo tolliro seemevatiboro guijeveuhi.

³¹ Jaanegui jaano allivioobo diigoco icirahi. Jaabadiro famooro diigoma icauhi. Jaarumoti saafiiba seemevatimoro paryi guijeveumo.

³² Jaanobuunati bu tolliro diigo guijeveuhi.

³³ Jaamoti buheetefucu, ¿cajaani taabaji fine? Famooro diigoco ataabavacuumoti, noomoro.

³⁴ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jino jiinijehallivi miyaminaa taabavacasihi.

³⁵ Jaanoti ufucu ubuheetemere siijiinijevi Moocaani eneeneri iimihusemaño ifotomo tahi taabavajitihini, iseemeque tajenijitimo icano.

³⁶ Siino tahigo iguijevecuujitimaño Moocaani toomominaabadiro icacuujimo siino ubuheetecumaño Moocaani seemerucuujii icamo.

³⁷ Moise tolliro mihaico gaajasuhi iguijevecuumo ubuheetejinoco Caatinahaamefaño imohogayi ijigahicaumañovi. Jaamañovi noono: Aivojibo Moocaani Abraham, Isaac, Jacob icamo Aivojibo.

³⁸ Jaabo Moocaani iguijevecuumo aivojibo icatino ubuheeme Aivojibo. Jaabo Moocaanidi paryi diito buheeme, nooboro.

³⁹ Jaanegui saatoho caatiniminaati diiboco nuumo: Imino neehi, jibogominaafi,

⁴⁰ noomoro siino diiboco dillucuumo.

¿Miijoho Iyaachi Fine Cristo?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jaadi Jesu diitoco nuuhi: ¿Milli jaamo Cristoco David iyaachi neehicahi?

⁴² Mihiro David icaruubo Salmohaamefaño nuuhi: Mohaivojibo Moocaani Tahaivojibo Cristoco nuuhi: Tamiyanaagonovi casivo,

⁴³ diminaaco ditahaiguino uujoho ificuunohachuta, nuubo.

⁴⁴ ¿Milli jaabo Cristo David iyaachi icajirahi, David bu icaruubo diiboco: Aivojibo, unuuno icanaaca? nooboro.

Jesu Caatiniminaaditi Neehi.

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Jaanaaca famooro miyaminaa guubuniciunaaca Jesu ijibogominaaco nuuhi:

⁴⁶ Mehesicini, caatiniminaati caamovonoono gaachehunoma #gonoco iimoy#icifimoti. Bu tolliro imoy#icifimo naajetehasinovi diitoco iminoco sinagogajafaño ufuusumi imiya icaganocoro ujuvicamaafimo machujafaño iimimañehejequere juvicamaafimo.

⁴⁷ Tolliro fibaijito iijanoco udumiti#icifimo. Jaamo #furumo gueenene Moocaanima iimaafimo utuvuusumo sitaaco iba#iqui. Jaamo guiraajino cijigaifaño ijaadaco agaayicino, nooboro.

21

Fibaijigo AACINO.

(Mr 12.41-44)

¹ Jaanaa Jesu templojafaño atyimeuhi sihidi inih#bamima iicameheje Moocaanico aacimo ificufinofaño ificuhicaunoco.

² Jaabo atyimeuhi tolliro idaasuno fibaijigo mijeegay#cico ificuunoco.

³ Jaanegui Jesu nuuhi: Miyantiro am#haico neehi: Jaamo idaasuno fibaijigo paryi famoova janaanici acihi.

⁴ Jaanoti paryi diito, diitedi sihidi aatyuvucuunoti acihi. Jaanoti diigo ihidaasuti iicanoco paryi acigo tooneri amachujirunoco, nooboro.

Jesu Temploja Finisucafeteji, Neehi.

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Jaanaa saatoho templojati iimaahicauhi iminoono guisibano eheetavocininoti, tolliro fa#oojaco Moocaanico ejeecivomo iminoono iimibachuhicaunoti icano. Jaanegui Jesu nuuhi:

⁶ Ufucu icajino paryi jino am#hai mih#finicinoco ifinisujino, sababa guisiba siibahallivi covovacafetejino, nooboro.

Ifnijino J#bogo.

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Jaanegui diiboco dilluumo: J#bogominaafi, #cusumi fine tolli icajino? #Milliti fine magaajaji toono iticovacuunoco? noomoro.

⁸ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Mehesicini, am#haico sita ba#idino, guiraajimo tamemeri asaano: Uujoho Cristo, tusumi mihicacuui, noomoro. Jaarumo dojicuti mefeedino.

⁹ Jaamo minaati, sanomiro omoonicasinoti icano muguubusumi mihiguetejirahana; iticoni jilli icajino. Jaaruno ifin#cuujino icatino,

¹⁰ nooboro cuhubacafutuubo ihimaaubo: Siijiin#jeoto, siijiin#jeotoma moonicasiji. Siijiin#jeo aivoji, siijiin#je aivojima moonicasiji.

¹¹ Jaasumi sihidi sefano jiin#je maryibaji, ajeba icaji, sihidi fah#govavi guihuvano icaji, niquejefaño #hicunoonoco mahaty#meji sihidi jeevanonoco.

¹² Jaano jilli iicajino #mega iticoni am#haico agaayicimoro idaasuno moonijimo am#haico satyejimo sinagogajanofaño imitino imoon#qui am#haico icivojaanimoro aivojito #megavi satyejimo tamomohalliti.

¹³ Jaamo imefeenevi tamomoco mij#begueji.

¹⁴ Jaanegui jilli momooni, #megaviro: #Milli fine iimusuji? noomoro mehesamaaidino.

¹⁵ Tusumi jari am#haico uujoho gaaja iimaaco aciji. Jaaneri am#hai minaa am#hai iijico jenaaujitihi am#haico guinon#jitimo.

¹⁶ Jaarunaa am#haico, am#hai caanimi, am#hai nahabomi, am#hai yoto, am#hai gataavominaa icamo am#haico aivojitojaago satyeji. Jaamoco am#haiti saatohoco gaisiraicisujimo.

¹⁷ Paryi jiin#jeminaa am#haico j#heveji tamomohalliti.

¹⁸ Jaarumo milli mihicajitihi.

19 Tolli icarunofa quehecuno mihicahachijji ifinijitino fiivoma mihicaji.

20 Jerusale cuumihallidi minaa emecucininoco mahatyimecuudi magaa-jacu tuucuumi ifnicuujinoco.

21 Jaasumi Judea jiinjieri mihicamo ifagajinojaa magaa. Jaanoti Jerusale cuumiri mihicamo tuucuumiti buhigovi mofoo. Jaanoti tuucuumiti buhigovi mihicamo tuucuumijaa masaadino,

22 Caatinihaamefaño idaasujino onoobadi tusumi icajino idaasufucuno.

23 Idaasucani icajimo tusumi gaigoomi oovato iicamo, mifañotioseejema iicamo icano jiinjehallivi sihidi idaasu iicajimaño jiinije miyaminaaco ñihicuno ahaamijineri.

24 Jaanoti saatoho amocasifaño gujiveje. Jaanoti saatohoco fahigova jiinjenevi icivojaanimoro satyejimo, tolliro Jerusale cuumico siijiinije miyaminaa jiinjehallidi quicu quicu icaji diitoco Moocaani ejeevesunohachutahiica.

Jesu Miyaminaafibadi Ifivuubo Siino Asajino.

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

25 Jaadi niquejeguiinodi jibogo icaji cuujeo nihibavi, fucuo nihibavi, meecirivi icano; jiinjehallivi paryi jiinjeminaaco ihesamaaje mitaji sihidi igotocinjimo muuai ñihicuno ojineri, ityuucal ñihicuno ojineri icano.

26 Jaamo miyaminaa jiinjehallivi iicajinoco eesamaaimoro iñihicuri choomocinjimo, niquejeomitya icaruno maryibaji.

27 Jaadi jari mahatyimeji uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo aimuufafeenedi mityama, aivojima icano asaanoco.

28 Jineheje jilli iicacuudi caamoco memecicu mataajasucafutucuujinegui-
iha,

29 nooboro jilli ooviciubo: Memeci higuerahoco tolliro paryi imohonoco;

30 bohono ahaamevanoco mahatyimesumi, amihairyo magaajafihi ficaba ifiticonoco.

31 Jaabadiro jino onoonoco mahatyimecuudi magaajacu Moocaani aivoji ifiticonoco.

32 Miyanotiro amihaiico neehi: Paryi jino iicanoco tusumioto aatyimeme gujivejitihiica,

33 niqueje, jiinije icano finijirahi. Jaanoti taaji sicamañovi fatyejitihi.

34 Jaanegui mehesicini, iimitinofeenedi amihai jeebi kuhufetedino, guirihicavono jiinije busumije imoyici icano guinodi tufucu amihaiivi mehesicinitinaaca gasedino,

35 amihaihallivi tacuraba gaajaciratino aacotonicibadi. Jilli tufucu gaseji fahigova jiinjehalliri iicamohallivi.

36 Jaanegui mihimibaicincu. Jaamoro fahijivaro Moocaanima mihiimaa, paryi jino iicajinoti mataajaji. Jaamo uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo imefeenevi mihifeteji, nooboro.

37 Jaabo Jesu cuuje templojafaño jibeguehicaubo. Jaanoti mihijicuudi Olivohono iicagajijaago ofooboro tahi icahicaubo.

38 Jaanaa miyaminaa fucugayiro templojafaño gasehicauhi diiboco iguubuniqui.

22

Jesuco Iguijeniqui Omoonino.

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

1 Jaanaaca ijicutama achahano maahunoco amachufino Pascua jibaimo fiticuunaaca,

2 sacerdotemí aivojito, caatinimínaa icamo moonihicauhi: ¿Milliti fine ma-
gaicaauji? noomoro Jesuco igaicaauqui. Jaarumo miyamínaaco iguihicauhi.

3 Jaanaa Satanas jicafutuuhi Juda Iscariote jeebifaño Jesu minisumínaa
fahuseeci motihaiti miimisiici icamoobofaño.

4 Jaaboro sacerdotemí aivojito, temploja aivojito icamojaago ufuuboro
diitoma iimaatuubo Jesuco diitoco ihaciqui.

5 Jaaneri imo imo iicaumoro diibo Judaco nihibamico aciguumo.

6 Jaanegui: Jii, unuuboro ticovaubo iguiinuubo, ¿milli fine diiboco diitoco
aciji, miyamínaa chahanaaca? nooboro.

Aivojibo Niinoono Amachuuno.

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Jaanaa ijuurisutama achahano maahunoco amachufino jibaimo icacu-
uhi Pascua ovejaco agaicaaujifucu.

8 Jaanaa Jesu galluuhi Pedro, Jua icamisico: Pascua machutaaco mohime
mihimibachuto, nooboro.

9 Jaanegui diitisi dilluuhi: ¿Conoovi diimeguehi mihimibachunoco?
noomisiro.

10 Jaanegui Jesu iimusuuhi: Cuumivi mihifotoodi saafico mahatyimeji
iciniñuuri nifaihuco asatyoooboco. Jaabo dojicuti mofoo ijafaño.

11 Jaamisiro toojao aivojiboco monoo: Mohaivojibo jilli neehi: ¿Come-
cufañó tajibogomínaama Pascua machutaaco machuji? noobo, noomisiro.

12 Jaadi amísico ifusujiibo iguiraamecu, caamovohi icamecu,
imibachucinicumecucu. Jaamecufañó meheetavo mamachuqui, nooboro.

13 Jaanegui ufuumisi paryi Jesu unuubadi icanoco aatyimeumisiro toonovi
Pascua machutaaco eetavuuhi.

14 Jaanaa amachucuujidi Jesu iminisumínaama casivuuhi imachuqui.

15 Jaanaa Jesu diitoco nuuhi: Guiraacani imeguehi, amihaima Pascua
machutaaco amachunoco iguijevecuujino imega.

16 Amihaico neehi: Siino Pascua jibaimo machuco machucuujitíhi. Jari
siino Moocaani aivojifaño meheetavoodi,

17 nooboro ihadutahilluco agaayiciuboro Moocaanima iimaaubo. Jaadi
nuubo: Jinooco mihicimoro mihifocasi

18 amihaico neehi: Jisumitiro siino aducujitíhi baacufaihuco Moocaani
aivoji agasetinohachuta, nooboro.

19 Jaadi imaahuco agaayiciuboro Moocaanima iimaaubo. Jaadi iguisicu-
uboro diitoco aciubo jilli nooboro: Jino tafi amihaihallivi aacifafetejino jilli
moomoni. Jaamo uco jabajeevetimo mihicahi, nooboro.

20 Jaanaa amachuunobuunati tolliro ihadutahilluco agaayiciuboro nuuhi:
Jihillu bohono iiji icajinoco tatyijeheri eetavono tatyijoho amihaihallivi
agañicafotono.*

21 Jaarunaa jino amihaiti uco aacijiibo igaicaauqui tajojiri icahi.

22 Jaarunaa uujoho Miyamínaafibadi Ifiivuubo uudití unuucuubadi feehi.
Jaarunaa idaasucani icajiiibo uco aaciibo, nooboro.

23 Jaanegui ticovaumo idillucasiumo: ¿Cajaaní fine aacijiibo? noomoro.

¿Cajaaní Fine Imiyaabo? Noocasiumo.

24 Jaanaa ijibogomínaa noocasihicauhi: ¿Cajaaní mihaiti imiyaabo?
noomoro.

* 22:20 Sahaamefaño samañoviro ficuumo. Versiculo 19 nijeque, bu versiculo 20 iicanoco ficuutimo.

²⁵ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Siicumijeoto judiom iicatimo aivojito idaasugotimo sefano tajibanicahi. Jaamo diito aivojitoco imihusefimo, noonicimo.

²⁶ Jaanoti amihai tolli mihicajitahi. Jaanoti siibadiro amihai mihicaji, amihafañoti imiyaaboti iicaqui jilli saatohe jeecivominaafiti miminifeteji. Jaabadiro atajibaabo jeecivominaafiti minifeteji.

²⁷ ¿Nacu, mijoho imiyaabo, acasivooboro amachufiibo, nacu ejeecivefiibo? ¿Eti acasivefiibo? Jaarunaa uujoho amihafeeneri icahi jeecivominaafibadi.

²⁸ Amihai uuma mihicafihi uco inisunehjefañodi.

²⁹ Jaanegui uujoho amihaco aivojico aciji uco guihirubi aacinibadi.

³⁰ Jaamo mamachuhi, mahaduhi icano uuma jahigo tahaivojifaño. Jaamoro aivojibo icagafaño macasivomoro matajibahi Israel cuumino fahuseeci motihaiti miicumiiici canohallivi, nooboro.

Jesu Neehi Pedro Diiboco Utuunamaajinoco.

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Jaaboro nuubo Aivojibo: Simon, Simon, mehesicini jino Satanas amihaco idillunoco siinoco agañunicibadi idaasuno amihaco igañucuqui.

³² Jaarunofaño uujoho Moocanima dihallivi iimaahi dimiyaavogo itti finitino iicaqui. Jaabo ijoho siino imiyaavogodi dinahabomico quehecutusu, nooboro.

³³ Jaanegui Simon diiboco nuuhi: Aivojibo imibaicinicuuhi imacivojafaño feequi, imacuijevequi icano, nooboro.

³⁴ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Pedro ico neehi: Jisumiro catava ojitibaacaro mifocci, safo icano uco tuunamaajiji; uco gaajaruubo, nooboro.

Idaasuno Iicajino.

³⁵ Jaadi Jesu diitoco nuuhi: Amihaco dureecuma, nihibamima, lleegucuma, tahaipaajema icano masatyedino, nooboro agalluusumi: ¿Nacu fanoova amihaidi cuujivaachuuhi? nooboro.

Jaanegui diito: Chahano, nuuhi.

³⁶ Jaanegui diitoco nuubo: Jaanoti jisumi tolli icatino dureecuma, nihibami lleegucuma icano mihicaabo masatyo. Jaanoti aamigama machahaabo amihai caamoojaco manaajemere aamigati mihici.

³⁷ Amihaco neehi: Uuti Caatinahaamefaño jilli onoono icaji: Iimitimofeenevi ficucafetejiibo, onoono, paryi uuditit onoono tolli icaji, nooboro.

³⁸ Jaanegui diito nuuhi: Aivojibo, miigaacima mihicahi, noomoro.

Jaanegui diibo nuuhi: Toonovirucu, nooboro.

Getsemani Onoomañovi Jesu Moocanima Iimaahi.

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Tolliro meeci Heb 5.7-8)

³⁹ Jaadi Jesu toonoti fuuhi Olivohono iicagajjaago iicanicibadi. Jaaboma ijibogominaa fuuhi.

⁴⁰ Jaamo tomañovi ifutuudi diitoco nuubo: Moocanima mihiimaa, jiji inisunofaño mahaquetedino, nooboro.

⁴¹ Jaadi Jesu diitoti sihigovi fuuhi guisibaco maganicarunohachuta. Jaaboro memuvuubo Moocanima ihiimaaqui.

⁴² Jilli nooboro: Guihi, idiimogohachijiji jino idaasuno iicajinoti uco taa-jasu.† Jaaruno uujoho iimogobadi icatino, jaafa ijoho idiimogobadiro icano, nooboro.

† 22:42 Griego ijiri: jihidaasuhilluco uuti buhigovi denesu, noono.

⁴³ Jaanaaca diibojaago Moocaani toomominaafi niquejefañoti saauhi diiboco isefatusuqui.‡

⁴⁴ Jaabo sihidiro #daasuvooboro Moocaanima quehecuno iimaahicaubo. Jaanaaca ituga jinijehallivi aquetehicauhi tiijoho ocooyinobadi.

⁴⁵ Jaabo Moocaanima ihiimaanoti agaaniivuuboro ijibogominaajaago fuuhi. Jaamo ihidaasuri cigacuumoco atyimeutebo.

⁴⁶ Jaanegui diitoco nuubo: ¿Collihi micigahi? Magaaniivomoro Moocaanima mihiimaaji inisunofaño mahaquetedino, nooboro.

Jesuco Isisimoro Satyomo.

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesu ihiimaanaacaro sihidi miyaminaa gaseuhi. Jaamoco siiguubo Juda onooobo Jesu jibogominaati fahuseeci motihaiti miimisiicidimo icahicaurumoobo. Jaabo Jesujaago fiitivuuhi diiboco ininiciqui.

⁴⁸ Jaaboco Jesu nuuhi: ¿Juda, tolli ininiciiboro Miyaminaafibadi Ifiivuuboco daacih? nooboro.

⁴⁹ Jaabo Jesuma iicaumo tolli iicanoco aatyimeumoro Jesuco dilluuhi: ¿Aivojibo, aamiganeri diitoco momooniji? noomoro.

⁵⁰ Jaamoti saafi sacerdotemi jeecivominaafico omoonubo buiyaacuuhi imiyanaago nijimeehuco.

⁵¹ Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Musuufenicu jaafa icacuumo, nooboro sacerdote jeecivominaafi nijimeehuco ududiciuneri buheesuubo.

⁵² Jaaboro sacerdotemi aivojito, temploja aivojito, quillahuto icamo igaiyiciqui asaumoco nuubo: Tatyicovodi amihai masaahi aamiganoma, cudaahenema icano nanivaminaafico mihicanicibadi.

⁵³ Amihaifeeneri fahijivaro templojafaño icahicarahi. Jaaruuboco uco magaayicihicatih. Jaarunaa jisumi amihai imitiminaa tolli momoonicihiji jino icivono mityaguino, nooboro.

Pedro Jesuco Tuunamaaiuhi.

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jaasumiro Jesuco agaayicumoro satyuumo sacerdotemi aivojibo iija-jaago. Jaabo dojicuti Pedro tehesinoti #finiciiboro feehicauhi.

⁵⁵ Jaamoro ihaivojibo iija gohasifeenevi cijigaico eebasuumoro casicamaaiumo. Jaamofeenevi tolliro Pedro casivuuhi.

⁵⁶ Jaaboco jeecivominaago cijigajinivi giciniboco gueenene ihifiniciugoro nuuhi: Jaani tolliro diiboma icahicaabo, noogoro.

⁵⁷ Jaarunaa Pedro utuunamaaibo nuuhi: Gaigo, uujoho diiboco gaajatih, nooboro.

⁵⁸ Jaanobuunati tolliro saafi diiboco aatyimeuboro diiboco nuuhi: Hijohe tolliro diitoobo, nooboro.

Jaarunaa Pedro diiboco nuuhi: Chahano, uujoho diitoobo icatih, nooboro.

⁵⁹ Jaadi sano nihiba oovobuunati saafi diiboco jenaauhi jilli nooboro: Jaani miyaano diiboma icahicahinibo Galileaobo icamaño, nooboro.

⁶⁰ Jaanegui Pedro nuuhi: Chahano, uujoho gaajatih #joho toono onoonoco, nooboro.

Jaasumiro Pedro ihiimaanaaca catava ojuhi.

⁶¹ Jaanegui Aivojibo Jesu Pedrojaagovi iminifutuuboro diiboco meeciubo. Jaaneri Pedro esafutuuhi Aivojibo Jesu diiboco: Jaachiji catava ojitiinaacaro mifocci, safo icano uco tuunamaaji, nooboro unuunoco.

⁶² Jaaboro Pedro ufuuboro sihidi aivono taauhi.

‡ 22:43 Sahaamefaño toversiculonoco ficuutimo.

*Jesuco Edejecuno.**(Mt 26.67-68; Mr 14.65)*⁶³ Jaanaa Jesuco utuumuumo diiboco edejecuumoro aamihu.⁶⁴ Ihaallinoco gaachehubaryuri isiyaacuumoro ihimeque gabacuhicauhi: Gaajaci. ¿Naa miijoho ico aamihi? noomoro⁶⁵ famañovaje diiboco ñbahicaumo.*Jesu Fagominaa Imegavi Icauhi.**(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)*⁶⁶ Jaanaa eseseveudi igaivuumo judiomí quillahuto, sacerdotemí aivojito, caatinimínaa icamo. Jaamoro Jesuco satyuumo fagominaa imegavi. Jaamoro Jesuco dilluumo:⁶⁷ Miihaico dinoo, ¿naa miya ñjoho Cristo? noomoro.

Jaanegui diitoco iimusuubo: ¿Amiihaico jiihi, nuuruva nacu mimiyaaveguejitirahi?

⁶⁸ ¿Jaanoti amiihaico nuuruva nacu uuma mihiimaanoco mihimeguejitirahi, uco misinaayujitirahi icano?§⁶⁹ Jisumitiro uujoho Miyamínaafibadi Ifiivuubo giciniñi Moocaani imityaabo miyanaagonovi, nooboro.⁷⁰ Jaanegui diiboco famooro dilluumo: Jaanegui, ¿ñjoho Moocaani Seemene? noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jiihi, amiihai monoobadi, nooboro.

⁷¹ Jaanegui diito nuuhi: ¿Collíhi bu sita onoonoco mihimeguejirahi? Miihairyo muguubucuuhi iijiri onoonoco, noomoro.**23***Jesu Pilato Imega.**(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)*¹ Jaamo famooro agañiivuumoro Jesuco satyuumo Pilato imegavi.² Jaamoro ticovaumo diibohallivi ihiimaamo: Jaanico miihai mahatyimehi, muucuumico ñaaisuuboco. Jaaboro neehicaabo: Cesarco impuestoco ma- jaadudino uujoho Aivojiiho Cristo icahi, neehicaabo, noomoro neehicaumo.³ Jaanegui Pilato diiboco dilluui: ¿Naava ñjoho judiomí Aivojiiho? nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Jiihi, ñjoho toono onoobadi, nooboro.

⁴ Jaanegui sacerdotemí aivojito, miyamínaa icamoco Pilato nuuhi: Jaanivi iimitinoco aivo atyimetíhi, nooboro.⁵ Jaarunaa diito janaanici nuuhi: Paryi Judea jiiniñe miyamínaaco ñaaisuhicaabo ijiibegueri Galileavi iticonihiniho, juu icacuui, noomoro.*Jesu Herode Imega.**⁶ Jaanoco Pilato uguubuuboro dilluui: ¿Nacu diibo Galileaoo? nooboro.⁷ Jaanegui diiboco: Jiihi, unuunegui Jesuco galluubo Galilea aivojiiho Herodejaago tusumi Jerusale cuumivi agasebojaago.⁸ Jaabo Herode Jesuco aatyimeuboro imo imo minifutuuihi siicijetiro Jesuditi ihiimaanoco guubuhicaubo. Jaaboro diiboco imeguehicaubo aatyimeque sihidi ejevanoco Jesu omooninoco ihatyimequi.⁹ Jaaboro Jesuco sihidi dilluhicaubo. Jaarunaa Jesu diiboco iimusuutihi.¹⁰ Tolliro tomañeri icaumo sacerdotemí aivojito, caatinimínaa icamo diiboco iguijenisuqui mityano iimaahicauhi.

§ 22:68 Sahaamefaño: uco misinaayujitirahi, onooocu ficuutimo. Meei Lc 3.1

* 23:5 Herode Antipa onooocu.

11 Jaanegui Herode ihamocasiminaama diiboco: Jilli mihi#foobo, noomoro imitino mooni#umo. Jaamoro diiboco edejecumo aivoj#bo gaachehubadi iimichehufano j#hacuumo. Jaaboco doj#cuvi#ro Herode Pilatojaago galluui. Jaasumiti jari Herode Pilatoma imitocasiuhi.

12 Jaanoti iticoni j#hevecasihicaumisi.

Jesuco Igaicauqui Unuucuuno.

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

13 Jaanegui sacerdotemi aivoj#to, tuucuumi aivoj#to, miyam#naa icamoco Pilato igaiy#ci#uhi.

14 Jaaboro diitoco nuuhi: Am#hai jaanico tajaa mis#vahinihi: Miyam#naaco #naaisuubo, noomoro. Jaaboco imino dillucuurahi am#hai imefeenevi. Am#hairyo magajacuui diibediti: Imit#bo, noomoro monoonoco aaty#metinoco.

15 Jaabadi#ro bu Herode iimit#nobaaco aaty#met#bo siino tajaa s#ivasuui magaa# milliti bu miguijen#jirahi.

16 Jilli ahaam#boro diiboco sinaayu#ji, nooboro.

17 Jaabo Pilato j#baimosumi saafi ci#vojam#naafiti sinaayu#jirahi miyam#naaco imono iicasuqui.†

18 Jaarunaa famooro sano sefano neehicauhi: #Diiboco guijeni! #Barrabacoro sinaayu! noomoro.

19 Jaabo Barrabaco ci#vojaani#umo tuucuumi miyam#naaco aivoj#tohall#vi a#naaisuuneguiha, tolli#ro bu saatohoco agaicaauneguiha icano.

20 Jaarunaa Pilato Jesuco isinaayunoco iimuguuboro siino miyam#naama iimaauruubo.

21 Jaarunaa diito janaan#ci sefano nuumo: #mohobujehall#vi tetecu! #Tetecu! noomoro.

22 Jaarunaa siino Pilato diitoco nuuhi: #Nacu, jineje iimit#noco moon#bo? Diibovi aty#met#hi iimit#noco toonohall#ti agaicaaujirunoco. Jilli ahaam#boro diiboco sinaayu#ji, nooboro.

23 Jaarunaaca diito jenaauhi idillumo sefano noomoro: #mohobujehall#vi itetecuqui diito sacerdotemi aivoj#to iicamo sihidi ocoovadiinamaa#uma#no diito iij# diibohall#vi fatyuumo.

24 Jaanegui Pilato nuuhi: Diito onoobadi imoon#qui.

25 Jaaboro sinaayusuubo ci#vojam#naafico diito idilluuboco a#naaisuunoti, agaicaaunoti icano ci#vojaan#uboco. Jaaboro Jesuco diito usefano jeevesuubo diito iimuguubadi imoon#qui.

Jesuco Etetecuuno.

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jaamoro Jesuco itetecuqui satyuumo. Jaanaaca saafi Cirene cuumioobo Simon onoobo buh#goti asa#uboco agaay#ci#umoro iguijeve #mohobujeque iib#suumo Jesu doj#cuti isatyequi.

27 Jaabo doj#cuti sihidi miyam#naa feehicauhi. Jaamofeenedi sihidi gai#goomi taamoro gaibacasimoro feehicauhi diibo idaasuri.

28 Jaamoco Jesu emeeci#uboro diitoco nuuhi: Jerusale gaigoomi, uuri mataajirahana. Am#haihall#vi#ro mataa, am#hai seemehall#vi icano

29 ufucu gasejifucu: Imicani icamo achibami, eseemevatatino jeeb#no, iisutino mifa#noono icano, meneejifucu.

30 Jaasumi miyam#naa ticovaji onoomo: Ifagajino mohall#vi daacoto, ifabaino mohall#vi fabaavo, noomoro.

† 23:17 Sahaamefano toversiculoco ficuutimo.

31 Jaamo imihuseemeque jilli omoonino idaasurahi. Jaarunofaño fine imitinoco eheetavomoco janaanici idaasuno mooniji, nooboro‡

32 Jaamo bu, tolliro satyuumo miimisiici nanivaminaatisico Jesuma sano igaicaauqui.

33 Jaamo ifutuuhi nigaipaajebai onoomañovi. Jaamoro tomañovi Jesuco tetecuumo. Tolliro nanivaminaatisico imiyanaagonovi saafi, inanaagonovi saafi icano tetecuumo.

34 Jaanaa Jesu nuuhi: Guihi, diitohallivi jino omoonino jaadabadi iicanoco ficuudino, jilli gaajatimo omoonimaño, nooboro.

Jaanaaca amocasiminaa Jesu gaachehuhallivi suerteque eetavuumo: ¿Naa mijoho iciji? onoomaño. Jaadi ifocasiumo.

35 Jaanaa miyaminaa diiboco ihaivojitoma ihifinimoro dejecuhicauhi: Sitaaco taajasuubo; Eneecata jisumi jaafa iinoro taajaabo miyaano Cristo Moocaani icuubo iicahachiji, noomoro.

36 Tolliro amocasiminaa edejecumoro diibovi ifitivomoro idicuno vinoco diiboco isuurahi.

37 Jaamoro diiboco neehicaumo: Miyaano ijoho judiom iivojibo idiicahachiji, iro difiico taajasu, noomoro.

38 Jaabo nigaihallivi ficuumo acaatinumoro § JAANI JUDIOM IIVOJIBO, onoonoco.

39 Jaanaa saafi nanivaminaafi saanaagonovi etetecucinuubo Jesuco ibahicauhi: Miyaano ijoho Cristo idiicahachiji iro difiico taajasu, tolliro bu misico taajasu, nooboro.

40 Jaarunaa saafi diiboco ibauhi: ¿Aivo ijoho Moocaanico ñhicugotih, tobadiro ico omooninoco gaajatibo?

41 Misico naha jino miyaanohalliti jilli moonimo, miyaano imitino mooniuno jaadaco mihicahi. Jaanoti diibo aivo imitino moonitiruubo, nooboro.

42 Jaadi Jesuco nuubo: Jesu, dihaivojivi idifotoodi uco desafoto, nooboro.

43 Jaanogui Jesu diiboco nuuhi: Miyanotiro ico neehi: Jaachijiro ijoho uuma diicaji imimañovi Moocaanico imiyaavogomo ofoomañovi, nooboro.

Jesu Iguijeveuno.

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Jaanaaca gadiiba mihicacuuhi. Jaarunaa paryi jiniije civono minifutuhi; jaano jari imohonohalliti nihiba icaaberi seseeteuhi.

45 Jaano icivutuusumi nihiba jabaavuuhi. Jaanaaca temploja ofobocinuuchehu gaachehubaryu tyigaba feenedi gallivuuhi.

46 Jaanaaca Jesu gaihivuuhi: Guihi, dihusefaño tagaijaco gaayici, nooboro chuumucuubo.

47 Jaanoco romanomi amocasiminaa aivojibo tonehejeque aatyimeuboro Moocaanico imuubo: Miyaano jahi jaani imihuseebe, nooboro.

48 Jaanoco bu tolliro miyaminaa aatyimeumoro fuuhi icidigameehuco aamimoro, sihidi idaasuneguiha.

49 Jaanoti paryi Jesu gataavominaa, tolliro gaigoomi Galileati diibo dojicuti asaumo icamo icauhi tehesinoti tonehejeque ihifinicum.

Jesuco Icuuno.

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

‡ 23:31 Griego iijiri: imoho buheeruhoco jilli omoonino. Jaanogui fine millijiru uchuumucuuhoco, noono. § 23:38 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: griego iijiri, latin iijiri, hebreo iijiri icano, onoonoco.

⁵⁰ Jaanaa icaubo saafi iimihuseebe imitino iicatatibo Jose Arimatea cumioobo onoobo Judea jinijeri iicacuumi. Jaabo judiomi fagominaatioobou.

⁵¹ Jaabo Jose Moocaani aivoji asaaujinoco teemehicaubo. Jaamaño paryi fagominaa omoonunofaño icautiibo.

⁵² Jaaboro Pilatojaago ufuuboro diiboco Jesu ifico dilluubo.

⁵³ Jaadi Jesu ifico ihmohoti iniitusuuboro gaachehuri iimibociuboro cihoji guisigajifaño eseediuhojifaño ciubo bohoji mihaiñooba icirautihojifaño.

⁵⁴ Jaano sifucuti jaguisi iicacuujineguiha tufucuri imibaivucuumo.

⁵⁵ Jaanaaca Jesuma Galileati asaumo ufuumoro Jesuco icunoco meecituuhi. Jaamo imino atymeuhi diibo ifi aacaumañoco.

⁵⁶ Jaamo ijanojaa ufuumoro facicifaihuno, bu facici diribano icanoco iimibaivuumo.

Jaamoro jaguisifucu jaguisiimo Moise tajiiba onoobadi.

24

Jesu Siino Ubuheeteuno.

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Jaanaa ajaguisiuno sifucuti gaigoomi cironotiro fuuhi Jesu cihojijaago ifacicinoco iimibachuunoma*

² Jaamo ifutuumo atymeuhi toojico afabaacuuba iguisiba sihigovi icacuubaco.

³ Jaamoro toojifaño ufuumo Aivojiibo Jesu ifico atymecuutahi.

⁴ Jaaneri iigutumoro: ¿Milli momooniji? noocasiumo. Jaamo atymeuhi miimisiici gaifiimisi diito cojivi julleecinimisico aricunoono gaachehunofaño jicucuucinimisico.

⁵ Jaamisiti iigutumoro guinovi jinijehallivi javucamaaiumo. Jaamoco diitisi nuuhi: ¿Collahi amihai ubuheetecuuboco iguijeveme icamañoco miguiinehi?

⁶ Jineeri chahacuubo, buheetecuubo. Mehesafoto Galileari iicausumi amihaiico unuunoco:

⁷ Miyaminaafibadi Ifiivuubo acicafeteji imiti miyaminaa usefaño. Jaaboco imohovi tetecujimo. Jaaruubo mifucuci, safucu icanoti siino buheeteji, unuunoco, noomisiro.

⁸ Jaanegui tofigueje esafutuuhi Jesu unuunoco.

⁹ Jaamo icihojijaagoti uhuumiumoro paryi toonoti jibogovauhi Jesu minisuminaaco fahuseeci motihaiti saafi idimoco, tolliro paryi saatohoco icano.

¹⁰ Jaanoco Jesu minisuminaaco jibuguumo Maria Magdalena onoogo, bu Juana, bu Maria Jacoobo seeji, bu saafigueje icamo.

¹¹ Jaarunoco Jesu minisuminaa: Jilli fine jeegavomo, noomoro miyaavuguutimo.

¹² Jaarunaa Pedro fuuhi ijinafatyuuboro Jesu cihojijaago. Jaaboro idijivuuboro toojifañoco emeciubo atymeuhi tochehuri iminichehu uufocori acaunoco. Jaaneri ajabafituuboro uumiubo dojicuviro ijajaago.

Emaus Onoocuumi Jihaijaago.

(Mr 16.12-13)

¹³ Jaanaa tufucu diitoti miimisiici fuuhi Emaus onoocuumijaago; Jerusaleti once kilometrohachuta iicacuumijaago.

¹⁴ Jaamisi ufuumisi paryi tooneri iimaamisiro feehicauhi.

* 24:1 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaamoma tolliro saatoho gaigoomi fuuhi, onoonoco.

15 Jaamisiro ihiimaamisiro dillucasihicauhi. Jaanaaca diiboro Jesu diitisijaa asauboro diitisima fuuhi.

16 Jaaboco atyimecuurumisi gaajahicautihi Jesu iicanoco.

17 Jaanegui Jesu diitisico dilluui: ¿Jinejeque midillucasihicahi jiihairi moomisi? ¿Collihi idaasuno mihicahi? nooboro.

18 Jaanegui diitisiti Cleofas onoo bo iimusuuhi: Paryi miyaminaa gaajahi Jerusalevi jisumiro icahinino. Jaanoti iiijoho idiiiboro tuucuumiri diicaru-ubo gaajatihi.

19 Jaanegui diitisico nuubo: ¿Nacu milli icahinino? nooboro.

Jaanegui diiboco nuumisi: Eti bu Jesu Nazareoboco omoonihinino; Jaabuu Moocaani iimaaminaafi, paryi miyaminaa imefeenevi, bu Moocaani imefeenevi ihiimaanoti, bu paryi omoonihicahinnoti icano sihidi ejevahiniboco.

20 Jaaboco sacerdotemi aivojito, mohaivojito icamo diiboco agaayicihinimoro acihinahi: Imino diibo iguijevone, noomoro tetecusuumo.

21 Jaanoti miihai meteemehicaurahi Israel jiiijeminaaco itaajasuqui. Jaarunaa paryi tolli omooninobuunati jino mifucuci, safucu icano mihicacuuhi.

22 Jaarunaaca miihaiti saatoho gaigoomi fucuro diibo ciihojico emeecieme miihaico igutusuhi,

23 toojifaño diibo ifiico aatyimetineguiiha miihaico jiiibogovahi Moocaani toomoinaaco aatyimeme diitoco: Jesu buheehi, onoonoco miihaico ijiiibegueneri.

24 Jaaneguiiha miihaiti saatoho toojico emeecieme gaigoomi onobadi icanoco atyimehi. Jaarumo Jesuco atyimetihi, noomisiro.

25 Jaanegui Jesu diitisico nuuhi: ¡Gaajaticanimisi, fine amisi goovaticani mimiyaaveguehi Moocaani iimaaminaa unuunoco!

26 ¿Nacu iticoni jinehejeri idaasuno icajitiruubo Cristo ihaivojifaño efeejino imega? nooboro.

27 Ticoniubo paryi Caatinihaamefaño diibediti ononehejeque diitisico ijiiibogoobo Moise aameneti iticoniubo paryi Moocaani iimaaminaa aamenevi imivusuubo.

28 Jaamo tuucuumivi ifutucuuneguiiha Jesu sanoticovoro fatyuujiirahi.

29 Jaarunaa diitisi diiboco fiitihicauhi: Misima jinooviro fitafoto mihiiicuuihi civucuuno, noomisiro.

Jaaneguiiha Jesu fitafutuuihi diitisima iicaqui.

30 Jaadi imachuqui diitisima acasivuuboro imaahuco agaayiciuboro toonohallivi Moocaanima iimaaubo. Jaadi iquisicuuboro diitisico aciubo.

31 Jaasumi jari diitisico ihaallino imino faayacafutuuihi. Jaadi jari diiboco gaajaciumisi. Jaarunaa diitisi imefeenevi cuucahacho minifutuubo.

32 Jaanegui diitisi noocasiuhi: ¿Eti miyaano mojeebino imono icahicahinahi jiihairi masaasumi Caatinihaamefaño ononehejeque misico jiiibogoboro asaahicasumi? noomisiro.

33 Siino gueenene icatimisiro uumicumisi Jerusalejaago. Jaamisi atyimeuhi Jesu minisuminaa fahuseeci, siino saafi icamo saatoho igataavominaama igaicinimoco.

34 Jaamo diitisico nuuhi: Miyaano Aivojiiibo siino buheetecuuihi. Jaaboco Simon atyimecuuihi, noomoro.

35 Jaanegui diitisi diitoco jiiibuguuihi jiihaivi diitisima iicaunoco, diitisima maahunoco iquisicuhinsumi diiboco agaajacihinino icano.

Jesu Ijibogominaavi Jafeveuhi.

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23; Hch 1.6-9)

³⁶ Jaamo tonehejeri ihiimaahicaunaaca Jesu diitofeenevi ujulleeveuboro diitoco dilluuhi: Sajeebi mihica, nooboro.

³⁷ Jaaneri sihidi iigutumoro esamaaiuhi: Fine ijico mahatyimehi, noomoro.

³⁸ Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: ¿Collihi mihiguetehi? ¿Collihi uco amihai jeebifañoti mimiyaavogotihhi?

³⁹ Eneecau tahusenegue, tatyihaiñooco icano memeeeci, uujoho diiboro. Uco mududicimoro, memeeeci; iji ihuucuma, ibacima icano chahahi jino uujoho iicaaboco mahatyimebadi, nooboro

⁴⁰ diitoco ihusene, itihaiño icanoco ifusuubo.

⁴¹ Jaarunaa diito imo imo iicaumoro ajabafituumoro imiyaavugutumoco Jesu nuuhi: ¿Naa machutaama mihicahi? nooboro.

⁴² Jaanegui diiboco taavaabo gaaruhaico aciumo†

⁴³ Jaanoco agaayicuboro diito imefeenevi duubo.

⁴⁴ Jaaboro diitoco nuubo: Jilli iicajinoco amihaima iicausumi amihai uudit Moise aamefaño, Moocaani iimaaminaa aamenefaño, Salmo aamefaño icano onoono icaji, nuuhi.

⁴⁵ Jaaboro diitoco Caatinihaamefaño onoonoco gaajasuubo.

⁴⁶ Jaaboro diitoco nuubo: Jilli noonoro caatinicino, Cristo guijeveji. Jaaruubo mifucuci, safucu icanoti siino buheetejiibo.

⁴⁷ Jaabo momofeenedi fahigova jiinije miyaminaaco mijibegueji Jerusaleti miticonimo amihai eedeehimitihifico mejeevesucu amihai imitico ibuusuqui.

⁴⁸ Jaamo amihai maatyimemere jinooco mijibeguejimo.

⁴⁹ Jaamo magaaja, uujoho amihaihallivi galluuji Guihirubi unuunoco. Jaanegui jiicumiti buhigovi mefeedino niquejefañoti mitya asaanoco mag-aayicitinohachuta, nooboro.

Jesu Niquejefaño Ofoono.

(Mr 16.19-20; Hch 1.9-11)

⁵⁰ Jaaboro Jesu diitoco tuucuumiti sihigovi satyuubo Betania cuumi fitino. Jaaboro diitohallivi ihuseque agañiycuboro diitoco imino nuubo.

⁵¹ Jaasumiro diitoti caamovi diiboco satyuumo niquejefaño.

⁵² Jaaboco diito iimumoro Jerusale cuumijaago imo imo uumiumo.

⁵³ Jaamoro templojafaño icahicaumo Moocanico imomoro. Fine.

† 24:42 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: iimihu gaami icanoco, onoonoco.

SAN JUAN

Moocaani Iimaa Cristo. Jaabofeenedi Miyaminaaco Fiivusuuhi.

¹ Iticoni paryi fanoova fiivutinaaca Moocaani Iimaa icacuhi. Jaabo toono Iimaa Moocaanima icauhi Cristo. Jaabo bu diibo Moocaani.

² Miïro iticoni diibo Moocaanima icauhi.

³ Diibofeenedi Moocaani paryi fanoovaaco eetavuuhi; miïro chahano aivo diibofeenedi eheetavuutino iicano[☆]

⁴ Diiboma icano fiivo. Jaano toono fiivo miyaminaadi aachicinino iicauno.

⁵ Jaano civonofañoti achicïhi. Jaanoco icivo jabacarutihi.

⁶ Miïro icaubo saafi Moocaani agalluubo Jua onoobo.

⁷ Jaabo saauhi diibo aachicïbo iicaubediti ijïbeguequi. Jaabo ijïbogonofeenedi miyaminaa imiyaaveguequi.

⁸ Jaabo diibo Jua aachicïbo icatino. Jilli aachicïbo iicaabo jïbogominaafiti iicaqui agalluubo.

⁹ Jaanoti jino imiya achicï, miyaminaaco aachicinïbo, jino jiinjehallivi gasefivucuuhi.

¹⁰ Miïro jaabo johono Iimaa iicaabo jino jiinjehalliri icacuhi. Jaabofeenedi Moocaani jiinjequ eheetavehinirunofaño jiinjeminaa diiboco gaajautihi.

¹¹ Miïro ijiinijevi saauruubo. Jaaruuboco miyaminaa diiboco gaayicïutihi.

¹² Jaarunofaño saatoho diiboco agaayicïmoro miyaaveguehi. Jaamoco ficuubo Moocaani seemeti iicaqui.

¹³ Jaano miyaminaati saatïhi miyaminaati ifiivomo icatino, bu gaifi iimoyicïnoti icatino jilli Moocaanitïro diibo seemetïro minifutucuumo.

¹⁴ Jaabo johono Iimaa iicahinïbo miyaminaafi ifiiti iminiyuuboro mofeeneri icauhi, miyaanoma, igaijïma icano. Jaabo imico mïhai mahatyimeuhi, diibo idïbora Moocaani Seemene iicaabo imico.

¹⁵ Miïro diibediti Jua ijïbuguubo nuuhi: Jaani diibo diiboti uujoho unuubo taabuunati asaabo tajanaanïci iicaabo, uujoho chahaunaacaro iicacumaño, nooboro.

¹⁶ Miïro jaaboti paryi mïhai diiboma sihidi iicanoti magaayicïhi diibo imino acinoco siino dojïcuti, siino dojïcuti icano.

¹⁷ Miïro Moisefeenedi Moocaani tajïba saauhi. Jaanoti gaiji, miyaano icano Jesucristofeenedi saahi.

¹⁸ Miïro mïhaiñooba Moocaanico atyïmetïhi, idïbora Illi Caanifaño iicaabo, diibo mïhaico Caanico gaajasuhi.

Jua Nitiminaafi Jesucristoti Jïbeguehi.

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jaanaa Jerusale cuumiri iicaumo judiomï sacerdotemico, levitamico icano galluuhi Juajaago diiboco: ¿Miïjoho ïjoho? noomoro idilluqui.

²⁰ Jaamoco diibo imino jïbuguuhi: Uujoho Cristo icatïhi, nooboro.

²¹ Jaanegui siino diiboco dilluumo: ¿Jaanaa miïjoho ïjoho? ¿Nacu Moocaani iimaaminaafi, Elia? noomoro.

Jaanegui Jua nuuhi: Chahano uujoho diibo icatïhi, nooboro.

Jaanegui diiboco nuumo: ¿Nacu ïjoho oono Moocaani iimaaminaafi asaa-jiibo? noomoro.

Jaanegui nuubo: Chahano, nooboro.

[☆] 1:3 Heb 1.2; Col 1.16-17

22 Jaanegui diiboco nuumo: Jaanaa miijoho ijoho mihaico dibogo, oono mihaico agalluumoco mijibeguequi milli difiti ijoho neehi, noomoro.

23 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Uujoho sicaihgovi ocoovadiicnibo: Aivojibedi jhaico sanoticovoro mihimibachu, onoobo Moocaani iimaaminaafi Isaia unuubadi, nooboro.

24 Jaamo diito Juama ihiimaatumou fariseomi agalluumo.

25 Jaamo diiboco nuuhi: Jaabogahabu Cristo idiicatibo, bu Elia idiicatibo, bu johono Moocaani iimaaminaafi idiicatibo icano, ¿collihi jana nitihicahi? noomoro.

26 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Uujoho nifaihuri nitih. Jaanoti amihafeeneri iicaabo saafi amihai magajatiibo.

27 Jaabo taabuunati asaabo tajanaaniciivi iicaabo, diibovi uujoho ifototih. Jaamaño diibo tihaijaaje duujeque sinaayujitirahi, nooboro.

28 Paryi jino jilli icauhi Betabara onoomañovi, Jordan onoohi onegueehivi Jua initihicauhigo.

Jesu Guijevefeenedi Mohimiti Buusucafetehi.

29 Jaano sifucuti Jua, Jesu diibojaa asauboco aatyimeuboro nuuhi: Memeci jaani Moocaani Cordero, iguijevefeenedi jinijeminaa imitico ubu-usujiibo.

30 Johono uujoho diiboti ihiimaabo: Taabuunati saajiibo tajanaaniciivi iicaabo uujoho chahaunaacaro iicacuumaño.

31 Uujoho icaruubo diiboco gaajahinitih. Jaanoti naha uujoho nifaihuri nitiboro saahi Israel cuumiminaa diiboco igajaqui, nooboro.

32 Jaadi bu siino nuubo: Uujoho atyimehi Moocaani Gaijaco nimihubadi jeevaabo diibohallivi niquejefañoti iniitooboro iicanoco.

33 Jaaruuboco uujoho gaajahicatih miijoho diibo iicanoco; jilli naha uco nifaihuri nitiqui agalluubo nuuhi: Tagaija cajaanihallivihacho iniitooboro iicaabo diibo tagajari initijiibo, nooboro nuuhi.

34 Jaaboco atyimecuuhi. Jaamaño uujoho jibeguehi diibo miyaano Moocaani Achi iicanoco, nooboro.

Iticonioto Jesu Jibogominaa.

35 Jaano sesevede siino Jua tomañeri icauhi miimisiici ijibogominaatisima.

36 Jaabo Jesu afatyunoco aatyimeuboro nuuhi: Memeci ajaani Moocaani Cordero, nooboro.

37 Jaanoco Jua jibogominaatisi uguubuumisiro Jesu dojicuti fuuhi.

38 Jaanegui Jesu dojicuco emeciuboro, diibo dojicuti ufuunoco aatyimeuboro diitisico nuuhi: ¿Jinejeque miguiinehi? nooboro.

Jaanegui nuumisi: ¿Jibogominaafi, cuuca diicafih? noomisiro.

39 Jaanegui Jesu diitisico nuuhi: Juu masaa. Jaamisiro memeciva, nooboro.

Jaanegui ufuumisi atyimeuhi diibo iicahicauhigoco. Jaamisiro mihiijicuuneguiiha tufucu diiboma icaumisi.

40 Jaamisi diitisi Juati uguubuumisiro Jesuma ufuumisiti saafi momo Andre, Simon Pedro nahabo.

41 Jaabo Andre jinejeque moonitiboro inahabo Simonco iguininutuuboro diiboco nuuhi: Meci mahatyimecuuhi Mesia Cristo onoboco, nooboro. Mesia, Moocaaniti asaabo ihaivojsucuqui, eneejiruno.

42 Jaaboro Andre Simonco satyuuhi Jesu iicauhigo. Jaaboco Jesu aatyimeuboro nuuhi: Hijohe Simon Jona achi, jaaruubo jisumitiro dimemeji Cefa, nooboro. Jaarunaa Cefa onoono jilli momoro, Pedro eneejiruno.

Jesu Coovahi Felipe Natanae Icamisico.

⁴³ Jaano sesevedí Jesu imuguuhi Galilea jiiníjeví ufuunoco. Jaabo Felipeque aatyímeuboro diiboco nuuhi: Tadyojícutí disaa, nooboro.

⁴⁴ Jaabo Felipe Betsaida cuumioobou. Jaacuumiri tollíro Andre, Pedro icamísi icahicauhi.

⁴⁵ Jaabo Felipe Natanaeque ícíjeuboro nuuhi: Míihai mahatyímeccuuhi, díibedití Moise itajíiba aamefaño acaatíníuboco. Tollíro Moocaani iimaaminaa díibedití acaatíníuboco. Jaabo Jesu, Jose Nazareoobo achi, nooboro.

⁴⁶ Jaaneguí Natanae nuuhi: ¿Nacu Nazare cuumítí iimino saajirahi? nooboro.

Jaaneguí Felipe díiboco nuuhi: Eneecau maha memeeccítequi, nooboro.

⁴⁷ Jaanaa Jesu Natanae asaaunoco aatyímeuboro nuuhi: Jaadi juuga saabo miya israelmínaafi abañífitatííbo, nooboro.

⁴⁸ Jaaneguí Natanae díiboco dilluuhi: ¿Míllítí uco gaajahi? nooboro.

Jaaneguí Jesu díiboco nuuhi: Mííro íco uujoho atyímehi Felipe íco coovatínaacaro higuerahoguíino díicaaboco, nooboro.

⁴⁹ Jaaneguí Natanae díiboco nuuhi: Jííbogomínaafi íjoho Moocaani Achi, íjoho israelmí aivojííbo, nooboro.

⁵⁰ Jaaneguí Jesu díiboco nuuhi: ¿Jíllí íjoho uco miyaaveguehi, íco higuerahoguíino díicaaboco atyímehi eneeneguíiharo? Imí jino janaaníci icanehejeque daatyímeji, nooboro.

⁵¹ Tollíro bu Jesu nuuhi: Míyanotíro amííhaico neehi: Mahatyímeji níqueje faayícínínotí Moocaani toomomínaa uujoho Míyamínaafíbadí Ifívuubohallíví íníitocínímoro bu caamoví foocínímoco, nooboro.

2

Cana Onoocuumi Jííbaimo.

¹ Jaanobuunatí mífucucí, safucu icano taabava jííbaimo icauhi Cana cuumíví Galilea jiiníjeví. Jahí Jesu seejí díitofaño icauhi.

² Jahí tollíro Jesuco íjííbogomínaama cuuhuvaumo tobaimoví.

³ Jaanaa díito aduta vino ífínícuuneguí Jesuco seejí nuuhi: Vino fínícuuhi, noogoro.

⁴ Jaaneguí Jesu díigoco nuuhi: ¿Gaha, collíhi jaanoco uco neehi? Toonovíhi ífototíhi, nooboro.

⁵ Jaarunaa díigo nuuhi díito jeecívomínaaco: Paryí díibo amííhaico onoonoco momooní, noogoro.

⁶ Jaanaa tomañerí icauno sahuse juugahusetí sañu icano ícíníuuno. Tuñuujeñaño judíomí íicaníciবাদí ífíníoco íímíbachuquí nífáihunoco ífícuícauñuuje. Jaano sañufaño fíne ífífehícauno ochenta o cien lítrodíno nífáihu.

⁷ Jaanaa Jesu díitoco nuuhi: Paryí jino ícíníuunoco nífáihunerí magahafusu, nooboro. Jaaneguí díito tuñuujeque jíttí jíttí gahafusuuhi.

⁸ Jaadí Jesu díitoco nuuhi: Fíne íví jísumí mídíno míhíicímoro mahacító íjííbaimo toomomínaafíco, nooboro.

Jaaneguí tollí mooníumo.

⁹ Jaafáihuco íjííbaimo toomomínaafi nísuuhi vínotí mínífutucufáihuco. Jaanoco gaajautííbo cuucatí ícíníunoco; ídíímoro díito íjeecívomínaa toonoco gaajauhi díito ínífáihuco ícíníumaño. Jaaneguí íjííbaimo toomomínaafi tobaimo abajaaboco ocoovauboro nuuhi:

¹⁰ Itíconí famoova íímí vínoco ífífíhi. Jaanoco íjííbaimo guiraano aaducuunobuunatí íímíjíísutínoco ífífímo. Jaanotí íjoho aívo íímínoco fícuuhi jíhachuta, nooboro.

¹¹ Jino aivo iticoni Jesu sihidi ejeevanoco omoonuno Cana cuumivi Galilea jiinijevi, imityaco #fusuubo. Jaaneri ij#bogominaa diiboco miyaavuguuhi.

¹² Jaanobuunati seeji, inahabomi, ij#bogominaa icamoma fuubo Capernau cuumijaagovi jahi icaumo fiiva fucuva.

Jesu Templojaco Imibachuuhi.

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Jaanaaca judiomni j#baimo Pascua ifiiticuuneguiiha Jesu Jerusale cuumi-jaagovi fuuhi.

¹⁴ Jahi atyimeubo templojafaño bueymico, ovejamico, nimihumico icano anaajemeque. Tolliro miyaminaama nihibamico acafaryuuacumo gicinimoco atyimeubo.

¹⁵ Jaanoco aatyimeuboro Jesu gaaibaico gaic#tati eheetavuuboro tooneri diitoco isi gañ#ubo, ihovejami, ibueymi icamoma. Tolliro nihibamico acafaryuuacuhicaumo nihibamico baavi fufucuubo, jaaboro imesanoco gavaracuubo icano.

¹⁶ Jaaboro bu nimihumico anaajeumoco nuubo: ¡Toonoco jinoti buhigovi m#ici! ¡Guihirubi ijaco naajetajati meheetavedino! nooboro.

¹⁷ Jaanoti ij#bogominaa esafutuuhi Caatinihaamefaño: Diijaco agaijino uco finisuhi, onoonoco.

¹⁸ Jaanegui judiomni diiboco dilluuhi: Eneecata m#haico siibadi iicanoco di#fusu toonoti magaaajahi: Ji, olli iicaneguiiha jahi olli moon#bo meneequi, noomoro.

¹⁹ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jijja templojaco paryi magavaracu, jaajaco siino uujoho mifucuci, safucu icanoti siino boobaniji, nooboro.

²⁰ Jaanegui judiomni diiboco nuuhi: Cuarenta y seisdino ficabava nijequeti jijaaco eetavuumo. ¿Jaajaco milli #joho mifucuci, safucu icanoti deetavejirahi? noomoro.

²¹ Jaarunaa Jesu ificoro unuuruubo: Temploja, nuuhi.

²² Jaamaño Jesu iguijeveunofeeneti ubuheeteusumi ij#bogominaa tolli diibo unuunoco esafutuuhi. Jaamoro Caatinihaame onoonoco, bu Jesu ijico icano diitoco ij#buguunoco miyaavuguumo.

Jesu Famoovaaco Gaajahi.

²³ Pascua j#baimosumi Jesu Jerusaleri iicausumi, sihidi miyaminaa diiboco miyaaveguchicauhi sihidi ejeevanoco omooninoco aatyimemere.

²⁴ Jaarumovi Jesu jeevamaahicautihi famoovaaco agaajahicaumaño.

²⁵ M#haiñooba diiboco j#beguehicautih: Diito jilli jeevahi, noomoro miyaminaaco diiboro agaajahicaumaño ijeeb#faño iicanoco icano.

3

Nicodemo Onoobo.

¹ Icaubo saafi fariseomioobo Nicodemo onoobo judiomni aivojitoobo.

² Jaabo Jesujaago fucu asaaboro diiboco nuuhi: J#bogominaafi, m#hai magaaajahi ico Moocaani m#haico d#beguequi agalluunoco. Chahamo m#joho sihidi ejeevanoco #joho omoonibadi iicanoco omoonimo Moocaani diiboma iicatiruva, nooboro.

³ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Miyanotiro ico neehi, siino doj#cuviro ifiivot#bo Moocaani aivojifaño feejit#hi, nooboro.

⁴ Jaanegui diiboco Nicodemo dilluuhi: ¿Milli jaabo miyaminaafi uju-sicuubo siino doj#cuviro fiivejirahi? ¿Milli jaabo siino seeji jeeb#faño ijicafotooboro siino fiivejirahi? nooboro.

⁵ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Miyanotiro ico neehi; nifaihuri, Moocaani Gaijari icano ifiivoti#bo Moocaani aivojifaño feejitih.

⁶ Miyaminaafiditi ifiivoobo miyaminaafi. Jaanoti Moocaani Gaijati ifivomo Moocaani Gaijama icahi. Toono eneejiruno Moocaani seemeti iicamo.

⁷ Daabafitedino siino fiivo ico onoonoti.

⁸ Mi#ro guibuhuba iimogohigoti asaanoco #joho guubufihi. Jaaruubo gaa-jatih conooti asaanoro conoovi #fotonoco. Jaabadi jeevamo paryi Moocaani Gaijari ifiivomo, milli ifiivonoco milli miyaminaa gaajajirahi, nooboro.

⁹ Jaanegui Nicodemo siino dilluuhi: #Milli fine jino? nooboro.

¹⁰ Jaanegui Jesu nuuhi: #joho aivo sihidi edeevaabo israelminaa j#bogominaafi idiicaruubo, nacu jinoco gaajatih?

¹¹ Miyanotiro ico neehi: Mi#hai mihiimaahi magaaanoco. Jaamo mi#hai mij#beguehi mahatyimeneque. Jaarunoco am#hai mimiyaaveguehicitih mi#hai monoonoco.

¹² Jiinijeono icarunoco onoonoco uco mimiyaaveguehicitih. Jaanequi: #Fine millijiru niquejeonoco j#buguruva?

¹³ Mi#hai#ooba niquejefaño footih idi#boro tahigoti iniitehin#bo: Uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo niquejefaño iicaabo.

¹⁴ Mi#ro Moise sicaihigovi jiinimoco caamovi agañiiyiciubadi; tolli#ro uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo caamovi guijeve imohobujehallivi gañiiyicicafeteji.

¹⁵ Jaaboco paryi imiyaavogomo ifinijitino fiivoma icacuhi*

Moocaani Jiinije Miyaminaaco Agaijino.

¹⁶ Mi#ro Moocaani sihidi jiinije miyaminaaco agaij#boro idi#boro iicaabo Illico aci#uhi. Jaaboco paryi imiyaavogomo mitajitih. Jaamo ifinijitino fiivoma icaji.

¹⁷ Mi#ro Moocaani jiijehallivi Illico galluutih jiinije miyaminaaco cijigaifaño igañ#suqui. Jilli galluubo diibofeenedi jiinije miyaminaa itaajaqui.

¹⁸ Jaabo Moocaani Achico imiyaavogomo cijigaifaño ifetejitih. Jaanoti imiyaavogotimo cijigaifaño ifeequi icacuhi idi#boro Moocaani Achi iicaaboco imiyaavogotimaño.

¹⁹ Jaamo imiyaavogotimo cijigaifaño ifeequi icacuhi. Mi#ro jiinijehallivi aachicin#bo asaaboco imogotimo icivonocoro imuguumo imiticoro omoonihicaumaño.

²⁰ Mi#ro famooro iimitinoco omoonimo aachicinoco j#heguehi. Jaamaño aachicininojaagovi fiitivotimo, iimitinoco omoonino foovo#votino iicaqui.

²¹ Jaanoti miyaanoco iimogomo aachicinijaagovi fiitivehi diito omooninofaño Moocaani iicano igaajacafetequi.

Jua Siino Jesuditi Onoono.

²² Jaanobuunati Jesu fuuhi ij#bogominaama Judea jiinije#vi. Jaabo toonovi gueenene icaubo miyaminaaco initu#bo.

²³ Jaabadi#ro Jua nitihicauhi Enon#vi Salim cuumi fiitino, tomañovi sihidi nifaihu iicaumaño. Jaabojaa miyaminaa ofoomoco nitihicaubo.

²⁴ Jilli icaumo Jua icivojaanirautisumi.

²⁵ Jaanaaca Jua j#bogominaa jenaucasiuhi judiomima ifino imibachuhallivi.

* **3:15** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: finitimo icaji, onoonoco.

26 Jaamoro Juaco nuutuumo: Mojibogominaafi, meeci #ima oono Jorda oonegueehi iicaubo icahi diiboti m#haico id#buguubo. Jaabojaago sihidi miyaminaa ofoomoco nitihicaabo, noomoro.

27 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Cajaatyobama chahajiruno gaaja Moocaani diitoco ihacitiruva.

28 Mi#ro am#hairyo uco muguubuhin#cuuhi: Uujoho Cristo icat#hi jill# diibo imega uco agalluubo, nooboro eneehin#noco.

29 Mi#ro taabava j#baimofa#o mogaima iicaabo aiji. Jaabo coj#ri iicaabo jill# igataavominaafi. Jaabo diibo ihiimaanoco uguubuuboro imo imo ican#bbo. Jaabadi jisumi uujoho sihid# imo imo icahi.

30 Jaabo diibo jisumit#ro janaan#ci#vi bocitoobaaca uujoho jill# guinov#ro minifeteji, nooboro.

Caamoti Asaabo.

31 Caamoti asaabo fanoohalliv#ro icahi. Jaanoti j#in#jeoobo jill# j#in#jeminaafi. Jaabo j#in#jenehejequere iimaan#ci#hi. Jaanoti ni#quejefa#oti asaabo famoohalliv#ro icahi.

32 Jaabo aaty#meneti, uguubunoti icano iimaahi. Jaaruubo onoonoco m#hai#nooba miyaavegueh#cat#hi.

33 Jaanoti saatoho diibo onoonoco imiyaavogomo: Moocaani Miyaabo iicanoco j#ibeguehi.

34 Moocaani agalluubo Moocaani iij#co j#ibeguehi. Jaaboco Moocaani Igaijaco finitino ac#hi.

35 Moocaani Illico gaij#hi. Jaabo usefa#o Moocaani pary# fanooco ficuuhi.

36 Jaama#o Moocaani Achico imiyaavogomo ifin#jit#no fiivoma icacuuhi. Jaanoti Moocaani Achico imiyaavogotimo fiivoma chahaji. Jill# #ihicuno Moocaani omoon#jinofa#oro icacuuhi.

4

Jesu Samariaogoma Iimaahi.

1 Jaanaa fariseomi guubuuh# Jua janaan#ci# Jesu ij#bogom#naama iicaabo initihicaunoco.

2 Jaarunofa#o Jesu nitihicaut#hi id#moro ij#bogom#naa nitihicauhi.

3 Jaanoco Jesu uguubuuboro Judeati fuuhi Galileajaago siino ihuumiqui.

4 Jaabo imuguuuh# Samaria j#in#jefeened# ufuunoco.

5 Jaabo ufuubo ifutuuh# Sicar onoo#uumi Samaria j#in#je cuumiv# Jacob illi Joseque iji#in#jeque aaci#uma#o fiit#no.

6 Jaama#eri icauno n#faihuhoj# Jacob oji onoohoj#. Jaanaa Jesu asaabo, iniinovatucuunegui tohoj# coj#iv# cas#vuubo, fine gad#ci#ba nih#ba icacuuberi.

7-8 Jaanaa ij#bogom#naa tuucuumijaago fuuhi machutaaco anaajeteumo. Jaanaa tuucuumit# saafigo gaigo saauhi tooj#it# in#faihuvavaugo. Jaagoco Jesu nuuhi: Uco n#faihut# daaci, nooboro.

9 Jaanegui diiboco samariaago nuuhi: #Mill# jaabo #joho judio idiicaabo, uujoho samariaago iicagoco n#faihuco dilluuhi? noogoro. Jill# nuugo judiomi samaritanom#ma iimogocasihicaut#ma#o.

10 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: #joho Moocaani aacinoco gaajaruva, bu m#joho jino #co n#faihuco idillunoco gaajaruva; #joho uco dilluruva #co uujoho buheen#faihuco ac#jirahi, nooboro.

11 Jaanegui diigo nuuhi: #Aivoj#bbo, nacu jinej#ri jaabo in#faihuco d#ic#jirahi aivo faicuvahoj#? #Conoot# jaabo toono buheen#faihuco d#ic#jirahi?

12 Miiro jino moheedebe Jacob miihaidi jiihojico ficuuhi, diibo iseeme, paryi ijoomi icano toojiti aaduhicauhojico. ¿Nacu jaabo iiijoho diibo janaanici deevahi? noogoro.

13 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Paryi jiihoji nifaihutii aadumoco siino adufira aiveji.

14 Jaanoti uujoho aacino nifaihuco aadumoco siino ufucuro adufira aivucujitii. Uujoho aacino nifaihu diitofaŋoti finitino niivaji ifinijitino fiivoco ihaciqui, nooboro.

15 Jaanegui diigo diiboco nuuhi: Aivojiiibo, uco tofaihutii daaci uco adufira aivotino iicaqui, bu siino jiihojijaago nifaihufiri saatigo icaqui, noogoro.

16 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Difo jaagoro ditajeque coovato. Jaadi siino disaa, nooboro.

17 Jaanegui diiboco iimusuugo: Uujoho tajevatii, noogoro.

Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Miyaanoco neehi, tajevatii onoogo.

18 Miiro sahusedimoma diiacuuhi, jisumi bu diiboma idiicaabo ditaje icatiiibo. Jaanoco miyaanoco neehi, nooboro.

19 Jaanoco uguubuugoro diiboco nuugo: Aivojiiibo iiijoho baacho Moocaani iimaaminaafi.

20 Miiro moheedeete samaritanomi Moocaanico jigajihallivi imejiibuuhi. Jaarunaa amiihai judiomii Jerusalevi Moocaani imomaño meneehicahi, noogoro.

21 Jaanegui Jesu nuuhi: Gaigo, uco miyaavogo, safucu icajino amiihai Moocaanico mihimono. Tusumi jigajijaago footimo, bu Jerusale cuumijaago footimo icano.

22 Miiro amiihai samaritanomi magaajatiiiboco mihimehi. Jaanoti miihai magaajaaboco mihimefii; Miiro judiomiti taajasu saahi.

23 Jaanoti safucu icajino, jaano jino tusumi mihicacuuhi, miyanotiro Moocaanico iimomo imeji igaijari, miyaaneri icano. Miiro tolli iimomoco Moocaani imeguehi.

24 Moocaani Gaija jaamaño diiboco iimomo igaijari, miyaaneri icano iimequi, nooboro.

25 Jaanegui diigo nuuhi: Uuro gaajahi Mesia, Cristo onoobo, asaajinoco. Jaabo asaadi miihaico paryi fanoocoro jiiibeguejiibo, noogoro.

26 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho diibo iima ihiimaabo, nooboro.

27 Jaanaa iijiiibogominaa gaseuhi. Jaamo jabafituuhi. Jesu gaigooma ihiimaaneri. Jaarumo diiboco dilluutii. ¿Jinejeque dilluui? ¿Jinejeque mihiimaacasihi? nuutimo.

28 Jaanegui diigo ihiciiñuco ejeevesuhiniugoro fuuhi ifaacuumijaago. Jaagoro miyaminaaco jiiibugutuui.

29 Eneecauhu masaamoro memeeceva saafi gaifi, paryi omoonihicanoco uco onooboco. ¿Naa fine diibo Cristo icatiiibo? noogoro.

30 Jaanegui diito tuucuumiti asaamoro fuuhi diibojaago.

31 Jaanaaca iijiiibogominaa diiboco neehicauhi: Mojjiiibogominaafi, machu, noomoro.

32 Jaarunaa diitoco nuubo: Tamachuta icahi uujoho amachujino amiihaima magaajatino, nooboro.

33 Jaanegui iijiiibogominaa dillucasiuhi sanomiro: ¿Fine miiijoho diibedi machutaaco siivahi? noomoro.

34 Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Uudi tamachutabadi oono uco agalluubo onoobadi eetavono, idudicamaajeque iimivono.

³⁵ Miiro amiihai meneehi: Icanehiica minihibaci, minihibaci idiino basuta ujusijino, noomoro. Jaarunofaño amiihaico uujoho neehi: Memeeeci basutaaco, oono paryi tifaicuuhi ihicicafetequi.

³⁶ Miiro basutaaco ududicamaaibo ijaadaco gaayicifihi. Jaabo basuta noovaco ananinicibadi miyaminaaco nanihi ifinijitino fiivoma iicaqui. Jaaneri abasuubo, bu toonoco iiicibo icano sano imo imo iicaqui.

³⁷ Jinoovi aivo miyaano, jilli onoonicino: Saafi abasunoco sifi icinicahi, onoono.

³⁸ Jaanegui uujoho amiihaico tajibahi mihiciqui amiihai mabasuhinitinoco; sita abasuhinitinoco amiihai mequehevehi idudicamaajeque, nooboro.

³⁹ Jaaboco sihidi Samaria jiiinije cuumiminaa miyaavuguuhi diigo ijibuguuoti paryi uujoho omoonihicano uco noobo unuunoti.

⁴⁰ Jaanegui samaritanomi diibojaa asaaumoro diiboco fiituihi diitoma iicaqui. Jaanegui Jesu mifucuci toonovi diitoma icauhi.

⁴¹ Jaamoro diiboco sihidi miyaavuguumo ihiimaaco uguubuumoro.

⁴² Jaamoro diigoco nuumo: Jisumi ijoho eneeneriro mimiyaavogocuuhi: Miihairyo muguubucuuhi. Jaamoro magaajacuuhi miyaanoro diibo Cristo jiiinijeminaa taajasuminaafi icanoco, noomoro.

Jesu Buheesuhi Aivojiiibo Seemeneque.

⁴³ Toonoti mifucuci iicaunoti fuubo Galilea jiiinijejaagovi.

⁴⁴ Jaabo Jesu iinoro nuuhi: Moocaani iimaaminaafi ijiinijevi bocigoratihi, nooboro.

⁴⁵ Jaadi Galileavi agaseuboco tomañoto imino gaayicuihi. Diito tolliro bu fuumo Jerusalevi Pascua jiiibaimojaago. Jaamo atyimeuhi tahi tobaimovi Jesu fanoovaco omooninoco.

⁴⁶ Jaadi Jesu siino saauhi Cana cuumijaagovi Galilea jiiinijevi toonovi nifaihuco aivofaihuti iminiiyumañovi. Jaanaa Capernaui icaubo saafi aivojiiibo. Jaabo seemene guihuvauhi.

⁴⁷ Jaabo guubuuhi Jesu Judeati Galileavi agaseunoco. Jaanegui diibojaa ufuuboro diiboco nuubo ijajaa ofooboro iseemeneque ibuheesuqui aivo iniinovacuuneguiha.

⁴⁸ Jaanegui Jesu nuuhi: Boti siibadi iicanehejeque omooninoco mahatyimetihachijii mimiyaaveguejitihii, nooboro.

⁴⁹ Jaarunofaño diibo Jesuco nuuhi: Aivojiiibo goovano masigo taseemene guijevetinaacaro, nooboro.

⁵⁰ Jaanegui Jesu nuuhi: Fuucu, diseemene buheecuhi, nooboro. Jaanegui diibo Jesu unuunoco imiyaavuguuboro fuucuuhi.

⁵¹ Jaabo iijati fiiticuuboco idudicamaajeminaa asaaumoro jiiibogovauhi: Diseemene buheecuhi, noomoro.

⁵² Jaanegui diitoco dilluubo: ¿Conooti nihiba iicaaberi buheehiniiibo? nooboro. Jaanegui diiboco nuumo: Iiji diijiveeberi iguihuva diiboco buuhinihi, noomoro.

⁵³ Jaanoti caani gaajauhi toonoti nihiba iicaaberi Jesu diiboco: Diseemene buheehi, eneehininoco. Jaanoma iicaubo paryi iyotoma Jesuco miyaavuguuhi.

⁵⁴ Jino Jesu sihidi ejeevanoco Galileavi iticoni omooninoco alliniuhi Judeati Galileavi siino uhuumiusumi.

5

Jesu Buheesuhi Igotiiiboco.

¹ Toonobuunati judiomi eetavuuhi jibaimoco. Jaanegui Jesu fuuhi Jerusalevi.

² Jahigo Jerusalevi ovejami guhuga onoohuga fitino icano jicooba nicutaaba hebreomi iijiri Betesda onooba. Jaabaati icano sahusedino iguhugano.

³ Jaahugaje goohasinovi sihidi iguihuvafimo icahicauhi aatyimetimo, idino iimitimo, ifino isifañneri igotimeheje icamo. Jaamo teemehicauhi toba nifaihu amaryibanoco.

⁴ Miïro tobajaago Moocaani toomominaafi niitehicauhi safohosa jaaboro inifaihuco maryicuvahicauhi. Jaasumiro tobafaño imegavïro aacotoobo buheehicauhi, jilli fanoova guihuva*

⁵ Jaamañeri icaubo saafi treinta y ochodino ficabano ticovovi iguihuvacuubo.

⁶ Jaabo siuciniuboco Jesu aatyimeuboro gaajaciuhi aivo guenenene iicacununoco. Jaaboro diiboco nuubo: ¿Diimeguehi ubuheeneque? nooboro.

⁷ Jaanegui diibo iimusuuhi: Aivojibo, mijoho bu uco tobafaño jihacujirahi toba amaryibasumi fahijivaro tobafaño feequi mooninaacaro sita tahimegaro feehicahi, nooboro.

⁸ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Gañïivo jaaboro dicigaijeque dicibo fuucu, nooboro.

⁹ Jaasumiro diibo buheeteuhi. Jaaboro icigaijeque icuboro igucuubo. Jaafucuu judiomi jaguisifucuu.

¹⁰ Jaanegui judiomi Jesu ubuheesuuboco nuuhi: Jaachijï jino jaguisifucu. Jaanegui dicigaijeque satyejitïhi, noomoro.

¹¹ Jaanegui diibo iimusuuhi: Miïro uco ubuheesuubo diiboro uco neehi: Dicigaijeque dicibo fuucu, nooboro.

¹² Jaanegui dilluumo: ¿Mijoho diibo ico dicigaijeque dicibo digo onoobo? noomoro.

¹³ Jaarunofaño diibo gaajautïhi diiboco ubuheesuuboco. Tomañeri sihidi miyaminaa iicaumo cojitï Jesu sihigovi ufucumaño.

¹⁴ Jaanobuunati Jesu diiboco siino templojafaño aatyimeuboro nuuhi: Meeci, jisumi jino mijoho ubuheecunoco; siino imitino diicacuujirahana janaanici iicano siino dijaa saadino, nooboro.

¹⁵ Jaanegui diibo ufuuboro judiomico jibugutuubo Jesujaahi diiboco ubuheesuunoco.

¹⁶ Jaanoma iicaumo judiomi Jesuco imitino moonihicauhi, diibo jaguisifucuvi tolli omoonihicaumaño.

¹⁷ Jaanegui Jesu nuuhi: Guihirubi, jisumihachuta dudicamaahi. Jaano ticovovi bu uujoho dudicamaahi, nooboro.

¹⁸ Jaanoma iicamo judiomi janaanici imeguehicauhi diiboco agaicaaunoco. Miïro toono jaguisifucucoro diitobadi teemehicautïbo, tollïro bu Moocaanico: Guihirubi, onooboro ifico Moocaanibadi moonihicaubo icano.

Moocaani Achi Mitya Iji.

¹⁹ Jaanegui diitoco nuubo: Miyanotïro, miyanotïro amïhaico neehi: Uujoho Moocaani Seemene iinoro ijeebïtïro moonïhi. Miïro Caani omooninoco aatyimeebere, bu tollïro Illi moonïhi.

²⁰ Miïro Moocaani Illico agaijïmaño fanoova mooninoco diiboco ifusuhi. Miïro imi janaanici ejeevanoco ifusujïbehïica. Jaaneri amïhai majabafiteji.

²¹ Moocaani uchuumucuumoco ubuheetesuuboro fiivoco aacibadiro bu Illi iimogomoco fiivoco aciji.

* 5:4 Sahaamefaño toonoono versiculonoco ficuutïmo.

22 Miro Moocaani mihañoobaco iimitico nootih. Jaaruubo paryi toono imibachu mityaco Illi usefaño jeevesuubo, imitico iimibachuqui;

23 Toonoti famooro Illico ibociguequi Caanico icabadiro. Jaanoti Illico obocigotimo, tolliro bu Caanico bocigotih diiboco agalluuboco.

24 Miyanotiro, miyanotiro amihaico neehi: Uco agalluhiniboco imiyaavogomoro uujoho onoonoco uguubuumo ifinjitino fiivoma icacuuh. Jaamo cijigaifaño fuucuujitih; Jilliro gujivetih fiivofaño fatyucuubo.

25 Miyanotiro, miyanotiro neehi: Ufucu icajino, jaano jino tusumi mihi-cacuuh; iimitifaño miguijevecubadihiica iicamo Moocaani Achi iijico uguubujino. Jaanoco uguubuumo fiivoma icaji.

26 Moocaanima mitya icahi fiivoco aacijino. Jaabo Illico mityaco aciibo tolliro Illi sitaaco fiivoco ihaciqui.

27 Tolliro bu mitya iijico aciibo miyaminaafañoti iimitino, iimino icanoco idugaacuqui, uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo iicamaño.

28 Jinoti meheetyedino: Ufucu icajinehiica tusumi paryicino chhojinofaño iicamo ihiimaaco uguubujino.

29 Jaamo iiminoco omoonimo siino buheeteji fiivoma iicaqui. Jaanoti iimitinoco omoonimo buheeteji cijigaifaño ifeequi.

Cristoti jibogono.

30 Miro uujoho aivo, uuro tajeebitiro moonjitrahi. Jaamaño uujoho iimitinoco dugaacuhi uco atajibabadi. Jaano uujoho udugaacuno miyaano tajeebiti uuro iimogonoco omoonitimaño. Jilli Guihirubi uco agalluhiniboco iimogonocoro moonih.

31 Uujoho uuro tafitiro jibuguruva tajibogo saatehedi ibocima chahajirahi.

32 Jaanoti sifi uuditi jibeguehi. Jaamaño uujoho gaajahi uuditi diibo onoono miyaano iicanoco.

33 Miro amihai saatohoco magalluuh Juajaago diiboco idillutequi. Jaanoco diibo miyaanoco nuuhi.

34 Jaarunofaño uujoho gaayicitihi miyaminaafi jibogonoco. Jaarunoco uujoho jilli Juati amihaico neehi. Jaamo uco mimiyaavogomoro mataajaji.

35 Miro Jua cijigaimecu ijiganoro aachicibadi jeevauhi. Jaabo aachicininofaño amihai jihachutagayiro imo imo mihicauhi.

36 Jaaruno toono Jua jibuguuno janaanivi uujoho onoono jeevahi. Miro Moocaani uco agalluubo atajibaunoco omoonino. Toonoro tahallivi jibeguehi miyaano uco Moocaani agalluunoco.

37 Tolliro bu Guihirubi uco agalluubo uuti jibeguehi. Jaaruuboco amihai safooba mahatymetatih, bu ihiimaaco safooba muguubutatih icano.

38 Tolliro bu diibo iiji amihafaño chahahi; Diibo agalluhiniboco amihai mimiyaavogotimaño.

39 Miro Caatinihaameque imino amihai mihifinichicahi fiivo ifico toohaamefaño mahatymeneque mihimogomoro. Jaano miro toohaame uuditi jibuguruhaame.

40 Jaarumo tajaa masaanoco mihimogotih fiivoma mihicajiruneguiha.

41 Uujoho miyaminaa cahacisuco gaayicitihi.

42 Jaabadiro uujoho gaajahi amihai Moocaanico magaijitinoco.

43 Miro uujoho Guihirubi memeri saahinhi; Jaaruuboco uco magayicitihi. Jaanoti sifi jilli ijeebitiro asaaboco naha amihai magaayicijirahi.

44 ¿Milli jaamo mimiyaaveguejirahi sanomiro fahigovavi miyaminaa imihicacoro magaayicicasimo? Jaamaño toonoguinodi idiboro iicaabo Moocaaniti asaano imihicaco miguiinotih.

⁴⁵ Jaanegui uuditi mehesamaaidino: Caani imefeenevi mihaico imitino neejiibo, noomoro. Icaabo amihai imitico eneejiibo Moise. Jaabo tajibafeenedi mataajibadi mehesicinirahi.

⁴⁶ Miïro Moiseque mimiyaavuguruva uco tolliro mimiyaaveguejirahi. Miïro diibo uuti caatinuhi.

⁴⁷ Jaabo acaatinunoco mimiyaavogotimo, ¿milli bu taajico mimiyaaveguejirahi?

6

Cinco Mildimoco Amachusuno.

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Toonobuunati Jesu fuuhi Galilea muuai onegueehivi. Jaaba momoro bu Tiberia onoomuui.

² Jaabo dojicuti sihidi miyaminaa feehicauhi sihidi ejeevanoco omooniboro iguihuvamoco ubuheesunoco aatyimehicauneguiha.

³ Jaanegui Jesu ifabaihallivi ufuuboro ijibogominaama casivuubo.

⁴ Jaasumi fiiticuuno judiomi jibaimo Pascua iicaujino.

⁵ Jaanaa Jesu emeciubo atyimeuhi sihidi miyaminaa idojicuti asaunoco. Jaanegui Felipeque nuubo: ¿Cuucati fine machutaaco manaajejirahi jito imachuqui? nooboro.

⁶ Jilli Felipeque nuubo jilli diiboco inisuubo, ¿milli fine neejiibo? onoomaño jilli omoonijinoco imino agaajacuuboro.

⁷ Jaanegui Felipe nuuhi: Fine doscientos denario ticovovi manaajejirahi, machutaaco. Jaaruno famooviro ajashuno ifetejitirahi, nooboro.

⁸ Jaanegui ijibogominaati saafi Andre Simon Pedro nahabo Jesuco nuuhi:

⁹ Jineeri icase sase sahusedino sebada maahuno, bu miimiisiici tavaabomisi icanoma iicase. ¿Milli jaano tonoodino jinoodimo miyaminaavi ifetejirahi? nooboro.

¹⁰ Jaanegui Jesu nuuhi: Diitoco monoo icasicamaaiqui, nooboro. Jaamañeri sihidi ñaavahu icauhi. Jaanohallivi casicamaaiumo cinco mildino gaifimi.

¹¹ Jaadi Jesu imaahunoco icuboro Moocanico graciaco aaciuboro, toonoco ijibogominaaco aciubo. Jaanoco diito imiyaminaama ifuuhi giciniumoma. Tolliro bu itaavaco ifuumo iimuguudineheje.

¹² Jaanoco amachuumo utuvacuudi Jesu nuuhi, ijibogominaaco: Paryi manaani ihatyuvvoco gañicafototino iicaqui, nooboro.

¹³ Jaanoco ananimo gahafusuuhi, jiiibañoco fahuseeci, siino miibaici icanoco sahusedino sebada maahuno iicaunoti aatyuvuunoco.

¹⁴ Jaano Jesu sihidi ejeevano ifusuco eheetavuunoco aatyimeumoro diito nuuhi: Miyaanoro jahi jaani Moocaani iimaaminaafi jiinjehallivi asaaujiibo, noomoro.

¹⁵ Jaamoro Jesuco icumoro satyuujirumo aivojiboti iheetavequi. Jaanoco agaajaciuboro iinoro fuubo siino ifabaijaagovi.

Jesu Nifaiuhallidi Iguehi.

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Jaanaa mihijicuudi ijibogominaa muuaijaago fuuhi.

¹⁷ Jaamoro meenegafaño icamaaiumoro fuumo onegueehi Capernaajaagovi. Jaanaa civucuuno. Jaarunaa Jesu diitojaa gaseutihi.

¹⁸ Jaanaa imuaifa ticovauno sihidi guibuhuba asauno.

¹⁹ Jaamo ufuumo sahuse juugahuseti sano idino kilometronohachuta icacuumaaca Jesu saauhi nifaiuhallidi igooboro. Jaaboco aatyimeumoro sihidi igutuumo.

²⁰ Jaarunaa diitoco nuubo: Uujoho; mihiguetejirahana, nooboro.

²¹ Jaanegui diito diiboco imo imo imeenegafaño gaayiciuhi. Jaadi goovano ifutuumo ufuuhigo.

Miyaminaa Jesuco Guinehi.

²² Jaano sesevedí toonegueehivi miyaminaa ifitafutuumo gaajauhi sagaaro meenega iicaunoco. Jaagafaño Jesu ijibogominaama footinaaca diito iinoro fuumo.

²³ Jaanaa bu sagahaje gaseuhi Tiberia cuumiti asaauno, jaagahaje cañavuuhí Jesu graciaco aacunobuunati maahunoco amachuuno fiitino.

²⁴ Jaamañovi Jesu, ijibogominaa icano achahaunoco miyaminaa aatyimeumoro toono imeenenefaño ijicamaaiumoro fuumo Capernaujaago Jesuco guinomoro.

Jesu Fiivoco AACineguiiha Diiboco Fiivo Maahuti Momonimo.

²⁵ Jaaboco onogoo muuaivi aatyimeumoro nuumo: Jibogominaafi, ¿cusumi gasehinihi? noomoro.

²⁶ Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Miyanotiro, miyanotiro amihai neehi: Jilli mamachuhinimo mutuvahinineguiiha uco miguiinehi. Jilli sihidi ejeevanoco eheetavehininoco mimiyaaveneguiiha icatino.

²⁷ Jaanegui ifinino machutaguiiha mududicamaaidino, ifinijitino fiivoco aacino machutaguiiharo mududicamaaje. Toonoco uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo amihai aacijino. Toonoti uujoho Moocaaniti asaanoco miyaminaa igaajaqui, bu uuvi Moocaani igaajataco ificucuuno icano, nooboro.

²⁸ Jaanegui diiboco dilluumo: ¿Milli jaanegui momooniji Moocaani iijico meheetavequi? noomoro.

²⁹ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Moocaani imeguehi, diibo uco agalluuboco amihai mimiyaavogonoco, nooboro.

³⁰ Jaanegui diiboco nuumo: ¿Eneecata sihidi ejeevanoco mihai dihiifusu maatyimemere ico mimiyaaveguequi?

³¹ Miho moheedeetemihai machuuhi mana onoonoco sicaihigovi iicausumi, oono Caatinahaamefaño: Niqueje maahunoco machusuubo, onobadi, noomoro.

³² Jaanegui Jesu iimusuuhi: Miyanotiro, miyanotiro amihai neehi: Moise amihai niqueje maahuco acitihí, Guihirubi amihai jino miya maahu niqueje maahuco acihí.

³³ Jaano jino Moocaani maahu diibo niquejefañoti iniitoobo jinijeminaaco fiivoco aacibo, nooboro.

³⁴ Jaanegui nuumo: Aivojibo, fahijivaro mihai toono maahuco daacihica, noomoro.

³⁵ Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho fiivo maahu; tajaa asaamo ajebavacuu-jitihí, uco imiyaavogomoco ufucuro adufira aivucuujitihí icano.

³⁶ Miho amihai uujoho eneehinicuubadi: Uco mahatyimecuurumo uco mimiyaaveguehicatihí.

³⁷ Miho paryi fanooro Guihirubi uco aacino tajaa saaji, tolliro bu tajaa asaamoco uujoho buhi gañjitihí.

³⁸ Uujoho niquejefañoti niitehinatihí uuro iimogonoco mooniqui icatino, jilli uco agalluuhinibo iimogobadi mooniqui saahinihi.

³⁹ Jaano jino Guihirubi uco agalluuhinibo iimogono; Paryi diibo uco aacimoco saatohobaco jeevesutibo paryi famoocoro ufucu niinofucusumi buheetesuji.

40 Jaano jino uco agalluuhin#bo iimogono; Paryi famooro miyaminaa Moocaani Seemeneque aatyimemere imiyaavogomo ifinijitino fiivoma iicaqui. Jaamoco uujoho niinofucusumi buheetesuji, nooboro.

41 Jaanegui judiom# ticovauhi diiboco edejecuumo. Uujoho fiivo maahu niquejefa#noti iniituubo, unuuneguiiha

42 neehicauhi: ¿Nacu jaani Jesu Jose achi icat#bo? ¿M#ro caani, seeji icamoco m#hai magaaajahi? ¿Milli jaabo: Uujoho niquejefa#noti niitehi, neehicahi? noomoro.

43 Jaanegui Jesu nuuhi: Musuufeni toono am#hai dejecufiraco.

44 M#hai#nooba tajaa saajit#rahi Guihirubi uco agalluuhin#bo tajaa isivat#ruva. Jaamoco uujoho buheetesuji ufucu niinofucu.

45 M#ro, Moocaani iimaaminaa aamefano jilli noono: Moocaani famoocoro j#bagueji, noonoro. Jaabadi famooro Moocaanico uguubuumoro diiboti agaaajamo tajaa saahi.

46 M#hai#nooba Moocaanico aty#metihi id#boro uujoho Moocaaniti asaubo Moocaanico aty#mehi.

47 Miyanot#ro, miyanot#ro am#haico neehi: Uco imiyaavogomo ifinijitino fiivoma icaji.

48 Uujoho fiivo maahu.

49 M#ro am#hai eedeete manaaco sicaih#gov# amachuurumo chuumuuh#.

50 Jaanoti naha jino niquejefa#noti iniitono maahu. Jaanoti amachumo gujivet#mo iicaqui.

51 Uujoho diiburucu jino fiivo maahu iicaabo niquejefa#noti iniitehin#bo. Jaamo uco agaay#cimo ifinijitino fiivoma icaji. Jaano maahuco uujoho aacino taahucu. Jaanoco uujoho jiin#jem#naahall#vi aac#jino, nooboro.

52 Jaanegui judiom# ticovauhi sanom#ro iimaacasiumo: ¿Milli jaabo jaani m#haico duusujirahi ihuucuco? noomoro.

53 Jaanegui Jesu nuuhi: Miyanot#ro, miyanot#ro am#haico neehi: Uujoho Miyam#naafibadi Ifiivuubo uucuco muduutihachiiji, bu it#johoco mahadutihachiiji icano fiivoma mihicajit#hi.

54 Jaanoti taahucuco amachuubo, taty#johoco aaduubo icano ifinijitino fiivoma icaji. Jaaboco uujoho niinofucu buheetesuji.

55 Jaano tafi miya machuta, taty#joho miya adufaihu icano.

56 Jaamo tafico amachumo, taty#johoco aadumo icano uuma icahi. Jaamoma bu uujoho toll#ro icahi.

57 M#ro Moocaani uco agalluubo ifiima icahi, jaaberi uujoho icahi icano. Jaabadiro uco amachuubo uuri icaji.

58 Jino niquejeti iniituuno maahu; am#hai caanim#hai manaaco amachuumo iguijeveubadi iicano icatino. Jaanoti jih#cati amachumo ifinijitino fiivoma icaji, nooboro.

59 Jilli nuubo Jesu Capernau cuumi sinagogajafano ij#buguubo.

Jesu Iimaa Fiivoco Achi.

60 Jaanoco sihid# saatoho ij#bogom#naa uguubuumoro nuuhi: Aivo jih#imaa sihid# jeevahi. ¿M#joho fine gaay#cijirahi? noomoro.

61 Jaanoco Jesu ij#bogom#naa onocasiunoco agaaajac#uboro nuubo: ¿Jaano nacu am#haico imitino moon#hi?

62 ¿Mill#jiru fine imi, uujoho Miyam#naafibadi Ifiivuuboco caamo it#con# iicauh#go ofooboco mahaty#meruva?

63 M#ro Moocaani Gaija m#noco fiivoco achi. Jaanoti muuhucu jilli jihovono. Jaanoti naha jino uujoho ihiimaano am#hai jeeb#co ifinijitino fiivoco aac#jino.

⁶⁴ Jaarunofaño icamo amiihaiti saatoho imiyaavogotimo, nooboro. Miiro Jesu imegaviro gaajacuuhi imiyaaveguejitimoco, bu diiboco igaicauqui aaciujiboco icano.

⁶⁵ Jaamaño nuubo: Toonegui amiihaico neehinihi: Miihaiñooba tajaa saajitirahi Guihirubi tajaa isivaturuva, nooboro.

⁶⁶ Jaasumitiro sihidi saatoho diibo dojicuti efeehicaumo diibediti udugaavuumoro diiboma fuucuumo.

⁶⁷ Jaanegui Jesu saatoho ijibogominaa fahuseeci motihaiti miimisiici icano iicaumoco nuubo: ¿Nacu bu amiihai tolliro diitobadiro mefeeji? nooboro.

⁶⁸ Jaanegui Simon Pedro diiboco iimusuuhi: ¿Aivojibo, miijaago bu miihai mefeejirahi? Miiro iima icano ifinijitino fiivo iimaa.

⁶⁹ Miiro miihai mimiyaaveguehinicuuhi. Jaamoro magajahi ijoho Cristo Moocaani iicaabo Seemene idiicanoco, nooboro.

⁷⁰ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amiihai docedimoco uujoho icihinihi. Jaamo amiihaifañoti iicaabo saafi iji iicaabo, nooboro.

⁷¹ Jilli nuubo Juda Iscariote Simon achiditi. Jaabo Juda docedimoobo iicaabo Jesucristoco iguijeniqui aaciujibo.

7

Jesuco Inahabomi Miyaaveguehicautihi.

¹ Jaanobuunati Jesu Galilea jiiijeri igoboro feehicauhi. Jaaboro Judea jiiijevi ofoonoco imeguehicautiibo judiomii diiboco tahii agaicaauguuneguiiha.

² Jaanaa fiticuuno tabernaculojano jibaimo iicaujino; tusumi judiomii nijeganofaño icanicimo.

³ Jaaneguiiha Jesuco inahabomii nuuhi: Jinooti difo Judeavi. Tahii iicamo didojicuti ofoonicimo edeetavonoco ihatyimequi.

⁴ Miiro miihaiñooba miyaminaaco ifico igajasuqui omoonimo toovono moonitathi, tolli bu omoonibo famoo imefeeneviro moonihica, noomoro.

⁵ Jilli nuumo inahabomii icarumo diiboco imiyaaveguehicautiimaño.

⁶ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Tufucuvihica uujoho ifototihica. Jaanoti amiihaidi naha fafucuviro imihi.

⁷ Miiro amiihaico jiiijeminaa jiiheguetihii. Jaanoti uco jiihegueme diito imitico onoonohalliti.

⁸ Amiihairyo tobaimojaago mofoo. Jaanoti uujoho tobaimovi footihica tahoovofucuvihica uujoho ifototihii, nooboro.

⁹ Diitoco tolli unuuboro fitafutuubo Galileavi.

Jesu Fuuhi Nijegano Jibaimovi.

¹⁰ Jaadi inahabomii tobaimojaa ufuunobuunati, Jesu tolliro bu fuuhi. Jaaruubo foovono fuutiibo, toovonoro fuubo saatohoba diiboco aatyimeujiruneguiiha.

¹¹ Jaaboco judiomii tobaimoguiino iguiinomoro neehicauhi: ¿Cuuca fine iicaabo? noomoro.

¹² Jaabediti sihidi miyaminaa miribacasihicauhi. Saatoho neehicauhi: Aivo imihuseebe, noomoro. Jaanoti saatoho neehicauhi: Imitiibo miyaminaaco bañihicaabo, noomoro.

¹³ Jaarumo miihaiñooba foovono diibediti iimaahicautihii judiomii ñihicuti.

¹⁴ Jaanaa jibaimo feeneveunaaca Jesu templojafaño jicafutuuhi. Jaaboro ticovaubo jiiibuguubo.

¹⁵ Jaaneri judiomii sihidi eheetyemere neehicauhi: ¿Milli jaabo sihidi fanoovaco gaajahi aamenefaño icautiruubo? noomoro.

16 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Uujoho tajeeb#tiro j#bogot#hi uco agalluuhin#bo j#bogoco uujoho j#beguehi.

17 Cajaatyohacho Moocaani iimogonocoro omoonigomo, gaajaji Moocaani j#bogoco ij#bogonoco nacu tajeeb#tiro uujoho onoono iicanoco.

18 Jaanoti ijeeb#tiro ihiimaabo diiboco miyam#naa obocigonoco imeguef#hi. Jaanoti diiboco agalluhin#boco obocigoobo, miyaanoco iimaahi. Jaabofa#ño ba#ñifira chahahi.

19 M#iro am#haico Moise taj#baco aci#uhi. Jaarunoco am#haiti saatohoba imino moonit#hi. ¿Coll#hi jaamo uco magaicaaujirahi? nooboro.

20 Jaanegui miyam#naa iimusuuhi: #joho ij#ma diicahi. ¿M#joho nacu #cogaicaaujirahi? noomoro.

21 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Sanoocoro jaguisifucusumi omoon#hin#neri famooro meheetyehin#hi.

22 M#iro Moise am#haico taj#bauhi am#hai meehe nigaci quit#tico. Jaarunoco diibo t#con#ut#hi omoon#ubo, am#hai eedeetem#hai toonoco t#con#u#hi eheetavuumo. Jaanoco am#hai jaguisifucusumi meheetavon#ci#hi.

23 Jaano Moise taj#ba ga#ñ#cafotot#no iicaqui momoon#moro jaguisifucusumi gaifi seemene meeheque miquit#cin#ci#hi. ¿Jaamo coll#hi tajaa mis#firatehi jaguisifucusumi saafi miyam#naafico faabohocoro ubuheesuhin#nohall#ti?

24 Imino meecit#moro saatohoditi mihiimaadino. Jari imino magaajaadi mihiimaa, nooboro.

¿Naa Fine Jaani Cristo?

25 Jaanaa saatoho Jerusaleri iicahicaumo nuuhi: ¿Nacu jaan#co iguijen#qui iguiinehicaabo icat#bo?

26 Memeece ono famoofeenev#ro iimaaruuboco m#hai#nooba millimoonit#hi: ¿Naa fine jisumi aivoj#to gaajacu#hi diibo Cristo iicanoco?

27 Jaanoti m#hai magaajahi tah#got# diibo asaah#goco. Jaanoti Cristo asaadi m#hai#nooba gaajajit#hi cuucati diibo asaanoco, noomoro.

28 Jaanegui Jesu templojafa#ño ij#buguuma#not# sefano nuubo: Uco naha am#hai magaajahi tah#got# asaah#goco. Jaaruubo uujoho tajeeb#tiro saat#hi. Jaabo uco agalluuhin#bo miyaabo iicaaboco am#hai magaajat#hi.

29 Jaanoti uujoho diiboco gaajahi diiboti asaahin#ma#ño. M#iro diibo uco galluuhin#hi, nooboro.

30 Jaanegui diito diiboco gaay#ci#ujirahi diiboco ic#vojaan#qui. Jaarunofa#ño m#hai#nooba diiboco gaay#ci#ut#hi ihoovofucuv# #futuut#ma#ño.

31 Jaarunofa#ño sihid# diitoti saatoho diiboco miyaavuguu#hi. Jaamoro nuuhi: ¿Nacu Cristo asaadi jaani sihid# ejeevanoco eheetavehicano janaan#ci eetavejiruubo fine? noomoro.

Fariseomi Sis#minaaco Gallu#hi Jesuco Igaay#ci#qui.

32 Jaanoco fariseomi guubu#hi miyam#naa toonoti im#ribacasiunoco. Jaanegui#ha sacerdotem# aivoj#to, fariseomi icamo sis#minaaco gallu#hi Jesuco igaay#ci#qui.

33 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Gueenenehiica am#haima icaji. Jaadi doj#cuv#ro feeji uco agalluubojaago.

34 Jaaboco miguiinejirahi. Jaarumo uco mahaty#mejiti#hi uujoho iicahigo am#hai mi#fetejit#ma#ño uco mahaty#mejiti#hi.

35 Jaanegui judiomi sanom#iro noocasi#hi: ¿Cuuca fine jaabo ofooboco mahaty#mejiti#hi? ¿Nacu fine griegom#feenev# judiomi agavaracin#mojaago feejiibo griegom#co ij#beguequi?

³⁶ ¿Milli fine eneejirunoco oono m#haico noobo: Uco miguiinejirahi. Jaarumo uco mahatyimejit#hi uujoho iicahigo m#hifetejit#ma#o, noobo? noomoro.

Moocaani Gaija Fiivo Muuai Nifaihubadi Icaabo.

³⁷ Jaanaa niinofucu imiya j#baimofucu Jesu aga#iivuuboro sefano nuuhi: Saatoho adufirari mihicahachii#i; tajaa masaamoro, mahaduva.

³⁸ Uco imiyaavogoobo, Caatinihaamefa#o onoobadi: Dijeeb#ifa#oti fiivo muuai nifaihu cuuji, nooboro.

³⁹ Jilli Jesu nuuhi: Diiboco imiyaavogomo Igaijaco agaay#ic#jinoco. Tuseumiica Moocaani Gaija niituutih#ica Jesu niq#ejefa#o ufuut#ima#ehiica.

Miyaminaa Dugaavocasiuhi.

⁴⁰ Jilli Jesu unuunoco diitofeeneti saatoho uguubuumoro nuuhi: Miyaanoro jahi jaani Moocaani iimaaminaafi asaajiibo, noomoro.

⁴¹ Jaanoti saatoho neehicauhi: Jaani Cristo, noomoro. Jaanoti saatoho neehicauhi: ¿Nacu Galileati Cristo saajirahi?

⁴² M#iro Caatinihaamefa#o noono: Cristo saaji, Aivoj#ibo David yotofa#oti tolliro Belen allio cuumijefa#oti David iicauhigoti saajiibo, noono, noomoro.

⁴³ Jaamoro miyaminaa fahigova dugaavocasiuhi Jesuhalliti.

⁴⁴ Jaanegui diitoti saatoho diiboco igaay#ic#qui moon#urahi. Jaarumo saato-hoba milli diiboco moon#ut#hi.

Aivojito Jesuco Miyaavogot#hi.

⁴⁵ Jaanaa isisim#naa tahigoti siino saauhi. Jaamoco sacerdotemi aivojito fariseomi icamo nuuhi: ¿Coll#hi jana jaaboco mis#vat#hi? noomoro.

⁴⁶ Jaanegui isisim#naa iimusuhi: ¡Aivo chahamo saato-hoba diibobadi ih#iimaamo! noomoro.

⁴⁷ Jaanegui fariseomi diitoco nuuhi: ¿Tolliro bu nacu am#hai diibo aba#inoco mimiyaaveguehi?

⁴⁸ ¿Nacu am#haidi saatoho aivoj#toti, fariseomiti icano miyaaveguehi? Imiyaavogotimo duhu.

⁴⁹ Jaanoti jito miyaminaa taj#baco agaajatimo jilli c#ijigaifa#o efeejimo, noomoro.

⁵⁰ Jaanegui diitoobo saafi Nicodemo onoobo safoono Jesuco fucu emeeci#eubo, nuuhi:

⁵¹ ¿Nacu m#hai taj#ba saafi miyaminaafico: Iimiti, neejirahi, iticoni diibo omooninoco gaajac#imoro? nooboro.

⁵² Jaanegui diiboco nuumo: ¿Nacu bu #joho Galileaobo? Eneecau, imino Caatinihaameque dih#finici Galileati Moocaani iimaaminaa saatat#hi, noomoro

⁵³ ijeevadi sahaje iijanojaa foocin#umo.

8

Gaifim#ma Icafifigo.

¹ Jaanoti Jesu fuuhi Olivohono iicagaj#jaago.

² Jaano sesevedi fucuro Jesu siino templojafa#o saauhi. Jaabojaago sihidi miyaminaa saauhi. Jaamoco acas#vuuboro ticovaubo ij#buguubo.

³ Jaanaa fariseomi, caatinim#naa icamo diibojaa sivauhi gaigooco gaifim#ma icafifihicaugoco. Jaagoco diitofeenevi ificumoro

⁴ nuumo: Aivoj#ibo Jesu, jaamo aiji icanaaca, sifiima faguifa#o icagoco mahatyimehi.

⁵ M#iro Moise itaj#bafa#o jilli m#haico neehi: Tolli iicagoco guisiri ma-haam#imoro magaicaau, nooboro. ¿Jana #joho milli neehi? noomoro.

⁶ Jilli nuumo diiboco inisuumo, ifurumo toonohalliti diiboco icivojaaniqui. Jaanegui Jesu jinijehallivi idijivuuboro ticovaubo ihusegairi jinijeque acaatinuubo.

⁷ Jaarunaa suufenitimo diiboco idilluhicaunegui, agañivuuboro diitoco nuuhi: Eneecata amihaiti saatoho imitima machahamo miticoni diigoco guisibari mahaamimo,

⁸ nooboro siino idijivuuboro ijinijeque caatinihicauhi.

⁹ Jilli unuunoco uguubuumoro tolliro diito iimitima iicaunoco ijeebifañodi agaajaumoro ihamiyatoti ticovaumo safiisari ofocinumo. Jaanaa Jesu diigo icanoro covovacafutuuhi tomañovi.

¹⁰ Jaadi Jesu agañivuudi mihaiñoobaco atyimecuutibo, idigoro diigo toonovi ifitafutuugoco aatyimeuboro nuubo: Gaigo, ¿cuuca icamo dihallivi imitino ihiimaahicamo? ¿Miñiro saatohoba ico milli moonitihini? nooboro.

¹¹ Jaanegui nuugo: Aivojibo, saatohoba milli uco moonitihini, noogoro.

Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho bu icaruubo milli ico moonitihini. Fuucu. Jaagoro siino imitino diicacuujirahana, nooboro.

Jesu Miyaminaa Jeebinoco Aachicinibo.

¹² Jaadi siino Jesu ihiimauboro miyaminaaco nuubo: Uujoho jinijeminaa jeebico aachicinibo, tadyojicuti asaabo civohi icajitihini. Jaano ifinijitino fiivoco aacino foovoma icajiibo.

¹³ Jaanegui fariseomi diiboco nuuhi: Hujoho difitiro dibeguehicahi. Jaano dijibogo ibocima chahahi, noomoro.

¹⁴ Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: Jaaruno uujoho tahalliviro ijibuguruno tajibogo ibocima icahi, uujoho asaahinihgoco, ofoohigoco icano agaajamaño. Jaanoti amihai magaatihini uujoho tahigoti asaahinihgoco, ofoohigoco icano.

¹⁵ Jaamo amihai miyaminaa imitico meneehi jinijeminaa tajibafeenedi. Jaanoti uujoho mihaiñoobaco dugaacutihini.

¹⁶ Jaanoti dugaacuruva, uujoho udugaacuno miyaanejiru, saafiro uujoho icatihini, Guihirubi uco agalluuhiniboma mihicamaño.

¹⁷ Miñiro amihai tajiba aamefaño noocinino: Miimisiici ijibogono ibocima icahi, noonoro.

¹⁸ Miñiro uujoho tafitiro jibeguehi, tolliro bu Guihirubi uco agalluuhinibo uuti jibeguehi icano, nooboro.

¹⁹ Jaanegui diiboco nuumo: ¿Cuuca nacu diicaani icahicahi? noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uco amihai magaatihini, bu tolliro Guihirubico magaatihini icano. Jaanoti uco magaaaruva tolliro Guihirubico magaaajirahini, nooboro.

²⁰ Jilli Jesu nuuhi templojafaño ijibuguubo nihibamico ijicuhicauno cojivi. Jaaruuboco mihaiñooba gaayicutihini, ihoovovi ifutuutimaño.

²¹ Uujoho feeji. Jaaboco miguiinurumo uco aatyimetimoro amihai imitimaryo miguijeveji. Uujoho ofoohigo amihai mefejitihini, nuubo.

²² Jaanegui judiomini nuuhi: ¿Nacu fine iinoro ifico guijenijiibo. Jaamaño: Uujoho ofoohi mefejitihini, noobo, noomoro.

²³ Jaanegui Jesu nuuhi: Amihai baaoto. Jaanoti uujoho caamoobo. Amihai jiijeminaa. Jaanoti uujoho jiijeminaafi icatihini.

²⁴ Jaamaño amihai: Amihai imitimaryo miguijeveji, neehi. Miñiro uco mimiyaavogotihachijiji amihai imitimaryo miguijeveji, nooboro.

²⁵ Jaanegui dilluumo: ¿Miñiro nacu ijoho? noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Sicijetro amihai neehicacuuihi.

26 Sihidi icano am#haico eneejino, am#haiti udugaacujino icano. Jaarunofaño uco agalluubo miyaanocoro neefihi. Jaabo uujoho diiboti uguubuunoco jinijeminaaco j#beguehicahi, nooboro.

27 Jaarunoco diito gaajahicautihi Moocaaniditi ihiimaahicaunoco.

28 Jaadi nuubo: Jari caamovi Miyaminaafibadi Ifiivuuboco guijeve imohobujehallivi magañiycidi magaajaji, uujoho diiboro iicanoco. Tolliro bu tajeeb#itiro uujoho omoonihicatinoco magaajaji, bu tolliro Guihirubi uco ij#beguehicanocoro omoonihicanoco icano.

29 Uco agalluuhin#bo uuma icahi. Jaabo Guihirubi uco jeevesut#hi, diibo iimogonocoro omoonihicamaño, nooboro.

30 Jilli Jesu unuunoti saatoho sihidi diiboco miyaavuguuhi.

Moocaani Seeme, Bu Imitino Jijovoto Icamohallivi Jesu Iimaano.

31 Jaanegui judiom# diiboco imiyaavuguudimoco Jesu nuuhi: Taajico jeevesutimo mihicahachij# miyaano taj#bogominaa mihicaji.

32 Jaachij# magaajaji miyaanoco. Jaano miyaano am#haico imitifañoti sinaayuji, nooboro.

33 Jaanegui diito nuuhi: M#hai Abraham iyaachim#hai mihicamo sita jijovoto mihicatatihi. ¿Milliti jaabo m#haico #joho misinaayucafeteji neehi? noomoro.

34 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyantiro, miyantiro am#haico neehi: Pary# famoro imitico omoonimo, imiti jijovoto.

35 Jaamaño jijovooboti iicaabo ihaivoj#bo seemefañodi icatatihi. Jaanoti iseemene diitofañodi icanic#hi.

36 Jaamaño uujoho Moocaani Seemene am#haico isinaayuhachij# miyantiro jijovoto mihicacuujitihi.

37 Uujoho gaajarahi am#hai Abraham iyaachim#hai mihicanoco. Jaarumo uco magaicaauguehicahi, uujoho onoonoco muguubutimoro.

38 Uujoho iimaahicahi Guihirubi uco ij#bogobadi. Jaanoti am#hai moonihicahi am#haico am#hai caani ij#bogobadi, nooboro.

Diito Caani, Iji.

39 Jaanegui diito nuuhi: M#hai caani Abraham, noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyaano am#hai caani Abraham iicaruva diibo omoon#ubadi momoon#jirahi.

40 ¿Coll#hi jaamo uco magaicaaujirahi? Toll# iicanoco Abraham safooba moon#ut#hi. M#ro am#haico miyaanoco j#beguehicahi Moocaani uco unubadi.

41 Jaanoti am#hai, am#hai caani omoon#nicibadi momoonihicahi, nooboro.

Jaanegui nuumo: M#hai ajeva seeme mihicat#hi, saafiro m#hai caani Moocaani, noomoro.

42 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Am#hai caani Moocaani iicaruva uco magai#jirahi. Uujoho diibojaagoti saahin#hi, tajeeb#itiro uujoho saahin#tihi diibo uco agalluuhin#negui saahin#hi.

43 ¿Coll#hi jaamo taajico muguubuhicat#hi? ¿Coll#hi taj#bogoco mihimeguehicat#hi muguubunoco?

44 Am#hai caani Iji. Jaabo onoobadi momoon#noco mihimeguehicahi. M#ro diibo s#ic#jetiro imoy#ic#bo miyaminaaco agaicaaunoco, imoy#ic#tat#bo miyaanofaño iicanoco. Jaaboma miyaano chahahi, jihovoobo iicamaño s#icamañooco iimaabo, bañ#fiira caani iicamaño bañ#fifiibo.

45 Jaanoti uujoho miyaanoco unuurunoco uco mimiyaaveguehicat#hi.

46 ¿Nacu m#joho am#haiti saatoho ifusujirahi tafifa sanogay#ba imiti iicanoco? Jaabo miyaanoco onoonoco; ¿Coll#hi uco mimiyaaveguehicat#hi?

⁴⁷ Moocaanitahe iicaabo, Moocaani iijico guubunicihi. Jaanoti amihai Moocaanita mihicatimaño Moocaani iijico muguubugotih, nooboro.

Cristo Sahiijitiro Iicacuubo.

⁴⁸ Jaanegui judiom iimusuhi: Aivo miyaano ijoho samariaoobo idiicanoco ico monoono. Jaabo ijima diicahi, noomoro.

⁴⁹ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uujoho ijima icatih, uujoho Guihirubico bociguehi. Jaaruuboco uco amihai mobocigotih.

⁵⁰ Jaaruubo uujoho tafi bocigoco guiinotih, iicaabo saafi uco obocigonoco iguiinooboro udugaacuubo.

⁵¹ Miyanotiro, miyanotiro amihai neehi: Taajico imimiyaavogomo ifinjitino guijevafaño feejitih, nooboro.

⁵² Jaanegui diiboco judiom iimusuhi: Jisu aivo imino magaajacuuh ijima idiicanoco. Mihiro Abraham, bu paryi Moocaani iimaaminaa icamo paryi guijeveuhi. ¿Milli jaabo ijoho neehi: Taajico uguubumo guijetimo icaji? nooboro.

⁵³ ¿Nacu ijoho mootadi Abraham janaanici deevahi? Jaaruubo du guijeveuhi, bu paryi Moocaani iimaaminaa icaurumo guijeveuhi. ¿Jaanoti mijoho ijoho idiicaabo guijetibo diicaji? noomoro.

⁵⁴ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uujoho tafiicoro bocigoruva, uuro obocigono jaaducafetejitirahi. Guihirubi uco bociguehi diiboco amihai Moocaani monoobo.

⁵⁵ Jaaruuboco amihai magaajatih. Jaanoti uujoho naha gaajahi. Jaanoti: Uujoho diiboco gaajatih, nuuruva amihai badi bañififjirahi. Miyanotiro uujoho diiboco agaajamaño diibo iijico moonih.

⁵⁶ Mihiro Abraham amihai tyadi imo imo icauhi uco aatyimegueuboro. Jaabo uujoho asaajinoco agaajacuuboro imo imo icaubo, nooboro.

⁵⁷ Jaanegui judiom diiboco nuuhi: ¿Milli jaabo cincuentadino ficabano diicatibo, Abrahamco daatyimeuhi? noomoro.

⁵⁸ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyanotiro, miyanotiro amihai neehi: Abraham chahaunaacaro uujoho icacuuh, nooboro.

⁵⁹ Jaanegui guisibanoco iciumo diiboco ihaamiqui. Jaarunaa Jesu templojafaño afataniivuboro diitofenedi ihinehinuboro fuuhi.

9

Jesu Buheesuhi Ifiivuunotiro Ihaallino Isicautiboco.

¹ Jaanaa Jesu afatyuubo atyimeuhi ifiivuunotiro aatyimeutiboco.

² Jaabediti ijjibogominaa Jesuco dilluuh: ¿Mojjibogominaafi, mijoho imitico omoonumaño, jaani atyimetibo fiivuuh, caanimisi nacu diibo? noomoro.

³ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Caanimisi, diibo icano imitico omoonumaño icatino. Jilli Moocaani mitya diibovi ihifusucafetequi ifiivuno.

⁴ Mihiro cuuje iicanohachuta uco agalluuhinibo dudicamaajeque eetavehi. Jaanoti mihijicuudi mihaiñooba dudicamaaitacuutatih.

⁵ Mihiro jino jinijehalliri iicanohachuta uujoho jinijeminaaco achicinihi,

⁶ nooboro jinijehallivi ijireuboro toonoco jiniima illiheenuboro ijiniri aatyimeutibo aallinoco nicuubo.

⁷ Jaaboro diiboco nuubo: Foobo Galluuba jicooba nifaihuri nitito, nooboro. Jaaba jicooba momo hebreo iijiri Siloe. Jaanegui initamaaijeboro tahigoti atyimecuubo saauhi.

⁸ Jaanegui ifiit#nominaa it#con# aty#met#bo iicahicaunoco agaajaumo nuuhi: ¿Nacu jaani oono acas#vooboro nih#bam#co idilluhicaubo icat#bo? noomoro.

⁹ Jaanoti saatoho: J#hi, diibo, neehicauhi. Jaanoti saatoho: Sifi diibobadi ejeevaabo, neehicauhi. Jaarunofaño diibo neehicauhi: Uujoho diiboro, nooboro.

¹⁰ Jaanegui diiboco nuumo: ¿Milli jaano #co dihaall#no faayacafetehi? noomoro.

¹¹ Jaanegui diitoco iimusuubo: Jesu onoobo jiin#co ij#rema eetavooboro uco tahaall#noco nicuhi. Jaaboro uco noobo: Foobo Siloe j#coobafaño nitito, eneenegui ofooboro nit#jehin#hi. Jaaneri tahaall#no uco faayacafetehin#hi, nooboro.

¹² Jaanegui nuumo: ¿Cuuca jaabo icahi? noomoro.

Jaarunaa diibo: Co, gaajat#hi, nuuhi.

Fariseom# Dilluuh# Diiboco.

¹³ Jaadi diibo aaty#mehicaut#boco satyuumo fariseom# imegavi.

¹⁴ Jaanaaca diiboco Jesu jiin#bari ihaall#noco ataabuuboro ubuheetesuufucuu jaguis#fucuu.

¹⁵ Jaaboco siino fariseom# dilluuh#hi: ¿Milli #co dihaall#no faayacafetehin#hi? noomoro.

Jaanegui nuubo: Jiin#bari uco tahaall#noco nicuhin#bo. Jaanoco inita#main#neri aty#mehi, nooboro.

¹⁶ Jaanegui fariseom#ti saatoho nuuhi: Diibo Moocaaniti saat#hi. Jaamaño jaguis#fucuco imino toomot#bo, noomoro.

Jaanoti saatoho neehicauhi: Imit#m#naafi iicaruva jino sihidi ejeevano mityaco eetavejit#ruubo, noomoro. Jaamaño diito sanoodimo dugaaca#maaiuhi.

¹⁷ Jaamoro siino aall#vaut#boco nuumo: Jaanoti #joho, ¿milli neehi dihaall#noco afaay#cihin#bediti? noomoro.

Jaanegui nuubo: Eti, Moocaani iimaam#naafi, nooboro.

¹⁸ Jaarunaa judiom# miyaavuguutih# diibo ihaall#noco afaay#ciunoco icano. Jaamoro caanim#sico cuuhuvaumo igaa#jaqui.

¹⁹ Jaadi diitisico dilluumo: ¿Naa jaani am#si seemene aall#vat#bo ifiivuubo meneehicaabo? ¿Milli bu jaabo oono ihaall#noma icahi? noomoro.

²⁰ Jaanegui caanim#si nuuhi: J#hi, magaajahi diibo moseemene aall#vat#bo ifiivuunoco.

²¹ Jaaruno magaajat#hi fine millihacho tah# aty#meebe, bu tolliro magaajat#hi m#johohacho fine diiboco ubuheesuhin#noco. Tah# diiboco midillu, diibo amiyaaburucu; tah# millihacho am#haico j#b#guejiibo, noom#siro.

²² Jilli caanim#si nuuhi, judiom#co iiguium#siro, judiom# cajaan#yohacho, Jesuco: Cristo, onoomoco sinagogajafañoti magañ#ji, noomoro ifitacucasiuno #ihicuti.

²³ Jiliti caanim#si: Amiyaaburucu tah# diiboco midillu, nuuhi.

²⁴ Jaanegui siino coovaumo ihaall#noma achahauboco. Jaamoro diiboco nuumo: Moocaanicoro dihimo. Jaanoti diibo imit#m#naafi iicanoco m#hai magaajahi, noomoro.

²⁵ Jaanegui diibo iimusuhi: Co, tah# fine imit#m#naafi uujoho gaajat#hi. #dinocoro gaajahi uujoho aaty#meut#ruubo jisumi aaty#meneque, nooboro.

²⁶ Jaanegui siino diiboco dilluumo: ¿Milli dihaall#noco omoon#hin#neri daaty#mehi? noomoro.

²⁷ Jaanegui nuubo: Am#haico j#b#gucuurahi. Jaarunoco mimiyaavogotimoro bu ¿coll#hi siino muguubujirahi? ¿Nacu bu am#hai tolliro diibo j#b#gom#naati mihicajirahi? nooboro.

28 Jaanegui diiboco #baumoro nuumo: #johonaa diibo j#bogominaafi. Jaanoti m#ihai Moise j#bogominaa.

29 M#ihai magaajahi Moocaani Moisea ihimaunoco. Jaanoti magaajahi diibo cuucatiobo iicanoco, noomoro.

30 Jaanegui diibo iimusuhi: Toono aivo uudi sihidi jeevahi, cuucatiobohacho diibo iicanoco magaajati. Jaabo uco tahaall#noco atyimesuubo.

31 M#iro m#ihairy magajahi imit#minaaco Moocaani uguubunicitinoco. Jaanoti diibojagodi iicamoro, diibo iimogobadi omoonimoco icano guubunic#bo.

32 Siicijetiro guuburatatino saatohoba ifivonotiro aatyimet#boco atyimesumo onoonoco.

33 Jaani Moocaniti isaat#ruva milliba moonijitiruubo, nooboro.

34 Jaanegui diiboco nuumo: #joho aivo sihidi imitima ifiivuubo, m#haico d#beguejira? noomoro diiboco ga#n#umo sinagogajati.

Jesuco Imiyaavogotimo Aatyimet#bobadi Jeevahi.

35 Jaanoco Jesu guubuhi diiboco aga#n#unoco. Jaaboco atyimeuboro nuubo: #joho miyaaveguehi Moocaani Achico? nooboro.

36 Jaanegui diibo iimusuhi: Aivoj#bo, uco d#bogo m#joho diibo miyaaveguequi, nooboro.

37 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: #iro daatyimecuuhi. Jino uujoho diibo #ma ihimaabo, nooboro.

38 Jaanegui diibo Jesu imega ememu#vuuboro nuuhi: Miyaaveguehi, aivoj#bo, nooboro.

39 Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho jiejhall#vi saahinihi dugaacuguiha, atyimetimo ihatyimequi. Jaanoti atyimeme, atyimecuutimo iicaqui, nooboro.

40 Jaanegui saatofo fariseomi diiboma iicaumo jilli diibo unuunoco uguubuumoro diiboco dilluumo: #Nacu bu m#ihai tolliro mahatyimetimo? noomoro.

41 Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: Am#ihai aall#no ihifuvusut#ruva am#ihai imitima machahajirahi. Jaanoti: Mahatyimehi, monooma#o am#ihai imitima mihicahi, nooboro.

10

Ovejami Mecuvi Ohoov#ino.

(Heb 12.20; 1 Pe 5.4)

1 Miyanotiro am#haico neehi: Ovejami mecufa#o iguhugari j#cafotot#bora sinaagonodiro ofoobo nanivam#naafi.

2 Jaanoti tomecufa#o iguhugari ij#cafotoobo naha diito toomom#naafi.

3 Jaabedi iguhuga toomom#naafi iguhugaco faay#ci#hi. Jaahugari ij#cafotoboco ihovejami ihimaatiro gaajaci#hi. Jaamoco it#covoc#vi imomono icahi. Jaabo diitoco imemeri ocoovaaboro jahisivi iinusufiibo.

4 Jaadi jahisivi famoocoro ihinusuuboro ihime foon#ci#bo. Jaabo doj#cuti ihovejami foon#ci#hi diibo iimaaco agaajamoro.

5 Jaanoti agaajati#bo doj#cuti footatimo. Jilliro gaafimo diibediti diibo iimaaco agaajati#ma#o, nooboro.

6 Jilli Jesu oov#ci#uboro diitoco nuuhi. Jaarunoco diito gaajacuti#hi milli eneejirunoco unuunoco.

Jesu Iimino Toomom#naafi.

7 Jaadi bu Jesu siino diitoco nuuhi: Miyanotiro, miyanotiro amiihaico neehi: Uujoho ovejami guhuga.

8 Iticoni tahimegavi asaumo paryi nanivaminaa. Jaamo iimaaco ovejami gaajautihi.

9 Uujoho guhuga, tafañodi ijicafotoobo taajaji. Jaabo oveja iicanicibadi tomecufaño ijicafotooboro siino ihiinoobo ñaavahuco aatyimenicibadi icaji.

10 Jaanoti nanivaminaafi saanicahi inaniquiro, igaicaauiquiro, ifnisuquiro icano. Jaanoti uujoho saahinahi fiivoma mihicaqui, sihidi janaanici toonoma mihicaqui.

11 Uujoho miya toomominaafi; Miïro miya toomominaafi iicaabo ihovejamihallivi ifico acinichi.

12 Jaanoti ijaadaguiiharo otoomoobo jicu diitojaago asaanoco aatyimeebere ihovejamico ejeevesuhiniboro iicojiti gaanicahi ita iicatimaño. Jaanobuuna ijicu asaaboro diitoco buhigovi gavaracunicahi.

13 Jaabo diibo diitoco jeevesunicahi jilli ijaadaguiiharo ududicamaaïmaño. Jaamaño diitoco jeevivotatibo.

14 Jaanoti uujoho iimino toomominaafi. Jaamaño taatyaco gaajahi. Jaabadiro bu diito uco gaajahi taatya iicamaño.

15 Uco bu oono Guihirubi agaajabadi, jaaboco bu uujoho gaajahi icano. Jaamaño tahovejamihallivi uujoho tafico acihi.

16 Tolliro bu saatoho tahovejami icahi jimecuoto iicatimo. Jaamoco tolliro sivaji. Jaamo tahiimaaco guubuji. Jaamo samooro icaji. Jaamo toomominaafi saafiïro icaqui,

17 uco Guihirubi gaijahi, tafico diitohallivi aaciboro, siino ubuheetejimaño.

18 Miïjoho uco guijenijitirahi, jilli uuro iimogobabadi tafico aciji. Jaabo iguijeveruubo siino dojicuviro buheeteji mityama iicamaño. Jilli mooniqui Guihirubi uco tajibauhi, nooboro.

19 Jilli unuuneri judiomï siino dugaavocasiuhi.

20 Jaaboti sihidi saatoho neehicauhi: Ijïma icaabo jilli jeegavucuubo. ¿Collïhi jaaboco muguubunicahi? noomoro.

21 Jaarunaa saatoho neehicauhi: Ijïma iicaabo jilli iimaatatïhi. ¿Nacu ijï ihaallïno aatyimetimoco atyimesujirahi? noomoro.

Jesuco Judiomï Gaayicïgotïhi.

22 Jaanaa Jerusalevi eetavuumo jïbaimoco templojaco Moocaanicoro ijeeçivehicaqui ificuuno jïbaimoco jïnijadïhivi.

23 Jaasumi Jesu templojahallidi, Salomon goohasino onoohasijeri iïgooboro feehicauhi.

24 Jaabohallidi judiomï emecuvovaumoro diiboco nuuhi: ¿Mihachuta jaabo miihaico, esamaaisuuboro diicaji? Miyaano iïjoho Cristo idiicahachijï miihaico foovono diïbugucu, noomoro.

25 Jaanogui Jesu diitoco nuuhi: Amiihaico neehicacuurahi. Jaarunoco mimiyaaveguehicatïhi; Miïro Guihirubi atajïbabadi uujoho omoonïno toono foovono uuti jïbeguehi.

26 Jaarunoco amiihai mimiyaavogotïhi, tahovejamioto mihicatïmaño, amiihaico eneehincubadi.

27 Miïro tahovejami uco tahiimaati gaajahi. Jaabadiro bu diitoco uujoho gaajahi. Jaamaño tadyojicuti foonicimo.

28 Jaamoco uujoho ifinijitïno fiivoco acïhi. Jaamo ufucuro guijevetitïhi. Jaamoco miihaiñooba tahusefañoti dumitïcïjitïhi.

29 Guihirubi uco diitoco aciubo famoohallinoociviro sihidi ejeevamaño. Jaamoco bu cajaanuoba Guihirubi usefañoti dumitiicijitirahi.

30 Jaamisi uujoho, Guihirubi icano mihicahi. Jaarumisi saafiro mihicahi, nooboro.

31 Jaanegui judiomi siino guisibanoco icuhi diiboco ihaamiqui.

32 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miïro sihidi iminehejeque amihai imefeenevi eetavehicahi Guihirubi mityari. Jaamo, ¿conohalliti uco magaaaujirahi? nooboro.

33 Jaanegui judiomi diiboco iimusuhi: Imino omoonihicanohalliti ico moonigotihî; Moocaniditi imitino diimaahi miyaminaafi idiicaabo: Uujoho Moocanibadi jeevahi, onoonohalliti, noomoro.

34 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Caatinihaamefaño Moocaani jilli neehi: Amihai Moocanibadi mejeevamo, nooboro.

35 Miïro jaanoco famooro amihai magaaajahi, Caatinihaamefaño onono gañicafototino iicafinoco. Jaamaño miïro Moocaani iijico agaayicumoco Moocaani nuuhi: Amihai Moocanibadi mejeevamo, nooboro.

36 Jaabadi Moocaani ijeevadi icuboro agalluubediti: ¿Milli Moocaniditi imitino iimaabo, meneejirahi, Moocaani Seemene uujoho, onoonoditi?

37 Jaabo Moocaani omooninoco uujoho omoonitihachijî uco mimiyaavoguedino.

38 Jaanoti omoonihachijî uco mimiyaavogotirumo toonoco mimiyaavogo. Jaanoco magaaamoro mimiyaavogo misi Moocanima saafiro mihicanoco, nooboro.

39 Jaanoma iicaumo diiboco siino gaayicujirumo. Jaarunofaño diito usefañoti Jesu taajauhi.

40 Jaaboro siino fuubo Jordan oonegueehivi iticoni Jua tomañovi initihicauhigo. Jaaboro tahi icahicaubo.

41 Jaabojaa sihidi miyaminaa asaamoro, neerumo toonoco mimiyaavogo. Jaanoco magaaamoro mimiyaavogo misi Moocanima saafihicauhi: Miyaano Jua sihidi ejeevanoco moonihicautihî. Jaanoti diibediti Jua enehicaubadi paryi aivo miyaano, noomoro

42 sihidi saatoho tomañoto Jesuco miyaavuguuhi.

11

Lazaro Iguijeveuno.

1 Jaanaa saafi Betania cuumioobo guihuvauhi, Lazaro onoobo. Jaacuumiri icahicaumife Maria, bu inago Marta icamife.

2 Jaanaaca diigo Maria nahabo Lazaro onoobo guihuvauhi. Jaago diigo Maria Aivojîbo Jesuco facicifaihuri ejeesuugoro itihaiñoco imeebaiguiri ifil-luhicaugo.

3 Jaamife Jesujaago jîbogoco galluuhî: Aivojîbo, ñjoho agaijîhicaabo guihuvahi, noomifere.

4 Jaanoco Jesu uguubuuboro nuuhi: Toono guihuva guijeve icatino; jilli Moocaani mitya toonofeenedi ihifusucafetequi iicano, bu uujoho Moocaani Seemene toonofeenedi imityaco igaajasuqui icano, nooboro.

5 Jaabo Jesu Lazaromîco gaijîhicauhi.

6 Jaano Lazaro iguihuvaunoco Jesu guubucuuruubo, mifucuci siino tomañoviro icauhi.

7 Jaanobuunati ijîbogomînaaco nuubo: Masîgo siino Judea jîinîjejaagovi, nooboro.

8 Jaanegui diiboco diito nuuhi: Jîbogomînaafi, tahigo du ico judiomi gaicaauhîrahi. ¿Jahigo bu siino feeji? noomoro.

⁹ Jaanegui diitoco Jesu nuuhi: ¿Nacu safucu, nihiba oovo fahuseeci motihaiti minooci icano icatihhi? Cuuje mihigomo mananigaivatatihhi nihiba foovono aachicinimaño.

¹⁰ Jaanoti fucu #goobo nanigaivafihhi, fucu eseseetimaño, nooboro.

¹¹ Jaanobuunati diitoco nuubo: Mogataavominaafi Lazaro icigaabo aaicotihhiica. Jaanegui feeji aicusutequi, nooboro.

¹² Jaanegui ij#bogominaa diiboco nuuhi: Aivoj#bo, icigahicadi bu jei aiquejiibo, noomoro.

¹³ Tolli Jesu diitoco nuuhi: Lazaro gujivecuuhi unuujiirunoco tolli nuubo. Jaanoco diito esiciniuhi: Miya cigacoro fine noobo, noomoro.

¹⁴ Jaadi jari Jesu diitoco foovono nuuhi: Lazaro gujivecuuhi.

¹⁵ Jaano amihaidi aivo imino uujoho tahhi iicatino. Jaaneguiiha masigo diibojaago. Jaamo amihai mimiyaaveguehi. Jaaneri uujoho imo imo icahi, nooboro.

¹⁶ Jaanegui Tomas onooboco, gaatyaba enehicaubo, inahabomi Jesu j#bogominaaco nuuhi: Masigo, tolliro bu mihai Jesuma migujivequi, nooboro.

Jesu Buheetebe, Fiivoobo Icano.

¹⁷ Jaanaa Jesu gaseuhi Lazaroco icihuno mifucuci, mifucuci icanobuunati.

¹⁸ Jaano Betania cuumi icauhi Jerusaleti minooci, siinotifeenedi icano kilometronohachuta.

¹⁹ Jahigo sihidi judiomihhi Martamifejaago fuuhi inahabo igujiveunoti diitifeque ijacusuqui.

²⁰ Jaanaa Marta Jesu asaaunoco uguubuugoro fuuhi diiboco acabacutugo. Jaanoti Maria jaahere fitafutuuhhi.

²¹ Jaagoro Marta diiboco nuuhi: Aivoj#bo, jineeri diicahiniruva tagaifibo gujivehinijitirahi.

²² Jaarugo uujoho gaajahi Moocaanico paryi idillunoco ico aacijinoco, noogoro.

²³ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Dinahabo siino buheeteji, nooboro.

²⁴ Jaanegui Marta nuuhi: J#hhi, uuro gaajahi ufucu siino buheetefucuvhi siino ubuheetejinoco, noogoro.

²⁵ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho buheetesuubo, uujoho fiivoobo; uco imiyaavogomo chuumucuurumo buheehhi.

²⁶ Jino paryi iicamo uco imiyaavogomo, ifinijitino gujivefaño icajitihhi, nooboro diigoco nuubo: ¿Naa miyaaveguehi jinooco? nooboro.

²⁷ Jaanegui nuugo: J#hhi, Aivoj#bo, uujoho miyaaveguehi #joho Cristo Moocaani Achi jinijehallivhi asaaguubo idiicanoco, noogoro.

Jesu Lazaro C#hojihallivhi Taauhi.

²⁸ Jilli unuugoro Marta fuuhi Maria inagoco toovono unuutuugo: J#bogominaafi gasecuuhi. Jaabo ico coovahi, noogoro.

²⁹ Jaanoco Maria uguubuugoro goovano aganiivuugoro Jesujaago fuuhi.

³⁰ Jaanaa Jesu tuucuumifañehhi #futuutihhiica Marta diiboco aatyimeumañoviro fitafutuubo.

³¹ Jaanoco judiomihhi diitifeque ijacusuqui asaaumo iijafaño iicaumo atyimeuhi Maria goovano aganiivuugoro ufuunoco. Jaamoro numo: Ichihojijaago foogo tahhi itaatequi, noomoro idojicuti fuuhi.

³² Jaanaa Maria Jesuvhi #futuugoro diiboguiino ememu#vuugoro diiboco nuuhi: Aivoj#bo, jineeri diicahiniruva tagaifibo gujivejitirahi, noogoro.

³³ Jaanoco Jesu diigo taagoro asaaunoco, bu tolliro judiomi diigoco anahabonũmo taamoro asaaunoco icano aatyimeuboro sihidi idaasuvuubo. Jaaneri diiboco ijeebũ niji niji isinafutuuneguiha,

³⁴ diitoco dilluubo: ¿Conoovi micĩhinĩhi? nooboro.

Jaanegui nuumo: Aivojũbo, saabo juuga meeciva, noomoro.

³⁵ Jaaneri Jesu taauhi.

³⁶ Jaanoco aatyimeumoro judiomi nuuhi: Memecĩ sihidi fine diiboco gajihicaubo, noomoro.

³⁷ Jaanoti saatoho nuuhi: ¿Jaani aatyimeutũboco atyimesuubo, jineeri iicahinĩruva Lazaroco iguijeveti fine buheesuhinĩjitiruubo? noomoro.

Lazaroco Ubuheetesuuno.

³⁸ Jaanaa Jesu siino aivo ñdaasuvuuboro icĩhoji imegavi fiitĩvuuhi. Jahoji ifaagajiguiinojaagovi eseediumoro guisibari ihĩmegaco afabaacihigo.

³⁹ Jaaboro Jesu nuuhi: Iguisibaco buhĩgovĩ magañũ, nooboro.

Jaarunaa Marta diiboivĩ nago nuuhi: Aivojũbo, aivo fine usucuuno mifucuci, mifucuci icano icacuuno, noogoro.

⁴⁰ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: ¿Nacu ico nootĩhi: Imiyaavogohachijĩ Moocaani mityaco daatyimeji ico duhu neehi? nooboro.

⁴¹ Jaanegui icĩhoji imegati iguisibaco gañũmo. Jaadi Jesu niquejeque emeeciuboro nuuhi: Guihi, ico graciaco acĩhi uco uguubuneguiha.

⁴² Jaarunofaño gaajacuuhi fahijĩvaru uco uguubuhicanoco. Jaarunofaño jito miyamĩnaa iicamedi neehi; uco ñjoho agalluuhinĩnoco imiyaaveguequi, nooboro sefano nuubo:

⁴³ ¡Lazaro, isivĩ dihiino! nooboro.

⁴⁴ Jaasumiro ichuumuhu iinuuhi, itihaiño, ihusene icano minicĩnũbo. Tolliro bu ihĩme ijeevadiobaryuri minicĩnũbo. Jaadi Jesu diitoco nuuhi: Diiboco misinaayu ifeequi, nooboro.

Jesuco Iguijenĩqui Imaacasiuno.

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jaanoco judiomi Mariamĩfema asaumo aatyimeumoro diiboco sihidi miyaavuguumo.

⁴⁶ Jaarunaa sanoodimo fariseomĩjaago ufuumoro diitoco jũbuguumo Jesu omoonũnoco.

⁴⁷ Jaanegui fariseomĩ, sacerdotemĩ aivojito icamo fagomĩnaaco iigaiyĩciumoro nuuhi: ¿Millĩ fine momoonĩjirahi? Aivo sihidi ejeevanoonoco moonihicaabo.

⁴⁸ Mĩro diiboco millĩ momoonĩhachijĩ famooro diiboco miyaavegueji. Jaachijĩ romanomĩ asaamoro Moocaani ijaco finisuvajimo, bu tolliro moojinĩje miyamĩnaaco finisujimo icano, noomoro.

⁴⁹ Jaanegui Caifas diitoobo tusumi sacerdotemĩ aivojĩbotĩ iicaubo diitoco nuuhi: Amĩhai aivo magaajatĩhi.

⁵⁰ ¿Nacu mehesicĩnitĩhi saafiro famoohallivĩro iguijevejirunoco faacuumimĩnaaro mifinĩjirumohallivĩ? nooboro.

⁵¹ Ijeebũtiro tollĩ nuutũbo; tusumi sacerdotemĩ aivojĩbotĩ iicaumaño Moocaani diibo jeebũfaño eesaayunoco nuubo. Jesu tuucuumimĩnaahallivĩ iguijevejirunoco imegavĩro jũbuguubo.

⁵² Jillĩ tuucuumimĩnaahallivĩro icautĩno, tolliro bu Moocaani seeme fahĩgova iicamoco iigaiyĩciqui.

⁵³ Jaamaño tusumitiro esafutuumo Jesuco iguijenĩujinoco.

⁵⁴ Jilliti Jesu foovono igucuutih judiomifeenedi jilliro toonoti fuucubo sicaihigovi toonoti fitino iicaucuumi Efrain onocuumijaagovi. Jahi ijibogominaama fitafutuubo.

⁵⁵ Jaanaa fiitacuuno Pascua judiomi jibaimo iicaujino. Jaacuumiti sihidi saatoho Jerusalevi fuuhi imegaviro ijeevamaje iicanicibadi ifinoco iimibachuqui.

⁵⁶ Jaanaa Jesuco guinehicaumo. Jaamoro templojafaño icamo noocasihicauhi: ¿Milli mehesicinihi, fine saajiibo? ¿Nacu fine jino jibaimovi saajitibo? noomoro.

⁵⁷ Jaanaa fariseomi, sacerdotemi aivojito icamo miyaminaaco tajibauhi. Saatohoti Jesuco mahatyimehachijiji mihaico mijibogo, magaayicimoro diiboco micivojaaniciqui, noomoro.

12

Betaniavi Jesuco Facicifaihuri Jeesuugo.

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Jaanaaca Pascua jibaimoco eheetavuujiino sahuse juugahuseti safucu icano icaunaaca Jesu fuuhi Betaniavi tuucuumivi Lazaro iguijeveuboco ubuheesuubo iicauhigo.

² Jahi diibedi eetavuumo machutaaco. Jaanoco Marta ifehicauhi. Jaanoti Lazaro amachumofeeneri icahicauhi Jesuma.

³ Jaanaaca Maria sivauhi sano libra ticovovi nardo onono facicifaihuco aivo iimino guiraano ijaada iicanoco. Jaagoro tofaihuri Jesu tihaiñoco ejesuugoro imeebaiguiri filluhicauhi. Jaaneri tooja gahafuuhi ifacicifaihu usuri.

⁴ Jaanegui ijibogominaati saafi nuuhi Juda Iscariote Simon achi Jesuco aacujiiibo:

⁵ ¿Collihini jana jino facicifaihuco trescientos denariori anaajemere iidaasufiimoco acitimo bañamaahi? nooboro.

⁶ Jillini nuubo iidaasufiimoco agaijumaño icatino. Jillini nanivaminaafi iicaumaño. Jaaboco diito inihibami lleegucuco utuumusuunoti nanihicaubo.

⁷ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jaafa tolli moonigo, tacihoji imegavico uco jillini moonigo.

⁸ Mihiro amihafeenevi fahijivaro iidaasufiimo icaji. Jaanoti uujoho amihaima fahijivaro icajitihini, nooboro.

Lazaroco Iguijeniqui Ihiimauno.

⁹ Jaanaa ajashutimo judiomi guubuuhi Jesu Betaniari iicaunoco. Jaamoro tahini fuumo. Jaaruno Jesuguiiharo icatino, tolliro bu Lazaroco Jesu ubuheetesuuboco ihatyimequi.

¹⁰ Jaamoro sacerdotemi aivojito Lazarohallivi iimaacasiuhi, tolliro bu diiboco igaicaauqui.

¹¹ Diiboti sihidi saatoho judiomi Jesuco imiyaavuguumoro udugaaca-maiunoma iicaumo.

Jerusale Cuumifaño Jesu Ijacafotono.

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Jaanaa sihidi miyaminaa Pascua jibaimovi Jerusalevi fuuhi. Jaamo, jaano sesevedini guubuumo Jesu tuucuumivi agaseujinoco.

¹³ Jaamoro imohono jaainoco iquitimoro diiboco cabaacutummo sahagomoro: ¡Hosana! ¡Jaafa imocafotoobo! Imicani Moocaani memeri asaabo; Israel miyaminaa aivojibo, noomoro.

¹⁴ Jaanaa Jesu burroco aatyimeuboro diibohallivi casivuubo. Caatinihaamefaño onobadi:

15 Diiguetejirahana Sion cuumi; Meeci oono dihaivoj#bo burrogay#halliri gicini#boro saahi, noonoro onoobadi.

16 Jaarunoco ij#bogominaa gaajautihi; jari Jesu niquejefaño ufuunobuunati gaajaciumo Caatinihaamefaño onocini#ubadi omoon#unoti.

17 Jaanaa Jesu Lazaroco ubuheetesunoco aty#meumo j#beguehicauhi Jesu omoon#uboro ubuheetesunoco.

18 Jaanoma icamo miyaminaa Jesu asauboco cabaacutuuhi sihidi eeevano mityaco omoon#unoco uguubuumoro.

19 Jaanoma iicamo fariseomi noocasiuhi: Mahaty#mecuhi fine jino m#hairyo milliba momoonit#noco. Memeece paryi miyaminaa diibo dojicuti ofoonoco, noomoro.

Griegomi Jesuco Guiinehi.

20 Jaanaaca Jerusalevi Pascua j#baimovi Moocanico iimequi ufuumofeeneri, bu icaumo saatoho griegomi#oto.

21 Jaamo Felipejaago asaumoro diiboco nuuhi: Aivoj#bo, m#hai mihimeguehi Jesuco mahaty#meneque, noomoro. Jaabo Felipeu Betsaida cumioobo Galilea jini#jeri iicaucuumioobo.

22 Jaanegui Felipe ufuuboro Andrequé j#bugutuuhi. Jaadi famisiciro ufuumi#siro Jesuco j#bugutuuhi.

23 Jaanegui Jesu nuuhi: Tufucu mihicacuuhi, uujoho Miyaminaafibadi Ifiivuubo sihidi jeevanofaño iicajifucu.

24 Miyanoti#ro, miyanoti#ro am#haico neehi: Trigo noovatayi jini#jehallivi aacotoy#ro jini#jefaño ofooyi chuumucuy#badi icahi. Jaaruyi ihiinoy#ro janaanici guiraano noovafihi. Jaanoti abasuratiyi say#iro icafihi. ¿Milli bu guiraatejiruyi?

25 Jaabadi ifiico agaij#bo ifiico mitasuji. Jaanoti jii#jehallivi ifiico agaij#t#bo ifini#jiti#no fiivoguiiha ficuuhi.

26 Cajaatyohacho tadyojicuti asaagomo uco ijeecevequi. Jaamo uco ejeecivomo uujoho icahigo tolliro icajimo, bu jaamo cajaatyohacho uco ejeecivomoco Guihirubi bocigusuji.

Jesu Iguivejinoco J#beguehi.

27 Jisumi uco tajeebi# gaihu#ba icahi. ¿Jaanoco milli fine uujoho neeji? ¿Fine Guihi uco jilli iicajinoti taajasu, neeji? Eti du, tooneguiiha uujoho saahinihi.

28 Jaanegui Guihi dimomoco cahacisu, nuubo. Jaasumiro niquejefañoti guubuvusuuno: Cahacisucuuhi, bu siino cahacisujihica, unuuno.

29 Jaanaa iicoj#ri miyaminaa iicaumo niquejefañoti unuunoco uguubuumoro: Sisi iimaahi, neehicauhi. Jaanoti saatoho: Moocaani toomominaafi iimaahi, neehicauhi.

30 Jaanegui Jesu nuuhi: Uuguiiha jino niquejefañoti Moocaani iimaatihi, am#haiguiiha ihiimaano.

31 Jisumi jino jini#jehallivi imiti jaadaco acicafeteji, bu jisumi jino I#i jii#e aivoj#bo icahicaabo buhi gañ#cafeteji.

32 Jaabo uujoho guiveve imohobujehallivi jini#jehalliti agañ#ivoodi, paryi famoocoro tajaagovi s#vaji, nooboro.

33 Jilli neehicaubo coguijeveri fine iguijevejinoco diitoco agaajasuubo.

34 Jaanegui imiyaminaa iimusuhi: Mi#ro m#hai muguubuhicahi taj#bahaamefaño: Cristo asaadi guivevet#bo icaji, onoonoco. Jaano icanaaca, ¿milli jaabo #joho neehicahi: Miyaminaafibadi Ifiivuubo guiveve imohobujehallivi gañ#iy#ic#sucafeteji, neehicahi? ¿Nacu, m#joho diibo Miyaminaafibadi Ifiivuubo? noomoro.

³⁵ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amihai feenerihiica gueenejisuno icajino seseene aachicinino. Jaanegui mihigo amihafeeneri jino seseene aachicinino iicanohachuta, amihaihallivi civono iijitinaacaro. Jaanoti civohi igomo gaajatih ihi mega ofoohigoco.

³⁶ Jaanegui amihafeeneri sese iicanohachuta seseque mimiyaavogo. Jaamo seseene aachicinino miyaminaa mihicahi, nooboro. Jilli Jesu ihimaahicaudi ufuuboro diitediti fataniivutuuhi.

Judiom i miyaavogotino.

³⁷ Diitofeenevi Jesu ajashutino sihidi ejeevanehejeque eetavehicacuurunaaca diiboco miyaaveguehicautimo.

³⁸ Moocaani iimaaminaafi Isaia unuuno imiyaavequi iicaumaño. Miro noono: Aivojibo, ¿mijoho nacu mojbogoco miyaaveguehi? ¿Mico fine Moocaani imityaco ifusuhi? noonoro.

³⁹ Jiliti miyaaveguehicautimo. Jaaboro bu Isaia caatinuhi:

⁴⁰ Diito aallinoco Moocaani jabaiyitusuui; tolliro ijeebinoco kuhufutusuubo ihaallineri atyimetimo iicaqui, tolliro bu ijeebiri esicinitimo iicaqui. Jaamoro tajaa asaamoco uujoho buheesudino.

⁴¹ Jilli nooboro Isaia Jesuditi iimaauhi Jesu aivojico aatyimeuboro.

⁴² Jaarunofaño sanoodimo ihaivojito Jesuco miyaavuguuhi. Jaarumo foovono neehicauthi fariseomi nihicuti diitoco sinagogajati ganiitimo iicaqui.

⁴³ Miyaminaa diitoco obocigomocoro imuguumo Moocaani obocigonoco imogotimo iicaumaño.

Jesu Iji Miyaminaaco Dugaacusuji.

⁴⁴ Jaanaa Jesu sefano nuuhi: Uco imiyaavogomo, ucoro miyaavogotih tolliro uco agalluuboco miyaaveguehi.

⁴⁵ Tolliro bu uco atyime me uco agalluuboco atyimehi.

⁴⁶ Uujoho seseene aachicinibo jinijehallivi saahinhi uco imiyaavogomo civohi icatimo iicaqui.

⁴⁷ Jaanoti taajico guubucuurumo imiyaavogotimoco uujoho: Diito imitico, neejitih. Uujoho jinijehallivi saahinithi jinije miyaminaaco cijigaifaño ganiisuqui, jilli taajasuqui saahinhi.

⁴⁸ Jaanoti uco iimogotimoro taajico imiyaavogotimoco uujoho eneehicano, diitoco ufucu niinofucu cijigaifaño ganiisuji.

⁴⁹ Uujoho tajeethiro iimaahicatih Guhirubi uco agalluhinibo atajibahinibadi iimaahicahi, jibeguehichahi icano.

⁵⁰ Jaabo uujoho gaajahi Guhirubi tajiba ifinjitino fiivoco acino. Jaamaño uujoho iimaahicahi Guhirubi unuubadi, nooboro.

13

Jesu Ijbogominaa Tihaiñoco Nitih.

¹ Jaanaa safucurucu icauno ihimega Pascua jibaimo iicaujino. Jaanaa Jesu gaajacuui, jiijehalliti Caanijaagovi ufuujino oovovi ifutucuunoco. Jaabo ita jinijehalliri iicamoco gajihicaubo. Jaaboro ifusuubo diitoco sihidi agaijino finitino iicajinoco.

² Jaamo niinoono amachuumo icaunaaca iji Juda Iscariote Simon achi esamaajefaño jihacucuui Jesuco aciujinoco.

³ Jaanaa Jesu Caani diiboco fanoovaco ihusefaño aciuunoco agaajauboro, bu tolliro Moocaniti asaunoco, bu siino diibojaago ufuujinoco icano agaajauboro.

⁴ Amachuumaño ti agaño iivuuboro igaachehuco jujuuvuubo. Jaaboro ifil-lubaryuri ifeenebeque isiyaavuuboro

⁵ nifaihuco butajefano ificuuboro ijibogominaa tihainoco nitihicaubo. Jaaboro ifil-lubaryuri isiyicini uneri filluhicaubo.

⁶ Jaanaa Simon Pedrovi ifutuubo. Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Aivojibo, ¿milli jaabo ijoho uco tatyihainoco nitiji? nooboro.

⁷ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jino uujoho omooninoco jisumihiica ijoho gaajatihi. Jaaruubehi ufucu gaajaji, nooboro.

⁸ Jaarunaa Pedro diiboco nuuhi: Chahano, ufucuro tatyihainoco ijoho uco nitijitihi, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Ico initihachiji tajaagodi diicajitihi, nooboro.

⁹ Jaanegui Simon Pedro nuuhi: Aivojibo, tatyihainocorota nitidino, tollirota bu tahusene, tañigai icanoco niti, nooboro.

¹⁰ Jaanegui diiboco Jesu nuuhi: Ejeecuubo siino faabohoro jetatihi itihainocoro nitifihi imihinivatimaño. Jaabadi amihai mimihinivatitihi. Jaarumo famooro icatino, nooboro.

¹¹ Tolli nuubo diiboco aaciujiboco agaajaumaño, famooro mimihinivatitihi, nuubo.

¹² Jaadi diito tihainoco Jesu initihicaudi siino igaachehuco ijicafutuuboro casivuubo. Jaaboro diitoco nuubo: ¿Magaajahi jino uujoho amihaico omooninoco?

¹³ Miño amihai uco meneehicahi jibogominaafi, aivojibo icano. Eti, miyaanoco meneehicahi, uujoho diibo iicamaño.

¹⁴ Jaaruubo amihai tihainoco initibadi, bu amihai sanoomiño amihai tihainoco fahigovavi miniticasihicaji.

¹⁵ Miño amihaico jibeguehicacuui. Jaamo uujoho omoonihicabadi moonihicahi.

¹⁶ Miyantiro, miyantiro amihaico neehi: Chahaabo saafi jeecivominaafi ihaivojibo janaanivi iicaabo. Tolliro bu chahaabo siinojaa agalluubo diiboco agalluubo janaanivi iicaabo.

¹⁷ Jinoco magaajamoro jilli momoonihachiji miyantiro imino mihicaji.

¹⁸ Fameeditiro amihaiditi iimaatiti. Uuro gaajahi amihaico uujoho icihinimoco. Jaarunofano, jaafa tolli icano, Caatinhaamefano onono imiyaavequi. Uma sano amachuhicaruubo: Taminaafiti minifetehi, onono.

¹⁹ Jaanegui amihaico imegaviro jino neehi. Jaamo tolli iicacuudi magaajamoro mimiyaaveguehi uujoho diiboro iicaabo, iicanoco.

²⁰ Miyantiro, miyantiro amihaico neehi: Uujoho agalluuboco agaayicimo, uco bu tolliro gaayicitihi. Jaamo uco agaayicimo, tolliro bu uco agalluhiniboco gaayicitihi, nooboro.

Jesu jibeguehi Juda Diiboco Aacjinoco.

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jilli Jesu unuuboro gaajacuihi ifi ijeebifano gaihuiba iicaunoco. Jaaboro foovono nuubo: Miyantiro, miyantiro amihaico neehi: Amihaiti saafi uco aciji, nooboro.

²² Jaanegui jibogominaa fahigova meeciacuihi: ¿Cajaaniti fine noobo? noomoro.

²³ Jaanaa saafico jibogominaati Jesu agaijhicaubo diibovi fitocinihi.

²⁴ Jaaboco Simon Pedro ihaalliri tajibauhi Jesuco idilluqui caaaniditi Jesu tolli unuunoco igaajaqui.

²⁵ Jaanegui diibo Jesuvi fañogayi ifiitivuuboro diiboco dilluubo: ¿Aivoj#bo, cajaan diibo? nooboro.

²⁶ Jaanegui nuubo: Toovotino uujoho diiboco maahuco amatyusuuboro aciji, nooboro imaahuco amatyusuuboro aciubo Juda Iscariote Simon achico.

²⁷ Jaanoco Juda amachuusumiro Satanas iji diibo jeeb#faño jicafutuuhi. Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Omoonijinoco jisumiro moonicu, nooboro.

²⁸ Jaarunoco diito amachuumo gaajacutihi milliti diibo tolli unuunoco.

²⁹ Jaanoti saatoho esamaahicauhi. Juda inihibami lleegucuma iicaunegui diiboco baacho, noobo: Naajecu jisumiro j#baimovi mucuujiivaachujirunoco. Jaanoti #daasufimoco siinoti ihaciqui noobo baacho, noomoro.

³⁰ Jaabo Juda amachuuboro tahigoti iinuuruubaaca mihijicuuhi.

Bohono Taj#ba.

³¹ Jaabo Juda ufuunobuunati Jesu nuuhi: Jisumi jari uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo cahacisucafeteji. Jaabofenedi Moocaani boci cahacisucafeteji.

³² Jaabo uujoho Miyaminaafibadi Ifivuubo Moocaani bocico #fusumaño Moocaani, bu ifusuji Illi bocico. Jaanoco jisumiro #fusucuujiiibo.

³³ Taseeme am#haima uujoho gueenene icacujitih: Uco miguiinejirahi. Judiomico eneehinibadi. Tolliro bu am#haico neehi: Uujoho ofoohigo am#hai mefejitih.

³⁴ Jaanegui am#haico bohono taj#baco uujoho acih. Fahigova magaijicasi. Am#haico uujoho agaijibadi fahigova magaijicasi.

³⁵ Jaamo fahigova magaijicasihachij: miyaminaa gaajaji miyaano am#hai taj#bogominaa mihicanoco, nooboro.

Jesu Neehi Pedro Diiboco Utuunamaaijinoco.

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Jaanegui Simon Pedro diiboco nuuhi: ¿Aivoj#bo, cuuca feeji? nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Uujoho jisu ofoobo dojicuti #joho feejitih, ufucu jari tadyojicuti feeji, nooboro.

³⁷ Jaanegui diiboco Pedro nuuhi: ¿Aivoj#bo, milliti jaabo jisumi didojicuti feejitirahi? Dihallivi uujoho tafico aacinoco imeguehi, nooboro.

³⁸ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¿Nacu difico #joho tahallivi daacijirahi? Miyantiro ico neehi: Jaafañiino catava ojtitinaacaro, uco agaajaruubo uco #joho tuunamaaji mifooci, safo idino, nooboro.

14

Jesu Moocaanijaa Ofoono J#hai.

¹ Am#hai jeeb#fañodi mihiguetedino. Moocaanico mimiyaavogo, bu tolliro uco mimiyaavogo.

² Guihirubi ijafaño mihicajimañejeje sihidi icahi; tolli iicatiruva am#haico uujoho neejitirahi. Jaanegui feehi am#hai imega am#hai mihicajimañejejeque imibachuqui.

³ Jaabo jino ofoobo am#hai mihicajimañejejeque iimibachuudi siino saaji; am#haico #civaabo. Jaamo uujoho icahigo am#hai tolliro mihicaji.

⁴ Am#hairyo magaajacuuhi uujoho ofoohigoco, tolliro bu tahi ofoono j#haico magaajahi icano, nooboro.

⁵ Jaanegui diiboco Tomas nuuhi: Aivoj#bo, magaajatih #joho efeejihigoco; ¿Milli fine magaajirahi toono j#haico? nooboro.

⁶ Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho toono J#hai, bu uujoho Miyaano, bu uujoho Fiivo icano. Id#noro tafeenedi Moocaanivi mihifetejirahi.

⁷ Uco magaaajahachiiji bu tolliro Guihirubico magaaajahi. Jaaboco jisumitiro magaaajacuuhi mahatyimecumano.

⁸ Jaanegui Felipe diiboco nuuhi: Aivoj#bo, m#haicota dihifusu: Moocaanico maatyimemere siino dillucuu#mo mihicaqui, nooboro.

⁹ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: S#cijetiro am#haima icahicacuuhi. #Jaaruuboco nacu #joho Felipe uco gaajatihica? M#ro uco aatyimeme bu Guihirubico atyimehi. #Milli jaabo uco: Moocaanico dihifusu, neehi?

¹⁰ #Nacu mimiyaavogotihii uujoho Guihirubifa#o iicanoco, bu Guihirubi tafa#o iicanoco icano? M#ro am#haico uujoho eneehicano, jilli tajeeb#tiro eneehicano icatino. Guihirubi tafa#o iicaabo dudicamaajeque moonihicahi.

¹¹ Uco mimiyaavogo, uujoho Guihirubifa#o, diibo tafa#o icano iicanoco. Jaabadiro bu siibadi omoonihicanoti uco mimiyaavogo.

¹² Miyanotiro, miyanotiro am#haico neehi: Uco imiyaavogoobo bu tolliro mooniji uujoho omoonihicanoco. Jaabo imi janaanici moonijiibo uujoho jima#o icacut#bo Guihirubijaago efeejima#o.

¹³ Jaamo am#hai paryi tamemeri Moocaanico midillunoco uujoho aciji uujoho Illifa#odi Moocaani sihidi ejeevanoco miyaminaa igaajaqui.

¹⁴ Jaamo siinoco tamemeri midillunoco uujoho aciji, nooboro.

Jesu Moocaani Gaijaco Agalluujinoco J#beguehi.

¹⁵ Uco magaijhachiiji tatyaj#baco imino momooni.

¹⁶ Jaadi uujoho Guihirubico dilluji am#haijaago Igaija, miya Gaija iicaaboco igalluوقي, am#haico ijacusوقي. Jaabo am#haima fahiijivaro icaji.

¹⁷ Jaaruuboco jiiinjeminaa gaayicijitirahi diiboco aatyimetimoro agaa-jatima#o. Jaanoti am#hai diiboco magaaajacuuhi am#haima diibo iicama#o. Jaabo am#haifa#o fahiijivaro icajiibo.

¹⁸ Am#haico jeevesujitihii j#jovonoti mihicaqui; siino saaji am#haijaago.

¹⁹ Fiiticuuno miyaminaa uco aatyimecuujitino: Jaanoti am#hai uco mahatyimeji. Uujoho ubuheema#o, jaabadiro bu am#hai mihicaji.

²⁰ Jaasumi am#hai magaaajaji uujoho Guihirubifa#o iicanoco. Jaabadiro bu am#hai tafa#o mihicaji bu, uujoho am#haifa#o icaji icano.

²¹ Jaanoti tatyaj#baco imiyaavogooboro imino omoonibo, uco agaij#bo. Jaabo uco agaij#boco Guihirubi gaijiji, tolliro bu uujoho gaijiji icano, uujoho diitoma iicanoco igaajaqui.

²² Jaanegui saafi Juda onooobo, jaarunaa Juda Iscariote iicat#bo nuuhi: #Aivoj#bo, milli jaabo m#haicoro difico agaajasuuboro jiiinjeminaaco difico gaajasujitihii? nooboro.

²³ Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Uco agaij#bo taajico moonihi. Jaaboco Guihirubi gaijihii. Jaabojaago masaamisiro diiboma sano mihicaji.

²⁴ Jaanoti uco agaijit#bo, taajico moonitihii. Jaano jino uujoho am#haico ij#beguehicabogo tabogoro icatino Guihirubi uco agalluuhin#bobogo.

²⁵ Jaanoco jilli am#haico j#beguehicahi, jino am#haima iicanohachuta.

²⁶ Jaarunaa tafa#odi Moocaani Igaijaco agalluubo am#haico fanoovaco j#begueji, tolliro paryi am#haico uujoho eneehicanoco esaayujiiibo icano.

²⁷ M#ro jino am#haico fitacuhi sajeeb# mihicaqui. Tasajeeb# ifico am#haico acihii. Jaaruno jiiinjeminaa isajeeb#co aacibadi uujoho acijitihii. Am#hai jeeb#fa#odi gaihuiba mihicadino, bu mihiguidino icano.

28 Amiihairyo magaajacuuhi amiihaico eneehininoco: Uujoho feeji. Jaaboro amiihaijaago siino saaji, nooboro eneehininoco. Miyaano uco magaijiruva imo imo mihicajirahi Guihirubijaa ofoonoco magaajamoro. Miiro Guihirubi tajanaaniciivi sihidi jeevahi.

29 Jaanoco amiihaico imegaviro neehi, tolli iicacuudi jaamo mimiyaaveguehi.

30 Gueenene amiihaima iimaacuujitihhi, jiije aivojiiibo iji asaacumaño. Jaaruubo tahallivi mityama chahahi.

31 Uco Guihirubi atajiiibaubadi jino uujoho moonihi, jiiinjeminanaa igaaajaqui uujoho Guihirubico agaijinoco, nooboro diitoco: Magaaiivucu, jinooti mufuucuqui, nuubo.

15

Ifahaafe Ifahoovi Icanicibadi Miihai Mihicahi Jesufaño.

1 Uujoho imiyacoochai, aaiiminanaa baacu coohaibadi iicaabo. Jaacoochai abajaabobadi iicaabo Guihirubi.

2 Miiro baacu coochai aafene iimitihaafejeque iquitimoro agavaracunicibadi, tolliro uco gaayicicurumo imitino iicamoro taajico iguiraatusutimoco Guihirubi gavaracuji. Jaanoti iguiraatusumoco tooco aafene onoova aafejeque imibachunicibadi Guihirubi imibachuji janaanici siino iguiraatusuqui.

3 Jaanoti amiihai miihinivaficuutihhi amiihaico iijibeguehicacuunofaño.

4 Jaanegui uuviro mihica uujoho amiihaivi icaqui icano. Miiro oono basuta aafe ifahooti ihiinocinitihaafe iinoro noovajitirahi. Jaabadiro bu amiihai mihicaji uutii mihicatihachiiji.

5 Miiro uujoho ifacoochai. Jaanoti amiihai ifahaafene; uuma iicaabo, bu uujoho diiboma iicaabo icano sihidi noovasuhi. Jaanoti uutii jeevadi mihicahachiiji aivo milliba momoonijitirahi.

6 Jaabo uutii icatiiibo buhi gaaiicafeteji iimitihaafejeque iquitimoro buhi agaaiiniciibadi. Jaano ifigatyonoco ananimoro ciijigaifaño agaaiino nifetefihi.

7 Jaanoti uutii mihicahachiiji taaji amiihaima icaji. Jaachiiji paryi mihi-mogonoco midillu amiihaico aci qui.

8 Miiro amiihai sihidi monoovasuhachiiji Moocaani cahacisucafeteji. Jaachiiji amiihai miyaanoro tajiiibogominanaa mihicahi.

9 Guihirubi uco agaijibadiro, bu amiihaico uujoho gaijiihi. Jaanegui amiihaico agaijinofaño mihica.

10 Tatyajiiibaco imino momoonihachiiji amiihaico agaijinofaño mihicaji; Uujoho Guihirubi tajiiibaco imino omoonimaño diibo uco agaijinofaño iicabadi.

11 Jilli amiihaico neehi, tahimohica amiihaima iicaqui. Jaaneri jaamo imo imo mihicahi.

12 Jaano jino amiihaico uujoho atajiiibano: Fahigova magaijicasi, amiihaico uujoho agaijibadi.

13 Janaanici aivo gaijima mihicano; miiro gataavominaafihallivi mofico mahacino.

14 Jaabadi amiihai tañahabomi mihicaji, uujoho amiihaico atajiiibanoco momoonihachiiji.

15 Amiihaico tajeecivominaa nuucuujitihhi, miiro jeecivominaafi gaajatatihhi ihaivojiiibo omooninoco. Jaaneguiiha jino amiihaico tañahabomi neehi; paryi Guihirubiti agaajahinino amiihaico agaajasumaño.

¹⁶ Am#hai uco mihiciutihi. Jaanoti uujoho am#haico iciuhi. Jaaboro am#haico ficuuhi, toonoco mofoomoro sihidi miguiraaatusuqui. Jaanoco suufenitimo mihica; Jaamo tamomofeenedi Moocanico siinoco midillunoco am#haico ihaciqui.

¹⁷ Jino am#haico ataj#bano: Fahigova magaijicasi.

Jiinijeminaa Am#haico J#heveji.

¹⁸ Jiinijeminaa am#haico ij#hevehachij#i magaaja, am#hai imegaro uco ij#heveneque.

¹⁹ Am#hai jiinijeminaa mihicaruva am#haico jiinijeminaa gaij#jirahi. Jaanoti uujoho jiinijeminaafeenet# am#haico iciuhi. Jaama#o jiinijeminaa am#haico j#hevehi, jiinijeminaa mihicacuutiama#o.

²⁰ Mehesafoto am#haico eneehininoco, mi#ro jee#vominaafi ihaivoj#bo janaan#ivi jeevatatihi. Uco icaruno ij#heveme, imi am#haico j#heveji. Am#haico ij#beguehicanoco imino momoon#hachij#i, tolli#ro bu am#hai#o ficuafeteji.

²¹ Jilli tahalliti am#haico moonijimo, uco agalluuboco agaajatama#o.

²² Uujoho saahin#tiruva, bu diitoco j#beguehicit#ruva icano iimitico gaa-jajit#rumo. Jaanoti jisumi milliba eneejiruno chahacuhi iimitico agaajasu-cuma#o.

²³ Mi#ro uco ij#hegueme, bu tolli#ro Guihirubico j#heguehi.

²⁴ Uujoho diitofeenevi m#hai#ooba eheetavotinoco sihidi ejeevanoco ee-tavehicit#ruva iimitima chahajirumo. Jaanoti toono sihidi ejeevanoco aty#mehicacuurumo uco j#hevehi, bu Guihirubico j#heveme icano.

²⁵ Jaaruno ticovono icatino jilli diito taj#ba aamefa#o onono imiyaavequi iicano: Sicama#ohalliti uco j#heveme, onono.

²⁶ Jaarunaa Jacusuminaafico uujoho Guihirubifa#odi agalluubo miyaano Gaija asaadi, diibo uuti iimaaji.

²⁷ Jaasumi tolli#ro am#hai uuditi mij#begueji, it#con#tiro uuma mihicahica-ma#o.

16

¹ Jilli am#haico neehi jinejeba am#haico dugaacusutino iicaqui.

² Am#haico ga#nijimo sinagogajanofa#oti. Tolli#ro bu icajino cajaanoyoha-cho am#haiti iguijenimo esamaaji: Jilli omoon#neri Moocanidi fine imino moon#hi, noomoro omoonimo.

³ Jilli moonijimo Guihirubico agaajatama#o, uco agaajatama#o icano.

⁴ Jaanoco jilli am#haico neehi. Jaamo tolli iicacuudi magaajahi uujoho toonoco am#haico eneehin#cuunoco.

Moocaani Gaija Eheetavono.

Jilli it#coni am#haico nuutihi, am#haima icauma#o.

⁵ Jaaruubo jisumi fuucuji uco agalluubojaa#o. Jaaboco am#haiti saatohoba midillujit#hi: #Cuuca feeji? noomoro.

⁶ Jaarunaa it#coni tolli am#haico unuuneri m#h#daasuvuuhi.

⁷ Jaarunaa miyaanoco am#haico neehi: Aivo am#haidi imino uujoho ofoono. Jaanoti foot#ruva Jacusuminaafi am#haijaa saajit#rahi. Jaanoti ofooboro am#haijaa galluuj#i.

⁸ Jaadi diibo asaadi jiinijeminaaco gaajasujiibo imit#minaa iicanoco, bu tolli#ro it#covono j#hai iicanoco, bu diitoco Moocaani udugaacujinoco icano.

⁹ Jaabo: Diito imit#minaa iicanoco, neeji uco diito imiyaavogotama#o.

¹⁰ Tolli#ro bu gaajasujiibo it#covono j#hai iicanoco, uujoho Guihirubi iicah#go ofooma#o. Jaaboco am#hai siino uco mahaty#mecujit#hi.

32 Tufucu jino gasecuji; fine tusu mihicacuui, jino ami#hai fahigovavi safisa ami#hai naagonovi magavaranamaajino tajojiti uco mejeevesumoro. Jaaruubo uujoho uuro icajitihui Guihirubi uuma icaji.

33 Jilli ami#haico neehicahi. Jaamo uuvi sajeebi mihicahi. Jiinjehallivi sihidi idaasuma mihicaji. Jaarunofaño ucoro mehesicini, uujoho jiinjeweque guinonucuui, nooboro.

17

Jesu Ij#bogominaahallivi Moocaanima Iimaahi.

1 Jilli Jesu unuunobuunati, niquejeque emee#uboro, nuuhi: Guihihi, tusumi mihicacuui; Daachico cahacisu, tolliro bu Daachi ico icahacisuqui.

2 Ij#joho Daachico diijico daacihui paryi miyaminaahallivi. Jaamo paryi ij#joho uco adaacimoco ifinijitino fiivoco aciqui.

3 Jaano jino ifinijitino fiivo, id#bobo ij#joho miyaabo Moocaani idiicanoco agaajano, bu tolliro Jesucristoco ij#joho agalluuhin#boco agaajano icano.

4 Uujoho ico jiinjehallivi bocigusuhi; imivucuui uco ataj#bahin#noco omoonihicaabo.

5 Jaaneguiha, Guihi, uco dicojivi bocigusu jiinije fiivutinaacaro dicojivi uco obocigusuubadi.

6 Jiinjeminaati id#ci#bobo uco adacimoco dimomoco gaajasucuui. Dita iicahin#moco uco daacihin#hi. Jaamo imino diijico ficuhi.

7 Jisumi gaajacuumo paryi uco adaacihin#ino iti asaanoco.

8 Diijico uco adaacihin#noco diitoco acihicacuui. Jaanoco agaayicimoro gaajacuumo miyaanoro uujoho iti asaahin#noco. Jaamoro miyaavogomo miyaanoro ij#joho uco agalluuhin#noco.

9 Jaamohallivi ico dilluhi, Famoohalliviro jiinjeminaahallivi ico dillutihui, dita iicamoco uco adaacihin#mohalliviro dilluhi.

10 M#ro paryi taaño iicano diino, tolliro bu diino iicano taaño icano. Jaamofañodi uujoho cahacisucafetehi.

11 Jaaruubo uujoho jiinjehallivi icacuujitihui. Jaanoti diito jiinjehalliri icaji. Jaanoti uujoho dijaa feeji. Jaanegui, Guihi, ij#joho idiimiibo, uco adaacihin#moco dimityari toomo, saafiibadiro diito iicaqui #ma misi saafiuro mihicabadi.

12 Uujoho jiinjehalliri iicahin#sumi diitoco teemehicahin#hi dimityari uco adaacihin#moco imino teemehin#hi. Jaamaño saafiiba diitoti mitatihui; id#bobo johono imitacuubo Caatin#haamefaño onoono imiyaavequi.

13 Jaaruubo jisumi djaago fuucuui. Jilli neehi jino jiinjehalliri iicanohachutahiica tahimohicari diito tolliro imo imo iicaqui.

14 M#ro diijico uujoho diitoco acicuui. Jaarumoco jiinjeminaa diitoco gaayicitihui jiinijeoto iicatimaño, uujoho bu jiinjeminaafi iicatimaño icano.

15 Jaanegui diitoco jiinjehalliti d#ci#qui ico dillutihui. Diitoco ij#iti dih#finiciquiro ico dilluhi.

16 Jaamo diito jiinjeminaa icacuutimo uujoho jiinjeminaafi iicatibadiro.

17 Jaamoco #guuiharo ijeevadi ficu miyaanofeenedi, dij#bogo aivo miyaano.

18 Ij#joho uco jiinjeminaafeenevi agalluuhin#badiro, bu uujoho diitoco jiinjeminaafeenevi galluui.

19 Jaamaño uujoho diitofañodi uuro tafico #diro ijeevadi ficuui. Tolliro bu diito #diro ijeevadi ificucafetequi miyaanofeenedi.

20 Diitohalliviro ico dillutihui, tolliro bu diito j#bogofeenedi uco imiyaaveg-uejimohallivi ico dilluhi,

²¹ sano famooro saafiibadiro misima iicaqui; Guihi, #joho uuma, bu uujoho #ma icano mihicabadi iicaqui, jiinjeminaa imiyaaveguequi #joho uco agalluuhininoco.

²² Diitoco aciucuhi, uco adaacihinino bociyomonoco, sanobadiro iicaqui #ma misi sanooro mihicabadi icano.

²³ Uujoho diitofaño, #joho tafaño icano mihicaqui diito sanobadiro iminifetequi. Jaanofañodi jiinjeminaa igaaajaqui #joho uco agalluuhininoco, bu diitoco agaijinoco, bu uco agaijinoco icano igaaajaqui.

²⁴ Guihi, imeguehi uco adaacihinimo uujoho iicahigo tolliro iicano uco bocico adaacihininoco ihatyimequi, jiinije fiivuutinaacaro uco #joho agaijumaño.

²⁵ Guihi, miyaano, ico jiinjeminaa agaajatimo. Jaanoti uujoho ico gaajahi, tolliro bu jito gaajacuhi #joho uco agalluuhininoco.

²⁶ Jaamoco gaajasuhicacuhi dimomoco. Jaarunoco janaanicihiica gaajasuji #joho uco agaijino diitofaño iicaqui, bu uujoho diitoma icaqui icano.

18

Jesuco Agaayicino.

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jilli unuuboro Jesu ijibogominaama fuuhi Cedro onohigayi onegueehi iicaubajigayi tuhiguino diitoma fuubo.

² Tolliro bu Juda diiboco aaciujibo tomañoco gaajauhi fahijivaro Jesu tobajjaago ijibogominaama efeehicaumaño.

³ Jaanegui amocasiminaa, temploja toomominaa icamoco fariseomi, sacerdotemi aivojito icamo agallumoco Juda #ciuboro satyuuhi. Jaamo fuuhi ihaamiganoma, iniisuganoma, cuugahuneri, cijigaimecuneri icano.

⁴ Jaanoco Jesu paryi gaajacuhi diiboco omoonujinoco. Jaaboro imegaviro diitoco nuubo: ¿Mico am#hai miguiinehi? nooboro.

⁵ Jaanegui diiboco iimusumo: Jesu Nazareoboco, noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Eti du uujoho diibo, nooboro. Jaamofaño icaubo Juda Jesuco igaayiciqui diitoco isi#guubo.

⁶ Jaamoco Jesu: Uujoho diibo, unuuneri diito ibujinaagoviro aifuumo jiinjehallivi.

⁷ Jaadi Jesu siino diitoco dilluuhi: ¿Mico miguiinehi? nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Jesu Nazareoboco, noomoro.

⁸ Jaanegui Jesu nuuhi: Am#haico duhu: Uujoho diibo, nuucuuhi. Uco miguiinohachijji taca jitoco mejeecivedino, nooboro.

⁹ Jilli nuubo: Uco adaacihinimoti saafiiba mitat#hi, unuuno imiyaavequi.

¹⁰ Jaasumiro Pedro iniisugaco ifajutafañoti iguiyiciuboro saafico buiyaacuuhi, jahi saafi Malco onoobero sacerdotemi aivoj#bo jeecivominaafi nijimeehuco quiticisuuhi imiyanaagomeehuco.

¹¹ Jaanegui Jesu Pedroco nuuhi: Diniisugaco doj#cuviro di#hacu. ¿Nacu #joho gaajat#hi #daasuno iicaqui uco Guihirubi ataj#banoco? Jaanoco bu, ¿milli jaabo uujoho: Chahano, neejirahi? nooboro.

Jesuco Sacerdotemi Aivoj#bo Imegavi Asatyuno.

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Jaasumiro ihamocasiminaa, diito aivoj#boma, bu judiomi sisiminaa icamo Jesuco agaayiciumoro sisiuhi.

¹³ Jaamoro ticoniumo Jesuco Anas onoobero Caifas baabojaago asatyumo tusumi Caifas sacerdotemi aivoj#boti iicaumaño.

14 Jaabo diibo Caifas judiomico afajiniubo: Imino saafi ro faacuumi-halliviro iguijevne, nooboro unuubo.

Pedro Anas Goohasifaño Icauhi.

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Jaabo dojicuti fuumisi ijibogominaatisi, Simon Pedro, bu saafi icano. Jaabo saafiu sacerdotemi aivojiboco agaajacuubo. Jaamaño diibo Jesuma jicafutuuhi sacerdotemi aivojibo goohasifaño.

16 Jaarunaa Pedro iguhugaviro fitafutuuhi. Jaanegui diibo sacerdotemi aivojiboco agaajaubo ufuuboro iguhuga toomominaagoma ihimauboro Pedroco fañovi jihacuui.

17 Jaanegui diigo Pedroco nuuhi: ¿Nacu ijoho tolliro diibo jibogominaafi idiicaabo? noogoro.

Jaanegui diibo nuuhi: Chahano uujoho diibo icatíhi, nooboro.

18 Jaanaa isicuneguiiha cijigaico eebasuumoro feemehicaumo jeevivominaa, sisiminaa icano. Jaamofeneri tolliro bu Pedro icauhi efeemeubo.

Anas Jesuco Dilluhicauhi.

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Jaanaa sacerdotemi aivojibo Jesuco dilluhicauhi ijibogominaaditi, ijibogoti icano.

20 Jaanegui Jesu diiboco iimusuhi: Uujoho foovono iimaahicahi. Fahijivaro miyaminaa imefeenevi sinagogajanofaño, templojafaño icano. Fahijivaro jibeguehicahi famooro judiomí iigaivonicijahajefaño uujoho toovono iimaahicatíhi.

21 ¿Collíhi jaanoco uco dilluhi? Diitoco dillu, uujoho ihimaahicanoco uguubuhicamoco. Diito gaajahi uujoho eneehicanoco, nooboro.

22 Jesu jillí diiboco unuunegui, saafi sisiminaafi Jesuco ihimeti gabacuui: ¿Nacu tollí ijoho aivo diimusuhi sacerdotemi aivojiboco? nooboro.

23 Jaanegui Jesu diiboco iimusuhi: Imitino ihimaahachijí, enecata dinoo. ¿Cono nacu imitino onono? ¿Collíhi jaabo uco daamíhi? nooboro.

24 Jaanegui Anas Jesuco sisicinuboco sacerdotemi aivojibo Caifasjaago galluui.

Pedro Jesuco Siino Tuunamaaiuhi.

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Jaanaa Pedro julleecinuboro feemehicauhiica diitoma. Jaaboco nuumo: ¿Nacu ijoho diibo jibogominaaobo diicatíhi? noomoro.

Jaanegui Pedro tuunamaaiuhi: Chahano uujoho diitoobo icatíhi, nooboro.

26 Jaanegui sacerdotemi aivojibo jeevivominaafi nuuhi: ¿Jaaruno du Olivohono iicagajiguiino ico uujoho diiboma atyimehiníhi? nooboro. Míro Pedro diibo yoobo nijimehuco Olivohono iicagajiguiino iquiticubo.

27 Jaarunaa Pedro siino tuunamaaiuhi. Jaasumiro iví catava ojicuuhi.

Pilato Imefeenevi Jesuco Satyehi.

(Mt 27.1-2, 11-31; Mr 15.1-20; Lc 23.1-25)

28 Jaamoro Jesuco satyuumo Caifas ijatí tomañohaivojibo ijajaago. Jaanaa sesevecuuno. Jaanegui judiomí toojafaño jicafutuutímo ijeevamaje onobadí imitíri ijeebico imihininumoro Pascua machuco amachuujitiruneguiiha.

29 Jaanegui aivojibo Pilato ihinuuboro diitoco nuuhi: ¿Jinejhallí diiboco misivahi? nooboro.

30 Jaanegui iimusuumo: Gaicaauminaafi iicatiruva ico mahacijitirahi, noomoro.

31 Jaanegui diitoco nuubo: Amihairyo masatyomoro amihai tajiba onoobadi momooni, nooboro.

Jaanegui judiomi diiboco iimusuhi: Mihai judiomi, mihaiñoobaco milliti magaicaujitirahi, noomoro.

32 Jilli miyaavuuno, Jesu jilli guijeveji, nooboro eneehicauno.

33 Jaadi siino Pilato fañoojavi ijicafutuuboro tahi Jesuco ocoovauboro dilluubo: ¿Hijoho naa judiomi Aivojibo? nooboro.

34 Jaanegui Jesu iimusuhi: ¿Dijeebitiro nacu tolli uco dilluhi? ¿Nacu sita uuditi ico tolli neehi? nooboro.

35 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Nacu uujoho judiomi oobo? Chaha, siicumioobo. Mihiro diijiinijeminaaro, sacerdotemi aivojitoma ico uco acihi. ¿Jinejeque jana moonihi? nooboro.

36 Jaanegui Jesu diiboco iimusuhi: Jijeono tahaivoji icatiji. Jijeono tahaivoji iicaruva tajeecivominaa tahalliti icajirahi judiomi usefaño uco acitimo iicaqui. Jaanoti tahaivoji jijeono icatiji, nooboro.

37 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Jaaneguiihacuva hijoho aivojibo? nooboro.

Jaaneguiiha Jesu diiboco iimusuhi: ¿Hijoho du eti, uco aivojibo, neehi? Tooneguiiha uujoho ifivehinibo jiijehallivi saahinihi miyaanocoro neequi. Jaano miyaano iicanoco paryi agaajamo uujoho onoonoco guubunichi, nooboro.

38 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Jineje nacu miyaano? unuuboro siino Pilato judiomi jaago saauhi diitoma ihimaavaubo. Jaaboro diitoco nuubo: Diibovi uujoho iimitinobaco atyimetiji, nooboro.

39 Mihiro amihai amihai jeevamaajefi uujoho Pascua jibaimosumi saafiti civojaminaafiti isinaayuno. Jaaneguiiha, ¿naa mihimeguehi judiomi Aivojiboco isinaayunoco? nooboro.

40 Jaanegui famooro sefano coovadiivuuhui: Diiboco sinaayujitiji, Barrabacoro sinaayu, noomoro. Jaabo Barraba nanivaminaafiu.

19

1 Jaanegui Pilato Jesuco hicuuboro aamisuuhi.

2 Jaadi amocasiminaa januutuno coohaiñooco minihaiti eheetavuumoro iinigaivi diiboco javucaruumo. Jaamoro bu diiboco jihacuumo aivojibo gaachehubadi gachicohai deecano tifaibadi itifai iicachehuco.

3 Jaamoro diiboco sahaguehicaumo: ¡Judiomi Aivojibo Diica! noomoro, diiboco ihimefaño ganichicaumo.

4 Jaanegui Pilato siino asauboro diitoco nuuhi: Memeece, eneecau diiboco isivi sivaqui, jaamo magaajahi diibovi iimitinobaco uujoho aatyimetinoco, nooboro.

5 Jaanaa Jesu inovauhi ijanuutuno minihaima, igaachehu tifaiba iicachehuma icano. Jaanegui Pilato nuuhi: ¡Jaani diibo! nooboro.

6 Jaaboco sacerdotemi aivojito, bu isisiminaa icamo aatyimeumoro sefano coovadiivuumo: ¡Diiboco imohobujehallivi metetecu! ¡Metetecu! noomoro.

Jaanegui Pilato diitoco nuuhi: Eti tahi masatyomoro metetecu. Jaanoti uujoho diibovi iimitico atyimetiji, nooboro.

7 Jaarunofaño judiomi diiboco iimusuhi: Mihaima icano tajiba jaano onoobadi guijevejiibo imooniqui ijeebitiro: Uujoho Moocaani Seemene, neehicaabo, noomoro.

8 Jilli diito unuunoco Pilato uguubuuboro janaanici aivo iguiubo.

9 Jaaboro siino ijafaño ijicafutuuboro Jesuco dilluubo: ¿Cuucatiobo hijoho? nooboro. Jaarunoco Jesu iimusucuutiji.

¹⁰ Jaanegui diiboco Pilato nuuhi: ¿Uco diimusujitirahi? ¿Nacu gaajatihí ico etetecusujiruno, isinaayujiruno icano mityama iicanoco? nooboro.

¹¹ Jaanegui diiboco Jesu iimusuuhi: Tahalliví mityabama chahajirahi ico Moocaani ihacitiruva. Jaamaño ico uco aaciibo aivo dijanaaníci imitíma icahi, nooboro.

¹² Tollí unuunoma iicaabo Pilato diiboco isinaayuqui moonihicauhi. Jaarunaa judiomí sefano neehicauhi: ¡Diiboco isinaayuhachijí aivojibo Cesar nahabonimínaafi diicatíhi! Míro: Uujoho aivojibo, onoomo Cesarmináafití minifetehi, noomoro.

¹³ Jaanegui Pilato diito tollí unuunoco uguubuuboro Jesuco isiví isivauboro casívuubo ihaivojí icagahalliví. Jaano hebreomí iijírí Gabata, onoono guiisibano nicuta eneejiruno.

¹⁴ Jaasumi Pascua jibaimo iicaujino fitícuuhi gadíbarucuu iicauno. Jaaboro Pilato judiomíco nuuhi: ¡Jaani amíhai Aivojibo! nooboro.

¹⁵ Jaarunofaño diito sefano coovadiivuuhí: ¡Jaafa guijeevebe! ¡Jaafa guijeevebe! ¡Tetecu! noomoro.

Jaanegui Pilato nuuhi: ¿Amíhai Aivojiboco jaabo tetecuji? nooboro.

Jaarunofaño sacerdotemí aivojito iimusuuhi: Mohaivojibo Cesar uufocoví sifí mohaivojibo chahahi, noomoro.

¹⁶ Jaanegui diito usefaño diiboco jeevesuubo itetecuqui. Jaaboco ícúumoro satyuumo.

Jesuco Eteecuuno.

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jaadí Jesu fuucuuhí icubujeque agafaiyíicíhiníboró nigaípaajebái onoomañoví. Jaanotí hebreomí iijírí Golgota onobaíví.

¹⁸ Jaamañoví diiboco tetecuumo, tollíro bu miimísiicó tetecuumo icano. Jaamisifeeneví Jesuco ficuumo.

¹⁹ Jaabo Pilato imomoco acaatíníuboro Jesu guijeeve ímohobujeví ficusuuhí: JESU NAZAREOBO JUDIOMÍ AIVOJIBO onoonoco.

²⁰ Jaanoco guiraamo saatoho judiomí toonoco meecíuhi. Jesuco etetecuumaño tuucuumítí ifitíumaño. Jaano toono imomo caatíníciníuhi hebreo iijírí, griego iijírí, latin onoojírí icano.

²¹ Jaanegui judiomí sacerdotemí aivojito Pilatoco nuuhi: Judiomí Aivojibo nooboro, caatínídino. Jillí: Judiomí Aivojibo uujoho, eneehicaabo nooboro, caatíní, noomoro.

²² Jaarunofaño diitoco Pilato iimusuuhi: Acaatíníbadíro icacuujino, nooboro.

²³ Jaamo íhamocasimínaa Jesuco etetecuunobuunatí Jesu gaachehuco dugaacuumo sano nahabovacasidino. Jaamoro sanohosa ícovoví ífocasiumo. Tollíro bu ícamooja falluuratíno sadaahere caamotí guinoví níciníujaco ícúumoro

²⁴ noocasiumo: Jichehuco masí ífocasítimoro tochehuhallíví suerteque meheetavequi: ¿Naa cajaaní tochehuco íciji, noomoro. Jillí mooníumo Caatíníhaamefaño onoono imiyaavequi: Tagaachehuco ífocasiumo. Jaamoro tacamoojahallíví suerteque eetavuumo, onoono. Jaabadí jillí íhamocasimí mooníuhi.

²⁵ Jaanaa Jesuco etetecuuboguiino íchícaugo seejí, bu díigo nago María onooogo Cleofa taaba, bu María Magdalena onooogo icano.

²⁶ Jaanaa Jesu seejico aatyímeuboro, bu tollíro aivo agaijíchícaubo íjibogomínaafíco íhuufocorí ícauboco aatyímeuboro seejico nuubo: Gaha, díiburucuji daachíbadí íma ícajibó, nooboro.

27 Jaadi bu tolliro ijibogominaafico nuubo: Diigurucuji diiseejibadi imacajigo, nooboro. Jaasumitiro diigoco ijibogominaafi iijafaño satyuuhi.

Jesu Igujeveuno.

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Toonobuunati Jesu idudicamaajeque iimivucuunoco agaajaciuboro nuuhi: Adujirahi, nooboro Caatinihaamefaño onono imiyaavequi.

29 Jaamañeri guirihillufaño icaufaihu iquigaño aivofaihu idicufaihu. Jaafaihufaño faatata icanoco amatyusumororo hisopo onoho usuho. Jaaho aafeque icumoro tootaataco toohaafe nijequevi ificumoro diibo iijifaño cabuyaacuumo.

30 Jaanoco Jesu aaduuboro nuuhi: Ivi paryi imivocafutucuuno, nooboro. Jaadi acanuvuuboro gujivecuubo.

Jesu Mecuhuco Ahaamuno.

31 Jaanaa Pascua jibaimo sesevedi iicacuujineguiha. Tufucu jaguisifucu iicauneguiha judiomi imuguutih diito ifino tubujejeviro iicaunoco. Miho diito jaguisifucuvi jinejeba aivo eheetavorahicautimaño. Jaanegui Pilatoco dilluumo saatothoco itajibaqui idinoco agafaryucumoro diitoco toonoti sihogovi ificuuqui.

32 Jaanegui amocasimi asaaumoro saafico idinoco gafaryucuumo. Jaadi bu tolliro saafico moonumo Jesu cojivi etetecucinumisico.

33 Jaadi Jesuvi ifutuurumaaca chuumucuubo. Jaanoma iicaumo diibo idinoco gafaryucuutimo.

34 Jaarunaaca diitoti saafi Jesu mecuhuco ihaamigari cafatyicaruuhi. Jaasumiro diibofañoti iinuuno tujoho, nifaihu icano.

35 Jaanoco aatyimeubo miyaanocoro jibeguehi. Jaabo gaajahi toono miyaano icanoco. Jaamo amihai tolliro bu mimiyaaveguehi.

36 Jilli icauno Caatinihaamefaño: Dibacino quisicurajitih, onono imiyaavequi.

37 Jaabadiro bu samañoohaamefaño noono: Cafatyicaruciniboco mahatyimeji, noonoro.

Jesuco Icuuno.

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Toonobuunati Jose Arimatea cuumioobo Jesuma efeehicauruubo judiomi nihicuti toovono ufuuboro Pilatoco dilluubo Jesu ifico ihiciqui. Jaaneguiha Pilato: Jii, nuuhi. Jaaneguiha ufuuboro Jesu ifico icijeubo.

39 Tolliro bu Nicodemo fuuhi iticoni Jesuma fucu ihimaajeubo. Jaabo guiraano facicifaihuco sivauhi treinta kilo ticovovi. Tofaihuco mirra, aloe iicaneri eetavuuh.

40 Jaamisiro gaachehubaanoco tooneri afacicisumisiro Jesu ifico minihu, judiomi jeevamaaje tolli icinibadi.

41 Jaano diiboco etetecumañeri icauno bajigayi. Jaamañeri bohoji choji icauhi mihaiñoobaco tohojifaño icuutihoji.

42 Jaahojifaño Jesu ifico cumisi tohoji tomañoti ifitumaño judiomi jaguisifucu iticovacuuneguiha.

20

Jesu Siino Ubuheeteuno.

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Jaanaa judiomi jaguisi iicauno sesevede Maria Magdalena onoogo Jesu cihojijaa fuuhi fucugayiro civonaacaro. Jaago atyimeuhi icihojico afabaacuba iguiisiba sihigovi aacaubaco.

² Jaanegui Simon Pedro, bu saafi Jesu agaijihicaubo ijibogominaafi icamisijaa ijinafatyugoro diitisico nuuhi: Aivojiboco icihojifañoti cuucahacho satyucuumo. Jaanoco magaatiji, ¿cuucahacho fine ficuumo? noogoro.

³ Jaaneguiha Pedromisi icihojijaa

⁴ jinoomisiro fuuhi. Jaanaa saafi Pedro imegaro icihojivi ifutuuhi.

⁵ Jaaboro tohojifañoco idijivuuboro emeeciubo atyimeuhi iminitaacoro. Jaaruubo tohojifaño fuutihi.

⁶ Jaanobuunati jari Simon Pedro gaseuhi diibo dojicuti. Jaabo tohojifaño ijicafutuubo atyimeuhi iminita tomañeriro acaaciniunoco.

⁷ Tolliro bu Jesu imeque iminiubaryu imino miniciniubaryu ijeevadi acaaubaryuco atyimeubo.

⁸ Jaanegui bu tolliro saafi jicafutuuhi tohojifaño, iticoni tohojivi agaseubo. Jaabo toonoco aatyimeuboro miyaavuguuhi.

⁹ Jaarumisi gaajautimisihica Caatinihaamefaño: Jesu iguijeevebe siino buheeteji, onoonoco.

¹⁰ Jaadi Pedromisi siino dojicuviro iijajaago uumicuuhi.

Jesu Maria Magdalena Onoogovi Jafeveuhi.

(Mr 16.9-11)

¹¹ Jaanaa Maria iinoro fitafutuuhi tohoji imega taagoro. Jaago taagoro dijivuugo tohojifañoco emeeciugo.

¹² Jaago atyimeuhi miimisiici Moocaani toomominaatisico sesechehuno-faño icamisi giciniuhi saafi Jesu nigai iicaunaagonovi, jaanoti saafi itihai iicaunaagonovi icano icaumisico.

¹³ Jaamisi diigoco nuuhi: ¿Jinejeri jaago ijoho taahi? noomisiro.

Jaanegui diigo nuuhi: ¿Cuucahacho tahaivojiboco asatyomoro ificuuneri? noogoro

¹⁴ ibujinaagoco emeeciugo Jesuco atyimeuhi. Jaarugo diibo Jesu iicaunoco gaajautihi.

¹⁵ Jaagoco Jesu nuuhi: ¿Jinejeri jaago taahicahi? ¿Mico guinehi? nooboro.

Jaanegui diigo tobajigayi toomominaaficoro eesiciniumaño nuugo: Aivojibo, ijoho baacho asatyoboro, ¿cuucahacho ficuuhi? Uco dibogo icitogoro satyequi, noogoro.

¹⁶ Jaanegui Jesu diigoco dilluuhi: Maria, nooboro.

Jaanegui diigo diiboco emeeciugoro hebreomi iijiri nuuhi: Raboni, noogoro; Jibogominaafi, eneejiruno.

¹⁷ Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uco dudicidino; uujoho caamo Guihirubijaago footihica. Jilliro foogo tañahabomico dibogoto: Guihirubi, bu tolliro amihaiti amihai Caani iicaabojaago feehi. Taacaani Moocaani iicaabojaago feehi. Jilli noogoro dibogoto, nooboro.

¹⁸ Jaanegui Maria Magdalena onoogo fuuhi ijibogominaajaago Jesuco aatyimeunoco, bu diibo unuunoco icano diitoco ijibugutuugo.

Jesu Ijibogominaavi Jafeveuhi.

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Hch 1.8)

¹⁹ Jaafucuro ijicuuvi ijibogominaa igaiciniuhi samecufañooro judiomi ñihicuti iguhuganoco kuhufono ofoboocumoro icauhi. Jahi Jesu ijicafutuuboro diitofeenevi ujulleeveuboro diitoco dilluubo: Sajeebhi mihica, nooboro.

²⁰ Tolli unuuboro diitoco ñfusuubo ihusenegue etetecuunopaajeneque, bu imecuhuti ahaamupaaajeque icano. Jaaneri ijñbogominaa imo imo minifutuuhi Ihaivojñboco aatyimeumoro.

²¹ Jaadi siino Jesu diitoco nuuhi: Sajeebñma mihica; Guihirubi uco agalluubadiro bu uujoho amñhaico galluui,

²² nooboro diitohallivi fuunaruubo. Jaaboro nuubo: Magaayici Moocaani Gaijaco, nooboro.

²³ Jaamo cajaanoyocohacho iimitico mubuusumo iimitima chahacuji. Jaanoti mubuusutimo imiti buusuracujitih, nooboro.

Tomas Miyaavogoti.

²⁴ Jaarunaa Tomasco Gaatyaba eneehicaubo diitoma chahauhi Jesu diitovi ajafeveusumi.

²⁵ Jaaboco saatoho ijñbogominaa jñbuguui: Aivojñboco mahatyimehi, noomoro.

Jaarunofaño Tomas diitoco nuuhi: Ihusenefaño diiboco etetecuunopaajeneque aatyimeebere toopaajejefaño tahusegañoco ijñhacutinohachuta, bu tolliro imecuhuti diiboco ahaamupaaajejefaño ijñhacutinohachuta miyaaveguejitih, nooboro.

²⁶ Jaanobuunati sahuse juugahuseti mifucuci, safucu icano nigaciti sino ijñbogominaa igaivuui toojafaño. Jaasumi Tomas diitoma icauhi. Jaanaa iguhugano kuhufono fobocinirunaa Jesu ijñcafutuuboro diitofeenevi ujulleveuboro diitoco dilluubo: Sajeebñma amñhai mihica, nooboro.

²⁷ Jaaboro Tomasco nuubo: Ifaaji ivi jisumi dihusegaico jinofaño diñhacu. Jaaboro jino tahusenegue meeci, bu juugavi saabo jino tameduhufaño dihuseque diñhacu. Jaaboro mabañhi nootiño, miyaavogo, nooboro.

²⁸ Jaanegui Tomas diiboco iimusuhi: ¡Tahaivojñbo Moocaani! nooboro.

²⁹ Jaaboco Jesu nuuhi: Tomas jari uco adaatyimeebere miyaaveguehi. Imino icajino atyimetirumo imiyaavogomo, nooboro.

³⁰ Tolliro bu Jesu sihidi ejevanoonoco ijñbogominaa imefeenevi guiraano eetavehicaui. Jaaruno jihaamefaño paryi caatinicinitino.

³¹ Jaanoti jinoocoro caatiniumo amñhai mimiyaaveguequi Jesu diiburucu Cristo Moocaani Seemene iicanoco. Jaaboco mimiyaavogonofañodi diibovi ifinijitino fiivoma mihicahi.

21

Jesu Jafeveuhi Sietedimo Ijñbogominaavi.

¹ Jaanobuunati siino Jesu ijñbogominaavi jafeveuhi Tiberia muuaijinivi. Jilli diitovi jafeveubo.

² Jaamo samañero icaumo Simon Pedro, bu Tomasco Gaatyaba eneehicaubo, bu Natanae Cana de Galilea onocuumioobo, bu Sevedeo seemenetisi, bu tolliro sitisi diitotisi icamoco

³ Simon Pedro nuuhi: Uujoho ficiteji, nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Tolliro mñhai ñma masaaji, noomoro fuumo meenegari. Jaarumo tufucu saafiiba icitimo.

⁴ Jaanaa sesevecuunaaca Jesu diitovi jafeveuhi jiniigaibaahovi. Jaaruboco ijñbogominaa gaajacutih diibo iicaunoco.

⁵ Jaabo diitoco nuuhi: ¿Sicafe, naa saafiiba mñhicitih? nooboro.

Jaanegui: Chahano, nuumo.

⁶ Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amñhai sinicuhuco amñhai meenegati momiyanaagonovi magañi. Jaamo mñhichi, nooboro. Jaanegui tahigovi agañi isinicuhuco guiyicicutih itaava bociri sihidi ijñvusumaño.

⁷ Jaanegui Jesu ij#bogominaafico agaij#hicaubo, Pedroco nuuhi: ¡Mohaivo-j#bo jahi! nooboro.

Jaanegui Pedro Jesu jahi iicaunoco uguubuuboro igaachehuco siyaavu-ubo, igaachehuco ujujuuvuumaño. Jaaboro muuaifaño acutuubo.

⁸ Jaanaa sanoodimo ij#bogominaa isin#cuuhuco meenegari guicimoro ij#nijaagovi sivaumo ij#niti cien metrohachutaro iicaumaño.

⁹ Jaamo isivi ihiinuumo aty#meuhi cij#gaihalleri taavaabo gaarucin#bo aacaaboco maahuma.

¹⁰ Jaamoco Jesu nuuhi: Toono taavaco mi#icimoti juu misiva, nooboro.

¹¹ Jaanegui Pedro imeenegafaño ufuuboro isin#cuuhuco isivi guiy#ciubo sihidi queefimo taavaco ciento cincuenta y tresdimo icaurumoma isin#cuuhu gallivuutih.

¹² Jaamoco Jesu nuuhi: Masaamoro mamachuva, nooboro.

Jaaruuboco ij#bogominaati saafiiba dilluutih: ¿M#joho #joho? noomoro Ihaivoj#bo iicaunoco agaajaumaño.

¹³ Jaadi Jesu asaauboro itaavaaboco #ciuboro diitoco aciubo, bu tolliro imaahuco aciubo icano.

¹⁴ Toonoma mifocí, safo icano icacuuno Jesu ij#bogominaavi ajafeveuno iguijeveubo siino ubuheeteunobuunati.

Jesu Simon Pedroco Ataj#bauno.

¹⁵ Jaamo amachuunobuunati Jesu Simon Pedroco nuuhi: ¿Simon, Jona achi, uco gaij#hi jino janaan#civi? nooboro.

Jaanegui Simon Pedro iimusuuhi: J#hi, Aivoj#bo, #ro gaajacuuhi ico agaijinoco, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jaaneguiiha taca oono toomominaafi ihoveja seemeque ojoob#nicibadi oono uco imiyaavogomoco d#beguehica, nooboro.

¹⁶ Jaadi bu siino diiboco dilluubo: ¿Simon, Jona achi, uco gaij#hi? nooboro.

Jaanegui Pedro iimusuuhi: J#hi, Aivoj#bo, #ro gaajacuuhi ico agaijinoco, nooboro.

Jaanegui diiboco nuubo: Taañocota toomo ovejamico otoomon#icibadi, nooboro.

¹⁷ Jaadi bu siino diiboco dilluubo: ¿Simon, Jona achi, uco gaij#hi? nooboro.

Jaaneri Pedro #daasuvuuhi diiboco mifocí, safo icano: ¿Uco gaij#hi? nooboro idillucuuneguiiha. Jaaboro nuubo: Aivoj#bo, #ro pary# gaajacuuhi ico agaijinoco, nooboro.

Jaanegui Jesu nuuhi: Taañocota d#beguehica ovejamico ojoob#nicibadi.

¹⁸ Miyanotiro, miyanotiro ico neehi: Sicafehi idiicausumi digaachehuco id#cafotooboro idiimogoh#gov# feehicauhi. Jaanoti amiyaabo idiicacuudi di-huseque gañiy#ciuboco ico sita digaachehuco j#hacuji. Jaamoro ico satyejimo idiimogot#ruh#gov#, nooboro.

¹⁹ Jill# nuubo Jesu Pedro coyomo gujeveri iguijeveujinoco agaajasuubo neehicauhi. Tooneri Moocaani bocico agaajasuujinoco. Jaadi diiboco nuubo: ¡Tadyoj#cut# disaa! nooboro.

Ij#bogominaafico Agaij#hicaubo.

²⁰ Jaanaaca Pedro idoj#cuco emeciubo aty#meuhi Jesu agaij#hicaubo ij#bogominaafi idoj#cut# ufuunoco niinoono amachuusumi diibov# ifituuvuuboro: ¿Aivoj#bo, cajaani ico aac#jiibo? nooboro idilluubo.

²¹ Jaaboco Pedro aaty#meuboro Jesuco nuuhi: ¿Aivoj#bo, jana jaan#ji milli? nooboro.

²² Jaanegui Jesu nuuhi: Iimogohachij# icajiibo uujoho siino uhuumino-hachuta. ¿Jaaruno #di milli icat#hi? Jaanoti #joho tadyoj#cut# disaa, nooboro.

²³ Jilli diiboco unuunoco inahabomi jibocasiuhi: Diibo jibogominaafi fine guijevejitih, noomoro. Jaarunofaño Jesu guijevejitibo nuutih. Iimogohachiiji siino uhuuminohachuta icajiibo. ¿Jaaruno ñdi millí icatih? nuubo.

²⁴ Jaabo diibo jibogominaafi jinooco jibeguehicahi. Jaaboro caatinubo. Jaanoco mihai magaajahi diibo jibogono miyaano iicanoco.

²⁵ Tolliro bu sihidí saneheje Jesu omoonihicauno icarahi. Jaanehejeque sanohosari paryí icatíniruva uujoho onoono fine paryí jiinjehalliri iicano aameneví ñfetejiruno.

HECHOS

Jilli Jesu J#bogom#naa Omoon#hicauhaame

Moocaani Gaija Asaajino.

¹ Agaij#bo Teofilo, it#con# acaatin#uhaamefa caatin#uhi Jesu jiinjehalliv# iicaunohachuta omoon#uboro ij#beguehicaunoco.

² M#ro niquejefa ufuucujino #mega, imin#sum#naaco ocoovauboro Igaijafa#odi diitoco imino j#beguehicaubo.

³ Jaabo Jesu iguijeveunobuunati diitovi siino jafevehicaubo cuarentadi fucuva t#covovi diitoco imino igaajasuqui diibo ubuheeneque. Jaabo diitoco j#beguehicauhi Moocaani aivoj#ti.

⁴ Jerusaleti mefeedino. Moocaani Gaija asaajinoco motoomo, diibo eneehin#noco am#haico ij#beguehin#badi.

⁵ Miyaano naha Jua nifaihuri nitihcauhi. Jaanoti am#hai goovajino Moocaani Gaijari minit#cafotono, nooboro.

⁶ Jaamo toono Jesuma iicausumi diiboco dilluumo: Mohaivoj#bo, #jaanegui jisumi Israel aivoj#co siino doj#cov#ro gasesuji? noomoro.

⁷ Jaanegui Jesu diitoco iimusuhi: #coll#hi magaajajirahi t#sumico id#b#oro Moocaani tufucuco omoon#jiibo gaajahi?

⁸ Jaanoti Moocaani Gaija am#haihalliv# iniitood# mityaco magaay#ij#i. Jaadi uut# mij#begueji Jerusalevi mihicabadiro Judea jiinj#ev#, Samariavi, pary# jiinj#ej#nibaacidi icano, nooboro.

Jesu Niquejefa#o Ofoono.

(Lc 24.49-53)

⁹ Jill# nooboro diito #fin#cin#naaca caamovi fuucuubo aimuufaifeened# niquejefa#o. Jaaboco aty#mecuut#mo.

¹⁰ Jaanegui imino #fin#ci#mo aty#meuhi miim#siici gaifimisi sesechahunofa j#cin#um#sico.

¹¹ Jaamisi diitoco nuuhi: Galilea gaifimi, #coll#hi niquejeque mih#fin#ci#hi? Diiboro jaani Jesu jino niquejefa mih#fin#cin#naaca ofoobo siino saaji jiinj#halliti jino ofoobadiro, noom#siro.

Judabuunavi Matiaco Boobanimo.

¹² Jaanegui doj#cov#ro Jerusalejaa uumiumo Olivohono icagajiti fiitino jaguisifucuv# judiom# #gon#cin#hachuta.

¹³ Jaamo ij#bogom#naa doj#cov#ro tuucuumiv# agaseudi fuumo caamovi iicamecufa#o iicahicauhigo. Jaamofeeneri icaumo Pedro, Jacobo, Jua, Andre, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Jacobo Alfeo achi, Simon cananistam#oobo, Juda Jacobo nahabo icamo.

¹⁴ Jaamo diito famooro igaivehicauhi Moocaanima ih#iimaqui Jesu nahabom#, seeji Maria, bu sihidi saatoho gaigoom# icamo.

¹⁵ Jaasumi Pedro diito ciento veinted#mofeeneti ujulleeveuboro nuuhi:

¹⁶ Ta#ahabom#, Moocaani Gaija Caatin#haamefa#odi unuucuuno miyaavucuuhi Davidfeened# Judaditi ih#iimauno: Jesuco miyam#naa usefa#o aac#jiibo, unuuno.*

¹⁷ Jaabo Juda m#haiobou jino dud#camaajefa iicauruubo.

* 1:16 Mt 22.3-10

18 Jaaboco iimitihallivi ajaaduuruuno nihibamiri jinijeque naajeumo. Jaaruubo Juda ufuuboro iinoro caamoti iinigaijaagoti acutuubo. Jaaneri paryi iiba isi aifuuhi.

19 Jaanoco Jerusale cuumiri iicaumo guubuuhii toono Juda nihibamiri anaajeumañoco Alcedamati momooniimo tijohojicici eneejirunoco.

20 Jaamaño Salmohaamefaño jilli noono: Jaafa iija sicaijarucu mihaiñooba toojafa iicacuutiqui. Jaabadiro simañovi noono: Sifirucu idudicamaajeque gaayiciji, noonoro.

21 Jaabadiro mofeeneri icamo saatoho gaifiimi Mohaivojibo Jesu mihaima iicausumi,

22 Jua diiboco initinoti niquejefa ufuunohachuta iicaumoti. Jaanegui ca-jaanihacho saafi diitoti mihaijaa iminifetequi Mohaivojibo ubuheeteunoco ijibeguequi, nooboro.

23 Jaanegui miimisiiciti diitoti coovaumo Jose Barsaba Justo onoobo, Matia icamisico.

24 Jaamoro diitihallivi Moocaanima iimaumo, jilli noomoro: Moocaani ijoho famoojeebico agaajaabo. Mihaiico gaajasu, ¿naa diitisi cajaanico diicahi

25 Judabuunavi iicaqui? Jaabo Juda imitinoco omoonubo inaagonovi fuuhi, noomoro.

26 Jaamoro suerteque agañuno Matiavi ifutuuhi. Jaabo tsumiro diito fahuseeci motihaiti saafi iicaumofa minifutuuhi.

2

Moocaani Gaija Asaano.

(Jn 7.37-39)

1 Jaanobuunati Pentecostefucu agaseusumi famooro samañovi ro igaiciniuhi.

2 Jaanaa sefano guibuhubabadi niquejefañoti guubuvusuuno ifajafañovi diito iciniuhigo.

3 Jaasumiro famoovahallivi niituuno cijigaiguihunobadi jeevano.

4 Jaamo Moocaani Gaijari paryi gahafuuhi. Jaamoro sijijeri iimaumo Moocaani Gaija ihiimaasubadi.

5 Jaasumi Jerusalevi icaumo judio gaifiimi. Jaamo judio ijico imino imiyaaveguehicaumo fahigova jinijeti agaseumo

6 toonoco uguubuumoro sihidi miyaminaa igaivuuhi. Jaamo sihidiro eetyeuhi faaboho ijineri ihiimaanoco saafi sifi ijiri, bu saafi sifi ijiri icano ihiimaanoco uguubuumoro.

7 Jaaneri eheetyeumoro dillucasihicaumo:

8 ¿Milli jaamo galileaminaa iicarumo moojineri iimaamoco muguubuuhii muucuumi ijiri ihiimaanoco?

9 Jimañovi icamo Partia miyaminaa, Media jinijeo miyaminaa, Elam jinijeo miyaminaa, Mesopotamia jinijeminaa, judeaminaa, capadociaminaa, Ponto jinijeminaa, Asia jinijeminaa,

10 frigiaminaa, panfiliaminaa, Egipto jinijeminaa, Africa cuumino Cirene janaanici iicacuumijeminaa, bu tolliro romaminaa icahi, saatoho judiomi, jaanoti saatoho judiomi jibogoco agaayicuumo.

11 Tolliro bu icamo Creta miyaminaa, Arabia miyaminaa icano. Jaarumo paryi faajivari iimaanoco muguubuhi Moocaani mityati ihiimaanoco, noomoro.

12 Famooro jaaneri ajabafituumoro sihidi esamaaimoro dillucasihicauhi: ¿Milli fine jino icano? noomoro.

13 Jaarunaa saatoho dejecuhicauhi: Jilli guiriicavomo, noomoro.

Pedro Ihiimaano.

14 Jaanegui Pedro paryi fahuseeci motihaiti saafi icamoma ujulleveeboro sefano nuuhi: Judea miyaminaa, Jerusale cuumiri mihicamo icano imino uco muguubu. Jaamoro magaja, nooboro.

15 Jito miyaminaa guiriicavotimo amihai monoobadi mihaiñooba fucuro guiriicavotatiji.

16 Jino Moocaani iimaaminaafi Joel, jilli unuucuuno:

17 Moocaani neehi: Niinosumi paryi miyaminaahallivi Tagaijaco niitusuji. Moseeme ufucu jilli iicajinoco jibegueji. Sicafe atyimeji Moocaani Gaija ifusunoco. Quillahuto tigaji.

18 Tagaijaco niitusuji tusumi tajeecivominaahallivi ufucu iicajinoco ijibegueji.

19 Caamo niquejefano ifusuji jabafiranoco, baavi jiinjehallivi ifusuji toono jibogoco, tijoho, cijigai, aimuufaiguuihu icano.

20 Cujeo nihiba civeteji, fucuo nihiba tijohobadi minifeteji, Moocaani fucuo inihicufucu imegavi.

21 Jaasumi paryi Moocaanico idillumo taajaji.

22 Muguubu jino onoonoco amihai Israel gaifiimi: Moocaani Jesu Nazareooboco miyaaboti ifusuhinichuhi amihai imefeenevi jabafirano mityanoco eetavonofeenedi amihaiico ifusucuunoco magajacubadi.

23 Jaarunofano diiboco magayicimoro mahaciuhi Moocaani sicijetiro unuucubadi masatyumoro magajacubadi. Jaamoro imoho bujevi metete-cuusuhi iimitino gaifiimi useri.

24 Jaaruuboco Moocaani buheetesuhi guijeve aivoti atajasuubo. Jaamaño diiboco guijeve gaayicutiji.

25 Miho aivojibo David Jesuti iimaubo nuuhi: Aivojiboco uujoho fahijivaro atyimehicauhi tahimefeene icaaboco. Jaabo tamiyahusenaagonovi icahi jineje uco maryibasutino iicaqui.

26 Jaaneri uco tajeebi imo imo minifeteji. Taajiri imo imo iimaahi. Jaabadiro tafi sajeebi jaguisiji.

27 Jaabo ijoho tajeebico iguijevehicamo icahi deevesujitiji. Dihimi jeecivominaafi agaijibo ifico tuucisusujitiji.

28 Uco dibeguehi fiivojaa asatyono jihaico. Jaaboro uco dihome ificuuneri imo imo miniyuji, nooboro.

29 Fani, jaanegui jino amihaiico foovono neehi: Moheedebe David igujeveubo cihoji jino mofeeneri icahi.

30 Jaabo David Moocaani iimaaminaafiu. Jaabo gaajacuui Moocaani diiboco miyanotiro ufucu saafi Cristo diyaachi mihaiti dihaivojifano acasivejiibo unuucuunoco.

31 Jaabo sicijetiro mahatyimecubadi gaajacuubo Jesucristo ubuheeteujinoco. Jaamaño nuubo Cristoti: Tajeebico deevesujitiji iguijevehicamo icahigo tafiico tuucisusujitiji, nuubo.

32 Jaabo jaani Jesuco Moocaani guijevafañoti buheetesuui. Jaanoco paryi mihai magajahi.

33 Jaaboco Moocaani aganiiyicuboro imiyanaagonovi ficuui. Jaabo Caaniti Igaijaco gaayicuihi Caani unuubadi. Jaaboti jino jisumi muguubuno, mahatyimene icano saahi.

34 Jaabo David niquejefa eguejutiji. Jaaruubo jilli nuuhi: Moocaani Mohaivojibo Cristoco nuuhi: Tamiyanaagonovi casivo,

35 diminaaco ditahaiguiino ificuunohachuta, nooboro.

³⁶ Jaanoco paryi Israel cuumiminaa imino magaaaja, jaani diibo Cristoco amihai metetecuuboco Moocaani Aivojiboti ificuunoco, nooboro.

³⁷ Jilli onoonoco uguubuumoro idasuvuumo ijeebifaño. Jaamoro dillumo Pedroco, bu sajibogominaaco icano: Fañi, ¿milli jaanegui mihicaji? noomoro.

³⁸ Jaanegui Pedro iimusuhi: Moocaani imefeenevi amihai imitico mejeevesucu. Jaamoro Aivojibo Jesucristo momofeenedi minitsuquimaaje amihai imitico ibusuqui. Jaasumiro Moocaani amihai Igaajaco aciji.

³⁹ Jaano jino iimaa amihaidi, ufucu icaji amihai seemedi icano, tolliro bu fahigova tehesino iicamedi, paryicino Aivojibo Moocaani ocoovagomedi icano, nooboro.

⁴⁰ Jilli sihidi nooboro Pedro diitoco fajinuhi: Mataaja jino miyaminaa iimitimofañoti, nooboro.

Jilli Moocaani Ija Fiivuuhi.

⁴¹ Jaamo diibo jibogoco imiyaavuguumo nitsuquimaaiuhi. Jaasumiro tresmildimo Cristojaagovi minifutuuhi.

⁴² Jaamoco minisuminaa jibogobadi imino icahicaumo. Jaamoro sahi igaivehicaumo Moocaanima ihimaamoro panco iquisicuqui.

Cristota Iticoni Jilli Icahicauhi.

⁴³ Jaaneri famooro jabafitehicauhi minisuminaa mityanehejeque omoonihicauneri.

⁴⁴ Jaamo famooro imiyaavuguudimo sahi icahicauhi. Jaamoro inehejeque ifocasihicauhi.

⁴⁵ Inehejeque anaajemere inihibamico ucuujivaachudino saje ifocasihicaumo.

⁴⁶ Fafucuvaaciviro templojafa igaivehicaumo. Jaadi iijanofaño panco iquisicumoro machuhicaumo, sabadiro imo imo ijeebino iicamoro.

⁴⁷ Moocaanico imehicaumo. Jaamoco miyaminaa gajihicauhi. Jaamojaagovi Moocaani gataacuhicaubo bohono imiyaavogomoco.

3

Igotiboco Figusuno.

¹ Jaanaaca safoono Pedro, Jua icamisi fuuhi templojajaago imohonohalliti nihiba icaaberi Moocaanima ihimaahicausumi.

² Jaanaa ifiivuunotiro igotiboco asatyumoro fafucuvaaciviro temploja guhuga imegavi diiboco ficuhicaumo imomo ovosihuga iicahuga imegavi toojafaño ofoomoco nihibamico idilluqui.

³ Jaabo Pedromisi toojafaño ofoomisico aatyimeuboro diitisico nihibamico dilluubo.

⁴ Jaaboco diitisi emeeciudi Pedro diiboco nuuhi: Misicoro dihifinici, nooboro.

⁵ Jaanegui diibo diitisicoro imino ifiniciuhi: Fine uco nihibamico acijimisi, nooboro.

⁶ Jaarunaa Pedro diiboco nuuhi: Nihibamima chahahi, oroma chahahi. Jaarunaa uuma iicanoco ico aciji Nazareoobo Jesucristo momofeenedi ganiivoobo, diigo,

⁷ nooboro diiboco Pedro imiyahuseti agaayiciuboro caamo ganiyiciuhi. Jaasumiro irubuno, itihaiño icano diiboco imituuhi.

⁸ Jaasumiro acasiniivuuboro ujulleveuboro igucuubo. Jaaboro diitisima toojafa fuubo casiniinamaaiboro Moocaanico imehicaubo.

⁹ Jaaboco famooro miyaminaa atyimeuhi igooboro Moocaanico iimehicauboco.

¹⁰ Jaaneri sihidi ajabafitomorosi hidi eetyehicaumo famooro diiboco agaa-jacuumañõ ovosihuga imomo iicahuga imega acasivooboro nihibamico idilluhicaubo iicaumañõ.

Pedro Iimaahi Salomon Portal Onoomañõvi.

¹¹ Jaabo Pedromisico jeevesutibo diitisima feehicauhi. Jaaneri sihidi miyaminaa eheetyeumoro goovano sihidi gahafuumo Salomon Portal-mañõvi.

¹² Jaanoco Pedro aatyimeuboro miyaminaaco nuuhi: Israel gaifimi, ¿collihi misico majabafihisi misiro jaanico momityari mubuheesumisiro mihigusu ivibadi mohiimihijiri mihica ivibadi?

¹³ Tolli icatino diiboro Moocaani, sicije moheedeebe Abraham, Isaac, Jacob icamo imiyaavuguubo Moocaani Illi Jesuco janaanici miyaaboti miniiyuubo amihai magaayicumoro amihai aivojitoco mahaciuboco. Jaaboco Pilato sinaayujirunaa amihai mihimuguthi.

¹⁴ Jaabo iimitima icatibo Iimiiboco mijiheguemere iimitibocoro gaicaauminaafico misinaayusuumoro,

¹⁵ fiivoco aaciboco magaicaausuhi. Jaaruuboco Moocaani guijevefañoti buheetesuhi. Jaanoco mihai imino magaajahi.

¹⁶ Jino iigoobo Jesu momoco imiyaavegueneri buheeteebe amihai mahatyimehicacuubo magaajacuubo Jesuco imiyaavogono diiboco buheetesuhi jino amihai mahatyimebadi.

¹⁷ Jaarunoco fañi, uujoho gaajacuuhi famooro amihai aivojitoma magaicauhi esicinitimo.

¹⁸ Moocaani jilli sicije paryi iimaaminaafañodi unuucuuno miyaavucuuhi Cristo idasuno iicaujinoco.

¹⁹ Jaanegui amihai imitico mejeevesucu. Jaamoro Moocaanijaagovi masaa amihai imiti ibuuqui. Jaadi Aivojibo amihaidi galluji buheefucuco

²⁰ Jesuco agalluunofeenedi sahijitiro amihaidi Cristo unuucuuboco.

²¹ Jaarunaa Jesucristo gueenene niquejefaño icajiibo Moocaani paryi fanoovaco iimibachunohachuta ihiimaaminaa sicije iicaumofeenedi unuucuubadi.

²² Miïro Moise nuuhi: Aivojibo Moocaani galluji ihiimaaminaafico uubadi iicaaboti amihai nahabomifañoti. Jaabo Moocaani agalluujiibo amihai paryi onoonoco muguubu.

²³ Jaaboco uguubutidimoco Israel cuumiti udugaacumoro paryi finisuji, nooboro.

²⁴ Miïro famooro Moocaani iimaaminaa Samuel iicaunoti jisumivi icamo paryi jilli iicajinoco jibuguuhi.

²⁵ Amihai jaamo Moocaani iimaaminaa iyaachimihai mihicamo. Jaamañõ mootadi Abrahamco Moocaani unuunofaño amihai mihicahi. Miïro Moocaani Abrahamco nuuhi: Abraham, paryi jiiinjeminaa diyaachimihai feenedi imino icaji, nooboro.

²⁶ Miïro jaabo Moocaani Illi Cristoco ubuheetesuuboro iticoni amihaijaa galluubo amihai imino imooniqui. Jaamo amihai, amihai imitico mejeevesuhi, nooboro.

4

Pedromisico Civojaanimo.

¹ Pedromisi jilli miyaminaaco jibeguehicaunaacaro saumo sacerdotemi temploja toomoinaafi aivojiboma, saduceomima icano.

² Jaamoro sihidi sifiratuumo Pedro, Jua icamisi miyaminaaco: Jesu ubuheeteunoti ufucu siino mubuheetejinoco magaaajuhi, noomisiro ijibeguehicaunoti.

³ Jaamoro diitisico agaayiciumoro civojafa ficuumo sesevede iinusuqui mihijicuuneguiha.

⁴ Jaamisico uguubuumoti sihidi saatoho miyaavuguuhi. Jaamo imiyaavoguunoco sano gaifimicoro ihoovo fine cinco mildimo ifutuuhi.

⁵ Jaano sifucu Jerusalevi igaivuumo judiomi aivojito, iquillahuto, caatiniminaa icamo.

⁶ Jaamoma bu tolliro icaubo Anas sacerdotemi aivojibo, tolliro bu Caifas, Jua, Alejandro icamo, bu paryi saatoho diibo yoto icano.

⁷ Jaamoro Pedromisico ucuuhuvaumoro ifeenevi ificumoro diitisico diluumo: ¿Mijoho iijiti, mijoho momofeenede icano jilli amisi momoonihi? noomoro.

⁸ Jaanegui Pedro Moocaani Gaija ijeebifaño iicaabo diitoco nuuhi: Israel cuumiminaa aivojito, quillahuto icamo

⁹ igotiboco fine mubuheesuhinino misico midilluhi diibo ubuheehinino magaaajuhi.

¹⁰ Jaanoco amihai imefeenevi mijibegueji paryi Israel miyaminaa igaaajuhi. Miho jaani amihafeeneri ujulleecinibo buheeteuhi Cristo Jesu Nazareoobo momofeenede amihai metetecuboco Moocaani guijevefañoti ubuheetesuubofeenede.

¹¹ Jaabo diibo Jesu guisibaco amihai ijano eetavominaa mitihisumoro magañubo aivo iimimañovi iminifutucuubo.

¹² Jaamaño sififeenede taaja chahahi; niquejeguiinovi simomo miyaminaafeenevi chahahi tomomofeenede mataajajimomo, noomisiro.

¹³ Jaamisi igototimisi Moocaaniti ihimaaunoco uguubuumoro, bu aamenefaño icautirumisi sihidi agaajaunoco iicaneri aivojito eheetyeumoro gaajauhi Jesuma iicaunoco.

¹⁴ Jaanomaryo igotiboco ubuheesuubo diitisifeeneri julleecinuhi. Jaamaño milli nuutimo.

¹⁵ Jaamoro Pedromisico ifeeneti galluumo diitisi ofoonobuuna iinoro toonoti iimaacasiqui.

¹⁶ Jaamoro noocasihicaumo: ¿Milli jaamisico momooniji? Famooro Jerusale miyaminaa gaajacuhi sihidi eeevano mityaco diitisi omooninoco. Jaanoco ¿milli bu mutuunamaajirahi?

¹⁷ Jaarunofaño paryi miyaminaafaño tobogo ifetedino masi diitisico mihibaqui. Jisumitiro diibo Jesu momofañodi miyaminaaco mijibeguedino. Musuufenitihachiji amisisico momooniji, noomoro, noocasiumo.

¹⁸ Jaamoro diitisico ocoovaumoro nuumo: Jisumitiro saatohobaco mijibugucudino miyaminaaco diibo Jesu momofañodi, noomoro.

¹⁹ Jaarunaa Pedromisi diitoco iimusuhi: Eneecata mehesamaaimoro monoo; ¿Naa imijiruno miyaminaa iijico: Jii, monoomoro, Moocaani iijico magañino?

²⁰ ¿Milli bu jibogotimisi mihicajirahi mahatyimeumisiro muguubuunoco? noomisiro.

²¹ Jaanegui aivojito diitisico sihidi ihibaumoro ticovono suufeniuhii milliti bu diitisico moonijirumo paryi miyaminaa Moocaanico imehicauhi diitisi omoonihicaunoti.

²² Jaabo diitisi ubuheesuubo ficabano icauhi miimisiici ticovovi.

Miyaavogominaa Moocaanico Mityaco Dilluhi.

²³ Pedromisico isinaayuumisi fuuhi inahaboniminaajaago. Jaamisiro diitoco jibuguumisi sacerdotemi aivojito, quillahuto icamo diitisico unuunoco.

²⁴ Jaanoco uguubuumoro sabadiro famooro Moocaanico nuuhi: Moocaani Mohaivojibo, ijoho paryi niquejeque, jinijeque, muuaico icano fanoco ifiivusuubo.

²⁵ Ijoho Digaijafeenedi mootadi dijeecivominaafi Davidfeenedi nuuhi: ¿Collihi cuumiminaa Moocaanijaa cajuruuvehi? ¿Jaamoro miyaminaa sicamañoooco esamaahi?

²⁶ Jinijeminaa aivojito gañivehi, bu cuumiminaa aivojito sahi igaivehi Moocaanihallivi, bu Cristohallivi icano, nuubo David.

²⁷ Jaano miyaano. Mihiro Herode,* Poncio Pilato icamisi jicuumivi igaivuuhi siicumijeotoma, israelmima icano iimiibo daachi Jesuco ijoho Moocaani ijeevadi ificuubohallivi.

²⁸ Jaamo tolli moonumo ijoho Moocaani edeesamaaiuboro: Jilli icajiibo, nooboro unuucuubadi diiboco moonumo.

²⁹ Jaaneguiha ijoho Moocaani idiicaabo, jino dijeecivominaaco omoonigonoco meeci. Jaaboro mihaico daamusu igototimo diijico miyaminaaco mijibeguequi, bu

³⁰ jaamoro dihuse mityari iguihuvamoco mubuheesuqui, bu ifusuco ajabafiranehejeque momooniqui iimiibo daachi Jesu momofeenedi, noomoro.

³¹ Jilli iimaamoro Iivimaacaro tomaño diito iigaicinumaño sefano maryibauhi. Jaasumiro paryi famoojebifaño Moocaani Gaija gahafuuhi. Jaamoro nucufeguetimo Moocaani jibogoco jibeguehicaumo.

Iticoni Jilli Cristota Icauhi.

³² Jaasumi sihidi Cristoco imiyaavuguumo jeebino sabadiro icahicauhi, bu sabadiro ihesamaajene jeevahicauhi icano, bu saatohoneheje iino icaruno fameedirehicaui.

³³ Jaanaa minisuminaa sihidi Moocaani mityari Jesu ubuheeteunoco jibeguehicauhi. Jaamo Moocaani imihuseri jinejeti cuujivaachutimo icahicauhi.

³⁴ Diitofeene siinoti ucuujivaachuboba chahahicauhi. Iijanoma ijiinjenema iicadimo anaajemere nihibamico isivamoro minisuminaaco acivahicauhi.

³⁵ Jaanoco ifocasihicaumo ucuujivaachudineheje.

³⁶ Jaanaaca bu Jose icaruuboco minisuminaa Bernabeti omomoniubo jacusuminaafi eneejiruno Levitaminaafi Chipre onoochugaivi ifiivuubo.

³⁷ Jaabo ijiinijeque anaajeuno nihibamico isivauboro minisuminaaco acivauhi.

5

Ananiamisi Imiti.

¹ Jaanaa saafi Anania onoobo, Safira onoogo mogaima ijiinijeque anaajeumisiro

² samañoooco iciumisiro samañoonoco minisuminaajaago satyuuhi fanooro iicahivibadi. Jaanoco mogai gaajauhi.

³ Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Anania, ¿collihi Satanas dijeebifaño jicafetehi Moocaani Gaijaco ibañisuqui? ¿Jaaboro diijiinijeque anaajene nihibamico samañoonoco dicitiqui?

* 4:27 Herode Antipa onoobo. Meeci Mc 6.14; Lc 3.1; 23.6.

⁴ ¿Nacu diije jiinije icahinitihí? Bu jaajeque anaajecuuno, diino inihíbami. ¿Collíhi dijeebifaño deesamaahi tolli omooninoco? Miyaminaaco bañisutihí. Moocaanico bañisuhí, nooboro.

⁵ Unuunoco Anania uguubuuboro baavi aacutuuboro chuumuubo. Jaanoco paryi miyaminaa agaajaumoro sihidi iguiumo.

⁶ Jaaboco sicafe iminumoro satyuuhi iciqui.

⁷ Jaanobuunati minooci, sano idino nihiba oovobuunati mogai fuuhi aiji tolli iicaunoco gaajatigo.

⁸ Jaagoco Pedro nuuhi: Uco dibogo, ¿naa miya tonoodinéri amisi jiinijeque manaajehiníhi? nooboro.

Jaanegui diigo: Jíhi, tonoodinéri, nuuhi.

⁹ Jaanegui Pedro nuuhi: ¿Collíhi sabadiro mihicamisiro Moocaani Gaijaco minisujirahi? Oono jahisi gasecuumo ditajeque hicijeme. Jaamo tolliro ico citeji, nooboro.

¹⁰ Jaasumiro diigo acutuugoro chuumucuuhi Pedroguino. Jaamo sicafe faño agaseumo atyimeuhi diigo chuumucuugoco. Jaagoco asatyumoro itaje cojivi cijeumo.

¹¹ Jaanoco Moocaani iijaminaa, bu sihidi miyaminaa icano agaajaumoro sihidi iguiumo.

Mityaco Omoonino.

¹² Jaamo minisuminaafeenedi sihidi ejevano ifusu ajabafirano moonicafetehicauhi miyaminaafeenevi. Jaamoro igaivehicaumo Salomon Portal onoomañovi.

¹³ Jaarunaa saatohoba minisuminaavi fiitivehicautihí. Jaarumo famooro miyaminaa diitoco gaijihicauhi.

¹⁴ Jaamo sihidi miyaminaa Moocaanico miyaaveguehicauhi gaifiimi, gaigoomi icano.

¹⁵ Jaamoro iguihuvamehejeque jiihaiñojininovi ficuhicaumo cigaiijenefañó, siucinítajefañó icano Pedro tomañodi afatyoobo iji ihallidi afatyeneri ibuheequi.

¹⁶ Jaabadíro uufocoo cuuminooto Jerusalejaa saahicauhi iguihuvamehejeque, emeimivatomehejeque icano isivaumo. Jaamoco paryi buheesuhi-caumo.

Pedroco Sacerdotemí Aivojito Jíhevehi.

¹⁷ Jaanoma iicamo sacerdotemí aivojiboma saduceomíoto iicamo diitoco sihidi jíheveuhi.

¹⁸ Jaamoro minisuminaaco agaayiciumoro civojafaño ficuumo.

¹⁹ Jaarumoco Moocaani toomominaafi fucu iguhuganoco afaayuboro diitoco iinusuhí.

²⁰ Jaaboro diitoco nuubo: Mofoo. Jaamoro Moocaani iijafaño mujulevetemere miyaminaaco mijibogo Cristo fiivoco acinoco, nooboro.

²¹ Jaanegui sesevedí fucuro templojafaño ufuumoro miyaminaaco jibeguehicaumo.

Jaanohachuta sacerdotemí aivojibo diiboma iicaumoma, igaiyiciumo fagominaaco, paryi Israel cuumiminaa quillahutoco icamoco. Jaamoro jibogominaaco cuuhuvaumo civojafañoti isivaqui.

²² Jaanegui sisiminaa ufuurumo sicaijaco emeecijuumoro ijibogoma saauhi.

²³ Civoja kuhufono fabaacinjaco memecijehi imegari paryi itoomominaa icarahi icano. Jaadi mafaayicimoro fañoco memecirumo miihaiñoobaco mahatyimetihí, noomoro.

24 Jaanoco sacerdotemi aivoj#bo, temploja toomom#naa aivoj#bo, pary#icino sacerdotemi icamo uguubumoro igutuuhi. Jaamoro noocasiumo: ¿Mihachuta fine jino jilli feeji? noomoro.

25 Jaanaaca saafi agaseuboro diitoco noovauhi: Am#hai c#vojafaño mifichinimo Moocaani ijafaño icahi miyam#naaco j#bogomo, nooboro.

26 Jaanegui toomom#naa aivoj#bo isisim#naama ufuuboro diitoco s#vauhi, mill# moonit#bo, miyam#naaco iiguimoro diitohall#ti guisiri diitoco ahaam#ujiruneguiha.

27 Jaamoco #sivaumoro gasesuumo fagom#naa #mefeenevi. Jaanoco sacerdotemi aivoj#bo nuuhi:

28 Am#haico du aivo imino mafaguuhi tomomoti mij#beguedino, noomoro. Jaano icanaaca aivo magahafusucuuhi pary# Jerusale cuumico am#hai j#begueri. Jaamoro mohalliv# majavucarujirahi diibo Jesu t#johoco agañ#umoro agaicaaunoco, nooboro.

29 Jaanegui Pedroma famooro iimusuuhi: ¿Mill# bu Moocaani ijico magañ#moro miyam#naa ijico: Jii, meneejirahi? noomoro.

30 M#iro mootadi imiyaavuguubo Moocaani buheetesuuhi Jesuco am#hai magaicaaumoro #mohobujevi metetecuuboco.

31 Jaaboco Moocaani caamo imiyanaagonovi ficuuhi Aivoj#boti Taajasum#naafiti Israel cuumim#naa diibofeenedi iimitico ijeevesuqui. Jaabo diito imitico ibuusuqui.

32 Jaano gaajam#naa m#hai tolliro Moocaani Gaija gaajam#naafi. Jaaboco Moocaani ac#hi diiboco imiyaavogomoco.

33 Unuunoco fagom#naa, quillahuto icamo uguubuumoro sihidi diitojaa s#firatuumo. Jaamoro diitoco gaicaaujirumo.

34 Jaarunaa diito aivoj#tofeene icaubo saafi fariseobo Gamaliel onoobo Moise taj#ba j#bogom#naa aivoj#bo pary# miyam#naa agaijhicaubo. Jaabo diitofeeneti ujulleveuboro iminisum#naaco diitofeeneti buhgovi galluubo jihachutagay#.

35 Jaaboro ihaivoj#toco nuubo: Israel gaifimi, mehesicini jito gaifimico momoon#jinoco.

36 Eneecau bu mehesafoto am#hai, m#iro safoono Teuda onoobo agañ#ivuuboro nuuhi: Uujoho aivo sihidi jeevahi, nooboro. Jaaboma minifutuumo cuatro cientod#mova. Jaarumo pary# fin#uhi diiboco agaicaaunobuunati imiyam#naa pary# gavaranamaaiuhi.

37 Jaanobuunati miyam#naa momonoco acaatin#usumi bu gañ#ivuubo Juda galileaobo. Jaaboma sihidi minifutuumo. Jaaboco agaicaaunobuunati tolliro diibo doj#cuti efeehicaumo gavaranamaaiuhi.

38 Jaanegui am#haico neehi: Diitoco mejeevesu. Jaamoro mill# momoonidino. Jino miyam#naa ij#coro omoon#no icahachij# fin#jino.

39 Jaanoti Moocaani ij# icahachij# am#hai mifinisujit#hi. Mehesicini, Moocaanimaryo momoon#casidino, nooboro.

40 Jaanoco famooro miyaavuguuhi. Jaamoro minisum#naaco ucuuhuvuumoro jilli diitoco aam#uhi. Jaamoro siino Jesu momofeenedi mij#beguedino, noomoro diitoco suufen#uhi.

41 Jaamo minisum#naa aivoj#tofeenet# imo imo iinuuhi Moocaani diitoco agaij#bora imitino covamomovaumo Cristo momohall#ti.

42 Jaamoro fafucuvaaciv#iro suufen#timo j#bogomoro iimaahicaumo Jesu cristoti Moocaani ijafaño, bu iijanofaño icano.

6

Diaconomiti Ficuumo. (1 Ti 3.8-13)

¹ Jaasumi imiyaavogomo sihidí guiraatomoro feehicauhi. Jaamoti saato ho griegomi iijiri ihiimaamo judiomí iijiri iimaamoditi isifiratumoro noocasi- uhi: Mofibaijitoco imino moonihicatimo amachusumi, noomoro.

² Jaanegui motihaiti miimisiici idimo minisuminaa iicaumo, paryi miyaavogominaaco iigaiyiciumoro nuuhi: Imijitiruno mihai Moocaani iijico mijibogonoco mejeevesumoro machutaaco mahacino.

³ Jaaneguiha fañi, amihafeenetí iimihusemeti mihici sahuse juugahuseti miimisiici idino Moocaani Gaija ijeebifaño agahaficinimoti. Jaamoro toonofa mificu ijeecivequi.

⁴ Jaanoti mihai Moocaanima iimaamoro mijibegueji Moocaani iijico, noomoro.

⁵ Jaanoco paryi iimuguumoro iciumo Esteba onooboco ijeebifaño miyaavogo, Moocaani Gaija icano agahaficiniboco, bu Felipeque, Procoroco, Nicanoroco, Tiomoco, Parmenaco, Nicolo antioquiaobo, judiomí iijico agaayicuboco icano.

⁶ Jaamoco sivaumo minisuminaajaago. Jaamohallivi ihuseneque ificuumoro Moocaanima iimaumo.

⁷ Jaanaa Moocaani iiji janaaniviro jusinoro feehicauhi. Jaaneri Jerusalevi sihidí guiraatehicaumo miyaavogominaa tolliro sihidí judiomiti sacerdotemi Cristoco gaayichicauhi.

Esteba Onooboco Civojanimo.

⁸ Estebafaño sihidí Moocaani mitya icahicauhi sihidí imiyaavogomaño Moocaani noojiri sihidí mityanoco miyaminaafeenevi moonihicaubo.

⁹ Jaanaa sinagogaja momo Taajaminaaja onooja. Taajaoto cireneminaa, bu alejandriaminaa, Cilicia jiinjemininaa, Asia jiinjemininaa icamo ticovauhi Estebama ejenaucasiumo.

¹⁰ Jaarumo diibovi ifetehicautihi Moocaani Gaija diiboco sihidí gaajaco aacineri ihiimaahicaumaño.

¹¹ Jaanoma iicamo iimitimoco tajibaumo ibañiqui: Mihai muguubuui Moiseti, Moocaaniti icano imitino ihiimaaboco, noomoro ineequi.

¹² Jilliti Estebahallivi miyaminaaco sifiratusumo quillahutoco, caatiniminaaco icano. Jaamoro asaumoro diiboco agaayiciumoro satyuumo fagominaa imega.

¹³ Jaamoro diibohallivi saato hoco ficuui sicamañoooco ibañiqui: Jaani aivo sufenihicautihi Moocaani iija templojati, Moise tajibatí icano iminootino ihiimaabo.

¹⁴ Jaabadirova diibo Jesu Nazareoobo toojaco ifinisuuboro mihai Moise atajibauno mojeevamaajequeva buunanijii bo onoonoco muguubuui, noomoro.

¹⁵ Jaanegui paryi fagominaa Estebaco emeciumo atyimeuhi ihimeque Moocaani toomominaafi imebadi jeevahimeque.

7

Esteba Onoobo Fagominaa Imefeene Iimaahi.

¹ Jaanegui sacerdotemi aivojiibo Estebaco dilluui: ¿Naava miyaano paryi jino diito onoono? nooboro.

² Jaanegui diibo iimusuuhi: Amihai agaijino nahabomi, bu amihai caanimihai icamo, uco muguubu. Miro Moocaani ihaivojima buhugaavu- uhi Mootadi Abrahamvi Mesopotamia jiinjeri iicausumi Haran jiinjivi fuutibaacaro.

³ Jaabo diiboco nuuhi: Dijiinijeque deevesu paryi diyotoma. Jaaboro difo ico uujoho ijibeguejino jiinijeagovi, nooboro.

⁴ Jaaneguiha Abraham fuuhi Caldea jiinijeti. Jaaboro icatuubo Haran jiinjivi jahi caani chuumuuhi. Jaadi Moocaani Abrahamco sivauhi jino jiinjivi jino amihai jisu mihicajevi.

⁵ Jaaruuboco jinejebati aciutibo jiinijebaco itihaico ificujirumañobaco. Jaaruubo diiboco aciguuhi iguijevenebuuna diseemedi iicaqui, nooboro. Jaarunaa tusumi Abraham iseemenebama chahaunaaca

⁶ Moocaani diiboco nuuhi: Diiyaachimihai sita jiinjehallivi icaji sitafeenevi. Jaamoco jjuvusujimo. Jaamoro imitino moonijimo cuatro cientodi ficabava ticovovi, nooboro.

⁷ Jaaboro bu nuubo Moocaani: Jaaru jiinjeminaaco uujoho mooniji di- itoco ijjuvusuujiinijeque. Jaadi tahigoti asaamoro uco jeeceivejimo jimañovi, nooboro.

⁸ Moocaani iijico aciuhi Abrahamco iimeeheque iquiticiqui Moocaani unuubadi. Jaaneguiha Abraham Isaaco eseemevausumi iimeeheque quiticubojugahuseti mifucuci, safucu icanoti. Jaabadiro bu Isaac mooniuhi Jacobco eseemevausumi. Jaabadiro Jacob mooniuhi iseemeque Israel cu- umiva motihaiti miicumicidimo iicajimo caanimihaico.

⁹ Jaamo diito Jacob seme moheedete icamo inahabo Joseque jiheveuhi. Jaamoro sitaaco naajeumo. Jaaboco Egipto jiinjivi satyuumo. Jaaruuboma Moocaani icauhi.

¹⁰ Jaaboro diiboco ihidaasuti atajasuuboro sihidi diiboco gaajati aciuhi. Jaanoma iicaubo Egipto aivojibo diiboco sihidi agaijuboro Egipto aivojiboti ficuuhi, tolliro bu iija aivojiboti ficuuhi icano.

¹¹ Jaanobuunati paryi ajeba icauhi Egipto jiinjivi, Canaan jiinjivi icano. Jaaneri moheedetemihai idaasuno machutabama chahauhi.

¹² Jaanaa Jacob guubuuhi Egiptovi machutaaco ucuuhununo iicaunoco. Jaaboro iseemeque tahi galluubo moheedetemihai iicaumoco jilliti fuumo tahigo aivo iticoni.

¹³ Jaanohallivi ufuumovi Jose inahabomivi ihimeque imino jafeniuhi. Jaanoti jari Egipto aivojibo gaajauhi Jose yotoco.

¹⁴ Jaanobuunati Jose caanico cuuhuvauhi paryi famoro iyotoma setenta y cincodimoma.

¹⁵ Jilliti Jacob icatuuhi Egipto jiinjivi jahigo guijeveubo. Jahi tolliro mo- heedete paryi guijeveuhi.

¹⁶ Jaamo bacinoco buunati asatyumoro cituumo Siquem onoomañovi Abraham Hamor seemeti nihibamiri anaajeucihojifaño.

¹⁷ Jaanaa Moocaani Abrahamco unuuno ifitivucuudi Egiptovi Israel cu- umi sihidiro ifivuumo guiraatucuuhi.

¹⁸ Jaasumi Egiptovi bohaivojibo icauhi Joseque agaajautibo.

¹⁹ Jaabo muucuumiotoco abañuboro idaasuno mooniuhi moheedeteque atajibaubo iseemeque ijeevesuqui bohono ifivomo iguijevequi, nooboro.

²⁰ Jaasumi Moise fiivuuhi. Jaabo Moocaanidi ovosiuhi. Jaaboco caanimi jaaha tuumuuhi minihibaci, sanihiba icanohachuta.

²¹ Jaasumi ejeevesuboco Egipto aivojibo aicigai aatyimeugoro hiciuboco fiivusuuhi iseemenebadi.

²² Jaamaño Moiseque egiptominaa paryi agaajanoco j#buguumo. Jaamaño mityano ihiimaaboro icahicaubo.

²³ Jaabo cuarentadi ficabava iicacuudi imogooboro fuubo iyoto israelminaaco emeecitoobo.

²⁴ Jahi jaabo atyimeuhi saafi egiptominaafi Israel cuumiooboco idaasuno omoonunoco. Jaabohalliti Moise ijaadaco ihiciqui diiboco gaicaaui.

²⁵ Jaabo esamaahicaui: Tayoto israelmina fine gaajacuumo uujohofeenedi Moocaani diitoco atajasujinoco, nooboro. Jaarunoco iyoto gaajacutihi.

²⁶ Jaano sesevede Moise atyimeuhi samisi Israel cuumiotisi omoonicasunoco. Jaamisico faguubo: ¿Collihi jaamisi samisiro mahamocasihi musuufenicasi? nooboro.

²⁷ Jaanegui inahaboco ahaamubo Moiseque ichimucaruuboro nuuhi: ¿Mijoho ico mohallivi aivojiboti, fagominaafiti icano ficuui?

²⁸ ¿Nacu uco gaicaaujirahi iiji egipcico agaicaauihivaditi? nooboro.

²⁹ Jilli diiboco onoonoco uguubuuboro Moise gaauhi. Jaaboro fuubo Madia jiinjevi. Jahi miseecico gaifimisico seemevaubo siicumifeenevi.

³⁰ Jaabovi cuarentadi ficabavabuunati sicaihigovi Sinai gajii fiitino Moocaani toomominaafi jafeveuhi c#jigaiguihu imohogayihallidi jiganofeenedi.

³¹ Jaanoco aatyimeuboro Moise jabafituuhi. Jaaboro faño imino ihatyimequi ifiitivuubo guubuui Moocaani icooco:

³² Uujoho Moocaani, dihedeete Abraham, Isaac, Jacob icamo uco ejeecivuubo onoonoco. Jaaneri Moise sihiditi veveveve igutuuboro meeciutihi.

³³ Jaaboco Moocaani nuuhi: Dithaipaajeque dujuuvo jino uujoho Moocaani icamaño imino jiinje.

³⁴ Uujoho atyimecuuhi taacuumiminaa idaasuno Egiptovi iicanoco idaasuno acanifonoco guubuucuui. Jaanegui niitehi diitoco taajasuqui. Jaanegui difo ico Egiptovi galluui, nooboro.

³⁵ Moiseque diito itihisuumoro: ¿Mijoho ico aivojiboti, fagominaafiti icano mohallivi ficuui? unuuboco Moocaani galluui aivojiboti, taajasuminaafiti, Moocaani toomominaafi imohogayihallidi c#jigaiguihu jiganoco aatyimeunofeenedi.

³⁶ Jaabo Moise Egiptoti moheedeteque iinusuuhi sihiditi ejeevano mityaco Egipto jiinjevi Tifai Muuifeenevi omoonuboro. Tolliro sicaihigofeenevi cuarentadi ficabava ticovovi moonubo.

³⁷ Jaabo diiboro Moise israelmico nuuhi: Moocaani galluui amihaidi iimaaminaafico amihai nahabomifeenetiti uco iicabadi. Jaaboco: Jii, meneje, nooboro.

³⁸ Jaabo Moise sicaihigofeenevi igaiy#ciumofeeneri iicaubo. Sinai gajivi Moocaani toomominaafi diiboma ihiimaaubo moheedeteferi iicaubo. Jaabo fiivo iimaaco mihaidi agaayiciubo.

³⁹ Jaaruuboco moheedete: Miyaano, nootimo Moocaanico imuguutimo. Jaamoro ijeeb#nofañodi imuguumo Egiptovi dojicuviro uuminoco.

⁴⁰ Jaamoro Aaronco nuumo: Mihimeguehi mihaidi diosmico edee-tavonoco mohimega isigueti. Magaajatihiti millihacho Moise mihaiico Egipto jiinjetiti isivahinibo icahi,

⁴¹ noomoro oroco #ciumoro niivigai seemenetiti eheetavuumoro asimico gaisiraicumoti ihijinita jeecevoti. Jaamoro diibohallivi imo imo icaumo ihuse eetaavotahallivi.

⁴² Jaanoma iicaubo Moocaani diitoti buhigovi minifutuuhi. Jaaboro diitoco niquejeo meeciricoro jeecivusuubo. Jilli Moocaani iimaaminaa aamefaño noocinino:

¿Nacu amiihai Israel miyaminaa uco mejeecivequi asimico magaisiraicuihi cuarentadi ficabava ticovovi sicaihigovi?

⁴³ Tolli icatino. Jilli Moloc onooboco dios noomoro, magaayiciuhi. Tolliro Refan onoobo meecirigaico magaayiciuhi amiihairyo mihijinehejeque mejeecivehicauhi. Jaanoma iicaabo uujoho amiihaico amiihai jiiinijeti sihi tehesino gañiji Babilonia janaanivivi, nooboro.

⁴⁴ Miiro moheedete Egipto jiiinijeti agaaumo Moocaani unuuneguiiha ijiiinijejaagovi imevauro sicaisituviro icahicaumo igomoro.* Jaamañeri Moocaani iijama iicaumo toojafaño tajiiba guisiba bujeque ificuhicauja. Jaaja eetavociniuhi Moocaani Moiseque ifusuuboro: Jilli jei deetavo, unubadi.

⁴⁵ Jaajaco moheedete gaayiciuhi. Jaamoro Josuema ufuusumi satyuumo sita jiiinijeneque udumitituuusumi juvivuumo. Moocaani diito imegati agaasuumo jiiinijeque. Jilli iicaunaa David fiivuuihi.

⁴⁶ Jaabo David Moocaani imefeenevi imihusene icauhi. Jaabo eedebe Jacob Moocaanico miyaavuguuhi. Jaaneguiiha David Moocaani iijaco eetavuujiuubo Moocaani toojafaño iicaqui.

⁴⁷ Jaajaco Salomon eetavuuihi Moocaani iijaco.

⁴⁸ Jaarunaa Moocaani caamovono iicaabo miyaminaa userio eetavotajafaño icatishi. Ihiimaaminaafi unubadi:

⁴⁹ Niqueje tagicinita jiiinije tatyihai jaguisisuta. ¿Jineje iijaco uudi meheetaveji? noobo Moocaani. ¿Nacu comañovi uujoho jaguisiji?

⁵⁰ ¿Nacu uujoho tahuseri paryi fanoovaco eetavehinitishi? nooboro.

⁵¹ Jaano icanaaca amiihai aivo jihovoto, amiihai Moocaanico agaatimobadi, cuhufono aivo amiihai jeebi, amiihai nohojino, amiihai aivo Moocaani Gaijaco mejenaauhicahi. Amiihai caanimihai iicaubadiro amiihai momoonihicahi.

⁵² ¿Cojibogominaafico nacu amiihai edeete idaasuno mooniutishi? Diito gaisiraicuihi sicijetiro diibo Iimiibo asaaujinoco ijibuguumoco. Jaabo jino diibo asaaboco amiihai mahacimoro magaicaausuhi.

⁵³ Amiihai Moocaani toomominaafeenedi tajibaco magaayicihinirumo miyaano meneehicatishi, nooboro.

Esteba Onooboco Guijeniumo.

⁵⁴ Jilli diibo unuunoco uguubuumoro sihidi isifiratumoro igaiñooco ojisuumo Estebajaago.

⁵⁵ Jaarunaa Estebafaño Moocaani Gaija gahaficinibo caamo niquejeque emeeciubo Moocaani imi aricuco atyimeuhi Jesu Moocaani miyanaagueneri julleeciniboma.

⁵⁶ Jaaboro nuuhi: ¡Memeeci! Niqueje afaayacafotonoco atyimehi Miyaminaafibadi Ifiivuubo Moocaani miyanaagonovi icaaboma, nooboro.

⁵⁷ Jaarunaa diito inohojinoco cuhufono afabaacuumoro sefano coovadiivuuihi.

⁵⁸ Jaamoro diiboco itigabaacuumoro tuucuumiti buhigovi satyuumo. Jaamoro saafi sicafehi Saulo onooboco igaachehunoco utuumusumoro diiboco guisibaneri aamiumo.

⁵⁹ Jaabo diiboco aamimaaca Moocaanima iimaaubo Esteba: Aivojibo Jesu, tagaijaco gaayici, nooboro.

* **7:44** Toono jibogogay Exodohaamefaño iicabogocoro jimañovi ficuuihi imino igaaajqui.

⁶⁰ Jaadi ememu#vuuboro sefano gaihivuubo: Aivoj#bo, jino imitico diitohallivi ficuudino, nooboro guijevecuubo.

8

Saulo Miyaavogom#naaco Bucasihi.

(Ga 1.13-14)

¹ Jaamo diiboco agaicaaumofañodi Saulo icauhi. Jaamo tufucuro ticovacuumo Cristoco imiyaavogomoco idaasuno omoon#umo Jerusalevi.

Jaanoti gaacini#umo fahigovavi Judea cuumineri, Samaria cuumineri icano idi#moro minisum#naa fitafutuuhi.

² Jaanaa Estebaco saatoho iimihusene gaifimi icumoro sihidi taaumo.

³ Jaano ticovo Saulo Cristoco imiyaavogomoco bucasiiboro feehicauhi iijanofañodi feehicaubo gaifimi, gaigoomi icamoco #ci#boro civojafaño isatyequi.

Moocaani Iijico Samariavi J#bogomo.

⁴ Jaanaa Jerusaleti ofoocini#umo Moocaani iijico j#bogomoro fahigovadi feehicauhi.

⁵ Felipe Samaria jini#jeri iicacuumivi ufuuboro tuucuumivi Cristoti j#beguehicaubo.

⁶ Jaanoco sihidi miyam#naa igaivomoro guubunichicaumo Felipe ij#bogonoco, sihidi ejevano mityaco omoon#noco aty#memere icano.

⁷ Bu sihidi ij#mima iicamoco buheetesuhicaubo. Jaamo ihij#mi diitoti iinehicauhi gaibacini#moro, bu ifino isifañ#neri #got#mehejeque buheesuhicaubo, itihaiño ifillumoco buheesuhicaubo icano.

⁸ Jiliti tuucuumio miyam#naa imo imo icahicauhi.

⁹ Jaanaa tolliro tuucuumiri icaubo Simon onoobo apichum#naafi iticoni ihapichuco omoon#boro Samaria miyam#naaco abañ#hicaubo: Aivo uujoho miyaabo, nooboro.

¹⁰ Jiliti famooro diiboco guubunichicauhi ihaivoj#tejemaryo. Jaamoro neehicaumo: Jaani aivo miyaano Moocaani mitya, noomoro.

¹¹ Jaabo onoonoco miyaano neehicaumo #cic#jetiro ihapichuri diitoco abañ#hicaumaño.

¹² Jaarunaa Moocaani j#bogoco Cristoti Felipe diitoco ij#buguunegui gaifimi, gaigoomi icamo imiyaavuguumoro nitisuquimaaiuhi.

¹³ Jaanoma iicaubo Simon imiyaavuguumoro nitisuquimaaiuhi. Jaaboro Felipema gataavuubo sihidi ejevano mityaco, bu #fusunoco icano omoon#hicauneri ajabafituuboro.

¹⁴ Jaanoco minisum#naa Jerusaleri iicaumo guubuui samariam#naa Moocaani j#bogoco agaay#ciunoco. Jaanegui tahi Pedro, Jua icamisico galluumo.

¹⁵ Jaamisi tahi #futuudi Moocaanima iimaumisi Samaria miyam#naa Moocaani iijico imiyaavuguumohallivi, Moocaani Gaijaco diito igaay#ciqui.

¹⁶ Tusumihiica saatohoba diitoti Moocaani Gaijaco gaay#ciutihica; jilliro nitisuquimaaiumo Aivoj#bo Jesu momofenedi.

¹⁷ Jaadi Pedromisi diitohallivi ihuseneque ificuuneri jari Moocaani Gaijaco gaay#ciumo.

¹⁸ Jaanoco Simon apichum#naafi minisum#naa miyam#naahallivi ihuseque ificuuneri Moocaani Gaija iniitehicaunoco aaty#meuboro nihibam#co aciguubo:

¹⁹ Uco mahaci toono mityaco, tolliro uujoho tahuseque saatohohallivi ificummo Moocaani Gaijaco igaay#chicaqui, nooboro.

²⁰ Jaanegui Pedro diiboco nuuhi: Paryi dinihibamima ijoho fini; Moocaani aacinoco nihibamiri magaayicahi, neehi fine.

²¹ Idi jino icatino jinofaño ijoho diicatahi. Moocaani imefeene dijeebi ticovotahi.

²² Toono dihimitico deevesu. Jaaboro Moocaanico dillu toono dijeebifaño edesamañoco ico buusujirubeheje.

²³ Miro uujoho ico finicahi aivo sihid dihimiti faafañofaño idiicanoco, aivo imitifaño cuhufono isicinicuunoco, nooboro.

²⁴ Jaanegui Simon apichuminaafi iimusuhi: Moocaanima tahallivi mihi-
imaa. Toono uco monoonofaño idasuno icadino, nooboro.

²⁵ Jaadi Pedromisi Jesuti, Moocaani iijiti icano ihiimaahicaudi jibeguehicaumisi taajasuhijico Samaria jiiñje cuuminovi. Jaadi dojicuviro uumiumisi Jerusalejaago.

Felipe Etiopia Jiiñjeminaafima.

²⁶ Jaanobuunati Felipeque Moocaani toomominaafi nuuhi: Gañiivoobo, difo gadihibahachuta Jerusaleti sicaihigo Gasa onoomañodi ofocinijiri, nooboro.

²⁷ Jaanegui Felipe agañoivooboro ufuubo atyimeuhi gaigooco agaajatibo etiopiaoboco; aivojigo tajibaminaafi Candace onoogo, etiopiaminaa aivojigo, nihibami ficuminaafi Jerusalevi Moocaanima ihiimaaqui ufuubovi.

²⁸ Jaabo dojicuviro ijiñjejaago uhuumiubo ijeejimi meenegafaño giciniiboro finicahicauhi Moocaani iimaaminaafi Isaia aameque.

²⁹ Jaanaa Moocaani Gaija Felipeque nuuhi: Fiitivo diibovi, nooboro.

³⁰ Jaanegui Felipe diibovi ifiitivuubo Isaia aameque ihiimaasunoco guubuhi. Jaanegui diiboco dilluubo: ¿Naa gaajahi toono idiimaasunoco? nooboro.

³¹ Jaanegui diiboco iimusuubo: ¿Mijoho bu uco ijibegueneri gaajajirahi? nooboro Felipeque iicojivi coovaubo.

³² Jaano jilli toohaamefaño onoonoco finiciboro feehicaubo, jilli noonoco: Ovejaco igaicaaqui iicanicibadi satyuumo; ajashu ovejaco ijeeneque iquitimoguiino iimaatibo iicanicibadi diibo iimaautihi.

³³ Diiboco guinonumo, miyaano icatineri. Ifico agaicaaumoro jiiñjehalliti gañnumo. ¿Jaabo iyaachimihaiti mijoho jibeguejirahi? onoonoco.

³⁴ Jaaboro diibo ihetiopiaobo Felipeque dilluui: Uco dibogo. ¿Midditi jilli iimaaubo Moocaani iimaaminaafi, ifiitiro nacu sifiti? nooboro.

³⁵ Jaanegui diibo ihiimaasumañoti Felipe ticonuhi Jesuti diiboco ijibuguubo.

³⁶ Jaamisi nifaihu iicaumañodi afatyuhi ihetiopiaobo Felipeque nuuhi: Jimaño nifaihu icahi fine uco nitijitirahi, nooboro.

³⁷ Jaanegui Felipe diiboco nuuhi: Paryi dijeebimaryo imiyaavogohachijii, nooboro.

Jaanegui diibo iimusuhi: Miyaaveguehi Jesucristo Moocaani Achi iicanoco, nooboro.*

³⁸ Jaanegui imeenegaco jullehacusuubo. Jaadi samisi teehifa iniituudi Felipe diiboco nituhi.

³⁹ Jaanaa iteehifañoti ihiinuudi Moocaani Gaija Felipeque satyuuhi. Jaaboco ihetiopiaobo siino atyimecuutahi jilli imo imo fuucuubo ijihairi.

⁴⁰ Jaanaa Felipeque Azoto onoomañovi atyimeumo. Jaabo fuuhi tuucuumi-
jeri taajasubogoco jibogoooboro Cesareavi ifutuubo.

* **8:37** Sahaamefaño toversiculoco ficuutimo.

9

*Jilli Saulo Moocaani Gaijari Fiivutuuhi.**(Hch 22.6-16; 26.9-18)*

¹ Jaanohachuta Saulo suufenitiibo Jesuco imiyaavogomoco gaicaaugooboro feehicauhi. Jaaboro fuubo sacerdotemi aivojibojaago.

² Diiboco aameneque acaatiniiboro ihaciqui Damasca sinagoga-jaminaafico ihaciteque. Jaaboro Jesu jibogo iijifañodi iicamoco gaigoomi, gaifimi icamoco isisiiboro Jerusalevi civojafaño isatyequi.

³ Jaabo ufuubo Damascati fiitacuuruubaaca imimañobati niquejefañoti diiboco achiciuno.

⁴ Jaaneri Saulo baavi aacutuubo guubuuhii niquejefañoti diiboco unuunoco: Saulo, Saulo, ¿collihi uco bucasihii? unuunoco.

⁵ Jaanegui Saulo iimusuuhi: ¿Mijoho nacu mijoho aivojibo? nooboro.

Jaanegui diiboco iimusuuno: Uujoho diiboro Jesu mijoho uco ubucasiibo.*

⁶ Jaanegui Saulo iimusuuhi: Aivojibo, ¿nacu milli iicanoco diimeguehi? nooboro.

Jaanegui diiboco nuuno: Gañiivoobo difo tuucuumijaago tahi ico iijibeguequi omoonijinoco, noonoro.

⁷ Jaaneri Sauloma ufuumo sihidi igutuuhi. Tolli onoonoco uguubuumoro jaarumo miñhaiñoobaco atyimeutihii.

⁸ Jaadi Saulo baati agañiivuudi emeeciuruubo atyimecuutihii. Jaanegui diiboco ihuseti agaayicumoro Damascjaa satyuumo.

⁹ Jahi icaubo mifucuci, safucu idiño jinejebaco machutiibo, adutiibo, atyimetibo icano.

¹⁰ Jaanaa Damascavi icaubo saafi Anania onoobo Cristoco imiyaaveguehicaubo. Jaabovi Jesu buhugaavuhii. ¡Anania! nooboro.

Jaanegui diibo iimusuuhi: Juu icahi Aivojibo, nooboro.

¹¹ Jaanegui Aivojibo diiboco nuuhi: Gañiivoobo difo jiihai ticovoji onoojiri. Jaaboro Juda iijafa foobo dillu Saulo tarsoobo Moocaanima ihiimaaboco.

¹² Jaabo gaijafaño Anania onooboco atyimehi asaaboro ihuseque ifihallivi ificuuneri siino aatyimeneque, nooboro.

¹³ Jaanegui Anania nuuhi: Aivojibo, famoova uco diiboti jibeguehicahi paryi Jerusalevi ico imiyaavogomoco imitino omoonihicanoco.

¹⁴ Toonegui saabo juuga sacerdotemi aivojito iijima paryi dimomoco imiyaavogomoco isisiqui, nooboro.

¹⁵ Jaarunaa Jesu diiboco nuuhi: Difo, diiboco uujoho icicuubo siijinijeminaaco ihaivojitoco tolliro israelmi icamoco taajico iijibeguequi.

¹⁶ Jaaboco uujoho gaajasuji tahalliti sihidi idaasuno iicajinoco, nooboro.

¹⁷ Jaanegui Anania ufuuboro Saulo iicauhigo jicafutuubo. Jaaboro ihuseque ihallivi ificuuboro diiboco nuubo: Nahabo Saulo, Aivojibo Jesu ivi jiihaivi asaahinisuu ajafevehiniibo uco dijaa galluuhi, jaabo siino daatyimehi, jaabo Moocaani Gaijaco gaayicihii icano, nooboro.

¹⁸ Jaasumiro Saulo aalliifañoti aifuuno taavaabo meehebadii jeevano. Jaasumiro Saulo agañiivuuboro nitisuquimaaiubo.

¹⁹ Jaadi jari siino amachuudi sefatuubo. Jaadi gueenejisuno icaubo Damascavi Cristoco imiyaavogomoma.

Damascavi Saulo Jibeguehi.

* 9:5 Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Hiro difico daivuvusuhi oono Buey ihabajaabo imogobadi iicanoco imogotiiboro iinoro fegañi niqueque itivadiivooboro icanicibadi, nooboro, onoonoco.

20 Jaasumitiro Saulo jicafutuhi sinagogajanofaño ijibogoobo: Jesu Moocaani Achi, nooboro.

21 Jaanoco paryi uguubuumo ajabafitomoroo neehicauhi: ¿Nacu jaani icatibo Jerusalevi Jesu momoco imiyaavogomoco idaasuno omoonihicaubo icatino? Miïro tooneguiiha juu saahinibo jimañootoco isisiboro sacerdotemi aivojitojaago isatyequi. noomoro.

22 Jaarunaa Saulo gaajano jibeguehicauhi Jesucristo iicanoco. Jaabo Damascavi iicamo judiomico ihiimaari mitasuhicaubo.

Saulo Judiomi Taajahi.

23 Jaanobuunati goovacuutinoti sanoomiro judiomi iimaacasiuhi Sauloco igaicaauqui.

24 Jaamoro fucuhachuta, cujehachuta icano tuucuumi guhugaco cacihicaumo diiboco igaicaauqui. Jaanoco Saulo gaajaciuhi.

25 Jaanogui miyaavogominaa jiiibaifaño diiboco jihacuumoro fucu tuucuumi mecuhallidi baavi iniitusuneri taajaubo.

26 Jaadi Saulo Jerusalevi ifutuudi tomaño miyaavogominaama igataavequi mooniuruubo. Jaarunaa diiboco ñihicuguumo: Fine miyaavogominaafi icatibehiica, noomoro.

27 Jaarunaa Bernabe diiboco minisuminajaa saatuuhi. Jaaboro diitoco jibuguubo Saulo jahaivi Cristoco aatyimeuboro uguubuunoco, Damascavi Cristoti ñihicugotibo jibeguehicaunoco icano.

28 Jaadi jari Saulo Jerusalevi ifitafutuudi diitoma gataavuubo.

29 Jaabo ñihicugotibo Jesucristoti iimaahicaubo. Judiomi, griego iijiri ihiimaahicaumoma jenaucasiiboro feehicaubo. Jaanoma iicamo diiboco gaicaauguumo.

30 Jaanoco inahabomi agaajacuumoro Sauloco satyuumo Cesareavi. Jaamañoti diiboco Tarsovi galluumo.

31 Jaamaño faacuumivavi miyaavogominaa famooro imino icacuuhi, judeaoto, galileaoto, samariaoto icamo quehecutomoroo feehicauhi Moocaani ñihicufaño icamoro, Moocaani Gaija aamusuneri guiraatomoro feehicaumo.

Enea Onooboco Buheetesuhi.

32 Jaasumi Pedro inahabomico meeciboro efeehicaubo ifutuuhi Lidavi, tomañeri iicamoco emeecituubo.

33 Jahi atyimeubo Enea onooboco ifi iniinovaneri sahuse juugahuseti mificabaci, saficaba icano ticovovi igotibo iicahicauboco. Jaabo icigaiijefaño siuciniiboco.

34 Jaaboco Pedro nuuhi: Enea Jesucristo ico buheesuhi, gañivoobo dicigaiijeque dimibachu, nooboro.

Jaasumiro Enea gañivuuhi.

35 Jaanoco paryi lidaminaa, sarominaa icamo aatyimeumoro iheedehiico ejeevesuumoro Cristoco miyaavuguumo.

Dorca Iguijeveque Buheetesuhi.

36 Jaasumi Jope cuumivi icaugo Cristo miyaavogominaago Tabita imomo iicagoco griegomi iijiri Dorca eneehicaugo. Jaago imino miyaminaaco moonihicauhi ñdaasumehejeque sinehejeque acihicaugo.

37 Jaasumi Dorca iguihuvaugo guijeveuhi. Jaagoco imino ejeesuumoro caamo iicamecufaño ficuumo.

38 Jaanaa Jope cuumi, Lida cuumiti fiituuhi. Jaacuumiri Pedro iicaunoco miyaavogominaa uguubuomoro miimisiico galluumo diibojaago jibeguetequi: Jopevi goovano disaa, noomoro.

³⁹ Jaanegui Pedro diitisima fuuhi. Jaabo #futuudi Dorca ifi icahigovi diiboco satyumo. Jaabohallidi paryi fibaijito gaigoomi meeciguuhi taamoro igaachehunoco Dorca ubuheeusumi diitedi eheetavehicaunoco ifusuhicaumo.

⁴⁰ Jaanegui Pedro paryi famoocoro jahisi iinusuhi. Jaadi ememu#vuuboro Moocaanima iimaubo. Jaaboro diigo chuumuhuco emeciuboro nuuhi: Tabita gañiivo, nooboro.

Jaasumiro emeciugo Pedroco aatyimeugoro cas#vuuhi.

⁴¹ Jaanegui ihuseti diigoco agaayiciuboro gañiyiciubo. Jaaboro inahabomi, bu fibaijito icamoco ocoovauboro #fusuubo buheecuugoco.

⁴² Jaanoco paryi Jope cuumiminaa uguubumoro saatoho sihidi Cristoco miyaavuguuhi.

⁴³ Jaadi Pedro tuucuumivi guenene icauhi asimimeehene imibachuminaafi Simon onoobo iijafaño.

10

Cornelio Onoobo Pedroco Cuuhuvahi.

¹ Jaanaa Cesarea cuumiri icaubo Cornelio onoobo italianomi Amocasiminaa onoomo aivoj#bo.

² Jaabo paryi iijaminaama Moocaani ñhicufaño icahicauhi. Jaabo sihidi nihibamico acihicaubo judiomiguiiha #daasumoco ihamusuqui. Jaabo saicino Moocaanima iimaahicaubo.

³ Jaanaa safucu imohonohalliti nihiba iicaaberi gaijafaño imino atyimeubo Moocaani toomominaafi diibojaa asaanoco. Jaabo diiboco: ¡Cornelio! noovaubo.

⁴ Jaaneri Cornelio sihidi iigutuuboro diiboco ih#finiciuboro dilluuhi: ¿Milli Aivoj#bo? nooboro.

Jaanegui itoomominaafi diiboco nuuhi: Moocaanima idiimaahicanoco guubuucuubo, judiom #daasumoco adaamusuhicanoco gaajacuubo icano.

⁵ Jaanegui gallu Jope cuumivi saatohoti Simon Pedroco ihicitequi.

⁶ Oono Simon onoobo asimimeehene imibachuminaafi iija muuaijniri iicajafaño iicaaboco. Jaabo #cobegueji omoonijnoco, nooboro.

⁷ Jaanegui itoomominaafi diiboma ihimaauboro ufuunobuunati Cornelio coovauhi saafi soldaom#oboco Moocaani iijiminaafi inahaboniminaafico, bu miimisiiici iicoj#m#naatisima.

⁸ Jaaboro diitoco imino ij#buguuboro Jopevi galluubo.

⁹ Jaano sesevedi diito Jopeti fiiticuunaaca Pedro caamovi fuuhi iijahallivi gadi#ba Moocaanima ihimaakuhi.

¹⁰ Jaaboco sihidi ajeba aivuuneguiiha imachuqui diibedi eheetavuumaaca gaijaco atyimeubo,

¹¹ niqueje afaayacafotonofaño#niituuno baavi gaachehubaryutyigababadi jeevano fahigovati duujecinino.

¹² Jaanofaño faaboho asim #cauhi iguenemeheje itihaiño iicameheje, faaboho joomi, faaboho jininom #cano.

¹³ Jaanaa Pedro guubuuhi niquejefaño# diiboco unuunoco: Pedro, gañiivohi diitoti gaicaaubo diidu, onoonoco.

¹⁴ Jaanegui Pedro iimusuuhi: Chahano Aivoj#bo, uujoho duutat#hi jihovonoco #dicunoco, nooboro.

¹⁵ Jaanegui siino diiboco nuuno: Moocaani: Imino, onoonoco #joho: #dicuno, needino, noonoro.

¹⁶ Mifooci, safo icano iniituunoro caamo niquejefaño fuucuuno.

¹⁷ Jaano esamaajeri Pedro: ¿Milli fine eneejiruno? nooboro icaunaaca Cornelio agalluumo Simon iijaco dilluumoro ufuumo iguhugavi ifutuuhi.

¹⁸ Jaamoro sefano dilluumo: ¿Naa jijafaño Simon Pedro onoobo icahi? noomoro.

¹⁹ Jaanaa Pedro gaijaco aatyimeuno esamaajeri icauboco Moocaani Gaija nuuhi: Meeci johono miimisiici, saafi icamo ico guinehi.

²⁰ Gañiivo. Jaaboro niitoobo bañimo nootiibo diitoma difo. Uujoho diitoco agalluumo, nooboro.

²¹ Jaanegui Pedro niituuhi baavi Cornelio agalluumojaago. Jaaboro diitoco nuubo: Uco amihai miguiinehi. ¿Jaamo jinejefiri masaahi? nooboro.

²² Jaanegui diiboco nuumo: Aivojibo Cornelio agalluuneguiiha. Imihuseebe Moocaani ñhicufa iicaabo. Jaaboco famooro judiomi agaijibo. Jaaboco Moocaani tomominaafi nuuhi: Pedroco cuhuva. Jaabo iijico guubuui, eneneguiiha masaahi, noomoro.

²³ Jaanegui Pedro diitoco jaahevesuui. Jaamo tufucu toono diiboma cigauomo. Jaano sesevedi Pedro diitoma fuuhi. Jaaboma saatoho inahabomi gataavuui Joperi iicaumo.

²⁴ Jaano sesevedi ifutuumo Cesareavi Cornelio iyotoma igataavominaaco iigaiyiciumoma diitoco utuumuuhigo.

²⁵ Jaanaa Pedro Cornelio iijavi ifutuuhi. Jaaboco Cornelio idilluuboro iguiino memuvuubo Pedroco iimequi.

²⁶ Jaarunaa Pedro diiboco gañiyiciuhi: Dulleeve, uujoho tolliro ibadiro miyaminaafi, nooboro.

²⁷ Jaaboma ihiimaaboro fañoojavi ufuubo atyimeuhi sihidu miyaminaa igaicinimoco.

²⁸ Jaanegui Pedro nuuhi: Amihairyo magaajahi sacerdotemi neefihi imijitiruno judiomiobo siicuumornelio iijavi ifutuuhi. Jaaboco Cornelio idilluuboro iguiino memuvuubo miooboma agataavoboro diibo iijafa ofoono onoonicinoco. Jaarunofaño uco Moocaani jibeguehi sitaaco idicumo mihinivamo needino, nooboro.

²⁹ Jaaneguiiha amihai uco mucuuhuvanoco milli nootiibo saahi. ¿Jaamo jinejeguiiha uco mucuuhuvahi? nooboro.

³⁰ Jaanegui Cornelio iimusuuhi: Igueenemeheje fucuva mihicacuui jisumi nihiba icaaberi jaahe machutiibo iijicuuvu Moocaanima iimaanaaca uuvu jafevehinibo gaifi aricuchehufa jicinibo.

³¹ Jaabo uco neehinihi: Cornelio, Moocaani guubuui idiimaanoco gaa-jacuubo idaaumoco adaamusuhicanoco.

³² Jaanegui gallu Jope cuumivi saatohoti Simon Pedroco ihicitequi asimeehene imibachuminaafi tolliro Simon onoobo iija muuaijiniri iicajafa icaaboco. Jaabo asaadi ima iimaajiibo, nooboro.

³³ Jaanegui galluuhi tsumiro ico ihicitequi. Jaabo imino saahi. Jaanegui jino famooro Moocaani imefeene mihicahi. Moocaani ico atajibanoco mihimeguehi muguubunoco, nooboro.

Cornelio Iijafaño Pedro Jibeguehi.

³⁴ Jaanegui Pedro ticoniui nooboro: Jari jisu gaajahi Moocaani sabadiro miyaminaaco agaijinoco.

³⁵ Sabadiro agaayicinoco fahigova miyaminaati diiboco ñhicugomoro imino iicamoco.

³⁶ Miho Moocaani iimaauhi Israel cuumiminaaco sajeebi icano jibogoco iijibuugubo Jesucristofenedi. Jaabo diibo famoo Aivojibo.

³⁷ Amñhairyo imino magaajacuuhi paryi judiomi jinijevi iicaunoco. Mñro Jua jibogoboro inihicaunobuunati.

³⁸ Galileavi jilli ticovauno Moocaani Jesu Nazareoboco Gaijaco imityama aciubo. Jaaneri feehicaubo imino mooniboro iimitino ijima iicamoco taajasuuboro feehicaubo. Jilli mooniboro feehicaubo Moocaani diiboma iicaumaño.

³⁹ Jaanoco mñhai magaajahi Jesu Jerusale cuumifaño, paryi Judea jinijevi icano omoonihicaunoco. Jaaboco agaicaaumoro imohobujevi tetecuumo.

⁴⁰ Jaaruuboco Moocaani buheetesuhi mifucuci, safucu icanoti. Jaabo mñhaivi jafeveuhi.

⁴¹ Jaaruno famooviro jafevetiibo mñhaiviro jafeveubo mñhaico iticonitiro Moocaani toono gaajaminaati iicumovi. Jaaboma mñhai mamachumoro mahaduhicauhi iguijeveubo ubuheeteunobuunati.

⁴² Jaabo mñhaico galluuhi miyaminaaco mijibeguequi Moocaani diiboco iguijevemehallivi, ubuheemehallivi icano Aivojiboti ificuunoco mijibeguequi icano.

⁴³ Tolliro famooro siicijetiro Moocaani iimaaminaa Jesuti iimaauhi: Paryi diiboco imiyaavogomo diibofenedi taajaji, noomoro. Jaanoco Pedro nuuhi.

Judiomi Icatirumo Moocaani Gaijaco Gaayicahi.

⁴⁴ Pedro ihiimaanaacaro Moocaani Gaija niituuhi paryi diibo jibogoco uguubuniciumohallivi.

⁴⁵ Jaaneri sihidi jabafiituumo judio miyaavogominaa Pedroma asaumo, tolliro judiomi icatirumoco, Moocaani Gaijaco aaciuneri,

⁴⁶ bu tolliro sijijeri ihiimaamoro Moocaanico imehicaumo icanoco uguubuumoro.

⁴⁷ Jaanegui Pedro nuuhi: Jaanegui, ¿mñjoho bu collihi neejirahi nifaihuri nitiratimo iicaqui mñhaibadiro bu Moocaani Gaijaco agaayicicumoco? nooboro.

⁴⁸ Jaanegui tajibaubo diito initsuquimaaiqui Jesucristo momofeenedi. Jaadi Pedroco ifiitunegui diitoma gueenejisuno icaubo.

11

¹ Jaanaa saatoho minisuminaa, inahabomi icamo Judeari iicaumo guubuhi tolliro siicumimoto icarumo Moocaani jibogoco agaayiciumoco.

² Jaanaa Pedro Jerusalevi agaseuboco saatoho judiomi miyaavogominaa itihisuumoro, nuuhi:

³ ¿Collihi judiomi icatimojaago edeeguejeebere diitoma machuhi? noomoro.

⁴ Jaanegui Pedro diitoco jibuguuhi fanootiro nijequevi tahi iicaunoco.

⁵ Jilli nooboro: Uujoho Jope cuumivi iicahinisumi Moocaanima ihiimaahinibo atyimehinihi gaijafaño gaachehubaryutyigababadi jeevanoco fahigovati duujecinino niquejefañoti tajaa iniitonoco.

⁶ Jaanegui imino atyimequi emeeciibo atyimehinihi fanoo asimi igueene-meheje itihaiño iicamehejeque, ññhicufimoco, jininimomico, agahafomehejeque icano.

⁷ Jaanaa niquejefañoti uco onoonoco guubuhi: Pedro gañiivo. Jaaboro diitoti gaisiraicibo diidu, onoonoco.

⁸ Jaarunaa uujoho neehinihi: Chahano, Aivojibo, uujoho duutatihii hovono idicunoco, nooboro.

⁹ Jaanegui niquejefañoti siino uco noonoco: Moocaani iimibachucuunoco ijoho: Idicuno, needino, noonoro.

¹⁰ Jaanoro mifooci, safo icano niituuhi. Jaanoro niquejefa siino fuucuuno.

¹¹ Jaanaaca miimisiici, saafi icamo ifutuuhi uujoho icaujavi uco #civamo Cesarea cuumiti agalluumo.

¹² Jaanegui Moocaani Gaija uco diitoma galluuhi bañigotiibo difo, nooboro. Jaanegui sahuse juugahuseti saafi icamo uuma fuuhi. Jaamoma saafi iijafa majaanaveuhi.

¹³ Jaabo m#haico j#baguehi Moocaani toomominaafico aatyimehiniibo ujulleveebere diiboco eneehininoco: Saatohoti Jope cuumivi gallu Simon Pedro onooboco ihicitequi.

¹⁴ Jaabo ico j#bagueji diijaminaama ataajajinoco, nooboro eneehininoco.

¹⁵ Jaanegui uujoho ihiimaabo ticovahininaacaro Moocaani Gaija diitohallivi niitehinihi iticoni m#haihallivi iicaubadi.

¹⁶ Jaanoti uujoho esafetehinihi Jesu unuunoco: Miyaano Jua nifaihuri nituhi. Jaanoti am#hai miniticafejeji Moocaani Gajari, unuunoco.

¹⁷ M#hai Aivoj#bo Jesucristoco mimiyaavuguusumi aacicuubadiro diitoco aacicuunoco. Jaanegui uujoho miyaminaafiro, ¿milli Moocaanico jenaaujirahi? nooboro.

¹⁸ Jaanoco Jerusaleri iicaumo inahabomi uguubuumoro l#viuhi. Jaamoro Moocaanico imuumo: Jaanegui tolliro Moocaani siicumimoto icarumo iheedehifico ejeevesumoco acihi ifinijitino ifico, noomoro.

Antioquia Cuumivi Moocaani Iija Icano.

¹⁹ Esteba onooboco agaicaaunotiro saatoho miyaavogominaaco idaasuno omoonunoti sanoodimo gaaciniuhi Feniciavi, Chiprevi, Antioquiavi icano. Jahi jaamo Moocaani iijico j#baguehicauhi saatohocoro judiomico sitaaco j#bogatimo.

²⁰ Jaarunaa saatoho Chipre, Cirene icano miyaavogominaa Antioquia cuumivi #futuumo judiom icatirumoco j#buguuhi Jesucristo Moocaani Achi j#bogoco.

²¹ Jaamoma Moocaani mitya icahicauhi. Jaamaño sihidi saatoho iheedehiijico ejeevesuumoro Aivoj#bo Jesuco miyaavuguumo.

²² Jaanoco Jerusaleri iicaja Moocaani iijaminaa uguubuumoro Bernabeque galluumo Antioquiavi.

²³ Jaabo Bernabe #futuubo atyimeuhi Moocaani imihuseri diito imino iicanoco. Jaaneri imo imo iminifutuuboro diitoco faj#niubo sefano ijeeb#co omoonimoro Aivoj#bo Jesucristo iijifañoro iicaqui.

²⁴ Jaabo Bernabe imihuseebe Moocaani Gaija ijeeb#fa icaabo sihidi miyaavogoobo. Jaamaño sihidi miyaminaaco Jesucristodi icihicaubo.

²⁵ Jaanobuunati Bernabe fuuhi Tarso cuumivi Sauloco #cituubo. Jaaboro Antioquiavi satyuubo.

²⁶ Jahi Cristoco imiyaavuguumoma icaumisi saficaba Antioquiavi sihidi miyaminaaco j#bogomisiro. Jaamañovi iticoni Antioquiavi momonimo miyaavogominaaco Cristotati.

²⁷ Jaasumi Moocaani iimaaminaa Jerusaleti fuumo Antioquiavi.

²⁸ Jaanaa diitoti saafi Agabo onoobo inahabomifeeneti ujulleveuboro Moocaani Gaija diiboco unuunoco nuubo: Fanoo jiinjevero aivo sihidi ajeba icaji, nooboro. Jaano icauhi aivoj#bo Claudio onoobo ataj#bausumi.

²⁹ Jaanegui Antioquiari iicau miyaavogominaa esamaaiumoro inahabomi Judeari iicaumoja nih#bamico galluumo inehejema iicaudimo aaciunehejeque icano.

³⁰ Tolliro bu Moocaani iija quillahutojaago galluumo nih#bamico Bernabe, Saulo icamisima.

12

Cristotaco Idaasuno Moonimo.

¹ Jaasumi aivojii^{bo} Herode* ticoni^uhi Cristotaco idaasuno omoonⁱubo.

² Jua nahabo Jacoboco aamigari gaicaasuubo.

³ Jaano judiomidi iimiunegui Herode Pedroco sisisuubo Pascua jii**ba**imosumi.

⁴ Jaaboco isisisuuboro civojafaño ficusuubo. Jaaboco igueenemehejedihai^{va} icamo toomominaa teemehicauhi ifahaiva ticovovi igueenemehejedimova icamo. Jaaboco Pascuabuunati miyaminaa imefeenevi iinusugub^o.

⁵ Jaabo Pedro civojafa icaaboco imino teemehicaumo. Jaarunaa Cristota diibohallivi suufenitimo Moocaanico dilluhicauhi.

Moocaani Pedroco Civojafañoti Iinusuhi.

⁶ Jaanaa Herode Pedroco miyaminaa imega ihinusuujino ijicuuviofucu Pedro miimisici soldaomisifeene cigahicauhi mihici jigaiñehiciri siscinibo tolliro saatoho icivoja guhuga imegaco teemehicauhi.

⁷ Jaanaa Moocaani toomominaafi icivojafaño jafevevauhi. Jaaneri paryi icivojafaño achiciuhi. Jaadi Moocaani toomominaafi Pedroco imecuhuti ganiciuhi ihaiquequi. Goovano gañiivo, nooboro.

Jaasumiro Pedroti ijigaiñehi ihuseti acutuuhⁱ.

⁸ Jaaboco Moocaani toomominaafi nuuhi: Diniivigai meeheque kuhufono siyaavoobo ditihai**pa**ajeneque dicamaje, eneenegui Pedro jicamaaiuhⁱ.

Jaadi siino Pedroco nuubo: Simon, diijeebutachehuco gafai**vo**obo tadyojicuti disaa, nooboro.

⁹ Jaanegui Pedro idojicuti saauhi: Fine jilli tigahi, nooboro itoomominaafi omoonunoco.

¹⁰ Jaamisi ticoni^uhi afatyumisi imegari iicautoomominaaco. Jaanohallivi iicaumoco icano afatyuudi ifutuumisi jigaiño guhuga jahisivi ifotocinihugavi jaahuga iinoro faayacafutuuhⁱ. Jaaneri ihinuumisiro jihairi fuumisi. Jaanaa itoomominaafi diiboti imimañobati sihi minifutuuhⁱ.

¹¹ Jaadi jari Pedro imino eesafutuuboro nuuhi: Jari gaajacihⁱ miyaano iicanoco. Moocaani jahi itoomominaafico galluuhⁱ uco Herode useti, judiomi omoonjirunoti icano itaajasuqui, nooboro.

¹² Jaanoco esamaaiboro Pedro fuuhi Maria, Jua Marco onoobo seeji iija**ja**ago. Jahi sihidⁱ miyaminaa igaicini^uhi Moocaanima ihima**aa**umo.

¹³ Jaabo ifutuuboro jahisio guhugaco tutucutuubo. Jaanegui bagocaja Rode onoogo iinuuhⁱ: ¿Mijoho fine? noogoro emee**ci**togo.

¹⁴ Jaago Pedro ico iicanoco uguubuugoro imo imo iminifutuugoro iguhugaco faayicutigoro jina**fa**tyuugo ijibogotogo Pedro iguhuga imegavi iicaunoco.

¹⁵ Jaanegui diigoco nuumo: Jilli fine degavehi, noomoro.

Jaarunaa diigo: Miyaano, noogoro jenaauhicauhi.

Jaanegui nuumo: Diibo icatino fine jilli diibo gaija, noomoro.

¹⁶ Jaarunaa Pedro suufenitibo iguhugaco tutucuhicauhi. Jaanegui iguhugaco afaayicum^o diiboco aatyimeumoro jabafiituuhⁱ.

¹⁷ Jaanegui Pedro diitoco ihuseri faguuhⁱ llivi iicaqui. Jaaboro diitoco jibuguubo Moocaani diiboco civojafañoti ihinusuunoco. Jaaboro jilli Jacooboco, saatoho monahabomico icano mijibogo, nooboro si**hi**govi fuubo.

¹⁸ Jaanaa meseseveudi icivoja toomominaa ñaavocasiuhⁱ: ¿Milli Pedro cuuca icahi? noomoro.

* **12:1** Herode Agripa onoobo. Jaabo Herode Imityaabo onoobo iyaachi.

¹⁹ Jaamoco Herode guinusuuhi. Jaarumo aatyimeutinégui diitoco: ¿Mili jana taajaabo? nooboro itoomominaaco gaisiraicisuubo. Jaaboro Herode Judeati ufuuboro Cesarea cuumivi icatuubo.

Herode Guijevehi.

²⁰ Jaabo Herode sifiratuuhi Tiro, Sidon icamo miyaminaajaago. Jaanegui diito sabadiro ihiimaacasiumoro saamo Herodejaago. Iticoni Herode iija aivojibo Blasto onooboco nihibamico jaaduumo diitohallivi ihiimaaqi. Jaabofenedi Iherodeque dilluumo sajeebhi iicaqui diibo jiinijeti machutaaco agaayicihicauneguiiha.

²¹ Jaanegui Herode diitoco tufucu jei masaa unuufucu, ihaivoji gaachehuco ijicafutuuboro ihaivoji gicinitafa casivuubo. Jaaboro diito imefeenevi iimaaubo.

²² Jaaneri miyaminaa coovadiinamaaiuhi: Jino ihiimaabo miyaminaafi icatibo Moocaaniri! noomoro.

²³ Jaasumiro Moocaani toomominaafi diiboco chuumusuuhi Moocaanico iimuunoco diiboro agaayiciumaño. Jaasumiro guijeveubo jijoho uduuneri.

²⁴ Jaano ticovo Moocaani iiji guiraatonoro feehicauhi fahigovadi ijibegueneri.

²⁵ Jaadi Bernabemisi idudicamaajequé imivuudi Jerusaleti dojicuviro uhumiumisi Jua Marco onooboco satyuumisi.

13

Bernabe, Saulo Icamisi Ticonihi Siicumijaa Ofoomisi.

¹ Jaanaa Moocaani iimaaminaa icauhi Antioquiari iicaja Moocaani iijafaño. Jaamou diito jibogominaa Bernabe, Simon Civucu onoobo, Lucio cireneobo, Manae onoobo Galilea aivojibo Herode* cojivi ifiivuubo, Saulo icamo.

² Jaamo safucu igaivuumo Moocaanima machutimo iimaaqi. Jaamo machutimo Moocaanima ihiimaumaaca Moocaani Gaija nuuhi: Bernabe, Saulo icamisico ijeevadi uudi mudugaacu diitisico toono dudicamaajejaa ucuuhuvaunojaago, noonoro.

³ Jaanegui saatoho jibogominaa machutimo Moocaanima ihiimaunobunati ihuseneque diitihallivi ificumoro diitisico galluumo.

Jibogominaa Chipre Chugaivi Jibeguehi.

⁴ Jaamisico Moocaani Gaija agallunegui Bernabe, Sauloma icamisi fuuhi Seleucia cuumivi. Jaamañoti muuairi fuumisi Chipre chugaivi.

⁵ Jaamisi Salamina cuumivi ifutuudi judiomí sinagogajanofaño Moocaani iijico jibeguehicaumisi. Jaamisima Jua Marco onoobo fuuhi diitisico ihamusuqui.

⁶ Jaamo tuchugairiro efeehicamo Pafó cuumivi ifutuuhi. Jahi atyimeumo judiomioobo BarJesu onoobo maaimoco. Jaabo bañihicauhi: Uujoho Moocaani iimaaminaafi, nooboro.

⁷ Jaamaaimo Sergio Paulo onoobo aivojibo fanoovaco gaajaabo cojiri icahicauhi. Jaabo ihaivojibo cuuhuvauhi Bernabe, Saulo icamisico Moocaani iijico iguubuqui.

⁸ Jaarunaa tomaaimo griego iijiri Elimas onoobo diitisico jenaauhicauhi ihaivojibo imiyaavugujiruneguiiha.

⁹ Jaanegui Saulo icaruubo Pablo onoobo Moocaani Gaija ijeebifaño gahaficinibo diiboco imino ihifiniciuboro nuuhi:

* **13:1** Herode Antipa onoobo. Mc 6.14; Lc 3.1; Hch 4.22.

10 ¿Bañiñiiraminaafi iji seemene idiicaabo, idiimiti#bo miyaano j#heveminaafi idiicaabo! Iticovoji Moocaani j#haico, ¿collihi suufeniti#bo ciryu ciryu mooni#boro diicahicahi?

11 Jisu ico Moocaani use aamiji dihaalli ico ijaabavequi. Jaabo nihiba seseequ atyimet#bo diicahi gueenene, nooboro.

Jaasumiro c#vono diibedi minifutuuno aimuufaibadi. Jaaneri dud#vi icaubo. Jaanegui saatohoco guinuubo ihuseti agaay#cimoro diiboco isatyequi.

12 Jaanoco ihaivoj#bo aatyimeuboro miyaavuguhi. Jaaboro Moocaani iijico i#bogonoco uguubuuboro eetyehicauhi.

Pablomi Pisidia Jiin#jери Iicano Antioquiavi Ifetehi.

13 Jaadi Pablomi ijicamaaimoro Pafocuumiti ufuumo ifutuuhi Pergevi Panfilia jiin#jevi. Jaamañovi Jua Marco onoobo diitisico ejeevesuuboro uumiuhi doj#cuviro Jerusalevi.

14 Jaanobuunati diitisi Pergeti fatyuuhi Antioquiavi Pisidia jiin#jevi. Jahi judiom# jaguisisumi sinagogajafaño ufuumisiro cas#vutuumisi.

15 Jaadi Moise taj#ba aameneque, bu Moocaani iimaaminaa aameneque icano emeciudi sinagogaja aivojito ataj#baunegui dilluumo: Fañi, fagoj#bogoma mihicahachij# miyaminaadi jisu mihiimaa, noomoro.

16 Jaanegui Pablo aga#ñivuuboro ihuseri faguubo l#vi icaqui. Jaaboro nuubo: Israel miyaminaa muguubu; am#hai tolliro Moocaani jee#civominaa.

17 Moocaanico am#hai Israel cuumiminaa mimiyaavogoobo moheedeeteque icuhi. Jaaboro diitoti ajashuti cuumi eetavuubo siicumifeenevi Egiptori iicausumi. Jaadi toojiin#jet# imityari diitoco iinusuubo.

18 Jaadi Moocaani miimisiici ticovovi ficabano sicaihigo diitoco jaab#ciuhi.

19 Jaaboro sahuse juugahuseti miicumii#ci icano jiin#je miyaminaaco Canaan jiin#jevi ifinisuuboro moheedeeteque ijiin#jenequ acubo.

20 Jaadi cuatro ciento cincuentadi ficabavabuunati diitoco fagominaafeenedi taj#bahicaubo. Jaanobuunati Moocaani iimaaminaafi Samuel iicausumi

21 Moocaanico dilluumo aivoj#bot# diitoco ihac#qui diitoco itaj#bahicaqui. Jaanegui Moocaani diitoco acuhi miimisiici ficabanohachuta ticovovi aivoj#bot# Saul onooboco Sis onoobo achico, Benjamin cuumiooboco.

22 Jaadi Moocaani Saulco ihaivojiti ga#ñuhi. Jaaboro aivoj#bot# Davidco ficuubo. Jaaboti Moocaani nuuhi: Isai achi Davidco atyimehi: Tajeeb# onoobadi iicaaboco uujoho iimogobadi iicajiiboco, nooboro.

23 Jaabo David iyaachim#haioobou Jesu, Moocaani Israel cuumiminaaco itaajasuqui ificuubo diibo unuubadi.

24 Jaabo Jua Jesu saautinaacaro j#beguehicauhi pary# Israel cuumiminaaco: Minit#suquimaaje am#hai eedehefifico mejeevesumoro, nooboro.

25 Jaabo Jua i#bogoco imivucuujino fitino nuubo: Am#hai uco diiborucu, noomoro mehesic#n#bo icat#hi. Tabuunati saajiibo tajanaan#c#vi iicaabo. Jaabovi ifotot#hi diibobadi sihid# jeevahi. Jaabou, diibo t#haipaa#je duujeque isinaayujiruunova, nooboro.

26 Jaamo am#hai tañahabomi Abraham yoto seeme mihicamo, tolliro am#haifeene siicumimoto Moocaanico mejee#civomo icano. Am#haidi icano jino taajasuj#bogo.

27 M#ro Jerusaleri iicamo pary# ihaivoj#toma Jesuco gaajaut#hi, Moocaani iimaaminaa aameque fahij#var# jaguisisumi #finic#rumo gaajahicautimo.

Jaamoro diitoro Jesuco iguijeniguusumi toohaamefaño onoonoco miyaavusuumo.

²⁸ Toonohalliti agaicaaujirunoco diibovi aatyimeutinegui Pilatoco dillumo diiboco igaicaauqui.

²⁹ Jaamoro diiboti aamefaño onoobadi iicacuusumi ihimohobujeti iniitusu-umoro ciumo.

³⁰ Jaaruuboco Moocaani guijevafañoti buheetesuuhi.

³¹ Jaabo gueenene fucuva jafevehicaubo diiboma Galilea jiinijeti Jerusale cumivi ufuumovi. Jaamo diito jisumi diiboti miyaminaaco jibeguehica.

³² Jaamo mihai amhaico mijibeguehica iimino jibogoco Moocaani moheedeeteque unuunoco.

³³ Mihai diito iyaachimihai mihicamedi diibo unuuno miyaavehi Jesuco ubuheetesuubo Salmo onohaamefaño capitulo dos onoobadi: Hijo taseemene jifucu uubadiro idiicaabo, noonoro.

³⁴ Moocaani diiboco ifi tuucitino iicaqui ubuheetesuujinoco jilli nuubo. Jaabo ico uujoho aciji Davidco unuunoco, nooboro.

³⁵ Jaabadiro bu Sisalmovi noono: Agaijibo dijeecivominaafi ifico deevesu-jitih tuucitino iicaqui, noonoro.

³⁶ Jaabo David isumiotoco imino moonubo Moocaani onoobadi: Jaabo iguijeveuboco iheedete cojivi ciumo. Jaabo tuuci.

³⁷ Jaanoti Moocaani ubuheetesuubo tuucitih.

³⁸ Jaanegui fañi, magaaja diibo Jesufenedi imiti buusuco amhaico mijibogonoco.

³⁹ Miho Moise tajibaco omoonirumo taajatimo iicahicamo paryi Jesuco imiyaavogomo diibofañodi taajaji.

⁴⁰ Jaanegui imino mehesicini; Moocaani iimaaminaa jilli unuuno amhaihallivi icadino:

⁴¹ Memeece amhai dejecuminaa, majabafitomoro mifinicini uujoho Moocaani iicaabo amhai mihicasumi sihidi ejevanoco eetaveji. Jaarunoco saatoho amhaico jibogorunoco miyaano meneejitirahi, onono.

⁴² Jaadi Pablomisi inahaboniminaama judiomisi sinagogajati ihinuunoco judiomisi icatimo nuuhi: Sijaguisivi jei mhaico siino mijibogo, noomoro.

⁴³ Jaadi Pablomisi jahisivi iinuucuumisi dojicuti fuumo sihidi judiomimoto, siicumio miyaavogominaa icamo. Jaamoco diitisi fajinihicaui: Moocaani imihijguinoro mihica, sefano noomisiro.

⁴⁴ Jaadi sifoo jaguisivi fiiticuujiruno faacuumiro ufuuno Moocaani iijico iguubuqui.

⁴⁵ Jaanegui judiomisi sihidi miyaminaa ufuunoco aatyimeumoro diitohalliti Pabloco jheveuhi. Jaamoro Pabloco ejenaumoro dejecuhicaumo.

⁴⁶ Jaarunaa Pablomisi igototimisi nuuhi: Iticoni amhai judiomico Moocaani iijico mijibeguejirahi. Jaarunoco magaayicitimoro ifinijitino ifima mihicagotih. Jaanegui amhai cojiti siicumimotojaagoviro mefeji, noomisiro.

⁴⁷ Jilli nooboro Moocaani mhaico tajibauhi:

Ico ficuui faajinijeminaahallivi judiomisi icatirumoco gaajasuqui. Amhaifeenedi taajasujibogoco jiinijejinibaacivi galluuji, nooboro.

⁴⁸ Jaanoco siicumimoto uguubuumoro imo imo minifutuui. Jaamoro: Moocaani iiji aivo imihi, noomoro miyaavuguumo, paryi fiivo ifima iicaqui icicuudimo.

⁴⁹ Jilli paryi toojinijevi Moocaani iiji jibogocafutuui.

⁵⁰ Jaarunaa judiomi iimaacasiuhi Moocaani iija gaigoomi obocifimoma, tuucuumio gaifiimi obocifimo icamoma. Jaamoro ticoniuhi Pablomisico ijihhevemere idaasuno omoonimo. Jaamoro diitisico toojiinijeti gañimo.

⁵¹ Jaanoma iicaumisi diitohallivi itihaipaaje jiinico tatacumisi toono jibogobadi icano. Jaamisiro Iconio cuumijaa fuumisi.

⁵² Jaarunaa Cristotaco ejeevesuumo imo imo icauhi Moocaani Gaija ijeebñofaño iicaumaño.

14

Pablomisi Iconio Cuumivi.

¹ Jaadi Iconiovi Pablo, Bernabe icamisi judiomi sinagogajafaño fuuhi. Jaamisiro jibeguehicauhi. Jaanoco sihidi miyaavuguumo judiomi griegomoto icamo.

² Jaarunaa saatoho judiomi imiyaavuguutimo siicumiotoco esaayusuuhi inahabomico ijihvevequi.

³ Jaarunoco igotomisi tuucuumivi guenene icaumisi Moocaaniti jibogomisi. Jaabo Moocaani iimihuseti ihiimaanoco miyaavugusuhicauhi ifusunoco, sihidi ejeevanehejeque icano omoonihicanofeenedi.

⁴ Jaarunaa tuucuumio miyaminaa dugaaciniuhi saatoho judiomi jaagodi, saatoho minisuminaajaagodi icano.

⁵ Jaanoma icamo judiomi, siicumiotoco icano aivojitoma jicucasiuhi diitoco idaasuno omoonimoro guisibaneri ihaamiqui.

⁶ Jaanoco Pablomisi agaajacumisiro gaauhi Listra, Derbe icanovi, Licaonia jiinije ufocono cuuminovi icano.

⁷ Jahi tolliro taajasubogoco jibeguehicaumisi.

Listra Cuumivi Pabloco Guisibaneri Aamimo.

⁸ Listra cuumivi icaubo saafi ifiivuunotiro igotibo iicaubo. Jaabo giciniuhi igotibo itihai iimiutineri.

⁹ Jaabo Pablo iimaanoco imino guubunichicauhi. Jaanegui Pablo diiboco imino emeeciubo gaajacuhi: Uujoho buheegi, nooboro imiyaavuguunoco.

¹⁰ Jaanegui Pablo sefano nuuhi: ¡Sano ticovoro ditihaihallivi dulleeve! nooboro. Jaanegui sefano casiniivuubo.

Jaaboro iigooboro fuubo.

¹¹ Jaano Pablo omoonunoco miyaminaa aatyimeumoro sefano coovadiivuumo Licaonia iijiri: ¡Diosmi, miyaminaa ifibadi ifivotomoro mojaago niitehi! noomoro.

¹² Jaamoro Bernabeque Jupiter neehicaumo. Jaanoti Pabloco Mercurio neehicaumo, diibo jibeguehicauneguiha.

¹³ Jaanegui Jupiter sacerdote Jupiterque iimehicauja cuumi imegari iicaja abajaabo sivauhi niivimico deecaneri imino iimibachuhicauboro. Jaamisico sihidi miyaminaa diitisico iimomoro jeevivujirumo iniivimico agaisiraicumoro.

¹⁴ Jaanoco iminisuminaatisi Bernabemisi agaajacudi igaachehunoco agallicumisiro jicafutuuhi miyaminaafeenedi coovadiicinimisiro:

¹⁵ Amihai, ¿collihi tolli momoonihi? Amihaibadiro misi miyaminaatisi, tooneguiha misi masaahi. Tolli icaneheje jhovonehejeque mejeevesuqui. Jaamo idiboro Moocaani iicaabojaago miminifetequi, niquejeque, jiinijeque, muuaiñoco icano paryi faabohoco ifivusuubojaago.

¹⁶ Sicijenaha Moocaani paryi cuumiminaaco ficuuhi iimogobadi iicaqui.

17 Jaaruubo fahiiɣvaro: Uujoho iicanoco igaajaqui, nooboro imino mooniɣbo, niijabaco aigusuubo, basutaaco noovasuubo, mamachujidinoco aciɣbo imo imo mihicaqui.

18 Jilli noomisiro diitoco faguumiɣsi. Jaarunofaño suufeniutirumo iniivimico agaisiraicimo diitisico ijeecivequi.

19 Jaanaa gaseumo judiomɣ Antioquia, Iconio icanoti. Jaamo tomaño miyaminaaco diitisihallivɣ abañumo miyaavugusuuhi. Jaamoro Pabloco guisibaneri aamɣuhi. Jaaboco: Fine gujevecuubo, noomoro tuucuumiti buhiɣovi iguiiɣicimoro gañiɣjeuhi.

20 Jaabohallivɣ Cristota igaiɣvuuhi. Jaanaa Pablo agañiɣvuuboro siino tuucuumifaño fuuhi. Jaano sesevedɣ Bernabema Derbe cuumivɣ fuumiɣsi.

21 Jaacuumivɣ taajasujɣbogoco jɣbeguehicaumiɣsi. Jaadi sihidi Cristota iicacuudi dojiɣcuviro uumiumɣsi Listra, Iconio, Antioquia icanovi.

22 Jaacuumijevɣ Cristota iicaumoco quehecutusuumisi. Jaamisiro fajinihicaumiɣsi quehecuno miyaavogofaño iicaqui. Moocaani aivojɣfaño mefejimoco idaasuno moonijimo, noomisiro.

23 Jaamisiro Moocaani iijanohallivɣ iquillahutoti ficuumisi. Jaadi machutimo Moocaanima iimaahicaumo Moocaanico imiyaavuguudimohallivɣ Moocaani iteemequi.

Pablomisi Siino Uumihi Siria Jiinijeri Iicano Antioquiavɣ.

24 Jaanobuunati fatyuumisi Pisidia jiinijefeenedi. Jaamisi ifutuuhɣ Panfilia jiinijevɣ.

25 Jaamisiro Perge cuumivɣ jɣbeguehicaumiɣsi. Jaadi fuumiɣsi Atalia cuumivɣ.

26 Toonoti ijiɣafutuumiɣsiro muuairi fuumiɣsi Antioquiavɣ iticoni diitisico Moocaani imihiiɣfañodi idudicamaaiqui ificuumivɣ. Jaanoco toono imivucuumisi.

27 Jaamisi Antioquiavɣ agaseudi igaiiɣicimusi paryɣ Cristotaco. Jaamisiro jɣbeguehicaumiɣsi paryɣ Moocaani diitisi omoonihicaunoco judiomɣ icatirumedi Moocaani iguhugaco faayɣicuihi diito imiyaaveguequi.

28 Jaamañovi Pablomisi guenene icauhi Cristotama.

15

Jerusalevi Igaivuumo.

1 Jaasumi saatoho Judeati Antioquiavɣ ufuumo inahabomico ijiɣbogomo ticoniɣuhi: Mataajaqui iticoni amihai meeheque miqutiɣiji Moise atajɣbaubadi, noomoro.

2 Jaamoma Pablomisi sihidiro idillucasiumiɣsiro jenaaucasihicauhi. Jaanofeenevɣ Pablomisi ficuumo saatoho icano Jerusalevi ifeequi minisuminaama, Jerusaleri iicaja Moocaani iija quillahutoma tobogoco ihiimaatequi.

3 Jaamoco Antioquiari iicamo Cristota agalluumo fuuhi. Jaamo fatyuuhi Fenicia jiinije, Samaria jiinije icanofeenedi. Jaamo inahabomico jɣbogomoro feehicauhi siicumimoto icarumo iheedehiiɣico ejeevesuumoro Moocaanico agaayɣicimoco. Jaabogoco uguubuumoro sihidi imo imo icaumo.

4 Jaanaa Pablomisi Jerusalevi ifutuumiɣsico paryɣ Cristota, minisuminaa, iquillahuto icamo imo imo diitisico gaayɣicuihi. Jaamoco diitisi jɣbeguehicauhi Moocaani diitoma omoonihicaunoco.

5 Jaarunaa saatoho fariseomɣtototi imiyaavuguumo ujulleveuumoro nuuhi: Imijiruno tolliro judiomɣ icatirumo imiyaavogomo meeheneque miqutiɣino. Jaamoro mataajɣbano Moise atajɣbaubadi iicaqui, noomoro.

⁶ Jaanegui igaivuumo paryi minisuminaa, iquillahuto icamo toonoco ihi-
imaaqui.

⁷ Jaanoco sihidi ejenaaucasihicaunobuunati Pedro agaaniivuuboro diitoco
nuuhi: Tañahabomi, amihairyo magaaajacuuhi iticoni uco Moocaani iciuhi
amihafeeneti, taajasujibogoco judiomi iicaturumoco jibeguequi jaamo
imiyaaveguequi.

⁸ Jaabo Moocaani famoo jeebinocoro agaajaabo ifusuuhi tolliro diito
agaayiciunoco Igaijaco aaciunofeenedi mihaiico iicaubadiro.

⁹ Moocaani diitoco mihafañoti guinovi ficuutih. Jaamo jeebinoco
niticuubo diiboco imiyaavuguumañ.

¹⁰ Jaamo ¿collihi amihai mimiyaavogotih Moocaani omooninoco?
Jaamoro jito imiyaavogomohallivi obocitajibaco mificuuhi, moheedeete,
mihai icarumo meheetavejiturunoco.

¹¹ Jaanoco diitobadiro mihai mataajainoco magaaajahi Jesucristo imi-
hijifeenedi.

¹² Jaanegui famooro illivuumoro Bernabemisi ijibogonoco
guubuniciumo gaajataco, ajabafiiranehejeque icano diitisifeenedi Moocaani
omoonihicaunoco siicumiotofeenevi.

¹³ Jaanoco ihiimaunobuunati Jacobo nuuhi: Tañahabomi, uco mugu-
ubunici, nooboro.

¹⁴ Simon Pedro mihaiico jibeguehi, iticonibo Moocaani judiomi
iicaturumoti iyototi cinoco.

¹⁵ Mihiro jilli noono Moocaani iimaaminaa acaatinuno:

¹⁶ Jinobuunati uumiji. Jaaboro siino gañiiyiciji aacutuuja David iijaco. Aacu-
tuunoco siino iimibachuuboro eetaveji.

¹⁷ Jaano coovoto paryi Moocaanico iguinequi paryi jiinjeminnaa tamomoco
ijeecivequi icano.

¹⁸ Jilli noobo Moocaani jinooco agaajasuubo sicijetiro.

¹⁹ Jaanegui uujoho amihaiico neehi: Judiomi iicatumoco gañuhusuno
momoonidino iheedehijico ejeevesucuumoro Moocaanijaagoviro iicacu-
umoco.

²⁰ Imicuuujino aameque macaatinahaamefaño jilli meneje: Ijinita jeecivoco
deetavucudino, saatohoba ataabavatimo buhigueejedi gaigoomima
icadino, bu asimico udusuucineri amacanissimehejeque duucudimo,
tjohoco aducudimo. Jilli noomoro

²¹ faacuumivariro icamo sicijetiro Moise tajibaco jibeguehicamo sina-
gogajanofaño fahijivaro jaguisifucuva ticovoocivi, nuubo Jacobo.

²² Jaanegui minisuminaa, quillahutomihai, paryi Moocaani iijaminaama
ihiimaacasiunoro saatohoti ifeeneti iciuhi. Juda icaruuboco Barsaba enee-
hicaubo, Sila onoboo aivo diitofeenetimiyamisi iicamisico iciumo Pablo,
Bernabe icamisima Antioquiavi igalluuqui.

²³ Jaamoma aameque galluumo: Mihai minisuminaa, quillahuto, paryi
monahabomi icamo moojico magalluuhi, monahabomi judiomi iicaturumo
Antioquiari, Siria, Cilicia icano jiinjeri iicamojaago.

²⁴ Mihai muguubuhi jimañoti saatoho ofoomovaha amihaiico ihiimaari
gañuhusuno moonihicahi mihai matajibatimo. Jaamo amihaiico
mitasuhicahi: Amihai meeheque miqitici. Jaamoro Moise atajibabadi
mihica, eneehicamo.

²⁵ Jaanomamihicamo sabadiro monoomoro moofeenetisaatohoti mihicahi
amihaijaa magalluuqui magaijino nahabomisi Bernabe, Pablo icamisima.

²⁶ Jaamisi nihicunofeenedi ifico ficuuhi Jesucristo momohalliti.

27 Jaanegui amihaijaago magalluuihii Juda, Sila icamisico. Jaamisi amihaima ihiiamaamisiro imino amihaiico jibeguejimisi.

28 Jilli Moocaani Gaijadi imino, mihaidi imino icano janaanici siinoco amihaiico matajibatihii. Jino idinocoro amihaiico meneehi:

29 Jinitaco ejeecivucuunoco meheetavucuudino. Jaabadiro udusuucineri amacanisumehejeque muduudino, tihohoco mahaduudino, saatohoba ataabavatimo jahisihijedi gaigoomima icadino. Jilli mihicahachijii imino momooniji. Tahii imino mihica, noomoro.

30 Jaamoco agalluumo fuuhi Antioquiavi. Jaamañootoco iigaiyiciumoro toohaameque aciuihii.

31 Jaahaameque inahabomii emeeciumoro sihidii imo imo minifutuuhii toohaamefaño diito ajacusunoco aatyimeumoro.

32 Jaamisi Juda, Sila icamisi Moocaani iimaaminaatisi icauhi. Jaamañoo inahabomiiico sihidii iijirii afajinimisiro diitoco quehecutusuuihii.

33 Jaanobuunatii guenenene iicauno nijequeti inahabomii diitoco galluuihii: Sajeebiiima mofoo, noomoro dojicuviiro diitoco agalluumojaago.

34 Jaarunaa Sila toonoviiro fitafutuuhii.*

35 Tolliiro Pablo, Bernabe icamisi Antioquiavi fitafutuuhii. Jaamo sihidii saatohoma jibogomoro icahicauhi Jesucristo jibogoco.

Pablo Siino Alliniii Jibogotoobo.

36 Jaanobuunatii goovacuuuunotii Pablo Bernabeque nuuhii: Maha siino faacuumivavii monahabomiiico memeeeciitequi, ¿naa millii iicamo? nooboro.

37 Jaanegui Bernabe satyujirahii Jua Marco onooboco.

38 Jaarunaa diibo diitiiisico Panfliavi ejeevesuuboro uumiuhii diitiiisico idudicamaajeque amusutiiibo. Jaaneguiiha, Pablo diiboco imuguuutiihi asatyunoco.

39 Jaanoco sihidii ejenaucasiunoma iicaumisi dugaavocasiuhii. Bernabe Marcoma ijicafutuuumisiro Chipre chugaivii fuuhi.

40 Jaanotii Pablo Silaco iicuboma fuuhi Moocaani imihiiijifañodii inahabomii agalluudii.

41 Jaamisi fatyuuhii Siria jiiinije, Cilicia jiiinije icanofeenedii inahabomiiico quehecutusumisiro Cristotaco.

16

Pablomiiisima Timoteo Gataavehii.

1 Pablo, Sila icamisi ifutuuhii Derbe, Listra icano cuuminovii. Jahii atyimeumisi miyaavogominaafi Timoteo onooboco miyaavogominaago judiomiiogo griegooboma iicaugo achico.

2 Jaabotii inahabomii Listrarii, Iconiarii icano iicaumo imino iimaahicauhi.

3 Jaaboco Pablo imuguuhii diitiiisima igataavequi. Jaaboro iimeeheque quiticisuhii tahii iicaumo judiomii iimuguujitiiiruneguiiha famooro diibo caanii griegoobo iicaunoco agaajaumaño.

4 Jaamisi faacuumivafañodii ufuumisi inahabomiiico jibogomisiro feehicauhi Jerusalerii iicaumo minisuminaa, iquillahuto icamo diitiiisico unuubadi.

5 Jaanerii paryii Cristota quehecumo minifutuuhii miyaavogofaño. Jaanerii Cristota fafucuvaaciviiro guiraatomoro feehicauhi.

Pablo Macedonia Jiiinijeominaafi Gaijaco Atyimehii.

6 Jaanaa Moocaani Gaija jibugusuutiihi Moocaani iijico Asia jiiinijevee. Jaanegui fatyuumo Frigia, Galacia icano jiiinijeveenedii.

* 15:34 Sahaamefaño toversiculoco ficuutimo.

⁷ Jaamo ifutuuhi Misia jiiñijevini. Jaamañoti esamaaiumo Bitinia jiiñijevi ifeequi. Jaarunaa Jesu Gaija imuguutih.

⁸ Jaanegui Misia jiiñijefenedi sanoticovoro afatyumo ifutuuhi Troa micuvi.

⁹ Jaamañovi Pablo fucu gaijafaño atyimeuhi macedoniaminaafi julleeciniiboco. Jaabo diiboco neehicauhi: Macedonia jiiñijevi disaa. Jaaboro mihaico daamusu, nooboro.

¹⁰ Jaanoco Pablo aatyimeunegui mihimibaivo Macedoniavi mefeequi: Fine Moocaani mihaico coovahi tahi taajasubogoco mijibeguequi, munuui.

Pablo Filipino Cuumivi.

¹¹ Jaadi Troa micuti mijicafutuumororo sanoticovoro mufuumo mihifutuuhi Samotracia chugaivi. Jaano sesevede mihifutuuhi Neapolis micuvi.

¹² Toonoti mufuui Filipovi Roma cuumi Macedonia jiiñijeri iicacuumi imiyacuumivi. Jaamañovi gueenejisuno mihicauhi.

¹³ Jaamo jaguisifucusumi tuucuumiti jahisivi mufuui muuajini. tomañovi Moocaanima ihiimaanicimañovi macasivuumoro Moocaani ijico mijibuguuhi gaigoomi igavuumoco.

¹⁴ Jaamotiu saafigo Lidia onoogo Tiatira cuumiogo. Jaago iiminoono gaachehunoco tifaiba iicacheunoco naajehicaugo. Jaago Moocaanico ejeecivehicaugo mijibogonoco guubunichicauhi. Jaago jeebico Moocaani faayicuihi Pablo ijibogonoco imino iguubuniciqui.

¹⁵ Jaago paryi iijaminaama nitisuquimaaiugo. Jaagoro mihaico neehicauhi: Miyaano uujoho Cristotahe iicahachiji taajafa masaamoro mihicava, noogoro mihaico ijavi fiitui.

¹⁶ Jaanaa safoono Moocaanima ihiimaahicaumañovi mufuumo mahatyimeuhi saafigo bagocajaco. Jaagofañoti gaajaci iji gaajachicauhi. Jaaneri diigo abajato sihidi nihibamico gaayichicauhi diigo agaa-jacinohallivi.

¹⁷ Jaago mihai Pabloma mufuumo dojicuti fuugo coovadiicinigoro: Jito Moocaani caamovohi iicaabo jeevovinaa. Jaamo amihai taajasu jiihaico jibeguehi, noogoro feehicaugo fahijivaro.

¹⁸ Jaanofeene Pablo agañuhusuvuboro dojicuviro diigojaa acafesaavuboro igaaajaci ijico nuubo: Jesucristo momofenedi ico tajibahi. Diigofañoti diino, nooboro.

Jaasumiro diigoti ihiji iinuui.

¹⁹ Jaanoco diigo abajato atyimeuhi diigofenedi nihibamico chihaurumo hicuujitinoma iicamo Pablomisi agaaayiciumoro satyuumo aivojitojaago naajetehasifeenevi.

²⁰ Jaamisico fagominaa imega ifutusuumororo nuumo: Jitisi judiomisi iicamisi muucuumico gañuhusuno ñaaisuvahi jibegueneri.

²¹ Jaanoco mihai magaayicimoro minisugotih romanomi mihicamaño, noomoro.

²² Jaanoma iicamo sihidi miyaminaa Pablomisijaa sifiratuui. Jaanegui ifagominaa tajibauhi igaachehunoco ujuuucumororo diitisico imeñeri ihaamiqui.

²³ Jaamisico sihidi ahaamihicaumororo civojafaño ficuumo. Jaamoro itoomominaafico tajibaumo imino iteemequi.

²⁴ Jaanegui itoomominaafi diitisico aivo fañoomecufa iicauhimonobafaño kuhufono jihacuui.

²⁵ Jaafucu fucufeene Pablomisi Moocaanima ihiimaamisi Cristo masinoco masivahicauhi. Jaanoco sacivojaminaa guubunichicauhi.

²⁶ Jaanaa imimañobati sefano icivoja nicuta maryibauhi. Jaaneri paryi icivoja guhugano faayanamaaiuhi, bu icivojaminaa sisita ijigaiñehino sinanamaaiuhi icano.

²⁷ Jaanaa itoomominaafi aaicuuboro meeciurunaaca paryi icivoja guhugano faayiciniuhi. Jaanoco itoomominaafi aatyimeuboro ihaamigaco guiiyiciuhi ifico iinoro igaicauqui: Paryi fine icivojaminaa gaacuui, nooboro.

²⁸ Jaarunaa Pablo diiboco sefano nuuhi: Milli difico moonidino. Famooro mihicahi, nooboro.

²⁹ Jaanegui itoomominaafi cuugahuco dilluui. Jaaboro goovano jicafutuubo icivojafaño sihidi vivivi iigutuuboro Pablomisiguiino memuihvutuubo.

³⁰ Jaanegui fañoomecuti diitisico ihiinusuuboro nuubo: Aivojitisi, ¿milli uujoho mooniji niquejefaño taajaqui? nooboro.

³¹ Jaanegui diitisi iimusuuhi: Aivojibo Jesucristoco miyaavogo. Jaabo taajahi paryi diijaotoma, noomisiro.

³² Jaamisiro diiboco paryi iijaotoma jibuguumisi Moocaani iijico.

³³ Jaafucuro itoomominaafi diitisico ahaamihicauno tujaavonoco nitubo. Jaadi paryi ijaminaama nitisuquimaaiumo.

³⁴ Jaadi diitisico iijajaago asatyuboro machusuubo. Jaabo paryi ijaminaama imo imo icauhi Moocanico imiyaavuguuneri.

³⁵ Jaanaa fucuro ifagominaa sisiminaaco galluui icivoja toomominaafijaago diitisico isinaayuqui.

³⁶ Jaanegui itoomominaafi Pablomisico nuuhi: Fagominaa uco tajibahi amisico sinaayuqui. Jaanegui sajeebhi mihinuucu, nooboro.

³⁷ Jaarunaa Pablo isisiminaaco nuuhi: Misi romanomiotisi mihicamisico miyaminaafeenevi ahaamihicamoro. ¿Misiivi iimitinoco aatyimetimoro misico toovono sinaayujirahi? Jaafa iinoro asaamoro misico iinusuvamo, nooboro.

³⁸ Jaanoco isisiminaa ufuumoro ifagominaaco jibugutuui. Jaanoco romanomiotisi diitisi iicaunoco uguubumoro sihidi iguutumo.

³⁹ Jaanegui ufuumoro diitisi toonoco iimibachujeumoro diitisico iinuumo. Jaamoro diitisico: ¿Jiicumiti collihi mufuucuutahi? nuumo.

⁴⁰ Jaadi icivojafañoti ihiinuudi Lidia onoogo iijajaa fuumisi. Jaamisiro inahabomico emeecijeudi diitoco equehecutusumisiro tuucuumiti fuumisi.

17

Tesalonica Cuumivi Ñaaivomo.

¹ Jaanaa Pablomisi Silama ufuumisi Anfipoli, Apolonia icano cuuminofenedi afatyumisi Tesalonica cuumivi ifutuui judiomis sinagogaja icamañovi.

² Jaajafaño Pablo ijeevamaje iicanicibadi sinagogajafaño feehicauhi mijaguisici, sajaguisi idino fucuva diitoma iimaahicaubo.

³ Jaabo Caatinahaamefañodi diitoco jibeguehicaubo Cristo idasuno iicauboro iguijeevebe ubuheeteunoco. Jaaboro diitoco neehicaubo: Diibo jaani Jesuco uujoho amihico jibeguehicaui. Jaabo diibo Cristo, nooboro.

⁴ Jaanoco saatoho judiomiti imiyaavuguumoro Pablo, Sila icamisijaa minifutuui, tolliro sihidi griegomi Moocanico ejeevehicaumo miyaavuguui, bu sihidi ajashutino obocifino gaigoomi miyaavuguui icano.

⁵ Jaanoma iicamo judiomis imiyaavuguutimo ataaquivuumoro iimitino gaifimico iigaiyiciumoro tuucuumico gañuhusuno ñaaismo. Jaamoro Jason

onoobo ijaco cabociumo Pablo, Sila icamisico agaayicimoro miyaminaaco ihaciqui.

⁶ Jaarumo Pablomisiko aatyimeutinegui toojao abajaabo Jason onooboco satyuumo saatoho inahabomima tuucuumi aivojitojaago. Jaamoro sefano coovadiivuumo Pablomisiditi: Jito faajiinijequere rugueenimoro efeehicamo juu gasecuuhi.

⁷ Jaamoco Jason ijafaño ficuuhi. Jaamo famooro romano aivojibo* tajibaco imino moonitimo: Sifi aivojibo icahi Jesu neehicamo, noomoro.

⁸ Jaanoco paryi miyaminaa aivojito icamo uguubuumoro sihidi ñaaiivuumo.

⁹ Jaanegui Jason, bu saatoho icamo fagomijaago inihibamico ificumoro iinuuhi.

Pablomisi Silama Berea Cuumivi.

¹⁰ Jaasumiro inahabomi Pablomisiko fucu Berea cuumivi galluuhi. Jaadi tahi ifutuumisiro judiomis sinagogajafaño fuuhi.

¹¹ Jaamo tomaño judiomis Tesalonica cuumiri iicaumo janaanici imihuseuhi. Jaamaño Moocaani ijico imino agaayiciumoro fafucuvaaciviro Caatinhaamefaño onoonoco ifinichicauhi: ¿Naa miyaanoco mihaico noomisi? noomoro.

¹² Jaamoro sihidi saatoho diitoti miyaavuguuhi. Tolliro griegomiti sihidi gaigoomi obocifimo miyaavuguuhi, bu sihidi gaifimicano.

¹³ Jaanoco Tesalonicao judiomis Pablo tolliro Bereavi Moocaani ijico ijibogonoco uguubuumoro tahi fuuhi. Jaamoro tomaño miyaminaaco ñaaisutuuhi.

¹⁴ Jaarunaa Bereari iicaumo inahabomi Pabloci goovano galluuhi muuaijinivi ifeequi. Jaanoti Sila, Timoteo icamisi Bereavi fitafutuuhi.

¹⁵ Jaamo Pabloma ufuumo diiboco satyuuhi Atena cuumivi. Jaamo uhumiumoco Pablo nuuhi: Sila, Timoteo icamisico mijibogo goovano tajaa isaaqui, nooboro.

Pablo Atena Cuumivi Icahi.

¹⁶ Jaabo Pablo Timoteo, Sila icamisico Atenati ootomoobo atyimehicauhi faacuumifaño ijinita iicanoco. Jaaneri sihidi idaasuvehicaubo.

¹⁷ Jaanoma iicaabo judiomis siicumimoto Moocanico ejeecivehicaumoma sinagogajafaño iimaahicaubo. Jaabadiro fafucuvaaciviro goohasinofaño iicamoma ihiimaaboro feehicaubo.

¹⁸ Jaanoti saatoho gaifimic epicureo onono jibogoco nisiquimaaihicaumo. Jaanoti saatoho estoico onono jibogoco nisiquimaaihicauhi. Jaamo ticoniuhi Pabloma ihiimaamo. Jaamoro saatoho neehicauhi: ¿Milli fine mihaico neejiruubo, jaani ihiimaafifibo? noomoro. Jaanoti saatoho neehicauhi: Fine sio mo diosmi jibogominaafi, neehicauhi Pablo Jesu ubuheeteunoco ijibeguehicauneguiha.

¹⁹ Jaanoma iicaumo diiboco satyuumo Areopago onoobavi: Mihaico dibogo jino bojibogoco isivanoco.

²⁰ Magaajatinehejeque mihaico dibeguehicauhi, ¿milli iicanehejeque neehicauhi? noomoro.

²¹ Jaamo atenaminaa, siicumijeoto icamo jinejebaco moonitimo toono iimaariro icahicaumo bohonoco uguubuuneriro.

²² Jaanegui Pablo Aeropagobavi diitofeeneti ujulleveuboro nuuhi: Amihai atenaminaa diosmi jeevivominaa mihicamo.

* 17:7 Cesar onoobo.

²³ Miiro amiihai diosmico mejeecivehicamañehejedi afatyooobo samañovi atyimehi, jilli noonoro acaatinicininoco: Dios Agaajaratiboco, onoonoco. Miiro diiboco gaajatimo mejeecivehicaaboti jino uujoho iimaahicahi.

²⁴ Jaabo diibo Moocaani jiiñijeque paryi fanoova icanoco eetavuubo. Jaabo jiiñije, niqueje icano abajaabo. Jaabo miyaminaa eetavotajafaño icatibo, miyaminaa jeecivo sefari icatibo,

²⁵ jinejete cuujivaachutibo icano. Jaabo miihai famoocoro fiivoco acibo, guibhubaco majaguisiqui acibo, fanoovaco acibo icano.

²⁶ Jaabo miyaminaaco saafi tiijotiro faacuumiva miyaminaaco fiivusuubo fanoojiiñijehalliviro iicaqui. Jaaboro jino paryi mihicajisumije, mihicajimañeje icanoco ohoovooboro ficucuubo.

²⁷ Jaamo Moocaanico miguiinehi dudivi mahatyimequi famoova cojiti tehesijitiruuboco.

²⁸ Jaabo Moocaanifeenedi mihiguehi, mihicahi. Tolliro amiihai poeta caatiniminaafi: Miihai Moocaani yoto, nooboro, unuubadi.

²⁹ ¿Milli bu Moocaani yoto mihicamo mehesamaajirahi, Moocaani oro eetavota, nihibami eetavota, guisi eetavota icano iicanoco? Jilli gaifiimi: Jilli fine jeevaabo, noomoro ijeebifañodi esicinimoro eheetavonoco.

³⁰ Siicijenaha miyaminaa gaajatimo iicaunoco Moocaani aatyimetibobadi icauhi. Jaanoti jisumi Moocaani paryi fahigova miyaminaaco tajibahi iimitico ijeevesuqui.

³¹ Jaabo Moocaani oovicicuuhi miyaminaaco ijaadaco aacijifucuco. Jaafucugui saafico ificubofeenedi miyaminaaco miyaajiri jaadusujiibo. Jaanoco diibo guijevefeenetu ubuheeteunofañodi Moocaani gaajasucuhi, nooboro.

³² Jaanoco diito miguijevenebuunati siino mubuheetejinoco uguubumoro saatoho diiboco dejecuuhi. Jaanoti saatoho nuuhi: Jei cusumihacho siino toonoti muguubuji, noomoro.

³³ Jaanoma iicaabo Pablo diitoco jeevesuhiniuhi.

³⁴ Jaarunaa saatoho imiyaavuguumo diibo dojicuti fuuhi. Jaamofaño icaubo Dionisio Aeropagobavi efeeefimo bocibo iicaubo, bu tolliro saafigo gaigo Damari onoogo, bu saatoho icamo.

18

¹ Jaanobuunati Pablo Atena cuumiti fuuhi Corinto cuumijaago.

² Jahi atyimeubo saafi judiomioobo Aquila onoobo, Ponto jiiñijeooboco, bohonoro mogaima Pricila onoogoma Italia jiiñijeti asaumisi gaseuhi. Tahigo aivojibo Claudio onoobo iinusuhi paryi judiomico Roma jiiñijeti ifeequi. Jaamisico Pablo baatuuhi.

³ Jaabo diitisi ududicamaaño yomonocoro bu dudicamaaihuhi carpa iijano eetavoco. Jaanogui diitisi fitafutuubo sano idudicamaaiqui.

⁴ Jaabo Pablo fajaguisivaviro sinagogajafaño feehicaubo. Jaabo diitoma ihiimaaboro judiomí, griegomí icamoco miyaavugusuhicaubo.

⁵ Jaanaa Sila, Timoteo icamisi Macedonia jiiñijeti asaumisi gaseunaa Pablo judiomico ijibogohigoviro icacuuhi diitoco foovono neehicaubo: Diiburucu Jesucristo amiihai meteemehicaabo, nooboro.

⁶ Jaarunaa diito ticovauhi diiboco ijihhevemere idicunoono onoomo. Jaanoma iicaabo Pablo diitojaago igaachehuco gaivirisuubo diitoco ejeevesuno jibogobadi iicano. Jaaboro diitoco nuubo: Amiihai tiijoho amiihaihalliviro icaji, tahallivi icajitino. Jisumitiro judiomí iicatimojaagoviro fuucuuji, nooboro sinagogajati iinuubo.

7 Jaaboro Justo onoobo Moocaanico ejeecivehicaubo iijajaa fuubo sinagogaja uufequeriro iicaujajaago.

8 Jaarunaa Crispo onoobo sinagogaja aivoj#bo Jesuco miyaavuguuhi paryi iijari iicaumo iyotoma. Tolliro bu sihidi Corinto cuumiminaa uguubuumoro miyaavuguumo. Jaamoro nitisuquimaaiuhi.

9 Jaanobuunati Jesu, fucu gaijafenedi Pabloco nuuhi: Diiguetejirahana, suufenit#bo diibogo.

10 #ma uujoho icahi, m#hai#nooba ico milli moonijit#hi, jiicumiri sihidi tamiyaminaa iicama#o, nooboro.

11 Jaanoma iicaabo Pablo fitafutuuhi Corintovi saficaba, sificabatifeenedi icano Moocaani iijico diitofeenev# j#bogooboro.

12 Jaarunaa Galion onoobo Acaya jiin#jev# aivoj#boti iicaudihiv#. Judiom# ijicucasiunoro Pabloco satyuumo ihaivoj#bo itaj#ba icagahalliri gicini#bojaago.

13 Jaamoro diiboco nuumo: Jaani miyaminaaco miyaano nuusuuboro feehicahi Moocaanico siibadiro ijeecivequi taj#bafa onootibadi, noomoro.

14 Jaanogui Pablo iimaacuujirunaa ihaivoj#bo Galion onoobo judiom#co nuuhi: Jaani imitino iicaaboro sitaaco imoon#ruva am#hai judiom# monoonoco miyaano uujoho guubun#jirahi.

15 Jilli ticovo iimaano, bu ticovo momonoro, bu jilli am#hai taj#baro icano iimaanoco: #Milli bu uujoho moon#jirahi? Tah# am#hairyo mihimibachucasi imogot#hi uujoho tonehejeri ihiimaanoco,

16 nooboro diitoco toma#ot# galluubo.

17 Jaanoma iicamo pary# griegom#, sinagogaja aivoj#bo Sostene onooboco agaay#ciumoro aam#umo Galion imefeene. Jaarunoco Galion milli nuut#hi.

Pablo Siino Uumih# Antioquiav#.

18 Jaanobuunati Pablo toonovi guenenene icauhi. Jaadi inahabom#co ifitacuuboro Pricila, Aquila icamisima fuumo Cencrea cuumiv#. Jahigo iiniga#co c#daubo Moocaani unuunoco ihifutusuqui. Jaadi ijicafutuuumoro Siria jiin#jev# muuairi fuumo.

19 Jaamo Efeso cuumiv# #futuud# Aquilamisico ificuhini#uboro sinagogaja-jaago fuubo. Jaaboro judiom#ma iimaahicaubo.

20 Jaaboco inahabom# fiit#uhi. Jaarunaa diibo imuguut#hi.

21 Jaaboro diitoco ifitacuubo nuuhi: Moocaani iimogohachij# siino uumiji, nooboro fuucuubo Efesot#.

22 Jaabo Cesarea m#cuv# #futuud# Jerusalejaa fuubo Moocaani iijaminaaco idillutuubo. Jaadi Antioquiav# fuubo.

23 Jaanobuunati guenenene njequet# tuucuumit# fuubo siino doj#cuv#ro. Jaabo Galacia, Frigia icano jiin#je cuumineri iicamo Cristotaco quehecutusuuboro feehicauhi.

Apolo Onoobo Efeso Cuumiv# J#beguehi.

24 Jaasumi Efeso cuumiv# gaseubo Apolo onoobo judiom#oobo Alejandria cuumioobo iicaubo. Jaabo Caatin#haamefa#o onoonoco imino agaajauboro j#beguehicauhi.

25 Jaabo imino j#bogocini#uhi Moocaani j#hait#. Jaabo imo imo foovono Jesuti j#beguehicauhi Jua niticoro gaajauruubo.

26 Jaabo Apolo sinagogajafa#o quehecuno j#beguehicauhi. Jaanoco Pricilam#si uguubuum#siro iijajaago diiboco asatyum#siro imino j#buguuhi Moocaani j#hait#.

27 Jaabo Apolo Acaya jiin#jev# uufuujinegui inahabom# aamusuumoro diibedi aameque caatin#uhi. Tah# iicaumo Cristotaco ihaci#qui diiboco imino

igaayiciqui. Jaabo Acayavi #futuudi sihidi amusuhicaubo Moocaani imihijiri imiyaavuguumoco.

²⁸ Jaabo mityano judiomico miyaminaafeenevi taajahicaubo, Caatinihaamefeenedi diiburucu Jesu, Cristo iicanoco diitoco ijibogoobo.

19

Pablo Efeso Cuumivi.

¹ Apolo Corinto cuumivi iicaunaaca Pablo ifagajinofeenedi ofoocinijiri fuubo Efesovi. Jahi atyimeubo fiivaamova Cristotaco.

² Jaamoco dilluubo: ¿Amihai Moocaani Gaijaco magaayiciuhi mimiyaavuguusumi? nooboro.

Jaanegui diito iimusuuhi: Mihai magaatihhi Moocaani Gaijaco mag-aayicinoco, noomoro.

³ Jaanegui siino Pablo diitoco dilluuhi: ¿Coyomo nitico jana amihai mag-aayiciuhi? nooboro.

Jaanegui iimusuumo: Eti bu Jua initunoco, noomoro.

⁴ Jaanegui Pablo nuuhi: Jua miyaminaaco nitihicauhi iheedehifico ejeevesuno jibogobadi iicanoco. Jaabo tolliro bu neehicauhi tabuunati asaaboco mimiyaavegueji neehicauhi Jesuditi.

⁵ Jaanoco uguubuumoro nitisuquimaaiuhi Jesucristo momofeenedi.

⁶ Jaadi Pablo ihuseque diitohallivi ificuuneri Moocaani Gaija diitohallivi niituuhi. Jaaneri diito sijijeri iimaumo. Jaamoro Moocaani ijico jibeguehicaumo.

⁷ Jaamo paryi fahuseeci motihaiti miimisiicidimou.

⁸ Jaabo Pablo toonovi minihibaci, sanihiba icanohachuta sinagogajafaño feehicauhi nihicugotibo miyaminaaco jibeguequi. Jaabo ihimaaboro miyaminaaco miyaavugusuhicauhi Moocaani aivoji ijico.

⁹ Jaarunaa saatohe mityano ifico eesicinuumoro miyaavuguutihhi. Jaamoro Jesu jibogoti miyaminaafeenevi imitino iimaahicauhi. Jaanoma iicaubo diitoti sihigovi fuubo. Jaaboro Cristotaco icuboro satyuubo Tiraano onooob aameneque jibequehicajafaño. Jaamoma fafucuvaaciviro iimaahicaubo mificabaci ticovovi.

¹⁰ Jaamaño paryi Asia jinijeri iicaumo Moocaani ijico guubuuhi Jesuti jibeguehicaunoco judiomi, bu judiomi iicatimeheje icano.

¹¹ Jaabo Pablofeenedi Moocaani sihidi ejeevano mityaco moonihicauhi.

¹² Jaamaño filluchehuno, bu gaachehuno icaruno diibo ifiivi jivonehejeque asatyeneri iguihuvameheje buheehicauhi, bu iimitino ijimi diitoti iinehicauhi icano.

¹³ Jaarunaa saatohe judiomi gaifiimi jguefifimo: Mihai jimico magañfihi, noomoro feehicauhi. Jaamoro Aivojibo Jesu momoco nisuumo iimitino jimico igañiqui.

¹⁴ Jilli moonihicaumo sahuse juugahuseti miimisiici idimo icamo saafi Esceva onooob seeme. Jaabo judioobo, sacerdotemi aivojibou. Jaanofeene safoono ijico nuumo: Ico matajibahi Pablo jibeguehicaabo Jesu momofeenedi saafiiti dihiinequi, noomoro.

¹⁵ Jaarunaa diitoco ihiji iimusuuhi: Jesuco uujoho gaajahi, tolliro Pablo gaajacuuhi icano. ¿Jaanoti nacu mijoho amihai? nooboro.

¹⁶ Jaasumiro ihijima iicaubo diitohallivi tigailivuuhi. Jaaboro diitoco guinoniubo sefano diitoco ahaamiboro ijati gaasuubo diitoco utujaacuuboro sicaimhejeque.

¹⁷ Jaanoco paryi Efeso cuumiri iicaumo judiomi, bu judiomi icatimo icano agaajaumoro sihidi iguiuhi. Jaamoro Jesu momoco sihidi imehicaumo.

¹⁸ Tolliro bu sihidi imiyaavugumeheje iticoni imitino iicahicaunehejeque jibogomoro saahicauhi.

¹⁹ Jaabadiro bu sihidi apichuco ihiimaahicaumo ihapichuno aameneque isivaumoro miyaminaafeenevi jigasuhicauhi ijaada cincuenta mildino ticovovi nihibami icanoco.

²⁰ Jilli Moocaani iiji guiraatonoro feehicauhi imityafeenedi.

²¹ Jaanobuunati Pablo fuuguuhi siino Macedonia, Acaya icano jinijejaago. Jaamañoti Jerusalevi fatyuguubo. Jaanobuunati tolliro Roma cuumivi feeji, nuubo.

²² Jaaboro Macedoniavi galluubo Timoteo, Erasto icamisi ihamusuminaatisico. Jaanobuuna diibo Asia jinijevi ifitafutuubo tomañovi gueenene icauhi.

Efeso Cuumivi Ñaaismo.

²³ Tusumi sihidi ñaaismo Jesu jibogoti.

²⁴ Saafi Demetrio onoobo Jesuco iimogotiboro miyaminaaco fajiniubo Jesujaagodi iicatimo iicaqui. Jaabo nihibamiri eetavehicauhi diosa Diana onoogo* iija ijinitagayinoco. Jaaneri sahomonocoro diibobadi ududicamaaimo sihidi nihibamico gaayicihicauhi.

²⁵ Jaamoco paryi sano iigaiyicuboro nuubo: Amihairyo magaajahi jidudicamaajehallivi sihidi mihai nihibamico magaayicihicanoco.

²⁶ Jaano icanaaca amihairyo maatyimemere muguubuhicacuuhi diibo Pablo: Miyaminaa eetavomo diosmi icatimo, nooboro efehicanoco. Jaamaño miyaminaaco: Miyaano, nuusuuboro feehicaabo. Jaano jicuumiviro icatino fahigovaviro jino Asia jinijevi.

²⁷ Jaamaño mududicamaaje gañicafeteji. Jaabadiro bu sihidi ejevago diosa Diana jeecivo iija ibocima chahacuuji. Jaadi jilliti diigoco bocigucujitirumo paryi Asia jinijeminaa, bu paryi jinijeminaa icamo ejeecivehicarugoco, nooboro.

²⁸ Jaanoco uguubuumoro, sihidi sifiratuuhi. Jaamoro sefano coovadiivuumo: ¡Imino diica Diana efesiomí aivojigo idiicago! noomoro.

²⁹ Jaaneri faacuumiro añaaivumoro Gayo onoobo, Aristaco onoobo icamisi macedoniaotisi Pablo gataavominaatisico agaayicumoro satyuumo sinehejeque ihiimaagui iigaivojafaño.

³⁰ Jaanegui Pablo diitojaa fuujirahi miyaminaama iimaagui. Jaarunaa Cristota diiboco galluutih.

³¹ Jaabadiro bu saatoho Pablo nahabovaminaa Asia jinije aivojito iicaumo saatohoma jibogoco galluuhi: Diitofaño feediibo, noomoro.

³² Jaanohachuta iigaivuumo coovadiicinihicauhi saatoho siibadi onono, saatoho siibadi onono icano ñaaicinihicaumo. Jaanoco sihidi samañooto gaajautimo jinejefiri fine iigaivuunoco. Jaamoro sicamañehejeque coovadinamaaihicaumo.

³³ Jaanegui diitofeeneri iicaumo Alejandro onooboco toonoti imino jibuguumo. Jaamoro judiomí diiboco chimucumoro satyuuhi miyaminaama diitohallivi ihiimaagui. Jaanegui imiyaminaaco ihuseri faguuruubo illivequi.

³⁴ Jaarunaa Ihalejandro judiomiyooobo iicaunoco agaajacuumoro sefatumo janaaniviro famoro ocoovadiinamaaiumo, siino minooci nihiba oovo ticovocivi: ¡Imino diica Diana efesiomí aivojigo idiicago! noomoro.

³⁵ Jaamo illivuudi tuucuumio aivojito nahaboniminaafi miyaminaaco nuuhi: Efeso miyaminaa, mñro famoro miyaminaa gaajahi jicuumivi sihidi

* 19:24 Griego ijiri, Artemis onoogo.

ejeevago diosa Diana caamoti Mercurio onoobo† iicahigoti ihiji iniituugoco. Jaago iija abajacuumi Efeso.

³⁶ Jaanoco bu ¿mijoho tuunamaajirahi? Jaanegui millivucu. Jaamoro imino esamaaitimoro siibadi momoonidino.

³⁷ Miuro jitisisi gaifimisico amihai misivahi amihai diosa Dianati imitino omoonimisiro idicuno ihiimaatimisico.

³⁸ Jaanoti Demetrio, bu diiboma ududicamaaihicamo icano sitahallivi ihiimaajihachiji jaafa fagominaama toneheje imibachujafaño toonoco iimaamo iimibachucasiqui.

³⁹ Jaanoti sinehejeque mihigaivomoro mihiimaajihachiji aivojito atajibanicibadi iminoro mihigaivomoro mihiima.

⁴⁰ Jilli ñaamoro mihicamaño jimaño jinije aivojibo mihaiditi imitino neejirahi. ¿Jaanoco milli mihai mihiimusujirahi jino mañaanoti? nooboro.

⁴¹ Jilli nooboro diitoco llicaruubo.

20

Pablo Macedonia Jinije, Bu Grecia Jinije Icanoco Meeciboro Fuuhi.

¹ Jaamo illivuudi Pablo Cristotaco covaubo ijibeguequi. Jaaboro diitoco ifitacuuboro fuucuubo Macedonia jinijevi.

² Jaabo paryi Macedonia jinijeotoco emeeciboro, equehecutusuuboro icano fuuhi. Jaadi ifutuubo Grecia jinijevi.

³ Jahigo icaubo minihibaci, sanihiba icano. Jaadi meenegari fuujiruboro Siria jinijevi. Jahigo judiomi diiboco agaicaauguunoco agaajaciuboro dojicuviro Macedoniavi uumiubo siino.

⁴ Jaaboma gataavuumo Sopater onoobo Berea cuumioobo, bu Aristacu, Segundo icamisi Tesalonica cuumiotisi, bu Gayo, Timoteo onoomisi Derbe cuumiotisi, tolliro bu Tiquico, Trofimo onoomisi Asia jinijeotisi icano.

⁵ Jaamo imegavi ufuumoro ifutuumo Troa micuvi mihai Pablomima mihi-caumoco itemetequi.

⁶ Jaadi jari mihai ijicutaama achahano maahuno, jibaimobuunati, Filipo cuumiti meenegari mufuui. Jaamo sahuse fucuvati Troa micuvi mihifutuui. Jahigo sajaguisi toono mihicauhi.

Pablo Troa Micuco Meecituubo.

⁷ Jaanaa jaguisibuunati Cristota igaivuumo panco iquisicuqui. Jaanaa Pablo ufuucujinegui jibogooboro fucuvuubo.

⁸ Jaamo igaiciniuhi caamo mecufaño sihidi cuugahunu aachicinihigo.

⁹ Jaanaa saafi sicafefi Eutico onoobo giciniuhi iventanavi. Jaanaa Pablo guenene ijibugumaño sihidi diiboco cigara aivuui. Jaaneri icigaubo tercer pisoti caamoti acutuui. Jaaboco ganiyicimo chuumucuuboco.

¹⁰ Jaanegui Pablo iniituuboro diiboco ihiibicuihi. Jaaboro nuubo inahoniminaaco: Mihiguetedino. Jaani buheebe, nooboro.

¹¹ Jaadi Pablo caamo ufuuboro ipanco iquisicuuboro ifunoco machumo. Jaanobuunati siino ihiimaaboro seseveubo. Jaadi fuubo.

¹² Jaanaa isicafefico satyuumo buheecuuboco. Jaaneri famooro sihidi imo imo icauhi.

Pablo Troa Micuti Mileto Cuumivi Fuuhi.

¹³ Jaanaa mihai imegavi mufuui meenegari Ason cuumivi toonoti Pabloco metemequi, diibo jihairi asaajiboco.

† 19:35 Sahaamefaño ficuumo Jupiter. Jaanoti sihaamefaño imomoco ficuutimo.

¹⁴ Jahi diiboco mahatyimedi Asonti meenegari saano mufuucuhi. Jaamo Mitilene cuumivi mihifutuuhi.

¹⁵ Jaano sesevedi Quio cuumi cojidi mafatyuuhi. Jaano sifucuti Samo micuvi mihifutuumo majaguisihi Trogilio cuumivi. Jaano sifucuti mihifutuuhi Mileto cuumivi.

¹⁶ Jilli momooniuihi Pablo gueenene Asia jiinijevi icanoco iimuguutimaño Efeso cuumivi footiibo iicaqui goovano Jerusalevi ihifetequi, tahi Pascua jibaimoco ifatyequi.

Efesovi Pablo Moocaani Iija Quillahutoco Jibeguehi.

¹⁷ Jaabo Mileto cuumiti Pablo cuuhuvauhi Efesojaagovi Moocaani iija quillahutoco.

¹⁸ Jaamo asaaumoco Pablo nuuhi: Amihairyo magaajahi Asia jiinijevi icausumi iicahicaunoco.

¹⁹ Miïro fahijivaro amihafeenevi icahicauhi Aivojibo Jesuco jeecivooboro: Uujoho sihidi gaajahi, nootiibo. Jilli icahicauhi sihidi idaasuno icahicauhi judiomu uco aamigueneri tahaalli tofaihuco filluuboro.

²⁰ Jaarunaa suufenitiibo jibeguehicauhi amihaidi iiminoco miyaminaafeenevi, bu tolliro iijanofaño icano.

²¹ Judiomico, bu tolliro judiomu icatimoco icano ijibogooboro neehicauhi: ¡Amihai eedehefifico mejeevesu Moocaani imefeenevi! ¡Jaamoro Aivojibo Jesucristoco mimiyaavogo! nooboro.

²² Jaabo jisumi uujoho Jerusalevi feeji Moocaani Gaija tajibari, tahigo uco omoonijinoco gaajatiibo.

²³ Jaarunaa Moocaani Gaija uco faacuumivavi ijibogooboro neehicahi: Hujoho Jerusalejaago idaasuno civojafaño diicaji, nooboro.

²⁴ Jaarunoco uujoho esamaaitihi. Tafifico gaijitihi, idinocoro imeguehi tajihai niquejevi ifotonoco, bu tolliro uco Aivojibo Jesu imino jibogoco atajibahinino Moocaani imihuseti jibogonoco imivequi icano.

²⁵ Jisumi gaajacuui uujoho saatohobati amihafeenevi Moocaani aivoji iijico ijibogomoti siino uco mahatyimecujitino.

²⁶ Jaanegui jisumi uujoho amihaiico neehi: Amihai imiti jaadaco jisum amihaihalliviro icacujino, tahallivi icacujitino.

²⁷ Jilli amihaiico jibeguehicahi paryi Moocaani iijico tuunamaaitibo.

²⁸ Jaanegui amihairyo mehesicini. Tolliro imino motoomo igaivominaaco Moocaani Gaija amihaiico tajibauhi diitoco meteemequi atajibaunoco. Aivojibo Jesu imiyatijeheri diitoco ajaaducumoco.

²⁹ Jaanoti bu gaajahi uujoho, ofoonobuunati saatoho amihafeenevi gaseji amihaiico ifinisiqui jicu ovejamico ifinisunicibadi.

³⁰ Miïro amihaiifañoti saatoho agañivomoro jibeguejimo sicamañehejeque miyaanobadi, toonoguiinodi amihai mimiyaavogonoco mejeevesuqui. Jaanegui mehesicini,

³¹ majabajeevedino mificabaci, saficaba icano ticovovi paryi amihaiico fafucuvaaciviro tahaalli tofaihuco gañiboro jibeguehicaunoco.

³² Jaanegui jisumi tañahabomi Moocaanima mihica. Diibo imihijijibogoco mehesicini. Jaano toonofeenedi sefano mihicahi, jaano amihaiico Moocaanico ejeecivehicamofeenevi ificucui.

³³ Uujoho saatoho nihibamico, gaachehuco icano imeguehinitihi.

³⁴ Amihairyo magaajahi tahuseri ududicamaaiboro ucuujivaachunoco icihicanoco, tolliro bu uuma iicamedi icihicanoco icano.

³⁵ Miïro saicino amihaiico jibeguehicahi jilli mududicamaaigui. Jaamoro ucuujivaachuuboco tooneri mahamusuqui Aivojibo Jesu unuubadi: Imicani

icaabo sitaaco aaciibo, toonoco agaayiciibo janaaniciivi, unuubadi. Jaanoco mehesicini, nooboro.

³⁶ Jaaboro ememu#vuuboro diitoma Moocaanima iimaaubo.

³⁷ Jaadi famooro Pabloma ihiihicicasiuromo taaumo,

³⁸ sihidi #daasuvumoro Pablo diitoco: Ofoodi uco mahatyimecujitihisiino, unuuneri. Jaamoro diiboco ficujeumo meenegafaño.

21

Pablo Fuuhi Jerusale Cuumivi.

¹ Jaamo monahabomico mejeevesuumoro meenegari sanotcovoro mufuui Cos onochugaivi. Jaano sifucuti Roda cuumivi. Jaamañoti Patara cuumivi mihifutuui.

² Patarati Fenicia cuumijaa ufuugaco mahatyimeugari mufuui.

³ Jaamo mafatyuumo mahatyimeuhi Chipre onochugaico monani-naagonovi iicachugaico. Jaamo mufuui Siria jiiñjevi Tiro cuumijaago sinehejeque ificutuugari.

⁴ Jaamo tahi Cristotaco mahatyimeuhi. Jaamoma toonovi mihicauhi sajaguisi ticovovi. Jaamo diito Pabloco #buguui Moocaani Gaijari: Jerusalevi feejirahana, noomoro.

⁵ Jaadi tojaguisi ifin#udi mufuumo famooro mogaimima, iseemema icano mihaico ficutuumo. Jaamo mihifutuui tuucuumijinivi. Jaamoro jiiñgaibaahohallivi mememu#namaaiumoro Moocaanima mihiimaauhi.

⁶ Jaamoco mifitacumoro mijicafutuui meenegafaño. Jaanoti diito dojicuviro uumiumo iijanojaago.

⁷ Jaamo Tiro cuumiti mufuumo mihifutuui Tolemaida cuumivi. Jahi monahabomi Cristotaco midillui. Jaamo diitoma mihicauhi safucu ticovovi.

⁸ Jaano sifucuti mihai Pabloma mufuumoro Cesarea cuumivi, Felipe Cristo iiji #bogominaafi iijafaño mijicafutuui, sahuse juugahuseti miimiisiici idinomoobo diaconomiobo iijafaño.

⁹ Jaabo Felipe igueenemehejedimo iseemema icauhi sano gaigoomiro ataa-jevatimo. Jaafigueje Moocaani diitoco onoonoco iimaahicauhi.

¹⁰ Jaamo mihai toono fiiva fucuva mihicaunaaca, Moocaani iimaaminaafi Agabo onoobo Judea jiiñjeteti gaseuhi.

¹¹ Jaabo mihaico emeciiboro Pablo niivigai meeheque iciuhi. Jaaboro toomeeheri ifico itihaiño, ihusene icanoco isisiuboro nuuhi: Moocaani Gaija jilli neehi: Jerusalevi judiomu jimeehe abajaabo ofooboco jilli sisiji. Jaamoro siicumiotoco acijimo, nooboro.

¹² Jaanoco muguubumoro Pabloco munuui, Jerusalevi ifootiqui.

¹³ Jaarunaa Pablo iimusuuhi: ¿Collihii uuri mataahi, uco mihidaasuvusuqui? Jaarunoco uujoho iguitihii uco isisiimoro agaicaaujinoco Aivoj#bo Jesu momohalliti, nooboro.

¹⁴ Jaanoco gaajacuruubo imuguui ofoonoco. Jaanegui milli munuucutihi. Jilliro: Jii, munuui tahi Moocaani Aivoj#bo jeebii onoobadi diica, noomoro.

¹⁵ Jaanobuunati mihimibaivumoro Jerusalevi mufuui.

¹⁶ Jaamoma saatoho Cesarea cuumiri iicaumo Cristota gataavuui. Jaamofaño bu saafi icauhi Chipre onochugaioobo Mnason onoobo. Jaabo iijafaño mihifutuuumoro gueenene mihicahicauhi siicijetiro Cristoco imiyaavuguubo iicaubo iijafaño.

Pablo Jacoboco Meecituui.

¹⁷ Jaamo Jerusalevi mihifutuudi monahabomi imo imo mihaico gaayiciuhi.

18 Jaano sifucuti miihaima Pablo fuuhi Jacooboco memeeecitequi. Jahigo tolliro icaumo famooro quillahuto.

19 Jaamoco Pablo idilluuboro jiiibuguhi, paryi Moocaani diibo jiiibogofeenedi judiomi iicaturumofeenevi omoonunoco.

20 Jaanoco uguubumoro Moocaanico imuumo. Jaamoro Pabloco numero: Fañi, imiruno aivono. Jaarunaaca iiro gaajacuui judiomi sihidi ajashutimo, imiyaavugucuumo famooro Moise atajiiibaubadi iicaqui ejenaauhicanoco.

21 Jaamoro neehicahi iiijohova diibeguehicahi paryi judiomi siicumijejaa iicamoco, Moise atajiiibaunoco mimiyaaveguedino. Tolliro bu seeme meheque miquticujitih, siino mojeevamaajebadi momoonicujitih, iiijohova neehicahi, noomoro.

22 ¿Milli jaanoco momooniji? Iijoho jinovi agasecuunoco agaajacumoro ñaaivejimo.

23 Jaanogui jilli mooni: Miihaifaño icamo igueenemehejedimo gaifimi Moocaanico unuucuunoco omoonijimo.

24 Jaanogui diitoma ofooboro sacerdotemi unuubadi amiihai ifinoco mihimibachu. Jaaboro toonoco diitedi daadu. Jaanobuunati inigainoco ciidasujimo. Jaanoti famooro gaajajimo iiditi miyaano iicatinoco ihiimaahicanoco. Jilli iiijoho imihusene Moise tajiiibajico edeetavehicanoco gaajajimo.

25 Jaanoti saatoho judiomi iicatinoco imiyaaveguemedi, aameneque magalluumoro matajiiibahi: Ijinitaco ejeecivucuunoco meheetavucudino. Jaabadiro tiiijohoco mahaduudino, bu udusuucimoro amacanisumehejeque muduudino, bu saatohoba ataabatimo jahisihijedi gaigoomima icadino icano, noomoro.

Pabloco Templojafaño Agaayicimoro Civojaanimo.

26 Jaanogui Pablo diito igueenemehejedimo iicamoco iiciuboro satyui. Jaano sifucuti diitoma ifinoco iimibachumoro fuumo templojafaño ijiiibeguequi, ifinoco iimibachuno imivocafutuujinoco. Jaadi ijeecivonoco ificujinoco.

27 Jaamo sajaguisico imivusutimaacaro judiomi Asia jiiinijeti agaseumo atyimeuhi Pablo templojafa icaaboco. Jaamoro tuucuumio miyaminaaco añaaisumoro Pabloco gaayiciumo.

28 Jaamo agaibacasimoro nuuhi: Israel miyaminaa, miihaico mahamusu. Jaani fahigovadi feehicahi imitino jiiibogoooboro israelminaahallivi, bu Moise tajiiibajihallivi icano. Jaaboro jino saatoho griegomico jiiija templojafaño sivaabo toojaco imihiniqui, noomoro.

29 Jilli neehicaumo Efeso cuumioobo Trofimo onooboco Pabloma tuucumivi aatyimeumoro: Fine diiboma templojafaño foobo, noomoro.

30 Jaanoco famooro tuucuumioto imiyaavuguumoro Pablojaa saumo jinoomoro. Jaadi diiboco agaayicimoro templojati sihigovi sefano satyuumo. Jaamoro goovano fobocuumo temploja guhuganoco.

31 Jaamoro diiboco gaicaaujirumo. Jaarunaa jiiibogo gaseuhi amocasiminaa aivojiiibojaago, famooro Jerusale cuumioto añaaiunojiiibogo.

32 Jaanogui ihaivojiiibo, ihamocasiminaama, saatoho ihaivojitoco icano igaiyicubo. Jaamo jinoomoro fuuhi imiyaminaa iicauhigo. Jaamo miyaminaa imiya aivojiiiboco, bu amocasiminaaco icano aatyimeumoro Pabloco aamicuutimo.

33 Jaanogui imiya aivojiiibo ifiitivuuboro tajiiibaubo Pabloco civojaminaafiti isisiqui mihiciri jigaiñohiciri. Jaadi dilluubo: ¿Miiijoho diibo? ¿Jinejeque mooniiibo? nooboro.

¹¹ Jaabo uco aachiciuneri tahaalli jaabatuuhi. Jaanegui tañahaboniminaa uco tahuseti agaayiciumoro feetuucumoro satyuuhi Damascavi ihifutusuqui.

¹² Jaanaa tahi icaubo saafi Anania onoobo sihidi imiyaaveguehicaubo Moise tajibajico. Jaabediti judiomi Damascavi iicamo famooro imino iimaahicaumo.

¹³ Jaabo Anania uco emeecevaubo tajaago ujulleveuboro uco nuuhi: Tañahabo Saulo, imino siino daatyime, nooboro. Jaasumiro uujoho diiboco atyimecuuhi.

¹⁴ Jaanegui Anania uco nuuhi: Motadimi Dios ico ficuhi diibo jeebi iimogobadi iicanoco gaajaqui, bu limiiboco ihatyimequi, bu diibo iimaaco guubuqui icano.

¹⁵ Jaabo ijoho faabohoco dibegueji paryi adaatyimeebere uguubunoco.

¹⁶ Jaanegui jisu, ¿collihi gañiivoobo nitisuquimaaitihi? Imino miyaavogoobo, Aivojibo Jesu memeri dihimiti initicafetequi, nooboro Anania uco nuuhi.

Pablo Judiomi Icatimoco Ijibugunoco Jibeguehi.

¹⁷ Jaadi Jerusalevi dojicuviro uhuumiudi fuuhi templojafaño Moocanima iimaqui. Jaabo iimaanaaca gaijafañodi Aivojiboco atyimeuhi.

¹⁸ Jaabo uco nuuhi: Goova difo Jerusaleti. Uuti ijoho onoonoco miyaaveg-uejitimo, nooboro.

¹⁹ Jaanegui Ihaivojiboco nuuhi: Diito paryi gaajahi uujoho sinagogajafaño ofooboro ico imiyaavogomoco civojafaño asatyoboro ahaamihicaunoco.

²⁰ Jaabadiro Esteba dihiimaaminaafi tijohoco agañiisumi uujoho ujulleeciniboro diiboco agaicaaumofañodi icauhi, diito gaachehunoco utuumuubo.

²¹ Jaaruuboco Aivojibo Jesu uco nuuhi: Difo. Ico galluui tehesino judiomi iicatimojaagovi, nooboro.

Pablo Amocasiminaa Aivojibo Civojaniji.

²² Jaanoco jihachutaro uguubuniciumoro sefano nuumo: Diiboco magaa-icaau. Mihimogotihhi diibo iicanoco, noomoro.

²³ Jaamoro sihidi ocoovadiivumoro igaachehunoco sefano caamovi gavaracuumo, bu baiguijinoco icimoro gaificihicaumo caamovi icano.

²⁴ Jaanegui ihamocasiminaa aivojibo tajibauhi Pabloco civojafaño isatyequi. Jaaboro saatohoco tajibauho Pabloco niivigai meeheri ihaamiqui. Jaaneri ijibeguequi collihi diiboti sihidi miyaminaa añaaïnoco.

²⁵ Jaaboco ihaamiqui sisiumo. Jaanegui Pablo sahaivojibo ifitino iicauboco nuuhi: ¿Nacu ijoho niivigai meeheri dahaamijirahi romanomioboco, iticoni milli iicanoco gaajatiboro? nooboro.

²⁶ Jaanoco diibo uguubuuboro imiya aivojiboco jibugutuubo. Deesicini omoonjinoco. Jaani romanoobo, nooboro.

²⁷ Jaanegui ihaivojibo Pablovi ifitivuuboro dilluui: ¿Naava miyaano ijoho romanoobo? nooboro.

Jaanegui Pablo: Jihhi, nuuhi.

²⁸ Jaanegui ihaivojibo nuuhi: Uujoho sihidi jaaduhinicuui romanoobo icaqui, nooboro.

Jaanegui Pablo nuuhi: Jaanoti uujoho romanoobo sahijitiro fiivuui, nooboro.

²⁹ Jaanegui aamitimoro diibediti sihigovi minifutuumo. Jaanoco ihaivojibo romanooboco isisinoco agaajauboro ñhicugucuui.

Pablo Judiomi Fagominaa Imefeenevi Icaaubo.

³⁰ Jaanoco sifucuti ihamocasiminaa aivoj#bo imuguuhi agaajanoco; milliti Pabloditi judiom ihiimaahicanoco. Jaanegui sacerdotemi aivojitoco, famooro fagominaaco icano taj#baubo iigaivequi. Jaadi Pabloco ijigaiñohinoco isinaayuboro satyuh diito imefeenevi.

23

¹ Jaabo Pablo diito judiom fagominaaco aatyimeuboro nuuhi: Am#hai tayoto, uujoho imino icafehi imino tajeeb#co esicinimañovi sajeeb# Moocaani imefeenevi icahi jisumihachuta, nooboro.

² Jaanegui Anania onoobo sacerdotemi aivoj#bo taj#bauhi Pablo cojiri iicaaboco Pabloco ihaamiqui iijiti.

³ Jaarunaa Pablo iimusuhi: Moocaani ico aamiji. #joho miyaminaa imefeenevi imiibobadi difico omoonihicaaboco. ¿Jaabo nacu toono gicinihi Moocaani taj#bafañodi tahimitico daatyimequi? Jaamoro bu uco ma-haamisuhi Moocaani taj#ba onootibadi, nooboro.

⁴ Jaanegui saatoho nuuhi: ¿Tolli aivo #joho neehi oboc#bo Moocaani sacerdotediti? noomoro.

⁵ Jaanegui Pablo nuuhi: Tayoto, uujoho gaajatih diibo jahi obocino sacerdote iicanoco. M#ro Moocaani Caatinahaamefaño noono: Diicuumi aivoj#boti imitino diimaajirahana, noonoro, nooboro.

⁶ Jaabo Pablo, diito fagominaati saatoho saduceomi iicaumoco, bu saatoho fariseomi iicaumoco icano agaajauboro sefano nuuhi: Tayoto, uujoho fariseom#oobo guhirubimi fariseomi iicaumaño. Jaaruubo uujoho uchu-uumumo siino ubuheetejinoco miyaaveguehi. Jaanegui fine uco mocoovahi toonoco uco midilluqui, nooboro.

⁷ Jaanoco uguubuumoro fariseomi, saduceomi iicamo jenaucasiuhi sanoomiro. Jaamoro ijeevadi dugaavocasiumo ifariseomi isaduceomiti.

⁸ M#ro saduceomi noonic#hi uchuumucuumo buheetecuujitih, bu Moocaani toomominaa chahahi, bu gajami chahahi, noonic#hi. Jaanoti fariseomi fanoocoro miyaavogonic#hi.

⁹ Jaadi famooro sefano ocoovadiivuunobuunati saatoho caatiniminaa gañiivuuhi fariseomijaagodi iicaumo. Jaamoro nuuhi: Jaani imitino moonitih. Jaabofañodi baacho gaija iimaahi, Moocaani toomominaafi baacho iimaahi. Jaanegui Moocaanimaryo momoonicasidino, noomoro

¹⁰ sefano jenaucasihicaumo. Jaaneri ihamocasiminaa aivoj#bo ñihicuguuhi Pabloco fahigovati agallicujirunoti. Jaaboro ihamocasiminaaco taj#baubo diitofeeneti Pabloco #cimoro civojafaño siino isatyequi.

¹¹ Jaano sifucuti Pablojaa Aivoj#bo Jesu asauboro nuuhi: Quehecuto Pablo. Uuditih jino Jerusalefaño idiimaabadi tolliro Roma cuumijaago di-imateji, nooboro.

Pabloco Igaicaauqui Afaj#nicasiuno.

¹² Jaanaa sifucuti sanoodimo judiom iimaacasiuhi Pabloco igaicaauqui. Jaamoro imitino unuunofañodi nuumo: Mamachujitih, mahadujitih icano diiboco magaicaautinohachuta, noomoro.

¹³ Jaamou tolli unuumo cuarentadimou tolli esamaaiumo.

¹⁴ Jaanobuunati sacerdotemi aivoj#bojaago, judiom quillahuto icamo-jaago ufuumoroo diitoco nuumo: M#hai munuucuuhi iimitinofañodi Pabloco magaicaautinohachuta mamachujitih, noomoro.

¹⁵ Jaanegui am#hai fagominaama mofoomoro amocasiminaa aivoj#boco civohogo midilluto diiboco isivaqui am#hai imefeenevi, siino imino diiboco

midilluqui, noomoro. Jaabo Pablo gaseti#bo imegaro mi#hai mihimibaivucu-
uji diiboco magai#caauqui, noomoro.

16 Jaanoco Pablo nago achi uguubuuboro icivojafa fuubo Pabloco ij#beguequi.

17 Jaanegui Pablo saatohoti aivoj#toco ocoovauboro nuuhi: Jaanico s#cafefico masatyo imiya aivoj#bojaago siinoco diiboco ij#beguequi, nooboro.

18 Jaanegui tos#cafefico ihaivoj#bojaa asatyuuboro nuuhi: Pablo civojafa#noti uco galluhi jaani s#cafefico dijaago s#vaqui icova siinoco ij#beguequi, nooboro.

19 Jaanegui ihaivoj#bo tos#cafefico ihuseti agaay#ciuboro sih#gov# diiboco asatyuuboro dilluuhi: #Milli uco neejirahi? nooboro.

20 Jaanegui is#cafefi nuuhi: Judiomi esamaaihi ico idilluqui civo#hogo Pabloco satyequi fagom#naa imefeenevi. Jaamo jilli ico neej#i: Siino mi-himeguehi imino diiboco midillunoco, noomoro.

21 Jaarumoco miyaaveguejirahana, sihidi cuarenta janaan#civi icamo teemeji Pabloco. Jaamo imitino ononofa#nodi#va machujitimo, adujitimo icano Pabloco aga#caaut#nohachuta. Jaamo imibaic#n#cuumo #johova: J#hi, Pabloco galluji, eneejinoco otoomomo, nooboro.

22 Jaanegui ihaivoj#bo is#cafefico ifitacuuboro nuuhi: Di#beguedino mi#hai#noobaco jino uco id#bgonoco, nooboro.

Pabloco Galluumo Felix Onoobojaago.

23 Jaadi ihaivoj#bo coovauhi saat#si aivoj#t#sico. Jaaboro diit#sico nuuhi: Mihimibaivusu doscientod#mo amocasim#naa baadi efeejimoco, bu setentad#mo jeejim#ri efeejimoco, bu doscientod#mo aam#ganoma efeejimoco icano Cesarea cuumiv# tufucuro ifeequi, nooboro.

24 Jaamoma ihaivoj#bo galluhi Pabloco jeej#ri ifeequi. Imino Pablo tahi ih#fetequi aivoj#bo Felix onoobojaago.

25 Jaaboro diitoma galluubo aameque jilli onoo#aameque:

26 Uujoho Claudio Lisio, imino ij#co galluuhi #joho idiimihusene aivoj#bo idiicaabo Felixjaago.

27 Jaani Pabloco judiomi icivojan#moro diiboco gaicaaujirahi. Jaarunaa romanoobo iicanoco uguubuuboro, soldaom#ma ofooboro diiboco taajasuhi judiomi useti.

28 Jaadi diiboco judiomi fagom#naa imegav# satyehin#hi jinejeque diibedit# ihiimaanoco gaajaqui.

29 Jaarunaa judiomi taj#baj#hall#ti idilluhicaunoco agaajauboro milli nuutih#i: Toonohall#ti magai#caaujirunoco, micivojaan#jirunoco icano uujoho aty#met#hi.

30 Jaarunaa diiboco agaicaaujinoco uguubuuboro jino galluuhi dijaago. Tolliro bu jito diibedit# ihiimaahicamoco dijaa galluuhi tahi dih#imefeenevi diibedit# ihiimaauqui. Tahi imino diica, nooboro.

31 Jaanegui ihamocasim#naaco ihaivoj#bo unuubadi# fucu satyumo Pabloco Antipatri cuumiv#.

32 Jaano sifucuti ihamocasim#naa baadi ufuumo uumiumo doj#cuv#ro icivojajaago. Jaanoti jeejim#ri ufuumo Pabloma fuuhi.

33 Jaamo Cesarea cuumiv# #futuudi aivoj#bo Felix onooboco ac#umo Pabloco toohaamema.

34 Jaahaameque emee#uboro ihaivoj#bo dilluuhi Pabloco: #Cuucaoobo #joho? nooboro. Jaadi gaajaubo Cilicia j#in#jeoobo iicanoco.

³⁵ Jaanegui nuubo: Jisumi uco idiibogonoco guubunicitih. Jaanoti jarihiica iidiiti ihiimaamo asaadi ijoho onoonoco bu guubuniciji, nooboro Pabloco ficusuubo Herode palaciojafaño, toomominaa diiboco iteemequi.

24

Pablo Aivojibo Felix Imefeenevi Iimaahi.

¹ Jaadi sahuse fucuvabuunati Anania onoobo sacerdotemi aivojibo ifutuuhi sanoodimo quillahutoma Cesarea cuumivi. Jaamoma saafi iimaaminaafi Tertulo onoobo saauhi. Jaamo agaseudi aivojibo imefeenevi ujulleecamaaiumoro Pablohallivi imitino iimaumo.

² Jaanaa Pabloco agasesuudi Tertulo onoobo ticovauhi ihiimaaubo jilli nooboro: Aivojibo Felixco, imino aivo ijoho aivojibo mihaico teemehi. Jaamaño aivo sajeebhi mihicahi imino mihaico atajibamaño.

³ Jaanoco fanooro aivo imino magaayicahi fahigova ijoho aivojibo Felix idiimihuseebe idiicanoco.

⁴ Jaabo uuchuvotibo diicatiqui imeguehi ajashuno ma ihiimaanoco.

⁵ Mihai jaani Pabloco magaajacuhi gañuhusuno siramaaihicanoco. Jaabo fahigovavi judiomico dugaacusuboro feehicahi, nazarenomi dugaavominaa aivojibo iicamaño.

⁶ Jaamaño templojaco mihininjiruubo. Jaarunaa mihai diiboco magaayicuihi diiboco midilluqui motajibaji onoobadi.

⁷ Jaarunaa amocasiminaa aivojibo Lisio onoobo asauboro sefano dumiticuihi mihaiti.

⁸ Jaabo ihamocasiminaa aivojibo galluui, Pabloditi ihiimaamoco, dihimefeenevi diibediti ihiimaaqui. Jaabo enecau iro diiboco dillu. Jaabo iro gaajahi mihai monoono miyaano icanoco, nooboro.

⁹ Jaanoco paryi judiom: Aivo miyaano, neehicauhi.

¹⁰ Jaanegui ihaivojibo Felix Pabloco tajibauhi ihiimaaqui.

Jaanegui Pablo nuuhi: Aivo imeguehi dihimefeenevi ihiimaanoco. Ico uujoho gaajahi siicijetro jicuumi aivojibo idiicanoco.

¹¹ Jaabo enecahicau bu iro dilluubo gaaja uujoho Jerusalevi Moocaanico imequi asaahinibo agasehinnoti fahuseeci motihaiti mifucuci idino fucubarvaro iicanoco.

¹² Jaaruubo uujoho ejenaaubo templojafaño, sinagogajafaño, tuucuumifeenevi buhigueeje icano ñaaisuuboro ofoonoco atyimetimo.

¹³ Jaamo jino uuditi iimaano miyaano icatino.

¹⁴ Jaanoti naha miyaano uujoho tadimihai Caani Moocaani iicaaboco jeecevehicahi bohono jihai onoobadi. Jaanoco oono diito dugaacuminaa neehicahi. Jaarunaa jilli uujoho Moocaani iimaaminaa aamenefaño, bu Moocaani tajibano aamenefaño iicanoco miyaaveguehi.

¹⁵ Jaabo uujoho tolliro Moocaanico miyaaveguehi diitobadiro. Jaabo teemehi paryi uchuumucumo iimifimo, bu iimitifimo icano ubuheetejinoco.

¹⁶ Jaamaño uujoho quehecuno tajeebico ficuhicahi Moocaani imefeenevi, bu miyaminaa imefeenevi icano imino icaqui.

¹⁷ Jaabo uujoho siicumijeri igooboro efeehicadi taacuumijaago saahinahi judiomico nihibamico aciqui, Moocaanidi jeecevoco ficuqui icano.

¹⁸ Jaanoco uujoho eheetavuubo templojafaño icaunaaca judiom Asia jinijeteti asaumo uco templojafaño atymeuhi taflico iimibachuuboco. Jaaruubo miyaminaama sihideti igaivuutih, ñaaisuuboro icautihi icano.

¹⁹ Jaamo judiom Asia jinijeoto collihi saatih jinoovi dihimefeenevi ihiimaavamo uuditi imitino iicanoco eesicinihachijij?

20 Jaanoti jito asaamoco dillu ¿Naa milli judiomi fagominaa imefeenevi iicahinisumi uco gaajacihinimo imitino iicanoco?

21 Ivi idinoro uujoho diito imefeenevi iicahinisumi sefano nuuhi: Uujoho uchuumucumo ubuheetejinoco imiyaavogonoco fine magajaqui uco midil-luhi jaachijji, ivi uujoho nuuhi diito imefeenevi iicasumi, nooboro.

22 Jaanoco Felix uguubuuboro milli nuutibo. Cristota imiyaavogonoco agaajauboro nuubo: Jari amocasiminaa aivojibo Lisio asaadi toonoti imino uujoho gaajaji, nooboro.

23 Jaaboro Felix saafi aivojiboco galluuhi Pabloco palaciojafaño ijihacuqui. Jaaruubo civojaminaafibadi icautihi. Jaabo toojafa icaunohachuta igataavominaa diiboco meecitehicauhi diiboco siinoco ihaciqui.

24 Jaadi goovacutinati Felix mogai judiomioغو Drusila onoogoma saauhi. Jaaboro Pabloco cuhuvauhi diibojaa asaaboro Jesucristoco mimiyaavogonoti diiboco ijibogonoco iguubuuqui.

25 Jaabo Pablo iticovono ifiti, bu moficoro miguiinonoti, bu ufucu Moocaani mohimiti jaadufucu icajinoti icano Pablo ijibuguunoti Felix ihigutuuboro nuuhi: Difo. Ufucu jei, ¿csumihacho ico siino cuhuvaji? nuubo.

26 Jaadi Felix esamaaihicauhi: Fine Pablo uco nihibamico acijiibo diiboco sinaayuqui, nooboro Pabloco fiiva foova cuhuvahicaubo diiboma ihiiamaqui.

27 Jaadi mificabaci afatyudi Felixco bohobavaubo saafi aivojibo Porcio Festo onoobo. Jaanegui Felix judiomima imino iicaqui Pabloco civojafañoro ficuubo iinusutiboro.

25

Festo Onoobo Imefeenevi Pablo Icauhi.

1 Jaabo Festo mifucuci, safucu idino aivojiboti icacuudi fuubo Cesareati Jerusalevi.

2 Jahigo sacerdotemi aivojito judiomi obocifimo iicamo, Pablohallivi imitino iimaumo.

3 Jaamoro Festoco dillumo Pabloco Jerusalejaagovi ihicitequi, ifurumo Pabloco jiihaivi igaicaausuqui.

4 Jaarunaa Festo iimusuhi: Pablo Cesareavi civojafaño icahi. Tolliro uujoho goovano feeji tahigo.

5 Jaanegui amihai aivojito uuma Cesareavi feeji diibediti imitino iicahicanoco ihiiamaqui. Miyaano diibo imitino iicahicahachijji, nooboro.

6 Jaabo Festo Jerusalevi fahuseeci fucuva ticovoviro fine icacuui. Jaadi siino Cesareavi uumiubo. Jaano sifucuti ihaivoji icagahallivi acasivuuboro Pabloco cuhuvaubo.

7 Jaabo Pablo agaseudi, Jersaleti asaamo judiomi diibojaa igaivuhi. Jaamo iimaacasiuhi siibadijere aivo imitino Pabloditi. Jaarunoco inisuurunofaño miyaano icautino.

8 Jaanegui Pablo ihallivi iimaauhi: Uujoho judiomiditi, templojaditi, bu romanomi aivojibo Cesarditi icano imitino iimaatatihhi, nooboro.

9 Jaanegui Festo Pabloco dilluhi judiomima imino iicanoco iimuguuboro: ¿Naa dimeguehi Jerusalevi ofoonoco ico uujoho tahii dilluqui? nooboro.

10 Jaanegui Pablo iimusuhi: Uujoho jinoovi aivojibo Cesar onoobo tajibamañeri icahi imino uco idilluqui ifiro imino gaajacuhi imitino judiomiti ihiimaatnoco.

¹¹ Jaanoti miyaano imitino omoonihachiiji jaafa uco magaicaau. Jaanoti sicamañoooco ihiimaahicahachiiji diito usefaño mihaiñooba uco acijitihi. Jaanegui imeguehi romanomi aivojibo Cesar onoobo uco idillunoco, nooboro.

¹² Jaanegui toonobuunati Festo ifajiniminaama ihiimauboro Pabloco nuuhi: Ico romanomi aivojibo imefeenevi idillunoco dimeguehi. Jaanegui romanomi aivojibojaago ijoho feeji, nooboro.

Pablo Aivojibo Agripa Onoobo Imefeenevi Icauhi.

¹³ Jaanobuunati aivojibo Agripa onoobo Berenice onoogoma ifutuhi Cesa-reavi Festoco abaatumisi.

¹⁴ Jaamisi tahi gueene fucuva icauhi. Jaabo Agripa onooboco Festo Pabloditi ijibuguboro nuuhi: Jineeri icaabo saafi Felix civojafaño ificuhinibo.

¹⁵ Jaabohallivi sacerdotemi aivojito, quillahuto icamo dilluui diiboco imitino imooniqui Jerusalevi uujoho iicahinsumi. Jaamo imuguuhi uujoho diiboco agaicaausujinoco.

¹⁶ Jaanegui uujoho nuuhi: Mihai romanomi mejeevamaaitihi ticovono miyaminaafico magaicaaunoco. Iticoni diiboco diibohallivi imitino ihiimaano imefeene ifihallivi ihiimaahui, mificuutinohachuta, nooboro.

¹⁷ Jaanegui diito jimañovi asaahinsumi uujoho gueenene icatibo sifucuti tatyajibamañoti cuuhuvauhi diibo Pabloco.

¹⁸ Jaabediti diito iimaano aivo iimitinoco nuutihi uujoho esamaaiubadi icautino.

¹⁹ Idinocoro diibediti neehicaumo jilli diito iimaa iijitiro, bu tolliro Jesu uchuumuuboco Pablo buheebe eneehicaunotiro icano.

²⁰ Jaanoco, uujoho milli fine mooniji, onoomaño Pabloco dilluhi: ¿Naa Jerusalevi diimeguehi ofoonoco, tahi ico idilluqui? nooboro.

²¹ Jaarunaa Pablo imuguuhi aivojibo Cesar Augusto onoobo diiboco idillunoco. Jaanegui uujoho diiboco civojafaño ficuui. ¿Cusumihacho diibo Cesar Augustojaago galluui? nooboro.

²² Jaanegui Agripa onoobo Festoco nuuhi: Uujoho tolliro diiboco uguubuunicinoco imeguehi, nooboro.

Jaanegui Festo ihiimusuboro nuuhi: Civojohogodiiboco jei guubuunici, nooboro.

²³ Jaano sifucuti Agripa, Berenice icamisi atajibafimañovi aivo sihidi jeevano ifutumisi miyaminaa diitisico iimuunofeenedi. Jaamisima saamo amocasiminaa aivojito, bu tuucuumio bocifimo icano. Jaanobuunati Festo Pabloco cuuhuvauhi.

²⁴ Jaaboro Festo nuuhi: Aivojibo Agripa, famooro jino mihaima mihi-camo, memeci jaanico. Jaaniditi sihidi judiom Jerusalevi, bu Cesareavi icano uuma iimaahinihi. Jaafa guijevebe, sefano noomoro.

²⁵ Jaarunaa uudi jinejebaco imitino moonihicatibo. ¿Milliti bu jaaboco magaicaaujirahi? Jaabo inoro imeguehinibo aivojibo Augusto diiboco idillunoco. Jaanegui diiboco diibojaago galluuji.

²⁶ Jaarunaa chahano diibo aivojibojaago acaatinjiruno diibohallivi. Jaanegui tahaivojibo, Agripa, diimefeenevi diiboco sivahi. Jaabo ijoho diiboco idilluudi fine diibohallivi iicanoco caatiniji.

²⁷ Miuro uudi imitino civojaminaafico agalluuno aivojibojaago milli diibediti icanoco jibogotibo, nooboro.

26

Pablo Aivojibo Agripa Imefeenevi Imaauhi.

¹ Jaanegui Agripa Pabloco nuuhi: Hiro diimaa, nooboro.

Jaanegui Pablo ihuseque agañiyiciuboro ticovauhi jilli iimaaubo:

² Aivojiībo Agripa aivo imo imo icahi dihimefeenevi tafihallivi ihiimaaboro jiībeguequi famooro judiom̄i uudit̄i ihiimaahicanoco.

³ Fanoocoro iījoho imino gaajahi paryi judiom̄i jeevamaajeque, tollīro fanooro mihiimaan̄icinoco icano. Jaanegui ico dilluhi uco guubun̄iciqui sīicuno.

⁴ Mīro famooro judiom̄i uco seemenet̄iro gaajauhi. Iticoni taacuumivi iicahicaunoco, bu Jerusalevī iicahicaunoco icano.

⁵ Jaanoco bu diito gaajahi jaafa jaanoco iimogohachiīji im̄id̄iusumi fariseobadī iicaunoco jiībogomo. Jaamo mīhai fariseomī mihicamo Moocanico saatoho janaan̄ici aivo imino mejeecivon̄ic̄ihi.

⁶ Jaanegui uujoho miyaaveguehi Moocaani uchuumucumoco siino ubuheetesujinoco. Mohimegaotoco Moocaani unuubadī. Jinhall̄iti jino uco sīvamo ihaamīqui.

⁷ Jaamaño mīro Israel cuumino fahuseeci mot̄ihait̄i miicum̄iic̄i icano iicamo. Toono imiyaavejinoco ootomomo Moocanico jeecev̄ehicahi cuujehachuta, fucuhachuta icano. Jaanoco uujoho imiyaavogonohall̄iti uudit̄i judiom̄i jisumi imit̄ino iimaahi.

⁸ Iījoho aivojiībo Agripa, ¿nac̄u am̄ihai judiom̄i mimiyaavogot̄ihi Moocaani uchuumucumoco ubuheetesujinoco?

Pablo Cristotaco Idaasuno Omoon̄ihicaunoco Jiībuguhi.

⁹ Mīro uujoho iticoni imino moon̄ihi nooboro Jesu Nazareoobo momohall̄iti sihid̄i imit̄ino miyam̄inaaco moon̄ihicauhi.

¹⁰ Jilli uujoho moon̄ihicauhi Jerusalevī, sacerdotem̄i aivojito iij̄iti c̄ivojafaño ficuhicauhi sihid̄i Cristoco imiyaavogomoco. Jaamoco agaicaaumofañodī uujoho icahicauhi.

¹¹ Jaaboro Cristotaco sihid̄i aam̄ihicauhi paryi sinagogajanofaño, imiyaavogoco jeevesusuqui, nooboro. Bu uujoho aivo sihid̄i isīfiratooboro diitoco bucasihicauhi fahīgo va jiīn̄ijenedī.

Pablo Siino Jiībeguehi Cristoco Agaaȳic̄iunoco.

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Jaabo tooneguiīharo fuuhi Damascavī sacerdotem̄i aivojito iij̄ico uco aac̄umoro agalluuneguiīha.

¹³ Jaabo aivojiībo Agripa, uujoho jiīhairi fuunaaca gadīc̄iba niquejefañotī uco sefano ach̄ic̄iuno sano uuma ufuumoma, nih̄iba aach̄ic̄ino janaan̄ici icano sefano namecuno.

¹⁴ Jaaneri famooro baavi mahaifuuhi. Jaanobuunatī niquejefañotī guubuh̄i uco hebreo iij̄iri unuunoco: Saulo, Saulo, ¿coll̄ihi uco bucas̄ihi? Hiro difiico daivuvusuhi oono Buey ihabajaabo iimogobadī iicanoco imogot̄iīboro iinoro fegāi niquequeque it̄ivadiivooboro iican̄ic̄ibadī, unuunoco.

¹⁵ Jaanegui uujoho nuuhi: ¿Mījoho iījoho, aivojiībo? nooboro. Jaanegui Aivojiībo uco nuuhi: Uujoho Jesu. Jaaboco iījoho uco bucas̄ihi.

¹⁶ Jisumiro gañiivo. Tooneguī īvi uujoho buhugaavehi uco deec̄ivequi fanoocoro uudit̄i adaatȳimecunoco, tollīro adaatȳimejinoco icano dīibeguequi.

¹⁷ Jaabo ico uujoho taajasuji judiom̄i useti, bu judiom̄i iicat̄imo useti icano. Jaamojaago ico galluhi jisumi diito aall̄inoco faaȳic̄isuqui.

¹⁸ Jaamo imit̄ino icacut̄imo iicaqui c̄ivonoguiinodī igot̄imo seseeh̄i iicacuqui Satanasco ejeevesumoro Moocanima iicaqui. Jaamo uco imiyaavogomoro agaaȳic̄imo imit̄ico buusuji Moocaani ic̄iumofeenevī iicaqui, nooboro.

Pablo Gaijafaño Unuunoco Miyaavuguuhi.

¹⁹ Jaanegui, aivojũbo Agripa, uujoho niquejeti gaijafaño aatyimeunoco miyaavuguuhi.

²⁰ Jaaboro jũbeguehicauhi iticoni Damasca cuumivi. Jaadi jũbeguehicauhi Jerusale cuumivi, bu fahigova Judea jiinijevi icano, bu tolliro judiomĩ iicatimoco icano. Jaamo famoocoro jũbeguehicauhi iimitico ejeevesumoro Moocaanijaagovi iicaqui. Jaamoro imino iicanoco toonofañodi ihifusuqui.

²¹ Jinhalliti judiomĩ uco templojafaño agaayicimoro gaicaaujirahi.

²² Jaarunaa Moocaani uco aamusuneri jisu imino jũbeguehi paryi miyaminaaco obocifitimoco, obocifimoco icano. Jaanoco tolliro fahijivaro jũbeguehicauhi siibadi jũbogotũbo Moocaani iimaaminaa, bu Moise icamo jilli iicajino unuubadi.

²³ Cristoditi nuumo Cristo asaadi idaasuno icajiibo. Jaadi chuumucuru-ubo buheetejiibo, uchuumucumo ubuheetejinoco iticonũbo. Jaanoco jilli jũbuguubo mataajajinoco judiomidi, bu tolliro judiomĩ iicatimedi icano, nooboro.

Pablo Imuguuhi Agripa Onoobo Cristoco Agaayicinoco.

²⁴ Jilli Pablo unuunegui Festo sefano nuuhi: Pablo fine ijoho jilli deegavehi. Toono sihidi agaajano ico jeegavusuhi, nooboro.

²⁵ Jaanegui Pablo nuuhi: Idiimihuseebe Festo, uujoho jeegavotĩhi. Imino eesamaaiboro miyaanoco neehi.

²⁶ Jaani jino aivojũbo Agripa iicaabo toonoco imino gaajahi. Jaanegui jino diibo imefeenevi ñihicugotũboro iimaahi. Jaanoco diibo tolliro gaajahi fanooro toovono iicatinoco.

²⁷ Jaanegui aivojũbo Agripa ico dilluui: ¿Naa Moocaani iimaaminaa unuunoco miyaaveguehi? Fine miyaaveguehi, nuubo.

²⁸ Jaanegui Agripa Pabloco nuuhi: ¿Milli nacu ajashuno idiimaaneri uco fine miyaavugusuji? nooboro.

²⁹ Jaanegui Pablo nuuhi: Uujoho Moocaanico dilluui, sihidi ihiimaaneri, ajashuno ihiimaaneri icano mimiyaaveguequi. Jaabo ñro icatino, paryi jaachijji jino uco uguubuunicimo, bu tolliro uubadi iicaqui. Jaarumo jilli uubadi jigaiñehiri sisicinĩtimo iicaqui, nooboro.

³⁰ Jilli Pablo unuunobuunati aivojũbo Agripa, bu aivojũbo Festo, bu Berenice, bu famooro toono iicaumo icano agañivuumoro

³¹ fuumo sihigovi. Jaamoro toonoti sanoomiro ihiimaacasimoro noocasihicaumo: Jaani imitino moonihicatũbo. ¿Milliti bu jaaboco magaicaaujirahi? ¿Milliti bu micivojanijirahi? noomoro.

³² Jaanegui Agripa nuuhi Festoco: Fine misinaayujirahi jaanico inoro romano aivojũbo Cesar uco idillunoco imeguehi, inuutiruva, nooboro.

27

Pabloco Galluumo Roma Cuumijaago.

¹ Jaadi mũhaico Italia jiinijevi igalluuqui acũmo Pablo saatoho civojaminaa iicamoco saafi aivojũbo Julio onooboco. Jaabou Julio ijeevadio amocasiminaa Augusto onoomo amocasiminaa aivojũbo iicaubo.

² Jaamo Adramitio cuumi meenegari mufuui, Asia cuuminoco muuaijniri iicamicujeque emeecituugari. Tolliro Aristacu onoobo Tesalonica cuumioobo, Macedonia jiinijeoobo mũhaima fuui.

³ Jaano sesevedi Sidon onoomicuvi mihifutuhi. Jaamañovi Julio Pabloco imino omoonuboro galluui inahaboniminaaco imeecitequi diiboco sinehejeti ihaciqui.

4 Jaadi tomicuti mufuumo Chipre onochugaico mafatyuhi monani-naagueneri iicachugaico sihidi guibuhuba mihaico sihigoviro asatyuneri.

5 Jaadi Cilicia jinijeque, bu Panfilia jinijeque icano mafatyumoro mihifutuuhi Mira unuucuumivi, Licia jinijevi.

6 Jahigo amocasiminaa aivojibo Alejandria meenegaco atyimeuhi Italia jinijevi ufuugaco. Jaaboro mihaico togafano jicafutusuubo mefeequi.

7 Jaadi guiraafucuva mihiguunobuunati sihidi jeevanoti mihifutuuhi Gnido cuumi onegueehivi. Jaanaa guibuhuba sihidi iicaunegui sihigodi mufuumo Salmon onocuumi onegueehidi, Creta onochugaihahidi mafatyuhi.

8 Jaarunaa sihidi jeevaneri mufuumo mihifutuuhi Imimicu onoomicuvi Lasea cuumi fiitino.

9 Jaamo guenene tahi mihicaumano nihicucuuno muuairi mufuujino jinija guibuhubama iicacuujino ifiiticuumaño. Jaanegui Pablo diitoco afajiniuboro nuuhi:

10 Amihaico gaifimico nehi: Nihicuno aivo sihidi jeevaneri mefeeji. Jaaneri meenega ifimaaveneri sihidi sineheje ganicafeteji, jaabadiro saatoho miyaminaa ifino ganicafeteji icano, nooboro.

11 Jaarunoco Pabloco ihamocasiminaa aivojibo miyaavugutahi. Jaaboro imeenega abajaabo, toga ticuvusuminaafi icano unuunocoro miyaavuguuhi.

12 Jaanaa guiraamo nuuhi: Imitaticu jinijadihivi. Jaanegui masigo mufuucuqui jinooti Creta jinijevi Fenice micuvi mihifetequi, noomoro. Tomañoti noreste, sureste icahigo fuvusuhicauneguiha, tomicuvi jinijaco mafatyequi.

Sihidi Guibuhuba Muuifeenevi.

13 Jaadi guibuhuba sicuiba surjaagoti iguibunegui: Imino fine mefeeji, noomoro mufuuhi Creta chugai fiitnodi.

14 Jaanobuunati gueenejisunoti momeenegahallivi sefano guibuhuba saauhi, aivo esefano guibuhuba Noreste onoguibuhuba.

15 Jaano sefano guibuhuba mihaico agaayicinoro igusuutinegui mejeevesucuuhi. Jaaneri mihaico iguibuhuba sihigoviro satyucuuhi.

16 Jaamo mafatyuhi ajashuchugai Clauda onochugai bujinaagodi iguibuhuba sefano achahauhigodi. Jaamoro sihidi jeevanoti imidi meenegaco imino mudujenuhi iguiraagati.

17 Jaadi ihajashugaco caamo iguiraagajinibaavi duujenimo. Jaamoro iguiraagaco sisimo gaibaineri ifaaga agallivujiruneguiha. Jaamoro muuifaño jiniigaibaaho Sirte onobaahohallivi ifigatyujirunoco nihicugumoro imeenega gaachehuco niitusuumo guibuhuba sihigoviro diitoco isatyequi.

18 Jaano sifucuti guibuhuba icauhiica sefano. Jaanegui imeenegafanoonoco gaifificimo muuifaño.

19 Jaano sifucuti bu famooro siino magaiificiuihi togaonehejeque muuifaño.

20 Jaamo fiiva fucuva mahatymehicautihi nihibaco meeciri icanoco sihidi guibuhuba iicaumano. Jaamoro: Mataajajitahi fine, munuuihi.

21 Jaamo guenene amachucutinegui Pablo diitofeenevi ujulleveuboro nuuhi: Imino uujoho eneehinoco muguubuhiniruva Creta chugaivi masaajitirahi. Jaarunaa masaumaño idasuno mihicahi monehejeque magaiificihi.

22 Jaarunaa nihicugotimo quehecuno mihica. Saatohobati miguijevejitahi idigaaro meenega fimaveji.

²³ Jaanoco uujoho gaajacihi Moocaanico ejeecivehicaabofañodi uujoho icamaño. Jaabo itoomominaafico tajaago agalluubo fucu uco neehi:

²⁴ Pablo diguetejirahana, romano aivojibo imefeenevi dihi feteji. Tolliro difañodi iri Moocaani taajasuji famooro ima meenegafaño iicamoco, nooboro.

²⁵ Jaanegui quehecuno mihica ñihicugotimo. Uco Moocaani itoomominaafañodi onoobadi iicajinoco miyaaveguehi.

²⁶ Jaarunaa mihaico sachugaivi gañijino guibuhuba, nooboro.

²⁷ Jaadi mijaguisichachuta mihigucuudi Adria muuavi mihifutuuhi. Jaamañovi sihigovi agaño, sihigovi agaño fuuhi. Jaanaa toga dudicamaajeminaa fucufeenevi gaajacuui jiinijeti ifiitvuunoco.

²⁸ Jaamoro uuvumo imuuai faicuvaco. Jaarunaa treinta y seis metrohachuta inifaihu faicuva icauhi. Jaano janaanici siino uuvumo. Jaarunaa veintisiete metrohachuta inifaihu faicuva icauhi.

²⁹ Jaanegui guisihallivi imeenegaco agañojirunoco iiguimoro igueenemehejedino obocinonoco toga dojicuogati udujenimoro imuuafaño gañiimo sihi footiga iicaqui. Jaamoro tuumuumo isesevequi.

³⁰ Jaamoro toga dudicamaajeminaa togati itaajaqui mooniui ihajashugaco togati imuuafaño iiniituumoro isivi ifeequi. Jaamoro ibocisutaco niituumobadi nijequeogati mooniimo abañiimo.

³¹ Jaanegui Pablo ihamocasiminaa aivojiboco nuuhi: Diito meenegati ofoohachiji amihai mataajajitih, nooboro.

³² Jaanegui ihamocasiminaa ihajashuga sisitaaco iquituumoro togaco muuafaño gañiui.

³³ Jaadi Pablo cuujetavi diitoco nuuhi: Aivo gueenene mijaguisici micigacutih, bu mamachucutih icano.

³⁴ Jaanegui amihai neehi: Mamachuqui. Jaamo mamachumoro mataajahi. Mihiro saatohoba milli icacujitih, nooboro.

³⁵ Pablo maahuco agaayicuboro Moocaanima iimaauhi diito imefeenevi. Jaadi toonoco iquisicuuboro machuubo,

³⁶ bu tolliro famooro amachumoro imo imo minifutuuhi.

³⁷ Jaamo mihai meenegafaño mihicauhi doscientas setenta y seisimo miyaminaa.

³⁸ Jaadi machuta iicaunoco muuafaño gañiimo imeenega ijadijetequi.

Meenega Niitui Muuafaño.

³⁹ Jaanaa eseseveudi toga dudicamaajeminaa gaajautimo comañoo jiinijerihacho mihicaunoco. Jaadi ifadicaico atyimeumo. Jaamañovi jiinigaibaaho icauhi. Jaanegui: Tomaño macañaveji, nuumo.

⁴⁰ Jaadi imeenega duujeneque quitiumo. Jaaneri ibocisutano muuafaño fitanamaaiuhi. Jaasumiro sinaayumo ibuhuduganoco imeenegaco iticivusuqui. Jaamoro imegaogaachehuco guibuhuba naagonovi miniiyuumo. Jaaneri fiitivuga jiinigaibaahojaagovi.

⁴¹ Jaadi ifutumo samaño fahigovaciti sefano cucuumañovi. Jaaneri jiinigaibaahohallivi nijequeoga fiigatyuhi cuhufono. Jaaneri dojicuoga gatahunamaaiuhi sefano tyuucai icaneri.

⁴² Jaanegui ihamocasiminaa gaisiraicujirahi icivojaminaaco isimoro ataa-jaujiruneguiha.

⁴³ Jaarunaa diito aivojibo Pablo itaajasuqui milli moonisuutih. Jaaboro iisico agaajamoco iticoni tajibaubo muuafaño acasiniivomoro ijnija iisiqui.

⁴⁴ Jaadi saatoho agaajatimoco tajibaubo cubujeneri, bu imeenega udujavanamaaiubujeneri ifeequi. Jaaneri famooro atajaumoro jiinijevi ifutumo.

28

Pablo Malta Onoochugai Icauhi.

¹ Jaamo famooro mataajacuudi tuchugai Malta onoochugai iicanoco mag-aajaciuhi.

² Jaamo toojiinijeoto imino mihaico gaayiciuhi. Jaamoro sihidi niija siicura icaneri mihicahicauneguiiha cijigaico mihaidi ebasumo. Jaamoro mihaico famoocoro feemesuumo.

³ Jaanaa Pablo iciuhi cuuhafene ifigañoco. Jaaboro cijigaifaño cabicuubo. Jaanaaca toono aiguucuri toonoti jiinimo iinuuhi. Jaaboro Pabloco ihuseti eheedumañoviro guenene feetuciniubo.

⁴ Jaanoco tuchugai miyaminaa atyimeuhi ijiinimo Pablo useti efeeduciniunoco. Jaamoro ihiimaacasiuromo nuumo: Miyaano jahi jaani gaicaauminaafi. Jaamaño muuaifaño ifiimaavonoti ataajacuruuboco Moocaani imucugai icasujitih, noomoro.

⁵ Jaaboco Pablo cijigaifaño ijiinimoco efeefaiquiyuuboro milli icautih.

⁶ Jaarunaa famooro esiciniumo: Fine ujuurineri cheemejiibo, noomoro. Jaarumo guenene ihesicinicuuruh milli iicacutinegui boobaniumo ihesamaaque. Jaamoro Pabloti nuumo: Fine diibo saafi dios, noomoro.

⁷ Jaano fiitino tuchugai aivojibo Publico onoobo faguino icauhi. Jaabo mihaico imino gaayiciuhi mifucuci, safucu icano ticovovi imino mihaico ficuubo.

⁸ Jaabo Publico caani iguihuvaubo icigaijefaño icauhi. Jaabo sihidi guihuvari, fatiiciri icano icauhi. Jaanegui Pablo diiboco meecituuhi. Jaaboro Moocaanima ihiimauboro diibohallivi ihuseque ficuubo. Jaaneri tsumiro buheeteubo.

⁹ Jaanobunati tolliro tuchugairi iicaumo iguihuvamo Pablojaago saauhi diitoco ibuheesuqui.

¹⁰ Jaamoco ubuheesuunoma iicaumo mihaico imino jeecivuuhi. Jaadi bohoga meenegafaño mijicafutuudi aciuumo mihaico sihidi denvirucuco.

Pablo Ifetehi Roma Cuumivi.

¹¹ Jaanobunati minihibaci, sanihiba icanoti tuchugaiti meenegari mufuuh jinijaco tuchugai afatyugari. Jaagau Alejandria jiinije meenega. Jaagahallivi eetavociniumo jihovo diosmi Casto onoobo, Polu onoobo icamisi ijimi.

¹² Jaagari mufuumo mihifutuuhi Siracusa onoomicuvi. Jaamañovi mifucuci, safucu idino mihicauhi.

¹³ Toonoti mufuuh Italiajini fiitino. Jaadi mihifutuuh Regio cuumivi. Jaano sifucuti guibhuba saauhi surjaagoti. Jaano sifucuti mihifutuuh Puteoli cuumivi.

¹⁴ Jaamañovi mahatyimeuhi Cristotaco. Jaamo mihaico gaijuhi diitoma mihicaqui sajaguisi ticovovi. Jaadi mufuuh Roma cuumivi.

¹⁵ Jaanoco Romari iicaumo Cristota gaajacuuh mihai tahi mufuunoco. Jaamoro saumo mihaico ootomovaumo. Jaamovi macabivuuh jihaivi, Apio naajehasi Tres Tabernas onoomañovi. Jaamoco Pablo aatyimeuboro Moocaanico imuuh. Jaaboro quehecutuubo.

¹⁶ Jaadi Romavi mihifutuudi ihamocasiminaa aivojibo icivojaminaaco aciuh Roma civojaminaa toomominaa aivojiboco. Jaanoti Pabloco ijeevadi ficuumo saafi amocasiminaafima diiboco iteemequi.

Pablo Romavi Ijibogono.

¹⁷ Jaabo Pablo mifucuci, safucu idino iicauno nijequeti cuuhuvaubo Romari iicaumo judiom aivojitoco. Jaamo igaivuumoco Pablo nuuhi:

Tañahabomi, uujoho judiomiditi milli iimaatishi, tolliro motadimi jeevamaa-jediti milli iimaatirahi icano. Jaarunaaca Jerusalevi uco romano civojafaño ficuumo.

¹⁸ Jaadi uco idilluumo uuvi imitico atyimeutishi: Jaamoro ¿milliti bu magaa-icaaujirahi? onoomoro uco sinaayujiruumo.

¹⁹ Jaarunaa judiomi sihidi uuditi imitino ihiimaane guuiha uujoho imugu-uhi Roma aivojibo uco idillunoco. Jaaruubo uujoho taacuumiminaahallivi, ¿milli nootishi?

²⁰ Jaanegui amihai cuuhuvahi amihai aatyimeebere iimaagui. Jaano israelmi imiyaavogobadi uujoho imiyaavogomaño uco jino mahatyimehi jigaiñeri sisiciniboco, nooboro.

²¹ Jaanegui nuumo: Mihai aamebaco magaayicishi Judea jinijeti iditi iimaanoco. Tolliro saato hoba monahabomi judiomi tahigoti agaserumo imitino idiicanoco mihai jibogotishi.

²² Jaanegui mihimeguehi ijoho edeesamaañoco magaañanoco. Toono bo-hono iijiti fahigovavi imitino ihiimaahicanoti muguubuhicanoti, noomoro.

²³ Jaanegui safucuco uuvumo. Jaafucu sihidi miyaminaa gaseuhi Pablo iicaujafaño. Jaamoco fucurotiro Moocaani aivoji iijiti jibogoo bo suufeni uhi iijicuuvi. Jaabo Moise tajibafañodi, bu Moocaani iimaaminaa aamenefañodi Jesuditi jibeguehicaubo diitoco imiyaavugusuqui.

²⁴ Jaanoco saato ho miyaavuguhi, jaarunaa saato ho miyaavugutishi icano.

²⁵ Jaamaño sabadiro ihesamaaje iicaütimaño Pabloditi fuumo. Jaanegui diitoco Pablo nuuhi: Imino jahi motadimico Moocaani Gaija nuuhi ihi-imaaminaafi Isaiafeenedi. Jilli nooboro:

²⁶ Foobo tomiyaminaaco dinoo: Amihai fine muguubuji. Jaarunoco magaa-jajitishi. Fine bu mahatyimeji. Jaarunoco mehesicinijitishi.

²⁷ Amihai jeebi cuhufono iminifotomaño, imitino muguubumo. Amihai aallino mihicinihi. Jaaneri amihai aallineri aatyimetimo mihicaji. Bu amihai nohojiri guubutimo mihicaqui. Bu jaamo amihai jeebiri gaajato mihicaqui. Jaamo tajaago masaamoco uujoho ubuheesujiruneguiha, nooboro. nuubo.

²⁸ Jaanegui amihai magaaja, jisumitiro Moocaani taajasu jibogoco judiomi iicatimedi ro iicacuujinoco. Jaanoco diito imino guubuji, nooboro.

²⁹ Jilli Pablo unuunoco uguubumoro toonoti fuumo sanoomiro jenaucasi-moro.*

³⁰ Jaanobuuna Pablo icauhi mificabaci ticovovi sita iijaco iicanohachuta jaaduuboro. Jahi diiboco imecitomoco imino gaayicihicaubo toojafaño.

³¹ Jaaboro ñhicugotibo jibeguehicaubo Moocaani aivoji iijico. Tolliro Aivojibo Jesucristoditi jibeguehicaubo. Jaaruuboco mihaiñooba Pabloco milli neehicautishi.

* 28:29 Sahaamefaño toversiculoco ficuutimo.

ROMANOS

Pablo Romanomidi Acaatinuhaame.

Pablo Caatinuhi Romari Iicaja.

Moocaani Iijamnaadi.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo jeevivominaafi, Moocaani uco ucuuhuvaubo diibo minisuminaafiti icaqui, Moocaani iijico jibeguequi uco icuubo.

² Jibogoco Moocaani sicijetiro ihiimaaminaafeenedi Caatinihaamefaño unuucuuno.

³ Moocaani Achi Aivojibo Jesucristoditi ihiimaano jibogo diibo miyaminaa ifiiti iicausumi jibogono, Jesucristou aivojibo David iyaachimihaioboti icaubo.

⁴ Jaarunaa iimino Gaija imityari jafenuhi, diibo Moocaani Achi iicanoco. Jaamaño iguijevemefeeneti ubuheeteubo.

⁵ Jesucristofañodi Moocaani mihaico iminoco acihi diibo momofañodi mihaico igalluqui, jaamofeenedi fahigova jinijeminaa uguubumoro imiyaavogomo icaqui.

⁶ Jaamofeeneri tolliro amihai mihicahi Jesucristota miicaqui Moocaani amihai ucuuhuvamo.

⁷ Jino aameque amihaidi caatinihi paryi Roma cuumiri mihicamedi. Jaamoco Moocaani agaijiboro ucuuhuvamo iimino ifiima diibedi icaqui. Moocaani, bu Mohaivojibo Jesucristo iicamisi imihuse, sajeebhi icanoma mihica.

Pablo Roma Jinijeminaaco Abaatonoco Imeguehi.

⁸ Imegaviro ticoniji Jesucristofeenedi paryi amihaihallivi Moocaanico iimehicanoco aacibo amihai miyaavogoti fahigova jinijeminaa jibogocasimaño.

⁹ Moocaani uujoho diiboco tajebehi maryo ejeecivehicaabo Illi jibogoco jibogooboro iicahicaabo gaajahi diiboma ihiimaahicasumi amihaiditi esafetehicanoco.

¹⁰ Moocaanico dilluhicahi diibo imogohachiji millitihacho tahi jisumi amihai baateji.

¹¹ Imeguehi amihai aatyimeebere amihai jeehinoco Moocaani Gajari sefatusuqui. Jaamo janaanici sefano mihicahi.

¹² Tolli imeguehi uujoho fahigovavi mahamusucasinoco jino momiyaavogofañodi mihicamo.

¹³ Tañahabomi, imeguehi amihai fahijivaro abaateguehicanoco magaaanoco. Jaarunofaño fanoova uco tihitusuhicahi. Imeguehichi ofoonoco amihai feenedi saatohoco miyaavugusuqui fahigova jinijevi omoonhicabadi mooniqui.

¹⁴ Uco Moocaani tajibahi famoovahalliviro jibogooboro feequi añiminaa iijico agaajamoco, bu agaajatimoco icano. Tolliro bu fanoovaaco agaajamoco, agaajatimoco icano jibogooboro feequi.

¹⁵ Jaamaño uujoho imeguehi taajasubogoco amihai jibogonoco paryicino amihai Romari mihicamoco.

Jesucristo Jibogo Mitya.

¹⁶ Uujoho nucufevetihhi Jesucristo jibogo iiminoti Moocaani mitya iicamaño paryicino toonoco imiyaavogomoco ataajasuno iicamaño iticoni judiomico, bu tolliro judiom iicatimoco icano.

17 Jibogo miihaico jibeguehi Moocaani miihaico gaayicihi momiyaavogoti, Caatinihaamefaño onobadi: Jaamaño Moocaani agaayicibo imiyaavogofeenedi icaji.

18 Jaamaño Moocaani sifira paryi iimitimo miyaminaahallivi ñihicuno niquejefañoti saahi. Jaamaño diito iimiti diitoco miyaanoco gaajasutihi.

19 Iimuguruva imino gaajajirumo Moocaaniti magaaajirunoco. Jaanoco diiboro ifusucuhi,

20 Moocaaniti aatyimeratino gaajacafetejirahi diibo fanoovaaco eheetavuunofeenedi. Foovono mahatyimejirahi jinijeque ifiivusuusumiti, diibo Moocaani imityaabo fahijivaro iicanoco. Jaamaño diito siinohallivi agatyavequimaajirunoma chahahi.

21 Jilli Moocaanico gaajacurumo imino diiboco jeevotihi bu tolliro diiboco imotimo. Jiliro ajaaducafototino esamaajeneriro ijeebino mitahi. Jaamaño iguubutijeebi diitoco civono minifetehi.

22 Magaajahi, unuurumo gaajatihi.

23 Jiliro Moocaani sihidi ejeevaabo ufucuro ifinijitiboco ejeevotimoro cafaryuhacumo, miyaminaafi ifinifiibo ijimiri, bu tolliro joomi ijimiri, jiiinimomi ijimiri, paryicino faaboho asim^{*} ijimiri icano.

24 Jiliti Moocaani diitoco iimiti iimogoviro jeevesuhi toonocoro imegueneguiha. Jaamaño nucufesunoonoco fahigova moonimo.

25 Moocaani miya ijico iimiyaavogotimoro sicamañejequere miyaavogomo. Jaamoro Moocaani ifiivusuunocoro ejeevomoro imehicamo, Moocaanico imotimoro idibocoro naha diiboco fahijivaro mihimejiruubo. Fine.

26 Jiliti Moocaani diitoco jeevesuhi unucufesuneheje imogoviro; aivo gaigoomiti miihaiñomaryo gaifiimima iicanicincoco ejeevesumoro sano gaigoomiro fahigovavi icacasihicahi.

27 Jaabadiro buunaji gaifiimi gaigoomima iicanicincoco ejeevesumoro aivo sihidi imogomo sifiima sano gaifiimiro iicacasinoco. Sano gaifiimiro nucufesunoonoco moonihicahi fahigovavi. Jaamaño toono iimiti jaada ifihalliviro guihuvanehejeque icimo Moocaani afaijaneri.

28 Moocaanico eesafototimaño; diitoco iimiti esamaajefañoviro jeevesuubo momoonitatinehejeque imooniqui.

29 Fanoova imitima icamo ifico idicunonoomonineheje, imitineheje, sitaanoco imoyicineheje, sitaaco imitino omoonineheje icano. Siinohalliti sitaaco jiiheveme, gaicaaufifimo, ibacasififimo, bañififimo, sitaaco jiihevefifimo, sicamañejeque jibocasififimo.

30 Sitaaditi iminotino iimaamo, Moocaanico jiiheveme, sitaaco gaijitimo, uujoho sihidi jeevahi noomoro ifico cahacisumo, imitino omoonijinehejequere esamaaimo, caanimico: Jii, nootimo.

31 Aivo esicinitimo, unuucuunoco eheetavotatimo, gaijitimo, sitaaco imitino omooninoco iimibachunoco gaajatimo, sitaaco idaasugotimo.

32 Moocaani atajibanoco imino gaajacurumo. Tolli omoonifimo ifinijitino guijeveque gaajacurumo. Jaarumo suufenitimo moonihicahi, tolliro sita omooninoco atyimemere imo imo icahicahi.

2

Moocaani Imino Dugaacufhi.

1 Jilli iicamaño agatyavequimaajirunoma chahahi, ijoho sitaaco imitico udugaacuubo. Ijoho cajaanihacho idiicaruubo, sita: Imitico, onoboro

* 1:23 Griego ijiri: faaboho asim iqueenemeheje itihaiño iicamo, noono.

udugaacuubo, #ro bu difiicoro toonofaño gañ#suhi sita: Imitico, onooboro bu #joho tobadiro moonihicahi.

² Magaajacuhi Moocaani imino udugaacuuboro tolli omoonimoco ijaadaco acifinoco.

³ ¿Nacu #joho fine deesicinahi: Moocaani idaasuno omooninoti taajaji, onoobo? Jaaboro #joho sitaaco iimitihalliti idaasuno omoonihicaabo, bu diito omoonibadiro moonihicahi.

⁴ ¿Nacu #joho diimogotihhi Moocaani imihuseque, bu ijaabiciifihicanoco; #joho gaajatihhi diibo imihuse ico dihimitico ejeevesusujirunoco?

⁵ Dijeeb# aivo ico ucuhufomaño dihimitico deevesugotihhi. Jaamaño dihalliviro sihidhi titibanihhi Moocaani ico idaasuno omoonijinoco ufucu atyimecafetejino Moocaani imino udugaacuuboro ijaadaco acijifucuvi.

⁶ Tusumi jari jaadujibo famoovaaco iticovoocivi iiminoco omoon#boco iimineri, bu iimitinoco omoon#boco iimitineri icano.

⁷ Jaamoco Moocaani imico, bu bocico icano iguiinomoco, ifinijitino fiivofeenedi iminoco suufenitimo omoonimoco ifinijitino fiivoco acijiibo.

⁸ Jaanoti sefano idaasuno moonijiibo: Uujoho sihidhi jeevahi, onoomoco, jaamoro miyaanoco ij#votimoro iimitinocoro eheetavomoco

⁹ sihidhi aivoma idaasuno icaji pary#cino imitinoco omoonihicamedi, imegavi judiomidi, tolliro bu judiomii icatimedi.

¹⁰ Jaanoti Moocaani acijiibo imico, bocico, sajeeb#co icano pary#cino imino iicahicamoco, imegavi judiomico, bu jaabadiro judiomii icatimoco icano.

¹¹ Moocaanidi miyaminaa sabadiro iicamaño.

¹² Pary#cino Moise taj#bama achahamo imitico omoonimo finiji totaj#bama chahamo. Jaanoti Moise taj#bama iicacuurumo imitico omoonimo totaj#bafeenedi dugaacucafetejimo ifiniqui.

¹³ Moocaani gaayicitihhi totaj#baco jilli ticovono uguubumoco. Jaanoti imino uguubumocoro imino iicamoco gaayicibo.

¹⁴ Jaanoti siicumimoto Moise taj#bama chaharumo ijeeb#tiro Moise taj#ba onoobadi moonimo. Jaamo Moise taj#bama chaharumo, tolli ijeeb# onoobadi omoonino. Toono diitedi taj#babadi jeevahi.

¹⁵ Iimihicafeenedi gaajasumo ijeeb#faño Moocaani taj#bama iicanoco ijeeb# diitoco j#beguehi miyaano icanoco. Jaamoco ihesamaajere ufucu j#begueji iminoco, bu imitinoco icano omoonihicanoco.

¹⁶ Ufucu Moocaani pary#cino miyaminaa toovono omoonihicanoco emeec#boro jaaduji Jesucristofeenedi taajasuj#bogoco uujoho ij#bogooboro eneehicabadi.

Judiomii Moise Taj#baguiino Icahi.

¹⁷ Jaanoti cayaatyohacho: Uujoho judiomioobo, onooboro Moise taj#bafañodi icahi, bu Moocaani uco gajihhi, neehicahi.

¹⁸ Jaabo #joho Moocaani jeeb# onoobadi iicanoco gaajahi. Jaaboco ico Moise taj#ba gaajasuhi iimino ifiico d#ciqui.

¹⁹ Jaabo: Uujoho aivo gaajahi, onoomaño diito Moocaanico agaajatimoco j#beguejirahi, bu imitifañoo iicamoco gaajasujirahibadi deesicinahi.

²⁰ Agaajatimoco j#beguejirahi, bu uguubutimoco faj#nijirahi, nooboro deesicinahi, taj#bafañoo miyaanoco, bu agaajanoco icano agaajamaño.

²¹ Jaarunofañoo #joho sitaaco id#beguehicaabo, ¿collihhi jaabo difiicoro d#beguehicatihhi? #joho sitaaco: Mananidino, nooboro id#beguehicaruboo, ¿collihhi jaabo nanivahicahi?

22 H̄joho sitaaco: Sifigoma diicajirahana, eneehicaruubo, ¿coll̄ihi jaabo h̄joho sifigoma diicahicahi? H̄joho sitaaco: H̄jinitaco j̄h̄heguchi, eneehicaruubo, ¿coll̄ihi jaabo jihovono caanim̄i iijano busumijeque nanihicahi?

23 Taj̄ibafañodi quehe quehe diicarahi. Jaaruubo Moocanico nucufesuhicahi diibo taj̄iba onoobadi omoonit̄imaño.

24 M̄iro Caat̄inihaamefaño noono: Am̄ihai tolli mihicamaño judiomi iicat̄imo Moocanidit̄i imit̄ino iimaahicahi, noonoro.

25 Moise taj̄ibaco imino moon̄iruva dimeehe nijequeque iquit̄ic̄ino h̄di imijirahi. Jaanoti Moise taj̄ibaco imino omoonit̄ihachij̄i Moocanita iicat̄imobadi diicahi. ¿Jaanegui imeehe nijeque iquit̄ic̄inoti jinehejebaco mih̄ic̄ijit̄irahi?

26 Jaanoti iquit̄ic̄irat̄iruubo taj̄iba onoobadi omoon̄ibo imeehe nijeque iquit̄ic̄in̄ibobadi gaaȳic̄icafetehe quit̄ic̄irat̄iruubo.

27 Imeehe nijeque quit̄ic̄irat̄iruubo taj̄iba onoobadi omoon̄ihicaabo ico dihim̄it̄ico at̄ȳimesuji, h̄joho taj̄ibaco: Jii, eneeh̄icat̄imaño toohaamema diicaruubo, dimeehe nijeque quit̄ic̄in̄iruubo icano.

28 Jaabo judioru jaaruubo Moocaani iimogobadi omoonit̄imaño miya judiobadi jeevat̄ibo. Jaano toll̄iro quit̄ic̄in̄irumo ijeeb̄ifañodi imino imiyaavogot̄imo miya quit̄ic̄ima icat̄ino.

29 Jaanoti naha miya judio iicaabo Moocaani iimogobadi ijeeb̄ifañodi omoon̄ibo miya quit̄ic̄ima iicaabo. Jilli aamefaño acaat̄in̄ibadiro iicaqui icat̄ino, bu mojeeb̄ifaño Moocaani Gaija onoobadi miicaqui. Jilli omoon̄iboco miyam̄inaa imot̄ihi, id̄iboro Moocaani imehi.

3

1 ¿Jaanegui coll̄ihi judioti mihicajirahi? ¿Coll̄ihi bu miquit̄ic̄ijirahi? neejirumo.

2 Jaarunofaño aivo sihid̄i imino judiom̄it̄i mihicano judiom̄ico Moocaani ij̄ibogoco aac̄umaño.

3 ¿Jaanaa mill̄jiru, diitoti saatoho imino imoon̄it̄iruva? ¿Nacu jilli diito iicanoti Moocaani diitoco aac̄iguunoco dum̄it̄ic̄ijirahi?

4 ¡Cha, tolli icat̄ino! Tolli icarunehejehaca Moocaani iimihuseque jeevesut̄ihi. Jilli Moocaani imino parȳi miyaanoco onoobadi eetavehi, parȳic̄ino miyam̄inaafi bañ̄ififirunaaca. M̄iro Caat̄inihaamefaño noono: Iimiiboti diicaji dihimi icafeenedi, bu ico in̄isumoro emec̄irunoti imino dihiineji, onoonoro.

5 Jaanoti mohimit̄ifeenedi Moocaani iiminoco saatoho gaajahi. Jaanoco jilli: Moocaani imit̄ihi, monoon̄ic̄ihi m̄haico idaasuno diibo omoon̄imaño. Jilli miyam̄inaa esamaaje im̄itac̄in̄imo noon̄ic̄ihi.

6 ¡Jaarunaa tolli icat̄ino! Moocaani imit̄im̄inaafi iicaruva, ¿milli bu jaabo miyam̄inaaco iimit̄ihall̄it̄i idaasuno moon̄ijirahi?

7 Jaanoti saatoho esamaaje im̄itac̄in̄ibo neejirahi: Uujoho abañ̄ififiboti saatoho Moocaani miya ij̄ico onoonoco agaajamoro janaan̄ic̄i diiboco acahac̄isuhachij̄i, ¿coll̄ihi jana uco imit̄im̄inaafibadi idaasuno moon̄ijibo?

8 Jaaneguiiha iimit̄inoco momoon̄iqui iiminono isaaqui, nooboro. Jilli saatoho imit̄ino esamaaimoro neehicahi m̄haiva iminot̄ino m̄j̄ibeguehicanoco. Jaarumo tolli eneehicamo idaasuno moon̄icafeteji toonovi h̄fotomo.

Famooro Mihimifit̄ihi.

⁹ ¿Milli jaanoco meneejirahi? ¿Nacu miihai judiomi diito janaanici mihimifihhi? ¡Cha, tolli icatino! Miiro: Judiomi imitico, munuucuhi, bu famoovaaco monoobadiro, imitiguiino paryi famoovaro mihicahi.

¹⁰ Miiro Caatinihaamefaño noono:

Iimimo chahahi, aivo saafiiba iiminoco omooniiibo chahahi.

¹¹ Miijoho agaajamo chahahi. Miijoho chahahi Moocaanico iguiinomo.

¹² Famooro mitacuhi, iimitijiri famooro iimitihigoviro fuucuuhi. Miihaiñooba iiminoco omoonimo chahahi, aivo saafiiba chahahi.

¹³ Oono iiji ciihojico mafaayicijirubadi jeevahi aivo idicuno ihiimaamaño. Jaamo bañifihicamo, ihiimaa jiinimo namitabadi jeevano imitino moonisumo.

¹⁴ Sano iminotinocoro iimaamo aivonoonocoro.

¹⁵ Sitaaco iguijenijinojaagoviro goovano foomo.

¹⁶ Idaasuno moonimoro finisumoro igomo.

¹⁷ Jaamo sajeebii icaco gaajatimo.

¹⁸ Moocaanico iñihicugonoco esamaaitimo, noono Caatinihaamefaño.

¹⁹ Jaanoco magaajacuhi paryicino Moise tajii bafaño iicano totajii baguiino iicamedi noono. Jaanoti famooro illivomoro Moocaani aivojiguiino iminifetequi.

²⁰ Miihaiñooba Moocaani imefeene gaayicicafetejitihhi tajii ba onoonoco omooninofeenedi. Jilli tajii ba miihaico mohimitico gaajasuhi.

Miyaavogofañodiro Mataajatahi.

²¹ Jaanoti jisumi tajii ba uufocodi magaajahi milliti Moocaani miihaico agaayicinoco. Jaarunofaño tajii ba aamefaño, bu Moocaani iimaaminaa aamefaño icano toono mataajajinohalliti ihiimaacuno.

²² Jaanoti jino naha Moocaani miihaico agaayicino Jesucristoco mimiyaavogonofeenedi. Chahamo saatohe sita janaanivii iicamo icano.

²³ Famooro imitico momooniuhhi. Jaamaño Moocaani imi iijiti tehesino mihicahi.

²⁴ Jaarunaa Moocaani famoocoro jilli iimihuseri ticovono gaayicihhi, Cristo Jesufañodi ataajasucumaño.

²⁵ Moocaani Cristoco miyaminaa imitihallivii guijenisuhi. Jaamaño diito imiyaavuguusumi diitoco taajasuubo. Jilli mooniubo iimihuseque igaajasuqui siicijeo imiti icarunoco ajaabicuboro jeecevotii bo fatyuubo.

²⁶ Jilli mooniubo diibo Moocaani jisumihachuta iimihuseneque igaajasuqui. Jaabo Jesuco imiyaavogomoco agaayicicunofeenedi gaajasuubo jisumihachuta iimihuseneque.

²⁷ ¿Jaamaño milli bu moficoro quehe quehe mehesicinijirahi? Tolli mihichahicano chahacuuhhi. ¿Collihhi jaano tolli icatino? Cha, tajii ba onoonoco momooninoti icatino jilli Jesucristoco mimiyaavogonoti.

²⁸ Jaamaño magaajahi miyaavogofeenediro Moocaani minoco agaayicinoco. Jilli tajii ba onoonoco momoonimaño icatino.

²⁹ ¿Nacu Moocaani saatohe judiomitahere? ¿Nacu bu tolliro judiomi iicatimotahe icatino? ¡Janabuu! Tolliro bu diitotahe.

³⁰ Idii boro Moocaani saafiro iicamaño miyaavogofeenedi gaayicii bo judiomico, bu judiomi iicatimoco icano.*

³¹ ¿Jilli miyaavogofañodi mataajahi, monoomaño jaanogui nacu Moise tajii baco imitino meneehi? ¡Cha, tolli icatino! Jilliro janaanivii tajii ba miyaano iicanoco meneehi.

* **3:30** Griego iijiri: miyaavogofeenedi gaayicii bo iimeehe nijeque iquiticinimoco, bu iquiticiniratimoco icano, noono.

4

Abrahamti Magaajano.

¹ Masii Abraham miikai judiomi eedebediti mehesamaaiqui. ¿Nacu jinejeque fine gaayiciubo?

² Siinoco omoonunofeenedi Moocaani diiboco igaayiciuruva quehe quehe icaujiruubo. Jaaruubo Moocaani imefeenevi icatino.

³ ¿Naa milli noono Caatinihaamefaño? Abraham Moocaanico miyaavuguhi. Jaamaño diiboco Moocaani gaayiciuhi, noonoro.

⁴ Jaanoti saato ho idudicamaaje jaadaco agaayicino ticovono diiboco aacino icatino. Jilli idudicamaajeque ajaaduno.

⁵ Jaanoti saato ho jinejeque moonitirumo Moocaanico miyaaveguehi. Jaabo Moocaani iimitirumoco agaayiciiboco miyaavogomo. Jaamoco Moocaani gaayicihi jilli ticovono diiboco imiyaavogomaño.

⁶ Tolliro bu David nuuhi: Imo imo icaabo saafiico Moocaani agaayiciibo. Jaaruno iimihuseti agaayicino icatino.

⁷ Jilli David nuuhi:

Imicani icamo jaatyo diito imitico Moocaani ubuusumo; diito imitico esafo-totiibo ejeecivucutino.

⁸ Imicani icaabo diibo imitico Moocaani ejeevesucuubo, nuubo.

⁹ ¿Nacu fine jino imo imo ica saato ho imeehe nijeque iquiticinimedi? ¿Nacu bu fine tolliro iquiticiratinimedi? Miuro munuucuuhi, Abraham imiyaavugumaño Moocaani diiboco agaayiciunoco.

¹⁰ Jaaboco, ¿cusumi gaayiciubo iimeeheque iquiticiunobuunati? ¿Nacu imegaviro? Toonobuunati icatino, imegaviro.

¹¹ Buunati Abraham meehe quiticico gaayiciuhi imiyaavuguunofeenedi diiboco Moocaani agaayiciuno jibogobadi iicano. Jiliti Abraham paryicino imiyaavogomo caaniti icahi. Jaamo imeehe quiticiraturumoco Moocaani tolliro gaayicihi.

¹² Miyaano Abraham imeehe iquiticinimo caaniti icahi. Moheedebe Abraham iquiticirautisumi imiyaavuguubadi, imiyaavogomo caani eneejiruno. Jaamaño diito caani icatiibo, iimeehequere iquiticiumaño.

Moocaani Unuunoco Magaayicihi Miyaavogofeenedi.

¹³ Miuro Moocaani: Amiihaico jinijeque aciji, nuuhi Abrahamco, iyaachimihaiico icano; atajibaco omoonumaño aciguutiibo. Jilli imiyaavugumaño Moocaani diiboco agaayiciuboro: Jinijeque aciji, nuuhi.

¹⁴ Jaaneguiha Moise tajibaco omoonimo idimoro Moocaani aaciguunoco igaayiciuruva. Jaaneguiha jahi miyaavogo miyaano icacutihi, tolliro bu Moocaani aaciguuno miyaano icacutihi jahi.

¹⁵ Miuro tajiba mihaico gaajasuhi Moocaani mohimitihalliti minoco idaasuno omoonijinoco. Jaanoti tajiba achahahigo magaatihiti imitino mihicanoco.

¹⁶ Jaamaño miyaminaa imiyaavegueneguiha Moocaani unuunoco aciguubo ticovono, paryicino Abraham iyaachimihaidi aivo miyaano iicaqui. Jino Moocaani aaciguuno idimoro Moise tajibaco omoonimedi icatino, tolliro buunaji Abraham imiyaavuguubadi paryi imiyaaveguemedi. Jaamaño diibo Abraham paryicino imiyaavogomo caaniti icahi

¹⁷ Moocaani imefeenevi, diiboco Abraham imiyaavuguubo imefeenevi. Jilli Moocaani Abrahamco Caatinihaamefaño neehi: Ico ficuuhi ajashutimo miyaminaa caaniti, nooboro. Jaabo Moocaani iguijevecuurumoco fiivoco acihi. Jaabadiro bu ifivejiturunehejeque fiivusuubo.

18 Abrahamco Moocaani unuunoco aatyimeratirunoco eesiciniuboro miyaavuguubo. Imiyaavogoma iicaumaño ajashutimo miyaminaa caaniti icaabo. Moocaani diibo isemema iicautiruuboco: Tonoodimeji diiyaachimihai, unuunoco imiyaavuguumaño.

19 Jaasumi Abraham icauhi ciendino ficabavano ticovoocivi. Jaaruubo jeevesutitahi imiyaavogoco, diibo mogai Sara icano aivo amiyatisi iicacumaño eseemevacuujitirunoco

20 guucibautiibo. Bu tolliro bañiguutiibo Moocaani unuunoco. Jilliro imiyaavuguuboro esiciniubo. Jaaboro Moocanico imuuboro

21 esiciniubo Moocaani imityari aaciguuno imiyacarujinoco iyaachimihaiditi.

22 Jilliti diibo imiyaavogoco agaajauboro Moocaani diiboco gaayiciuhi.

23 Tolli diibo miyaavogoco Moocaani gaayiciuhi, toono diibo Abrahamditiro caatinirautihi,

24 tolliro bu miihaidi caatinumo. Miihai miyaavogoco tolliro Moocaani gaayicahi miihai Jesu Mohaivojiboco guijevafañoti ubuheetesuuboco mimiyaavogomaño.

25 Jaabo Jesu mohimitihallivi acicafutuuhi iguijevequi. Jaaruubo siino buheeteuhi diibofeenedi mihaico Moocaani igaayiciqui.

5

Mohimitico Jesu Jaaducuuhi.

1 Jaamaño Moocaani mihaico momiyaavogofeenedi mohimitico ubuusuuboro agaayicicummo, sajeebii Moocanima mihicacuuhi, Mohaivojiiho Jesucristofeenedi.

2 Diiboco mimiyaavogonofeenedi Moocanivi mifitivehi, diibo imihuseque magaayiciqui. Jaanofeenedi quehecuno mihicahi. Jaamoro imo imo mihicahi ufucu Moocaani imifaño mihicajinoco magaajamaño.

3 Toonotiro imo imo mihicatih, tolliro bu idaasuno mihicarunofeenedi imo imo mihicahi, toono fanoovaaco majaabicinoco mihaico agaajasumaño.

4 Jaano majaabicinofeenedi Moocaani imefeenevi imino mihiinehi. Jaamo imino mihiinomaño mehesicinini Moocaani mihaico imino omoonijinoco.

5 Jaanoco mehesicinino mihaico jeevesutitahi Moocaani mojeebinoco igaijiri gahafusucuuhi Igaijaco acinofeenedi.

6 Mihairyo mofico mataajasujitirahi. Jaaneguiiha Cristo guijeveuhi paryicino imitiminaahallivi.

7 ¿Cajaan fine guijevahirahi sifi Moise tajiiba onoobadi omoonibohallivi, nacahajiru? Jaarunaa fine tahi icaabo saafi iimihuseebhallivi iguijevahiruubo.

8 Jaanoti naha Moocaani mihaico agaijinoco ifusuuhi, mihiimi-fitirumohallivi Cristo iguijeveunofeenedi.

9 Jaamaño jisumi Cristo iguijeveunofeenedi mihaico Moocaani agaayicicummaño, diibofeenedi mataajacuuhi idaasuno mihaico Moocaani omoonijirunoti.

10 Iticoni iminaati mihicaurumo Moocanima sajeebii miminifutuuhi Illi mohallivi iguijeveunofeenedi. Jaamo sajeebii mihicacumaño magaajahi mataajajinoco diibo ubuheeteubofeenedi.

11 Jaano toonoro icatino. Tolliro bu Moocanifaño imo imo mihicahi Mohaivojiiho Jesucristofeenedi. Miho diibofeenedi Moocanima sajeebii mihicacuuhi.

Adan, Cristo Icamisiditi Pablo Imaano.

12 Jaamaño saafi Adan onoobofeenedi ro jiiñjehallivi imiti jicafutuuhi. Jaano imitifeenedi, bu tolliro guijeve jicafutuuhi. Jaano guijeve paryi miyaminaavi fatyuuhi famooro imitico eheetavumaño.

13 Tajiba chahaunaaca imegaviro imiti jiiñjehallivi icacuui. Jaasumi tajiba achahaumaño imitico omoonuno gaajaveechurautihi.

14 Jaanoti tusumi Adan iicaudihiti Moise iicaunohachuta guijeve imityama icacuui imitico omoonumohallivi. Moocaani tajibaco Adan ijihivuutimaño imitico omoonubadi diito miyaminaa imiti icatiji. Jaabo Adan jaadi Cristo asaaujiibo jibogobadi iicaubo.

15 Jaaruno Adan imiti oovicicafotono ifototihimi mahaico Moocaani aacinovi. Miñiro saafi Adan imitifeenedi famooro guijeveuhi. Jaanoti Moocaani mahaico ticovono taajasuco acihi, saafiro Jesucristofeenedi. Jino aivo allinoocivi guiraahi, ajashutumoco imino omoonijino.

16 Saafi imitiro ifototihimi Moocaani mahaico taajasuco aacinovi. Saafiro imitico omoonuno famoohalliviro javuvehi. Jaabadiro bu miyaminaa sihidi imitico moonirumoco Moocaani ticovono taajasuco acihi.

17 Miñiro saafi imitifeenedi ro guijeve mityatehi famoohalliviro. Jaano janaanici imi ticovono Moocaani agaayicimo mityano icaji bohofifaño saafiro Jesucristofeenedi.

18 Jaamaño saafiro Adan imitifeenedi famooro idaasufaño icahi. Jaanoti Jesucristofeenedi famoocoro Moocaani agaayiciboro bohofico acihi, diiboro Cristo omoonuno Moocaanidi iimiumaño.

19 Miñiro saafi guubutiifeenedi ajashutumohallivi imiti javuvuui. Jaanoti bu saafi guubufeenedi ajashutumoco Moocaani gaayiciji.

20 Jaamaño tajiba saahi imitico omoonino ihatyimecafetequi. Imiti ajashutirunaaca, Moocaani mahaico agaijino aivo allinoocivi.

21 Jaabadi imiti imityari guijeveque isivaubadiro bu Moocaani imi iiji mitya iguiraatono mahaico diibovi ifitivirusuqui. Jaano mahaico ifinijitino fiivoco ihaciqui Mohaivojibo Jesucristofeenedi.

6

Mohimiti Ifico Mifinisucuui, Cristodiro Mihicacuui.

1 ¿Jaanoco milli meneaji? ¿Imitico moonimoro mihicaji toonoti mahaima Moocaani gaiji iguiraatequi?

2 ¿Tolli icatino! Mahai mohimiti ifico miguijenicumoco, ¿milli bu jaamo imitifaño icamoro mihicajirahi?

3 ¿Nacu amahai magaatitihimi niti Cristo Jesujaago mahaico iminiiyuno eneejirunoco? Jaabadiro diibo guijevefaño mahaico iminiiyuno eneejiruno.

4 Jaamaño nitisumi Cristoma sano miguijevemere micicafotonobadi jeevahi. Jilli mohimiti ifico mejeevesucuunoco, eneejiruno. Bu tolliro mubuheetemere bohono ifiima mihicano siino imitico momoonijitino eneejiruno oono Cristo Caani mitya imiri guijevefañoti ubuheeteubadi.

5 Cristofaño mihicacuui. Jaanogui mihicacujitihimi mohimiti ifi onoobadi. Jaanoti bohono ifi onoobadiro mihicacui, oono Cristo iguijeveunoti ubuheeteubadi.

6 Mahai imino magaajacuui iticoni mihicauno ifi Cristoma etetecucafutucuunoco, mahai ifi iimitinoco imeguehicano ifinicumocui. Jaamoro siino imiti jijovoto icacuutimo miicaqui, miño aivojibo atajibanoco momoonicibadi moonicumocui miicaqui.

7 Miñiro iguijevecuumo imiti mityati sihigovi icacuui.

⁸ Miihai mohimiti ifico mejeevesusumi Cristoma sano miguijevecu-
umobadi jeevahi. Jaanoti mehesicinihi diiboma sano mihicajinoco.

⁹ Jaamaño magajahi safooro Cristo guijevefañoti ubuheeteubo siino uchu-
umucuujitinoco. Guijeve diibohallivi janaanici imityama chahacuui.

¹⁰ Miiro Cristo sano paryicino imitihallivi safooro guijevecuui. Jaabo
ubuheeteubo Moocanidiro icacuui.

¹¹ Jaabadiro bu amiihai imitico momoonicudino. Jaarumo Moocaani
iimogobadiro mihicaji Cristo Jesufaño mihicamaño.

¹² Jaaneguiiha amiihai ifi iguijeveji ifihallivi imitico mimityacarusucu-
udino, amiihai ifi iimoyicinehejeque momooninofañodi.

¹³ Amiihai ifico imitiguiinov mificuudino. Jilliro Moocanijaagoviro
miminifoto iguijevecuumo siino ubuheeteme iicanicibadi. Amiihai ifico
Moocanidi mificu iiminocoro momooniqui.

¹⁴ Miiro imiti amiihaihallivi mityacuujitih. Amiihai tajibaguiino mihi-
cacuutih Moocaani gaijifaño mihicacumaño.

Jeecivominaavi Oovicino.

¹⁵ ¿Jaaneguiiha milli meneeji? ¿Imitico momooniji tajibaguiino icatimo
Moocaani imihusefañoro mihicacumaño? ¡Cha, tolli meneejitirahi!

¹⁶ Amiihairyo imino magajacuui sifiguiino jijovonoti miminifutusumi
diibo atajibanocoro: Jii, meneehi. Jaabadi mihicatahi ifinijitino guijeveque
aacinoguiino. Jaanoti Moocaani atajibanoco: Jii, monoohachiji iticovono
ifiima mihicaji.

¹⁷ Jaamaño uujoho Moocanico imehi; iticoni amiihai imiti jijovoto mihi-
caurumo, amiihai jeebifañodi magayicicuui toono jibogojaagovi mimini-
futucumaño.

¹⁸ Imititi mataajacuumo imino jeecivominaatiro mihicacuui.

¹⁹ Miyaminaa ihiimaanicibadi iimaahi amiihai jeebitiro magajajitirahi
jinooco. Jaabadi amiihai iticoni amiihai ifinoco, fanoova idicunoono
iimitinoco icano momooniqui mificuubadiro, bu jisumi amiihai ifinoco
mificu iticovono ifi eetavoguiiharo ijeevadi Moocanidiro iicaqui.

²⁰ Amiihai imiti jijovototi mihicausumi iticovono ifi ica eetaveguiiha mihi-
cautih.

²¹ ¿Jinejeque nacu mihicuihi tonehejeti toono amiihai jisumi
munucufegueneti? Miiro toono guijevejaagoviro minoco asatyo.

²² Jaanoti jisumi imiti minoco ijjuvusunoti mataajacuumo Moocanigui-
iharo mihicacuui. Jino naha idinocoro amiihaidi iimino. Miiro amiihaico
Moocaniguiiharo ficuuno. Jaanoro ifinijitino fiivojaago satyo.

²³ Miiro imiti jaada ifinijitino guijeve. Jaanoti Moocaani aacino ifinijitino
fiivo Cristo Jesu Mohaivojibofenedi.

7

Taabavavi Oovicino.

¹ Tañahabomi, amiihai tajibaco magajacuumo, magajahi tajiba
mityaguiino mihicafinoco mochoomotinohachuta. Jaanoti miguijevenebu-
unati toojiinije tajibatata mataajacuumo.

² Miiro gaigo atajevacuugo aijivi gataaciniihi tajiba onoobadi aiji igui-
jevetinohachuta. Jaanoti aiji iguijevecuudi toono tajiba, diigoco diibovi
agataacinisuhicanoti taajacuugo.

³ Jilli iicamaño aiji icanaaca sifiima iicago ajeva imitico eetavehi. Jaanoti
aiji iguijevecuudi ticovono minifutucuugo. Jaadi ivi sifico atajavaruno,
toono ajeva icatino.

⁴ Jaabadiro bu amiñhai tañahabomi, jisumi Cristotaro mihicacuui, uchu-umucuumo tajñbaguiino iicacuutibadi mihicacumaño, Cristojaagoviro minifutucuui. Jaamo jisumi Cristo guijevafañoti ubuheeteubotaro mihi-cacuui Moocaanidiro imino momoonimoro mihicacuui.

⁵ Jaanoti miñhai moheedehifi iimogobadi momoonihicausumi tajñba nu-uhi: Momoonidino, unuurunoco janaaniviro momoonihicauhi. Jaano miñhaico guijevafaño satyuui.

⁶ Jaarumo jisumi uchuumucuumo tajñba mityaguiino iicacuutibadi, mi-hicacuui. Jaamaño toonoti mataajacumaño Moocaanico mejeecivucuuji bohofiri Moocaani Gaijafenedi eedeetajñba acaatinicinofañodi mihi-cacuutimo.

Imiti Miño Iffaño Icano.

⁷ ¿Jaanoco, millí meneeji? ¿Tajñba nacu imitíhi? ¡Tollí icatino! Uujoho imitico gaajajitirahi tajñba: Imiti, inootiruva. Miño uujoho gaajajitirahi sitaanoco mihimogono imiti iicanoco, tajñba: Sitaanoco diimeguejirahana, inootiruva.

⁸ Toonofenedi imitico gaajacuruubo mejeevesutano janaanici imegue-hicauhi imitinocoro. Jaanoti tajñba achahahigo gaajaratino imitino mihi-caruno.

⁹ Safoono uujoho tajñbaco agaajautisumi imono icaurahi. Jaanoti tajñba agasecuudi uco imitico esaayuvauhi. Jaanoti uujoho gaajacuui iguijeveu-jinoco.

¹⁰ Jilli mooniuno tajñba fiivoco aacivauruno. Jaaruno aacitinoro jilliro uco ifinijitino guijevafaño ficuui.

¹¹ Tajñbaco imino omooniboro ifinijitino fiivoma fine icaji, nuurunaaca tahimitico gaajasuuno. Jaaneri cñjigaifaño efeejinoco gaajacuui. Jilli tahimiti toono tajñbafenedi uco bañuui.

¹² Jaaruno toono Moise atajñbauno imitino icatino. Jilliro aivo imino paryi Moocaani unuuno imino ticovono.

¹³ ¿Jaaneguiiha nacu fine jino imi tajñba uco guijeníuhi? ¡Cha, tollí icatino! Imiti uco guijeníuhi. Jaanoti tajñbafenedi magaajahi toono imiti aivo iimitinoco.

¹⁴ Magaajacuui tajñba Moocaani Gaijati asanoco. Jaanoti tafi jilli ticovo miyamínaa ifi imiti jjojonoti icano.

¹⁵ Uujoho gaajatihi millitihacho fine tollí iicanoco. Iimogonoco omoonitiboro, iimogotinocoro ijñhegueneque moonihicahi.

¹⁶ Uujoho: Imitino, onoobadi bu tajñba: Imitino, onoomaño tajñba miyaano.

¹⁷ Jaamaño uujoho toono omooninoco imogotirahi. Jaarunaa imiti tafaño iicano moonisuhicahi.

¹⁸ Uuro gaajahi tafifaño iimino aivo achahanoco. Iiminocoro omooninoco imogorahi. Jaaruubo moonihicatíhi.

¹⁹ Iiminoco iimugurunoco moonihicatíhi, iimitinoco iimogotirunocoro moonihicahi.

²⁰ Jaabo iimogotinocoro omoonibo, uujoho moonihicatíhi imiti tafifaño iicano moonisuhicahi.

²¹ Jaamaño jilli uudi icahicano; iiminoco omoonijirusumi iimitinocoro moonihicahi tafifaño sano imitiro iicamaño.

²² Tajeebñfañodi Moocaani tajñbaco imogorahi.

²³ Jaarunaaca tafifaño iicano tajeebñfañodi iimugurunoco tñhsuhicahi; imiti tafico isisinoro atajñbacumaño.

²⁴⁻²⁵ Miño tajeebñ tajñbahicahi Moocaani onoobadi mooniqui. Jaarunaaca tafi uco imitijaagoviro satyehicahi. Idaasucaniji fine uujoho. ¿Miñjoho fine

uco taajasuji jino ifinijitino guijevefaño asatyono ifiti? Idiboro Moocaani uco taajasujirahi, Mohaivojübo Jesucristofeenedi. Jaamaño ¡Moocaanicoro mihimehi!

8

Moocaani Gaijafañodi Iicano Ifi.

- 1 Jaanoti jisumi Cristo Jesufaño*di* iicacuumo idaasuno mooniracuujitíhi.
- 2 Miiro Moocaani Gaija fiivoco Cristo Jesufeenedi aacübo tajüba uco taajasuhi imiti jüjovoboti, ifinijitino guijeve mityati icano.
- 3 Miiro Moise tajübafeenedi mühaiñooba taajajitirahi. Tajübaco saatohoba miyamínaa imino moonijitirahi iniinovamaño. Jaanoti naha Moocaani idüboroco Illico galluuhi miyamínaafi ifiti iminiyuuboro. Jaabo igujeveunofeenedi imitico guinonübo, mühaico imiti guinonücuutino iicaqui.
- 4 Jilli moonübo Moise tajüba onoobadi meheetavehicaütineguiiha, jilliro tajüba onoobadi imino mücaqui. Miiro mofi onoobadi mihicacuutihí, Moocaani Gaija onoobadiro mihicacuuhí.
- 5 Miiro ifi onoobadiro iicamo ifi onoonehejequere moonífihi. Jaanoti Moocaani Gaija onoobadi iicamo toonojaagoviro ijeebü icahi.
- 6 Mofi onoonocoro momoonino guijevejaagoviro münoco satyehi. Jaanoti Moocaani Gaija onoonoco momoonino münoco satyehi sajeebü, bu fiivo icanojaago.
- 7 Jaanoti ifi onoonocoro omooníhícamo Moocaanimínaati icahi. Jaamo iimogotimo, bu imityama chahamo diibo tajübaco omoonijirumo.
- 8 Jaamaño ifi onoobadiro iicahícamo Moocaanico imo imo moonítíhi.
- 9 Jaanoti amühai, amühai ifiguiiharo mihicatíhi, Moocaani Gaijadiro mihicahi diibo Gaija amühaifaño iicacuumaña. Jaamaño Cristo Gaijama iicatimo Cristota icatimo.
- 10 Jaanoti Cristo amühaifaño iicahachijü amühai ifi imitiri guijeveji. Jaarunaaca amühai jeebü buheehi, Moocaani agaayícicumaño.
- 11 Cristoco guijevefañoti ubuheetesuubo Gaija amühaifaño iicahachijü, diiboro Moocaani amühai ifi echeemejirunoco bohofiti acijübo diibo Moocaani Gaija amühaifaño iicanofeenedi.
- 12 Jaamaño tañahabomi, mühai Moocaaniguiiharo mihicacuuhí.
- 13 Jaanoti amühai, amühai ifi onoobadiro mihicahachijü miguijeveji. Jaanoti Moocaani Gaijafene*di* amühai ifi imitínoco atajübahicanoco mejeevesuhachijü mihicaji.
- 14 Paryí famooro Moocaani Gaija onoobadi iicamo Moocaani seemeti icahi.
- 15 Miiro amühai münoco ijüjuvusuno gaijaco magaayícíhinítíhi, siino toonofañodi müñíhicuguequi icatino, münoco Moocaani seemeti eheetavono Gaijaco magaayícíuhi. Jaamo Togaijafene*di* Moocaanico meneehi: Ijoho Guihirubi, monoonícihi.
- 16 Jaabo diiboro Moocaani Gaija jübeguehi mojeebüfaño mühai Moocaani seeme mihicanoco.
- 17 Jaamo mühai diibo seeme mihicamaño magaayícijü Moocaani aacigonoco. Jaamo toonoco magaayícijü sano Cristoma. Jisumi diibo idaasuno iicaubadi mihicamo tolliro ufucu diiboma ihaivojüfaño sano imo imo mihicaji.
- 18 Jisumi idaasuno mihicaruno sihidi jeevatíhi ífototino aivo ufucu imino mihicajinovi.
- 19 Paryí fanoova Moocaani ifiivusuudino, Moocaani seeme ihífusucafetejífucuco ihatyímequi sihidi iimogonoro teemehicahi miyamínaa icatírunehije.

20 Jaaruno paryi fanoovaaco Moocaani ifiivusuuruno Adan imitinoco omooniusumi Moocaani afaijacuuno imicuutih. Jaarunofaño esicinino,

21 toonoco unucusuhicanoti, ifinisuhicanoti icano ufucu ataajasucafetejinoco. Jaano Moocaani seeme ufucu imino ataajasucafotonofeenedi, bu tolliro fanoova taajasucafetejino.

22 Magaajacuuhi paryi fanoovaaco Moocaani eheetavuuno jisumihachuta, acanifehicanoco gaigo iseemevaqui aivogo acanifonicibadi.

23 Jaano idinoro toono idaasuno icatihu. Tolliro bu mihai, ufucu sinehejeque sihidi magaayiciji. Jaanoti jisumi Moocaani Gaijamyehiica mihicahi. Mojeebifañodi mahaivovomoro meteemehi Moocaani ufucu iseemeti mihaiico agaayicijifucuco. Jaaneri mofi ataajacafetejinoco.

24 Miho Moocaani Jesufenedi mataajaji, enehicanoco mehesicinihicanofeenedi mataajahinicuui. Jaanoti mahatyimecuunoco mehesicinino toono esicini icatino. ¿Mahatyimecuunoco collihi bu mehesicinijirahi?

25 Jaanoti mahatyimetinoco mehesicinimo tolli icarunofaño majaabicimoro meteemehi.

26 Jaamaño Moocaani Gaija mihaiico miniinovarumoco amusuhicahi, Moocaanima imino mihiimaanoco magaajatimaño. Jaabo Moocaani Gaija mohallivi dilluhicahi Moocaanico siijiri magaajaturujiri.

27 Jaabo Moocaani famoo jeebifanoofañooco agaajaabo gaajahi milli Igaija eneejirunoco. Jaabo Igaija diiboco ijeebii onoobadi dilluhicahi diibota iicamohallivi.

Fanoohallivi Mimityano.

28 Magaajacuuhi Moocaani diiboco agaijimedii fanoovaaco imino omooninoco, jaamo diitoco cuuhuvaubo ijeebii onoobadi.

29 Siicijetiro Moocaani agaajacuumoco imegaviro ijeevadi dugaacucuubo, Illibadiro iicaqui. Jaamo ajashutumofeenedi, Illi diito amiyaaboti iicaqui.

30 Jaamoco Moocaani siicijetiro udugaacuumoco bu tolliro coovaubo. Jaamo ocoovaumoco gaayiciubo. Jaamo agaayicumoco, bu tolliro ihaivojico aciubo.

31 ¿Jaanoco bu milli meneejirahi? Moocaani bu mojaagodi iicacuunofaño, mominaa mihaiico guinonicujitirahi.

32 Miho Moocaani Illi icaruuboco mihaiditi gaijitibo paryi mohallivi aciubo iguijevequi. ¿Milli bu jaabo mihaiico sano Illima fanoovaaco acitibo icajirahi?

33 ¿Mijoho bu Moocaani ananicuumoco: Iimiti, neejirahi? Idiboro Moocaani agaayicibo iimimo unuucuumoco.

34 ¿Mijoho bu jaamoco iimiti neejirahi? Idiboro Cristo mohallivi iguijeveubo ubuheeteubo. Jaabo Moocaani miyanaagonovi jisumi iicaabo mohallivi Moocaanima ihiimaaqui.

35 ¿Mijoho nacu mihaiico Cristo gaijiti dugaacujirahi? ¿Nacu fine idaasuno minoco omoonineheje? ¿Nacu fine minoco itihisuhicaneheje? ¿Nacu fine Moocaani iijihalliti minoco ijheveneheje? ¿Nacu fine ajeba? ¿Nacu fine gaachehuti mucuujivaachuneheje? ¿Nacu fine mutujaavoneheje? ¿Nacu fine gujeve? Cha, chahano.

36 Caatinihaamefaño onoobadi mihicahi. Jilli Caatinihaamefaño noono: Moocaanihaliti mihaiico fahijivaro guijeniguehicamo. Ovejamico iguijeniqui asatyonibadi mihaiico moonihicamo, noonoro.

37 Jaarunehejefañoti mityano mihicahi, jaadi Jesu mihaiico agaijubofeenedi.

38 Jaamaño uujoho gaajahi chahano jineje miihaico Moocaani agaijino*t*i udugaacujiruno guijeve icaruno, bu fiivo icaruno, bu Moocaani tomominaa icarumo, mityano icaruno, bu iimitino gajano icaruno, jisumi icaneheje, bu ufucu icajineheje icaruno,

39 bu caamo iicaruneheje, jiinije doji**ba**v*i* iicaruneheje icaruno, chahano aivo sanooba Moocaani ifiivusuuno miihaico udugaacujiruno Moocaani Cristo Jesu Mohaivoj**ib**ofeened*i* miihaico agaijinoco **if**usuunoti.

9

*Moocaani Israel Cuumico H*c*iumo.*

1 Miyaanoco neehi, Cristoco imiyaavugucuumaño bañit*ih*i. Miiro tahe-samaajeque Moocaani Gaija iticuvusuubo uco j**ib**eguehi miyaano iicanoco.

2 Aivo idaasuno icahi taje**eb**ifaño fahii**iv**aro idaasuno aivo icahicahi.

3 Jaaneguiiha uuro taacuumiotohall*iv*i Cristoti sihi**gov**i, bu Moocaani imucugaiguiino icajirahi toono tolli icano tayotoco itaajasujiruva.

4 Miiro diito Israel iyaachimihai. Jaamoco Moocaani iseemeti agaayicicuumo. Miiro diitofeenev*i* Moocaani icauhi ihaivoj*i* ifiima. Jaaboro diitoco unuunoco aciubo, Moise taj**ib**aco, Moocanico iijafaño imejinehejeque, imino mooni**j**i unuunehejeque icano aciubo.

5 Jaamo motadimihai iyaachimihai diito iicamofañoti Cristo imiyaminaafivuuboro saauhi. Jaabo Moocaani fanohallid*i* iicaabo. Jaaboco fahii**iv**aro mihimo. Fine.

6 Jaabo Moocaani iij*i* imiyaavotino icatino. Paryi Israel cuumifaño ifiivurumo miya israelmibadi icat*ih*i.

7 Jaabadiro Abraham seeme paryi imiya seeme icaut*ih*i. Miiro Moocaani diiboco nuuhi: Isaacfeenedi**ro** diiyaachimihaima diicaji, nuubo.

8 Jillit*i* magaajahi tuucuumit*i* ifiivomo paryi Moocaani seeme iicatino. Jilli id**im**oro Moocaani unuuboti ifiivomo Abrahamt*i* imiya iyaachimihai iicamo.

9 Miiro jino Abrahamco Moocaani unuuno: Ico unuufucu gaseji. Jaasumi diitaaba Sara gaifico seemevaji, nuubo.

10 Jaano toonoro icatino, Rebeca achimisiu saafi seemenetisiruu moheedebe Isaac seemenetisi.

11-13 Jaamisi fiivuutinaaca bu iimino, iimitinoco icano mooni**ut**imisihaca Moocaani Rebecaco nuuhi: Diit*is*iti ihamiyaabo iguihooboco jee**ci**veji, nooboro. Jaano jino bu tolli**ro** Caatinihaamefaño onobadiro neehi: Jacobco gajih*i*. Jaanoti Esauco j**ih**eguehi, nooboro. Jillit*i* magaajahi Moocaani miyaminaaco omoonirunehejeque jee**ci**voti**ib**oro iimogobadi **ic**inoco.

14 ¿Jaanoco bu mill*i*: Moocaani imit*ih*i, meneejirahi? ¡Toll*i* icatino!

15 Miiro Moiseque nuubo: Iimogomoco gaj**ij**i bu diitocoro **id**aa**sug**ueji, nooboro.

16 Jaamaño miyaminaa mihimogonoti, bu toonegui mesefaquimaaiñoti icatino. Jilli Moocaani **id**aa**sug**omaño.

17 Miiro Caatinihaamefaño Moocaani Faraoco nuuhi: Ico aivoj**ib**oti ficuuh*i*, tamityaco **iv**i **if**usuqui. Jaanofañodi tamomoco gaajasuqui fanoojiinijeri, nooboro.

18 Jaamaño iimogomoco idaasugoobo. Jaabadiro bu saatoho jee**bc**o Moocaani iimogobadi kuhufutusuubo.

19 Jaano bu tolli icanaaca, ¿millit*i* jaabo Moocaani miyaminaa imitico neejirahi? ¿Nacu mii**j**oho diibo onoonoco: Chahano, neejirahi? Jilli fine uco saatoho noonic*ih*i.

²⁰ ¿Nacu miijoho ijoho, Moocaanima denaaquui? ¿Nacu nifaquihillu tohilluco eheetavooboco: ¿Collihi uco jilli deetavehi? neejirahi?

²¹ Miïro guirihilluno nicuminaafi sabaatiro siibadije iimogobadi eetavejirahi; sabaatiro eetavejiruubo sahilluco iimihilluco, bu tobatiro sihilluco eetavejiruubo oovosiitihillu fanoova eetavoguiha.

²² ¿Jaanoco bu milli Moocaaniditi meneejirahi? Jaabo imitino iicahicamo ufucu ifinisujimoco idaasuno moonijiruubo. Jaaruubo jaabicihicahi imityaco igaajasuqui.

²³ Jilli moonibo ihaivoji sihidi ejeevanoco igaajasuqui. Miïro mihaico iidaasugooboro siicijetiro ificucuumo ihaivojifaño miicaqui.

²⁴ Miïro mihaico Moocaani judiomifañoti icihi, bu tolliro saatohoco judiomi iicatimofañoti icibo icano.

²⁵ Oseas onoobo aamefaño jilli caatinicinino: Ufucu: Taacuumi, Moocaani neeji diibo cuumi iicautirucuumijeque. Jaacuumijequere agaijutirucuumijeque: Amihaico gaijahi, neejibo.

²⁶ Amihai taacuumi mihicatih, unuurumañoviro mihicarumoco: Moocaani uujoho iicaabo seeme, monoocafeteji, noono.

²⁷ Jaanoti Isaia israelmiditi nuuhi: Israel iyaachimihai ajashutino muuaijinio jiiingaiyihaidimo icarumoti midimoro taajasucafeteji.

²⁸ Miïro Aivojibo jiiinjehallivi paryi unuunoco goovano moonijiibo, nooboro.

²⁹ Miïro iticoni tolliro diiboro bu Isaia nuuhi: Niqueje Aivojibo sihidi ejeevaabo mihaico ihatyucaruuuira, Sodoma, Gomorra icano iicaubadi mihicajirahi, nooboro.

Miyaavogofeenedi Imino Omoonino.

³⁰ ¿Milli bu jaanoco meneejirahi? Judiomi iicatimo tajibafeenedi Moocaani diitoco igaayiciqui guinotirumo gaayicicafeteji miyaavogofeenedi.

³¹ Jaanoti israelmi moonihicauhi diitoco Moocaanivi ifutusujiruno tajibaco. Jaarumo toonovi ifutuutih.

³² ¿Jaamo milliti ifutuutimo? Eti bu diitoco agaayicisuujiruno miyaavogogaagovi ijeebii iicautimaño jilli iinoro omooninojaagoviro ijeebino iicaumaño. Jaamaño nanigaiva guisibavi ananigaivaumoro ifutucuutimo,

³³ Caatinahaamefaño onobadi: Uujoho Sion cuumivi ficuuhi saafico nanigaiva guisibati, aacoto guisibati icano. Jaaboco imiyaavogomo jeevetimo taajajimo Moocaanivi ifeteji, noono.

10

¹ Tañahabomi, imeguehicahi israelmi atajanoco. Jaamaño uujoho Moocaanima diitohallivi iimaahicahi.

² Uujoho neehi diito Moocaanijaagodi aivo iicanoco. Jaarumo imino moonitihagaajatimaño.

³ Miïro gaajatimehiica milliti miyaminaafico Moocaani agaayicinoco, jilli iinoro: Jilliti magaayicicafeteji, onoomaño tolli moonimo. Moocaani miyaano toonofañodi agaayicijirunoco imiyaavogotimoro.

⁴ Miïro Moise tajibaco saafiro Cristo imino moonihuhi. Jaaboco imiyaavogomocoro Moocaani gaayicahi.

⁵ Jaanoti tajibafeenedi Moocaani agaayicinoco iimogomoco Moise jilli caatinihuhi: Tajibaco aivo imino omoonibo toonofañodi taajajirahi, nooboro.

⁶ Jaanoti miyaavogofañodi Moocaani agaayicinoti jilli noono: Cristo ititehesino iicaaboco deesamaaboro dijeebifañodi needino: ¿Miijoho caamo niquejefaño feeji Cristoco iniitusuqui? nooboro.

⁷ Bu ¿mijoho jiniije dojibavi feejirahi Cristoco guiivefañoti siino isivaqui? Jilli meneedino.

⁸ ¿Jaabo fine jinejeque neehi? Jilli du Caatinihaamefaño neehi: Uujoho Moocaani taajasu iimaa iti fiiticuuhi diijifañoti, bu dijeebifañoti icano, nooboro. Jino iimaa miyaavogojibogoco miikai mijibogono.

⁹ Jaamaño Jesu Aivojibo iicanoco diijiri idibogooboro diiboco Moocaani guiivefañoti ubuheetesuunoco dijeebifañodi imiyaavogohachiji taajaji.

¹⁰ Miuro mojeebifañodi mimiyaavogomaño minoco Moocaani gaayichi. Jaabadiro bu moojiri monootahi Jesucristo miyaabo iicanoco mataajaqui.

¹¹ Miuro Caatinihaamefaño noono: Diiboco imiyaavogomo jeevevejithi, noono.

¹² Judiomi icarumo bu saatojobadiro jeevahi. Jaabadiro bu Aivojibo Jesucristo famoo Aivojiboro. Jaaboco ejeecivomoco guiraano imino moonibo.

¹³ Jilli Caatinihaamefaño noono: Paryi famooro diiboco ejeecivomo taajaji, noono.

¹⁴ Jaaboco bu ¿milli jeecevejirumo imiyaavogotiboco? ¿Milli jaaboco miyaaveguejirumo diiboti jibogonoco agaajatiboco? ¿Milli jaanoco gaajajimo mijoho diitoco jibogotinoco?

¹⁵ ¿Milli jaanoco jibeguejirumo, mijoho diitoco: Mijibogoto, noomoro agalluutinoco? Caatinihaamefaño jilli noono: Ovosicanu sajeebico aacino jibogoma asaamo, bu iimino jibogoco isivamo icano agasesumi, noono.

¹⁶ Jaaruno toono taajasubogoco famoovaro miyaaveguehichithi. Jaamaño Isaia jilli nuuhi: Aivojibo, chahamo aivo mojibogoco imiyaavogomo, nuubo.

¹⁷ Jilli iicamaño muguubunofañodi miyaavogo saahi. Jaano toono muguubuno Cristo jibogo.

¹⁸ Jaanoco uujoho dilluhi: ¿Nacu fine guubuutimo tobogoco? Cha, imino du guubucuurumo. Miuro toonoti Caatinihaame jilli neehi:

Diito jibogono fanoojinijeri guubuvusurahi, diito iimaa jiniijejinibacivi ifutucuurahi, noono.

¹⁹ Jaarunaaca siino bu dilluhi: ¿Nacu fine Israel cuumiminaa jaanoco gaajathithi? Cha, Moise unuunoti diito gaajacuurumo. Jaabo Moise jilli nuuhi:

Moocaani neehi: Uujoho amhaico cigueguesuji siicuumi taacuumi icaticuumihalliti. Bu tolliro amhaico sifiratusuji igaaajati munuurucuumiditi, nooboro.

²⁰ Jaabadiro bu Isaia guucibatibo nuuhi:

Jilli Moocaani neehi: Uco iguiinuutirumo, jisumi uco iguiinomoro atyimehi, uti idillutirumo, jisumi idillumovi jafevehi, nooboro.

²¹ Jaanoti israelmiditi Isaia ihiimaaubo nuuhi: Fahijivaro coovaaboro icahicahi uguubutino, iicajisuno miyaminaaco, Moocaani noobo, nooboro.

11

Israelmiti Atajacuumo.

¹ Jaanogui jisumi dilluhi: ¿Nacu fine Moocaani icuumi Israel cuumico jeevesucuuhi? ¡Tollu icatino! Miuro uujoho Pablo israelmioobo, Abraham iyaachimioobo, Benjamimio cuumioobo.

² Sicijetiro Moocaani israelmi ita iicanoco gaajacuuhi. Jaamaño jisumi diitoco jeevesutibo. ¿Nacu amikai magaaajathithi Moocaani iimaaminaafi Elia-diti jibogohaame Caatinihaamefaño jilli onoonoco? Diibo Elia Moocaanima ihiimaaunofañodi israelmi imitico nuubo:

³ Aivoj#bo, dihiimaaminaaco guijen#cuumo, bu jaabadiro di-
jeecivoma#nehejeque finisucuumo. Jaanoti uujoho saafiro atyuuvooboco
guijenigomo, nooboro.

⁴ Jaanegui Moocaani diiboco iimusuuhi: Cha, #ro diicatihi. Ajashutimo
siete mildimoco uujoho ijeevadi dugaacuhi Baal onoobo jihovo caani
ijini#taguiino ememu#votimoco, nooboro.

⁵ Jaabadiro bu jisumi mi#dimoco Moocaani #daasugooboro gaay#cihi.

⁶ Jaano Moocaani #daasugoma#o agaay#ci#no. Jaaneguiha mi#hai imino
moomonima#o mi#haico agaay#ci#no icatino. Jaanoti mi#haico mohimihuseti
igaay#ci#ruva, toono Moocaani #daasugono icajiti#rahi.

⁷ ¿Nacu milli? Mi#ro israelmi iguiinuurunovi #futuutihi. Jaanoti
sanoodimoco Moocaani #ci#umo toonovi ifutuuhi. Jaanoti sanoodimo
ijeeb#ino ucuhufomoco nuubo: Jilli mihimogobadi mihica, nooboro.

⁸ Jilli Caatinihaamefa#o onoobadi:

Moocaani diito jeeb#inoco kuhufutusuhi ihaall#noco jabacaruubo
atyimetimobadi iicaqui, inohojinoco jabacaruubo guubuti#mobadi
iicaqui. Jaama#o jisumihachuta tolli iicamoro Moocaani j#bogoco
gaajati#mo, noonoro.

⁹ Jaabadiro bu David nuuhi:

Jaafa diito j#baimono jega#nibadi, sinicuuhunobadi icano minifeteji toonoti
ananigaivamoco idaasuno imooni#qui.

¹⁰ Jaafa ihaall#no ajabay#tobadi Moocaani iimaanoco gaajati#mo iicaqui,
tolliro bu iyoobai#o diitoco iimitibociri ijebeivequi ufucuro ga#niivucuuti#mo
iicaqui, nooboro.

Judiom# Icatim# Atajano.

¹¹ Jaaneguiha dilluuhi: ¿Nacu fine judiom# ananigaivaumoco Moocaani
siino gaay#ci#cuujitihi? ¡Cha, tolli icatino! Diito tolli guubuti#mo iicama#o
judiom# iicatim# itaajaqui diitofeenedi Israel cuumim#naa eesafotomoro
diito iicabadi iicaqui.

¹² Jaanegui judiom# imitino iicauno jini#jeminaadi imino minifutuuhi, bu
diito Moocaani iimugunoti aacutuuno judiom# iicatim#edi aivo imino imini-
futuuno. Imi fine janaan#ci imijino pary# judiom# siino iimitoodi.

¹³ Jaanegui ami#hai judiom# mihicatimoco neehi, judiom# iicatim#ojaago
Moocaani uco agalluuma#o: Uuro tadyudicamaajeque cahacisuhi.

¹⁴ Jaaneguiha imeguehi saatoho tayototi ami#haibadi iicanoco imogomoro
ataajanoco.

¹⁵ Diitoco Moocaani ejeevesuunofeenedi jini#jeminaaco sajeeb#i Moocaa-
nima iminiyuuno. Jaanegui fine imi diitoco Moocaani siino agaay#ci#di gui-
jevefa#oti siino ubuheetemebadi icajimo.

¹⁶ Moocaani judiom# eedeetemahaico #ci#uneguiha, jisu bu pary# ju-
diom# #cicafotomo icano. Mi#ro iticoni meheetavohica maahu Moocaani
jeecivoguiha iimibadiro bu iisihi faasihiro Moocaanidi imihi. Jaabadiro bu
imohohife Moocaanidi iimibadiro bu ihaafenema imihi.

¹⁷ Jaabadi judiom#i saatoho miya olivohohaafeneque iquitin#icibadi
quiticafutuuhi. Jaanobuuna #joho siicumioobo jihoro olivohohaafe
diicaruubo tooho aafeneque iquitin#obuuna camayaacucafete#i. Jaabo
tohifefa#odi idiicama#o tohoti diicahi. Toono jilli eneejiruno: Moocaani
judiom#ico uufocovi ificuuboro judiom# iicatimoco igaay#ci#qui, onoono.

¹⁸ Jaarunaa: Toohohaafe imiyahaafe janaan#ci#vi sihidi sihidi jeevahi, need-
ino. Jaanoti tolli onoohachiji imino deesi#ini, disefari tohife icat#i, #joho
tohife sefari diicahi.

19 Jaanoco fine: J#hi, neejirahi: Jaarunaa ihaafene quit#cafutuuhi iibuuna uujoho toohovi camayaacufafetequi, nooboro.

20 J#hi; m#iro toohaafeje quit#cafutuuhi imiyaavuguutima#o. Jaanoti #joho tohoti diicahi imiyaavogoma#o. Jaaruubo difiico: Uujoho aivo sihidi jeevahi, needino. Imino deesicini.

21 Buhicaga imiyahaafe icaurunoco Moocaani gaij#ut#hi. Jaabad#iro imi #co gaij#it#ruubo.

22 Magaaja Moocaani iimihuseneque. Jaaruubo bu iimit#moco gaij#it#ruubo. Jaama#o aacutumoco #daasuno moon#ubo. Jaaruubo am#haima imihuseebe. Jaanogui iimihusefa#o imino diiboma diica. Jaanoti imino mihicat#hachij#i, toll#iro bu am#haico iquit#i#boro ga#h#j#ibo.

23 Jaanoti bu judiom#i siino imiyaavogohachij#i diitoco siino toohovi camayaacuj#ibo, Moocaani sihidi imityama#o diitoco siino doj#icuv#iro camayaacuj#ruubo diito siino diibota iicamo iicaqui.

24 Jaabadi #joho judio diicat#ruuboco jihovo olivohohaafeti iquit#i#uboro imiya olivohovi #co camayaacuubo. Jaanogui judiom#i imiya olivoho aafe iicamo siino doj#icuv#iro camayaacufafeteji.

Israel Cuumico Ufucu Ataajasujino.

25 Ta#ahabomi, imeguehi am#hai jino agaajaraut#noco magaajanoco: Jaamo am#hai: Aivo sihidi m#hai magaajahi, noot#imo mihicahi. M#iro israelmiti sanood#imo kuhufutusucafete#i, israelmi iicat#imo Moocaanijaagovi pary#i j#icama#ohachuta.

26 Jaanobuunati jari pary#i famooro israelmi taajasucafeteji, Caat#ihaamefa#o onoobadi: Taajasum#inaafi saaji Sion cuumiti. Jaabo israelmi* imit#ico buusuji.

27 Jinoco diitoma uujoho ihiimaano icaji, diitoco imit#ico ubuusuudi, nooboro.

28 Taajasuj#ibogoco agaay#icitima#o judiom#i Moocaanim#inaabadi icahi, am#hai Moocaanijaagovi miminifetequi. Jaamoco Moocaani gaij#hi diito eedeeteque diibo #ci#uma#o.

29 M#iro Moocaani aac#cuunoco dumit#i#cit#i#bo, bu toll#iro diito ucuuhuvacuumoco sih#gov#i siino jeenesutat#i#bo.

30 Am#hai it#icon#i Moocaanico muguubut#hi. Jaarumoco jisumi Moocaani #daasuguehi judiom#i diiboco uguubut#ima#o.

31 Jaama#o jisumi diito Moocaanico guubut#hi, toll#iti Moocaani diitoco ih#daasuguequi am#haico iicabadi#iro.

32 M#iro famoovaro guubut#hi. Jaamoco Moocaani: Muguubuhicat#hi, nuuhi diito famoovaacoro sabadi#iro ih#daasuguequi.

33 Guiraacani icano Moocaani esamaaje, igaaja, ihaivoj#i icano icahi, aivo diibo esamaaje j#ibogorat#no, aivo diibo j#h#hai gaajarat#no.

34 ¿Nacu m#joho Moocaani esamaajeque gaajajirahi? ¿M#joho nacu diiboco j#ibeguejirahi?

35 ¿Cajaani nacu Moocaani Aivoj#iboco jinejeque ac#jirahi toono jaadaco igaay#iciqui?

36 M#iro pary#i fanoova Moocaaniti saahi diibo useti fanoova eetavocafutu- uhi. Jaano pary#ic#ino diibonoro. Imicani Moocaani fahij#ivaro. Fine.

12

Moocaanidiro Iicano Ifi.

* 11:26 Griego ijiri: Jacob iyaachim#hai, noono.

¹ Jaaneguiiha tañahabomi, amiihaico aivo neehi Moocaani idaasugofeenedi: Amiihairyo amiihai ifi ubuheeneque Moocaanico mahaci jeecivobadi diibediro iicaqui diiboco imo imo imooniqui. Tolli aivo Moocaanico imino mejeecivotahi mojeebiiñaodi.

² Jaanegui Moocaanico agaajatimo onoobadi* siino mihicacuudino. Jilliro amiihai esamaajeneque paryi siibadi mubuunani tolliti amiihai ifino paryi ibuunanicafeitequi. Jaadi jari magaajaji conoocohacho Moocaani iimogonoco, bu paryi iiminoco, bu diiboco imo imo omooninoco, bu aivo iimicuunoco icano.

³ Uco Moocaani iimihusefeenedi atajiihanegui famoocoro amiihaico neehi: Amiihaiti saatohoba amiihai ifiitiro janaanici mehesamaaidino. Jilliro imino mehesamaaje amiihaico Moocaani dudicamaajeque aacino ticovoviro. Jino dudicamaajeque miyaavogofeenediro meheetavejirahi.

⁴ Miuro mofiivi oovicinino; mofi saafiro mihicaruboti fiivaano icano. Sano mohaalli, bu sano motihai, bu janaanici sihidi icano. Jaaruno saneguiiharo icatino.

⁵ Jaabadiro paryi miihai miyaavogominaa saafibadiro mihicahi Cristofaño. Jaamo famooro sahi magataacinihi saafi ififañoro.

⁶ Jaanoti Moocaani miihaico dudicamaajeque acihi saatohoco siibadi, saatohoco siibadi icano, diibo iimihusefeenedi aacibadi. Jaano diibo aacino imino momooni. Moocaani iimaaco mijibeguejinoco magaayicibo mimiyaavogono ticovovi momooni.

⁷ Jaabadiro sitaaco mejeecivejinoco magaayicibo imino mejeecivo, mijibogonoco magaajamo toonojaagoviro miminifoto.

⁸ Sitaaco mequehecucusunoco magaajamo, toonojaagoviro mihica. Jaanoti saatohoco mahacimo, amiihaiguiiharo gaijitimo mahaci. Sitahallivi aivojiboti mihicamo, esicinimoro momooni. Jaanoti sitaaco mahamusumo, imo imo mahamusu.

Cristota Jilli Iicano.

⁹ Miyaanoro imino fahigova magaijicasi, iimitinoco mijihegue, jaamoro iiminocoro momooni.

¹⁰ Fahigova magaijicasi momiyanahaboco magaijiboma mihicanicibadi, goovano mobocigocasi.

¹¹ Mequehecu. Majaparyadino. Jaamo Aivojibo Moocaanico quehecuno jeebiri mejeecivehi.

¹² Imo imo mihica mataajajinoco mehesicinineri, majaabicihica idaasuno mihicarunoco, Moocaanima mihiimaanoco mejeevesudino.

¹³ Miyaavogominaaco ucujivaachunehejeti mahamusuhica, amiihaico abaamoco imino magaayicihica.

¹⁴ Amiihaico idaasuno omoonirumoco imino momooni diitohallivi Moocaanico iimitinoco dillutimoro iiminocoro midillu.

¹⁵ Imono icamoma imo imo mihica. Jaanoti ataacasimoma bu mataacasi.

¹⁶ Fahigovavi sabadiro mihicacasi. Aivo miihai sihidi mejeevahi, meneedino. Amiihai jeebico sicuno miminiyu. Aivo magaajafahi, meneedino.

¹⁷ Sita amiihaico imitino omoonimoco bu iimitineri macabiacudino, iiminocoro momooni famoova imegavi.

¹⁸ Fanoovaviro imimo mihica. Jaamo famoovama sajeebii mihicahi.

¹⁹ Agaijimo tañahabomi, amiihairyo, amiihaiño jaadaco mihicidino. Jilliro Moocaani usefaño mejeevesu diibo toonoco ijaadaco ihiciqui. Miuro

* 12:2 Griego ijiri: Jaanegui jiiinje onoobadi, noono.

Caatinahaamefaño noono: Uujoho toono jaadaco iciji. Uujoho toonoco jaaduji, noobo Moocaani.†

²⁰ Jaabadiro bu noono: Diminaafi ajebavahachiiji machusu. Jaanoti bu adufirari iicahachiiji diisu; tolli momoonino diiboco inucufesuqui, noono.

²¹ Jaaneguiiha iiminotino amiihaico sahigotiro guinonidino, sahigotiro iimineri iimitinoco miguiinoni.

13

¹ Famooro aivojito tajibaguiino miminifoto, chahano aivojito mitya Moocaanijaagoti asaatino, paryicino aivojito mitya iicamo Moocaani ificuumo.

² Jaamaño aivojitoco ejenaauumo Moocaani atajibaanoco jenaauuhi. Jaamo ejenaauumoco idaasuno moonimo.

³ Miïro aivojito, imino omoonimoco iigutusuqui icatimo. Jaanoti imitino iicamocoro iigutusuqui iicamo. ¿Nacu diimeguehi aivojitoti iguitibo idicanoco? Imino diica ico aivojito icahacisuqui.

⁴ Diito Moocaani atajibanoco omoonimo, ijoho imino diicaqui. Jaanoti imitino idiicahachiiji ivi diigui. Sicamañoti iicajitino ico aivojito idaasuno omoonijino, Moocaani dudicamaajeminaa iicamaño miyaanohalliti imitino iicamoco idaasuno moonijimo.

⁵ Jaaneguiiha aivojito onoobadi mihicatahi, minoco idaasuno omoonijirunoti mihiguimoro icatino, jilli diito atajibanoco: Jii, monoono imino momooninoco magajamaño.

⁶ Jaamaño amiihai impuestoco majaaduhicahi aivojito Moocaani dudicamaajeminaa iicamaño tonehejeque tajibamo.

⁷ Majaadu paryi medebemeque siomo impuesto nihibamico aivojito idil-lunoco mahaci, impuestoco medebeneque majaadu. Jaanoti mobocigomoco mobocigo, magaiijimoco magaiji.

⁸ Sitaaco medebedino idinoro sitaaco magaiijinehejequere miguiino. Miïro sitaaco agaijimo Moocaani Moisefeenedi atajibanoco imino moonicuuhi.

⁹ Miïro Moise tajiba jilli neehi: Sifigoma diicadino, gaicaudino, nani-vadino, sitaaditi sicamañoooco dibeguedino, sitaanoco diimeguedino, noono. Jaano paryi tajibano icaruno sanooviro jinoovi ifetehi: Sitaaco gaiji difiico agaijibadiro, onoonovi.

¹⁰ Gaijima iicaabo sitaaco imitino moonitih. Jaamaño sitaaco magaijinovi tajiba onoobadi paryi momoonicuuhi.

¹¹ Jaanegui paryi tonehejeti mehesicinicu jino mihicasumico cigaabobadi iicatimoro jilliro aaicucuubobadi Cristodiro mududicamaaje. Miïro mataajacuujino jisumi miihaiti aivo fiitivucuuhi. Iticoni taajasujibogoco mimiyaavuguunoti aivo jisumi fiiticuumo.

¹² Toojiinijehallivi guenene mihicacuuhi. Motaajasuminaafi Jesucristo asaajino fiitivucuuhi. Jaamaño mejeevesucu civohigo imitico momoonifinehejeque. Jaamoro seseehi momoonifinehejeque mijicamaaicuuqui amocasiminaa moonicasi gaachehunoco ijicamaainicibadi.

¹³ Iminoro mihiguequi cuuje mihigonibadi guiriicavofaño icacuutimo miicaqui, bu jibaimono agañuhusunofaño icacuutimo miicaqui, bu gaigoomima imitino icanehejefaño icacuutimo miicaqui, bu iiminotino imoyicico, bu amocasinehejefaño, bu sitaaco iinohallitiro mijiheguenehejefaño icano icacuutimo miicaqui.

† 12:19 Griego ijiri: Aivojibo, noono.

¹⁴ Jiliro Aivoj#bo Jesucristocoro am#haihallivi mificu amocasigaachehuco mohallidi mijicafotonicibadi. Jaamoro am#hai ifi imiti ataj#banoco mooniqui mehesamaaicuudino.

14

Dinahabediti Imitino Diimaadino. (1 Co 8.1-13; 10.23-33)

¹ Saatoho imiyaavogo equehecutimoco magaayici. Jaarumo diiboma meje-naaucasidino diibo imino agaajatinohallivi.

² M#ro saatoho imiyaavogomo icahi fanoovaaco uduujirumo. Jaanoti saatoho icahi asimico duutimo boti basutaacoro amachumo imiyaavogo ajashuma#o.

³ Jaamo fanoovaaco uduumo, fanoovaaco uduutimoco dejecujitirahi. Jaabadiro fanoovaaco uduutimo uduumoco medejecudino Moocaani diitoco agaayicicuma#o.

⁴ ¿Nacu m#joho #joho sita jeecivominaafico dejecuqui? Idi#boro diiboco ihaivoj#bo: Jino imino, jaanoti jino imitihhi, neejirahi. Jaamo imijirahi. Jaaboco idi#boro Aivoj#bo imityari imitusujirahi.

⁵ Jaanoti bu saatoho safucucu sifucu sihidi jeevahibadi esicinimo. Jaanoti saatoho miyaaveguehi fafucuva sabadiro iicanoco. Jaanegui tonociti sanoocoro mimiyaavogonojaagoviro mihicacuqui.

⁶ Jaabo safucucu ificuubo Aivoj#bo Moocaanico iimequi ficuuihi. Jaanoti bu safucu sihidi jeevahibadi ificuutibo, bu: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, noobo. Jaabadiro bu fanoovaaco uduubo: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, nooboro duuhi, toonohallivi Moocaanico iimoma#o. Jaabadiro bu fanoovaaco uduutibo: Aivoj#bo Moocaani jilli bachu imogoobo, nooboro duutihhi, amachujinohalliviro Moocaanico iimooboro.

⁷ M#ro m#haiti saatoho ifiguiharo icatihhi, bu jaamo ifiguiharo guijevetihhi icano.

⁸ Jaama#o mihicasumi Aivoj#bo Cristoguiharo mihicahi. Jaanoti bu miguijevecuudi Aivoj#bo Cristojaagovi mefeeji. Jaama#o mubuheerumo, bu miguijevecuurumo icano Aivoj#bo Cristotaro mihicaji.

⁹ M#ro Cristo iguijevecuubo siino buheeteuhi, ubuheeme, bu uchuumucuumo icamo Aivoj#boti iicaqui.

¹⁰ ¿Jaabo #joho, collihi: Dinahabo imitico, neehi? ¿Collihi jaaboco d#heguehi? M#ro famoro ufucu Cristo imefeenevi mihigaiveji m#haico diibo imeeciqui.

¹¹ M#ro Caatinhaamefa#o noono: Uujoho iicaabo noobo Aivoj#bo, Moocaani tahimefeenevi paryi miyaminaa memu#veji. Jaadi paryi famoro uujoho Moocaani iicanoco neehi.

¹² Jaama#o paryi m#hai Moocaanico jiijehallivi mihicahicadinoco mij#begueji.

Dinahaboco Ga#sudio.

¹³ Jaaneguiiha fahigova tih#sucasicuutimo mihica. Jaamo am#hai nahaboco nanigaa#sutimo mihicahi, bu imitifaa#o ga#sutimo mihicahi icano.

¹⁴ Uujoho Aivoj#bo Jesuco imiyaavogoma#o gaajahi, chahano jinejeba iinoro iimitino. Jaanoti saatoho toono iimitino iicanoco eesamaaimedi bu imicutino.

¹⁵ Jaanoti #joho uduunoco dinahabo aatyimeebere iimitinobadi eesicin#boro idaasuvohachij# diiboco imino gajitihhi. Jaaneguiiha dinahaboco mitasudino fanoovaaco uduunofenedi diibohallivi Cristo iguijevecuuboco.

16 Jaanegui toono amihaidi iiminoco momoonidino, sita amihaiditi: Imitinoco moonibo, eneejiruneguiha.

17 Miho Moocaani aivoji mamachujiruno, mahadujiruno icanohallivi mejenaucasiqui icatino. Jilli iticovono ifi ica, sajeebi ica, imo imo ica icano Moocaani Gajafeenedi mihicahi.

18 Jilli Cristoco ejeecivoobo Moocaanico imo imo moonihi. Jaabo miyaminaa imega imino iinehi.

19 Jaaneguiha masi guinomoro mefeequi sajeebi icaco aacinoco. Jaaneri fahigova mahamusucasiqui mihai miyaavogo jeebi ijusiqui.

20 Jaaneguiha Moocaani sita jeebifaño omooninoco ijoho fanoovaaco amachunoco aatymenefeedi mitasudino. Miho paryi machutaano idicunootihi. Jaarunofaño mamachunofaño sifico imitifaño magañisuno imitihhi.

21 Imijiruno asimico duutibo idiicano, bu vino aivofaihuco adutibo idiicano icano, bu saneheje toonofaño dinahaboco imitifaño agañisujirunoco icano.

22 Miho dimiyaavogoma diica ijeevadi Moocaani imegavi. Imicani icajiibo ijeebifaño imino iicanoco eesicinibo.

23 Jaanoti siinoco nihicugoboro uduubo imitico icahi miyaavogoboro uduutimaño. Jaamaño imiyaavogotimoro esamaaimoro omoonino imiti.

15

Sitaguiharo Mooni Imo Imo Icaqui.

1 Mihai momiyaavogo mequehecumo saatoho imiyaavogo iniinovamoco mahamusuji mihaiguiharo moonitimo.

2 Jaanegui paryi mihai sitaaco imo imo momoonisu diitedi imino momoonofeenedi imiyaavogo iquehecutequi.

3 Miho Cristo icauruubo ifiguiharo icautihi. Jilhiro Caatinihaamefaño onoobadi icaubo: Ico Moocaanico imitino eneehicano tahallivi jifafetehi, nuubo Cristo.

4 Miho siicijetiro Caatinihaamefaño paryi unuunoco caatinumo toonoti mihaico ijibeguequi toonofeenedi Moocaani mihaico aamusunoco mehesicinimofeenedi fanoovaaco majaabicahi. Jaanofaño majacusucafetehi.

5 Moocaani minoco fanoova jaabicico, jacusuco icano aacibo, jaafa amahaico amusuhi. Jaamo imo imo sajeebi fahigova mihicacasihi Cristo Jesu onoobadi.

6 Jaamo sano mihimehi Moocaanico Mohaivojibo Jesucristo Caanico.

Judiom iicatimoco Taajasujibogoco Acimo.

7 Jaaneguiha Moocaani imiguiha fahigova sitaama magaayicicasi, mihaico Cristo agaayicibadi.

8 Miho ujoho amahaico neehi: Cristo saauhi judiomico ejeecivovaubo, moheedetemahaico unuuno imiyaavequi. Jaanoco Cristo igajasuqui Moocaani onoonoco abañitatino.

9 Tolliro bu saaubo judiom iicatimo Moocaanico iimequi miyaminaaco hdaasugueneguiha, Caatinihaamefaño onoobadi:

Jaamaño Moocaanico imeji judiom iicatirucuumiminaafeenevi, bu diibediti imino masivaji, noono.

10 Jaabadiro bu simañooahaamefañovi noono:

Judiom iicatirucuumiminaa imo imo mihica, Moocaani cuumiminaama.

11 Jaabadiro bu simañovi noono:

Aivoj#bo Moocaanico mihimo, pary# cuumim#naa diibo mityaco famooro miyam#naa macahac#su, noono.

12 Jaabad#ro bu Isaia caatin#uhi:

Isai onoobo iyaachim#haioobo aga#iivooboro cuumim#naa Aivoj#bot# icaji.*
Jaabo diitoco ataajasujinoco esic#nijimo, nooboro.

13 Moocaani m#haico taajasu, esic#ni# icanoco aac#bo. Jaafa Moocaani am#haico imo imo omoon#boro sajeeb# icaco ac#hi diiboco mimiyaavogonofeenedi, am#hai sihidi janaan#ivi mimiyaaveguehi Moocaani Gaija mityari.

14 Ta#ahabomi, uujoho imino gaajacuuhi am#hai mihimihuseneque, sihidi magaaanoco, bu fah#go va mafagocasinoco magaaanoco icano.

15 Jaaneguiiha jihaamefa#o am#haidi caatin#hi nucufeguet#bo ij#bogonoti. Jaanoco jaamo jabajeevetimo mihicahi Moocaani uco iimihusefa#odi ataj#baaboro ac#hi moon#qui,

16 Jesucristoco jeec#vequi judiom# iicat#imofeenevi. Diiboco ejeec#voobo uujoho j#beguehicahi Moocaani j#bogoco taajasuguiiha judiom# iicat#imoco Moocaanijaagovi satyequi, ijeec#vobadi igaay#ic#qui Igaijafeneedi ijeevadi iiguiiharo ificucuumoco.

17 Cristo Jesuco imiyaavogonofeenedi imo imo icahi Moocaani dud#camajeque omoon#ma#o.

18 Uujoho jinejeti iimaatihi id#noro Jesucristo tafa#odi omoon#noti. Judiom# iicat#imoco Moocaani onoonoco: Jii, nuusuqui. Jaanoco uujoho moon#hi tafa#odi Jesucristo ihimaaneri, bu iiminoco omoon#neri,

19 bu gaajasu mityafeenedi, bu aaty#imeratino eetavofeenedi, bu Moocaani Gaija mityafeenedi icano. Jiibadi Cristo taajasuj#bogoco j#buguucuuhi Jerusaleti fah#govadi #futusucuuhi Iliricu jii#jevi.

20 Jaanoco iimogooboro jilli j#beguehi taajasuj#bogoco johono Cristo momo agaajarat#cumijefa#o sita it#con# ij#bogonohall#vi ij#bogonoco iimogot#ma#o.

21 Jill#ro moon#hi Caatin#haamefa#o onoobadi:

Jaatyo diiboti agaajatimo aty#imeji, bu diiboti uguubutatimo gaajaji, noono.

Pablo Roma Cuumijaagovi Feeguehi.

22 Jill#ti jima#ovi sihidi dud#camaje iicama#o uujoho feehicat#hi fah#ij#va am#haico abaateguehicaruubo.

23 Jaarunaa jisumi j#icumijefa#o tadyud#camajeque iimivucuma#o, bu s#ic#jetiro am#haico abaatonoco imeguehicama#o,

24 Espa#na jii#jejaago ofood# am#haico baahin#ji. Jaadi imino mahaty#mecasinobuunati uco mahamusu Espa#navi feequi.

25 Jaanoti jisumihiica feehe Jerusalejaago, tah# iicamo monahabom#ico mahamusunoco asatyooobo.

26 M#ro Macedonari, Acayari icano iicamo allacaruhi nih#bam#ico Jerusaleri monahabom# #daasumoco ihamusuqui.

27 Toll# moon#mo judiom#oto imiyaavogomo Cristo j#bogoco diitojaagovi asatyuneguiiha. Jaaneguiiha diito judiom#ti imiyaavogomoco inehejeti ac#mo.

28 Jaaneguiiha jinehejeque pary# iimivooboro toono nih#bam#ico diitoco aac#di Espa#najaago ofoobo am#haico meec#hin#ji.

29 Imino uujoho esic#ni#hi, tah#go #fotood# Cristo iimihuseri imino uco moon#ji.

* 15:12 Griego ij#ri: Isaia onoobo caacam#ti ruutuji. Jaabo aga#iivooboro cuumim#naa Aivoj#bot# icaji, noono.

³⁰ Tañahabomi, Mohaivoj#bo Jesucristofeenedi am#haico neehi, bu Moocaani Gaija gaijico aac#nofeenedi: Tajaagovi miminifoto. Jaamoro mesefaquifoto Moocaanima tahallivi mihiimaamo.

³¹ Tahallivi Moocaanico midillu Judeari iicamo Cristoco imiyaaveguehicat#mediti uco itaajasuqui. Jaabadiro jino monahabomi Jerusaleri iicamedi asatyonoco imino igaayiciqui.

³² Jaabadiro bu Moocaani iimogohachiji uujoho imo imo am#haico atyimequi, bu jaabo am#haico abaatonofeenedi jaguisiqui icano.

³³ Jaafa sajeeb#co aaci#bo Moocaani am#haima icahi. Fine.

16

Iijico Agalluuno.

¹ Am#haico neehi, monago Febe onoogohallivi si#cijetiro Cencrea cuumiri iicaja Moocaani iijafaño ejeecivehicagoti:

² Jaagoco imino magaayici Mohaivoj#bo momofeenedi miyaavogonahabomima mihicanicibadi. Diigoco mahamusu ucuujivaachunehejeti, m#ro diigo sihidi saatohoco amusuhicahi, bu uco tolliro amusuhicago.

³ Tolliro bu Aquila, itaaba Pricila icamisi taajico mahaci Cristo Jesu dudicamaajeti uco anahabonihicamisico.

⁴ Diitisi ifiico ñihicunofaño tahallivi ficuuhi uco agaicaaujirunoti itaajasuqui. Jaamisico uujoho toonohallivi imehi. Jaabo uuro icatino, tolliro bu famoro monahabomi Moocaani iijaminaa judiomi iicatimo icano.

⁵ Tolliro bu paryi monahabomico taajico mahaci Aquilamisi iijafaño iigaivehicamoco. Tolliro bu tagataavominaafi Epeneto onooboco taajico mahaci diibo aivo iticoni Acaya jiinijevi Cristoco imiyaavuguubo.

⁶ Tolliro bu Mariaco taajico mahaci am#haifeenevi sihidi ududicamaaihicagoco.

⁷ Tolliro bu tajaagoobo Andronicu, Junias icamisico taajico mahaci, civojafaño iicausumi uco anahaboniumisico, Jesucristo minisuminaafeenevi aivo obocimisi, diitisi Cristoco iticoni tahimegaro imiyaavuguumisi.

⁸ Tolliro Ampliatu onooboco Aivoj#bofafañodi agaij#bo tagataavominaafico taajico mahaci.

⁹ Jaabadiro bu Urbano Cristo Jesu dudicamaajeque m#haico aamusuhicaaboco taajico mahaci, tolliro bu agaij#bo Estaqui onooboco.

¹⁰ Tolliro bu taajico mahaci Apele onooboco sihidi Cristoco imiyaavogonoco #fusuhicaaboco. Jaabadiro bu Aristobulo yotoco.

¹¹ Tolliro bu tayoobo Herodio onooboco taajico mahaci, tolliro bu Aivoj#boco imiyaavuguumo Narciso yotoco taajico mahaci.

¹² Tolliro bu taajico mahaci Trifena, Trifosa icamifeque Aivoj#bo dudicamaajefaño ududicamaaimifeque. Tolliro bu magaijigo monago Persidaco sihidi Aivoj#bo dudicamaajefaño ududicamaaihicagoco.

¹³ Tolliro bu Rufo onoobo miyaavogofaño oboc#boco taajico mahaci. Tolliro bu seejico tamiya seejibadi uco omoon#ugoco.

¹⁴ Tolliro bu taajico mahaci Asincritoco, bu Flegonte onooboco, bu Hermas onooboco, bu Patroobo onooboco, bu Herme onooboco, bu paryi monahabomi diitoma iicamoco icano.

¹⁵ Tolliro bu Filoloobo onooboco, bu Julia onoogoco, bu Nereo onoobo, inago icamisico. Tolliro bu Olimpo onooboco, bu famoro miyaavogofeenedi monahabomi iicamoco taajico mahaci icano.

¹⁶ Fahigova mihibicicasimoro midillucasi Moocaani sajeeb#co ihifusuqui. Pary#cino Cristo iijaminaa am#haijaago iijico galluui.

¹⁷ Tañahabomi, amiihaico neehi: Imino mehesicini miyaavogominaaco udugaacumoro aganiisuhicamoti. Diito omoonino amiihaico miihai mijiiibeguehicabadi icatihii. Jaamoti buhigovi mihica.

¹⁸ Tolli omooniiibo Mohaivojiiibo Jesucristoco jeecivotihi ifi onoobadiro omoonimoro bañihicamo civojeebiiiba iicamehejeque imo imo ihiimaanehejefeenedi bañihicamo.

¹⁹ Famooro gaajacuuhi amiihai mimiyaavogonoco. Jaamaño uujoho imo imo icahi. Imeguehi amiihai iiminocoro momooniqui mihimibaicininoco imitinocoro momooniqui icatino.

²⁰ Jaanofañodi sajeebiiico aaciiibo Moocaani saajiibo iji Satanasco ifinisuvaqui* amiihaiguiino. Jaabo Mohaivojiiibo Jesucristo jaafa amiihaico imino moonihii.

²¹ Tolliro buunaji Timoteo tadyudicamaaje nahaboniminaafi amiihaijaago iijico galluuhii. Tolliro bu Lucio, bu Jason, bu tolliro Sosipatu onoobo icamo tayoto.

²² Uujoho Tercio jihaamefaño Pablo uco onoonoco acaatiniiibo amiihaijaa taajico galluuhii Mohaivojiiibofeenedi.

²³⁻²⁴ Tolliro bu Gayo onoobo amiihaijaago iijico galluuhii jino diibo iijafaño uujoho iicaabo, tolliro tojaco acifiibo Moocaani iijaminaaco. Tolliro bu Erasto onoobo jiiicumii nihibami ficuminaafi, bu tolliro monahabo Cuarto icamisi.†

Moocaanico Iimono.

²⁵ Jaanegui masii Moocaanico mihimequi. Diibo amiihai miyaavogoco equehecutusujiruubo uujoho iijiiibeguehicaabogo onoobadi, bu Jesucristoditi iijiiibeguehicabadi, bu sicijetiro jiiinije ifiivuumii iicauno agaajaratinoco ificuunoco Moocaani agaajasuuno onoobadi icano.

²⁶ Jaaruno jisumi gaajacafutucuuno Moocaani ifiniitiiibo tajiiiba onoobadi, Moocaani iimaaminaa Acaatiniiuhaamefeenedi. Jaano toono agaajarautiruno jisumi gaajacafutucuuhi paryi faacuumivariro. Jaanoco uguubumoro imiyaaveguequi.

²⁷ Jaanegui jaafa idiiiboro Moocaani sihidii gaajama iicaabo, Jesucristofeenedi diiboco mihimono ufucuro finijitihii. Fine.

* **16:20** Griego iijiri: ijimatajeruqui, noono. † **16:23-24** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaafa Mohaivojiiibo Jesucristo amiihaico imino moonihii, onoonoco.

1 CORINTIOS

Pablo Caatiniuhi Corintominaadi.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo minisuminaafiti icahi, Moocaani onoobadi, bu nahabo Sostene onoobo icano

² Moocaani iija Corintori iicajaminaadi caatinihi. Jaamo Cristo Jesufeenedi Moocaanita iicacuumo diibediro iicaqui ucuhuvamo, bu paryi fahigova jinijevi Mohaivojibo Jesucristo, bu diito Aivojibo icaabo momoco mihi-imaahicamo icano.

³ Jaamo imino sajeebima mihica Moocaani Diosfañodi, bu Aivojibo Jesucristofeenedi icano.

Cristofeenedi Moocaani Imino Omoonino.

⁴ Fahijivaro amihaihallivi Moocaanico imehicahi; Cristo Jesufeenedi Moocaani amihaico imino omooninohallivi.

⁵ Miïro Cristofañodi mihicamaño Moocaani amihaico aciuhi mojeebii gaijadi fanoova busumijebadi fanoohijico, bu fanoogaajaco icano.

⁶ Oono amihaiivi Cristoti jibogo miyaano icano imino agaajacafotobadi.

⁷ Jaamaño amihaiditi jinehejeba cuujivaachutihi Moocaani aacinehejeonoti Mohaivojibo Jesucristo asaajinoco motoomonohachuta.

⁸ Jaabo amihaico imino teemejiibo niinofucuvi. Jaamo imino mihinivatimo mihicahi Mohaivojibo Jesucristo agasejifucu.

⁹ Bañitatibo Moocaani. Jaabo amihaico cuuhuvahinihi Illi Jesucristo Mohaivojibojaagodi miicaqui.

Moocaani Ijaminaa Udugaacamaaiuno.

¹⁰ Jaanegui jino amihaico neehi; Tañahabomi, Mohaivojibo Jesucristo momofeenedi, famooro sabadiro sayomonocoro mihiimaa, bu amihafeenevi dugaavocasineheje icadino. Jilli iminoro sahigoviro miminifoto sano eesamaajejaagoviro sabadiro miminifoto.

¹¹ Tañahabomi, miïro amihaiditi uco jibogomo Cloe onoobo yoto, amihafeeneviva ibacasi iicanoco.

¹² Toonoti jilli amihaihaico neejirahi: Amihaihaiva jilli meneehicahi: Saatohova uujoho Pabloobo, meneehicahi. Jaanotivaha bu saatoho uujoho Apoloobo, bu saatoho uujoho Pedroobo, bu jaanoti saatoho uujoho Cristoobo, meneehicahivaha.

¹³ ¿Nacu Cristo dugaacinihi? ¿Nacu uujoho Pablo amihaihallivi tetecucafutuuhi? ¿Nacu amihai uujoho Pablo memeri miniticafutuuhi?

¹⁴ Miïro uujoho, amihaiti miñhaiñoobaco nitihinihi, ivi idimisiicoro nituhi, Crispo onooboco, Gayo onooboco icanoro. Jaaneguiha toonohallivi uujoho Moocaanico imehi.

¹⁵ Jaamo miñhaiñooba: Uujoho Pablo memeri niticafetehinihi, nootimo mihicahi,

¹⁶ bu tolliro nituhi Estefanoco ijaminaama. Jaanoti saatohobaco gaa-
jacuutihi tahi fine cajaanatocohacho nituhi.

¹⁷ Miïro uco Cristo nitifiiri galluutihi, iimino jibogocoro jibeguequi uco galluubo. Jaaruno bu sihidii gaaja iijiri jibeguequi icatino jilli Cristo imoholliigavi iguijeveuno sicamañovi minifototino iicaqui.

Cristo Moocaani Mitya, Gaaja Icano.

18 Jaamaño miiro Cristo imohohallivi iguijeveuno jibogo jilli jihovonobadi jeevahi ciijigaifaño efeejimedi. Jaanoti atajajimedi, jino miihaidi, Moocaani mitya icahi.

19 Miiro Caatinihaamefaño noono: Finisui gaajaminaa gaajaco, bu tihisui gaajaciminaa esicinico, noono.

20 ¿Nacu cuuca icaabo gaajaminaafi? ¿Cuuca icaabo jibogominaafi? ¿Cuuca nacu icaabo jisumio jenauminaafi? Miiro Moocaani jeegavusucui jinijeminaa gaajaco.

21 Imooniqui jinijeminaa, Moocaani gaajafeenedi, Moocaanico gaajacihinihi. Jaabo Moocaani igajafeenedi diibedi imineguiiha taajasuubo miyaavogominaaco iimino jibogofeenedi saatehedi tobogo jihovonobadi iicarunofañodi.

22 Miiro judiomii dilluhicahi sihidii ejeevano gaajataco. Bu tolliro griegomii jije gaajacoro guinehicahi.

23 Jaarunaaca miihai mijibeguehicahi Cristo etetecuciniboco. Jaanoco judiomii unucufeguemere tii mejetasuhicamo. Tolliro judiomii iicatimedi jilli jihovono.

24 Jaanoti naha ucuuhuvacinimedi, judiomii, bu judiomii iicatimedi icano, Cristo Moocaani mitya iicaabo, bu Moocaani gaaja iicaabo icano.

25 Miiro Moocaani gaajati iicarunovaha miyaminaa gaajahallinohocivi sihidii jeevahi, bu Moocaani niinova iicaruno miyaminaa sefa janaanici sihidii jeevahi.

26 Eneecau magaja, tañahabomii, Moocaani amiihaico ucuuhuvaumoti bu miiidimo jijeogaajaminaaotou. Jaabadiro bu miiidimo aivojima iicamootou miyaamo iyaachimihaiototi.

27 Jaanoti naha Moocaani icuihi jinijeminaadi miihfomo iicamoco agajafimoco inucufevesuqui, tolliro bu Moocaani jinijeminaadi iniinovafimoco icuihi esefafimoco inucufevesuqui,

28 tolliro bu icuubo jinijehallivi jihovono iicanoco, miihfomo iicamoco icano jiijehallivi miyaamo iicamoco inucufevesuqui.

29 Jiliti diibo imefeenevi miihaiñooba: Uujoho aivo sihidii jeevahi, nootimo iicaqui.

30 Miiro Moocaani amiihaico Cristo Jesujaagovi miniiyuhi, tolliro bu moonuubo Cristo miihai gaaja iicaaboco. Diibofañodi Moocaanima sajeebii miicaqui, mataajacuumoro diibediro miicaqui.

31 Jaanogui Caatinihaamefaño onobadi: Dififico iidiimuuruubo; Aivojibocoro diimo.

2

Cristo Etetecuciniboco Mijibogono.

1 Tañahabomii, miiro Moocaaniti jibeguequi amiihaijaago eeguejeusumi iimino ihiimaajinoma, bu gaaja iimaama icano fuutihi.

2 Jilliro amiihaifeenevi jinejebaco gaajatiibobadi minifutuuhi idibocoro Jesucristoco jaani etetecuciniboco gaajauhi.

3 Jaabo uujoho amiihaifeenevi niinovano icauhi. ¿Milli fine diitoco jibegueji? nooboro sihidii iguiiboro veveveve.

4 Jaabadiro bu tahiimaa, tojibogo icano miyaminaa gaajasuri icautino. Jilliro Moocaani Gaijari, mityari icano ifusuhinihi.

5 Jiliti amiihai miyaavogo miyaminaa gaajafañodiro icatino Moocaani mityafañodiro iicaqui.

Moocaani Gajafeenedi Magajacino.

⁶ Jaarunofaño mihiimaahi gaajaco miyaavogofaño ujusicuumofeenevi. Jaaruno jijeo gaajari icatino, bu jidihijeo aivojito iimitimo gaaja goovano ifnifineri icatino.

⁷ Jilli Moocaani gaajaco mihiimaahi agaajaratino itihinoco tovonono iicano gaajaco. Jaanoco Moocaani sicijetiro ficucuhi mihai taajasuco.

⁸ Jaanoco cajaanoyoba saatohoti jijeo aivojito gaajaciutahi. Miuro igaa-jaciuruva tetecujitirumo niquejeo imi Aivojiboco.

⁹ Jilliro jilli, Caatinihaamefaño onoobadi:

Miyaminaa aatyimeutinehejeque, bu uguubutinehejeque, bu miyaminaa jeebifaño ijicafetehinitinoco icano, Moocaani imibachucuhi diiboco agajimeguiha, noonoro.

¹⁰ Jaarunoco Moocaani mihai gaajasuhi Igaijafenedi. Miuro Igaija paryi fanoocoro gaajahi, bu Moocaani jeebi faicuvahi iicarunoco.

¹¹ ¿Nacu, cajaan gaajahi sifi esamaajeque? Idiuro igaija diibofaño iicaabo gaajahi. Jaabadiro buunaji mijoho gaajatihi Moocaani esamaajeque, idiuro diibo Gaija gaajahi.

¹² Jaabadi mihai magaayicihinihi jinijeo gaijaco, idiuro Moocaaniti asaano Gaijaco magaayicihinihi, tonoti magaaajacui Moocaani mihai iimihuseri aachininoco.

¹³ Jaanehejeque mihai mihiimaahi Moocaani Gaija mihai ijibogobadi. Jaano mihai gaajariro magaaanoco icatino. Jilli mijibeguehi Moocaani jibogoco miyaavogominaaco.

¹⁴ Jaanoti Moocaani Gaijama achahaabo gaayicitihi Moocaani Gaijaonehejeque, diibedi jilli jhohonobadi icano, agaajatimaño. Jaanoco Moocaani Gaijariro magaaajacitahi miyaano iicanoco.

¹⁵ Jaanoti naha Moocaani Gaijama iicaabo paryi fanoovaaco agaajaaboro dugaacuhi. Jaabo imitico, mijoho neejitirahi.

¹⁶ Miuro Caatinihaamefaño noono: ¿Nacu, mijoho gaajacuhi Moocaani esamaajeque? ¿Nacu, Moocaanico mijoho conooco jibeguejirahi? Jaanoti naha mihai Cristo esamaajema mihicahi.

3

Moocaani Amusuminaa.

¹ Jaamaño tañahabomi, ujoho amihaima Moocaani Gaijama iicamoma mihicanicibadi iimaatihi, jilli Moocaani Gaijama achahamoma mihicanicibadi iimaahi, Cristojaagodi seemehiica iicamoma mihicanicibadi iimaahi.

² Amihaiico itihitincoro jibeguehinihi oono seemeneque machuco acitimoro mifañocoro ihisunicibadi. Itihitincoro jibeguehinihi magaayicujitiruneguiha, bu jisumihaiica magaayicitihiica icano.

³ Jilli amihaihiica ticovomiyaminaarehiica. Miuro amihaifeeneri icanehejehiica siinohalliti sitaaco mijiheveneheje, ibacasineheje, dugaacamaajeneheje icano. Jilli ticovomiyaminaarehiica mihicahi. Jaamaño paryi miyaminaa omooninicibadiro momoonihicahi.

⁴ Miuro saafi: Ujoho naha miyaano Pabloo, meneehicahi. Jaanoti bu saafi: Ujoho naha Apolo, meneehicahi. Jilli meneehicamaño ticovomiyaminaarehiica mihicahi.

⁵ ¿Nacu mijoho Pablo? ¿Nacu mijoho Apolo? Jilli mihai Moocaani amusuminaa tonofenedi amihai mimiyaaveguehinino. Jaano toonoco meheetavehi moticovohocivi mihai Aivojibo acidineheje.

⁶ Miuro ujoho basuhi. Jaanoco Apolo maisuhi. Jaanoco Moocaani jusisuhi.

⁷ Jaamaño abasuubo sihidi ejeevano icatino, bu amaaisuubo sihidi ejeevano icatino. Jaanoti naha Moocaani fanooco omoonibo toohoco ujusisuboo.

⁸ Miïro jaamaño abasuubo, amaaisuubo icano sabadiro jeevahi. Jaarunaaca ijeevadisahaje idudicamaajedino ijaadaco Moocaaniti gaayiciji.

⁹ Miïro miïhai Moocaani nahaboniminaa. Jaanoti amiïhai Moocaani dudicamaaje faguibadi mihicahi. Jaanoti bu tolliro Moocaani iijaco eheetavojabadi mihicahi.

¹⁰ Jaamaño Moocaani imihuseti uco aacidino, uujoho aivo iijano eetavoco agaajaabobadi ihmahacinoco kuhufono basuhi. Jaanohallivi sita ifajaaco majaanijihachijii imino esicinimoro majaanii.

¹¹ Miïro siino sita ihmahaciti ficuucuujiirahi ihmahaci Jesucristo iicacumaño.

¹² Jaanoti diibo iicacuunohallivi saatoho orori, nihibajeneri, sihidi ijaadama icano guisiyineri icano iijaco eetavoobo. Jaanoti saatoho imohoneri, jaaneri, jihuneri icano ajaanihachijii

¹³ eheetavodibo dudicamaaje gaajacafeteji foovono, ufucu dugaacufucusumi; miïro ciijigairi nisucafetejino. Jaadi gaajacafetejino naa cajaanii miyaanoco eheetavuunoco.

¹⁴ Jaanoti cajaanii dudicamaajehacho Moocaani nisufañoafi afatyooobo ijaadaco gaayiciji.

¹⁵ Jaanoti cajaaninocohacho finisujino diibo dudicamaaje gañicafeteji. Jaarunofaño diiboro taajaji oono ciijigai iijaco ijigasunoti ataajanibadi.

¹⁶ ¿Nacu magaatihii amiïhai Moocaani iija mihicanoco? ¿Bu Moocaani Gaija amiïhaifaño iicanoco?

¹⁷ Jaanoti bu cajaanihacho Moocaani iijaco ifinisuboco, bu Moocaani diiboco finisuji. Miïro amiïhai Moocaani iija. Jaaja mihinivatija.

¹⁸ Jaanegui cajaanii amiïhai ifico jilli mabañisudino. Cajaanihacho amiïhaifañoti: Jidihivi uujoho gaajaminaafi, monoobo gaajatibobadi minifoto. Jaabo miya gaajaminaafiti minifetehi.

¹⁹ Miïro jijeo gaaja Moocaanidi jilli jihovono. Miïro Caatinihaamefaño noocinino: Moocaani gañisuhi agaajamoco abañificamañovi, noonoro.

²⁰ Tolliro bu noono: Aivojibo gaajahi gaajaminaa esamaaje jilli sicamaño iicanoco, onoono.

²¹ Jaanegui miïhaiñooba miyaminaafi jibegueri amiïhai ifico mitya mitya momoonidino. Miïro paryi sabadiro amiïhaiñeheje.

²² Miïro uujoho Pablo icaruubo, Apolo icaruubo, Pedro icaruubo icano amiïhaico mijibeguequi fanooro Moocaani amiïhaico aacino jinihallivi mihicanohachuta, jisumi iicaneheje, bu ufucu iicajineheje icano paryi amiïhaiguiiha. Tolliro guijevefeenedi Moocaanijaago mihifetejineguiiha icano.

²³ Jaanoti amiïhai Cristota, bu Cristo Moocaanitahe icano.

4

Minisuminaa Dudicamaaje.

¹ Jaaneguiiha amiïhai miïhaico Cristo jeevivominaati mehesicini, bu Moocaani jibegueji itihino jibogominaati icano.

² Jaamo paryi diito toono tajibama iicamo imino omoonifimoti mihica.

³ Jaanoti naha uudi milli icatino miyaminaa tahimiti unuuruno, bu miyaminaa aivoji icagavi tahimitico unuuruno icano, bu uuro tahimitico neejitirahi.

⁴ Jinejeti uujoho tahesamaaje imitino icatirahi. Jaaruno toonoti uujoho imitusucafototíhi. Jaanoti naha idíboro Aivojibo Moocaani uco tahimitico neejirahi.

⁵ Jaanegui amíhaico neehi: Imegavíro sifi imitico, meneedino Aivojibo Jesu asaatinohachuta. Jaabo diibo jari foovocaruji, bu tollíro civoguiino toovono iicarunehejeque. Bu tollíro jaabo jibeguejiibo miyamínaa jeebíno eesamaaínehejeque. Jaadi naha jari iticovoocívi Moocaaniti gaayícijimo ditoco acahacisunoco.

⁶ Tañahabomi, jilli amíhaico neehi amíhai imiguiiha Apoloti, uuti icano, jaamo magajahi. Jaanoco misiti magaja. Jaamoro oono Caatíhaamefaño onono janaanívi esamaaicuutimo mihicahi. Jaamo saafiditi mitya mitya mihicamoro sifíco tíhsutimo mihica.

⁷ ¿Nacu míjoho ico miyaaboti ficuuhi? ¿Nacu cono íma chahahi agaayícitino? Jaano bu agaayícicunoco, ¿collíhi sifíti agaayícitíbobadi: Aivo uujoho mityahi, neehi?

⁸ Míro paryícino toonoma mihicacuuhi. Míro síhidi mubusumijevacuuhi. Míhai aivo aivojitorucu, monoomoro míhaico uufocoví miminiyuihi. Jaanova miyaano mahaivojívejirahi, míhai amíhaima bu sano mahaivojívequi.

⁹ Míro jilli tahesícini neehi: Moocaani míhai minisumínaaco famooguiinovíro ficuuhi iguijeníguucuumoco iicanícibadi. Míro míhaico miyamínaa iimogotimoro ajabafínoví míhifutucuuhi, Moocaani toomomínaa íhatyímequi, miyamínaa íhatyímequi icano.

¹⁰ Míhaico naha jíhovotobadi esíciniumo Cristohalliti. Jaanoti naha amíhaico Cristoti: Aivo gaajafímo, neehicamo. Míhai miniinovafíhi. Jaanoti amíhai mequehecufíhi. Amíhaico: Miyaamo, noomo. Jaanoti míhaico jilli: Míhífomo, noomo.

¹¹ Jisumihachuta ajebanoco jaabicimoro mihicahi, adufirari mihicahi, gaachehuma machahahi, maganícicafetehi, moojanoma machahahi,

¹² miniinovatehicahi, muhuseneri mududícamaaimo. Míhaico iminootino noomo. Jaarumoco imineeriro meneehi. Míhaico ídaasuno omoonínehejeque majaabicíhicahi.

¹³ Míhaiti aivonoono neehicamo. Jaarumoco sícuno mihimusuhicahi. Jíinije beevabadi míhaico mooníhicamo beemeubadi jisumihachuta mihicahi.

¹⁴ Jino amíhaico nucufevesuqui jilli caatínitíhi. Jilli amíhaico fajíníqui agajímo taseemeque icabadi.

¹⁵ Míro diez mildímo amíhai jíbogomínaa Cristoti amíhaico íjíbogomo icarunaaca, díto amíhai caanimíbadí icatíhi. Míro uuro amíhaico seemevahíníhi Cristo Jesufañodí íimino jíbogofeenedí.

¹⁶ Jaanegui amíhaico neehi: Uujoho jino ícabadíro mihica.

¹⁷ Tooneguiiharo bu amíhaijaago Timoteoco galluuihi taseemenebadi agajíbo Aivojíbofañodí ímino ícaabo. Jaabo díbo amíhaico ímino esaayují Cristofañodí uujoho omoonínoco, fahígova ícajahaje Moocaani íjanofaño jíbogooboro efehicabadi.

¹⁸ Saatohovaha amíhaiti mitya mitya ícahicahi uujoho amíhaijaago ufucuro ufucujítívíbadí.

¹⁹ Jaanegui amíhaijaago goovajino ofoono Aivojíbo ímogohachííji. Jaadi jari gaajaji díto mitya mitya ícahicamo íhiimaarunoco, omoonítínoco icano.

²⁰ Míro Moocaani aivojí jilli tícovo íimaa ícatíno, mityaono.

²¹ Jaanegui ¿jinejeque mihimeguehi? ¿Amíhaijaa feeji ímeima, nacu gajíma, sícu ífi gajíama?

5

Ajevati Onoono.

¹ Miyaano amiihaifeeneviva ajeva iicano guubuvusuhicahi. Jaano toono ajevaco ajashuno muguubusudino Moocaanico agaajatimofeenevi. Miuro saafivaha caanimi taabamima icahi.

² Jaamo amiihai mitya mitya mihicahicahi. Jilli toonoti munucufevemere idaasuno mihicatano. Tolli omooniboco amiihaifeeneti buhigovi maganii.

³ Miuro uujoho, tafi sihigo icarunaaca tajeebi amiihaifeeneri icahi. Jaamaño: Tolli iicaabo imitico, nuucuuhi amiihaifeeneri iicaabobadi.

⁴ Mohaivojibo Jesucristo momofañodi amiihai mihigaicinimoma sano tajeebi icahi, bu tolliro Mohaivojibo Jesucristo imityama amiihaima icaji icano.

⁵ Jaabo diibo iimitiboco Satanasco mahaci ifi iimogonoco ifinisucui oomooniruubo, idaasuno iicaneguiha dojicuviro Moocaanijaago asaaboro ufucu Mohaivojibo Jesu asaajifucu iicasumi ijeebi itaajaqui.

⁶ Aivo imitino toono momoonoti mitya mitya mihicano. ¿Nacu magaatihii ajashuruno levaduraguiji paryi ifaasihifaño acaisecafetefinoco.

⁷ Jaanegui toono eedelevaduraguijico magaaninibadi toonoco amiihaifeeneti maganii. Jaamo boosihii toguijima achahasihibadi mihicahi, toono amiihai mihicabadi. Miuro sicijeminaa oveja seemeneque gaicaaujibuumo Pascua jibaimo icajisumi. Jaanoti jisumi Cristo Jesuco guijeniumo safooro miihai imitihallivi.

⁸ Jaanegui masii Pascua jibaimoco meheetavequi tohimitico magaanimoro, oono eedelevaduraguiji iimitiguijico mihicanibadi. Jaamoro ivi toguijima achahano maahuneriro meheetavequi abaanitino jeebiri, miyaaneri icano.

⁹ Miuro amiihaico juufaiji acaatinuhaamefañodi nuucuuhi: Ajevafimoma magataavedino, nooboro.

¹⁰ Jaaruno tolli onoo bo paryi jiiinjehalliri iicamo ajevafimoti, ifiguiharo fanoovaaco imeguefimoti, bu ananivafimoti, oono bu tolliro ijinitaco ejeecivefimoti icano nootihii. Miuro tolli diitoma iimaatimo mihicaruva toojiiijeti siijiiijevi mefeelijirahi.

¹¹ Jaanoti cajaanihacho: Miyaavogominaafi uujoho, unuuruubo ajevaco imoyicibo, ifiguiharo fanoovaaco imeguififibo, ijinitaco ejeecivefifibo, sicamañoooco jiiibocasififibo, bu iguiricavefifibo, bu ananigaififibo icano, icaaboma magataavedino eneejirunoco, jilli neehi. Tolli iicaaboma ajashuno safooba mamachudino.

¹²⁻¹³ ¿Milliti bu uujoho imiyaavogotimo: Iimitico, neejirahi? Idiboro Moocaani diito: Imitico, neeji. Jaanoti naha amiihai miyaavogominaa mihicacuumo: Imitico, meneelijirahi. Jaaneguiha diibo iimitiboco amiihaifeeneti buhi maganii.

6

Dugaacuminaa Imefeenevi Dinahaboco Satyedino.

¹ Amiihaiti saatoho amiihai nahaboma imitino mihicasumi toonoco mihimibachuqui miyaavogominaajaagovi footimoro, ¿collihii miyaavogominaa iicatimo dugaacuminaajaagovi mofoonichi?

² ¿Nacu amiihai magaatihii miyaavogominaa jiiinjeminaaco udugaacujinoco? Jaano bu jiiinije amiihairi udugaacufetejino icanaaca, ¿collihii toono sihidi ejeevatinoco amiihaifeeneviro mihimibachutihii?

³ ¿Nacu magaatihii Moocaani toomominaaco miihai mudugaacujinoco? Jaano bu icanaaca? ¿Milliti jijeonoco dugaacutimo mihicajirahi?

4 Jaamo bu amiihai jjeonehejehalliti miihii bacasinoma miihii camo bu, ¿colliihi jaamo miyaavogominaa iicatimo jaagovi tonehejeque miihii bachuqui mefeehicahi?

5 Jino amiihaico nucufevesuqui neehi: ¿Nacu amiihaifeenevi gaajaminaafi saafiiba chahahi inahabomifeenevi udugaacujiruubo?

6 Jaano icanaaca, ¿colliihi masatyehicahi amiihai nahabomico miyaavogominaa iicatimo dugaacuminaa imefeenevi?

7 Amiihaifeenevi iibacasima miihii camaño aivo imitino miihii cacuuihi. ¿Colliihi jilli tolli icarunoco majaabicitiihi? Jaafa jilli amiihaico nanimo.

8 Jaarunaa amiihai sahi gotiro imitino momooniihiihahi, mananiihiihahi amiihai nahabomii coroo.

9 ¿Nacu amiihai magaa jatihi iimifitimo Moocaani aivo jico agaayicijitinoco? Amiihai ifico mabañisudino, ajevaminaa, jihovo caanimico ejeecivefimo, si figoma iicafifimo, bu sano gaifimimaryo iicafimo,

10 ananivafifimo, fanoovaaco iiguuiharo iimoyicififimo, bu iguiriicavefifimo, bu sitaaco imitino eneeffifimo, bu sitaaco imitino omoonififimo icano Moocaani aivo jifaño feejitihi.

11 Jilli icauno amiihaiti iticoni saatoho. Jaarumo jisumi imibachucafutucuihi, Moocaanidiro iicacuqui diiboma sajeebii icacuumo Aivo jii bo Jesu momofeenedi, bu Moocaani Gaijafeenedi icano.

Mofico Moocaanidiro Mificuno.

12 Paryi fanoovaaco uujoho moonijirahi. Jaarunaa paryi fanoovaro tamiyaavogoco uco amusutino. Uujoho paryi fanoovaaco moonijirahi. Jaarunoti conooba uco guinonijitihi.

13 Miyaanoco nooncimo: Machuta miiino jeebii guuiha, mojeebii machutaguiiha icano. Jaarunohocico sabadiro Moocaani finisuiji. Jaanoti mofi ajevaguiiha icatihi Aivo jii bo Cristoguiiharo icano. Jaabadiro bu diibo mofiguiiha iicaabo.

14 Jaabo Moocaani Cristoco siino ubuheetesubadiro bu miihaico imityari tolliro buheetesuijiibo.

15 ¿Nacu amiihai magaa jatihi amiihai ifino Cristo ifioneheje iicanoco? ¿Nacu Cristo ifiiti iicii boroo ajevaminaago ifiivi ficuiji? Cha, tolli icatino.

16 ¿Nacu bu amiihai magaa jatihi ajevaminaagoma iicicasiibo diigoma saafi ifibadiro iminifetefinoco? Jaano toono imiti ifi. Miiro Caatinihaame neehi: Famisicro sahu curucuuiji, noonoro.

17 Jaabadiro Aivo jii bo jaa iminifotoobo sagaijarucuuiji diiboma.

18 Jaanegui ajevati magaa. Paryi oono cohimitihacho iicanoco miyaminaafi moonifihi mofifañodi iicatino. Jaanoti ajevaco omoonii bo ifiicoro imitino moonihi.

19 ¿Nacu magaa jatihi amiihai ifino Moocaani Gaija iijano iicanoco? Jaabo amiihaifaño iicaabo, Moocaani amiihaico aacii bo. Jaamo amiihai, amiihai ifi abajatoro miihii catihi.

20 Miiro amiihaico ajashutino jaadari Cristo guijeveri Moocaani jaaducuihi. Jaanegui Moocaanico amiihai ifiiri macahacisu.*

7

Taabavaditi Onoono.

1 Jaanoti oono uco aamefaño meneehininediti amiihaico neehi: Aivo imijiruno gaifi gaigooco dudii citii bo iicano.

* **6:20** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Moocaanico amiihai ifiiri, amiihai gaijari icano macahacisu. Jaano toonoci fanoociro Moocaaninohoci, onoonoco.

2 Jaarunofaño ajevahaño iicamaño amihai ticovohocivi amihai taabamima mihica. Jaabadiro bu gaigoomi amihai ticovohocivi amihai tajemima mihica.

3 Amihai tajemimahaico iimugusumi imino: Jii, monoo. Jaabadiro bu amihai taabamimahaico iimugusumi imino: Jii, monoo.

4 Miro mogai ifi abajagoro icatichi, idiboro aiji abajaabo. Jaabadiro bu aiji ifi abajaaboro icatichi, idigoro mogai abajago.

5 Jaanegui: Chahano, meneedino mihimogocasisumi ivi idisumiro famisicro sabadiro mihiimaacasimisiro: Jilli ticovono miicaqui Moocanima mihiimaanohachuta, munuusumi ivi ticovono mihicaji. Jaanobuunati siino dojicuviro mihicacasi iji Satanas onoobo amihahaico abañneri sitama imitico momoonidino.

6 Jilli, jilli amihahaico uujoho neehi, tajibaha icatino.

7 Aivo imeguejirahi famooro gaifimi jino uujoho iicabadi iicanoco. Jaarunofaño iticovoocivi Moocaani aacinibadi icamo. Saatohoco siibadi, bu saatohoco siibadi icano.

8 Jaanegui neehi: Ataabatimehejeque, fibaijigomihahaico icano imicanijiru aivo jino uujoho uuro iicabadiro mihicano.

9 Jaanoti saatoho ticovono mihicajitiruumo siino matajeva. Jilli imicanijiru siino atajevacuuno mihicano, majaabicijitiruneri idaasuno mihicatiqui.

10 Jaanoti bu mogaimima iicacuumoco tajibahi. Jaaruno uujoho icatino Aivojibo tajibahi, mogai aijico jeevesutigo iicaqui.

11 Jaanoti mejeevesuhachijiji siino tajevacuutino mihica. Jaanoti jilliro siino ditajema dojicuviro dimijivo. Jaabadiro aijimi mogaimico mejeevesudino.

12 Jaanoti bu jino uujoho onoono, Aivojibo onoono icatino: Miyaavogominaati saafi taaba miyaavogominaago icatirugo diiboma imino iicagogoco mejeevesudino.

13 Jaabadiro bu saafigo miyaavogominaago taje miyaavogominaafi icatiruubo diigoma imino iicagohachijiji mejeevesudino.

14 Miro aiji imiyaavogotiruubo mogafañodi Moocanidi imicuubobadi icahi. Jaabadiro bu imiyaavogotigo gaigo aijifañodi Moocanidi imicugobadi icahi. Jaanoti tolli mihicaova amihai seeme imifijitirahi imiyaavogotimo seemebadi icajirahi. Jaanoti saafi imiyaavogomaño toseeheje Moocanidiro icacuui.

15 Jaanoti oono imiyaaveguehichatimo ejeevesugohachijiji, jaafa jeevesumo. Jilliti tolli iicaabo ejeevesugo, bu tolli iicago ejeevesuubo icano sajeebhi icacuui. Miro Moocaani mihaico sajeebhi guiiharo cuuhuvauhi.

16 ¿Nacu fine ijoho gaigo ditajeque miyaavugusujirahi itaajaqui? Jaabadiro bu, ¿ijoho gaifi diitaabaco fine miyaavugusujirahi itaajaqui?

17 Oono amihai ticovohocivi amihahaico Aivojibo aaciuno iicabadi, bu Moocaani amihahaico ucuuhuvausumi mihicaubadiro icano mihica. Jilli tajibahi paryicino Moocaani iijanofaño.

18 Saatoho mucuuhuvacafutuui amihai meehe quiticinimo mihicamo, tobadiro quiticinimo mihica. Jaabadiro bu saatoho quiticiratimo mihicamo mucuuhuvacafutuui tobadiro quiticiratimo mihica.

19 Miquiticinino sihidi jeevatichi. Jaabadiro bu miquiticiratino sihidi jeevatichi. Idinoro Moocaani tajibaco meheetavano naha sihidi jeevahi.

20 Jaanegui famoovaro mucuuhuvacafutusumi mihicaubadiro mihica.

21 ¿Sifi jioveno diicaabo cuuhuvacafutuui? Jaarunoco deesicinidino. Jaanoti bu tonoti ataajajino iicahachijiji, tolli mooni.

²² M̄iro sifi j̄jovono iicauboco ucuuhuvaubo jisumi Aivoj̄ibo ataajasu-cuuborucu. Jaabo jilli sajeeb̄i diiboco jeecivucuji. Jaabad̄iro bu sajeeb̄i iicauboco ucuuhuvaubo jisumi Cristo j̄jovonurucu.

²³ M̄iro ajashutino jaadari Cristo guiјеeveri majaaducafutuuhi. Jaanegui miyam̄inaa j̄jovototi am̄ihai ifiico meheetavedino.

²⁴ Jaanegui tañahabomi, oono am̄ihai mucuuhuvacafutusumi mihicaubad̄iro, bu jisumi Moocanima mihica.

²⁵ Jaanoti ivi bagocajam̄ihallivi Aivoj̄ibo taj̄ibama chahahi. Jaarunaa jino eesicin̄inoco neehi, uco Aivoj̄ibo idaasugonofenedi imihuseebe iicamaño, jilli am̄ihaico neehi:

²⁶ Uudi imino gaifi oono icabad̄iro iicano jisumihije jino idaasuno mihi-caneheje iicamaño.

²⁷ Gaigooma idiicacuubo, diigoti dugaavedino. Gaigooma achahaabo, ataabavanoco diimeguedino.

²⁸ Jaaruubo bu ataabavahachij̄i, imitico d̄ic̄ij̄it̄ihi. Jaabad̄iro bu bagocaja atajevago imitico ic̄it̄ihi. Jaarumo idaasuno icaji. Jaanoco jeedi uujoho am̄ihait̄i buh̄igovi miniiyujirahi.

²⁹ Tañahabomi, jilli uujoho eneejiruno: Jijehallivi gueenene mihicajit̄ihi. Jaanegui am̄ihai taabam̄ima mihicamo mataabavat̄imobadi mihica.

³⁰ Jaanoti bu mataamo mataat̄imobadi mihica, bu imono mihicamo imono mihicat̄imobadi mihica. Jaanoti bu manaajeme siinoma mihicat̄imobadi mihica.

³¹ Jaanoti bu jijeonehejeque anaajeme tooneri mutuvavot̄imobadi mihica. M̄iro jijeononeheje jilli ih̄ifuvusuro icaruno fin̄if̄ihi.

³² Uujoho imogot̄ihi sineheje esamaajeri mihicanoco. Ataabavat̄ibo Aivoj̄ibo Cristo nehejeque imino teemehi, Aivoj̄iboco imo imo imoon̄iqui.

³³ Jaanoti ataabavacuubo j̄iin̄ijeonehejejaagov̄iro icahi mogaico imo imo imoon̄iqui.

³⁴ Jaabad̄iro bu atajevacuugoti atajevat̄imo siibad̄iro diitoti icahi. Atajevat̄igo Aivoj̄ibo nehejeque imino moon̄ihi; ijeeb̄i, ifi icano imino Moocaanid̄iro iicaqui. Jaanoti bu atajevacuugo j̄iin̄ijeonocoro imino moon̄if̄ihi aij̄ico imo imo imoon̄iqui.

³⁵ Jaanoco jilli neehi am̄ihaidi iimiQUI, am̄ihai imega jegaiteereque ficuQUI icatino, jilli iminoro miicaqui neehi. Jaamo Aivoj̄iboco miyaano fanoovari jeecivomoro mihicahi.

³⁶ Ivi jaanoti saatehedi ille bagocaja ujusicugo, taje vat̄igo iicano imit̄ihachij̄i, mataj̄eni. Mataj̄enino imit̄i icatino.

³⁷ Jaanoti ijeeb̄ifañodi quehecuno eesicin̄iibo: Jinej̄eti ucuuj̄ivaachut̄ibo ifi, onobad̄iro iicaabo ijeeb̄ifañodi ille bagocajaco imino ificugoobo aivo imino moon̄ihi.

³⁸ Jaanoti bu ataj̄en̄ibo imino moon̄ihi. Jaanoti bu ataj̄enit̄ibo aivo sihimi moon̄ihi.

³⁹ Gaigo atajevacuugo taj̄ibari aij̄im̄aryo icaji diibo iicanohachuta. Jaanoti aij̄i iguijev̄ehachij̄i, toonoti taajacuugo. Jaadi iimogooboco taje vajirugo ivi miyaavogom̄inaafi iicaabocoro.

⁴⁰ Jaanoti ivi uudi, aivo imijiruno iinoro iicano. M̄iro uujoho tafico esicin̄ihi, tolliro bu fine Moocaani Gaijama iicanoco.

8

Jihovocaanim̄ico Ejeecivono.
(Rm 14.1-23)

1 Jaanoti ivi jisumi jihovo caanimico ejeecivehicanoti amihai neehi: Miyaano famoovaro aivo toonoco magajacuui. Jaaruno togaaja mihai moficoro mitya mitya momoonoviro jusisui. Jaanoti naha saatohoco magajimo diito miyaavogoco mujusui.

2 Jaanoti bu saatoho: Uujoho aivo gaajahi, unuurumo miya gaajaquehiica gaajatimo.

3 Jaanoti saatoho Moocanico agajiboco, bu Moocaani diiboco gaayichi.

4 Jaabadi ijinitaco machutari ejeecivucuunoco mamachunoti neehi: Miyaano ijinita jinijehallivi sihidi jeevatihivi idiboro saafiro Moocaani.

5 Jaarunaa niquejefano, bu jinijehallivi icano bu sihidi jaatyo diosmi onoomo icahi, tolli eneehicamedi icano sihidi diosmi onoomo, bu sihidi aivojito onoomo icano.

6 Jaanoti naha mihaidi icaabo saafiro Dios Moocaani. Jaabo Moocaani paryi fanoovaaco eetavuui. Jaabeguiha mihai mihicahi. Tolliro bu icaabo saafiro Aivojibo, Jesucristo, diibofenedi paryi fanoova icahi, bu mihai mihicahi icano.

7 Jaaruno jinooco paryi famoovaro gaajatihivi. Jaanoti saatoho ijinitaco ejeecivejibuumaño, ijinitaco ejeecivucuunoco amachusumi, ihesamaaje iniinovamaño, toonoti jeebico mimihininibadi esicinimo.

8 Miro mamachunoti Moocaani minoco gaayicitihi. Miro mamachunoti mojeebimi itejitihivi, bu mihivivatejitihivi icano.

9 Jaarunoco mehesicini, amihai siibadi esicinitimo mamachunofañodi, sifi miyaavogo iniinovaaboco imitifano magañisudino.

10 Eneecau bu amihai neequi: Ijoho tonehejeque agaajacuubo ijinitaco ejeecivehicamañovi acasivooboro amachuuboco, saafi miyaavogominaafi miyaadi miyaavogo equehecutiboco aatyimeebere, bu machujiruubo ijinitaco ejeecivucuunoco.

11 Jaamaño jilliti ijoho agaajacuubo saafi dinahabo miyaavogo equehecutiboco mitasujirahi diibohallivi, bu tolliro Cristo iguijevecuuboco.

12 Jaamaño jilliti amihai nahabomi miyaavogo iniinovamo jeebico mitasumaño amihairyo Cristoco imitino momoonihicahi.

13 Jaaneguiha uduunofañodi tañahaboco imitifano igañisujiruva uujoho ufucuro asimico duujitihivi.

9

Minisuminaafi Dudicamaaje.

(Ga 1.11-2.10)

1 Miro uujoho sifi jiovono icatihivi, uujoho minisuminaafi. Uujoho Aivojibo Jesuco atyimehinicuui. Jaamo amihai Aivojibedi ududicamaañofañoti mihicamo.

2 Saatehedi uujoho minisuminaafi icatihivi. Jaanoti naha mihaidi uujoho minisuminaafi. Amihai Aivojiboco magaayicimaño uujoho miyaano minisuminaafi iicanoco magajasuui.

3 Jilli uujoho neehi imitino uuditi eneehicamoco:

4 Miro famoovadiro imino. Jaanoco misi paryi magaayicihivi machuqui aacinoco, aduqui aacinoco icano.

5 Tolliro bu imuguruva imijiruno miyaavogominaagoco ataabavano uuma ihiguequi. Tolliro bu Bernabe ihiciruva diiboma ihiguequi, oono saatoho minisuminaa iicabadi, oono bu Aivojibo Jesu nahabomi iicabadi, bu oono Pedro iicabadi icano.

6 Jaanegui fine amihai mehesicinihi idimisiro misi Bernabe, uujoho icano dudicamaajeque jeevesutimisiro, bu jibegueriro mihicanoco.

7 ¿Nacu cajaaní amocasimínaafiti iicaabo iinoro inehenjeque naajenicíhi? Jaabadiro bu, ¿cajaaní nacu baacuco abasuubo inoovati gueenetíbo icanicíhi? Jaabadiro bu, ¿cajaaní nacu ihovejamíco imifañoco amaamíbo toonoti adutíbo icanicíhi?

8 Jilli onoonoco miyamínaaro onono noomoro mehesicínidino. Míro bu tajíbabafañó tollíro noono.

9 Moise tajíbbahaame jilli neehi: Buey itrighallidi ígoneri jehetíbo. Jaabo íijíco siyaacudino. Jaafa machuubo ududícamaamañó, noonoro. Jaaruno jilli bueymícoro agajíumañó nuutíbo.

10 Míhaiditi unuunoco jilli nuubo. Míhai imiguiiha totajíbbaco eetavuubo. Míro jíiníjeque acaajaabo, bu itoogañóco ejehetíbo icano ufucu inoovataco ícíninoco esicíníboro moonífihi.

11 Jaaneguiiha amíhhaifeeneví Moocaani dudícamaajeque meheetavomo. ¿Mílli bu jaamo busumíjeque gaayícítimo mihicajirahi?

12 Buhícaga sita icarumo amíhhaiti íjaadaco gaayícíhicahi. Jaanegui imi míhai.

Jaarumo míhai toonoco midillutíhi. Jillíro paryí jaabícímoro mihicahicahi Cristo íjji jíbogoco jeevesutímo mícaqui.

13 Míro amíhairyó magaajahi temploja jeevívomínaa tooja jeevívo sefari íicafinoco. Jilli eneejirunoco jilli neehi: Tooja jeevívo asimíco agaícaaumoro ejeevívefimo toonoti duufíhi.

14 Jaabadiro bu Aivojíbo nuuhi: Cristo jíbogoco íjíbogomo Moocaanico ajaaduno sefari íicaqui.

15 Jaarunoco uujoho safooba dillutíhi, bu jilli nooboro caatíníthi uco sínoti mahacíqui. Imeguehi aivo míhhaíñooba uuti: Míhaico dilluhícaabo, nootímaacaro íguijeveneque.

16 Uujoho Cristo jíbogoco íjíbogonoti tafíico síhidi mítyano esicíníthi. Míro toono dudícamaajeque Moocaani uco tajíbbauhi. Jaamañó ídaasucaníjiru uudi toonoco jíbogotíbo icaruva.

17 Jaamañó jilli uuro íimogooboro toonoco mooníruva íjaadaco gaayícíjirahi. Jaanoti tajíbbari omoonímañó jino toono tadyudícamaaje Moocaani uco atajíbauno.

18 ¿Cono nacu íjaadaco uujoho agaayícíno? Íjaada uudi Cristo jíbogoco íjíbogono sitaaco toono jaada busumíjeque dillutíbo íicano.

19 Míro uujoho sífi jíjovono ícatíruubo famoojíjovonoti mínifetehi Cristodi síhidi miyamínaaco ícíqui.

20 Judíomífaño íicasumi judíomíbadí mínifetefíhi díitoco Cristodi ícíqui. Oono judíomí Moise tajíba onoobadí íicamo íicabadí ícafíhi, díitoco ícíqui; míyaano totajíbbaguiino ícatíruubo.

21 Jaabadiro bu Moise tajíbbaguiino íicatímofañó íicasumi díitobadí mínifetefíhi míyaano Moocaani tajíbbaguiino icaruubo, Cristo tajíbbaguiinodí íicamañó.

22 Jaanoti bu íimiyaavogo íniinovamofañó íicasumi díitobadí mínifetefíhi díitoco Cristodi ícíqui. Jilli oono famoova íicabadíro mínifetehicahi tollíthi díitoti saatohobaco taajasuquí.

23 Paryí jilli mooníhicahi taajasujíbogoguiiha, tobogo íminoco ísivanofañodí ícaqui.

24 Amíhairyó magaajacuuhi jínafatyofañó íicamo paryí famooro jíneefíhi. Jaarumoti saafíro íjaadaco gaayícífihi. Jaaneguiiha tollíro amíhai Cristo íimogobadí ímino momooní. Jaamo íjaadaco magaayícíhi.

25 Míro paryí bañamaajefañó íicamo díitoco íniinovatusujirunoco moonítatíhi. Jaamo tollí moonífihi íjaada míníhaico ígaayícíqui, jilli

gweenene iicajitirunoco. Jaanoti naha miihai momoonihi ufucuro ifinijitino jaadaco magaayiciqui.

²⁶ Jaanoti naha uujoho mihiciciniiboro ijiinoobobadi icatihi. Jaabadiro bu sicamañehejeque aganihicibobadi amocasitih.

²⁷ Jilliro ivi tafiico uuro tajibafih uujoho imogobadi iicaqui, uujoho saato-hoco ijibogonobuunati uujoho imitino ihiinejiruneguiha.

10

Ijinitaditi Afajininno.

¹ Tañahabomi imeguehi amiihai magaaanoco moheedete paryi famooro Moocaani aimuufaihaciguinodi efehicaunoco. Jaamaño famooro Tifai Muuai oono muuaico fatyuuhi.

² Moise dojicuti Moocaani aimuufaihaciguinodi, Tifai Muuaifeenedi icano ufuunofeenedi Moise nitiminaabadi minifutuuhi.

³ Jaabadiro bu famooro sabadiro machuumo Moocaani aaciuno machutaaco,

⁴ bu paryi famooro aduumo Moocaaniti asaanonifaihuco. Miiro di-to Cristoti sefaco agaayicinoti quehecutehicaumo, nifaihuti, mahadunoti mequehecutonibadi. Jaabehicau Cristo diitoma ofoobo.

⁵ Jaarumoti ajashutino sanoodimo Moocaani imefeenevi imitino icauhi. Jaamaño jiihaifeeneviro sicaisituvini finiumo ofoohigovi ifototimoro ijiinijevi.

⁶ Jilli icauno toonoti miihai magaaajaqui. Jaamoro iimitinoco mihimogomoro moonitimo miicaqui diito omoonubadi.

⁷ Jaaneguiha amiihai ijinitaco mejeecivedino diitoti saatoho ejeecivuubadi. Miiro Caatinahaame neehi: Jaamoro machuumo, aduumo icano. Jaadi jibaiminicummo, noonoro.

⁸ Ajevaco momoonidino, diitoti saatoho ajevaco omoonubadi. Jaamoco safucuro finisuubo sano ajashutino veintitres mildimoco.

⁹ Bu Moocaanico minisudino, diitoti saatoho inisuubadi. Jaamoco jiini-momiri eheedusuneri finiumo.

¹⁰ Bu imitino Moocaaniditi mihiimaadino, diitoti saatoho iimaubadi. Jaamoco guiive abajaabo, Moocaani toomominaafi, finisuuhi.

¹¹ Jilli icauno moheedetemihaima. Jaanoco Caatinahaamefaño ficuumo toonoti miihai mihiguicivomoro magaaajaqui. Jino niinosituvini mihicamo.

¹² Jaaneguiha: Uujoho imino aivo sefano icahi onoobo, deesicini daaque-tedino.

¹³ Amiihaico iji inisunicibadiro bu paryi famoovaaco nisufiibo. Jaasumi Moocaanico mehesicini, diibo amiihaico teemeji iji janaanici amiihaico inisunofaño gañisutibo iicaqui. Jaano toono nisum amiihaivi agasesumi toonoti mataajajino icahi. Jinooco Moocaani amiihaico aciji. Jaamo ma-jaabicih.

¹⁴ Tañahabomi, jaaneguiha ijinitanoco mejeecivedino.

¹⁵ Jilli amiihaico neehi, gaajaminaa mihicacuuneguiha. Jaanoco jino amiihaico afajininoco amiihairyo mehesamaaje. Jaamoro magaaajaci.

¹⁶ Jesu guiiveque mehesafotomoro imi adutahilluco mahadumoro Moocaanico mihimonicih, Cristo itijohoco etetecucafutusumi agañiunofañodi, famooro sahogoviro saafibadiro mihicanoco eneejirunoco. Jaamoro bu imaahuco miquisicarunicih Cristo ifico itetecucafetequi aaciunofañodi saafibadiro mihicahi eneejirunoco.

¹⁷ Miiro miihai Mohaivojibo Jesucristo Machuta onoonoco meheetavusumi mahajashutirumo tomaahuti famooro mamachuhi. Jaahica

tohica idihicaro sahicaro. Jaamaño saafiibadiro mihai Jesucristoco mimiyaavogonichi.

¹⁸ Eneecau oono Israel cuumiminaati magaaaja, oono jeecivo asimiti udu-umo imitino gajamima saafiibadiro icamo toonoco uduunofañodi.

¹⁹ Jilli onoobo: Hinita miyaamo icanoco, nootih. Jaabadiro bu: Diitoco ejeecivonicimaño asimico ificunicimaño sihidi jeevano, nootih.

²⁰ Jaanoti naha jilli neehi: Saatoho Moocanico agaajatimo jeecivoco eheetavomo jihovo gajamicoro jeecivefih. Moocanico jeecivotimoro. Jaaneguiha uujoho imogotih amihai imitino gajamifañodi mihicanoco.

²¹ Jaamaño imijitiruno Moocaani imi adutahilluti mahadumoro, bu ijimi adutahilluti mahaduno. Jaabadiro bu imijitiruno Aivojibo imi machutati mamachumoro, bu ijimi machutati mamachuno.

²² Mohaivojiboco misifiratusudino. Mihai diibo janaanivi sihidi mejeevatih.

Jilli Cristotaco Magajineri Imino Mihicano.

(Rm 11.1-23)

²³ Miyaanoco noonicimo: Jilli mihimogonoco paryi fanoovaaco momoonijirahi, onoomo. Jaaruno paryi fanoovaro mñenedi imitatihi. Jih, miyaano fanoovaaco momoonijirahi. Jaaruno momiyaavogoco ujusisunoco amusutih.

²⁴ Ivinaaca naha moficoro imino moonitimoro sitaacoro imino momoonijirahi.

²⁵ Jaabadiro bu paryi fanoovano machuta naajehasivi anaajenehejeque mamachujirahi. Jaarumo dillutimo: ¿Naha tohasimi jihovocanidi ejeecivugucuuno asim icanoco? magaajaruva amihai esamaajedi imijitiruneguiha.

²⁶ Mihro paryi jiinjehalliri icano Aivojibo Moocanino.

²⁷ Jaanoti bu saafi miyaavogominaafi iicatibo amihaiico diiboma mamachuqui ucuuhuvasumi, mamachu paryi fanoovaaco amihaiico aacinehejeque dillutimo, amihai esamaajedi imijitiruneguiha.

²⁸ Jaanoti saatoho amihaiico: Jino asim ijinata jeecivo, noomoro ijibogohachiji muduudino, diibo amihaiico ijibegueebedi imijitiruneguiha, bu ihesamaajedi imijitiruneguiha.

²⁹ Jaanoco saatoho dillujirahi: ¿Collih sifi esamaajedi imitirunoco, uudi iminoco uujoho moonitibo icajirahi?

³⁰ Uujoho bu amachunohallivi Moocanico graciaaco aacicunoco, bu ¿collih sita uujoho amachunoti: Imitino, neejirahi? noomoro.

³¹ Jih, mamachusumi, mahadusumi, bu fanoovaaco momoonisumi icano paryi Moocaani imiguiharo momooni.

³² Mihaiñoobaco toonofañodi imitifañovi magañisudino judiomico, bu judiomi iicatimoco, bu Moocaani iijanominaaco icano.

³³ Jaanoti naha uujoho paryi famoovaaco fanoovavi imino mooniboro icaji. Tafiguiharo imino omooninoco imogotih, sitaaco imino omooninoco imeguehi, Moocaani diitoco itaajasuqui.

11

¹ Jaaneguiha jino uujoho icabadiro mihica, jino bu uujoho Cristo icabadi iicanoti.

Jilli Gaigoomi Cultofaño Mihica.

² Tañahabomi, amihaiico sihidi imehi, fahijivaro uuti mehesafotomoro, amihaiico ijibeguehinibadi mihicahicaneguiha.

³ Jinooco bu imeguehi magaañano Cristo gaifiimi abajaabo. Jaabadiro bu mogai abajaabo gaifi. Jaabadiro bu Cristo abajaabo Moocaani.

⁴ Jaamaño gaifi iinigaico afabaacuuboro Moocaanima cultofaño ihiimaajisumi, bu diibo iimaaco ijibeguejisumi icano imooniruva Cristo ihabajaabo iicaabedi nucufesujiruno.

⁵ Jaabadiro bu gaigo iinigaico fabaacutigo Moocaanima cultofaño ihiimaajisumi, bu diibo iimaaco ijibugusumi icano imooniruva ihabajaabo iicaabo aijidi nucufesujiruno diibo omoonibadiro icano. Oono iinigaico icidaruva iicajirubadi.

⁶ Jaamaño gaigo iinigaico afabaacugotihachiji jilliro paryi iinigaico icidacuqui. Jaanoti gaiguedi iinigaico iquiticino, bu icidano icano unucufesuhachiji, jilliro ifoboociqui.

⁷ Jaanoti gaifi foboocijitirahi, diiboco Moocaani ifibadiro ifivusumaño, bu diibo iminehejequere omooninofaño Moocaani imi ifuvusucafotomaño icano. Jaanoti naha gaigo iminehejequere omooninofaño gaifi imi ifuvusucafetehi.

⁸ Miño Moocaani gaifico eheetavusumi gaigo baciti diiboco eetavutibo. Jaanoti naha gaigooco gaifi baciti eetavuubo.

⁹ Jaago gaigo gaifiguiha eetavocafutuhi. Jaanoti gaifi gaigooguiha eetavocafutuhi.

¹⁰ Jaamaño jilliti gaigo iinigaico fabaacunichi aiji mityaguino iicanoco Moocaani toomoinaaco ihifusuqui.

¹¹ Jaarunaaca Cristofaño mihicamaño magaañahi gaigo ichaharuva gaifi chahajirahi, bu gaifi ichaharuva gaigo chahajirahi icano iicanoco.

¹² Jaamaño miyaano gaigo gaifiti eetavocafutuhi. Jaabadiro bu gaifi gaigooti fiivehi. Jaaruno paryi Moocaaniti saahi.

¹³ Eneecata amihairyo monoo: ¿Naa imino gaigo iinigaico fabaacutigo Moocaanima iimaano?

¹⁴ Mifivucubadiro mihicanoti magaañahi gaifi imeebaiguima icano unucufesunoco.

¹⁵ Jaanoti naha gaiguedi imino imeebaiguima icano iinigaico tooneri ifabaacuqui aaciumaño.

¹⁶ Jaanoti saatoho toonoti ejenaauhachiji igaajaqui miñhai, bu Moocaani iijanominaa iicamo magaañatihi uufocovi siinoco.

Aivojibo Imi Machu Onoonovi Miyaminaa Imitino Omoonino.

¹⁷ Jaanoti naha jinooco amihaiico onoonovi amihaiico imotihai. Miño amihaiivaha mihigaivusumi imino moonitimoro imitino momoonihicahi.

¹⁸ Miño uco jibogomo cultocovaha meheetavequi mihigaivusumi sabadiro icatimo mefeehicahi. Jaano fine miyaano.

¹⁹ Jaano miya tolli iicahachiji ijeevadi diitoti mudugaavo miya miyaavogominaa iicamo igaajacafetequi.

²⁰ Jaamaño tolli mudugaacinimaño Aivojibo Imi Machuco meheetavono miyaano Aivojibo Imi Machu icacutino.

²¹ Miño mamachucujisumi saatohova ijeevadisahaje imegaviro mamachuhicahi. Jaamaño saatoho ajebama icanaaca saatoho mutuvamoro miguiricavocinihicahi.

²² ¿Nacu amihai iijano chahahi mahadujiruhigo, mamachujiruhigo icano? Jaamaño jilliti Moocaani iijaco jihovonobadi momoonihicahi, bu imachutama achahamoco munucufesuhicahi icano. Jaanoco ¿milli fine uujoho amihaiico neeji? ¿Nacu toonoti amihaiico imeji? Chaha, imotihai.

*Aivoj#bo Imi Machu.**(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

²³ Jilli uco Aivoj#bo ij#bugunoco am#haico j#buguhi: M#ro Aivoj#bo Jesuco aac#jifucu ihusefa#o maahuco gaay#ci#ubo.

²⁴ Jaaboro Moocaanico toonohall#v# iimuudi iquisicuuboro nuuhi: Ifaaji, mamachu. Jino taahuco am#haihall#v# iquisicuafotono. Jilli momoon#hica. Jaamo uco mehesafetehicahi, nooboro.

²⁵ Jaabadiro bu toonoco amachunobuunati ihusefa#o ihadutahilluco agaay#ci#uboro nuubo: Jihillu bohono iimaaco miyanotiro eheetavono taty#johofa#odi. Jaanoco fahij#varo mahaduno ticovov# uco mehesafetehica, nooboro.

²⁶ Jaaneguiiha am#hai fahij#varo toh#cacoo mamachusumi, tohilluco mahadusumi icano toonofa#odi magaajasuhicahi Aivoj#bo Jesucristo iguijeveunoco, diibo siino asaajinohachuta.

Jilli Mamachu Aivoj#bo Imi Machuco.

²⁷ Jaama#o Aivoj#bo Jesucristo Imi Machu onoonoco meheetavusumi cajaatyohacho Aivoj#bo maahuco imit#no amachumo, bu ihaduhilluti imit#no aadumo icano imit#no moon#hi Aivoj#bo ifico, it#johoco icano.

²⁸ Jaaneguiiha iticon# pary# am#hai imit#co mehesamaaimoro Moocaanico mij#bogo. Jaadi jari toh#cati mamachu, bu tohilluti mahadu icano.

²⁹ Jaanegui toono Aivoj#bo ifi eneejirunoco gaajat#mo toonoco amachumo, aadumo icano ifihall#v#iro imit#no iicajinoco ic#hi.

³⁰ Jaama#o am#hait# ajashut#mo saatoho guihuvahi, bu saatoho niinovahi, bu saatoho guijevec#nicuhi icano.

³¹ Jaaneguiiha imino m#hai mofico mehesamaaimoro Moocaanico mij#bogomoro momoon#ruva Moocaani m#haico toll# moonit#bo iicaqui.

³² Jaama#o Moocaani m#haico mohimit#hall#ti jilli moon#f#hi m#haico ahaam#bo sano Moocaanico imiyaavogot#moma m#haico c#j#gaifa#o iga#j#jiruneguiiha.

³³ Jaaneguiiha ta#ahabom#i, Aivoj#bo Imi Machuco mamachuqui mihi-gaivusumi motoomocasimoro sano mamachu.

³⁴ Jaanoti saatoho sihid# mahajebavahachij# iticon# am#hai ijafa#nerehiica mamachu, am#haico Moocaani imit#no mihigaivomoro momoon#nohall#ti aam#diibo. Jaanoti sanehejeque ufucu am#haico uujoho Pablo abaatodi imibachuji.

12*Moocaani Gaija Aac#no.*

¹ Ta#ahabom#i, imeguehi jinooco magaajanoco Moocaani Gaija m#haico aac#finehejeque.

² Am#hairyo magaajacuhi Moocaanico mimiyaavugut#sumi jilli jihovoto ij#n#ta ihiimaat#moco mejeec#vehicaunoco.

³ Jaaneguiiha imeguehi jisumi magaajanoco: Cajaatyohacho Jesuco afaijamo Moocaani Gaijari toono ihiimaano icat#no. Jaanoti naha saatoho: Jesu Aivoj#bo, onoomo naha jino Moocaani Gaija mityariro ihiimaamo.

⁴ M#ro icano siibadih#je Moocaani Gaija aac#noco miyam#naafi agaay#ci#no. Jaaruubo saafiro Moocaani Gaija toonoco aac#bo.

⁵ Jaama#o siibadih#je omoon#no dudicamaajeri Aivoj#boco jeec#vefimo. Jaaruno saafiro iicaaboco Aivoj#boco mejeec#vehi.

⁶ Jaabadiro bu Moocaani dudicamaajeque momoonimo fanoovaaco si-
ibadihije momooninichi. Jaarunoco saafi Moocaani famoovafeenedi tolli
moonih.

⁷ Moocaani famoovaaco siibadihije aacinoco momoonih Igaija diitoma
iicanoco igaajasuqui famoova imiguiharo.

⁸ Moocaani Igaijafañodiro saatohoco aciibo gaaja iimaaco. Jaabofeenediro
bu saatohoco aciibo sihidi gaajari ihiimaanoco.

⁹ Jaabofeenediro bu saatoho gaayichi miyaavogoco. Jaabofeenediro bu
saatoho gaayichi iguihuvamoco ubuheesuno mityaco.

¹⁰ Jaanoti bu saatoho gaayichi sihidi ejevano mityaco omoonjinoco.
Jaanoti bu saatoho gaayichi Moocaani iimaaco iibogonoco. Jaanoti bu
saatohoco Moocaani acih agaacijino mityaco jhovo gaijaco, miya Gaijaco
icano, cono miya Gaija iicanoco. Jaanoti saatoho gaayichi agaaaratijiri
ihiimaano mityaco. Jaanoti bu saatoho gaayichi toojiri ihiimaanoco agaa-
jaciboro iibogono mityaco.

¹¹ Jaano paryi jinehejeque omooninoco idiboro Moocaani Gaija acih.
Diibo famoovaaco ijeevadisahaje omoonino mityaco acih diibo imogobadi.*

Saafi Ifihotoro Mihai.

¹² Miuro mofi sanooro icaruno fiivaano mino ifiiti sihidi dugaacacineheje
iicanobadi, bu Cristota famañoa jeevomañehejeque meheetavorahi.
Jaarumo saafitaro mihicahi.

¹³ Jaabadiro mihai judiom mihicarumo, griegomi mihicarumo, sifi
jijovoto mihicarumo, bu sifi jijovoto mihicatirumo icano, sagaijariro
minitacafotonofeenedi saafi ifibadiro miminifutucuuhi bu sagaijaco paryi
mihai magaayicicumano.

¹⁴ Miuro mofiti fiivaano inonohocinhi sanooro icatino.

¹⁵ Jaamaño tihai: Uujoho use iicatimaño ifiono icatih, neejiruno. Jaaruno
bu toofionoro.

¹⁶ Jaabadiro bu nohoji: Uujoho aalli iicatimaño ifiono icatih, neejiruno.
Jaaruno bu toofionoro.

¹⁷ Jaamaño paryi mofi sano aalliro icaruva, ¿milli bu muguubujirahi?
Jaabadiro bu mofi paryi sano nohojiro icaruva, ¿milli mininijirahi?

¹⁸ Jaamaño Moocaani mofionehejeque iimogomañehejevi ficuubo.

¹⁹ Jaanoti sanooro muhuse icaruva, ¿cuuca mofi icajirahi?

²⁰ Miuro mofioneheje fiivaahi. Jaaruno mofi sanooro.

²¹ Jaamaño mohaalli muhuseque: Ico imogotih, neejitirahi. Jaabadiro bu
monigai motihaico: Ico imogotih, neejitirahi.

²² Tolli icatino. Mofiono ajaaparyanehejeque janaanici magaijhi.

²³ Jaabadiro bu mofiti miiviro magaijinehejeque imino gaachehuri
mijicunichi. Jaabadiro bu oovosiitimañehejeque imino mofoboocih
gaachehuri.

²⁴ Jaanoti naha oovosiitimañehejeque mofoboocitih oovosiitimaño. Jilli
Moocaani mofico eetavuuh, mofi oovosiitimañehejeque janaanici mag-
aijiqui.

²⁵ Toonoti mofioneheje ijevadi dugaacamaaitino iicaqui. Jilliro
fanoovaro sabadiro igaijicasiqui.

²⁶ Jaaneguiha samaño aavuvusumi, bu paryi faabohoro aivevehi.
Jaabadiro bu samañooco imino momoonisumi paryi faabohoro imo imo
icahi.

* 12:11 Meece Col 4.7-16.

²⁷ Jaamaño jaabadi amihai Cristo ifi mihicamo. Jaamo famooro diibo ifioneheje mihicamo.

²⁸ Jaamaño Moocaani famooco saafisari iticovoocivi acihi Moocaani iijafaño dudicamaajeque: Iticoni minisuminaaco, jaanohallivi Moocaani iimaaco agaayicinoco ijibeguefimoco, jaanohallivi jibogominaaco, jaanohallivi sihidi ejeevanehejeque omoonifimoco, jaanohallivi iguihuvamoco ubuheetesufimoco, bu aamusuminaaco, bu aivojitoco, bu agaajaratino iijineri ihiimaafimoco icano.

²⁹ ¿Nacu jaamo famooro minisuminaa? ¿Nacu famooro Moocaani iimaaminaa? ¿Nacu bu famooro jibogominaa? ¿Nacu famooro sihidi ejeevano eetavominaa?

³⁰ ¿Nacu bu famooro iguihuvamoco ubuheesuno mityama icahi? ¿Nacu famooro iimaafihigaajaratino iijineri? ¿Nacu bu famooro jibeguefihitoojiri ihiimaanoco? Chaa, tolli icatino.

³¹ Jaaneguiiha janaanici iiminoco Moocaaniti magaayicijinoco miguiino. Jaarunaaca uujoho amihaiico jibegueji aivo janaanici jino imino esamaajeque.

13

Gaijima Mihica.

¹ Mihiro uujoho miyaminaa iijineri, bu Moocaani tomominaa iijineri icano iimaaruubo, gaijima chaharuva, jilli cimibaco ahaamino ticovono ojibadi jeevajirahi, bu jigaiño meehuco mohojisuno idicuno iicabadi jeevajirahi.

² Jaabadiro bu Moocaani iijico jibuguruubo, bu fanoova itihinehejeque gaajaruubo, bu fanoova gaajama icaruubo, bu sihidi miyaavogoma iicanofeenedi ifabainoco sihigovi afatyusunoma icaruubo, gaijima chaharuva, jilli uujoho mihifoobejiru.

³ Jaabadiro bu paryi tabusumijeque sitaaco ifehicaruuubo, bu tolliro tafico gaijitibo acijirahi Moocaanico imogobadi ijigasuhachiji, jaarunaa gaijima chaharuva, jilli tolli omooniruno uudi jinehejeguiha imijitirahi?

⁴ Jaanoti naha gaijima iicaabo, bu fanoova jaabicima icahi. Jaabo bu imihusehi, sitaaco inohallitiro jibhevetatibo, uujoho sihidi jeevahi nootatibo, tafico mitya mitya moonitatibo icano.

⁵ Bu tolliro idicunoono moonitatibo, gaijififatibo icano. Tolliro bu sifiratotatibo, bu imitino omoonimoco gueenene jibhevetatibo.

⁶ Bu tolliro sita imitico omoonineri imo imo icatatibo miyaaneriro imo imo iicafiibo,

⁷ fanoovaaco miyaavogooboro jaabicifiibo tomooboro sicujeebiri.

⁸ Gaiji ufucuro finijitihini. Jaanoti naha ufucu iicajinoco jibogoneheje finiji. Jaabadiro bu agaajaratino iijineri ihiimaa lliveji. Jaabadiro bu gaajahaño finiji.

⁹ Mihiro Moocaani iijiti sasitusacohoro magaajahi. Jaasitusacoro mijibeguehicahi.

¹⁰ Jaanoti fanoocoro imino magaajacuudi toono midimañehejequere magaajahicano finiji.

¹¹ Uujoho seemene iicausumi seemene iicanicibadi iimaahicauhi, esamaahicauhi, esicinihicauhi icano. Jaaruubo amiyaabo iicacuudi seemenebadi iicahicaunoco jeevesucuhi.

¹² Jaabadiro jisumi mihai jaabaiba mahatyimehi oono meecimefaño jaabaiba mahatyimenicibadi. Jaarumo ufucu imino foovono mahatyimeji.

Jaabadi jisumi uujoho pary#cino gaajatihi. Jaaruubo ufucu pary#cino gaa-jaji, uco Moocaani imino agaajabadi.

¹³ Jaamaño id#noro Moocaani miyaavogo, bu diibo onono miyaavogo, bu gaiji icano ufucuro finijitihi. Jaarunehejeti aivo gaiji janaanici jeevahi.

14

Agaajaratino Iijineri Iimaanoco Onono.

¹ Jaaneguiiha gaijima miicaqui imino miguiino. Tolliro bu Moocaani Gaija aacinoco miguiino. Jaano janaanici miguiino Moocaani iijico mij#beguejinoco am#haico ihaciqui.

² Jaanoti agaajaratino iijiri ihiimaabo Moocaanidiro iimaahi miyam#naaguiiha iimaat#bo, m#hai#nooba toonoco uguubut#ma#no. Jilli Moocaani Gaijariro iimaabo toovono iicaruno iiminuru iicanoco.

³ Jaanoti naha Moocaani iijico ij#bogoobo sitaaco j#beguehi. Jaanofeenedi diito miyaavogoco jusisuubo, bu quehecutusuubo, jacusuubo icano.

⁴ Jaanoti agaajaratino iijiri ihiimaabo ifiguiiharo iimaahi. Jaaneri diibo miyaavogoro jusihi. Jaanoti Moocaani iijico ij#bogoobo paryi Moocaani iijaminaa miyaavogoco jusisuhi.

⁵ Uujoho imogorahi pary#cino am#hai agaajaratino iijiri mihiimaanoco. Jaano janaanici#vi imeguehi Moocaani iijico mij#bogonoco. M#ro Moocaani iijij#bogo aivo janaanici#vi imihi. Jaanoti agaajaratino iijiri iimaano miyaadi jeevatihi. Toojiri ononoco saatoho ij#bogot#ruva aivo sihidi jeevajt#runo. #milli bu Moocaani iijaminaa uguubuneri imiyaavogo jusijirahi?

⁶ Jaabadi ta#habomi am#haico abaatoobo agaajaratino iijiri am#haima iimaaruva, #jinejeque toonoti magaayici#jirahi? Jaanoti naha m#haico Moocaani agaajasunoti, bu am#haico miyaanoti j#buguruva, Moocaani iijico j#buguruva icano naha am#haidi imijirahi.

⁷ Eneecau bu masi# oono ifiima achahano siruubavi, arpavi icano mo-hoovici#qui. Jaanoco jilli ticovono mohojisuruva, #milli bu magaajajirahi imasijico?, #coj#ico ojisunoco?

⁸ Jaabadiro bu corneta jilli ticovono ihoj#ruva, #m#joho bu imibaivejira imoonicasi#qui?

⁹ Jaabadiro bu am#haidi magaajatijiri ononoco, #milli bu muguubujirahi? Jilli sicama#oma ihiimaamobadi jeevajiruno.

¹⁰ Fine jini#jehallivi ajashutino iijino icahi. Jaaruno paryi fanooro gaa-javeechuhi.

¹¹ Jaanoti uujoho agaajatino iijiri saatoho uuma ihiimaamedi diitedi uu-joho siijini#jeobobadi jeevajirahi, uut# bu diibo siijini#jeobobadi jeevajirahi.

¹² Jaamaño am#hai Moocaani Gaija aacinoco mihimogoma#no, migui-inomoro magaayici oono Moocaani iijaminaa miyaavogoco ujusisunoco.

¹³ Jaanoti bu agaajaratino iijiri ihiimaabo toono iimaahallivi Moocaanico idilluqui. Jaanoco agaajaaboro ij#beguejino mityaco Moocaani diiboco ihaciqui.

¹⁴ Jaanoti uujoho agaajaratino iijiri Moocaanima iimaaruva miyaano tagaijafa#no#diro iimaahi. Jaaruno imino eesicinino icatino.

¹⁵ Jaaneguiiha fine, #milli moonijirahi? Jilli fine Moocaanima ihiimaasumi tagajari, bu tahesicinima icano sano iimaajirahi. Jaabadiro bu Moocaani masinoco amasivasumi tagajari, bu tagajama icano sano masivajirahi.

¹⁶ Jaamaño #joho Moocaanico digaijariro diimuruva, saafi jilli ticovono iicaabo, #milli bu ico nahabonijirahi? M#ro #joho ononoco gaajat#bo.

17 Jaano toono #joho Moocaanico idiimono aivo imijirahi. Jaarunofeenedi diibo miyaavogo jusijitirahi.

18 Jaaneguiiha Moocaanico uujoho imehi, paryi am#hai janaan#iivi agaa-jaratino ijiri iimaanohall#iivi.

19 Jaaruubo Moocaani ijafaño imeguehi ajashunogayi ihiimaarunoco imino muguubunoco, toonoti sitaaco gaajasuqui. Aivo jino sihidi imihi, agaa-jaratino ijiri diez mildino munuuruno janaan#iivi.

20 Jaaneguiiha tañahabomi, fine seemebadi mehesamaaiño. Jaanoti iimitinojaagodi ro seeme agaa-jatisejebadi mihica. Jaarumo amiyatobadi ro mehesamaaje iiminojaagodi ro.

21 M#iro Moise taj#iba Caatin#haamefaño jilli neehi: Jiicumim#naaco si-icumim#naa ijiri neeji siicumiotofeenedi. Jaarunaaca uco: Miyaano neejitimo, noobo Moocaani, noonoro.

22 Jaamaño agaa-jaratino ijiri iimaano imiyaavogot#moco ro igaa-jasuqui iicano; imiyaavugucumoco igaa-jasuqui iicatino. Jaanoti bu Moocaani ij#j#bogo mitya imiyaavugucumoco agaa-jasuno. Jaanoti imiyaavogot#moco agaa-jasuno icatino.

23 Jaabadi ro bu paryi Moocaani ijam#naa sah#gov#iro iigaivomoro sabadi ro agaa-jaratino ij#neri ihiimaamofeenevi saafi agaa-jat#bo, bu imiyaavogot#bo icano ij#cafuturuva: Jilli fine jito jeegavehi, neejiruubo.

24 Jaanoti famoro Moocaani ij#ico m#j#bogomofeenevi imiyaavogot#bo, bu agaa-jat#bo icano ij#cafuturuva, diibo imitino iicahicanoco gaajacujiru-ubo, toono paryi am#hai monoonoco uguubunofeenedi.

25 Jill#ti jari diibo jeeb#faño iicano agaa-jarahicatino foovo#veji. Jaadi jari ememu#vooboro Moocaanico imeji: Miyaano jahi am#haifeenevi Moocaani icahi, nooboro.

Moocaani Ijafaño Mufuusumi Imino Meheetavo.

26 Jaaneguiiha tañahabomi, jilli am#haico neejirahi: Mihigaivusumi am#haiti saatoho masima iicahachij#i, bu ij#beguejinoma iicahachij#i, bu Moocaani agaa-jasunoco ij#beguejinoma iicahachij#i, bu agaa-jaratino ijiri ihiimaanoma iicahachij#i, bu toojiri ihiimaanoco ij#beguejinoma iicahachij#i icano, imino momooni Moocaani ijam#naa miyaavogoco ujusisujino iicahachij#i.

27 Jaamo bu agaa-jaratino ij#neri ihiimaajisumi miim#siic#iro mihiimaa; sihidi iicasumi miim#siici, saafi id#noro mihiimaa. Jaarumo sano icatino, saafisari ro mihiimaa. Jaanoco bu saatoho ij#bequi diito onoonoco.

28 Jaanoti toonoco ij#beguejirumo achahahachij#i sij#jeri mihiimaadino mihigaivusumi. Jilliro am#haifañodi ro mihiimaa Moocaanimaryo.

29 Jaabadi ro bu Moocaani ij#ico m#j#beguejino iicahachij#i miim#siic#iro mihiimaa. Jaanoti iguiraasumi miim#siici, saafi id#noro mihiimaa. Jaanoco saatoho muguubun#icimoro mehesamaaje: ¿Naa miyaanoco? noomo, noomoro.

30 Jaanoti bu ig#cin#boco sabogoco Moocaani igaa-jasuruva imegavi ihi-imaabo ill#vequi.

31 Jill#ti paryi am#hai Moocaani ij#ico magaay#chicamo saafisari m#j#bogo, famoro imino uguubumoro iquehecucafetequi.

32 Jaaneguiiha Moocaani ij#ico ij#bogomo ihesamaajeque iguiinon#iqui saafi ihiimaanohachutahiica.

33 M#iro Moocaani sajeeb#i icaco aaci#bo im#tasuubo icatino.

Oono fah#igova iicamo miyaavogom#naa Moocaani iijanofaño iican#icbadi.

34 Jaabadi ro bu gaigoomi cultofaño ll#vi iimaatimo iicaqui, Moise taj#bafaño onobadi iicaqui.

³⁵ Jaanoti agaajanoco iimogohachijji jari iijafaño ofoodi aijico idilluqui. Imijitiruno gaigo cultofaño ihiiimaano.

³⁶ Jaabadiro bu magaaja Moocaani ijji amihaiti ticovahinithi, bu idimoro amihai toonoco magaayicihinimo mihicatithi.

³⁷ Amihaiti saato: Moocaani ijico ijibogonoco aivo gaajahi, monoomo, bu Moocaani Gaijafenedi gaajahi, noomoro mehesicinimo iicano. Jinooco magaaja jihaamefañodi jilli amihaiico onoono jino Aivojibo Moocaani tajiba iicanoco.

³⁸ Jaanoti jinooco imiyaavogotibo onoonoco: Miyaano, meneedino.

³⁹ Jaaneguiha tañahabomi, Moocaani ijico mijibeguejinocoro aivo miguino. Jaamoro bu agaajaratino ijineri iimaaco mafaguedino.

⁴⁰ Jaanoco ivi iminoro meheetavo mitasutimo.

15

Cristo Siino Ubuheeteunoti Ijibogono.

(Mt 26.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jaaneguiha tañahabomi, imeguehi taajasujibogoco amihaiico uujoho ijibeguehininoco mehesafotonoco. Tobogoco amihai magaayicihinibogofaño quehecuno mihicabogo.

² Jaabogofenediro bu amihai mataajacuhi amihaiico ijibeguehinibadiro mihicahachijji miyaano mimiyaaveguehinihachijji.

³ Miuro amihaiico iticoni jibeguehinihi Moocaaniti agaayicihinibogoco: Cristo mohimitihallivi iguijeveunoco, oono Caatinahaamefaño unuubadi.

⁴ Jaaboco icicuruubo siino mifucuci, safucu icanoti buheeteubo, oono bu Caatinahaamefaño unuubadi.

⁵ Jaabo Pedrovi jafeveuhi. Jaadi bu tolliro saato paryi famooro iminisuminaavii cano.

⁶ Jaabadiro bu tolliro safoono saato miyaavogominaavi jafeveubo ajashutimo quinientodimo janaanivivi icaumovi. Jaamehiica icacinihi, Pablo unuusumi. Jaanoti saato diitoti choomocinicuhi.

⁷ Jaanobuunati bu Jacoobovi jafeveubo. Jaadi bu paryi iminisuminaavii cano.

⁸ Jaanobuunati bu niinoonoro uuvi jafeveubo. Jaabo uco sisituviro minisuminaafiti icuuihi, oono oovago iseemeneque sisituviro agañinibadi iicauboco.

⁹ Miuro uujoho minisuminaati sihidi ejevatiibo uco minisuminaafi monootatiruubo Moocaani iijaminaaco imitino omoonihinimaño.

¹⁰ Jaaruubo jino uujoho diiboti icahi Moocaani uco agaijimaño. Jaamaño diibo uco imino omoonuno sicamañovi footihi. Miuro paryi diito janaanivivi dudicamaahi. Jaaruno uujoho omoonino icatino, jilli Moocaani iimihuseri tafañodi omoonino.

¹¹ Jaanoco uujoho, diito icano sabogocoro mijibeguehi. Jaabogoco amihai mimiyaavuguuhi.

Uchuumucuumo Siino Ubuheetejino.

¹² Jaano bu mojibogo Cristo uchuumucumofeeneti siino buheeteuhi onoono bu iicanaaca, bu ¿milli amihaiti saato siino mubuheetejino chahahi, neehicahi?

¹³ Jaano bu tolli iicaruva, ¿jaana milliti bu Cristo siino buheeteuhi?

¹⁴ Jaanoti miyaano Cristo siino ubuheeteutihachijji jino mojibogo jilli sicamañovi, bu oono amihai miyaavogo jilli sicamañovi icano.

¹⁵ Jaaneguiha jahi bu mihihi Moocaaniti sicamañoooco mijibeguehicahi, Moocaani Cristoco guijevefañoti buheetesuuihi, monoomo. Jaanoti miyaano

uchuumucuumo siino buheetesuracutimo iicajiruva, jaanaa ¿milliti bu siino Cristo buheeteuhi?

¹⁶ Jaaneguiiha uchuumucuumo siino buheetesuracutimo iicajiruva, Cristo siino buheetesurautihi.

¹⁷ Jaanoti bu Cristo siino ubuheetesurautihachijji, amihai miyaavogo jilli sicamaño. Jaaneguiiha jahi amihai imitifañerehiica mihicahi.

¹⁸ Jaaneguiiha jahi bu Cristoco imiyaavogomo iguijevecumo taajacujitihhi.

¹⁹ Jaaneguiihacu Cristoco mehesicinino jilli jiijehalliviro mihicaquiguiiharo iicahachijji mihai famoo janaanivivi idasuno mihicahi.

²⁰ Chaha, tolli icatino miyaano aivo Cristo uchuumucuboco siino Moocaani ubuheetesuuno. Jaamaño Cristo imegaoo uofucu siino ubuheetejimoti ubuheetecubo.

²¹ Miiro oono saafi Adan onoobofañodiro gujeve asaubadiro, bu saafi Cristofañodiro iguijevecumo siino ubuheetejino saahi.

²² Oono paryi Adanoto iicamaño iguijevenicibadiro, bu oono paryi Cristooto iicamaño fiivoma icaji.

²³ Jaarumo sano diiboma icajitino; iticoni diibo buheetehinicuuihi. Jaadi jari diito, diibota iicamo, buheeteji diibo asaadi.

²⁴ Jaadi jari jiiñije ifinijino icaji. Jaasumi Cristo finisuji paryi jihovo tajibaco, bu fanooro paryi aivojico, bu paryi mityaco icano. Jaadi Moocaanico ihaivojico acijiibo.

²⁵ Miiro Cristo aivojiveji jari paryicino Moocaani iminaaco iguiinomicudi.

²⁶ Jaadi bu gujeveque niinoono finisujiibo.

²⁷ Miiro Moocaani paryicino Cristoguiinovivi ficucuuihi. Jaaruno Caatinihaamefaño paryi diiboguiino ficucafotono nuurunaaca idiboro Moocaani diiboguiino ficucafototihhi. Miiro diibo paryi fanoovaaco Cristoguiinovivi ficuuihi.

²⁸ Jaadi paryicino Cristoguiinovivi ificucafutucuudi, Cristo Illi iicaabo Moocaaniguiinovivi ficucafeteji; miiro diibo Cristoguiinovivi fanoovaaco ificubuo. Jaamaño jilliti Moocaani fanoovahallivivi icaji.

²⁹ Jaanoti bu saatoho ochoomocinihicaumeguiiha ifinoco nitihicahi. ¿Collihhi bu jaamo tolli moonihicahi? Miiro diito siino ubuheetejinoco imiyaavogotiruva tolli moonihicajitirumo.

³⁰ ¿Nacu milliti mihai fahijivaro ñihicunofaño mihicahicahi?

³¹ Miiro uujoho fahijivaro gujevefaño icahicahi. Jaano aivo miyaano, tañahabomi, oono amihai Cristoco mimiyaavogomaño uujoho imo imo icahicano miyaano iicabadi.

³² Uujoho jilli onoomaño Efeso cuumivivi jicumibadi iicahinimo miyaminaama moonicasihinihi. Jaaneguiiha, ¿toonoti jinejeque icijirahi, miyaano uchuumucuumo siino buheetecutumotimo iicajiruva? Jaaneguiiha saatoho enehicabadi imijiruno mihicano: Mamachuqui, bu mahaduqui icano civohogo miguijevecujimaño, noomoro.

³³ Amihaico sita bañidino. Miiro noonicimo: Imitino gataavominaa imino iicafiruuboco imitino jeevamaaisufihi, noomoro.

³⁴ Jaaneguiiha amihai iminoro mihica iticovono ifiima. Jaamoro imitico momoonidino. Miiro oono amihaiti saatehehiica Moocaanico gaajatihhi. Jilli amihaico neehi, jaanoti jaamo munucufevehi.

Jilli Uchuumucuumo Siino Buheeteji.

(1 Ts 4.14-17)

³⁵ Fine saatoho dillujirahi: ¿Milli fine uchuumucuumo siino buheeteji? ¿Milli jeevano ifinoma fine icajimo? noomoro.

36 Jeedi fine aivo agaajatimo. Miro siino toogaico mabasuno ochoomonobuunati ifaho iinefihi.

37 Miro trigoco, bu tobadı iicanoco mabasujisumi, ifahooco mabasuno ihiinotatihi itoogaico mabasuno iinefihi.

38 Jaano mabasunoco Moocaani iimogobadı fiivusufihi siyomono toogaico siibadı, bu siyomono toogaico siibadı icano.

39 Miro sabadıro ifino icatihi: Siibadıro miyamınaa ifi, bu siibadıro asimi ifi, bu siibadıro joomi ifi, bu siibadıro taava ifi icano.

40 Jaabadıro bu icano niquejemınaa ifi, bu jiiijemınaa ifi icano. Jaarunaa niquejemınaa ifi ovosı siibadıro, bu jiiijemınaa ifi ovosı siibadıro icano.

41 Jaabadıro bu cuujeo nihıba seseen siibadıro, bu fucuo nihıba seseen siibadıro icano. Jaabo seseen bu meeciri seseeti siibadıro. Jaabadıro bu meeciri seseen saafi seseen siibadı, bu sifi seseen siibadı icano.

42 Jaabadı bu jeevano uchuumucuumo siino ubuheetejimo. Jaamo utuucifino ifico micinichi. Jaanobuunati siino mubuheeteedi utuucicujitino ifiima mihicaji.

43 Hıdicunoco micinichi. Jaaruno siino ubuheetecudi ovosıcinicuihi. Bu niinovanoco micinichi. Jaaruno siino ubuheetecudi sefacuno.

44 Miyamınaafi ifico micinichi. Jaaruno siino ubuheetecudi gaija ifirucu iicano. Jaamaño miyamınaa ifi iicabadıro, bu gaija ifi icahi.

45 Miro jilli Caatınıhaamefaño noono: Iticonio miyamınaafi Adan onoobo fiivo ifiima eetavocafutuhi. Jaanobuunati Cristoco: Niino Adan, neehicaumo jilli Gaijafeenedi fiivoco aacineguiiha.

46 Jaaruno Gaija ifi iticoni mihicatihi. Jilli miyamınaa ifiti iticoni mihicahi. Jaadi jari Gaija ifiti mihicatahi.

47 Iticonio miyamınaafico jiiijeti eheetavuubo jiiijemınaafiu. Jaano allivıoobo iicaabo Aivojıbo Jesucristo niquejeoobo.

48 Jaamaño jiiijemınaa ifino johono jiiijeti eheetavuubo ifibadı jeevahi. Jaanoti niquejeoto igaijano johono niquejeoobo igaijabadı jeevahi.

49 Jaabadıro miıhai oono jiiijeti eheetavuubo ifibadı mejeevamaño, bu ufucu oono niquejeoobo ifibadı mejeevaji.

50 Tañahabomi, jilli amıhaico eneejirunoco neehi: Oono ihuucuma, itıjohoma icano iicamo Moocaani aivojıfaño feejitıhi. Miro oono gueenene iicatino ufucuro ifinıjıtınofaño icajıtıhi, eneejiruno.

51 Imeguehi bu jino agaajaratinoco magaajanoco: Famooro miguijevejitıhi. Sano famooro siibadı mifiiveteji.

52 Jilli goovanogayı oono mıno aallıco mimichıhiyaacuno iicanıcbadı, niinoono trompetaco ojisucudi. Jaasumi toono trompeta ojıdı uchuumucuumo siino buheeteji ufucuro chuumucuumo iicaqui. Jaanoti miıhai sifiti miminifeteji.

53 Oono mofi gueenene icatino ifi, ufucuro millı iicajıtino ifiti fiiveteji. Jaabadıro bu mofi iguijevefino ifi iguijevefitino ifiti fiiveteji.

54 Jaano oono mofi gueenene iicatino ifi, ufucuro millı iicajıtino ifiti ifiivutucuudi, bu oono mofi iguijevefino ifi iguijevefitino ifiti ifiivutucuudi icano, Caatınıhaamefaño onono miyaaveji:

Guijeveque Moocaani mitya guiinonıji.

55 Guijeve, ¿cuuca icano dimitya mıhaico iguijenıhıcano? Guijeve, ¿cuuca icano dimitya guiinonıji eneehıcano? Caatınıhaamefaño onono.

56 Miro imiti, guijeveque mityaco acıhicahi, mıhaico iguijenıqui. Jaabadıro bu Moise sııcıjeo tajıba imitıco mityaco acıhicahi.

⁵⁷ Jaanoti naha jisumi miihai Moocaanico mihimehi, Mohaivojiiho Jesu-cristofeenedi miihai guiivecuutimo mihicajino mityaco aacinohallivi.

⁵⁸ Jaaneguiiha agaijimo tañahabomi, quehecuno sefano mihica, fahiiivaro janaaniviro Mohaivojiiho dudicamaajeque eetavomoro mihica. Miho amiihairyo magaajacuui Mohaivojiihedi mududicamaaño sicamañovi iicatinoco.

16

Cristofañodi Monahabomi Iicamedi Niihiihamico Mahallacaruno.

¹ Jaanoti bu amiihaico neehi Cristofañodi monahabomi iicamedi niihiihamico mahallacarunoti: Johono Galacia jiiinjeri iicajano Moocaani iijanominaaco ijiihuguubo unuubadi momooni.

² Fajaguisivaviro famooro amiihai magaayicinoti ijeevadi mudugaacumoro mificuhica magaayicidinoti gaajacimoro. Jaamo uujoho ifotodi toonoco eheetavotimo mihicahi.

³ Jaabo uujoho ifotodi amiihai monoomoco galluji Jerusalevi aamenema, diito isatyequi monahabomi tahigo iicamedi amiihai mahallacaruno niihiihamico.

⁴ Jaanoti bu uuro ofoono uudi iimihachiiji, uuma feejimo.

Pablo Efejinoco Ifitacamaaño.

⁵ Jaabo amiihaijaago ofoodi, iticoni fatyeji Macedonia jiiinjefañodi. Jaadi jari amiihaivi Corinto cuumivi ifeteji.

⁶ Jaabo amiihaima gueenejisuno iicahachiiji. Jaanoti bu paryicino jiiinjaco toonoviro afatyohachiiji. Jaachiiji uco mahamusu efeejihigovi ofooboco.

⁷ Imogotiihi amiihaijaago ofoobo jilli ifatyodi ofoonoco. Imeguehi amiihaima gueenene iicanoco Mohaivojiiho Jesucristo iimogohachiiji.

⁸ Jaaruubo jino Efeso cuumivi icajihica Pentecoste jiihbaimo afatyonohachuta.

⁹ Jisumi jimañovi aivo imino Moocaani dudicamaaje eetavo, aivo imino ofoomaño, bu sihidi saatoho imogotimo uco ijiihegueme iicamaño icano.

¹⁰ Jaanoti Timoteo amiihaivi ifotohachiiji imino diiboco magaayici sajeebii iicaqui. Diibo bu uubadiro Mohaivojiihedi ududicamaaibo.

¹¹ Jaaneguiiha amiihaiti saatohoba diiboco mitihimejetasudino. Jilliro diiboco mahamusu sajeebii ofooboro uco imeecivaqui. Jinoti diiboco teemehi, bu saatoho monahabomi asaajimoco icano.

¹² Jaanoti Apolo onooboti amiihaico jiihbuguehi: Monahabomima diiboco galluucuurahi amiihaico ibaatequi. Jaaruubo foogotiihi. Jaaruubo iimugusumi feejiibo.

Niinoono Afajiihino.

¹³ Jaaneguiiha allivano mihica, bu quehecuno mihica miyaavogofañi, gaifimi mihica, sefano mihica.

¹⁴ Paryi fanoovaaco meheetavonoco sitaaco magaijinofañodiro meheetavo.

¹⁵ Tañahabomi, amiihairyo magaajacuui Estefano iijaminaama iticoni Acaya jiiinjervi Jesu jiihbugoco agaayicimoco, bu tolliro miyaavogominaaco ejeecivehicamoco icano.

¹⁶ Jaaneguiiha uujoho imeguehi diito onoobadi momooninoco, bu saatoho diitobadi iicamo onoobadi, bu jaamoco aamusumo ududicamaaimo onoobadi icano momooninoco.

¹⁷ Aivo imo imo icahi diibo Estefano onoobo, bu Fortunato onoobo, bu Acaico onoobo icamo tajaago asaaneri. Jaamo uco amusuhi amiihai uco mahamusutinoco, juuga machahamaño.

¹⁸ Jaaneri uujoho aivo imo imo icahi, oono am#haico abaahin#sumi am#hai mihicahin#badiro. Jaaneguiiha diitobadi iicamoco mobociigo.

¹⁹ Moocaani iijano Asia jiinjeri iicajahajem#naa am#haijaa iijico galluuihi. Jaabadiro bu Aquila onoobo, bu mogai Pricila onoogo iicamisi, bu diitisi iijafaño iigaivehicamo icano, am#haijaago Aivoj#bo momofañodi iijico galluuihi.

²⁰ Bu paryi monahabomi jino uuma iicamo iijico agalluunoco magaayici fahigovavi midillucasi ihiib#casimoro.

²¹ Jaanoco uujoho Pablo onoonoco saafi caatin#hicauhi. Jaanoti jari jinooti uujoho caatin#hi tahuseri. Am#haijaago taajico galluuihi.

²² Jaanoti cajaanotyohacho Mohaivoj#bo Jesucristoco agaijitimo imitino iicaqui.

Jaanoti Mohaivoj#bo, mojaa disaa.

²³ Jaafa am#haico Mohaivoj#bo Jesucristo imino moon#hi.

²⁴ Paryi am#haijaago galluuihi Cristo Jesufaño di tagaiji iicanoco. Fine.

2 CORINTIOS

Pablo Caatinuhi Corintori Iicaja Moocaani Iijaminaadi.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo minisuminaafi Moocaani jeeb# onoobadi. Jaabo uujoho onoonoco nahabo Timoteo caatin#hi jihaameque monahabomi Moocaani iijaminaa Corintori iicamedi, jaabadiro bu pary# Acaya jini#jери iicamo, pary# Moocaanita iicamedi icano.

² Jaamo am#hai magaay#iciqui imi icaco, sajeeb# icaco icano Moocaaniti, bu Mohaivoj#bo Jesucristoti icano.

Pablo Idaasuno Iicano.

³ Mas# Moocaani, Mohaivoj#bo Jesucristo Caanico mihimequi. M#iro diibo Moocaani m#haico #daasugoobo, bu jaabo diibo Dios m#haico fahij#varo ajacusuhicaabo.

⁴ M#iro Moocaani m#noco jacusufihi pary# fanoovari idaasuno mihi-camoco. Jaabadiro bu m#hai idaasuno iicamoco majacusuqui, oono m#haico Moocaani ajacusubadiro.

⁵ M#iro m#hai Cristo #daasufa#odi mihicama#o, bu diibo Cristofa#odi ajashut#no majacusucafete#hi.

⁶ Jaamo m#hai am#haico taajasuj#bogoco mij#bogonoti idaasuno mihicahi. Jaanoti am#hai majacusucafetequi, mataajaqui icano. Jaabadiro bu m#haico Moocaani ajacusuneri am#hai bu majacusucafetequi. Jaamo bu toll#ro am#hai s#cujeeb#iri majaabic#hi jino m#hai idaasuno mihicanehe-jeque majaabic#hicabadi.

⁷ Jaama#o am#haico m#hai imino mehesic#nihi. Oono m#hai idaasuno mihicanofa#odi toll#ro am#hai mihicama#o, bu toll#ro Moocaani ajacusunofa#odi mihicajinoco icano.

⁸ Monahabomi, mihimegue#hi am#hai magaajanoco sihid#ro imit#neri Asia jini#jev# m#hai mihicahicahin#noco, sihid# jeevano idaasuno mihicahicaunoco. Jaaneri mosefama machahacu#hi majaabic#icujit#hi: Fine aivo muchuumucuuji, munuurahi.

⁹ Iguijen#cuujimo iican#icibadi mihicahicauhi. Jaaruno fine jilli mofiv#ro esic#nit#mo Moocaani uchuumucuumoco ubuheetesufiibocoro mehesic#niqui iicauno.

¹⁰ Jaabo Moocaani m#haico toonoti taajasu#hi, bu jisu m#haico taajasuuboro icahi, toono sihid# ejeevano m#haico iguijen#jirunoti. Diibov#ro m#hai mohesic#nico mificu#hi m#haico taajasuuboro iicajinoco.

¹¹ Am#hai m#haico mahamusu, mohall#vi Moocaanima mihiimaa. Jaanegui#ha ajashut#mo mohall#vi Moocaanima ihiimaahachiji, diibo m#haico imino moon#ji. Jaanoco aaty#memere ajashut#mo Moocaanico imeji, m#haico Moocaani imino omoon#nohall#vi.

Jilliti Pablo Corintovi Fuuti#hi.

¹² M#iro icano sano m#haico imo imo omoon#no; jijehall#vi m#hai miyanot#ro Moocaani imogobadi imino mihicanoco magaajaneri imo imo mihicahi. Jaamo aivo am#haifeenev# imino mihicahicahi. Moocaani m#haico iimihuseri amusuhicahi toll# imino miicaqui. Jaaruno m#hai gajar#ro toll# mihicano icat#no.

¹³ M#iro am#haidi pary# aameneque macaatin#haamenefa#o meneehicahi am#hai memee#c#moro magaajajidinoco. Jaanoco imegue#hi imino magaajanoco.

14 Oono samañosacoro magaajacuubadi, jaamo ufucu, Mohaivoj#bo Jesu-cristo asaajifucu, m#haiti imo imo mihicahi, bu m#hai am#haiti mihicajibadi icano.

15 Jino miyaanoco eesicin#boro iticoni esamaahirahi am#haico mifooi abaahin#jinoco, am#haico imo imo mooniqui.

16 Uujoho esamaahirahi Macedonijaago ofoobo am#haico abaahin#jinoco, bu siino tahigoti uhuumiibo am#haico abaahin#jinoco icano. Jaamo am#hai uco mahamusuhi imino Judeavi feequi.

17 Jilli nooboro uujoho esamaahirunoco, ¿fine uco bañ#bobadi mehesicin#hi? ¿Nacu fine uco am#hai mehesicin#hi oono imiyaavogotimo saatohoco: J#hi, onoomoro, bu saatohoco: Chahano, onoonicimobadi?

18 M#ro Moocaani gaajahi m#hai am#haico: J#hi, monoomoro, bu siino: Chahano, monootatinoco.

19 M#ro m#hai Silvano, Timoteo, uujoho, icamo Cristo Jesu Moocaani Achi j#bogoco mij#beguehicaabo: J#hi, onoomoro, bu siino: Chahano, nee-jibuutih. M#ro Cristofañodi pary#cino miyaano m#haiñoobaco bañ#tat#bo.

20 M#ro diibovi pary# miyaavono Moocaani unuuno. Jaamaño Moocaanico mihimusumi: Aivo Miyaabo idiicaabo, monoonic#hi Cristo Jesuco magaajacuunofeenedi.

21 Jaabo diibo Moocaani m#haico, bu am#haico icano Cristofañó quehecuno ificuuboro itaati miicaqui ijeevadi ficuuhi.

22 Jaaboro m#haico igaaataco ificuuboro Igaijaco mojeeb#nofañó ficuubo, toonoti magaajaqui ufucu niquejefañó magaay#cinoco.

23 Jaanoti esamaahir#badi Corintov#hiica foot#hi am#haico agaij#maño. Jaano miyaano iicanoco Moocaani gaajahi. Jaanoti miyaano iicat#hachij# mijiruno uudi uco Moocaani agaicaauno, uujoho iguijevane icano.

24 Jaarumo m#hai mihimogot#hi am#haico: Jilli mimiyaavogo, noomoro am#haico mataj#banoco. M#ro am#hairyo, miyaavogofañó quehecuno mihicacuui. Ivi jill#ro mihimeguehi am#haico janaan#ci imo imo moon#sunoco.

2

1 Jill#ti imeguehin#tihi am#haico siino abaaonoco siino #daasuno am#haico omoon#jiruneguiha.

2 Jaabo uujoho am#haico #daasuno moon#ruva, ¿m#joho bu uco imo imo moon#jirahi? Am#haico bu uujoho #daasuno omoon#nubuuna.

3 Jill#ti am#haidi jino uujoho aameque jilli caatin#uhi am#haijaago ofooboco, uco am#hai imo imo momoon#jirumo, jill#ro #daasuno momoon#jirunoco iimogot#maño. Jaamaño am#hai imitico mejeevesuhachij# uujoho imo imo icaji. Jaaneri toll#ro am#hai imo imo mihicaji.

4 M#ro toohaameque am#haidi acaatin#usumi #daasuno iicaneri tafi uco n#ji n#ji iicahicauneri taahicauhi. Jaaruubo toohaameque caatin#utih am#haico #daasuvusuqui icatino, jilli am#haico gaajasuqui sihidi am#haico agai#noco.

Imitino Omoon#uboco Iimibachuno.

5 Jaanoti oono saafi #daasuno omoon#ubo saaficoro uco #daasuno moon#utih. Toll#ro bu pary# am#haico moon#ubo. Jill#ro m#v#ro neehi. Imogot#hi janaan#ci sefano ih#banoco.

6 M#ro am#hai Moocaanico mihimuusumi diiboco am#haifañoti mih#nusucuui. Jaanoti eesafotooboro gaajacuubo.

7 Jaaneguiha jill#ro #vi jisumi diiboma mihimibachumoro diiboco majacusucu, sihidi #daasuno iicaneri janaan#ci#ro imitino icaadiibo.

8 Jaaneguiha amiihaico neehi: Siino diiboco magaajasu diiboco magaijinoco.

9 Miiro iticonio aamefañodi toonoti amiihaico nooboro caatinuhi, amiihaico gaajasuqui ¿naa uujoho onobadi moonijimo? onoomaño.

10 Jaanegui jisumi amiihai oono iimiutiboco mihimibachucuuhachiiji, bu uujoho tolliro diiboco imibachucuuhi. Miiro uujoho iimibachuuboco imibachuhi Cristo imefeenevi amiihaico agaijiboro.

11 Toonoti miihaico Satanas quehevediino iguiinoniboro, miiro diibo omoonigonoco miihai imino magaajahi.

Troa Cuumivi Pablo Jeebii Niji Niji Icauhi.

12 Jaanoti Troa micuvi Cristo jibogoco jibeguequi ufuubo ifutusumi, aivo uudi imiuno Aivojibo dudicamaajeque toonovi eetavuujiino.

13 Jaarunofaño tajeebi uco sajeebi icautihi, monahabo Titoco toonovi aatyimeutimaño. Jaaneguiha diitoco ifitacuuboro toonoti fuuhi Macedonia jinijejaago.

14 Jaanegui uujoho Moocaanico imehi, diibo miihaico Cristo Jesuta ijimitaco iguiinonimoro miyaminaa mitya mitya agaimuaivomofaño miihaico asatyefinohallivi. Bu jaaboro miihaifeenedi jibogoco jibugusuhicaabo. Oono facici uusuno fahigovadi ofoonicibadi icaqui.

15 Miiro miihai oono aimoguijico, Cristo Moocaanico ejeecivoobo, ijigasuno uusu fahigovadi ataajajimofañodi, bu ataajajitimofañodi icano ofoonicibadi miihai paryi miyaminaa iicadimoco mijibeguehicaahi.

16 Jaano ataajajitimedii namita uusunicibadi jeevahi. Jaanoti ataajajimedii facicino uusuno, fiivoco aacino uusubadi jeevahi. ¿Jaanoco miijoho fine iinoro eetavejirahi?

17 Miiro miihai nihibamiguiiharo Moocaani iijico mijibogotihii, saatoho iicabadi simañehejediino iinoro ubuunanimoro jibeguehicabadi. Miyanotiro naha miihai mijibeguehicaahi Moocaani imefeenevi, diibo Moocaani miihaico agalluumo mihicamaño, bu Cristo jeecevominaa mihicamaño icano.

3

Bohono Iiji Jibogo.

1 ¿Nacu miihai jilli munuusumi fine amiihaidi, miihai mofitiro imino miihiimaamo meneehicaahi? Cha, ¿collihii jaamo mihimeguehi miihaiditi sita aameri: Diito aivo iimihuseme, onoonoco? Amiihairyo imino miihaico magaajacuuhi. Jaabadiro miihai magaajagotihii sita aameri amiihaiditi jibogonoco. Jaamaño uujoho ¿collihica aamema icajirahi uuditi sita: Imiibo, noomoro acaatinuhaamema?

2 Miiro uujoho amiihaico jibugusumi, amiihai jeebifaño mimiyaavuguumoro imino miminifutucuumoco aatyimemere tadyudicamaaje imino iicanoti gaajajirumo.

3 Miiro amiihai toohaamebadi mihicahi, Cristo acaatinuhaamebadi mihicacuuhi. Miiro miihai mijibogomo amiihai jeebifaño macaatinicuunobadi mificuhicacuuhi. Jaanoti caatiniri macaatinicinihi. Jilli Moocaani iicaabo Gaijariro macaatinicinihi. Guisibabujehallivi Moise tajibano acaatiniciniobadi icatino. Jilli miyaminaa jeebifañoro acaatinicinicuuno.

4 Jaano miihaidi toono miyaano iicanoco miihai magaajahi Moocaanifañodi, bu Cristofañodi icano.

5 Jaamaño miihai momityariro siinoco momoonino icatino. Paryicino fanoovaaco momoonino Moocaaniti saahi.

6 Miro diibo mihaico mityaco acineri bohono iiji onoobadi diibedi mududicamaahi. Jaano toono bohono iiji oono eedeetajibano acaatinicinino iicabadi icatihi. Jilli Moocaani Gaijati magaayicinotionoro iicamaño. Miro oono acaatinicinino tajiba Moise tajiba, guijevafaño satyefihi. Jaanoti naha Moocaani Gaija minoco fiivoco acihi.

7 Jaano toono Moise tajiba guisibabujehallivi acaatinicinino aricuno saauhi. Jaamaño israelmi Moise imeque meehicautihi ihime sihidi aricuno ifuvusuhicamaño. Jaaruno toono iharicu jaabavonoro fuuhi jaano tootajiba guijevafaño asatyefiruno sihidi iimima saauhi.

8 Jaanegui fine, aivo sihimi icano oono Moocaani Gaija ijjibogoco mojaago isivano.

9 Buhicagaha oono minoco guijevafaño asatyefiruno tajiba iimima icauhi. Jaanegui fine aivo sihimi icano, oono Moocaani jibogo mihaico: Amihai imitima machahacuui, onoobogo.

10 Miro totajiba iticoni iimima iicaruno jisumi miyaadi jeevacuutih, jino sihidi iimima iicanoguiinodi.

11 Jaano toono guenene iicaujituruno iimima icauhi. Jaano janaanici aivo imijino ufucuro ifinijitino iimima icahi.

12 Jaamaño mihai toonoco imino magaajamaño, nucufeguetimo mijibeguehicahi.

13 Jaamo mihai Moise omoonubadi momoonitih diibo naha ihimeque gaachehubaryuri fabaacuui israelmi toono guenene iicajitino aricu ajaabavonoco atimetimo iicaqui.

14 Jaarunoco diito gaajatih. Jaabadiro bu jisumi toono eedeetajibaco emecisumi tobaryuro diito esamaajeque afabaacucinino iicabadi jeevamo gaajatimo. Miro tobaryu diitoti gñicafototihica idiboro naha Cristofañodi tobaryu gñicafetejirahi.

15 Miro jisumihachuta Moise tajiba aameneque emecisumi tobaryubadi diitoco ihesamaajeque fabaacuhicahi gaajatimo iicaqui.

16 Jaano naha jari gñicafetefihi Aivojjibojaagovi iminifutusumi.

17 Jaabo Moocaani Gaija iicano, bu Moocaani iicaabo. Jaaneguiha diibo Moocaani Gaija iicahigo sajeebi icahicahi.

18 Jaamaño paryi mihai tobaryuri mohimeque mafabaacucinicutimo. Mofivi Mohaivojibo imi ifuvusuhi, oono meemefañi mofi ifuvusunicibadi. Jaamaño mihai janaaniviro diibobadi minifotomoro mefeehi fahijivaro janaaniviro diibo imibadi minifotomoro mofoomaño. Jaano toono Aivojibo Gaija iicaabo eheetavono.

4

1 Jaanegui masi suufenitimo momooniqui, Moocaani mihaico iidaasugooboro idudicamaajeque atajibaunoco.

2 Miro mihai toovono omoonifinehejeque, bu unucufesunehejeque icano mihimugucuutih. Bu tolliro sitaaco banimoro mofotih, bu Moocaani iijico simañehjediro buunanimoro mofotih icano. Jilli miyaanocoro meneehicahi. Jaamaño jilliti Moocaani imefeenevi saatohoco magaajasuhi, mihai Moocaani imefeenevi imino mihicanoco.

3 Jaanoti jino Moocaani taajasujibogoco mijibogono toovono iicahachij, oono cijigaifaño ufuucuujimedi toovono.

4 Miro diito imiyaavogotimo, jije caani iji jeebinoco mitasucuui. Jaaneri gaajacuutimo Cristo jibogo imico. Jaabo bu Cristo Moocaani iicaabo.

5 Jaamo mihai Moocaani jibogoco mijibugusumi, mofiditiro mijibeguehicatih, idiboro Jesucristo amihai Aivojibo iicaabediti

mijibeguehicahi. Jaanoti naha mihai jilli amihai jeecivominaa mihicamo Cristoco magaijimaño.

⁶ Miïro diiboro Moocaani: Içivuneguiiha daachicisu, nuubo. Jaaboro jisumi bu diiboro mojeebinofaño achicisuhi. Tooneri Moocaani imico magajaqui Jesucristo imefañoti ifuvusunoco.

Miyaavogofeenedi Mihicano.
(1 Co 2.1-5)

⁷ Jaano toono Moocaani Gaija mofifaño icahi, oono aivo iiminoco nifaqui eetavotahillu guirihillufaño mificujirubadi jeevano. Toonoti igaajaqui toono sihidi eeevano mitya mihaiti saatinoro Moocaaniti asaanoco.

⁸ Jaamaño fanoovari imitino mihicarumo, toonoti mataajanicihi, bu fanoovari gaihuiibaro mihicarumo, aivo tooneri idaasuno mihicatatihi,

⁹ bu mihaico sihidi ijheverumo, Moocaani mihaico jeevesutatih, bu mihaico iguionirumo, miguijevetatihi icano.

¹⁰ Jaamaño fahigovadi mofoomoco gaicaaujirumo Jesuco agaicaumaño. Jaaneguiiha mofifañodi bohono ifico Jesu aacinoco mihifusuhicahi.

¹¹ Miïro mihai jino mihicanohachuta fafucuvaaciviro ñihicunofaño mihicahi mihaico agaicaaujirunofaño Jesuco magaijimaño. Toonofeenedi bohono ifico Jesu aacino ihifusucafetequi.

¹² Miïro taajasujibogoco mijibeguehicanohalliti mihaico sita gaicaaujirahi. Jaanofeenedi amihai mataajajino ifico magajaqui.

¹³ Miïro Caatinihaamefaño noono: Miyaaveguehi, jaamaño iimaahi, noonoro. Jaabadiro bu mihai tomiyaavogofañodiro, mimiyaavogomoro mihiimaahi.

¹⁴ Jaamaño mihai magaajahi Moocaani Mohaivojiiïbo Jesuco ubuheetesuubo, bu mihaico sano amihaima buheetesujiïbo, Jesuma miicaqui.

¹⁵ Jaaneguiiha jilli fanooñihicufaño mihicahi amihai iiminofaño miicaqui. Jaamo sihidi Moocaani imino omooninoco agaayicimo, toonohallivi ajashutimo Moocaanico sihidi ihimequi.

¹⁶ Jaamaño mihai suufenitimo momoonihicahi. Jaamo mihaico mofino niinovatonoro fuurunaaca, mogaija jilliro fafucuvaaciviro buheetenere feehi.

¹⁷ Miïro jino jiijehallivi idaasuno mihicaruno goovano fatyonoro feehi. Jaanofañoti magaayiciji ifinjitino imi, aivo aajashutinoco.

¹⁸ Jaamo mihai mahatymenehejequere mehesamaaitih. Jilli jisumi mahatymenehejequere mehesamaaihi. Miïro mahatymeneheje guenenecatatihi. Jaanoti jisumi mahatymeneheje ufucuro finitino iicajino.

5

¹ Miïro mihairyo magaajahi oono mofi iija goovano unucufijabadi eeevanoco. Jaarumo ufucu mihicaji, Moocaani mihaidi niquejefaño ifinjitino ifico aacinoma. Toonoco miyaminaati saafiiba acijitirahi.

² Miïro miyaano jino mofima mihicanohachuta macanifehicahi, niquejefaño ifinjitino fiivoma mihicacujirunoti.

³ Jaanofaño mijicafeteji mofi gaachehufaño iicanicibadi. Jaanegui mojeebiïscaimobadi iicatiqui.

⁴ Miïro jino mofifaño mihicanohachuta macanifehicahi, idaasuno miicaneri. Jaaruno moheedehefifico mujujuuvequi icatino. Jilli bohono ififaño mijicafetejinoco mihimeguehicahi. Jino jijeo ifi echeemefino ifi bohofiti iminifetequi.

5 Jineguiiha Moocaani m#haico iimibachuuboro Igaijaco aciuhi ufucu magaayicijino gaajatabadi iicano.

6 Jaamaño m#hai imino magaajamoro mehesicin#hi jino jiejhalliri muuhucuma mihicanohachuta toofiti buhigovi mihicanoco. Aivoj#boma niquejefaño mihicatinequehiica.

7 Jaamaño miyaavogofañodiro mihicahi. Jjeonoco mahatyimenejaagodi mihicatihi.

8 Jaamaño m#hai mesefaquifotomoro mihimeguehi jjeo ififaño mihicano mejeevesumoro Aivoj#boma mihiconoco.

9 Tooneguiiha mihimeguehi fahij#varo Mohaivoj#boco imo imo momoonoco, jifima mihicanohachuta, bu bohono ifima mihicacuudi icano.

10 M#ro paryi famoro Cristo aivoji icaga imegavi mihigaiveji pary#cino moticovocivi momoonihicano jaadaco magaayiciqui, jiejhalliri mihicausumi imino momooniuno jaadaco, bu imitino momooniuno jaadaco icano.

Sajeeb#co Aacino J#bogo.

11 Jaamaño m#hai Aivoj#bo #hichuno omoonijinoco magaajamaño pary#cino miyam#naaco mimiyaavugusuqui momoonihicahi. M#ro Moocaani m#haico gaajacuui. Jaabadiro bu mihimeguehi am#hai m#haico magaajanoco.

12 Jilli monoomo, m#haiditiro siino imino mihiimaano icatino. Jilli am#haico meneehi. Jaamo m#hai imino momooninoco am#hai magaajamoro quehe quehe miicaqui. Jaamo saatoho ijeeb#fañoonoco esicinitimo ificoro: Aivo m#hai sihidi mejeevahi, onoomoco mejenaaujirahi m#hahalliti.

13 Jaamo m#hai mejeegavomo mihicahachiji, jaafa Moocaaniguiiharo mejeegavehi. Jaanoti jeegavotimo mihicahachiji jaafa am#haidi mihimimo.

14 M#ro Cristo m#haico agaijnoguiino mihicahi, saafiro famoohalliviro iguijeveunoco magaajamaño. Jaaneri bu famoro iguijevecuunoco.

15 Jaabo Cristo famoohalliviro guijeveuhi ubuheeme diito ifiguiiharo icacuutimo iicaqui, diibo uchuumuuboro diitedi siino ubuheeteubeguiiharo iicaqui.

16 Jaamaño m#hai saatohoco jjeo miyam#naa eesicinibadi mehesicicuut#hi, iticoni naha m#hai Cristoco jjeo miyam#naa icabadi mehesicinihicauhi. Jaarumo jisu tolli mehesicinicuut#hi.

17 M#ro Cristoma iicacuubo bomiyam#naafirucu eedeeneheje finicuui, jisu paryi bonehejerucu.

18 Jinehejeque paryi Moocaani eetavehi Cristofañodi m#hai diiboma sajeeb# miicaqui. Jaaboro m#haico taj#baubo famoovaaco diiboma sajeeb# miminiyuhicaqui.

19 Oono Moocaani Cristofañodi jijnjem#naaco ifivi sajeeb# iminiyuhicaabo diito imitico jeevot#bo. Jaabo m#haico taj#bauhi toono sajeeb# ica j#bogoco miyam#naaco magaajasuqui.

20 Jaamaño m#hai Cristo gallum#naa mihicamo. Jaamo m#haifeenedi Moocaani am#haico cuuhuvahi. Jaaneguiiha am#haico m#hai meneehi Cristo m#haico ataj#baneguiiha: ¡Moocaanima sajeeb# miminifoto! meneehi.

21 Jaabo Cristo imitico ajashuno mooniut#hi. Jaaruuboco mohalliti Moocaani iimit#boco mihicanicibadi mooniui, diibojaagovi m#hai miminifotomoro iticovono ifima mihicaqui Moocaani imogobadi.

6

¹ Jaaneguiiha m̄hai Moocaani dudicamaaje nahabonim̄naa mihicamaño am̄haico meneehi: Sicamañovi magañ̄sudio Moocaani imihuseque aacinoco.

² M̄iro Caatin̄haamefaño jilli Moocaani noobo: Jino iimihusesumi ico guubuhi. Jino taajasufucu iicasumi ico amusuhi, nooboro. Jaaneguiiha m̄haidi jisumi jino Moocaani imihusefucu, taajasufucu icano.

³ Jaamaño m̄ico m̄hai mihijeevesutihi, m̄hai dudicamaajediti m̄haiñooba imit̄ino iimaatimo iicaqui.

⁴ Jilliro iv̄i fanoovav̄i Moocaani jeeçivom̄naa mihicanoco mihifusunoco mihimeguehi: fanoovari idaasuno mihicanoco, fanooti mucuujivaachunoco, fanoovari iminot̄ino mihicaneri icano, s̄cuno jeeb̄iri fanoovaaco majaabic̄inofeenedi.

⁵ M̄iro m̄haico aamihicamo, m̄haico çivojaan̄hicamo, m̄haiditi ñaāhicamo, bu sihid̄i jeevano dudicamaajeneri mihicahicahi, bu çigaraco jaabic̄imoro mihicahicahi, bu sihid̄i ajebaco jaabic̄imoro mihicahicahi icano.

⁶ Jaanoco m̄hai mihifusuhicahi mohimi icafañodi, miyaanoco magaa-janofañodi, bu mos̄icujeeb̄iri majaabic̄ihicahi, mohimihusefañodi, bu mofifaño Moocaani Gaija iicanoco mihifusunofañodi, bu m̄hai miya gaijima mihicanofañodi,

⁷ bu miyaavogoco mij̄ibogonofeendi, bu m̄haifaño Moocaani mitya iicanofeenedi icano. Jaamo toono it̄icovono icaco magaaȳic̄in̄hi, mahamocasiqui niisugaco magaaȳic̄in̄ic̄ibadi. Jaamoro tooneri mofico magaihuin̄imoro mefeehi imit̄imehejediti, bu mahamocasihi imit̄inehejema icano.

⁸ Jaamo safo m̄haico imino oboc̄igomoco iicanic̄ibadi magaaȳic̄ihi. Jaanoti safo m̄haico aatajagomoco iicanic̄ibadi magaaȳic̄ihi. Safo m̄haiti imino iimaamo. Jaanoti safo m̄haiditi imit̄ino iimaamo. Safo m̄haico abañ̄ififimoco iicabadi moonimo. Jaarunofaño m̄hai abañ̄ififimo mihiçat̄ihi.

⁹ Jaamoco m̄haico agaajaratimoco iicabadi moonimo. Jaarunofaño m̄hai imino agaajacumo mihicahi. Safo iguijevecuumoco iicanic̄ibadi m̄haico moonirumo. Jaarumo ç̄milli mihicat̄ihi? Safo m̄haico aam̄imo. Jaarumo miguijenic̄afotot̄ihi.

¹⁰ Idaasuno mihicarahi. Jaarumo fahij̄ivaro Cristofañodi imo imo mihicahicahi. Siinoti mucuujivaachurumo, ajashut̄imoco mubusumijen̄ihi niquejeo busumijeri. Jinehejebama machaharumo, fanoova iminonoma mihicahi icano.

¹¹ Monahabomi, corintom̄naa, aivo am̄haico imino miyaanoco meneehi, parȳi mojeeb̄ifaño iicanoco.

¹² Chahacuuno mojeeb̄ifaño am̄haico meneejiruno. Jaanoti naha am̄hai jeeb̄ifaño icano m̄haico am̄hai meneejiruno.

¹³ Jaaneguiiha am̄haico neehi. Oono caani iseemeque parȳi miyaanoco onoonic̄ibadi, parȳi am̄hai jeeb̄ifaño iicanoco uco monoo, oono am̄haico uujohe iicabadi.

M̄hai Moocaani Ijat̄i Mihicahi Mojeeb̄ifaño Diibo Iicamaño.

¹⁴ Am̄haico neehi: Imiyaavogot̄imehejema magataavocasidino. Tolli mihicaruva sabadiro mihicajit̄irahi. Ç̄milli bu iimino iimit̄inoma gataavejirahi? Jaabad̄iro bu, ç̄milli cuuje fucuma gataavejirahi?

¹⁵ Jaabad̄iro bu ç̄milli Cristo ij̄ima gataavejirahi? Jaamaño ç̄milli imiyaavogoobo imiyaavogot̄iboma gataavejirahi?

¹⁶ Muro Moocaani jeecivo iijafaño ijinitama sano diibo jeecivotatimo. Muro mihai Moocaani iicaabo iija mihicamo, diiboro jilli unuubadi: Diitofaño iicaaboro diitoma igueji. Uujeheji diito Caani, bu diiteji taacuumiminaa icano, nooboro.

¹⁷ Jaadi bu jilli noobo Aivojibo:

¡Diito iimitimofeeneti mihiinomoro sihigovi mudugaavo! ¡Jaamoro idicunoco mududicicuidino! Jaachiji amihai gaayiji.

¹⁸ Jaaboro amihai caaniti icaji. Jaanoti amihai taseemeti mihicaji, noobo Aivojibo sihidit ejeevaabo.

7

¹ Jaaneguiha agaijimo tañahabomi, jilli Moocaani nuuhi. Jaaneguiha mihai mofico, mojeebico icano imihinijirunoco moonitimo miicaqui, bu Moocaanico mihiguimoro diibeguiharo ijeevadi mofico mificuuqui icano.

Corintio Cuumiminaa Iimitono.

² Jaanegui mihaima imino mihica. Muro mihaiñoobaco mihai imitino moonitihit, bu mihaiñoobaco imitino mejeevamaaisutihit, bu mihaiñoobaco mabañihicatihit icano.

³ Jaaruubo jilli onoobo amihai imitico onono icatino. Muro iticoni amihai unuucubadi: Amihai uujoho sihidit gaijiti. Taciditit muduujecitihit sano mihicamoro, bu sano mecheemequi.

⁴ Amihai imino eesiciniboro aivo amihairi imo imo icahi. Jaamaño jino sihidit idaasuno mihicarunofaño aivo imo imo iicaaboro, quehecuno icahi.

⁵ Jino Macedonia jinijevi magasehinotiro aivo mojuguisibama machahahi. Jilli fahigovavi mofoohigo idaasuno mihicahicahi, saatoho mihai aamineri, bu mojeebifañoti mihigunehejeri icano.

⁶ Jaarunaaca Moocaani iniinovafimoco equehecutusufiibo, mihai imo imo miniyuhi Tito agaseneri.

⁷ Jilli agaseneriro icatino, bu diibo Tito amihaiti imo imo iicaneri icano. Jaabo mihai jibeguehi amihai mihai mahatyimegueneque sihidit mihimogonoco, bu tolliro jibogoo bo idaasuno mihicanoti, bu tahallit mihicagonoti icano. Jaaneri sihidit janaanici aivo imo imo icahi.

⁸ Amihaijaago agalluhinihaame amihai idaasuvusunirunaaca jaaruneri uujoho idaasuvotihit. Iticoni naha idaasuvehinirahi amihai toohaame idaasuno omoonihineri. Jaaruno jilli jihachutarehini.

⁹ Jaamaño jisumi imo imo icahi. Jaaruno oono amihai idaasuno mihicaneri imo imo icatihit, jilli toono idaasuno mihicahineri amihai imitico mejeevesumaño. Jaanoco amihai majaabicuhi Moocaani iimogonicibadi. Jaamaño mihai amihai imitino momoonino icatino.

¹⁰ Muro oono mihai imitico mehesafotomoro mihidaasuvonoco Moocaani imeguehi. Jaaneri mihai imitico mejeevesuhi. Jaano jino taajasuco miticonino. Jaaneri mihidaasuvotatihit. Jaanoti naha idaasuvurumo Moocaanico agaayicitimo ifinijitino gujivefaño feeji.

¹¹ Muro amihai imitico mehesafotomoro mihidaasuvehinihit Moocaani iimogonicibadi. Jaamaño amihai miyaanocoro mehesamaaiuhi. Jaamaño magaajacuuhi iimitiboco. Bu amihai jaabojaago misifiratucuuhi. Bu jaamoro amihai mihigutuuhi. Jaamaño uco mahatyimeneque mihimeguehi. Bu jaamoro tohimitico omooniboco toonohallit mihibaumoro Moocaani ijatit magañuhi. Jaamaño mihai magaacuuhit amihai diibo omoonihinibadi momoonihinitinoco.

¹² Miiro uujoho toohaameque acaatinihinisumi toono imitico eheetavu-uboti eesamaaiumaño icatino, bu saafico imitino omoonuboco eesamaaiumaño icatino. Jilli miihaico sihidi aivo amiihai magaijinoco, Moocaani imefeenevi magaajasuqui.

¹³ Jaanoco miihai muguubumoro imo imo miminifetehi.

Jaano bu iicanaaca aivo janaanici imo imo mihicahi Tito aivo imo imo iicanoco mahatymeneri. Miiro amiihai diiboco mahamusuhinihi sajeebii iicaqui.

¹⁴ Jaamaño amiihaiti uujoho: Imihuseme, diiboco unuunoti nucufevetehi. Miiro paryi amiihaico meneehicano miyaano. Jaabadiro bu amiihaiti Titoco: Imimo, munuuno miyaanoti icahi.

¹⁵ Jaamaño amiihaico sihidi gaijiibo, paryi amiihaico onoonoco meheetavehicaunoco eesafotooboro, bu diiboco moboci gumoro imihusene magaaayiciumaño icano.

¹⁶ Jaamaño amiihaico imino imiyaavogooboro aivo imo imo icahi.

8

Miyaavogominaa Gaijitimo Aacino.

¹ Tañahabomi, mihimeguehi amiihaico miiibogonoco Macedonia jiniijeri iicajaje Moocaani iijaminaavi Moocaani imihuse ifusucafotonoco.

² Miiro idaasuno iicaneri nisucafuturumo aivo imo imo icauhi, bu aivo idaasufirumo gaijitimo aciuhisihidi inihibamima iicamobadi.

³ Jaanoco uujoho imino gaajahi aivo gaijitimo iicadinoco aaciunoco. Jaarunofaño bu aivo janaanicivi aciumo.

⁴ Jaamoro bu imogomoro dilluumo monahabomi Cristofeenedi Judeari iicamojaa uujoho nihibamico asaasyonoco inahaboniqui.

⁵ Jaamo aivo miihai imino mehesiciniuno janaanicivi mooniumo. Miiro iinoro Mohaivojiiijaagovi minifutuumo. Jaadi mojaagovi minifutuumo, Moocaani imuguubadi.

⁶ Jaaneguiiha Titoco sihidi munuuhi toono amiihai mihimihusemaño mahacinoco igaayiciqui, bu toono nihibamico ticonihinicuubo icinoco tahimega ificiqui.

⁷ Miiro amiihai sihidi janaanici fanoovama mihicahi; sihidi miyaavogoma mihicahi, bu miiibogonoco imino magaajahi, bu sihidi gaajama mihicahi, bu sihidi imogoma mihicahi, bu miihaico magaijinoma mihicahi icano. Jaabadiro bu toono sitaaco magaijimoro mahamusunovi janaanicivi mihica.

⁸ Jilli uujoho onoobo toonohallivi amiihaico atajiiibano icatino. Jilli imeguehi amiihai imino momooninoco, toonoti amiihai miyaano sitaaco magaijino igaajacafetequi.

⁹ Miiro amiihairyo magaajacuuhi Mohaivojiiibo Jesucristo imihuseeque. Miiro diibo sihidi busumijeevauruubo amiihaico agaijimaño iidaasuuboti minifutuhi. Jaamo amiihai diibo iidaasufañodi sihidi mubusumijeevahi.

¹⁰ Jaaneguiiha amiihaidi iimiqui toonoti jino eesicininoco neehi: Miiro amiihairyo juufaijio ficabatiro miticovaumo imino momoonihicahi. Jaaruno ticovono momoonihicautihi. Jilli mihimogomoro momoonihicauhi.

¹¹ Jaaneguiiha jisumi tolli momooninoco mihimivusu, oono iticoni mihimugumoro momooniubadiro, amiihaima iicadinoti acimoro.

¹² Miiro saafi sitaaco imogooboro diiboma iicadinoco aacino Moocaanidi aivo imino. Jaaruubo Moocaani minoma achahano janaanicivi minoco dillutatiiibo.

13 Jaamaño uujoho nootíhi: Saatohoco mahacimoro amíhai idaasuno miicaqui.

14 Jilí sabadiro miicaqui neehi. Jisumi amíhaima sihidí icano. Jaaneguiiha diitoma achahanoco mahaci. Jaabadiro bu safo amíhai mucuujiivaachusumi diito amíhaico aciji. Jilítí jaamo sabadiro mihicahi.

15 Oono Caatínihaame onoobadi iicaqui: Sihidí íciubedi atyuuvuutíno. Jaabadiro bu mídino íciuruubedi, cuujiivaachutíno, onoobadi.

Tito Inahabonimínaa Iicano.

16 Aivo uujoho Moocaanico imehi, diibo Tito jeebífaño amíhaico agaijiboro amusunoco ificuunohallívi jino uco iicabadiro.

17 Jaabo uujoho diiboco onoonoco imino guubuhi, bu diiboro imeguehi amíhaico aamusunoco. Jaabo iinoro imogooboro feejiibo amíhaico emeeciitoobo.

18 Jaaboma magalluhi saafi monahaboco. Jaabo diibotí fahígova iicajaaje Moocaani iijamínaa imino ihimaahicaaboco, taajasujibogotí aamusuhicamaño.

19 Bu tolliro diiboco Moocaani iijamínaa ícimoro galluuhi míhaima ígooboro míhaico ihamusuhicaqui, jino sitaaco magaijino dudícamaaque meheetavomoco ihamusuhicaqui. Jaanoco jino meheetavehicahi Mohaivojiboco mihimequi, bu amíhai mihimogomoro momooníhicanoco magajasuqui icano.

20 Jilítí míhaidití míhaiñooba jino níhibamíco mahallacarunotí imitíno iimaatímo iicaqui.

21 Míiro míhai mihimeguehi imino momoonínoco Mohaivojíbo imefeenevíro imino momooníno icatíno. Tollíro bu paryí miyamínaa imefeeneví imino momooníhichahi.

22 Jaamísima bu tollíro monahabomítí saafíco magalluhi. Jaabo fanoovaaco momoonínoco iimogooboro míhaico amusuhicahi. Jaabo bu jisumi amíhaico imino eesícínícumaño aivo imeguehi amíhaico aamusunoco.

23 Jaanotí saatoho amíhaico Titodití idilluhachíjijí diitoco monoo: Pablo gataavomínaafirucu diiboma dudícamaaíbo amíhaico ihamusuqui, noomoro. Jaabadiro bu oono saatoho monahabomísití idilluhachíjijí monoo: Moocaani iijamínaa agalluumísi, Mohaivojíbo Cristoco iimehicamísi, noomoro.

24 Jaaneguiiha diitoco magaayíci amíhai gaijima mihicanoco fahígova Moocaani iijafaño iicadímo igaajaqui, bu amíhaití míhai imo imo mihicahicano miyaano iicaqui.

9

Moocaani Iijamínaadi Níhibamíco Mahallacaruno.

1 Jaanotí miyaavogofeenedí monahabomí Judeari iicamedí níhibamíco mahallacarunotí siino amíhaidí caatínícujiítíhi.

2 Míiro amíhai imihuseque uujoho imino gaajacuhi. Fahíjívaro amíhaidití imo imo iicaaboro Macedonia jíiníjemínaaco neehicahi: Amíhai Acaya jíiníjemínaa juufaijío ficabatíro mehesícíníhicauhi monahabomí Judeari iicamoco mahamusuqui. Toonotí saatoho sihidí Macedonia jíiníjemínaa agaajamoro imeguehi tollíro diitoco aamusunoco.

3 Jaaneguiiha jito monahabomíco amíhaijaago galluuhi, amíhaidití toonotí imino eneehicano sícamaño iicajiruneguiiha. Jaamo onoobadi tollí momooníqui mihimibaicínícuuhi.

⁴ Jillĩ amĩhaico neehi saatoho Macedonia jĩinijemĩnaa uuma ofoomo amĩhaico atyĩmedino mihimibaivotĩmoco. Jaaneri mĩhai munucufevejirahi sihidi amĩhaiditi imino mihĩmaahicarumo. ¿Milli bu amĩhai nucufesuco neejirahi?

⁵ Tooneguiiha jito monahabomĩco imegavĩ galluuhi amĩhaico ibaatequi. Jaamo amĩhai mahallacaruji, munuunoco ihamusuqui. Jilliti amĩhai mahallacaruno imitucuuno. Tolliti amĩhai imihuse igaajacafetequi, mĩhai amĩhaico midilluneguiiharo mahacĩno iicatĩqui.

Jaaneguiiha amĩhai

⁶ Olli onoonoco mehesafoto: Mĩdino abasuubo, bu mĩdino iciji. Jaanoti bu guiraano abasuubo guiraano iciji.

⁷ Jaaneguiiha famooro mahaci amĩhai jeebĩ onoodino, gaijĩmoro icatino, bu sita idilluneguiiharo icatino. Mĩro Moocaani gaijĩhi gaijĩtĩbo imo imo aacifiiboco.

⁸ Mĩro Moocaani amĩhaico fanoovaaco sihidi acijirahi. Jaamo jinehejebati cuujĩvaachutimo mihicahi. Jaamoco bu janaanĩcivĩ acijiibo, tooneri iminoono dudicamaaje eheetavomoco mahaciqui.

⁹ Mĩro Caatĩnihaame jillĩ neehi:

Jaabo imihuseebe gaijĩtĩbo ĩdaasumoco acifihi. Jaani iimihuse ufucuro finijĩtĩhi, noonoro.

¹⁰ Jaabo Moocaani fanoova toogaiĩoco mabasuqui aacifiibo, bu amĩhaico machutaaco aciji. Jaaboro bu amĩhaico aciji paryĩ diibo dudicamaajeque meheetavejinoco. Jaaboro bu toonoco ujusisuboro guiraatusujiibo ajashutino iiminoono dudicamaajeeneti.

¹¹ Jaamo tolliti amĩhai fanoova imima mihicaji. Jaamo gaijĩtimo mahacihicahi. Jaano toono nihĩbamĩco mahallacarunoco mofeenedi magallunohallivĩ monahabomĩ Moocaanico imeji.

¹² Jaano toono nihĩbamĩco monahabomĩco mahacĩno ucuujĩvaachuneguiiharo mahacĩno icatino, bu tolliro toonohallivĩ Moocaanico sihidi iimequi icano.

¹³ Mĩro diito Moocaanico imeji. Jaamoro toonofeenedi gaajajimo, amĩhai Cristo jĩbogo onobadi momoonĩhicanoco. Jaanohallivĩ bu Moocaanico bocigujimo amĩhai gaijĩtimo diitedi, fameeguiiharo icano mahacĩnohallivĩ.

¹⁴ Jaamoro amĩhaico sihidi agaijĩmoro amĩhaihallivĩ Moocaanima iimajimo amĩhaifeenedi Moocaani iimihuseque ĩfusumaĩno.

¹⁵ Jaaneguiiha Moocaanico mihimo Illi sihidi ejeevaaboco mĩhaico aacĩnohallivĩ.

10

Pablo Idudĩcamaajehalliti Iimaahi.

¹ Uujoho Pablo amĩhaico dilluhi Cristo sũcujeebĩri, imihuseri icano. Mĩro uco neehicamo, amĩhaima iicasumivaha, uujoho sũcuno iimaahicahi. Jaanotivaha sihigo iicasumi mityaabobadi amĩhaima iimaahicahi icano.

² Jĩ, jaaneguiiha amĩhaico neehi: Uujoho amĩhaico emeecitodi, uco misifiratusudino, oono amĩhaiti saatoho mĩhaico: Jillĩ ticovo jĩinije miyamĩnaa iicahicabadiro moonĩhichamo, eneehichamohallivĩ. Mĩro diitoma ĩbacasiĩnoco imibaicĩncuuhi.

³ Jĩ, miyaanoco, noomo mĩhai miyamĩnaa mihicanoco. Jaarumo mĩhai jillĩ ticovo jĩinijemĩnaa aamocasinĩcibadi mahamocasitĩhi.

⁴ Mĩro mĩhai jĩinijemĩnaa ĩbacasinĩneri, abaĩneri, bu fanoovari omoonicasinĩcibadi momoonicasitĩhi. Jillĩ Moocaani mityariro miyamĩnaa sefa eesamaaĩnehejeque mifinisuhi.

⁵ Jaabadi mifinisuhi mihaiditi iminootino eneehicaneehejeque, bu comityanehejehacho icano Moocaanico agaajasujitirunehejeque icano. Jaamoro paryi miyaminaa esamaajeque Cristoguiinovi mificuuhi, diiboco imityaguequi.

⁶ Jaamo amihai imino muguubucuudi, saatoho uguubutinehejeque mihai mahaamiji.

⁷ Miho amihai allionocoro magaajahi. Jaanoti saatoho Cristotahe icanoco imino agaajamo, bu igaajaqui tobadiro mihai Cristota mihicanoco.

⁸ Jaabo uujoho Cristo mihaico aacino mityama mihicanoti sihidi ihimaaruubo, uujoho toonoti nucufevetih. Miho Mohaivojibo mihaico jino mityaco aciuhi amihai miyaavogoco mujusisuqui, jilli mifinisiqui icatino.

⁹ Jaanegui uujoho amihai aamenefañodi jilli iigutusuuno, noomoro saatoho eesamaañoco imogotih.

¹⁰ Miho neehicamo: Tahaamenefañodivaha sefano, mityano iimaahicahi. Jaanoti amihaimavaha iicasumi niinovano icahicahi, suncuno iimaahicahi icano, noomoro.

¹¹ Jaamo tolli meneehicamo magaaja, mihai sihogoti aameneque magalluhaamejefaño mihiimaahicabadiro, bu amihai feenevi mihicadi moonijinoco.

¹² Miho mihai mofico momoonitih, oono saatoho ifiditiro imino ihimaahicamo ticovovi mihifetequi icatino, bu diitobadi mejeevaqui icatino icano. Diito jilli mihifomo icamo, ifiviro ifico ohoovicimaño, bu saminaaro fahigova ohoovicimasimaño icano.

¹³ Jaanoti naha mihai mofico mitya mitya momoonitih mihaiño iicatineri. Jaanoti naha idiboro Moocaani mihaico onoodinoro meheetavehi. Jaabo bu onoobadi amihaijaago mihifetehi Corintovi.

¹⁴ Jaamaño mihaico Moocaani atajibano janaanivivi mafatyotih. Jaanoti naha amihai mihifututiruva naha, Moocaani unuuno janaanivivi mafatyejirahi miho mihai iticoni amihaijaago Cristo jibogoco masatyuuhi.

¹⁵ Jaamaño mihai sita dudicamaajeriro quehe quehe mihicatih. Ivi jilliro mihimeguehi amihai miyaavogo iguiraatonoco. Bu tolliro mihimeguehi amihai feenevi janaanivi mududicamaañoco. Jaarumo Moocaani mihaico uhuuvuunoco mafatyejitih.

¹⁶ Jaadi bu janaanivivi mafatyaji amihai janaanivi iicamojaago, diitoco taajasujibogoco mijibeguequi icano. Jaamaño uujoho sita dudicamaajeriro quehe quehe icatih.

¹⁷ Jaanoti cajaanoyohacho ifico quehe quehe omoonihachiji, Aivojiboditiro quehe quehe iicaqui.

¹⁸ Miho ificoro: Uujoho aivo imino icahi, onoobo diibo iimiibo icatino. Jaanoti naha idiboro Aivojibo diiboco: Imino icaabo, onoobo naha iimiibo.

11

Pablo Jihovo Minisuminaaditi Ijibogono.

¹ Jaanovaha uco majaabicijirahi sicamañoti mihiimaabadi ihimaaboco. Jilli tolli icarunofaño uco majaabivi.

² Miho amihai uujoho cigueguehi Moocaaniti asaano cigueegueri. Miho amihai uujoho Cristodi ficucuuhi. Jaamaño diiboco amihai aciaguehi, oono bagocaja imino iicago saaficoro atajevago iicanicibadi. Jaamo mihicahi.

3 Jaarunofaño oono jiiinimo ibañifirari Evaco abañubadi, bu amihai mabañicafetejirunoco iguihi. Jaaneri imino miyanotiro Cristoco mejeecivehicanoco mejeevesujirahi.

4 Miïro sita asaamoro miñhai mijibogoyomoobo iicatibo siyomo Jesuti ijibogonoco muguubunichicahi. Jaamoro bu magaayichinicuubo iicanaaca siyomo gaajaco imo imo magaayichicahi. Bu tolliro magaayichinicuubogo iicanaaca, bu siyomo jibogoco imo imo magaayichicahi.

5 Bu oono diito ificoro: Sihidi mejeevano minisuminaa, eneehicamo onoonoco: Jii, meneehicahi. Jaarunaa uujoho diitoguiinov i catihi.

6 Tahiiamaajaagoti naha sicuno iimaarahi. Jaaruubo tahesamaajejaagoti sihidi gaajahi. Miïro jaanoco amihai magaajasuhicahi fahijivaro fanoovaaco momoonihicanofenedi.

7 ¿Nacu fine imitino mooniuihi, oono taajasujibogoco amihai ijibugusumi jaadusutibo iicaumaño, bu amihai bocigusuqui tafico guinov ificumano icano?

8 Miïro fahigova iicajahaje Moocaani iijaminaa nihibamico tajaa agallunoco mudumitincibadi gaayichicauhi, toono sefati amihai amusuqui.

9 Jaabo amihaima iicausumi siinoti cuujivaachuuruubo miñhaiñoobaco dilluutih. Miïro monahabomi Macedonia jiiinijeti agaseumo uco acuihi ucuujivaachuunoco. Tolli iicauboro idilluutibadiro, bu icaji.

10 Miïro Cristo miyaanoco imino agaajano tajeebifaño icabadiro, bu toono idilluutineri imo imo iicanoco miñhaiñooba paryicino Acaya jiiinijeri iicamo dumitincijitih.

11 ¿Jaanoco milliti fine jilli uujoho neehi? ¿Nacu fine amihai agaijitimaño? Chaa, tolli icatino. Miïro uujoho amihai guiraano agaijinoco, Moocaani gaajahi

12 Jaabo jino uujoho icahicabadiro moonihicaji. Jaaneri: Diitobadi mududicamaahi, eneehicarumo abañino gaajacafeteji.

13 Miïro jaamo diito jilli jihovo minisuminaa, jilli bañisuminaa iicamo, Cristo minisuminaabadi minifetehicahi.

14 Jaano jilli agaajaratino icatino. Miïro iji Satanas Moocaani toomominaafibadi iminifotooboro saajirahi.

15 Jaabadiro bu tihitino diiboco ejeecivomo iminoco omoonimobadi minifetejirahi. Jaamo oono omoonino jaadaco incineri finiji.

Pablo Moocaani Minisuminaafi Idaasuno Icano.

16 Jaaneguiha siino amihai neehi: Miñhaiñooba uco jilli jeegavoobo needino. Jaanoti tolli uco mehesicinhachijji, muguubunichica amihaima iimaanoco, toonofañodi uujoho mitya mitya iicanoco magaajaqui.

17 Jaaruno uco Aivojibo atajibaneguiha tolli nootih. Jilli jeegavobobadi neehi mitya mitya iicanoco.

18 Miïro sihidi saatoho mitya mitya icahicahi jijeo nehejeditiro. Jaabadiro bu uujoho tooneri mitya mitya icajirahi.

19 Miïro amihai: Sihidi magaajahi, munuurumo. Jaarunaa paryi jeegavomoco imino muguubunichih.

20 Miïro amihai imino muguubunichih, oono: Miñhai mejeecivo, noomoro amihai atajibahicamoco, bu amihai ananihicamoco, bu amihai iguiinonihicamoco, bu amihai jihovotobadi omoonihicamoco, oono bu amihai imefaño amihai agabacuhicamoco icano.

21 Jaanoti naha miñhai tolli momooniutih mesefautimaño. Jaano nucufesurunoco jino neehi.

Jaanoti saatoho nucufeguetimo ihiimaabadiro bu uujoho iimaahi; jino jilli ejeegavoobo iicanicibadi.

²² ¿Nacu jaamo hebreomi diito? Jaabadiro bu uujoho hebreomioobo. ¿Nacu Israel jiinijeoto diito? Jaabadiro bu uujoho? ¿Nacu bu Abraham iyaachimihai diito? Jaabadiro bu uujoho icahi.

²³ ¿Nacu diito Cristo jeecivominaa? Miïro diito janaanicivi uujoho icahi. Jino ihiimaano ejeegavoobo onoonicibadi neehi. Miïro diito janaanicivi uujoho dudicamaahi, bu diito janaanicivi uujoho gaicicafetehi, bu diito janaanicivi uujoho civojanicafetehi, bu fiiva foova uujoho guijeveti fatyehicahi,

²⁴ bu sahusefoova uco judiomî aamîuhi treinta y nuevevefoova gaicihicaumo.

²⁵ Bu mifooci, safo icano aamicafutuhi imeiri. Jaanoti safooro uco guisi-baneri aamîumo. Bu tolliro mifooci, safo icano ufuuboma cîjîgaimeneene fimacamaaiuhi. Jaabo safoono imuaifaño icauhi fucu, cuuje icano fatyuuhi nîfaihufaño.

²⁶ Bu ajashutino i gooboro feehicahi teehino ñihicunofañodi, bu tolliro nani-vaminaa ñihicumehejefañodi, bu tolliro taajiinijeminaa, bu siijiinijeminaa icamo ñihicumehejefañodi feehicahi. Bu tolliro cuumino ñihicunehejefañodi feehicahi. Tolliro buhigueeje muuaifaño icano ñihicunehejefañodi feehicahi. Bu tolliro miya gataavominaa iicatimo, ñihicumehejefañodi feehicahi.

²⁷ Tolliro bu sihidi dudicamaaiboro feehicahi, bu fanoova uco idaasuvusunofañodi feehicahi. Fiiva foova cigaraco jaabiciboro feehicahi. Ajebanoco, adufiraco icano jaabiciboro feehicahi. Guiraafuova machutibo icauhi. Bu sicuraco jaabicihicauhi, gaachehubama chahahicauhi icano.

²⁸ Jaana janaanicivi bu iicarunehejeque nootihî. Miïro fafucuvaacivi paryî Moocaani iijaminaati eesamaaîneri tajeebi nijî nijî icahicahi.

²⁹ Miïro saatoho iniinovasumi, uujoho bu niinovano icahicahi. Bu saato-hoco sita imitînofaño agaîîsusumi, uujoho sîfirari idaasuno icahicahi.

³⁰ Jaanocoro toneheje taîîinovaco ifusunocoro uujoho iimaajirahi.

³¹ Miïro Moocaani Mohaivojîbo Jesucristo Caanico fahîjîvaro iimono ufu-curo finitîno icaji. Jaabo gaajahi uujoho jino miyaanoco onoonoco.

³² Miïro Damasca cuumiri iicausumi, tuucuumi aivojîbotî, imiya aivojîbo Aretas onobo ificuubo itoomominaaco tuucuumi guhuganovî ficuuhî, uco agaayîcimoro civojafaño isatyequi.

³³ Jaarunaaca uco jîibaifaño ijîhacuumoro tuucuumi mecuhallîdi jahisivî niitusuumo. Jaamaño jillîti taajauhi diibo useti.

12

Gaijanoco Pablo Aatyimeuno.

¹ Miinoditiro imino mihîimaano jilli mîhîfono. Jaarunofaño iimaaji Aivojîbo uco gaijaco ifusuhicanoco, bu agaajasuhicanoco icano.

² Miïro uujoho gaajahi saafiico Cristoco imiyaavogoboco. Jaabo satyocafutuuhî niquejefaño, aivo janaanîcî iicajefaño, sîcîje toonotî fahuseecî siino mificabacî, mificabacî idîno ficabanoco mafatyucuuhî. Jaanoco gaajatîhî fine ifîima baacho fuubo, igaijaro baacho fuuhî. Jaanoco idîbîboro Moocaani gaajahi.

³ Jaarunoco uujoho gaajahi diibo ufuunoco; ifîima baacho, igaijaro baacho idîbîboro Moocaani toonoco gaajahi.

⁴ Miïro Moocaani iicahîgo niquejefaño satyocafutuubo. Jahîgo guubuubo agaajaratîno iimaaco aivo mîhîhaînooba ijîbeguejitîrunoco.

⁵ Jaabediti uujoho: Aivo mityaabo, neejirahi. Jaanoti tafiditiro: Aivo mityahi, nootih; idinoro naha tañiinovat iimaajirahi.

⁶ Jaanoti naha tafiditiro imino jibuguruva, bu sicamaño icajitiruno, miyaanehejequere jibogomaño. Jaaneguiha tafiditiro imino jibogotih, saatoho uuditi janaanici eesamaajiruneguiha. Jilli uco aatyimenetiro, bu tahiimaaco uguubunotiro icano igaaajui.

⁷ Jaano toono Moocaani uco ifusuno, aivo uudi sihidi ejeevauno. Jaaneri uujoho sihidi tafico mitya mitya omoonijiruneguiha tafifaño aivoco Moocaani ficuuhi. Jaano taahucufaño icahi januutu macafatyicinibadi. Jaanoco ijero juvivehi, tooneri uco idaasuno imooniqui.

⁸ Jaano toonohallivi mifooci, safo idino Aivojiboco dillucuurahi toono aivoco uuti ibuusuqui.

⁹ Jaarunofaño Aivojibo uco neehi: Ico agaijinofañodi fanoovari diica. Miro ifi iniinovamofañodi tamitya aivo janaanici ifusucafetehe, nooboro. Jaamaño jino iniinovaneri imo imo icahi tafifeenedi Cristo mitya ihifusucafetequi.

¹⁰ Jaamaño tañiinovaneri imo imo icahi, bu tolliro uco imitino ononehejeri, bu fanoovati ucujivaachunehejeri, bu uco ijiheguenehejeri icano. Miro uujoho niinovaabobadi iicasumi aivo janaanici Cristo sefama icahi.

Pablo Corintominaaco Agaijiboro Esamaaihi.

¹¹ Amihai uuditi imino mihiimaaujirahi. Jaaruno iicanaaca uuro tafiditiro ihiimaamaño jeegavominaafibadirucu. Miro uujoho sihidi jeevatiruubo, oono amihai: Sihidi ejeevano minisuminaa, noomoro diito dojicuti mefeehicamo guinov icatih.

¹² Miro oono amihafeenevi sihidi fanoovaaco jaabiciboro ududicamaaihicauno imino gaajacafutuuhi ifusuneri, aatyimeratatinehejeri, ajabafiranehejeri icano. Jaanoti magaaajahi uujoho miya minisuminaafi iicanoco.

¹³ Miro sijahaje Moocaani iijanominaaguinov amihaiico moonitirahi idinoro naha tafiiguiha nihibamico amihaiico dilluutih. Jaaneri fine amihaiico imitino omoonunoco mihimibachucasiqui sajeeb miicaqui.

¹⁴ Miro amihaiico mifooci baajecuuhi. Jaabo siino bu amihaiico baatequi imibaivucuuhi. Jaabo amihaiico uujoho jinejebaco dillujitih. Miro amihai nehejeguiha feejitih, jilli amihaiiguuiharo feeji. Miro caanimi iseemeguiha nihibamico allacarufih, iseeme caanimiguuiha allacarutatih.

¹⁵ Jaabadi uujoho paryi tañehejeque amihaihahallivi gañijirahi imo imo. Jaabadiro bu tafico uujoho finisujirahi amihai jeebnohallivi. Miro uujoho amihaiico sihidi agaijtonaaca, amihai uco guinoviro mudio magaijih.

¹⁶ Miro amihaiti saatoho, uujoho amihaiico jinejebaco idilluutinoco, imino gaajarumo neehicahi: Amihaiico abañuborovaha tacuraihufaño gañisuuhi, noomoro.

¹⁷ ¿Nacu amihaiico bañuhi amihaijaago oono saatohoco agallu-umofeenedi?

¹⁸ Miro Titoco uujoho tajibauhi amihaiico ibaatequi. Jaaboma bu saafi monahaboco galluuh. ¿Nacu Tito amihaiico bañuhi? Miro misi sabadiro mihicafih, bu sagaijafeediro.

¹⁹ Fine amihai mehesicinihi; jilli mofeenevi ifiguuiharo icamisi, noomoro. Jaaruno tolli icatino. Miro misi Cristotaotisi Moocaani imefeenevi mihi-imaahi. Jaamo paryi agaijino nahabomi, amihai miyaavogoco amusuqui.

²⁰ Miro uujoho ñhicuguehi amihaiico emeectodi, uujoho iimogobadi mihicatimoco aatyimeneque, jaabadiro bu amihai mihimogobadi iicaaboco mahatyimejitinoco icano. Bu tolliro ñhicuguehi amihaiifeenevi ibacasino

iicanoco, bu sitaaco inohallitiro mij#heveneheje, bu icaj#suhano, bu gajiraneheje, bu sicamaño j#bogoneheje, bu dejecuneheje, bu mitya mitya icaneheje, bu igaivusumi imino momoonitineheje icano iicanoco.

²¹ Bu tolliro ñhicuguehi jino siino am#haico abaatoobo, Moocaani am#hai imitico aatyimeneri unucufeveneque. Bu jaabadiro ajashutimo saatoho am#haiti s#cijetiro imitico omoonihicamo; toono iimitico jeevesutimo iicahicamoditi, bu oono ajevanehejeque, bu fanoova iimitino imogonehejeque icano omoonihicamoditi uujoho aivo idaasuveji.

13

Afagoono, Niino Iimaa Icano.

¹ M#iro am#haico mifooci baajecuuhi. Jaabo siino bu jino am#haico baateji. Jaamo saatoho imitico omoonimohallivi mij#bogodi miimisici, saafi idimo diibohallivi mij#bogohachiji miyaavegeji.

² Jaamo s#cijetiro imitico omoonihicaumoco faguucuuhi siino eeguejeusumi. Bu paryi famoocoro jino siino tehesinoti neehi: Jino siino am#haico abaatodi am#haico idaasugucujitih.

³ Jaadi jari magajaji, Cristo tafeenedi ihiimaanoco, magajaguehicanoco. Jaabo Cristo am#haico omoonidi niinovajitibo m#iro am#haifeenevi isefaco gaajasujiibo.

⁴ M#iro miyaano iniinovaaboco iicanicibadi tetecuumo. Jaaruubo oono icahi Moocaani mityari. Jaabadiro bu m#hai diibo niinovajaagodi mihicahi. Jaarumo diibofañodi mihicacumaño Moocaani mityari mihicaji, toonofeenedi am#haico mahamusuqui.

⁵ Jaaneguiiha am#hairyo am#hai ifico magajaci. ¿Naa imino miyaavogofaño mihicanoco? Am#hai ifico imino minisu. M#iro am#hairyo magajahi Jesucristo am#haifaño iicanoco, miya miyaavogominaa mihicahachiji.

⁶ Jaabadiro bu uujoho imeguehi am#hai magajaanoco, m#hai miya miyaavogominaa mihicanoco.

⁷ Jaamo m#hai am#haihallivi Moocaanima mihimaahicahi, imitico am#hai moonitimo miicaqui. Jaaruno m#hai imino mihicanoco magajasuqui icatino, jilli am#hai iminocoro momooniquiguiiha, jilli m#haiditi imitino mehesicirunaaca.

⁸ M#iro m#hai miyaanoditi imitino momoonititih, miyajibogoguiiharo momoonihicahi.

⁹ Jaamaño m#hai niinovano mihicarunaaca am#hai sefano icamaño m#hai imo imo mihicahicahi. Jaamo m#hai Moocaanima am#haihallivi iimaamoro mihicahi, aivo am#hai imitibama ufucu chahamo miicaqui.

¹⁰ Jaaneguiiha jihaameque am#haidi caatinih am#haico abaatejino imegaviro. Jaabo am#haijaago ufuusumi sefano am#haico moonitibo icaqui, jino tamitya Aivojibo uco acihinino mityari. Tooneri am#haico jusisuqui acihinino, jilli am#haico finisuqui icatino.

¹¹ Jaaneguiiha tañahabomi, tahigo imino mihica, bu am#hai jeeb#faño iimitinobama chahamo mihicajinocoro miguiino, bu am#haico afajininoco magaayici, bu sabadiro imo imo mihicamoro sajeeb# mihica icano. Jaafa Moocaani gajico, sajeeb# icaco icano aacibo am#haima icahi.

¹² Fahigovavi midilluucasi ihibicicasimoro.

¹³ Jimañeri iicamo miyaavogofañodi monahabomi paryi iijico am#haijaago galluui.

¹⁴ Mohaivojibo Jesucristo imino omooninoco magaayici, bu Moocaani gajico, bu Igaija am#haima iicajinoco icano.

GALATAS

Galacia Jiinjeri Iicamedi Pablo Acaatinuhaame.

¹ Uujoho Pablo minisuminaafi, miyaminaa uco #cimoro agalluubo icatino. Jesucristoro uco agalluubo, bu diiboco guijevfeenetì ubuheetesuubo Moocaani uco agalluubo.

² Jaamo mi#hai, uujoho, bu paryì monahabomì icamo jihaameque macaatinìhi Galacia jiinjeri iicajano Moocaani iijanominaadi.

³ Jaamo am#hai Moocaani, bu Mohaivoj#bo Jesucristo icamisi aacino sajeeb#i imino omoonino icanoma mihica.

⁴ Jaabo ifico mohallivì aaciuboro guijeveuhi mohimitihallivì, mi#haico itaajasuqui jihimitì jiinjjetì; Dios Moocaani jeeb#i onoobadi.

⁵ Jaabo Moocaanico mihimo fahijivaro. Fine.

Chahabogo Sibogo Taajasuj#bogo.

⁶ Uco aivo sihidì meheetyesuhi guenenene icatimoro Moocaanico mejeevesuneri Cristo mi#haico agaijinofeedenì am#haico ucuuhuvahin#boco. Jaamoro siibadi iicano j#bogocoro magaayicìhi.

⁷ Sibogo chahahi miya taajasuj#bogo. Jilli #furumo sita am#haico casivusuhicahi. Jaamoro imogomo Cristo taajasuj#bogoco sibogotì ubuunaninoco.

⁸ Jaanotì am#haico taajasuj#bogoco mahacihininobuunati uujoho, bu niquejefa#otì asaabo Moocaani toomominaafi iicaruubo, bu saatoho sita iicaruva icano siibadi iicabogoco mi#boghachijì, mi#hai Moocaani afaijanoguiino mihicajirahi.

⁹ Jaanoco uujoho fone nuucuuhi. Jaarunoco bu jino siino neehi: Am#hai taajasubogoco magaayicìhinicubogohallivì sita am#haico sibogoco ij#boghachijì diito Moocaani faijaguiino icahi.

¹⁰ ¿Nacu jilli onoonotì miyaminaa uco cahacisuhi? Cha, tolli icatino Moocaani uco acahacisunoco imeguehi. Uujoho jaanotì imogotìhi uco miyaminaa acahacisujirunoco omooninoco. Jaanotì miyaminaaco cahacisuruva, uujoho Cristo jeecivominaafi icajitirahi.

Jilli Pablo Minisuminaafiti Minifutuuhi.

(Hch 8.1-3)

¹¹ Jaanogui magaaja jinooco ta#ahabomì: Uujoho taajasuj#bogoco ij#bogono miyaminaafi esamaajere icatino.

¹² Toonoco uujoho cajaanì miyaminaafiti gaayicìhinìtihi. Mi#hai#nooba uco j#beguehinìtihi. Jesucristoro uco jinooco gaajasuhinìhi.

¹³ Am#hairyo magaajacuuhi iticonì judiomì ij#ico omoonihicausumi imino omoonihicaunoco. Am#hairyo magaajacuuhi uujoho Moocaani iijanominaaco finisugui ìdaasuno omoonihicaunoco.

¹⁴ Jaabo uujoho judiomì ij#ico aivo tayoto tatyicovoviro ificabano iicaurumo janaanìcivì imino moonuhi. Uujoho aivo imino moonihicauhi moheedetemihai ij#ico.

¹⁵ Jaaruuboco uco Moocaani sahijitìro icuhi fiivuut#bocoro, sihidì agaijima#no uco icuubo.

¹⁶ Tollì iimuguuboro uco Illico gaajasuubo, uujoho diibo taajasuj#bogoco j#beguequi judiomì iicatimofeenevì. Jaabo jilli iicausumi mi#hai#noobajaago fuutìhi toonotì uco ij#beguequi.

17 Bu Jerusalevi fuutihi iticoni tahimegavi minisuminaati iicacuumoco toonoti idillutoobo. Jilliro guenene icatiboro fuuhi Arabia jiinjivi. Jahigoti uhuumiubo gaseuhi Damasca cuumivi.

18 Jaabo mificabaci, saficaba icanobuunati jari Jerusalevi fuuhi. Jahigo jari Pedroco gaajauhi. Jaaboma fahuseeci satihai idino fucuvano icauhi.

19 Jaaruubo bu saatohoba minisuminaaco atyimeutihi idibocoro Jacoobo Aivojibo Jesu nahaboco atyimeuhi.

20 Moocaani imefeenevi miyanotiro jino neehi acaatinibo.

21 Jaanobuunati fuuhi Siria, Cilicia icano jiinjivi.

22 Jaaboco uco monahabomi Cristota Judea jiinjeri iicamo imino atyimeutihi.

23 Jilliro uguubuumoro uuditi neehicauhi: Iticoni mihaiico toonohalliti idasuno omoonihicaubo, jisumi taajasujibogoco jibogoboro feehicahi toonoco iticoni ifinisugui omoonihicaurunoco, noomoro.

24 Jilli noomoro uuditi Moocanico imehicaumo.

2

Saatoho Minisuminaa Pabloco Gaayicahi.

(Hch 11.1-30)

1 Jaanobuunati fahuseeci motihaiti iguenemeheje idino ficabavabuunati siino fuuhi Jerusalevi, Bernabe onooboma. Jaabo uujoho satyuuhi tahigo Tito onooboco.

2 Tah fuuhi, Moocaani uco tah difo unuuneguiiha. Jahi Jerusalevi Moocaani iijaminaa imiyaamoma ijeevadi mihigaivuuhi diitoco imino jibuguuhi taajasujibogoti judiom iicatimofeenevi jibeguehicaaboti. Jilli mooniuihi ududicamaaihicauno jihovonobadi iicajiruneguiiha.

3 Jahigo uuma ufuubo Tito judiomioobo icautiruuboco imeeheque mihai miquticisuutihi.

4 Jaarunaa miya nahabomi iicautimo mofañodi toovono jicafutuumo imuguuhi diibo meeheque iquiticunoco. Jaamo diito mofeenevi jicafutuuhi gaajaminaati ufuumo, Cristo Jesuma mihicacuunofeenedi judiomico atajibahicanoti mataajacuunoco agaajatuumo. Jaamoro mihaiico siino Moise tajiba jiovototi imoonisugui ufuumo.

5 Jaarumoma sihidi mejenaucasiuhi. Amihai taajasujibogoco miyaanoco magaayicicuunoco jeevesutimo toonofañoro miicaqui.

6 Jaarumo diito imiyaamo iicaurumo uco bohobogobadi iicanoco ajashuno jibuguutihi. Jaaruno diito tolli icano uco milli moonitih, Moocaani miyaminaaco udugaacutimaño.

7 Jaamo uco bohonobati jibogotimoro jilliro gaajaciumo uco Moocaani judiom iicatimojaago taajasujibogoco satyequi aaciuboro atajibaunoco, Pedroco diiboro tobogocoro judiomijaago isatyequi aciubo.

8 Miho diiboro Moocaani Pedroco minisuminaafiti judiomifeenevi agalluubo, uco minisuminaafiti galluuhi judiom iicatimofeenevi.

9 Jaamaño Jacoobo, Pedro, Jua iicamoco aivo imiyaamo eneehicaumo gaajaciuhi Moocaani uco toono dudicamaaque aaciunoco. Jaamoro misico ihusenegue aciumo uco, Bernabeque icano. Jilli mooniumo magajicasmoro manahobovacasiunoco. Jaamoro bu imuguumo misi judiom iicatimofeene mududicamaaituujinoco. Jaanoti diito judiomiguiiha toonoviro fitafutuuhi diitofeenevi idudicamaaiqui.

10 Jaamo misico idinocoro tajibauhi #daasumoco mehesafetehicajinoco. Jaanoco uujoho jabajeevetibo imino moonihicahi.

² Eneecata jinoti uco mijibogo: ¿Milliti amihai Moocaani Gaijaco ma-
gaayicinihi? ¿Nacu Moise tajiba onoonoco momoonihicaunoti? ¿Nacu
muguubuhinoco mimiyaaveguehinoti?

³ Milliti jaamo amihai jihovotobadi mejeevahi. ¿Nacu Moocaani Gaija
sefari miticonihininoco, jilli mosefariro mihifutusuji, noomoro mehesicinihi?

⁴ Sicamañobadiro mafatyusudino toonohalliti idaasuno mihicanoco. Tolli
fine icajitino.

⁵ ¿Nacu milliti amihai Moocaani Igaijaco aaciiboro amihaifeenevi
aatyimeratinehejeque moonihicahi? Tajiba onoonoco momoonihicamaño
icatino, muguubunoco mimiyaavuguumaño.

⁶ Miñiro Abraham Moocaanico imiyaavuguumaño diiboco Moocaani
gaayiciuhi.

⁷ Toonoti amihai magaaja, paryi imiyaavogomo miyaano Abraham
iyaachimihai.

⁸ Miñiro Moocaani siicijetiro judiomi iicatimoco imiyaavogofeenedi
agaayiciujinoco aatyimeuboro Abrahamco siicijetiro jibugucuuhi jino
iimino jibogoco Caatinihaamefaño: Difeenedi paryicino jiniije cuumiminaa
imino moonicafeteji, nooboro.

⁹ Jaamaño paryi imiyaavogomo, Abraham imiyaavuguuboma sano imino
moonicafotonicino.

¹⁰ Jaamaño paryi Moise tajiba onoonocoro imiyaavogomo Moocaani afai-
janoguiino icahi. Miñiro Caatinihaame neehi: Paryi tajiba Caatinihaamefaño
onoonoco imino ifutususitimo Moocaani afaijaunoguiino icahi, noonoro
foovono aivo icano.

¹¹ Jaamaño miñihaiñoobaco Moocaani gaayicitihi tajiba onoonoco
omooninoti. Miñiro Caatinihaame neehi: Moocaani agaayicimo,
imiyavogofeenedi icaji, noonoro.

¹² Jaamaño Moise tajiba miyaavogoyomono icatiji. Miñiro noono: Jinehe-
jeque paryi imino omoonimo toonofeenedi icaji, noonoro.

¹³ Jaano toono tajiba faijati Cristo miñihaico taajasucuuhi. Miñiro diibo mo-
halliti faijaguiino minifutuuhi. Miñiro Caatinihaamefaño noono: Afaijacinimo
paryi imohohallivi etetecucafotomo, noonoro.

¹⁴ Jilli icauno Abrahamco imino omooniguunoco Jesucristofeenedi ju-
diomi iicatimo igaayiciqui, bu famooro miyaavogofeenedi Moocaani Igaijaco
aaciguuboco magaayiciqui icano.

Tajiba, Bu Aaciguuno Icano.

¹⁵ Tañahabomi, miyaminaa ifiivi ooviciboro jino amihaiico jibeguehi. Saafi
miyaminaafi onoonoco eheetavoobo toonohallivi imomoco acaatininoco
miñihaiñooba siino toonohallivi cuhubarutatiji, bu buusutatiji icano.

¹⁶ Jaabadi Moocaani Abrahamco, iyaachico icano aacijinoco eetavuuhi.
Miñiro Caatinihaamefaño: Ajashutimoco monoonicibadi, diiyaachimihaiico,
nootino. Miñiro: Diyaachico, noono. Jaabo saafiro diibo Cristo.

¹⁷ Jaanoco jino uujoho neehi: Moocaani Abrahaama ihiimauboro
diiboco aaciguunoco eetavuubo miyanotiro iicaqui. Jaamaño toonobuunati
Moise tajiba cuatrocientos treintadi ficabavabuunati agaseuno, toonoco
finisuvajitirahi Moocaani aciji unuunoco jaaduveechucuutinobadi
moonijitirahi.

¹⁸ Jaano bu Moocaani aaciguuno Moise tajibafeenedi isaaciniruva,
ticovono aaciguuno icajitiruno. Jaarunaa miñiro Abrahamco Moocaani
aciguuhi jilli ticovono.

19 Jaanegui, ¿nacu, collihiicaqui Moise taj#ba icahi? Jilliro imitino mihicanoco igaajasuqui. Jaaruno Abrahamco: Diiyaachi, unuubo asaautinohachutaro Moise taj#ba iicaqui. Jaano taj#baco Moocaani itoomominaafeenedi Moiseque j#buguuhi diibo miyaminaaco ij#bseguequi.

20 Jaanoti saafiro jilli ticovono aaciguunoco aacimaño sififeenedi acitat#bo. Jaabo Moocaani saafiro ihaciguunoco jilli ticovono ac#bo.

Taj#ba Onoono.

21 ¿Nacu jino Moise taj#ba Moocaani aaciguunojaagodi icat#hi, eneejiruno? Cha, icano. M#iro fiivoco ihaciqui taj#baco ihaciruva Moocaani m#noco gaayicijirahi taj#ba onoonoco momooninofeenedi.

22 M#iro Caatinihaamefaño noono: Paryi famooro miyaminaa imiti j#jovoto, noonoro. Jaano tolli icamaño Jesucristoco imiyaavogomo imiyaavogofeenedi Moocaani aaciguunoco gaayiciji.

23 Iticoni jino miyaavogo agaseutisumi taj#ba m#haico iiguiinovi j#jovototi ficuhicauhi, miyaavogoco aacino agaajacafutuutinohachuta.

24 Jaamaño taj#ba, seeme toomominaabadi jeevauhi. Seemeque mihicanicibadi m#haiotoco j#baguehicauno Cristo asaautinohachuta. Jaamo m#hai diiboco mimiyaavogomoco Moocaani igaayiciqui.

25 Jaamaño jisumi Cristoco mimiyaavogono agasecumaño taj#ba m#haico ootomonoguiino mihicacuutihi.

26 M#iro miyaavogofeenedi paryi famooro am#hai Moocaani seemeti mihicahi Cristo Jesuma mihicacumaño.

27 Paryicino famooro am#hai Cristo Jesujaagovi miminifetequi minitacafutuumo diiberi mij#cinahi gaachehuco mohallidi mij#cinibadi.

28 Jaamaño judiomi, griegomi monoono chahacuui, bu j#jovoto, bu j#jovoto iicatimo, bu gaifimi, bu gaigoomi oono icamo. M#iro Cristo Jesujaagodi mihicacumaño paryi famooro saafiro mihicacuui.

29 Jaamo Cristota mihicacumaño Abraham iyaachimihaiti mihicacuui. Jaamo magaayiciji Moocaani aaciguunoco.

4

1 Jaamaño uujoho neehi: M#iro seemene caanimi busumijeque agaayicijiibo seemene iicasumi j#jovoobobadi icaf#hi, paryi toneheje abajaabo icajiruubo.

2 M#ino saatoho tonehejeque ootomomoro imino ficuf#hi caanimi: Jino dinoo, noomoro ohoovicijifucu agasenehachuta.

3 Jaabadi m#hai mihicauhi momiyaavogo seemebadi ujusitinohachuta. Jilli miyaminaa esamaaje onoonoguiino mihicahicauhi.

4 Jaarunaa tufucu agasecuudi Moocaani Illi Cristoco galluui gaigooti ifiivuuboco. Jaabo j#jehall#vi saauhi judiomi taj#baguiino iicaubo.

5 Jilli saaubo m#hai toono taj#baguiino toono j#jovototi mihicamoco itaajasuqui; Jaadi m#haico Moocaani iseemeti igaayiciqui.

6 Jaamo am#hai Moocaani seeme mihicacuunoco igaajasuqui Illifeenedi Igaijaco* am#hai jeeb#faño galluubo. Jaabo Igaijafeneedi menehicahi: Moocaani, #joho Taacaani, noomoro.

7 Jaamaño #joho Moocaani seemenerucu, j#jovono diicacuutihi. Jaabo #joho iseemene idiicamaño ico Moocaani ibusumijeque aaciguunoco aciji Cristofeneedi.

Pablo Jeb# Miyaavogominaajaagovi Icahi.

* 4:6 Griego ij#ri: Illi Gaijaco, noono.

8 Iticoni naha am̃hai Moocaanico magaajaut̃sumi, jihovoto caanimi j̃jovototi mihicauhi.

9 Jaarumo jisumi Moocaanico magaajacuhi. Cha, tolli icat̃no, imiga am̃haico Moocaani agaajacuumo. ¿Coll̃hi jaamo siino doj̃cuṽiro m̃minifetehi toono iniinovano esamaajefaño, bu #daasunofaño icano siino toonoguiinoṽi j̃jovotobadi?

10 Am̃haihiica suufeñt̃imo m̃ficuhicahi siibadi iicafucujeque, bu nih̃ibanoco, bu ifafucuvaaco, bu ficabanoco icano Moise taj̃#ba unuubadĩrehiica.

11 Aivo ñ̃hicuguehi tadyud̃icamaaje am̃haifeeneṽi sicamañ̃ovi ofoomañ̃ovi.

12 Tañ̃ahabomi, am̃haico neehi: Jaamo uubadi m̃minifetehi, uujoho am̃haibadĩ iminifotobadĩro. Am̃hai uco imit̃ino momooñuno icat̃no.

13 Am̃hairyo magaajacuhi iticoni am̃haico taajasuj̃#bogoco iguihuvau-mañ̃o sihigo foot̃#bo am̃haico ij̃#buguunoco.

14 Jaano toono iguihuvauno jilli am̃haico iñisuuno. Jaaruuboco am̃hai uco m̃tĩhisuutih̃i, m̃ij̃#hegueutih̃i icano. Jill̃iro Moocaani toomom̃inaafico, bu Cristo Jesuco icano mihicañicibadĩ uco magaaỹic̃uhi.

15 Tusumi imo imo mihicauno. ¿Cuuca jaano jisumi icahi? Am̃haidit̃i neehi: Sihidĩ jeevat̃no iicauruva am̃hai aall̃#noco tusumi m̃ih̃ic̃umoro uco mahac̃jirahi sihidĩ uco magaj̃#umaño.

16 ¿Nacu jaabo jisumi am̃haim̃inaafit̃i minifutucuuhi, am̃haico miyaanoco onoonohall̃it̃i?

17 Diito Moise taj̃#ba j̃#bogom̃inaa am̃haico imeguehicahi, jilli am̃haico imino imooñiqui icat̃no. Jill̃iro am̃haico m̃h̃aidit̃i sih̃goṽi udugaacunoco imogomo. Jaamo am̃hai diito onoonocoro mihimeguequi.

18 Imijiruno saatoho am̃haico agaj̃#noco mihimogono. Jaarunofaño am̃haima iicasumiro icat̃no uujoho iicabadĩ fahij̃#varo.

19 Taseemegaỹim̃i, siino bu uujoho aiveneri idaasuno icahi am̃haidit̃i, gaigo iseemevaqui aivogo iicañicibadĩ. Jaabo idaasuno icaaboro icaji am̃haifaño Cristo j̃#bogo ujust̃ino, bu diibobadĩ mihicat̃#nohachuta icano.

20 Jaachij̃#iro am̃haima iicacuujirahi, simañ̃odi am̃haima iimaac̃qui. ¿Jaaruubo mill̃i bu am̃haico neejirahi tahi iicat̃#maño?

Sara, Agar Icam̃ifeṽi Ohoovic̃ino.

21 Am̃hai Moise taj̃#baguiino mihicanoco mihimogomo jinooco uco monoo: ¿Nacu am̃hai muguubutih̃i toono taj̃#ba onoonoco?

22 M̃iro Abraham miiseec̃ico seemevauhi noono. Saseeque seemevaubo ij̃jovogo Agar onogoma. Jaanoti saseeque seemevaubo imiyataaba Sara onogoma j̃jovogo iicaut̃igoma.

23 Ij̃jovogo seemene fiivuuh̃i parỹi famoova seeme ifiivonic̃ibadĩro. Jaanoti imiyaago seemene fiivuuh̃i diibofeened̃i Moocaani aac̃iguuno imiyaavequi.

24 Jaano jino jilli diit̃ifeṽi oovic̃icafetehi minoc̃i unuuno. Agar oovic̃icafetehi Sinai onogaj̃#ṽi unuunoco. Tusumiṽi unuuno seeme fiivehi taj̃#ba j̃jovototi iicaqui.

25 Jaago Agar oovic̃icafetehi Arabiari iicagaj̃i Sinaigaj̃#ṽi, bu Jerusale cumi jisumi iicacuumiṽi icano. Jaamaño tuucuumi parỹi judiom̃#ma toono taj̃#baguiino j̃jovototi icahi.

26 Jaanoti niquejefaño iicano Jerusale sajeeb̃#ma iicacuumi. Jaacuumi seeme m̃hai.

27 M̃iro Caat̃iñihaame neehi:

Imo imo diica #joho achiba idiicago, eseemevatigo. Imo imo idiicaneri janaaniviciviro coovadiinamaahicahi #joho seemeva aivoco agaajatiguehiica. M#ro #joho edeevesucafutuugo sihidi diseemema diicaji, aijima iicago janaanivivi, noonoro Moocaani aaciguuno Moise taj#ba janaanivivi sihidi jeevahi, eneejiruno.

²⁸ Tañahabomi, jaamaño m#hai Isaac iicabadi mihicamo. M#hai Moocaani aaciguuno seeme.

²⁹ Jaamaño m#ro Agar achi Ismael onoobo johono jisumi famooseeme ifiivonicibadi fiivuubo. Jaanoti Sara achi Isaac onoobo, Moocaani Gaija Abrahamco unuubadi ifiivuuboco Ismael j#heguehicauhi. Jaabadiro bu jisumi Ismael yoto j#heguehi Isaac yotoco.

³⁰ ¿Nacu mill# Caatin#haame neehi? M#ro noono: Buh# gallu dij#jovogoco illima. M#ro ij#jovogo seemene ibusumijeque gaay#icit#hi sano imiyaago seemenema, noono.

³¹ Tañahabomi, jaamaño m#hai ij#jovogo seemebadi mihicat#hi. Imiyaago seemebadiro mihicahi.

5

Sefano Mihica Mataajacuunofaño.

¹ M#ro m#haico Cristo taajasuhinicuuhi sajeeb# mihicacuqui. Jaanegui toonofaño sefano mihica. Jaamoro siino taj#baguiino j#jovototi miminifutucuudino.

² Uujoho Pablo jino am#haico onoonoco muguubu. Siino am#hai meehe quit#ci eetavoguiino miminifotohachiji, Cristo am#haico taajasujit#rahi.

³ Siino bu neehi: Cajaan#hacho am#hai meeheque miquit#ci#bo mataj#bacafetehi pary# Moise taj#ba onoonoco imino momoon#qui.

⁴ Taj#baco imino momoon#maño Moocaani m#haico gaay#iciji, noomoro mehesicinimo. Cristoditi sihigovi miminifutucuuhi, bu Moocaani gaijiti sihigovi miminifutucuuhi icano.

⁵ Jaanoti m#hai Moocaani Gaijafenedi, bu miyaavogofenedi icano mehesicin#hi Moocaani m#haico agaay#icicuunoco.

⁶ Jaamo Cristo Jesufa#odi mihicacumaño m#haidi sihidi jeevacuut#no miq-uit#cinino, bu miquit#ciratino icano. Jaanoti naha miyaano ijadama iicano magaij#moro mimiyaavogono.

⁷ Iticoni am#hai imino mufuuhi. Jaarumoco, ¿m#joho am#haico miyaanoco jeevesusuhi?

⁸ Toono ejeevesusuno am#haico ucuuhuvaubo Moocaaniti asaano icatino.

⁹ Mehesicini, ajashuruno levaduraguiji s#hifaño pary# ad#cifhi.

¹⁰ Uujoho aivoj#boco am#haiditi esicin#hi. Jaamo am#hai siino sima#odi esamaaicuutimo mihicahi. Jaanoti am#haico niji niji omoon#suhicamoco Moocaani #daasuno mooniji, cajaan#hacho icaruuboco.

¹¹ Tañahabomi, m#ro uujoho quit#coro j#buguruva judiomi uco j#hevejit#rahi. Jaanova bu Cristo guj#ve imoho j#bogo diitoco taficugusujit#runo.

¹² Jaamaño oono am#haico quit#ico j#bogomoro efehicamo. ¡Jaanova pary# jisumiro fin#cuujirumo fanuucu!

¹³ Tañahabomi, m#ro am#hai m#hic#cafutuuhi taj#ba mityaguiinoti mataaj-ajqui. Jaarumo: M#hai jisumi mihimogobadi momoon#jirahi, meneedino. Jill#ro fah#govav# mejeec#vocasi magaij#casinofa#odi.

¹⁴ M#ro pary#cin#no taj#ba onoono jinoov# sano ifetehi: Sitaaco gaij# difico agaij#badiro, onoonovi.

¹⁵ Jaanoti amiihai meheeducasimoro muduucasihachiiji, imino mehesicini sanomiro mifinisucasidino.

Moocaani Gaija Aacino.

(Rm 8.5)

¹⁶ Jino amiihaico onono: Moocaani Gaijafenediro mihica. Jaachiiji amiihai ifi iimogonoco momoonijitihii.

¹⁷ Miiro mofi iimogono Moocaani Gaijajaagodi icatihii. Jaabadiro bu Moocaani Gaija mofi iimogonojaagodi icatihii. Jaamaño amiihai mihimugurunoco momoonijitihii.

¹⁸ Jaanoti Moocaani Gaija amiihaico isigohachiiji tajibaguiino mihi-cacuutihii.

¹⁹ Tihitino magaajacinicihii mofi atajibanocoro omoonimo omoonifinoco: Jahisihijedi mogaimi iicatimehejema icamo, idicunehejeque moonimo, fanoova imogocoro,

²⁰ jihovocaanimico iimomoro jeevivomo, gaibanicoro eetavomo, sitaaco jiihegueme, ibacasififimo, cigueeguefifimo, chahanoti sifiratefimo, dugaacufifimo, ijeevadi sitaama dugaavefimo,

²¹ sitaaco iinohallitiro jiihevefimo, sitaaco gaicaaufifimo, guiriicavefifimo, machufifimo jilli icanehejequere moonifimo. Jaanoco jino amiihaico nuucuuhi iticoni eneehincubadi: Paryi jinehejeque omoonihicamo Moocaani aivojifaño feejitihii.

²² Jaanoti naha Moocaani Gaija onoovasuno toono naha gaiji, imo ica, sajeebii ica, jaabici, sitaaco magaijino, imihuse, miyaavogo icano, bu

²³ sicujeebii mihicano, mofi esamaajeheneque miguiinonino icano. Jinehejehallivi chahano tajiba tolli momoonijirahana onono.

²⁴ Jaamaño Cristota iicamo sano diito ifinoma fanoova imitico iimeguehicanehhejeque jeevesucuuhi iguijevecuunobadi.

²⁵ Jino Moocaani Gaijafenedi mihicabadiro bu jaafa miihaico diiboro ticuvusuhi paryi meheetavonehejefaño.

²⁶ Jaaneguiiha moficoro: Aivo mimityahi, noomoro sitaaco fiivusu-cuutimo miicaqui, bu iinohallitiro sitaaco jiihevecuutimo miicaqui icano.

6

Fahigovavi Mahamusucasi.

¹ Tañahabomi, saafi imitifafaño aacotooboco mahatyimesumi amiihai miyaavogofaño imino mihicacumo tolli iicamoco mahamusu siino miyaavogofaño quehecuno miicaqui. Jaamo sicuno amiihai jeebico miminiyumoro momooni. Amiihai ifico gaihuinimoro, tolliro bu amiihai toonofaño mahaquetedino.

² Fahigovavi mahamusucasimoro sifi idaasuno iicanoco mahamusu sifi bocinoma ofooboco mihicanicibadi. Tolliti jaamo imino Cristo tajibaco mihifutusuhi.

³ Jaanoti saatoho: Uujoho aivo sihidi gaajahi, noomoro ifico esicinimo. Tolli iicamo ificoro bañihii.

⁴ Famoovaro amiihai ifiinoco imino magaaja. Jaadi jari imo imo mihica, amiihai ifiditiro sita ifiditiro icatino.

⁵ Miiro famoova ijeevadisahaje iticovoocivi ibocico imiti jaadabadi iicano bocico satyeji.

⁶ Jaaneguiiha amiihaico taajasujibogoco ijibogomo amiihai jibogominaa iicamoco amiihai busumijeti fanoovati mahaci.

⁷ Am̄hai ifico mabañisudino: ¿M̄joho Moocaanico dejecutihi? Paryi miyaminaa abasuno, paryiicino icicafeteji.

⁸ Jaanoti saatoho ifico imo imo omooninocoro abasumoco toono ifiuro diitedi ifinijitino guijeveque noovasuji. Jaanoti Moocaani Gaijaco imo imo omooninoco abasumoco Moocaani Gaija ifinijitino fiivoco onoovasuboro aciji.

⁹ Jaaneguiha suufenitimo iiminoco momooniqui. Jaamo suufenitimo imino momoonihachiji ufucu inoovaco mihiciji.

¹⁰ Jaaneguiha fahigovaro imino momoonijino iicanohachuta famoovaa-coro imino momooniqui, imi janaanici miyaavogofañodi iicamo mona-habomico imino momooniqui.

Afagoono, Niinohiimaa Iicanoco Pablo Inoro Acaatinicuuno.

¹¹ Memeeeci cono noono tyigabaje jino am̄haidi tahuseri caatinihi.

¹² Am̄haico meehe quiticiguiinovi ificuunoco iimeguehicamo moonihicahi, jilli miyaminaa diitoco iimeguequiro, bu jaamoco m̄joho Cristo guijeve imohohalliti j̄hevetimo.

¹³ Jaarumo diito meehe quiticiguiinovi icarumo taj̄ba onoonoco imino moonihicatihi. Jaarumo imeguehicahi am̄hai tolliro am̄hai meeheque miquiticinoco. Jaamoro tonoti ifico quehe quehe imooniqui am̄hai ifi tolli iicanoco agaajacimoro.

¹⁴ Jaanoti naha uujoho jinehejeti tafico quehe quehe omooninoco imogotih, id̄inoro Mohaivoj̄bo Jesucristo imohovi iguijeveuneri imo imo icahi. M̄ro Cristo guijeve imohofeenedi uudi paryi j̄inijeoneheje finihinicuuhi. Jaabadiro bu uudi tooj̄inije imitico iimeguehicauno finihinicuuhi.

¹⁵ Jaamaño Cristo Jesufañodi mihicacuumedi jaaducafutucuutino miq-uiticinin, miquiticinitino icano sabadiro id̄inoro naha ajaaducafotono bo-hono ifima mihicano.

¹⁶ Jaanegui am̄hai sajeeb̄ma, Moocaani idaasugonoma icano mihica. Am̄hai j̄ibadi iicanoco momoonimo, bu paryi famooro miyanotiro Moocaani cuumiminaa mihicamo icano.

¹⁷ Jaaneguiha jisumi imugucuutihi m̄haiñooba uco siino it̄ih̄sunoco. M̄ro jino tahalliri iicano tatyujaavono j̄beguehi uujoho Aivoj̄bo Jesu jeeçivominaafi iicanoco.

¹⁸ Tañahabomi, jaafa paryi am̄haico Mohaivoj̄bo Jesucristo imino moonihi. Fine.

EFESIOS

Efeso Cuumiri Iicamedi Pablo Agalluhaame.

¹ Uujoho Pablo Moocaani iimogobadi Jesucristo minisuminaafiti icahi. Jaabo uujoho jihaameque caatinihi Moocaanita iicamo Jesucristoco imiyaavogomo Efeso cuumiri iicamedi.

² Jaamo amihai magaayici Dios Moocaani, Aivojibo Jesucristo icamisi imino omooninoco, sajeebico aacinoco icano.

Moocaani Cristofeenedi Iiminoco Aacino.

³ Mihimo Dios Moocaanico Mohaivojibo Jesucristo Caanico, mero Cristofeenedi mihaico Moocaani niquejefañoonehejeri imino moonihi.

⁴ Mero mihaico Moocaani Cristofañodi icicuuhi sicijetiro jiniije fiivutinaacaro, aivo imimo mihinivatimo diibo imega miicaqui.

⁵ Igaijifeenedi sicijetiro mihaico ficuubo, Jesucristofañodi mihaico iseemeti igaayiciqui ijeebii unuubadi.

⁶ Jaamaño Moocaanico fahijivaro mihimehicaahi iimihuse ovosihallivi. Jaano iimihuseri mihaico imino omoonimaño agaijibo Illima sano miha mihicaahi.

⁷ Jaamaño ajashutino Moocaani gaiji iicanofeenedi Illi mihaico taajasuhi iguijeveunofeenedi mohimitico ubuusuuboro.

⁸ Jaabo Moocaani mihaico ajashutino igaiji iicanoco ifusuhi fanoovaaco magaaajacui gaajaco aacnofeenedi.

⁹ Jaamaño mihaico gaajasuubo diibo iimogono agaajarautinoco ijeebifañodi eesamaaiuboro iinoro omoonijinoco.

¹⁰ Jaano toono ufucu ficabano ifnijino oovovi ifotodi eetavocafetejino. Jaasumi Moocaani igaijicijiibo Cristo tajibaguiino, paryi fanoovaaco niquejefaño iicanehejeque, paryi jinijehalliri iicanehejeque icano.

¹¹ Jaamo Cristofaño mihicamaño sicijetiro mihaico Moocaani icuboro ficuuhi ufucu diibo aacjinoti magaayiciqui, Moocaani ijeebii iimogobadi fanoovaaco omoonimaño.

¹² Jilli mooniubo miha iticoni Cristoco mimiyaavogomo Moocaanico mihimequi fanoova imihallivi.

¹³ Jaabadiro bu amihai taajasujibogoco muguubuusumi Cristoco mimiyaavuguumo diibojaagovi miminifutucuuhi. Moocaanitaro miicaqui Igaijaco aciji unuubofeenedi Moocaani amihafaño igaaajataco ficucuuhi.

¹⁴ Moocaani Gaija mofifaño iicacumaño ufucu Moocaani mihaico aacinoco magaayiciji ufucu niquejefaño mufuucuudi. Jaabo Moocaanico sihidii ejeevanohallivi mihimequi.

Pablo Miyaavogominaaguiiha Moocaanico Gaajaco Dilluhi.

¹⁵ Jaaneguiiha uujoho, Aivojibo Jesuco amihai mimiyaavogonoti, bu Moocaanita iicamoco magaijnoti icano uguubuuboro

¹⁶ suufenihicatihi amihaihallivi Moocaanico iimoobo, diiboma fahijivaro ihiimaano ticovoocivi,

¹⁷ iimino Moocaanico dilluhicaahi, Mohaivojibo Jesucristo Caanico, amihai gaajaco ihaciqui. Jaamo Moocaani ijibogonoco imino magaaajahi.

¹⁸ Tolliro bu Moocaanico dilluhi amihai esamaajeque foovono iminiyuqui. Jaamo imino magaaajahi toonoco meteemehicanoguiiha amihai ucuuhuvanoco, tolliro bu aivo sihidii iimino busumijeque Moocaani ita iicamoco aacjinoco magaaajahi icano.

¹⁹ Guiraacanino imitya, aivo niqueuebavi ifotoratino. Jaano toono mitya miihai diiboco mimiyaavogomofaño dudicamaaño. Jaano toonyaco Moocaani ifusuuhi sihidi sefano

²⁰ Cristoco guijevafañoti ubuheetesuuboro imiyanaagonovi casihacuubo niquejefaño.

²¹ Fanoo aivoji janaanici, fanootajiba iiji janaanici, fanoomitya janaanici, fanoovaro jiihallivi icano aivoji janaanici icano, jisumi icano janaanici, ufucu iicajino janaanici icano iicaqui.

²² Paryi fanoovaaco Cristoguiinovi ficuubo. Tolliro bu Moocaani iijaminaaguiha Cristoco aciubo diito nigaibadi iicaqui.

²³ Jaanoti miihai Moocaani iijaminaa Cristo ifibadi mihicahi. Jaamo miihai ifiinofaño Cristo gahafehi. Jaabo fanoovaaco eheetavooboro fahigovavi icaabo.

2

Moocaani Gaijiri Mataajano.

¹ Miiro Moocaani Cristofeenedi amiihaico fiivoco acihi amiihai imitifaño muchuumucuurumoco.

² Jaamo jijeonocoro momoonihicauhi niqueje feenesituo aivojiibo iimitino gaija iimogonocoro. Jaabo diibo quehecucusuhicahi Moocaani onoonoco: Jii, nootimo iicahicamoco.

³ Jaabadiro bu paryi miihai iticoni tolliro mihicahicauhi mofi iimogonocoro momoonihicauhi, toono onoobadi meheetavehicaumaño, bu mohesamaaje onoobadiro momoonihicauhi icano. Jaamaño, saato ho iicabadiro, ñihicuno idasuno Moocaani omoonijinofaño mihicauhi.

⁴ Jaarunofaño Moocaani miihaico idaasugono aivo ajashutihi. Jaamaño miihaico sihidi agaijuboro,

⁵ Cristofeenedi miihaico fiivoco aciubo, mohimitifaño muchuumucuurumoco. Jaabo Moocaani imihuseri amiihaico taajasucuuhi.

⁶ Miiro diibo Moocaani miihaico sano Cristo Jesuma buheetesucuuhi. Jaaboro miihaico sano diibo cojivi niquejefaño casihacujiibo.

⁷ Jilli mooniibo ajashutino miihaico agaijinoco ufucu ihifusuqui Cristo Jesufañodi miihaico iimihuseque aacihicanoco.

⁸ Miiro Moocaani gaijiri amiihai mataajacuuhi mimiyaavogonofeenedi. Jaano jino amiihairyo meheetavono icatino. Jilli Moocaani amiihaico aacino.

⁹ Miihairyo siinoco meheetavono jaadaco magaayicino icatino. Jaano jeevari miijoho toonoti ifico quehe quehe eesicinijiruno.

¹⁰ Miiro Moocaani fiivusutamomiihai Cristo Jesufeenedi miihaico fiivusubo iiminoonocoro momooniqui sicijetiro Moocaani eheetavucuunoco imino momooniqui.

Cristofañodi Sajeebi Mihicano.

¹¹ Jaaneguiha mehesafoto iticoni mihicahicaunoco. Amiihai judiomu cuumioto mihicautihi. Jaamaño judiomu gaifico iimeeheque iquiticifimoro ificoro: Miihai miquiticinimo, neefihi. Jaamoro amiihaico iquiticiratimo, neehicahi.

¹² Tusumi naha amiihai Cristoma machahaumaño israelmi cuumiti buhigovi mihicauhi, Moocaani unuuboro aaciguunoco gaajatimo, jiihalliri mihicahicauhi jinehejebaco esicinitimo, Moocaanibama chahamo icano.

¹³ Jaarumo jisumi Cristo Jesuma mihicacumaño iticoni tehesino mihicaurumo fiitino mihicacuuhi Cristo iguijeveubo tiihohofañodi.

¹⁴ Mihiro Cristo sajeebii mihaico omoonibo. Jaabo saacuumiro eetavehi judiomima judiomi iicaticuumico, fagajityigaba iicano diitoco udugaacunoro iminaanisuhicaunoco ifinisucuuboro.

¹⁵ Jaabo Cristo ifiivi finisucuuhi judiomi tajiba eneehicanoco. Jaaboro tuucuumicico saacuumiro eetavucuubo diibofaño iicaqui. Jilli sajeebii icaco eetavuubo.

¹⁶ Tuucuumicico iminaanisuhicaunoco Cristo imohohallivi iguijeveuneri finisucuuhi. Jaaboro tuucuumicico Moocaanima sajeebii ficuubo saacuumiro tuucuumicico eheetavuuboro.

¹⁷ Cristo asauboro famocoro imibogo sajeebiiico aacino jibogoco jibuguuhi, amihai tehesino mihicaurumoco, bu judiomi fiitino iicaurumoco icano.

¹⁸ Jaamaño Cristofeenedi Sagaijariro Moocaanijaagovi mifitivehi judiomi mihicarumo, bu judiomi iicatirumo icano.

¹⁹ Jaamaño amihai jisumi siicumiotobadi mihicacuuthi, icaminaatiro mihicacuuhi, Moocaanita iicamo iicabadiro mihicacuuhi, Moocaani yotorucu.

²⁰ Miyaminaa iijaco imitoohacijehallivi eheetavonicibadi, Moocaani imitoonohallivi amihai ficuuhi iminisuminaa, bu ihiimaaminaa icamo ijibugucuunohallivi. Jaabo Jesucristo tooja imiyahacibadi iicaabo.

²¹ Jaabohallivi momiyaavogo imino ifeequi. Jaamo mihai mimiyaavogomo Moocaani iijabadi mihicahi. Diibediro imino mihicahi Aivojibofaño.

²² Jaabadiro bu amihai Cristoma magataacininofeenedi paryi saatohoma famoomaryo sano magataacini. Jaamo sajaabadiro Moocaani iijaminaati miicaqui. Jaamofaño Moocaani Gaija iicaqui.

3

Pablo Judiomi Iicatimocoro Jibeguehi.

(Col 1.24-27)

¹ Jilliti uujoho Pablo amihai jibeguehi Cristo Jesu jibogoco amihai judiomi mihicatimoco. Jaanohalliti civojafaño icahi.

² Amihairyo magaajacuuhi uco iimihuseri Moocaani amihaguiiha taajasujibogoco atajibahininoco.

³ Jaabo Moocaani agaajarautinoco uco ifusuuboro gaajasuhi toonoti amihaidi jihaamefaño miidino unuucubadi.

⁴ Jaanoco memecidi magaajaji uujoho Cristono agaajarautinoco agajanoco.

⁵ Jino agaajarautinoco sicije cajaatyobaco agaajasuutinoco, jisumi Moocaani Igaijafeenedi gaajasuhi iminisuminaaco, ihiimaaminaaco icano.

⁶ Jino toono agaajarautino: Jesucristo taajasujibogofeenedi judiomi iicatirumo, bu gaayiciji judiomico aacijinoti saafi ifiotoro mihicamaño magaaayiciji Moocaani Cristo Jesufaño aaciguunoco.

⁷ Toono jibegueguiha uujoho icicafutuuhi Moocaani mitya toonoco ticovono uco aacimaño.

⁸ Jaabo uujoho Moocaanita iicamoti aivo famooguiinovi iicaabo janaanici guinovi uujoho icaabo. Jaaruuboco uco acibo judiomi iicatimoco jibeguequi taajasujibogoco aivo ohoovorantino Cristo busumijeti.

⁹ Amihai gaajasuqui Moocaani fanoova fiivusuminaafi esamaajeque sicijetiro iicauno agaajarautinoco.

¹⁰ Jilli icano jaanoco jisumi Moocaanico imiyaavogomofeenedi paryi niquejefaño iicano aivojito, bu tajibaminaa icamo igaaajaqui, paryi Moocaani sihidi agaanoco.

¹¹ Jilli Moocaani mooni uhi sahii jiro eesamaa icuunoco Mohaivo jibo Jesu cristofeenedi.

¹² Jaamaño Cristofañodi iguitimoro Moocaani jaagovi mifiti vehi nucufeguetimo diiboco mimiyaavogonofeenedi.

¹³ Jaaneguiiha amiihaico neehi: Mejeevesudino, jilli uujoho idaasuno amiihaihalliti icarunaaca. Jilli uujoho icano, amiihai miyaamo mihicanoco nuusuhi.

Cristo Miihaico Agaijino.

¹⁴ Jaaneguiiha uujoho Mohaivo jibo Jesucristo Caaniguiinovi memui vehicahi,

¹⁵ diiboti saamo paryi cuumiminaa jini jehalliri icamo, paryi niquejefañi icamo icano.

¹⁶ Jaaneguiiha Moocaanico uujoho amiihaiguiiha dilluhi; iimi busumijeti mityaco, sefaco icano amiihaico ihaci qui Igaijari amiihai jeebifañi,

¹⁷ bu Cristo amiihai jeebifañi iicaqui diiboco mimiyaavogonofeenedi amiihai gaiji sefano Moocaanifañi ibacocoovaqui.

¹⁸ Jaamo famoro miyaavogominaama magaajahi, ajashutino Cristo gaiji iguiraanoco tehesino ofocinino, afaicuvanoco, acaamovonoco icano.

¹⁹ Amiihaico neehi: Jaamo toono Cristo gaijico magaajahi, amiihai ifiinofañi gatyuuci Moocaani igahafequi. Jaarunofañi aivo ufucuro mihifetijitirahi fanoocoro Moocaani gaijico magaajamo.

²⁰ Jaaneguiiha Moocaanico mihimo miihai midillunoco mehesicinino janaanici vi eetavoobo, imitya mofifañi iicanofeenedi.

²¹ Jaaboco mihimo diibo iijaminnaa Cristo Jesufeenedi fahii jivaro ufucuro finitino. Fine.

4

Moocaani Gaijafeneedi Sano Magataacinihi.

¹ Jaaneguiiha jino uujoho, Aivo jibo Cristohalliti civojafañi iicaabo, amiihaico neehi: Iminoro mihica Moocaani amiihaico icicuumo.

² Sicuno amiihai jeebico momooni, imihusene mihica, fanoovaaco fahigovavi majaabicicasi magaijicasimoro mequehecu.

³ Jaamo Moocaani Gaija amiihaico aamusuneri sabadiro mihicahi, sajeebica amiihaico agataacunofañodi.

⁴ Saafiuro, Sagaijaro icano icahi. Jaabadiro oono meteemehicano sanooro iicabadi tooneguiiha Moocaani amiihaico ucuuhuvano.

⁵ Saafiuro Aivo jibo, sanooro miyaavogo, sanooro niti,

⁶ saafiuro Dios Moocaani famoocaaniro iicaabo icano. Jaabo famoohalliviro icahi, famoofañodiro icaabo, fahigova fanoovafañi icaabo icano.

⁷ Jaaboti miihaico iimihuseti acihi Cristo miihaico aaciuno ticovovi.

⁸ Jaamaño Caatinhaamefañi jilli noono: Caamo niquejefañi ufuubo satyuuhi ajashutimo civojaminaaco. Jaaboro miyaminaaco acibo fanoovaaco, noonoro.

⁹ Jaano toono: Caamo niquejefañi fuubo, onono, ¿milli eneejiruno? Miiro jilli eneejiruno: Iticoni niituubo jini je doji bavavi aivo faicuvano

¹⁰ diiboro jini je doji bavavi eeguejeubo, bu caamo niquejefañi fuuhi, iimihifiri paryi fanoovaaco igahafusuqui.

¹¹ Jaabo fanoovaaco famoovaacoro acihi saato hoco aciubo Moocaani minisuminnaa iicajimoco. Jaanoti saato hoco aciubo Moocaani iimaaminaati iicajimoco. Jaanoti saato hoco aciubo taajasujibogoco jibogomoro

efeejimoco. Jaanoti saatohoco aciubo Moocaani iijaminaa toomominaati iicajimoco. Jaanoti saatohoco aciubo jibogominaati iicajimoco icano.

¹² Jilli imibachuubo ita iicamoco, ijeecivominaa idudicamaajeque eheetavejimoco, Cristo ifi ujusibadi diiboco imiyaavogomoco ijusisuqui

¹³ famooro mihifetequi sano miyaavogofaño, bu Moocaani Achi gaajafaño icano. Tolliti imino mujusiji miguirateji Cristo ifidino.

¹⁴ Jaadi seemebadi mihicacuujitihii sibogoguiniidi agaajacuunoco ejeevesunicimobadi, sita iimitimo mihaico abanimoro iimitino jhaijaagovi asatyonoco mimiyaavugucuujitihii.

¹⁵ Jilliro miyaanocoro mihiimaamoro magarijicasi. Jaamo mujusihii Cristo mitya ticovovi, diibo Moocaani iijaminaa Aivojibo inigaibadi iicaabodimo miicaqui.

¹⁶ Jaanoti mihai Cristo ifibadi mihicamoco diibo imino igaiyicisuhii. Tolliro bu paryi mihai imino Moocaani iimogobadi meheetavomoro fahigova mahamusucasihi. Jaaneri paryi Moocaani iijaminaa imino iicamoro ijusiqui gaijima giraatonoro.

Cristofañodi Bohono Ifima Mihicano.

¹⁷ Jaanogui jino amhaico miyaano iicanoco onooboro jibeguehi Mo-haivojibo momofeenedi: Siino mihicacuujirahana Moocaanico agaajatimo iicanicibadi, diito imihifo esamaaje onoobadiro icahicamo.

¹⁸ Jaamoco ihesamaaje civono minifutucuuhii. Jaamo Moocaaniti asaano fiivoma chahahi aivo gaajatimo ucuhufojeebimaño.

¹⁹ Inucufeguema achahacumaño iimitinoono imogocoro ifico acimo. Jaamoro fanoova imitico imo imo moonimo.

²⁰ Jaanoti amhai tolli Cristoti magajahinitihii.

²¹⁻²² Diibofaño miyaano iicabadi, miyaano diiboti muguubuhinihachijii, bu miyaano diiboti magajahinihachijii icano, amhai eedeehifi imitiri utuucicu ifico mejeevesucu imiti abanihicahifico.

²³ Amhai jeebico, esamaajeque icano bohofiti miminiyu

²⁴ bohoboti siino miminifoto Moocaani iimogooboro eheetavobadi. Jaanofeenedi mihifusu miyaano ifico, iticovono ifico, aivo iimino ifico icano.

²⁵ Jaamoro sicamañooco siino mihiimaacuudino. Famoro sitaama miyaanocoro mihiimaa miro famoro mihai saafi ifiotoro.

²⁶ Misifiraturumo janaanici imitico mihicidino, bu amhai icajisucu guenene mificuudino.

²⁷ Toonofañodi ijico amhai ififaño mijihacusudino.

²⁸ Ananivahicaubo siino nanivacuudino. Jilliro dudicamaaje. Jaabo ududicamaajeberere idicinoti ucuujivaachumoco daacihii.

²⁹ Iimitino iimaaco mihiimaadino iiminocoro mihiimaa miyaavogoco ujusisuno iimaaco, jaanoco uguubumoco imino imooniqui.

³⁰ Moocaani Gaijaco mihidaasuvusudino. Diiberi amhaico, Moocaanita miicaqui ihoovoco ificucuumaño amhaico ataajasujifucu iicadi, mihicicafetequi.

³¹ Fanoova jibacasiti buhigovi miminifoto, bu sifiratoti, sitaaco mihibamo mocoovadiivonoti, sitaaco aivonoono monoonoti, fanoova imititi icano buhigovi miminifoto.

³² Tolli icatimoro imino mihica fahigova mihidaasugocasi. Fahigovavi amhai jibacasico mihimibachucasi, amhaico Moocaani Cristofeenedi amhai imitico iimibachucubadi.

5

Jilli Moocaani Seeme Mihicamo Mihicahi.

¹ Miiro amiihai Moocaani seeme agaijimo. Jaamo diibo iicabadiro mihica.

² Gaijima mihica, oono Cristo miihaico agaijiboro mohallivi aacifafutuuboro guijeveubo asico agaicaaumoro Moocaanico ejeecivono imono usuhicaubadi Moocaanidi aivo imino.

³ Jaamaño amiihai Moocaanitaro mihicacumaño ajashuno amiihaifeenevi miguiyicicuudino gaigoomima ica iimaaco, bu siomo imitibaco, bu fanoova imogo imitibaco icano.

⁴ Munuucuudino unucufesuno iimaaco, bu sicamañehejeque, bañiifiranehejeque icano, imino iicamo tolli icatatihii. Jilliro Moocaanico mihimo fanoovahallivi.

⁵ Jaanoti saatofo fanoovaaco iimogomo jihovo caanimico ejeecivefimobadiro jeevahi, saatofo jahisihijedi gaigoomima iicafimo, bu fanoova imitico omoonino icano Cristo Moocaani icamisi aivojifaño, efeejitinoco amiihairyo magajacuui.

⁶ Amiihaico sita bañidino ibañiifiira iimaari, toneheje imitihalliti Moocaani ñihicuneri idasuno mooniji diiboco uguubuhicatimoco.

⁷ Jaaneguiiha amiihai diitojaagodi toonofañodi mihicadino.

⁸ Iticoni naha amiihai cironoguiino mihicabadi mihicahicauhi Moocaanico magajautisumi. Jaarumo jisumi seseehi mihicacuui Aivojiboro Cristoma mihicacumaño. Jaanegui seseehi iicamobadi mihica.

⁹ Miiro seseehigo iicamo imihusehi, miyaanoco iimaamo, bu iticovo ifima icamo icano.

¹⁰ Magaaja cono Aivojiboco imo imo omooninoco.

¹¹ Mihifono ifijaagodi mihicajirahana; cironoguiino iicamo omoonifinoco. Jaanoco jilliro eseseehigoviro miminiyu.

¹² Aivo nucufesuno diito toovono eetavonehejeti mihiimaano.

¹³ Jaaruno paryi fanoovaaco seseene aachicicuuno foovohi icafihii, sese fanoovaaco aatyimesufimaño.

¹⁴ Jaamaño jilli noonoo:

Hijoho Moocaanico uguubutii bo cigarama iicaabobadi idiicaabo, deesicini.

Jaaboro Moocaanico agaajatimo uchuumucuumobadi iicamofeeneti sihigovi diica. Jaadi ico Cristo gaajasuji, noonoro.

¹⁵ Jaaneguiiha imino mehesicini amiihai icaco, agaajatimo iicabadiro mihicadino, agaajamo iicabadiro mihica.

¹⁶ Jifucuje iminootihii. Jaaneguiiha ifafucuvaaco sicamañovi mafatyusudino.

¹⁷ Jaanegui fine jihovotobadi mihicano, magaaja conoco Mohaivojiboro Moocaani iimogonoco.

¹⁸ Guiriicabobaco meheetavedino toono minoco imitasuno. Jilliro Moocaani Gaijari amiihai jeebico magahafusu.

¹⁹ Fahigova imono midillucasi Moocaani masinoco mamasiva paryi amiihai jeebinofañodi, Mohaivojiboco mihimo, masivamoro.

²⁰ Fahiijivaro Moocaanico fanoovahallivi mihimo Mohaivojiboro Jesucristo momofeenedi.

²¹ Fahigovavi sifi guinovii miminifotocasi Moocaanico mobocigomoro.

Jilli Miyaavogominaa Ijaminaama Iicano.

²² Gaigoomi amiihai tajemi iijiguinovii miminifoto Mohaivojiboro iijiguinovii mihicabadi.

²³ Muro aiji mogai aivojibo inigaibadi, oono Cristo Moocaani iijaminaa Aivojibo inigai iicabadi iicaabo. Muro monigai onoobadi meheetavonichi. Jaabo bu Cristo, Moocaani iijaminaa Taajasuminaafi.

²⁴ Jaanegui oono Cristo mityaguino Moocaani iijaminaa iicabadiro, gaigoomi amihai tajem mityaguinov fanoovavi miminifoto.

²⁵ Jaabadiro bu amihai taabamico magaiji oono Cristo Moocaani iijaminaaco agaijiboro diitohallivi ifico aciubo.

²⁶ Jaamaño jilli moonuhi diitoco iimibachuuboro ijeevadi ificuuqui, inifaihuri, itaajasujibegueri icano ifilluuboro,

²⁷ iimino iijaminaati ihimefeenevi ificuuqui, imihinibama ichahaqui, ajashunogay añahiicinimañobama ichahaqui icano, ajashuno tobadi iicanobama chahamo iicaqui, jilli imimo ijeevadi diibedi ificucafetequi.

²⁸ Jaabadi amihai taabamico magaiji amihai ifico magaijibadiro. Mogaico agaijibo ifico gaijhi.

²⁹ Muro cajaatyoba ifico ijheguemeba chahahi. Jilliro amachusumoro imino toomomo. Jaabadiro Cristo moonihi Moocaani iijaminaaco,

³⁰ mihai diibo ifibadi mihicamaño.* toofioto diibo uucu, diibo baci icano, onoonoco.

³¹ Muro Caatinhaamefaño noono: Jilli iicamaño gaifi caanico, seejico icano jeevesuji mogaima sano igataavequi. Jaamisi saafirucuji, noonoro.

³² Jino aivo sihidi ejeevanoco miyaminaa gaajatihica. Jaanoco bu uujoho jibegueji jilli eneejiruno neeji: Jino miyaano gaifi mogaico ataabavasumi iicanicibadi mihica. Jaanoro bu Cristo Moocaani iijaminaaco ataabavaabobadi iicanoti noono.†

³³ Jaaneguiha famooro amihai, amihai taabamico magaiji mino ificoro magaijicibadi, bu jaabadiro gaigoomi amihai tajemico mobocigo icano.

6

¹ Seeme amihai caanimico: Jii, monoo Cristofeenedi jino aivo iimino.

² Jino aivo tajiba aivo iticoniono aacigonoma iicano: Diicaani, diiseeji, icamisico bocigo.

³ Jaabo imino diicahi, bu jaabo gueenene jinijehalliri diicahi icano, noonoro.

⁴ Jaabadiro bu amihai caanimi amihai seemeque misifiratusudino. Jilliro fajinimoro mujusisu jibogomoro Aivojibo Cristoco imiyaaveguequi.

⁵ Jaabadiro bu amihai jeecivominaa, amihai aivojitoco: Jii, monoo jiijehallivi mihicanohachuta, bocigomoro, ñhicugomoro, miyanotiro Cristoco mejeecivomo mihicabadi.

⁶ Imino mejeecivo, diito amihaiico ihifinicsumiro diito imefeenevi imimobadi mihicaquiro icatino. Jilli Cristo jeecivominaabadiro mihica, paryi amihai jeebifañodi imino meheetavo Moocaani iimogobadi.

⁷ Imo imo amihai dudicamaajeque meheetavo, miyaminaaco mihicabadi icatino. Jilli Mohaivojibo Moocaanico mejeecivono iicabadi.

⁸ Amihairyo magaajacuuhi famooro iiminoco meheetavono jaadaco, jaabadiro Aivojiboti magaayicijinoco jiovoto icarumo, bu jiovoto icatirumo icano.

⁹ Jaabadiro bu amihai diito aivojito, tobadiro bu diitoma mihica, diitoco aamigotimo. Mehesafoto diitobadiro bu amihai Aivojibo niquejefañi iicaaboguinovi mihicahi. Jaabo miyaminaaco dugaacutihi.

* **5:30** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Jaamo mihai † **5:32** Griego iijiri ficuumo: Jino aivo sihidi ejeevano agaajaratino. Jino uujoho Cristoditi, Moocaani iijaminaaditi icano, onoonocoro.

Moocaani Moonicasi Gaachehuno.

¹⁰ Tañahabomi, jaaneguiiha quehecuno miminifoto Aivojibofañodi, diibo sefa mityari.

¹¹ Mijicamaaje Moocaani moonicasi gaachehunofaño. Jaamo quehecuno mihicahi iji amiihaico abañijiruneguiiha.

¹² Miïro ihuucuma, itijohoma icano, miyaminaama mahamocasitihî, imiti gajami mityama momoonicasihi, caamo jisituo gajama, icivo jiinije aivojitoma, jisumi jiijehallivî atajibamoma icano.

¹³ Jaaneguiiha mijicamaaje paryî Moocaani moonicasi gaachehunoco. Jaamo majaabicîhi iimitifucu iicasumi. Jaamo toono afatyoodi quehecuno mihicahi.

¹⁴ Amiihaifeeneebetî miyaanoco misiyaavo niivigai meeheque mihicanicibadi, miya iijîri amiihai feeyijeque mafabaacu amocasimînaafi kuhufeneri ifeeyijehallidî ijicafetefibadi,

¹⁵ mihimibaivomo mijibeguehi sajeebîco aacino jibogoco amocasimînaafi iimibaivoobo itihaijaaque ijicafotonicibadi.

¹⁶ Aivo fanoohallivîro miyaavogoma mihica. Jaamo toono ticovo mafataniivehi iji inisunoti oono amocasimînaa ijagabamaaje bujeque ihusevari cijigaima icaneri diitoco itihibunoco ijagabamaaiqui asatyonîcibadi.

¹⁷ Taajasuco amiihai nigaihallivî majavuuvo amocasimînaafi jigaiño nijegaco ajavuvonicibadi. Jaamoro Moocaani iijîco magaayicî aamigabadi iicanoco Moocaani Gaija amiihaico aacîno.

¹⁸ Paryî jinooco meheetavo Moocaanima iimaamoro suufenitimo midillu Moocaanico Igaijafenedi. Jaamo paryî jinooco momoonihî mehesicîni. Jaamo niinovatotimo mihicahi. Moocaanima mihiimaa famoro miyaavogomînaahallivî.

¹⁹ Tahallivî bu tolliro Moocaanima mihiimaa uco Moocaani iimaahijîco ihaciqui, ihiimaasumi quehecuno iimaaboro gaajasuqui agaajaratîno taajasujibogoco.

²⁰ Miïro uco Moocaani tobogoguiiha agalluubo tobogohallitî civojamînaafitî jino icahi. Jaanegui Moocaanima tahallivî mihiimaa quehecuno jibogoco jibeguequi.

Niino Iimaa.

²¹ Magaijîbo monahabo Tiquico onoobo Mohaivojîbo dudîcamaaje amusumînaafi amiihaico uuditî paryî imino jibegueji, bu jisumi eetavonehejetî icano.

²² Tooneguiiha diiboco amiihaijaago galluuhî, amiihaico, jillî miihai mihicahi, ineequi. Jaamo toonofenedî mequehecutehî.

²³ Jaafa Moocaani, Mohaivojîbo Jesucristo icamîsi monahabomîco acîhi sajeebî icaco, gajîco miyaavogoma.

²⁴ Bu jaafa Moocaani imino moonihî paryî famoro Mohaivojîbo Jesucristoco agaijimoco, millî iicajitîno gajîri.

FILIPENSES

Filipominaadi Acaatinuhaame Civojafañoti Pablo Jihaameque Caatinuhi.

¹ Uujoho Pablo, Timoteo icano Jesucristo jeevominatisi jihaameque macaatinhi paryi monahabomiguiha, bu tolliro Moocaani iija aivojitedi, bu tolliro diito nahabominanaa diaconomi onoomedi icano. Filipo cuumiri iicamo Moocaanita Jesucristofañodi iicamedi.

² Moocaani Mohaivojibbo Jesucristo icamisi iimihuse, isajeebhi icanoma mihica.

Pablo Moocaanima Iimaahi Miyaavogominaahallivi.

³ Amihaiditi fahijivaro eesafutusumi Moocaanico imehichi amihaihallivi.

⁴ Moocaanima fahijivaro ihiimaasumi imo imo paryi amihaihallivi diluhichi.

⁵ Miho amihaima sano miyaavogofaño mihicamoro mijibeguehi miticoniunoti jisumihachuta.

⁶ Uujoho imino gaajahi, Moocaani amihai jeebhi faño iimihijico ificuunoco. Jaabo suufenitibbo eetavejiibo imino ujusisunohachuta Jesucristo siino jiihallivi asaadi.

⁷ Imino aivo jilli uujoho amihaiditi eesamaaiño, amihaiico agaijimaño, bu tolliro tajaagoti uco Moocaani imino omooninoma mihicamaño. Jaamaño uujoho civojafaño icarunaaca, bu aivojito imega uco asatyurunofaño jilli diitoco jibegueji taajasujibogoco, bu miyaano iicanoco neeji.

⁸ Moocaani gaajahi amihaiico uujoho paryi sihiditi agaijinoco Jesucristo gaijiri.

⁹ Moocaanico amihaihallivi dilluhichi amihai gaijiti sihiditi iguiratequi sihiditi gaajama mihicamoro paryi Moocaani agaijibadi sitaaco magariqui.

¹⁰ Jaamo magaajahi aivo iiminoco mihicinoco. Jaamo mihinivatino ifima mihichi. Jaadi Cristo asaasumi iimitino amihaihallivi chahaji.

¹¹ Jaachijiti Jesucristo amihai ifinoco imino eetaveji. Jaamo iiminoonocoro miguiratusuhi Moocaani sihiditi ejeevaaboco magaajasuqui, mihimequi icano.

Pablo Neehi: Jijehalliri Icanohachuta Cristo Imogonocoro Moonihi, Noobo.

¹² Tañahabomi, imeguehi magaajanoco uuma jilli iicanofañodi janaanici taajasujibogo jibogocafotonoco.

¹³ Jaamaño toomominaa paryi tuucuumi aivojibbo ijaco eteemehicamo, bu sitahaje icamo gaajacuhi Cristoti jibeguehicanohalliti uco icivojaaninoco.

¹⁴ Civojafaño iicaruubo imo imo iicanoco tañahabomi aatyimemere quehecutehi Moocaani jibogoco Aivojibofeenedi iguihitimo jibeguequi.

¹⁵⁻¹⁶ Jaanoti saatoho Cristoti jibeguehichi uco jibhevemere uuma ihibacasimaño. Jaamo Cristoti jibeguehichi jilli imiyaavogomoro icatino. Jilli ifurumo civojafaño iicaaboco uco janaanici idaasuno imoonisuqui. Jaanoti saatoho miyanotiro jibeguehichi.

¹⁷ Jaamo uco agaijimoro imino moonihichi, gaajamo uujoho taajasujibogohalliti jineeri iicanoco.

¹⁸ Jaaruno uudi milli icatino. Tolliti icarunaaca saatoho miyanotiro jibeguehichi. Jaanoti saatoho jilli miyaavogotirumo jibeguehichi. Paryi jaaruno uudi imino Cristoditi jibogono. Jaano uco imo imo moonihi, imi janaanici imo imo icaqui.

¹⁹ Uuro gaajahi paryi tolli fanoova icarunofañoti civojafañoti ihiinejinoco amihai tahallivi Moocaanima mihiimaahicanofeenedi, bu Jesucristo Gaija uco aamusunofeenedi icano.

²⁰ Uujoho sihidi iimogooboro esamaahicahi nucufeguetiibo icaqui, iguitiibo jibeguequi jisumi, fahijiva iicahicabadiro janaanici Cristo sihidi ejeevanoco fahijivaro uuvi ihifuvusuqui uujoho iicaabovi, bu iguijevecuudi icano.

²¹ Uujoho jiijehalliri iicanohachuta Cristo iimogonocoro moonihi. Jaabadiro bu iguijevedi janaanici iiminoco gaayiciji.

²² Jaanegui guijevetiibo icaruva Aivojibo Jesuguiiha dudicamaajirahi. Jaamaño gaajatihi conooco uujoho iimogonoco.

²³ Uudi tihino toonociti conocohacho iimogono. Saanaagoobo imeguehicaahi iguijevenegue Cristoma icacuuqui toono aivo uudi iimino.

²⁴ Jaanoti saanaagoobo imeguehicaahi iicanoco toono amihaguiiha iimi-maño.

²⁵ Jaabo jinooco iimogonoco imino agaajacumaño, gaajahi jiijehallivi amihaima guenenene iicajinoco amihai amusuqui. Jaamo janaanici mefehehi, bu jaamo janaanici imo imo mihicahi amihai miyaavogofaño.

²⁶ Jiliti amihaima uujoho guenenene icaji imo imo miicaqui Cristo Jesu-fañodi.

²⁷ Jaanegui amihai ifico imino momooni Cristo Jesu jibogo onoobadiro miicaqui. Jaaneguiiha amihai meeciturunaaca, bu tolliro amihaiti tehesino icarunaaca sabadiro imeguehi amihai quehecuno sahigoviro mihicanoco. Bu tolliro imeguehi amihai miyaavogo taajasujibogofañoti asaanohallivi quehecuno mihicano jibogoco uguubunoco.

²⁸ Amihai amihai minaa omooninoti mihiguetedino. Toono diito omooninoti foovono magaajajirahi diito ifinijihigo efeejinoco. Jaabadiro bu diito amihai amihai omooninoti foovono ifusumo amihai mataajacuudimoco. Jino amihai mataajacuuno Moocaaniti asaano.

²⁹ Miuro Cristo amihai acihi diiboco mimiyaavogonocoro icatino, tolliro bu amihai diibohalliti sita idaasuno omooninoco.

³⁰ Amihai, bu uujoho icano sabadiro idaasunofaño miicaqui. Amihairyo mahatyimehinicuuhi toonohallivi equehecucafetehinoco. Jisumi bu jaamo uuditi muguubuhicaahi toonohalliti quehecuno iicaaboro iicanoco.

2

Cristo Imogobadi Ifico Iguinonisuno, Bu Sihidi Ejeevasuno Icano.

¹ Jaanegui Cristo amihai equehecususuhachiji, diibo gaiji amihai ajacusuhachiji, diibo Gaija amihaima iicahachiji, gaijico, idaasugoco icano magaajahachiji,

² uco sihidi imo imo miminiyu famooro sabadiro mihicanofeenedi, gaijifaño sahigo mihicanofeenedi, bu sagajafeenedi, bu sabadiro momoonofeenedi icano.

³ Amihaguiiharo momoonidino, bu quehe quehe amihai ifico mehesicinimoro momoonidino. Jilli sicuno amihai jebico miminiyumoro momooni. Amihaiti famooro amihai janaanivi diitoco mejeevasu.

⁴ Paryi amihai imino mihicajinocoro miguiinedino, sita imino iicajinocoro miguiino.

⁵ Amihai ifaño mificu, Cristo Jesu esamaaje iicaubadi iicanoco.

⁶ Miuro diibo Moocaani ifiima icauruubo Moocaanibadi iicanoco gaijutibo

⁷ uufocovi ficuubo iino iicaurunoco. Jaaboro jeevovominaafi ifibadiro ifico miniiyuuhi ifivovaunofeenedi.

8 Jaabo miyaminaafi ifibadi iicauboro ifico guinovɪ miniiyuubo eje-naautimaño guijevafaño fuubo. Jaamaño guijeve imohobujehallivɪ gui-jeveubo.

9 Jaamaño Moocaani diiboco aciuhi janaanici allinoocivɪ bocico, bu fanoohallinoocivɪ sihidi ejeevano momoco aciubo icano.

10 Jaamo ufucu Jesu momoco muguubumoro mememu#vequi pary#cino niquejefaño iicamo, jiinjehalliri iicamo, bu jiinjeguino iicamo icano.

11 Jaamo famoro Jesuco magaaamoro: Jesucristo Mohaivoj#bo, meneequi, Dios Moocaani obocicafetejineguiiha.*

Cristota Jiinjehallivɪ Aachicinobadi Iicamo.

12 Jaaneguiiha agaijimo tañahabomi, am#haima iicasumi uco: Jii, me-nehicabadiro jisumi uco: Jii, monoo tehesino icaruuboco. Am#haico ataajasunofaño mududicamaaje. Am#hai jeeb#co s#cuno miminiyumoro iñihicunoguiinoro mihica.

13 Mi#ro Moocaani am#haico acihicahi iimineheje imogoco. Jaaboro am#haico amusuhicaabo meheetavequi diibo jeeb# iimogobadi.

14 Pary# fanoovaaco imino meheetavo gaiquirari canifobamaaitimo, bu jenaautimo icano.

15 Am#haivɪ m#haiñooba am#hai imitico aty#mejitihɪ. Jilliro iimitino jihovotobadi iicano miyaminaafeenevɪ Moocaani seemetiro mihica. Am#hai diitofeenevɪ imino mihicaneri mahachicini, meeciri icivono jiinjehallivɪ aachicinibadi.

16 Fiivo j#bogoco masatyonofeenedi tolliro uujoho Cristo asaasumi imo imo icaji am#haiti, sicamañovɪ ij#beguehicañomaño, bu sicamañovɪ tadyudicamaaje ofootimaño icano.

17 Bu tafico guijen#sujirahi am#hai miyaavogofeenedi Moocaanico mejeecivonoco ifutusujirahi. Jaaneri uujoho imono icahi. Jaanoco pary# am#haima uujoho dugaacuhi.

18 Am#hai bu tolliro imo imo mihica. Jaamoro uujoho imo imo iicanofañodi mihica.

Timoteo, Epafrodito Icamisico Pablo Agalluuno.

19 Aivoj#bo Jesu iimogohachiji Timoteoco goovano galluji am#haico imeecitequi. Jaabo am#haiditi uhuumiibo uco ij#bogonoco uguubuuboro imo imo icaqui.

20 Uma chahamo saatoho uujoho eesamaabadi eesamaaimo, bu chahamo saatoho miyanotiro am#hai imino mihicajinoco aivo iimogomo.

21 Famoro imeguehicañahi ificoro imino omooninoco. Jaamo imogotimo Cristo Jesuguiiha imino omooninoco.

22 Jaanoti am#hairyo magaaacuhi Timoteo iimihuseque #fusuhicanoco, jaabo caanico illi aamusunicibadi uco amusuhicaabo taajasuj#bogoco ij#beguehicaaboco.

23 Jaaneguiiha millihacho uco omoonijinoco agaajacudi diiboco am#haijaago galluui am#haico imeecitequi.

24 Jaabadiro bu Aivoj#bo Jesufeneedi esicinhi uujoho bu am#haico goovano emeecitejinoco.

25 Tolliro bu aivo uudi imino monahabo Epafrodito onooboco am#haijaago agalluuno, tadyudicamaajeque, taj#bogoco icano uco anahabonihicaaboco am#hairyo uco ihamusuqui magalluuhin#boco.

* 2:11 (Apocalipsis 5.13-14)

²⁶ Jaabo imogoobo amihaico aatyimeneque guiraano idaasuvehinibo diibo iguihuvaunoco amihai muguubuhinnoti.

²⁷ Miyaano guihuvahinibo guijevehinicurubo. Jaaruuboco Moocaani idaasuguehinahi, diibocoro icahinitino, tollirehini bu uco. Jino idaasuno iicano diibo iguijevehinineri janaanici idaasuno iicajiruneguiha.

²⁸ Jaaneguiha imeguehi diiboco agalluunoco. Jaamo siino diiboco maatyimemere imo imo mihicahi, toonoti uujoho sihidi idaasuno icatibo icaqui.

²⁹ Jaanegui imo imo diiboco magaayici Aivojiboco mimiyaavogonofeenedi monahabo iicamaño. Jaanegui fahijivaro mobocigusuhica diibobadi icamehejeque.

³⁰ Jaabo Cristoco ejeecivonofaño di iguijeveruubo miyaminaa agaicaaujirunoti iiguitimaño uco amusuubo amihai uco mahamusujitirunoti.

3

Miyaano Iticovono Ica.

¹ Jaaneguiha tañahabomi Mohaivojiboco mimiyaavogomo, imo imo mihica. Jaamaño uudi gaiquiveechutino sano ivicoro amihaidi acaatinino amihaico imino ificuuqui.

² Mehesicini jicumibadi iicamoti, iimitinocoro omoonhicamo iimeehequere iquitihicamo judiomiditi.

³ Jaanoti mihai miyanotiro mojeebifañodi Moocaanico mejeecivehicamo. Jaamaño imo imo mihicahi Cristo Jesuta mihicamaño. Jaamaño moficoro macahacisujitirahi.

⁴ Uujoho naa tafico acahacisujiruubo, mihaiñooba tajanaanici tonehejeque eetavejirumo chahahi.

⁵ Miño uco judiomiooboco tameeheque quiticimo ifiivuunoti sahuse juugahuseti mifucuci, safucu idino icauboco. Miño uujoho israelmoooboo, Benjamin cuumiooboo. Uujoho ifiivuunotiro hebreomiooboo, hebreomiotisi seemene. Jaabo uujoho fariseo. Jaamaño judiomitajibaco imo miyaavuguuhi.

⁶ Jaanohalliti iicaaboro Jesujaagodi iicamoco idaasuno moonhicauhi, tajiba onoobadi imino icahicaumaño. Jaamaño mihaiñooba uuti milli nehicautih.

⁷ Jaano jino uudi iticoni sihidi aivo miyaano icahicauruno jisumi uudi sihidi jeevacutitahi Cristomaryo icacuuqui.

⁸ Jaamaño paryicino fanoovaaco jeevesucuhi, toono janaanici iicanoco Cristo Jesu Tahaivojiboco agaajacumaño. Cristoguiinodi paryi fanoovaaco jeevesucunoco jhovanobadi esicinicuuhi Cristoco agaayiciboro diibomaryo icacuuqui.

⁹ Moise tajibanofañodi iticovono ifiima icacutibo icaqui. Jilli Moocaani uco igaayiciqui Cristoco imiyaavogonofeenedi. Miño Moocaani imiyaavogomoco gaayicahi.

¹⁰ Uujoho imeguehi Cristoco agaajanoco, bu diibo ubuheeteuno mityama icaqui, tolliro bu diibo idaasuno iicaubadi icaqui, bu diibo iguitiboro iguijeveubadi guijevequi,

¹¹ diibo guijevafañoti siino ubuheeteubadi buheetequi icano.

Niquejefaño Efejimo Jilli Jisumi Icahi.

¹² Paryi tonehejevi ifutucuuhi, bu aivo imicuuhi onoonoco imogotitahi. Jilli gamicinihi ofoobo toonovi ifetequi Cristo Jesu iticoni uco icumaño.

¹³ Tañahabomi: Uujoho toonovi imino ifutucuuhi, nootihi. Dojicuvi imini-fotonoco iimogoti#boro sefaquifetehi tahimega iicanovi #fetequi,

¹⁴ nijequevi #fetequi sefano moonihi ijaadaco gaayiciqui. Tooneguiiha Moocaani m#haico niquejefaño cuuhuvahi Cristo Jesufañodi.

¹⁵ Paryi famooro imino mimiyaavugucuumo sabadiro mehesicini#cuuhi. Jaanoti siibadiro mehesicini#hachiji, Moocaani am#haico tolliro gaajasuji.

¹⁶ Jaanoti oono mihifutucuunofaño masi# sabadiro quehecuno mihicacu-
uqui.

¹⁷ Tañahabomi, jino uujoho iicabadiro mihica. Jaamo maatyimemere mag-
aaja, ¿naa m#joho imino am#haico monoobadi icahi?

¹⁸ Fahijivaro am#haico neehicacuuhi. Jaarunoco bu siino jino neehi
taaboro. Ajashutimo icahi Cristo imohohallivi iguijeveubo j#bogoco
j#heguemere iicamo. Jaamo ufucu finiji.

¹⁹ Jaamo Moocaanico caanivahicatih. Jilli ifi iimogonocoro moonhicamo.
Unucufeguejirunoco nucufeguetimoro: Aivo sihidi mimityahi, noomo. Jilli
jiinijehallionocoro esamaaimo icano.

²⁰ Jaanoti naha m#hai niqueje cuumiminaa, tahigoti Motaajasuminaafi
Aivoj#bo Jesucristo asaajiiboco meteemehicahi.

²¹ Diibo m#haico mohimiti ifinijino ifico iimino ifiti miniiyuji. Jaabo diibo
ifi ovos#badi icaqui, imityari tolli moonijiibo paryi jiinijeque iguiinonijino
mityari.

4

Aivoj#bofaño Imo Imo Mihica.

¹ Jaaneguiiha agaijimo tañahabomi, am#haico sihidi aivo
aatyimeguehicamo, am#hai tahimohica, tadyudicamaaje jaada mihicamo,
agaijimo quehecuno Aivoj#bofaño mihica.

² Evodia onoogo, Sintique onoogo icamifeque neehi: Sabadiro miminifoto
Aivoj#bofañodi.

³ Bu #joho tadyudicamaaje nahabonim#naafico neehi: Diitifeque daamusu.
M#ro diitife sihidi jenauno dudicamaaiuhi uuma, taajasuj#bogoco
ij#buguuboma, tolliro Clemente onooboma, bu saatoho sano uuma
ududicamaaiumoma icano. Jaamo momono niquejefaño fiivohaamefaño
caatinicini#cuuhi.

⁴ Jaaneguiiha Aivoj#bofaño imo imo mihica. Siino bu neehi: Imono mihica,

⁵ famoovaro am#hai imihuseque igaaajiqui. Jaanegui mehesicini, Mo-
haivoj#bo fiiticuuhi.

⁶ Fanoovati #daasuvotimoro toonohallivi Moocaanima mihiimaa. Diibo-
coro midillu. Jaamoro toonohallivi diiboco mihimo.

⁷ Jaachiji am#haico Moocaani isajeeb#co aciji, miyaminaafi eesicini
janaanicivi afatyocininoco. Jaano am#hai jeeb#co, bu am#hai esamaajeque
icano imino teemeji Cristo Jesufañodi.

Iiminocoro Mehesamaaje.

⁸ Niinoono jino ij#bogono: Tañahabomi, paryi miyaano iicanocoro
mehesamaaje: Pary#cino m#noco obocigusunehejeque, pary#cino
#ticovonehejeque, #dicutinehejeque, aivo oovos#nehejeque, m#noditi
imino unuusunehejeque, pary#cino iiminehejequere mehesamaaje m#noco
acahacisusunehejequere icano.

⁹ Am#haico ij#beguehicanoco momooni #fusuhicanoco, uujoho
eheetavonoco, mahatyimehicano muguubuhicanoco icano. Tolli
moomonihachiji Moocaani sajeeb#co aac#bo am#haima icaji.

Filipominaa Pabloco AACino.

¹⁰ Jaanegui Aivojibofañodi imo imo icahi uco siino mehesafeteneguiha: Uco majabajeevecuuhi, uujoho nootihí. Gaajacuuhi uco mahamusujiruno nihibamima machahanoco.

¹¹ Ucuujivaachumaño, nootihí. Uuma iicadinomaryo imo imo iicanoco jeevamaaicuuhi.

¹² Gaajacuuhi idaasuno iicajirunoco, bu sihidí sinehejema iicajirunoco icano. Jeevamaaicuuhi fanoovaví iicanoco utuvanoví, bu ajebaco ajaabicinoví, sihidí iicanoví, achahanoví icano.

¹³ Fanoovaví jeevamaaicuuhi Cristo uco mityaco aacimaño.

¹⁴ Jaarunofaño amíhai uco imino momoonihí tahídaasufaño mihicamaño.

¹⁵ Míiro amíhai Filipo cuumiminaa magaajacuuhi taajasujibogoco ijíbuguubo iticoniunoco. Jaabo Macedoniatí ufuusumi idímoro amíhai Filiporí iicaja Moocaani iijamínaa tajaa magalluuhi uco mahamusuno nihibamíco tafeenedí Moocaani amíhaico aamusunoco magaayícino jaada.

¹⁶ Míiro uujoho Tesalonicarirehiica icaunaaca amíhai tajaa nihibamíco magalluhicauhi;

¹⁷ uuro gaayíciqui icatino, tollíro bu amíhai ufucu toono jaadaco Moocaanítí magaayíciqui.

¹⁸ Jaanotí uujoho iimogono janaaníciví gaayícicuuhi. Epafroditoma tajaa magalluuno uudi imino ifutucuuhi. Jaano uudi Moocaanico ejeecivobadí jeevano. Míiro síicijemínaa Moocaanico afacíninerí ejeecivuunoco Moocaani imo imo gaayícíuhi. Jaabadí uco mejeecivonoco Moocaani imo imo gaayícíhi.

¹⁹ Jaanegui amíhai Cristo Jesuco imiyaavogomoco Moocaani jaafa acíhi paryí mucuujivaachudinoco, diiboma niquejefaño fanoo ajashutino iicamaño.

²⁰ Jaanegui Moocaanico mihimo fahíjivaró. Fine.

Niino Fitacu.

²¹ Jesucristofeenedí tajíco paryí famoocoro mahací Moocaanita iicamoco. Paryí monahabomí uuma iicamo amíhaijaago iijíco galluuhi.

²² Tollíro bu iijíco galluumo famooro jimañerí Moocaanita iicamo, bu tollíro imi janaaníci Roma aivojibó Cesar onooó iijamínaa amíhaijaago iijíco galluuhi.

²³ Jaafa amíhaico Mohaivojibó Jesucristo imino moonihí.

COLOSENSES

Colosa Jiinjeri Iicamedi Pablo Acaatinuhaame. Pablo Caatinuhi Colosa Cuumiri Iicaja Moocaani Iijaminaadi.

¹ Uujoho Pablo Moocaani jeebii iimogobadi Cristo Jesu minisuminaafi, diibo agalluubo eneejiruno. Sano monahabo Timoteoma

² jiihaameque macaatinhi Colosa cuumiri iicamo Cristoco imiyaavogomo Moocaanita iicamedi. Jaafa Dios Moocaani amiihaico imino omooniboro isajeebiiico achi.

Pablo Moocaanima Iimaahi Miyaavogominaahallivi.

³ Fahiijivaro Moocaanico Mohaivojii bo Jesucristo Caanico mihimehicali diiboma amiihallivi mihiimaamoro.

⁴ Miihai amiihaiti muguubuhi Cristo Jesuco mimiyaavogonoco, tolliro bu paryi Moocaanita iicamoco magaijii notii icano.

⁵ Jilli amiihai momoonihicali, amiihaidi niquejefaaño ificuucinococo mo-toomoro. Jaamo amiihai toono eesicinoma mihicali taajasujii bogoco muguubuunofaaño.

⁶ Tobogocoro amiihaico ijii buguubogo jino guiraatobogoro ofoobogo fanoojiinjirero guiraatobogoro feehi, oono amiihai Moocaani gaijiti amiihaifeenevi ihiimaanococo muguubuuno iicaubadiro. Jaanoco amiihai magaajauhi toono gaiji miyaano iicaunoco.

⁷ Jaano toonoco amiihaico magaijii bo monahabo Epafra onoobo jii buguuhi. Diibo miihaima ududicamaaiubo. Jaaboma miihai mihicali Cristoco jeevesutii bo ejeeciivehicaaboma.

⁸ Diibo miihaico jii beguehi amiihaiditi, bu amiihai Moocaani Gaija aamusunofeenedi magaijii casinoditi icano.

⁹ Jaamaaño miihai toonoco amiihaiditi muguubuhinii notii ro suufenitimo Moocaanima mihiimaahicali amiihallivi, dilluumoro amiihaico Moocaani igaaajasuqui imino iimogonoco. Jaaboro amiihaico fanoovaaco igaaajasuqui, bu fanooheedene Moocaaniti asaanoco igaaajasuqui icano.

¹⁰ Tolliro bu midilluhicali jaamo imino mihicali Aivojii bota iicamo iicanicibadi fahiijivaro momooni diiboco imo imo omooninoco fanoova imico sihidi eetavomoro. Jaamo imino Moocaanico magaajahi.

¹¹ Tolliro bu midilluhicali amiihaico sefano imooni qui ihovosi mityari. Jaamo imo imo fanoova icarunoco majaabicahi.

¹² Jaamoro Moocaanico mihimo miihaico iimibachuuboro ufucu ita iicamoco foovohi aacii notii niquejefaaño magaayicijinohallivi.

¹³ Jaabo Moocaani miihaico taajasucuuhi icivono mityati. Jaaboro miihaico agaijii bo Illi aivojifaaño ficuucuubo.

¹⁴ Diibo miihaico taajasuhinicuuhi mohallivi iguijeveunofaañodi mohimitico ubuusuuboro.

*Moocaanima Sajeebii Mihicacuuhi Cristo Iguijeveunofeenedi.
(Jn 1.3; Heb 1.2)*

¹⁵ Moocaani otoovoobo foovono saauhi jii jehallivi Illi ifiri. Jaabo diibo sahiijitii ro iicacuubo, fanoova chahaunaacaro iicacuubo.

¹⁶ Diibofoenedi Moocaani paryi fanoovaaco eetavuuhi niquejefaaño iicanehejeque, jiiinjehalliri iicanehejeque icano; iifuvusunehejeque,

bu #fuvusutinehejeque icano. Tolliro bu paryi aivojinoco, paryi guinonehejeque, bu paryi tajibanehejeque, paryi gaijano mityanehejeque icano, paryi diibofeenedi eheetavocafutuuno diibeguiharo.

¹⁷ Cristo fanoohimegaviro icacuhi. Jaabofeenedi paryi fanoova sahigo imino icahi.

¹⁸ Jaabadiro buunaji mihai Moocaani iijaminaa mihicamo. Jaanoti Cristo Moocaani iijaminaa Aivojibo inigaibadi iicaabo. Jaabo sefari mihai mihicahi. Jaabo aivo iticoni guijevafañoti buheeteuhi fanoova mityahallivi diibo iicaqui.

¹⁹ Miuro Dios Moocaani Jaabo achi Jesucristo tolliro bu Dios. Jaaneri Moocaani imo imo icahi iimogobadi iicamaño.

²⁰ Tolliro bu Moocaani imuguuhi Cristofañodi paryicino fanoovaaco sajeebii ificuunoco, paryicino jiiinjehalliri iicanehejeque, bu paryicino niquejefaño iicanehejeque icano. Paryicino sajeebii fanoovaaco Cristo imohovi itijoho ucuunofañodi ificucuboro.

²¹ Iticoni naha amihai, amihai jeebifañodi Moocaaniminaati mihicauhi, iiminotinoco momoonihicaumaño. Jaarumoco jisumi Moocaani ifimaryo sajeebii ficucuhi,

²² Cristo idaasuno ifiri iguijeveunofeenedi. Jilli moonubo diiboco amihaiico diibo imefeenevi ihifusuqui iimibachuuboro mihinivatimoco, imitibama chahamoco icano.

²³ Jaaneguiiha quehecuno mihica miyaavogofaño faicuvano mabacoocovamoro taajasujibogoco mimiyaavuguunofeenedi mehesicininoti buhigovi minifototimo. Jaabogo jibogocafetehi paryi fanoojiiijeri. Jaabogoco uujoho Pablo amusuhi ijibogoobo.

*Pablo Moocaani Iijano Jeevominiaafiti Ficucafetehi.
(Ef 3.1-11)*

²⁴ Jaabo jisumi amihaihalliti idaasuno omoonruneri imo imo icahi. Jaamaño jilliti #futusuuboro feehee tafivi, oono Moocaani iijaminaaguiiha Cristo dudicamaajeque eheetavomaño idaasuno iicanofeenedi.

²⁵ Jaamaño uujoho Moocaani iija jeevominiaafiti icahi amihaiico imino mooniqui Moocaani uco atajibaumaño, bu tolliro paryi jiiinjeminaaco imino Moocaani jibogoco jibeguequi icano.

²⁶ Tolliro bu aivo sicijetiro agaajaratino, paryi sicijeminaadi toovono iicanoco gaajasuqui. Jaanoco bu Moocaani ita iicamoco gaajasucuhi.

²⁷ Diitoco naha Moocaani imeguehi agaajasunoco ihovosi busumijeque, toono agaajaratinofaño iicanoco judiomii icatimedi. Jaano toono agaajaratino Cristo amihaiifaño iicano. Jaabo diibo imino niquejefaño mihicajinoco mehesicinibo.

²⁸ Jaamaño mihai Cristoti mijibeguehicahi, bu famoovaaco mafajinihicahi. Famoovaaco magaaajasuhicahi imino igaajaqui. Jaamo famooro imino Cristofañodi ijusiqui.

²⁹ Tooneguiiha uujoho sefano ejenaauuboro Cristo uco mityaco aacinofoenedi dudicamaaihicahi.

2

¹ Jaanegui imeguehi magaaajanoco sefano amihaihalliti omoonicasinoco, bu tolliro Laodicea cuumiri iicamohalliti, bu paryi uco tahimeque aatyimetimohalliti icano.

² Imeguehi amiihai diito jeebiiinoco mequehecutusunoco sano gaijifaño iminifotomoro paryicino gaajaco igaayiciqui. Jaamoro imino Cristoco igaa-jaqui diibo Moocaani iiji gaajaratino iicauboco. Jaarunofaño jisumi diiboco magaaajacuui.

³ Miiro diibofaño paryi gaaja, bu gaajaci icaneheje busumije paryi ficucinicuui.

⁴ Jilli amiihaico neehi miijoho amiihaico ihiimaari bañitimo iicaqui.

⁵ Amiihaiti tehesino icaruubo tahesamaajeri amiihaifeenevi iicajirubadi icahi. Jaaboro imo imo icahi amiihai sabadiro mihicamoro quehecuno Cristoco mimiyaavogonofaño mihicanoco agaajaaboro.

⁶ Jaanegui Jesucristoco amiihai jeebii aivojiiiboti magaaayicuihi. Jaaneguiiha jisumi sano diiboma mihica,

⁷ diibofañodi amiihai ifiico quehecuno mabacooconimoro mificu, sefano amiihai miyaavogoma oono amiihaico ijiiibuguubadi, fahiiivaroo Moocaanico imomoro.

Cristofañodi Bohono Ifima Mihicano.

⁸ Jeedi mehesicini. Amiihaico sita sicamañehejeque onoomoro abañinoco miyaano meneedino diito Cristofañodi icatíhi. Jilli miyaminaa jeevamaajequere sivamo, miyaminaa ejeecivefinocoro sivamo icano.

⁹ Jaanoti Moocaani Dios. Jaabo achi Cristo, tolliro bu Dios.

¹⁰ Jaamaño amiihai paryi fanoomaryo mihicahi diiboma mihicamaño. Diiboguiinoví icano paryi tajiiibaneheje, gaijano mityaneheje icano.

¹¹ Jaabadiro bu amiihai miquticicafutuuihi. Jaaruno ifiico iquiticifibadi icatino, jilli amiihai ifi iimogonoti mataajacuuneri. Jino naha Cristoti asaano quitici.

¹² Miiro miniticafotoneri amiihai sano Cristoma micihacafetehi. Jaamoro bu sano diiboma mubuheetesucafetehi, Moocaani mitya diibo guijevafañoti siino ubuheetesuunoco mimiyaavogomaño.

¹³ Iticoni naha amiihai muchuumucuuihi amiihai jeebiiifañodi amiihai imitiri, bu miquticiniitumaño icano. Jaarumoco jisumi Moocaani fiivoco acicuuihi sano amiihaico Cristoma, paryi amiihai imitico ubuusuuboro.

¹⁴ Moocaani paryi mohallivi jaaducuuihi. Miihaico mohimitico eneehicaunoco finisucuubo imohovi etetecuuneri.

¹⁵ Miiro Cristo imohovi iguijeveuneri paryi guiinonicuuihi tajiiibanoco, gaijano mityanoco icano miyaminaa imefeenevi guiinoníuhi. Jaanoco icivojaaniuboro satyuubo imohovi iguijeveuneri toonoco iguiinoníuboro.

Niquejeonehejequere Miguiino.

¹⁶ Jaaneguiiha miihaiñooba amiihaico mamachunoti, mahadunoti icano amiihaico dejecudimo, bu tolliro bohono nihiba iinuusumi jiiibaimonoco meheetavonoditi, bu jaguisifucujediti icano amiihaico dejecudimo.

¹⁷ Toneheje jilli asaaujino ijino iicauno. Jaanoti naha miyaabo iicaabo Cristo.

¹⁸ Jaanegui mehesicini, oono saatoho sicujeebiiimobadi iicahicarumo Moocaani toomominaacoro ejeecivehicamo, amiihaico ufucu ajaadunoco magaaayicijirunoco icisutimo icadino. Diito jilli aatyimetinehejeque omoonimoro: Aivo sihidi mejeevahi, noomoro quehequimaaihicamo, jilli sicamañocoro ifiitiro tolli jeevanobadi eesamaaimoro.

¹⁹ Jaamo diito, Cristo monigaibadi iicaaboma gataacinitíhi. Jaanoti miihai Cristo ifibadi mihicamoco diibo aamusuuboro ujusisubadi ficuubo, Moocaani esamaaje onoobadi icano.

20 Jaanoti naha amiihai sano Cristoma miguijevecuumoro sinehejequere miyaminaa esamaajeque momoonicuutih. Jaamaño ¿collihi jaamo jiiijeminaa agaajatimobadi mihicahicahi, jiiijeoneheje atajibbanoguiniovi miminifotomoro?

21 Oono:

Jinooco dudicidino, toonoco machudino, dihusefaño gaayicidino, ononehejequere momoonimo.

22 Paryi toneheje jilli miyaminaa tajibanehejere. Jaano paryi finijino itajiba omoonihicanehejema.

23 Jaaneheje aivo gaajama iicanehejebadi jeevajirahi, sihidi ejeevano iijicoro atajibamaño sicujeebii icanehejequere, sihidi jeevanehejeri ifinoco omooninehejequere. Jaaruneri mofi iimogonehejeque miguiinonijitirahi.

3

1 Jaanegui amiihai Cristoma sano mubuheetehinicummo miguiino niquejefañoonocoro, oono Cristo Moocaani miyanaagueneri igiciniohigonehejequere.

2 Jiiijeonehejequere esamaaitimo niquejeonehejequere mehesamaaje.

3 Miiro amiihaima sano Cristo miguijevehinicuui. Jaamaño jisumi amiihai ifi diiboma sano Moocanifaño fataniicinicuui.

4 Jaabo Cristoro jino miihai mihicano ifi. Jaamaño diibo ubuhugaavusumi amiihai sano diiboma bu mubuhugaaveji. Jaamo diibo ovosiihaivojifaño mihicaji.

Edeehifi, Bohono Ifi Icano.

5 Jaaneguiiha jiiijeono amiihai ififaño iicanehejeque miguijeni. Miihaiñooba buhigueejedi amiihai taabami iicatimehejema mihicadino, bu tolliro idicunehejeque momoonidino, fanoovaaco iimeguehicanehhejeque, iimitino imogonehejeque icano momoonidino. Fanoovaaco saatohoro mujuvihicinidino toono jihovo caanimi jeevivobadiro jeevahi.

6 Tonehejehalliti ñihicuneri idaasuno Moocaani omoonino saahi, paryi diibo onoonoco: Jii, onootimohallivi.

7 Tonehejeque amiihai paryi momoonihicauhi eedehefima mihicausumi.

8 Jaarumo paryi jinehejeque jisumi mejeevesucu. Sifiratedino, icajisunehhejeque mifinisuu, bu imitinoco momoonidino, sitaaco aivono noojohoco, idicuno iimaaneheje amiihai iijiti ihinejirunehejeque icano mifinisuu.

9 Fahigovavi mabañicasidino. Amiihai eedehefiiico, bu iticoni momoonihicaunehejeque icano mejeevesucuunoco siino momoonicuudino.

10 Bohono ififaño mijicafutucuuno janaaniciivi imitonoro ifeequi miyaabo Moocaani toonoco eheetavuubo ifi iicabadi. Jaamo imino diiboco magaa-janovi mihifetehi.

11 Diibofaño chahano diito griegomi, diito judiomii, diito iquiticinimo, bu iquiticinitimo, siijiiijeoto, bajiminaa, jiovoto, bu sajeebii iicamo icano oononeheje. Jilli paryicino fanoovaro Cristo. Jaabo paryi famoovafaño icahi.

12 Amiihaico Moocaani gaijiihi diibotaro miicaqui amiihaico icicummo. Jaaneguiiha idaasugo mityanofaño mihica, imihusema, famooguiinoviro iicasunoma mihica, sicujeebii omooninoma, bu fanoova jaabicima icano.

13 Jaamoro sabadiro fahigovavi majaabicicasi, fahigovavi amiihai ibacastico mihimibachucasi. Jaanoti bu saatoho sitaama imitinoo iicahachiiji oono Cristo amiihai imitico iimibachucubadiro mihimibachucasi.

¹⁴ Fanoohalliviro aivo gajjima mihica. Toono paryi fanoovaaco sahi agataacunoro imino fanoovaaco #futusunoo.

¹⁵ Jaaneguiiha jaafa amiihai jeebinoco Moocaani isajeebiri ticuvusuhi. Tooneguiiha amiihaico cuuhuvaubo saafi ifiitiro miicaqui. Jaamo diiboco mihimehicomoti mihica.

¹⁶ Tolliro bu jaafa Cristo jibogo amiihai jeebinoco paryi imino gahafusuhi. Jaaneri fahigovavi mijibogocasi, bu fanoogaajari fahigovavi mequehecucusucasi. Tolliro bu Moocaanico iimono masinoco mamasisiva, bu Cristo masinoco mamasisiva, fanoova Moocaaniguiiha iicano masinoco, diiboco amiihai jeebifañodi imomoro mamasisiva.

¹⁷ Paryi fanoovaaco monoonehejeque, meheetavonehejeque icano momooni Aivojibo Jesu momofenedi, diibofenedi fanoovahallivi Moocaanico imomoro.

Cristota Jilli Iyotoma Icano.

¹⁸ Gaigoomi amiihai tajemii jiguinovi miminifoto. Jilli mooni Aivojibo Cristoco imiyaavogomo tolli icafihii.

¹⁹ Jaabadiro bu amiihai gaifimi amiihai taabamico magaiji. Jaamoro diitoma misifiratedino.

²⁰ Jaabadiro bu amiihai seeme amiihai caanimi, seejimi icano atajibanoco: Jii, monoo. Toono mohavojiboco imo imo omoonino.

²¹ Caanimi amiihai seemeque misifiratusudino, diito ifico mejeevevesudino.

²² Jaabadiro amiihai jeecivominaa amiihai aivojitoco fanoovavi: Jii, monoo, jiihallivi mihicanohachuta diitoma imino mihicaquiro. Diito iifinicumiro icatino, jilli miya jeebiri Moocaanico miñhicugomoro.

²³ Paryi fanoovaaco momooninoco imo imo momooni Aivojibo Jesuco mejeevonicibadi, miyaminaaco mihicanicibadi icatino.

²⁴ Amiihairyo magajacuuhi toono jaadabadi iicano Aivojibo ibusumijeque amiihaico aacjinoco. Miuro amiihai Cristoco mejeevevehicahi amiihai miya Aivojibo iicaaboco.

²⁵ Jaabadiro bu iimitinoco omoonihicaabo toono jaadaco gaayiciji. Miuro Moocaani miyaminaaco dugaacutihi ijeevadisahaje.

4

¹ Jaabadiro bu amiihai aivojito, amiihai jeecivominaaco imihuseme omoonibadi, imino momooni. Mehesafoto tolliro bu amiihai, amiihai Aivojibo niquejefañoo iicaaboma mihicahi.

² Suufenitimo Moocaanima mihiimaa imino mehesicinimoro, bu Moocaanico fanoovahallivi imomoro mihica icano.

³ Tolliro bu mihihallivi Moocaanima mihiimaa, Aivojibo mihaico aamusunofenedi taajasujibogoco mijibeguequi, Cristo jibogo agaajarautinoti mijibeguequi icano. Miuro tobogohalliti jino uujoho civojafañoo icahi.

⁴ Jaanohallivi Moocaanima mihiimaa imino foovono uujoho toonoco gaajasuqui omoonijibadi.

⁵ Quehecuno mihica miyaavogominaa icatimoma sicamañovi ifafucuvaaco mafatyusudino.

⁶ Fahijivaro imino mihiimaahica imo imo. Imino magajaja sitaaco mihiimusuhicajinoco.

Niino Imaa.

⁷ Magaij#bo monahabo Tiquico onoobo m#haico jeevesuti#bo aamusuhi-caabo, bu uuma sano Aivoj#boco ejeecivehicaabo, am#haico pary# uuti imino j#begueji.

⁸ Tooneguiiha am#haijaago diiboco galluuhi am#haico jilli mihicahi ineequi, bu am#haico iquehecutusuqui icanouno mihica miyaavogomi.

⁹ Tolliro bu diiboma foobo magaij#bo m#haicoro ejeevesuhicati#bo monahabo Onesimo diibo am#haiti saafi iicaabo. Diitisi am#haico j#begueji pary# juu iicanoco.

¹⁰ Tacivojati uco anahabon#bo Aristaco onoobo am#haijaago iijico galluuhi, tolliro bu Marco Bernabe nahabo icoomoobo achi am#haijaa iijico galluuhi. Diibo am#haico ij#beguehicacuubo. Jaabo am#haico abaatohachij# diiboco imino magaay#ci.

¹¹ Tolliro bu Justo onooboco bu Jesu eneehicaabo iijico am#haijaago galluuhi. Jito id#moro judiom#ti imiyaavugucuumoti Moocaani aivoj#guiiha uuma sano ududicamaaimo. Jaamofeenedi uujoho tafico jacusucafetehi.

¹² Tolliro bu Cristo jeecevominaafi Epafra onoobo am#haijaago iijico galluuhi, diibo, bu saafi am#haioobo iicaabo. Diibo fahij#varo sihidi am#haihall#vi Moocaanico dilluhicahi diiboma ihiimaaboro. Jaamo am#hai quehecuno mihicamoro aivo imino am#hai jeeb#ico miminiyuihi Moocaani iimogonocoro meheetavejinojaagoviro.

¹³ Uujoho imino gaajahi Epafra am#haiditi ifico n#ji n#ji omoonihicanoco, bu tolliro Laodicea cuumiri iicamediti, bu Hierapoli cuumiri iicamediti icano iicahicanoco.

¹⁴ Tolliro bu magaij#bo taabuminaafi Lucas iijico am#haijaa galluuhi, tolliro bu Demas onoobo icano.

¹⁵ Tolliro bu monahabomi Laodiceari iicamoco taajico mahaci. Tolliro bu Ninfa onoogoco taajico mahaci, bu tolliro diigo iijafa#o iigaivehicamoco icano.

¹⁶ Jaamoro jihaameque am#haifeenevi memecidi magallu, bu tolliro Laodiceari iicaja Moocaani iijafa#o imeeci#qui. Tolliro bu am#hai memecidi uujoho Laodicea iicamedi acaatin#cuuhaameque.

¹⁷ Bu jinooco mij#bogo Arquipo onooboco: Meeci, jaaboro imo dihi#futusu Aivoj#bo ico diibo jeecevo dudicamaajeque aacihininoco.

¹⁸ Uujoho Pablo jino ico idillunocoro, caatin#hi jino tahuseri. Uco mehesafotomoro Moocaanima mihiimaa jino civojaminaafiti iicanohall#vi. Jaafa am#haico Moocaani imino moon#hi.

1 TESALONICENSES

Pablo Inahaboni mĩnaama Caatĩniuhi Moocaani Iijamĩnaadi.

¹ Uujoho Pablo, Silvano, Timoteo icamisima caatĩnihi jihaameque monahabomi Tesalonica cuumivi iicajahaje Moocaani iijamĩnaadi. Moocaani, Aivojĩbo Jesucristo icamisima sano agataacinĩmedi. Jaamo amĩhai Moocaani, Aivojĩbo Jesucristo icamisi iiminoco aacinoma, sajeebĩma icano mihica.

Tesalonicamĩnaa Miyaavogoco Agaajasuhicauno.

² Fahijivaro mĩhai Moocaanico graciaco mahacihicahi paryĩ amĩhaihallivi Moocaanima mihiimaasumi.

³ Mehesafetehicahi suufenitimo Moocaani imefeenevi guiraano amĩhai miyaavogofeenedi mududicamaahicano, sihidi amĩhai gaijifañodi mejeecivehicahi, amĩhai Aivojĩbo Jesucristoco mehesicinihicano quehecuno iicaneguiha.

⁴ Tañahabomi, Moocaani amĩhaico gaijihi. Jaamaño diibo amĩhaico iiciuboro ificuunoco mĩhai magaajahi,

⁵ amĩhaico taajasujĩbogoco mijĩbuguusumi ticovohijiri mijĩbuguutihĩ, Moocaani Gaija mityari. Tobogo miyaano iicanoco imino magaajamoro mijĩbuguuihĩ. Amĩhairyo magaajahi amĩhaifeenevi mĩhai imino mihi-caunoco, amĩhai imino miicaqui.

⁶ Jaamo amĩhai, mĩhaitĩ, Aivojĩbo Jesucristoti icano magaajauhi. Jaamoro mĩhaibadiro mihicahi. Jaamoro tobogoco magaayĩciuhi imo imo amĩhaico Moocaani Gaija aaciuneri, idaasuno sihidi mihicaurunofeenedi.

⁷ Amĩhaitĩ paryĩ imiyaavugucuumo Macedonia jinijemĩnaa, Acaya jinijemĩnaa icamo igaaajaqui.

⁸ Jillitĩ amĩhai magaajasuhi Aivojĩbo Jesu jĩbogoco. Macedonia, Acaya icano jinijeviro icatino. Tolliro fahigova jinijemĩnaa gaajacuuihĩ, amĩhai Moocaanico mimiyaavogonoco. Jaamaño mĩhai diitoco millĩ munuucujitĩrahi.

⁹ Diitoro mĩhaico sahĩgotiro jĩbeguehicacuuihĩ, mĩhai amĩhaijaago mihĩgutuumoco imino magaayĩciunoco, bu tolliro amĩhai ijĩnitaco mejeecivehicaunoco mejeevesumoro Moocaani iicaabo miyaabocoro mejeecivequi diibojaagovi miminifutumoco,

¹⁰ tolliro bu jĩbeguehicamo amĩhai, Jesu niquejefañoti asaajiiboco mo-toomonoco. Jaabo Jesu Moocaani Achi. Jaaboco, Moocaani iguijevecuuboco siino buheetesuuihĩ. Jaabo diibo Jesu mĩhaico taajasuji idaasuno mihica-jirunoti.

2

Pablo Tesalonica Cuumivi Ududicamaahinino.

¹ Tañahabomi, amĩhairyo magaajahi, amĩhaico mabaajeunoco sicamañovi icautinoco.

² Iticonĩ Filipo cuumivi mĩhaico: Imitino, unuumoro idaasuno moonĩurumo amĩhairyo magaajacuno. Jaarunofaño mĩhaico Moocaani amusuuhi itaajasujĩbogoco amĩhaico iguitimoro mijĩbeguequi sihidi jeevarunofeenedi.

³ Tobogoco sicamañodi mijĩbuguutihĩ imitino momoonĩqui icautino, bu mabañĩqui icautino.

⁴ Iticoni Moocaani miihaico inisuuboro aciubo tajiibaubo fiivo jibogoco. Jaabadi miihai mijibeguehicahi. Jilli miyaminaaco imo imo mihicasuqui icatino Moocaanico imo imo mihicasuqui mojeebinoco agaajaciboco.

⁵ Amiihairyo magaajacuuno miihai amiihaico mabañamaaihicautihi oovosiinoono ihimaaneri. Jilli nihibamico amiihaiti mihiciqui icahicautino. Jaamoco Moocaani gaajahi.

⁶ Tolliro bu miyaminaa miihaico obocigonoco miguiinotihi amiihaiditi, bu sitaaditi icano. Miihaico Cristo agalluumoco amiihai mobociguejiruno icarunaaca,

⁷ jilli amiihaico miihairyo icigusuno momooniuhi gaigo iseemegayimico ootomonibadi.

⁸ Sihidi amiihaico magaijimaño Moocaani jibogocoro mahacitih, tolliro bu amiihaihallivi mofico mahacijirahi sita iguijeniqui, amiihaico sihidi magaijicumaño.

⁹ Tañahabomi, amiihairyo magaajacuuhi miihai dudicamaaque sihidi jeevarunofaño; fucu, bu cuuje icano mududicamaaihicauhi toono sefati miicaqui, amiihaiñoco mudumiticiqui icatino Moocaani iijico amiihaico mijibeguehicaunohachuta.

¹⁰ Jaanoco amiihai magaajahi, bu tolliro Moocaani gaajahi, amiihai mimiyaavogomofeenevi mojeebi imino iicaunoco imino momoonihicauhi, miihaiñooba miihaiti: Imitino, nootimo iicaqui.

¹¹ Tolliro bu magaajahi amiihaico saafisari mafajinihicauhi, majacusuhi-cauhi icano caani iseemeque iicanibadi.

¹² Amiihaico meneehicauhi imino miicaqui Moocaanita iicamo iicanibadi. Jaabo amiihaico cuuhuvahi diibo bociguiino ihaivojifaño miicaqui.

¹³ Jaamaño jilliti miihai fahijivaro Moocaanico graciaco mahacihicahi amiihai Moocaani iijico miihaiditi muguubuusumi magaayiciuhi miyabogo Moocaani jibogoco; miyaminaatiobogobadiro icatino. Jaabogo amiihai miyaavogominaafeeneri sihidi ejeevanoco eetavehicauhi.

¹⁴ Monahabomi, amiihai yotoro amiihaico idaasuno moonihi. Moocaani iijaomo Judeari iicajaheminaa Cristota iicaubadi mihicahi. Diitoco tolliro iyotoro judiomni idaasuno mooniuhi.

¹⁵ Diito judiomni, Mohaivojibo Jesuco guijenihu. Tobadiro bu iticoni Moocaani iimaaminaa iicaurumoco guijenimo. Jaamoro miihaico buhigovi gañimo. Moocaanidi imino moonitimo. Jaamoro paryicino miyaminaaco jiiheveme.

¹⁶ Jaarumo bu judiomni iicatimoco itaajaqui mijibeguejirunaaca imeguehicitimo. Jilliti janaaniviro imitico guiraatusumo. Jaamaño jisumi imino Moocaani nihicuno omoonijino gasecui diitohallivi.

Pablo Tesalonicaminaaco Abaatonoco Siino Imeguehi.

¹⁷ Tañahabomi, amiihaiti sihigovi miminifutusumi, amiihaico fafucuvaciviro mahatymetirumo mojeebifañodi amiihaico mehesicinihicahi. Tolliro bu sihidi mihimeguehi amiihaico mabaatonoco.

¹⁸ Jaamoro mefeeguehicarahi, fiiva foova uujoho Pablo, fiiva foova feequi moonihicaurahi. Jaarunofaño iji miihaico casivusuhicahi.

¹⁹ ¿Nacu cono miihai esicini, cono miihai imo ica? ¿Toono jinejeti nacu miihai imo imo mihicahi? Fine toono, Mohaivojibo Jesucristo asaabo imefeenevi amiihai mihicajineguiiha miihai imo imo mihicahi.

²⁰ Amiihaiti miihai macahacisucafeteji, imo imo mihicaji.

3

1 Jaamo amiihai mihicanoco magaajagonoco majaabicicutimoro Ate-naviro mifitafetehi.

2 Jaamoro monahabo Timoteocoro amiihaijaago magalluuhi Moocaani jeevovinaafi iicamaño, bu mohamusovinaafi Jesucristo jibogoco mijibogonoco meheetavehicamañovi. Jaabo amiihaico afajiniboro iquehecutusuqui amiihai miyaavogoco.

3 Jilli iicanoti saatohoba Moocaani ijico jeevesutimo iicaqui, amiihairyo magaajahi tolli icanehejeri idasuno mihicanoco.

4 Jaanoti amiihaima mihicausumi mijibugucuuhi idasuno mihicajinoco, jaabadi icauno magaajacuubadi.

5 Jaarunaaca jaabicicutihi uujoho galluuhi amiihaico idilluqui, amiihai miyaavogoti gaajaqui, iji amiihaico iimitinofaño agañisujirunoco iiguiiboro. Jaanoti miihai dudicamaaje sicamañovi iicajiruneguiiha.

6 Jaarunaaca Timoteo amiihaijaagoti uhuumiubo miihaico imino amiihai miyaavogo iicaunoti miihaico jibuguuhi, tolliro bu amiihai gaijiti icano. Tolliro bu miihaico magaijimoro mehesafetehicano mahatyimeguehicanoco icanoti. Tolliro bu miihai amiihaico mihicabadiro.

7 Tañahabomi, tobogoti miihai, iminootino idasuno mihicahicaurumo imo imo miminifutuuhi amiihai miyaavogo imino iicanoti.

8 Jaamaño miihai bohono ifima mihicabadi mihicahi amiihai Aivojibofañodi sefano mihicahachiji.

9 Jaamo miihai sihidi janaanici graciaco Moocaanico mahaciji amiihaihallivi, amiihaiditi Moocaani imefeenevi sihidi imo imo mihicaneguiiha.

10 Fahijivaro suufenitimo Moocaanima iimaamoro mihicahicahi miihaico amiihaico ihatyimesuqui. Amiihaico imino mihifutusuqui amiihai miyaavogo imino ifototinoco.

11 Mihimeguehi Moocaani, Mohaivojibo Jesucristo icano aamusunoco, amiihaico mabaatequi.

12 Jaabo Aivojibo amiihai gaijico iguiratusuqui. Jaamo magaijicasihi fahigova jino miihai amiihaico mihicabadi.

13 Amiihai jeebinoco diibo quehecuno ijeevadi ificuqui Moocaani imefeenevi iimitinobama icatino iicaqui, ufucu Aivojibo Jesucristo asaasumi famooro diibotama iicaqui.

4

Moocaanico Imo Imo Moomonino.

1 Tañahabomi, tooneguiiha amiihaico monoomoro matajibahicahi Aivojibo Jesufañodi. Imino mihicamoro Moocaanico imo imo moomoniqui amiihaico mijibeguehicabadiro amiihai moomonihicaqui janaanici.

2 Amiihairyo magaajacuuhi amiihaico Aivojibo Jesu onoobadi mijibeguehicanoco.

3 Moocaani imeguehi amiihai ifiinoco diibogaagoviro miminiyumoro saatohoba buhigueejedi gaigoomima icacutumoro mihicanoco.

4 Tolliro bu famooro amiihai taabamima iminoro mihicamoro magaijiqui.

5 Sihidi aivo iimitinoco mihimogomoro icatino, siicumije miyaminaa Moocaanico agaajatimo iicanicibadi icatino.

6 Mehesicini, miihaiñooba amiihai nahaboco imitino moomonidino, toonohalliti Aivojibo Jesucristo aivono aamijirahi amiihaico meneehicacubadi.

7 Moocaani miihaico imitigui cuhuvatihi, imino mihicaquiro cuhuvaabo.

8 Jibogoco agaayicigotiîbo miyaminaafico guubutiîbo icat̂hi jill̂iro Moocaanico guubutiîbo. Jaabo Moocaani miîhaico Igaijaco aaciuboco guubut̂hi.

9 Jaanoti amiîhai nahabomima magaijicasiqui amiîhaidi caatin̂it̂hi; amiîhairyo Moocaaniti magaijicasinoco magaaajacuuneguiha.

10 Jaamoro tolli momoonihicahi famoomaryo monahabomima Macedonia jinîjери iicamoma. Jaarunofaño monohabomi, amiîhaico meneehi: Janaan̂iciv̂iro amiîhai imihuseque miguiraaatusu.

11 Jaamoro sajeebiî mihicamoro amiîhai dudicamaajeeneriro mihica amiîhairyo dudicamaaimoro mihica amiîhaico munuubadi.

12 Jaamo Moocaanico imiyaavogotimo amiîhaico imityaguequi, bu amiîhai jinejebati cuujivaachutimo mihicahi.

Aivojiîbo Asaajino.

13 Monahabomi, iguijevecumo milli iicajinoco gaajatimo iican̂icibadi mihicadino. Jaamo idaasuvotimo miicaqui saatoho Cristoma niquejefaño iicajinoco eesiĉin̂it̂imo iican̂icibadi icat̂imo mihicahi.

14 Jesu iguijeveubo siino ubuheeteunoco mimiyaavogobadîro, bu diitoco Moocaani buheetesuhi Jesuco iicaubadîro diiboco imiyaavogomoro iguijeveumoco.

15 Jilli iicanegui amiîhaico meneehi Aivojiîbo jiîbogo onoobadi: Miîhai jino Aivojiîbo asaajinohachuta guijevetimo mihicajimo, iguijevehin̂icumoco miŝiguejit̂hi.

16 Aivojiîbo Jesu t̂icon̂iji niquejefañoti iniitoobo imitya iiĵima. Jaasumi Moocaani toomom̂inaa aivojiîbo mityano sahagueji. Moocaani miriicuco iguiŝinofeenedi niitejiibo. Jaasumiro Jesucristoco imiyaavuumoro iguijeveĉin̂iumo t̂icon̂iji siino ubuheeteme.

17 Jaasumiro miîhai miguijevetimo jinîjehall̂iri mihicamo sano diitoma magaiiiveji aimuufaifeenedi Aivojiîbo Jesuma mahatyimecasiqui caamovi. Jaamo tolli fahîĵiv̂aro diiboma mihicacuuĵi.

18 Jaanegui fahîgovav̂i mequehecusuquimaje jinofeenedi.

5

1 Tañahabomi, jaanoti diibo asaajisumiti ifafucu oovoti icano amiîhaico caatin̂it̂hi.

2 Amiîhairyo imino magaaajacuui, Aivojiîbo asaajifucu gaseji imimañobati fucu nanivam̂inaafi agaŝicibadi.

3 Jaasumi miyam̂inaa sajeebiî mihicahi, imino mihicahi nuurunaaca diitohall̂ivi imimañobati aivo gaseji, gaigo iseemevacuuqui aivon̂icibadi, aivo if̂in̂isujinoti taajajitimo.

4 Jaanoti tañahabomi, amiîhai gaajatimo mihicat̂hi. Jaamaño amiîhaivi tufucu nanivam̂inaafi iican̂icibadi iicafucu gasejit̂hi iiguitusuqui.

5 Jaamo paryi amiîhai magaaajacumo cuje eseseenefañodi mihigobadi mihicacuumo. Miîhai fucu iĉivonofaño mihicacut̂hi.

6 Jaanegui saatoho miyaanoco gaajatimobadi miĉigadino imino esiĉin̂imoro motoomo.

7 Jaanoti iĉigamo fucu ĉigahi, toll̂iro iguir̂icavomo fucu guiriicavehi.

8 Jaanoti miîhai Cristoco magaayiĉicummo imino mehesiĉin̂ihi miyaavogo, gaiji icaneri mofico mofoboocihi, amocasim̂inaafi ĵigaiño meehuri ifico ofobooĉin̂icibadi. Toll̂iro mataajajinoco mehesiĉin̂ineri, monigainoco mofoboocihi amocasim̂inaafi ĵigaiño nijegari iinigaico ofobooĉin̂icibadi.

9 Moocaani miîhaico idaasuno imoon̂iqui ficuut̂hi jilli Mohaivojiîbo Jesucristofañodi mataajaquiro ficuubo.

10 Diibo Jesucristo mohallivi guijeveuhi diibomaryo miicaqui mubuheerumo, miguijevecuurumo icano.

11 Jaanegui mesefaquifoto. Jaamoro fahigovavi mequehecutusucasi toono mihicabadi.

Pablo Inahabomico Fajinihi.

12 Tañahabomi, amiihaico meneehi: Jaamo amiihaifaño ududicamaaimoro amiihaico Aivojii bo Jesufaño di ijii bogomoro afajini moco moboci gusu.

13 Jaamoro diitoco mihimogomoro guiraano magaiji toono dudicamaajeminaa iicamaño. Jaamoro sajeebii fahigovavi mihica.

14 Tañahabomi, tolliro bu amiihaico meneehi: Mafago ududicamaaiñooco iimogotimoco, bu tolliro imiyaavogoti iniinovamoco mequehecutusu iniinovafimoco mahamusu fanoovaaco jaabicimoro famoomaryo mihica.

15 Mehesicini saatohoba miihaiñoobaco imitino omoonimoco, bu imitino moonidimo. Tolliro moonitimoro iminoro mihica fahigovavi, bu famoovamaryo icano.

16 Fahiijivaro imo imo mihicahica.

17 Fahiijivaro Moocaanima iimaamoro mihicahica.

18 Fanoohalliviro graciaco acimoro jilli Moocaani iimogono amiihaiditi Cristo Jesufaño di.

19 Moocaani Gaijaco mojeebii fañoti miguihanisudino.

20 Moocaani Gaijari Moocaani iimaaminaa ijii bogonoco mitisuguedino.

21 Fanoonisuco iimino magaaajamoro iiminocoro jeevesutimo toonoma mihica.

22 Paryi iiminotinoti amiihai ifico magaihuini.

23 Diiboro Moocaani sajeebii iicaabo amiihai ifico imino ijeevadi ificuuqui, paryi amiihai ifico amiihai jeebico, amiihai gaijaco icano mihinivatino ificuuqui Mohaivojii bo Jesucristo asaajino imega.

24 Jeevesutatii bo amiihaico ucuuhuvaabo. Jaabo mii noco bañisutatii bo jilli mooniji onoonoco.

Niino Imaa.

25 Monahabomi, Moocaanima mohallivi fahiijivaro mihiimaahica.

26 Moojico mahaci paryi monahabomico imino iijiri.

27 Amiihaico tajii bahi Mohaivojii bo mityari. Jaamo jihaameque paryi monahabomidi mihiimaasuhi.

28 Mohaivojii bo Jesucristo jaafa amiihaico imino teemehi.

2 TESALONICENSES

Pablo Inahaboni minaama Moocaani Iijaminaadi Caatiniuhi.

¹ Uujoho Pablo, Silvano, Timoteo icamo Moocaani iijaminaa Tesalonicari iicamedi macaatinihi Moocaani, Aivojibo Jesucristo icamisifeenedi.

² Jaamo amihai imino mihica, sajeebima mihica icano Dios Moocaani, Aivojibo Jesucristo icamisifeenedi.

Moocaani Dugaacuji Imiti minaaco Cristo Asaadi.

³ Monahabomi, amihaihallivi mihai fahiijivaro Moocaanico graciaco machihicaji imino aivo jilli momoonino amihaihallivi amihai miyaavogo iguiraatomaño, tolliro fahigova magaijicasino fahiijivaro janaanici iguiraatomaño.

⁴ Jaamaño mihairyo imo imo amihaiditi mihiimaahicahi Moocaani iijanofaño amihai, amihai idasuno mihicarunofaño di majaabicimoro mimiyaaveguehicamaño.

⁵ Jilliti amihai magajasuhi Moocaani iminoro udugaacunoco. Jaamaño amihai diibo aivojima mefejinoma mihicahi toonohalliti idasuno mihicamaño.

⁶ Jaano amihaico idasuno omoonimoco Moocaani idasuno mooniji.

⁷ Jaamo mihaima amihaico sano jaguisisujiibo idasuno mihichicamoco ufucu Aivojibo Jesu niquejefañoti imitya toomominaama asaadi.

⁸ Jaabo ciiigaiguiihuma saajiibo idasuno imooniqui Moocaanico agaa-jatimoco, Mohaivojibo Jesucristo taajasujibogoco imiyaaveguehicatimoco.

⁹ Jaamoco idasuno moonijiibo ufucuro ifinijitino guijevefaño. Tehesino gañicafetejimo Aivojiboti, diibo boci, diibo mitya icanoti sihigo tehesino.

¹⁰ Jaabo Aivojiboco ita iicamo icahacisuqui asaajifucu tolliro diiboco imiyaaveguehinimediti itoomominaa iheetyequi mihai jibogo amihaifeenevi imiyaavogocafotomaño.

¹¹ Jaaneguiiha jilliti mihai amihaihallivi Moocaanico midilluhicahi amihaico icihinimo Moocaani icicummo iicanicibadi miicaqui. Tolliro bu midilluhicahi, Moocaani imityari imooniqui amihai mimiyaavogomoro meheetaveguehicanehijeque iimivusucafetequi.

¹² Amihaifañodi Mohaivojibo Jesucristo momo icahacisucafetequi. Tolliro bu amihai diibofañodi miicaqui Moocaani Mohaivojibo Jesucristo icamisi imihusefañodi.

2

Iimiti Miyaminaafi.

¹ Tañahabomi, jaanoti amihaico meneehi, Aivojibo Jesucristo mihai iigaiyiciqui asaajifucuti amihaico meneehi:

² Bañigayiro mejeevesudino mihichicabadi mihicanoco. Jihovoto igaijafeenedi ijibogono jibogoco muguubumoro mihiguetedino. Miyaminaa onoonoco muguubumoro mihai aamenebadi iicanoco jilli noonoco: Aivojibo asaajifucuri mihicacuui, noomoro ijibogonoguiinodi mejeevesudino.

³ Mihaiñooba amihaico abañinoco mimiyaaveguedino; iticoni diibo asaajino imegavi icajino Moocaanico iminaanivamo asaajino. Jaasumi gasevajiibo imiti miyaminaafi ciiigaifaño igañiqui iicacuubo.

⁴ Jaabo diibo paryi Moocaanitaco, bu fanooco ejeecivefimoco iminaani#fiibo. Jaabo diibo Moocaani iican#icibadi Moocaani templojafaño acasi#vooboro: Uujoho Moocaani, nooboro.

⁵ ¿Nacu mehesic#nitihi am#haico am#haima iicausumi toonoti eneehi-caunoco?

⁶ Jaarunoco am#hai jisumi magaajacuuhi saafi toonoco uguc#carunoco imegaviro ihoovovi #fototinaacaro asaajiruneguiha.

⁷ Agaajaratino imiti mitya asaano icacuuhi id#bora icaabehiica toonoco ifiiti#suhicaaboco jiini#jeti buhi#govi #cidi.

⁸ Jaadi jari tohimit#bo gaseji. Jaabo iimit#boco Mohaivoj#bo Jesu fin#suji ijagabari diiboco ufuunaruneri, bu imino agasevaneri icano.

⁹ Diibo tohimit#boba asaaji#bo ijjaagodi iicaabo. Jaabo saaji sihidi mityama sihidi ejeevanoono mityaco #fusunofaño#di bañ#bora.

¹⁰ Fanoova imitico moon#jiibo miyam#naaco ibañ#suqui jaahaivofaño efee-jimoco, miyaanoco atajasujirunoco gaayic#timo iicaumaño.

¹¹ Jilli#ti Moocaani diitojaago bañ#fira mityaco galluuhi diibo abañ#noco imiyaaveguequi.

¹² Jaamo c#ijigaifaño igañ#cafetequi miyaano icarunoco imiyaavogot#noma iicaabo jilli iimit#noco iimegueneguiha.

Itaajasuqui #cimo.

¹³ Jaanoti m#hai fahii#varo am#haihallivi Moocaanico graciaco mahac#hicaahi Mohaivoj#bofaño#di am#hai magaijino nahabomi mihicaneguiha Moocaani am#haico sahii#tiro mataajaqui #cicuumo Gaijafenedi am#haico ijeevadi ificuucumaño, bu miyaanoco mimiyaavogomaño icano.

¹⁴ Tooneguiha am#haico Moocaani coovauhi taajasuj#bogoco m#hai mij#bogonofenedi. Jaamo tolliro Mohaivoj#bo Jesucristo bocifaño mihifetejinoma mihicahi.

¹⁵ Monahabomi, jaanogui mejeevesumoro majabajeevedino am#haico mooj#ri, bu aamefeenedi icano mij#beguehicanoco.

¹⁶ Diiboro Mohaivoj#bo Jesucristo, bu Dios Moocaani iimihuseri m#haico agaij#bo ifin#jitino jacusuco aac#bo, imino miyaavogo esic#nico iimihuseri aac#bo.

¹⁷ Jaabo am#hai jeeb#noco sefatusuji, jaamo iiminocoro monoomoro meheetavehi icano.

3

Mohallivi Moocaanima Mihiimaa.

¹ Monahabomi, jaamoro bu mohallivi Moocaanima mihiimaa Mohaivoj#bo iiji goovano fahigovavi ihifetequi. Jaanoco gaij#ma igaayic#qui am#hai mihicabadi.

² Tolliro bu mihiimaa m#haico iimitimo miyaamo iicatimo useti itaaja-suqui. Famooro miyaavogom#naa icatimo. Jaanoti sanoodimoro miyaaveguehi.

³ Jaarunofaño Mohaivoj#bo m#noco jeevesutat#bo. Jaabo am#haico esefasuuboro iimit#boti teemeji.

⁴ M#hai Mohaivoj#bofaño#di magaajahi m#hai am#haico mataj#banoco suufenitimo momoon#hicabadi momoon#jinoco.

⁵ Jaabo Aivoj#bo am#haico amusuji. Jaamo Moocaani gaijico magaajac#hi, bu Cristofaño#di majaabic#noco magaajahi icano.

Jilli Mududicamaaje.

⁶ Monahabomi, amiihaico matajiiibahi Mohaivojiiibo Jesucristo momofeenedi. Jaamo imitino iicano nahabomiditi mudugaavehi ududicamaaigotimoditi, miihai mijiiibogobadi iicagotimoditi icano.

⁷ Amiihairyo magaaajacuuhi illi mihicamoro miihai mihicabadi mihicajinoco miihai amiihaifeenedi dudicamaaitimo ticovono mihiguutih.

⁸ Miihaiiiooba machutaaco safooba jaadutimo mamachutatih. Tolli icatino fucu, bu cuuje icano mududicamaaihicauhi amiihaiiiooco dumiticitimo micaqui.

⁹ Moocaani dudicamaajeminaaco sita oobajaji Moocaani unuurunofaño miihai dillutimoro mududicamaaihicauhi, miihaiti magaaamoro miihai mihicaubadiro momooniqui.

¹⁰ Amiihaima mihicausumi jilli amiihaico matajiiibauhi cayaatyohacho ududicamaaiiiooco iimogotimo, bu machutimo iicaqui, noomoro.

¹¹ Amiihaifañoti saatoho imino icatimo dudicamaaitimoro sitaacoro casivusumoro feehicahi onoonoco muguubuhicahi.

¹² Jaamo diitoco mijiiibogomoro matajiiibahi Mohaivojiiibo Jesucristo mityafeenedi: Inoro ududicamaaimoro sajeebii iicamoro iino sefatiro iicaqui.

¹³ Monahabomi, jaanoti amiihai imino momooninoti muhuuchuedino.

¹⁴ Jaanoti saatoho jihaamefañodi matajiiibanoco agaayicitiiiboti mudugaavomoro diiboma magataavucujirahana inucufevequi.

¹⁵ Jaaruuboco amiihai minaaifibadi mijiiihevedino. Jilliro mafajiiini amiihai nahabobadiro.

Fitacu Iimaa.

¹⁶ Jaabo Aivojiiibo sajeebiiico aacifiibo amiihaico fahiijivaro sajeebiiico aciji siibadije mihicarunaaca. Aivojiiibo famoomaryo jaafa icahi.

¹⁷ Uujoho Pablo amiihaidi jino taajico jihaamefaño tahuseri jimañogayicoro caatinih. Jilli tahiimaanogayicoro caatinihicahi paryicino agalluhica-haamenefaño.

¹⁸ Jaafa Mohaivojiiibo Jesucristo paryicino amiihaico amusuji iimihuseri.

1 TIMOTEO

Pablo Acaatinuhaame Timoteodi.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo minisuminaafi Moocaani Motaajasuminaafi ataj#baneguiha uco agalluubo, bu Mohaivoj#bo Jesucristo icano, diibo mohesicini iicaabo.

² Timoteo #di caatin#hi jihaameque #joho tamiyaabo tamiyaavogofeenedi #c#bo taseemene idiicaabedi. Imeguehi #co Dios Moocaani, bu Mohaivoj#bo Jesucristo icamisi #daasugoma#o imino omooninoma, sajeeb#co aacinoma icano idiicanoco.

Sicama#o J#bogoco Sita Ij#beguejirunoditi Onoono.

³ Macedonia jini#jevi ufuusumi #co unuucuubadi: Efeso cuumiviro fitafoto. Jaabo taj#bahi saatohoco, sicama#o j#bogoco j#bogotimo iicaqui.

⁴ Jaamoco guubunicidimo eede j#bogojinoco, ifnitino s#cijeminaa momono guicibadi iicanehejeque. Toneheje jilliro m#h#fono jenaucasijaagoviro satyehi. Toono m#noco amusutihi Moocaani ataj#bano miyaavogovi imino m#hifutusuqui.

⁵ Jaano tataj#ba imeguehi im#hinima achahano jeeb#iti, bu iimino esamaa-jeti icano ifiivono gaijiri magaijicasinoco, bu miya miyaavogoti asaneri icano.

⁶ Saatoho jinooti imitamoro m#h#fono jenaucasico moon#h#hahi.

⁷ Imogomo Moise taj#bano j#bogominaati iicanoco. Jaarunoco gaajatimo unuurunehejeque, bu sitaaco: Aivo jilli icano, noomoro ij#bugurunehejeque icano.

⁸ M#hairyo magaajacuuhi toono Moise taj#ba onoobadi mihicahachiji taj#ba aivo imijino iicanoco.

⁹ Magaaja iiminoco omoonimohallivi taj#ba chahahi. Jaanoti naha toono taj#ba icahi iiminoco omoonihicatimeguiha, uguubuhicatimeguiha, iimi-hicatimo imitiminaaguiha, imiti esamaajeminaa, Moocaanico, bu ihiimaa iijico icano obociguehicatimeguiha, bu caanico, seejico icano agaicaaufimo bu paryi gaicaauminaaguiha icano ificuuno.

¹⁰ Bu tolliro sitahajema buhigueejedi mogaimi iicatimehejema iicahicamed, bu tolliro sano gaifimiro iicacasihicamed, bu miyaminaaco anani-hicamed, bu aba#ififimedi, bu aba#imoro sicama#ovi Moocaani momoco iguiyic#h#icamed icano ificuuno. Tolliro bu toono taj#ba ficucafetehi paryi oono iimino j#bogoco imeguehicatimohallivi icano.

¹¹ Jaano toono iimino j#bogo, aivo iimibogo taajasuj#bogoco, Moocaani uco utuumusuubogo.

Moocaani M#haico #daasugonohallivi Diiboco Mihimo.

¹² Uujoho Mohaivoj#bo Jesucristoco imehi, diibo jinohallivi uco sefaco aac#boco. M#iro diiboco ejeevesujitinoco agaajac#boco uco idudicamaajefa#o ficuubo.

¹³ Paryi jilli uco imino moon#bo iticoni uujoho tahiimaari diiboco imitino omoonihicauruuboco, diiboco iminaan#h#cauboro imitinoooneehicauhi. Jaaruuboco uco Moocaani #daasuguuhi, tusumi uujoho miyaavogominaafi iicautima#o. Jilli gaajat#bo toll#h#je moon#h#cauhi.

¹⁴ Jaama#o Mohaivoj#bo aivo ajashutino uudi imino moon#hi sano miyaavogoma icano, bu tolliro gaijima Cristo Jesuma sano mihicama#o toonoma mihicaneri icano.

¹⁵ Jaamaño jino aivo miyaano. Jaanoco famooro mimiyaavogo: Cristo Jesu jiihallivi saauhi imitinaaco itaajasuqui. Jaamo imitimaati uujoho ihaivojibo.

¹⁶ Jaabo jineguiiha Moocaani uco idaasuguuhi, aivo guiraano tafeenedi paryi Jesucristo ijaabicico ihifusuqui, bu jaanoti uuti agaajamoro diiboco imiyaavogomo ifinjitino fiivoma iicaqui.

¹⁷ Jaanegui masi fahijivaro ufucuro ifinjitino Aivojiboco mobocigomoro macahacisuqui, ufucuro iguijevetiboco, aatyimeratiboco, diibo idiboro Moocaani iicaaboco icano. Fine.

¹⁸ Timoteo taseemene, ico jinooco tajibahi. Jaabo iimino moonicasico moonicasihi miyaavogoma, bu imino esamaajema icano iticoni monahabomi iti ihiimaumoro Moocaani momofañodi unuubadi.

¹⁹ Jaanoti saatoho iimino esamaaje onoonoco omoonitumaño imiyaavogoti acutuumo iimitinofañovi.

²⁰ Tolli icaumisi Himeneo, Alejandro icamisi. Jaamisico uujoho aciuhi iji Satanasco toonoti agaajamoro Moocanico iijiri: Imitino, nootimo iicaqui.

2

Moocaanima Jilli Mihimaaqui Jibogono.

¹ Ticonihi jinohallivi ico atajibaabo dilluunoco iheetavequi, Moocaanima ihiimaaqui, dillumoro miyaminaahallivi Moocanico imomoro iicaqui icano.

² Moocanico midillu miyaminaaco atajibamo aivojitohallivi imimo micaqui sajeebi Moocanijaagodi mihicamoro, paryi fanoovaaco bocigomoro.

³ Jino aivo iimino Moocaani Motaajasuminaafi iimogono.

⁴ Jaabo imeguehi famooro atajanoco, bu famooro miyaanoco agaajanoco icano.

⁵ Saafiro Moocaani icahi. Jaabo Achifeenedi mihifetejirahi, bu jaabofeedeni mihaico amusuubo. Jaabo Jesucristo miyaminaafi.

⁶ Jaabo Jesucristo guijevefano ifico aciuhi famooro mataajaqui, mohallivi jaaduubo. Jaano ifusucafutuuhi ihoovovi ifutuusumi.

⁷ Tooneguiiha uujoho ficucafutuuhi jibogo satyominaafiti, minisuminaafiti icano, judiomi iicatimoco miyaavogoti, miyaanoti icano jibeguequi. Jaabo uujoho miyaanoco neehi banitibo.

⁸ Tooneguiiha imeguehi fahigovati gaifimi Moocaanima ihiimaanoco ihusenque caamovi agañiycimobadiro imino jeebiri, sifirama, ibacasima icano achahano jeebiri.

⁹ Jaabadiro bu gaigoomi unucufesutino gaachehunofano. Ticovono, sicuno icano ijeebico omoonimoro ijicamaaiqui, bu iimibaiquimaaiqui. Jaaruno siibadi iicaneheje feedamaajeeneri icatino, bu oroneri, perlaneri icano aaricunehejeri icatino, bu sihidi ijadama iicano gaachehuneri icatino icano.

¹⁰ Jilliro iiminoonocoro meheetavo oono Moocanidi amihai jeebico mihimibachucuumobadiro mihica.

¹¹ Jaamo amihai gaigoomi amihaiico ijibogonoco lliivi muguubunici. Jaamoro onoonoco: Jii, monoo.

¹² Uujoho imogotihigaigo miyaminaafeenevi ijibogonoco, bu tolliro imogotihigaifico gaigo iguinioninoco. Jilli lliiviro iicaqui.

¹³ Miuro Moocaani ticoniuhia Adanco iticoni eheetavuubo. Jaanohallivi Evaco eetavuubo.

¹⁴ Jaabo Adan banicafutuutihigaigo banicafutuuhi. Jaago abanicafutuumaño imitifano jicafutuugo.

¹⁵ Jaaneguiiha gaigo idaasuno icafigo eseemevasumi toono jaadabadi iicano. Jaarugo ufucu niinofucusumi taajaji miyaavogoco ejeevesutihachijji, gaijifañoro iicahachijji, bu mihinivatino iicahachijji, sɛcuno ijeebɛcuno omoonihachijji icano.

3

Moocaani Iija Jɛbogominaa Aivojito.

¹ Jino aivo miyaano: Saatoho aivo sihidɛ ejeevano dudicamaajeque Moocaani iijafaño omooninoco iimogono, toono aivo iimino dudicamaajeque omoonigono.

² Jaamaño Moocaani iija aivojɛbotɛ iicagoobo iimino ifiima iicaqui, saatoho diibotɛ imitino iimaatimo iicaqui. Jaabo saafigomaryo mogaima iicaqui, bu sɛcamañehejequere eesamaaitɛbo iicaqui, imino iicaqui, famoovaro diiboco ibocɛguequi, fahijivaro baaminaaco imino igaayicɛhicaqui iijafaño, bu imino ijɛbɛguequi,

³ guiriicavotɛbo iicaqui, amocasico guinotɛbo iicaqui, bu nihibamɛcico gaijitɛbo iicaqui. Jilɛro iimihusequi, sɛcujeebɛba iicaqui, nihibamɛjaagoviro ijeebɛ icatɛbo iicaqui.

⁴ Imino iijaminaaco atajɛbanoco igaajaqui, iseemeque afagueeneri ijɛhɛcuqui, sitaaco ibocɛguehicaqui icano.

⁵ Mɛno iijaco imino matajɛbanoco magaajatɛbo, bu ɛmillɛ Moocaani iija sihidɛ ejeevanoco meteemejirahi?

⁶ Jaabo Moocaani iija aivojɛbo bohono Cristoco agaayicɛbo icajitino. Aivo uujoho sihidɛ jeevahi, nooboro ifico mityano eesicɛnɛnotɛ, ifico iinoro gañɛsudiibo ijɛ aacutuuno idaasuno yomonofañovi.

⁷ Tolliro bu jaaboco ibocɛguequi miyaavogominaa iicatimofeenevi, diiboco obocɛgotinehejetɛ aacototɛbo iicaqui, bu conohacho ijɛ itacuraco ificuunofañovo aacototɛbo iicaqui icano.

Diaconomi. (Hch 6.1-7)

⁸ Jaabadiro bu diaconomitɛ iicamoco ibocɛguequi, unuucuunoco bañitimo iicaqui, guiriicavotimo, ajashurunoco guiraano ajaadusumoro guiraano nihibamɛcico ɛcɛnoco imogotimo iicaqui icano.

⁹ Tolliro bu miyaavogono agaajarautinoco imino igaajaqui, bu tolliro mihinivatino esamaajema iicaqui icano.

¹⁰ Jaamo imino inisucɛnɛqui. Jaadɛ jari iimihachijji jari diaconotɛ icajimo.

¹¹ Jaabadiro bu diito gaigoomɛ sitaaco ibocɛguequi, bu sɛcamañehejeque jɛbocasifɛfitimo iicaqui, sɛcamañehejequere eesamaaitimo iicaqui, fanoovavi iminoro iicaqui icano.

¹² Jaabo diaconotɛ iicaabo saafigomaryo mogaima iicaqui. Jaabo imino igaajaqui iseemeque, iijaminaaco icano atajɛbanoco icano.

¹³ Jaamo diaconomɛ imino idudicamaajeque eheetavomo ifetehi janaanɛcɛ iimino obocɛgonehejevi. Jaamo iguitimoro Cristo Jesuco mimiyaavogonotɛ imino iimaamo.

Moocaani Iimaa Iijɛ Agaajaratino.

¹⁴ Goovajino ico emecitono. Jaarunaaca jihaameque ɛdi caatinɛhi.

¹⁵ Jaabo uujoho goovano ɛfototihachijji, jaabo gaajahi Moocaanico miyaavogominaama millɛ mihicanɛcɛnoco. Jaamo Moocaani millɛba iicatɛbo iijaminaa. Jaamoco Moocaani miya jɛbogoco acɛbo toonoco sitama ihimaahicaqui.

¹⁶ Aivo miyaano, miihai iimaa iiji aivo agaajarautino aivo sihidi ejeevanoco:

Moocaani miyaminaafi ifiiri acavirivuuboro buhugaavuuhii, Igaijafeenedi: Iimiibo, noocafutuubo. Itoomominaa jaaboco aatyimeubo. Jaabo jibogocafutuuhii fanoojiinije cuumiminaariro. Fanoojiinijeriro jaabo imiyaavogoobo, bu jaabo niqnejefano agaayicicafotoobo.*

4

Ufucu Miyaavogoti Udugaavejimo.

¹ Miiro Moocaani Gaija foovono neehi: Niinoosumi saatoho miyaavogoti dugaacamaajii, abañififino gaijamaro ifeequi, jilli iijimi demoniomiti asaano jibogocoro imooniqui.

² Jaamo diito guubunijimo abañififimo miyaminaa abañisumo onoonehejequere, diito esamaajene aivo, inihicugonoco gaajacuutihii. Jilli diito esamaajene miiro usegaico miquticinaagono uchuumucubadi jeevahi.

³ Jaamo diito imogotihii miyaminaa atabavanonoco, bu tolliro machusutimo siomoneheje machutaanoco, miyaanoco agaajacuumoro imiyaavogomo imachuqui Moocaani eheetavucuunoco, toonohallivi diiboco iimomoro.

⁴ Miiro paryi Moocaani eheetavuuno sabadiro iminehi. Jaanegui jinejebaco jiiheguetimoro magaayici toonohallivi Moocaanico mihimomoro.

⁵ Miiro toonohallivi Moocaanima mihiimaacuno. Jaano iimibachucinicuuno, noobo.

Aivo Imino Jesucristoco Ejeecivoobo.

⁶ Jaanoti jinooco dinahabomico idibogohachiiiji aivo iimino jeecivominaafi Jesucristo jeecivominaafiti diicaji. Jaabo miyaavogo iimaa sefari diicaji, bu toono iimino jibogoco omoonino sefari icano.

⁷ Jaanoti jihovobogoje jiinije jibogono onoonoco uguubunichiboro: Jii, needino. Jilliro Moocaanijaagoviro dijeebico iminiyunocoro nisiquimaaje.

⁸ Jaanoti naha bu siineje bañamaajeneque mejeevamaaisuno imihi mofi isefaquiguiiha. Jaanoti Moocaaniguiiha mejeevamaaisuno momiyaavogo isefacui famooguiiharo imihi. Jino jiihalliri mihicano ifiguiiha imino, bu ufucu mihicajino ifiguiiha imino icano.

⁹ Jino aivo miyaano. Jaanoco famooro mimiyaavogo.

¹⁰ Tooneguiiha bu mududicamaahicahi, sita miihaico imitino onoonehejeri idasuno mihicahicahi icano, miihai iicaabo Moocaanico mehesicinihicamaño. Diibo Jesucristo miyaminaa Taajasuminaafiro iicaabo, diibo miyaminaa imiyaavogomo Taajasuminaafi iicaabo.

¹¹ Jaanegui paryi jinehejeque tajibaabo diibogo.

¹² Imino moonico tihisudimo aivo sicafehi idiicanoti. Jilliro difiri gaajasu miyaavogominaa iicamoco, imino idiimaaneri, imino idiicaneri, gaijima idiicaneri, bu miyaavegueri, difi mihinivatino idiicaneri icano.

¹³ Uujoho ifototinohachuta miyaminaafeenevi Caatinahaameque idifinicinoviro diica, monahabomico equehecutusuboro jibogo diica.

¹⁴ Daabajeevedino Moocaani ico deetavequi aacininoco, oono Moocaani iija amiyato diibo noojiri dihallivi ihuseneque ificuunoco.

¹⁵ Tonehejejaagoviro dijeebico ficu. Difiiico sahigoviro miniiyu, famooro ihatyimequi janaanivivi imino ofoonoco.

* 3:16 (Jn 1.14) Aivo miyaano, miihai iimaa iiji aivo agaajaraut

¹⁶ Difiico imino deesicini, bu idibogonehejeque icano. Fanoovaviro quehecuno diica. Jilli idiicahachijji iro difiico imino taajasuji, bu tolliro ico uguubunicimoco taajasuji icano.

5

Jilli Diica Miyaavogominaama.

¹ Quillahutooboco dihibadino. Jilliro fagoo diicaanico idiicajirubadiro. Tolliro bu sicafeque mooni dinahabomibadiro.

² Tolliro bu gaigoomi quillahutoco mooni diiseejico idiicabadiro. Tolliro bu bagocajamico dinagomibadiro mooni, mihinivatino.

³ Fibaitoco daamusu miyanotiro aivo fanoovati ucuujivaachumoco.

⁴ Jaanoti safibaijito isemema iicamoco, bu ihiyaachimihaima iicamoco icano dibogo seejimihaco, bu itagomico imino iteemequi. Jaaneri diitoco ifivusunoco ajaadubadi icano. Toono aivo iimino Moocaani toonoco iimogono.

⁵ Jaanoti bu miyanotiro fibaijigo iicago, bu aivo iyotobama achahago Moocaanicoro esicinihi. Jaago fahijjivaro Moocaanima iimaahicahi.

⁶ Jaanoti saafigo fibaijigo ifico iinoro imugusugoro iicago, imiyaavogotimobadi icahi.

⁷ Tolli iicagoco, bu paryi jinehejeque tajiiba imino iicaqui, toonohalliti ihibajirunoma ichahaqui.

⁸ Jaanoti saatoho iijaminaa icarumoco toomotimo iicamo, bu aivo iyoto icarumoco ootomotimo imiyaavogoco jilliro tuunamaahi. Jaamo saatoho imiyaavogotimo icano janaanivivi imitino jeevahi.

⁹ Jaanegui fibaijito toojafaño ududicamaaimo aamefaño mificu sesentadino janaanivivi ificabano iicacugo momoco, bu jaago saafi taabaro iicagoco,

¹⁰ bu imino omoonihicanoco magaajacuugoco, seemeque imino iimibayicigocoro ifivusuhicagoco, bu baaminaaco imino iijafaño agaayicihicagoco, bu miyaavogo nahabomi tihaiñoco initisugoro fanoovavi diitoco imino ejeecivehichachijji, idasuno iicamoco aamusuhichachijji, bu conohacho sano iiminoco omoonihichachijji icano.

¹¹ Jaanoti fibaijito momono aamefaño mificuudino saafigo fibaijigoguiinovi ificabano iicagoco. Tonoodino ificabano iicagoco ifi iimogonocoro iimogogoro Cristoti buhigovi iminiiyudi siino atajevanoco imeguejirugo.

¹² Jaaneri imitico icijirugo diigo unuubadi imino omoonitimaño.

¹³ Jaabadiro bu iijaneri igomoro ofoomoro gaiquifitejirumo. Jaano toonoro icatino, tolliro bu sicamañeheje jibocasicoro moonijirumo, sita iimaanehejefaño juvihicinimoro ofoomo.

¹⁴ Jaanegui tolli iicajiruneguiha uujoho imeguehi fibaijito bagocajami iicamo atajevanoco. Jaamo eseemevamoro ijano abajatotiro iicaqui. Jaamoro mominaafi ijico ijaagovi fiitivusutimo iicaqui: Diito imiti, nuusudiibo.

¹⁵ Miñiro saatoho fibaijito gaigoomi udugaavomoro iji Satanas dojicutiro fuucuuhi.

¹⁶ Jaanegui cajaanoyohacho miyaavogominaa ifibaijigoma iicamo diigoco ihamusuqui Moocaani iija nihibami sefari iicatigo iicaqui. Tolliti jari Moocaani iija aivo miyaano fanoovati ucuujivaachuno fibaijigoco ihamusuqui.

¹⁷ Jaabadiro bu quillahuto Moocaani iijaco imimo ootomomoco guiraano mobocigomoro imino majaadu. Jaano janaaniciivi aivo mobocigo oono Moocaani jibogoco ihiimaamoro ijibogonojaagoviro iicamoco.

¹⁸ Miïro Caatinihaame neehi: Buey itrighallidi ñgoneri jehetibo. Jaabo iijico siyaacudino. Jaafa machuubo ududicamaaña, noonoro. Bu tolliro noono: Dudicamaajeminaafi idudicamaaje jaadaco gaayicichicaji, noonoro.

¹⁹ Miïro quillahutoobohallivi: Imitino icahicaabo, nooboro saafiïro ijibogonoco gaayicijirahana. Jaanoti diibohallivi miimisiici ijibogohachijï jari miyaavogo.

²⁰ Jaanoti imitino icamoro iicamoco dihiba famoo imefeeneviro, toonoti saatoho ihiguetequi.

²¹ Jino ico tajibahi Moocaani imefeenevi, bu tolliro Mohaivojibo Jesucristo imefeenevi, bu diibo toomominaa nanitamofeenevi icano. Jaabo jinooco imino moonihi miyaminaaco dugaacutibo, bu saatohoco guinovï mini-iyutibo diicaqui icano.

²² Bu tolliro cajaanibaco imimañobati Moocaani iija quillahutooboti ficuudino. Sita imitifaño dïcafetedino. Jaanegui paryï iimitino iicajirunoco sihigoviro jeecivotibo minifoto.

²³ Dihibari saicino aivo guihuvahicahi. Jaanegui sano ñfaihucoro daadudino, vino aivofaihuti bu miidino daadu.

²⁴ Saatoho imiti foovono ifuvusuhi diitoco udugaacujihigo footimocoro. Jaanoti saatoho imiti ifuvusutathi imegavïro jaribuunati ñfuvusujino.

²⁵ Jaabadiro bu iimino mooni foovono ñfuvusufino, atyimeratiruno toovono icajitihï.

6

¹ Jeecivominaa iicamo ihaivojitoco sihidi ibociguequi. Toonoti imitino nuusudimo Moocaani momoti, tolliro bu mojjiboditi icano.

² Jaanoti bu jeecivominaa ihaivojito miyaavogominaa iicahachijï diitoco jïheguedimo miyaavogofañodi inahabomïro iicamaña. Jilliro janaanici iminoro ijeeçivequi; toono diitoco imino mejeecivonoco agaayicimo miyaavogominaa, magaijino nahabomï. Jaanegui paryï jinehejeque diibogo imino.

Sicamaña Jibogominaa.

³ Jaanoti bu cajaatyohacho sicamañooco ijibogomo, miïhai iiminoco Mohaivojibo jibogoco mijibeguehicanobadi bu mohiimaahijï onoobadi iicatinoco ijibeguehichachijï,

⁴ jillï diibo ifiicoro mitya mitya omoonibo. Jaabo jinejeba ajashuno agaajatibo. Jillï sicamañeheje iimaahallivi ejenaucasififibo. Jaaboro toonohalliti diitoco jïhevefibo ñbafibo, sitaaco aivonoono neefibo, sitaaco imino eesicinitibo,

⁵ ifinitino amocasineheje ihesamaajene iimicutimofaño icaabo. Jaabo miyaanoco agaajacutibo. Jaabo esicinihi: Moocaani iimaa iijico fine sihidi fine tooneri busumijeque sihidi magaayicino, noobo.

⁶ Jïhi, eti miya iimaahijï imino icasunohijï, oono diiboma iicadinomaryo janaanici sinehejeque imogotibo. Jaabo jilliro imo imo icaabo.

⁷ ¿Miïro jïjehallivi jinejebaco misivautihï, bu ajashuno jinejebaco masatyejitihï icano?

⁸ Jaamo gaachehuma, bu machutaama icano mihichachijï tonoodinomaryo imo imo miicaqui.

⁹ Jaanoti sihidi ibusumijema iicanoco iimogomo jaabicitihï diitoco inisunoco. Jaamaña mihiifono fanoovama ica imogo tacurafaño aacotono

miyaminaaco imitino omooninoro jinehebama achahanofaño, finisufaño icano ficuhi.

¹⁰ Miiro nihibamima mihicanoco sihidi mihimogono, aivo fanoova imititano. Jaamaño saatoho sihidi toonoco iimogomaño miyaavogoti sihigoviro minifetehinimo. Jaamaño ifico jilliro idaasuno icariro gahafusumo.

Imino Moonicasi.

¹¹ Jaanegui ijoho, Moocaani miyaminaafi, paryi jinehejeti digaa. Jaaboro iticovonocoro mooni, iminoco, miyaavogoco, gaijico, jaabicico, isicuno jeebico icano mooni.

¹² Imino moonicasi, miyaavogo moonicasicoro daamocasi. Ifinijitino fiivoco imino gaayici. Miiro tooneguiiha ico Moocaani cuuhuvahinihi. Jaabo ijoho imino omooniboro dimiyaavogoco gaajasuuhi ajashutimo imefeenevi.

¹³ Siino bu jino ico tajibahi Moocaani fanoova jiejehalliri iicanoco fiivoco aacibo imefeenevi. Bu tolliro Jesucristo imino ifico agaajasuuboro Poncio Pilato imega miyaanocoro unuubo imefeenevi icano ico tajibahi.

¹⁴ Jaabo jino ico atajibanoco: Jii, neehi. Jaaboro siibadi toonoco bu-unanitibo diicahi ico toonohalliti ibatimo icaqui Mohaivojibo Jesucristo asaatinohachuta.

¹⁵ Jaano ihoovofucu agasedi Moocaani jinooco paryi mooniji diibo idiboro Moocaani imino omooniniciibo, sihidi ejeevaabo, tajibaminaa Tajibaminaafi, bu fanoova aivojito Aivojibo iicamaño icano.

¹⁶ Diibo idiboro iguijevetibo miihaiñooba ifiitivotihigo seseefeeneri iicaabo. Jaaboco cajaan miyaminaafi aatyimetibo, bu aatyimeratibo icano. Jaanegui diibonoro bocigo, bu mitya icano fahijivaro. Fine.

¹⁷ Jiije busumijenema iicamoco fagoo: Toonoti mitya mitya icatimo iicaqui. Bu toono ibusumijeviro ihesicinico ficuudimo toono miyaano icatihu. Jilliro Moocaniviro ihesicinico ificuuqui diibo iicaaboro miihaico fanoovaaco ajashutino aacibo imino miicaqui.

¹⁸ Tajiba diitoco iiminocoro imooniqui, aivo ajashutino iimino iheetavequi, ihacifiqui, ihifefiqui icano diitoma iicanoti.

¹⁹ Tolliti jari janaanici niquejefaño sihidi busumijevajimo. Jaaneri jari kuhufono iicamoro ufucu imino iicajino imega igaayiciqui. Jaamo ifinijitino fiivoco imino igaayiciqui.

Niinoono Timoteoco Atajibano.

²⁰ Timoteo, ico atajibanoco imino toomo. Guubunicidino jiinije iimaano sicamañeje iimaanoco, bu tolliro sicamañejeque ejenaunehejeque, jino miya gaaja onoonehejeque icano.

²¹ Miiro saatohosa toneheje miya gaaja onoonehejejaagoviro iminifotomaño miyaavogoti mitacuumo.

Jaafa ico Moocaani imino moonihi.

2 TIMOTEO

Pablo Timoteodi Acaatinuhaame.

¹ Uujoho Pablo Jesucristo minisuminaafi, Moocaani iimogobadi uco agal-luubo, Cristo Jesuma sano magataavonofañodi fiivoco aaciguuno onoobadi.

² Jaabo #di jihaameque caatinihi Moocanifeenedi taseemene, agaij#bo Timoteodi. Imeguehi Dios Moocaani, bu Aivoj#bo Jesucristo icamisi ico #daasugomaño imino omooninoma, sajeeb#co acinoma icano idiicanoco.

Cristoditi J#bogomo.

³ Uujoho Moocanico imehicaahi taheedemihai iicaubadi imihinima chahano esamaajefañodi. Jaabo uujoho suufenit#bo #ti esafetehicaahi dihallivi Moocanima ihiimaabo cuuje, bu fucu icano.

⁴ Bu fahij#varu uujoho asaasumi #joho ataaunoco esafetehicaahi. Jaaboro ico aty#mecujirahi sihid# imo imo icaqui.

⁵ Tolliro bu esafetehi aivo miya miyaavogoma idiicanoco. Iticoni diitaago Loida, bu diiseej# Eunice icamife iticoni tomiyaavogoma icauhi. Jaabadiro bu #joho tolliro toonoma idiicanoco gaajahi.

⁶ Tooneguiiha ico taj#bahi. Jaabo quehecutusuhi Moocaani ico dihallivi uujoho tahuseque ificuumi aaciuno dudicamaajeque d#baguehicaqui.

⁷ M#ro Moocaani gaijama mihicamo fanoovaaco miñ#hicugotih#i. Jilliro mityama mihicaahi, saathoco magaij#hi, imiti esamaajeque imino esamaajeriro miguiinonih#i.

⁸ Jaaneguiiha nucufeguejirahana Mohaivoj#bo Jesucristoditi #di#bogonoco. Bu uuti nucufeguedino jino diibohalliti c#vojafaño iicanoti. Jilliro dimañoonoti gaay#ci taajasuj#bogohalliti m#noco idaasuno omooninoco, Moocaani ico sefaco aacino ticovovi.

⁹ Moocaani m#haico ataajasuuboro cuuhuvahi diibedi mofico imino mihimibachumoro ijeevadi diibedi miicaqui. Iiminoco momooninoti icatino. Jilli tolli diibo iimuguubadi, bu tolliro Cristo Jesufañodi mihicacuunoti m#haico agaij#boro. Jaabo Moocaani m#haico gaij#uhi s#cijetro jini#je fiyuutinaacaro.

¹⁰ Jaabo toono igaij#ico #fusucuubo jisumi Motaajasuminaafi Jesucristo asaaneri. Jaabo diibo gujeve mityaco finisuuhi, bu taajasuj#bogofeenedi eseseeh#gov#i icicuubo m#haico ifinisujitino ifiico ihaciqui.

¹¹ M#ro uco Moocaani ficuuhi jibogoco j#baguequi. Jaaboro uco galluubo minisuminaafiti judiom# iicatimoco j#baguequi.

¹² Jaamaño uujoho pary# jinehejeri idaasuno icahi. Jaaruubo toonoti nucufevetih#i, cajaanivi tahesicini iicanoco agaajamaño. Jaamaño imino gaajahi diibo imityama icamaño uujoho tafico diiboco acihinicuuhi imino ificuuqui ufucu diibo doj#cuv#i asaajifucuguiha.

¹³ Jaanegui suufenit#bo mooni ico iimino j#bogoco ataj#bahinibadi. Jaaboro diica miyaavogofañ#o, bu Cristo Jesufañodi mihicacumaño gaij#ma mihicanofañ#o icano.

¹⁴ Moocaani Gaija mofifaño icaabo. Jaaneguiha diibo m#haico aamusuneri Moocaani ico ataj#banoco imino toomo.

¹⁵ #ro agaajacuuno pary# famooro Asia jini#jeoto uco jeevesuhin#uhi. Jaamotisi bu tolliro Figelo, Hermogene icamisi.

¹⁶ Jaanoti jaafa Moocaani idaasuguehi Onesiforo onoobo yotoco. Diibo fiiva foova uco tafico buheesuvahicauhi, c#vojafaño iicanoti nucufevet#boro.

¹⁷ Jaabo Roma cuumineri iicausumi, uco iguiinehicauboro aty#meteubo.

¹⁸ Jaafa ufucu niinofucuvi Mohaivoj#bo Jesucristo diiboco idaasugueji. #ro imino gaajacuuhi diibo uco Efeso cuumivi minoodino aamusunoco.

2

Iimino Jesucristo J#bogominaafi.

¹ Jaanogui Cristo Jesuco mimiyaavogomaño imino moonico magaayicineri sefano diica, #joho taseemenebadi idiicaabo.

² Fiivaamofeenevi eneehicanoco gaajamo; jaanoco #joho uuti uguubuhicanoco saatoho imihusene gaifiimico taj#ba sitaaco ij#beguequi.

³ Jaaboro #joho Jesucristo j#bogominaafi, daabici sihidi idaasuno idiicarunoco, amocasiminaafi amocasinohachuta idaasuno iicarunoco ajaabicinibadi.

⁴ Mi#ro cajaanoyo amocasiminaati iicamo sineheje naaje dudicamaajeagovi minifototatihi ihaivoj#bo diiboco amocasiminaafiti iicaqui #ci#bo ataj#banocoro imooniqui iicamaño.

⁵ Jaabadiro bu saatoho ba#naajefaño iicacuumo toono taj#ba onoobadi imino omoonimoro sefano omoonitimo ijaadaco gaayicitihhi.

⁶ Jaabadiro bu faguinofaño sefano ududicamaaimo aivo imegaviro ima#oonoti gaayicifihi.

⁷ Jino ico onoonoco deesamaaje. Jaadi Aivoj#bo paryi fanoocoro ico gaajasuji.

⁸ Desafoto Jesucristo, aivoj#bo David iyaachimioobo iicaubo guijevafañoti siino ubuheeteubediti, tobogo uujoho taajasuj#bogoco ij#beguehicabogo.

⁹ Tobogohalliti uujoho sihidi idaasuno iicarunoco jaabichicahi, gaicaauminaafi iicanibadi j#gai#nehiri isisicininehejeque. Jaarunofaño Moocaani j#bogo sisicinithi.

¹⁰ Jaamaño paryi uujoho jaabichicahi Moocaani #cicumoco j#bogohalliti. Jaamo oovosi#no taajama iicaqui ufucuro ifinjitinoma Cristo Jesufañodi mihicacumaño diiboti asaanoma.

¹¹ Jino aivo miyaano:

Diiboma sano miguijevehinichachijji, bu diiboma sano mihicaji.

¹² Tolliro bu idaasuno mihicarunehejeque majaabichachijji, sano diiboma mahaivoj#veji. Jaanoti bu diiboco mutuunamaaihihachijji, m#haico bu tuunamaaijiibo.

¹³ Diiboco mejeevesurumoco, diibo m#haico jeevesutihhi, Moocaani ifibadi mihicacumoco, #milli bu ificoro jeevesujiruubo?

Iimino Agaajacuuno Dudicamaaje.

¹⁴ Jinoco desaayuubo diitoco taj#ba Mohaivoj#bo imefeenevi jihovonehejeque jenaucasitimo iicaqui, jilli mih#fono toneheje. Jilli toonoco uguubumehejeque imitino omoonino.

¹⁵ Jaanogui quehecuno diica. Jaabo Moocaani imefeenevi iimino dudicamaajeminaafiti idiicanoco igaajacafetequi, bu jaabo jinehejebati nufefet#bo diicahi, imino aivo miyaano iicano j#bogoco id#beguehicamaño.

¹⁶ Sicama#neheje iimaa, j#n#jeo iimaanoco diimaadino. Tonehejeque ihimaamo jilli janaaniviro imitifaño feefihhi.

¹⁷ Jaamo j#bogono sitaavi j#vonoro feehi c#nisi ij#vonibadi. Jaamootisi Himeneo, Fileto icamisi.

¹⁸ Jilli miyaanoti imitacuumisi. Jaamisi: Siino mubuheetejino, eneehicanosicije fatyehinicuuhi, noomisiro saatoho miyaavogoco sihigoviro miniyumisiro efeehicamisi.

¹⁹ Jaarunofaño Moocaani sefano iicaqui cuhufeneri dojibanicuuhi. Jaamo gaajataco ificuuhaame neehi: Aivoj#bo Moocaani gaajahi ita iicamoco, noonoro. Tolliro bu noono: Paryi famooro: Uujoho Cristota, onoomo iimitinoti sihigovi idugaavequi, noonoro.

²⁰ Mi#ro iguiraaaja ijafaño sanooro oro eetavota, nihibami eetavota icano icatatihi. Bu tolliro imohono, bu nifaqui guirihilluno icano. Fano iimiguiharo icatino. Sanoodinoro iiminehejeguiharo icafihi, bu jaanoti sanoodino #dicunonoguiha, beevanoguiharo icafihi icano.

²¹ Jaabadi sano imiguiharo miicaqui imino mofico mihimibachumoro ijeevadi Mohaivoj#bo dudicamaajeguiharo mihicajimo iimitinehejeti mih#nivatino mofico mificuuqui. Jaachiji jari fanoova iiminoono eetavoguiharo mihicahi.

²² Jaanegui #joho sicafe#idiicaabo sicafe iimogonehejeque jee#vot#bo. Jaaboro iticovono ificoro deesamaaje, miyaavogoco, gaijico, sajeeb#i icaco icano sano imino jeeb#iri Aivoj#bo Jesucristoco ejee#vomoma.

²³ Bu mih#fono fanoova jenaucasico deee#vedino. I#ro gaajacuuhi toneheje amocasicoro omoon#sufinoco.

²⁴ Aivoj#bo Jesucristo jee#vom#naafi sitaama aamocasiiboro igotatihi. Tolli icat#boro famoovamaryo imino icafihi. Jaabo imino j#bogom#naafi fanoovaaco jaab#i#boro icafihi.

²⁵ Jaabo s#cuno jeeb#iri iicaj#sumoco ifagueequi, Moocaani diiboco tolli iicano ifico ubuunan#boro miyaanoco agaajasujinoco es#cin#boro.

²⁶ Jaamo aacomoro itaajaqui i#i diitoco itacurahihufaño agañ#suneri #c#boro diitoco iimogobadi imoon#iqui ificuunoti.

3

Niinoosumi Jilli Miyaminaa Icaji.

¹ Tolliro bu gaaja ufucu niinoosumi icajino siibadi #h#icuno iicafucuje.

² Jaasumi icajimo miyaminaa ifi imiguiharo fanoovaaco omoon#fifimo, sihidi nihibam#ma iicanoco iimeguefifimo, ificoro sihidi jeevahi enee#fifimo, mih#fonehejeque aivo fanoovama icahi, noomoro quehe quehe iicafifimo. Jaamoro Moocaaniditi iminoot#no ih#iimaafifimo, bu caanimi onoonoco: Jii, nootimo iicafifimo, sita diitoco imino omoon#runehejeque diitoco cab#acujitimo, bu jaamo Moocaani iimaahij#ico boc#guejitimo,

³ sitaaco agaij#imoro idaasuguejitimo, s#camanehejeque j#bohocasififimo, iimoy#cinocoro omoon#fifimo, idaasugotimo omoon#fifimo, fanoova iimino j#hegueminaa iicamo,

⁴ iyotocoro imitino omoon#sufifimo, guucibatimo fanoovaaco omoon#fifimo, s#camaneheje mih#foneriro ijeeb#ino agahafucuumo. Moocaanico guinot#moro jilli ificoro imo imo omoon#sunehejequere iguiinomo.

⁵ Jaamo Moocaani iimaahij#ico jilli ih#fuvusuro all#ohifiriro imino moon#jimo. Jaarumo tuunamaajimo toono mityaco miyaano icarunoco. Tolli iicamoti diifico gaihu#ni.

⁶ Diitoototi saatoho iijanofaño ij#cafotomoro agaajatimo gaigoom#ico ba#hicahi. Jaamo gaigoom#i imitiri ifinoco gahafusuhicahi fanoova imogocoro efeehevemere,

⁷ fahij#ivaro gaajamoro icarumo miyaanov#i ufucuro #fototimo.

⁸ Oono Jane onoobo, Jambre onoobo icam#si Moiseque ejenaauubadiro, bu diito miyaano iicanoco jenaauhicauhi, diitoco ihesamaajene im#tacumo, iimicuutimo icano, bu miyaavogofa#odi agaajaracuumo.

⁹ Jaarunaa Moiseque ejenaauumisico gaajaciumo jihovotisi iicaunoco. Jaabadiro bu diito bañijitihhi paryi jiinjje miyaminaa diito jilli jihovoto iicanoco agaajaciuudi icano.

Pablo Timoteoco Atajibano.

¹⁰ Jaanoti naha ijoho imino uujoho ijibeguehicabadi, bu uujoho iicahicabadi, uujoho omooniguehicabadi, tamiyaavogoco, tajaabicico, tagaijico icano, bu uco ijihenehehejeque ajaabicihicano,

¹¹ bu uco idasuno omoonihicanehejeque, iro bu gaajacuuhi uco ijihenehehejeri idasuno iicahicaunehejeque Antioquia cuumivi, Iconio cuumivi, Lистра cuumivi icano. Jaaruno paryi tonehejeti Aivojibo uco taajasuhinihi.

¹² Jaabadi paryi famooro Cristo Jesuguiha ifico iimibachumoro ijeevadi ificumoco. Toonohalliti diitoco ijiheneri idasuno icaji.

¹³ Jaanoti iimifitimo, abañififimo icamo imitifano janaaniviro feeji bañimoro, bu ificoro abañineri icano.

¹⁴ Jaanoti ijoho agaajahinofano mityano diica, iro toonoco imino agaajacuunofano. Iro gaajahi jaanoco mijoho ico ijibeguehininoco.

¹⁵ Miuro seemenetiro ijoho gaajahi iimino Caatinhaamefano onoonoco. Toono ico ijibogonoro taajasufano ico asatyejino Cristo Jesuco imiyaavogonofenedi.

¹⁶ Miuro paryicino Caatinhaamefano onoono Moocaani ifusuuboro agaajasuunoco acaatinuno. Jaano minoco jibeguehi. Jaanoro imitino mi-hicanohalliti minoco ibano, fagoono, minoco jibogono iticovono ifiima miicaqui icano.

¹⁷ Jaaneri Moocaani jeevivominaafi imino agaajaaboro, bu imino iimibaivooboro paryi fanoova imicoro imooniqui.

4

¹ Jino ico guiraano tajibahi Moocaani imegavi, bu Mohaivojibo Jesucristo aivojibobadi asaaboro uchuumucuumoco, ubuheemeque icano emeechiboro ijeevadi sahaje udugaacujiiho imefeenevi.

² Jaabo dibeguehi taajasujibogoco suufenitibo, jaguisifucuro icatino, bu tolliro miyaminaa agaajagomo iicasumi idibeguejiturusumi icano. Imino gaajasu, bu saatoho imino omoonitimoco dihiba, fanoovaaco daabicibo fagojibogo iijiri.

³ Miuro ufucu iicajino gaseji. Jaasumi miyaminaa jaabicicuujitihhi aivo iimino jibogo iijico. Jilli iinoro iimogobadi ajashutimo jibogominaati igui-inomoro ficujimo diitoco ijibeguequi. Jilli diito uguubunicinoco iimogonocoro.

⁴ Miyaano jibogoco ibujinaago ificuumoro jihovobogojje fanoova jibogocoro miyaano onoomoro: Jii, neejimo.

⁵ Jaanoti ijoho iimino iijico imino ficu, idasuno idiicarunehejeque daabici, taajasujibogoco idibeguejinojaagoviro minifoto, imino didudicamaajeque dihfutusu.

⁶ Jaanoti uujoho tafico acicuujii Moocaani jeeviveguiha idasuno imoonicafetequi, fiitivucuuno iguijevejino oovo agasene.

⁷ Jaabo uujoho iimino moonicasico moonicasicuuhi, tooneguiha ijineehicaabobadi nijecivi ifutucuuhi, miyaavogoco uujoho ejeevesutiboro imino eetavucuuhi.

⁸ Jaano jisumi iimino icari ajaadujino uco toomocinicuuhi. Jaanoco ufucu uco acijibo Aivojibo iimino emeechiboro udugaacufibo. Jaabo ucoro acijitibo, bu tolliro paryi famooro diibo asaajinoco iimogomoco icano.

Pablo Timoteoco Onoono.

⁹ Goovano jei disaa uco emeecivaabo.

¹⁰ Miïro Demas onoobo uco jeevesucuuhi jijeonehejequere janaanici aivo iimoyicimaño. Jaaboro Tesalonica cuumivi feehinicuubo. Jaanoti bu tolliro Crescente onoobo feehinicuuhi Galacia jiinijevi ijibeguequi, bu tolliro Tito Dalmacia jiinijevi feehinicuuhi ijibeguequi.

¹¹ Jaanoti idiboro Lucas uuma icahi. Jaanegui Marcoco iguinooboro siva juuga uco tadyudicamaajeti ihamusuqui.

¹² Jaanoti uujoho Tiquicoco galluhinihi Efeso cuumivi.

¹³ Asaadi jei uudi siva tagaachehu tajeebutachehuco Troa micuvi Carpo onoobo ijafañovi ejeevesuhinichehuco, tolliro bu tahaameneque, bu tahaamene pergaminohaamehallivi acaatinahaameneque icano.

¹⁴ Alejandro onoobo jigaiño dudicamaajeminaafi aivo uco imitino mooniuhi. Jaaboco jaafa Moocaani toono jaadaco acihi.

¹⁵ Jaaboti bu ijoho difico gaihuini, mojbogoco iimogotiboro toono-jaagodi iicatiboti.

¹⁶ Tolliro bu iticoni aivojitoma tahallivi ihiimaausumi mihaiñooba tahalliti icautihi uco aamusumo. Jilliro famooro uco jeevesuhinimo. Jaarunoco uujoho teemehi Moocaani toonoco esafototibo iicaqui.

¹⁷ Jaarunoti uco Aivojibo Jesucristo uco aamusuubo sefaco aciuhi. Jaamaño uujoho imino imivehi taajasujibogoco jibogoo. Jaamaño faajiinijeminaacoro tobogoco guubusucuuhi, judiomi iicatimehejeque. Jilli Aivojibo uco sihidi inihicunehejeti taajasuuhi.

¹⁸ Jaaboro bu uco fanoova iimitinehejeti ataajasuuboro ficujiibo niquejefaño icano ihaivojiguiha. Jaabo Mohaivojibo Jesuco macahacisu fahijivaro. Fine.

Niinoono Ijico Agalluuno, Bu Imino Onoono Icano.

¹⁹ Taajico daaci Prisca onoogoco, bu Aquila onooboco icano, bu tolliro Onesiforo onoobo iijaminaaco icano.

²⁰ Jaanoti Erasto onoobo Corinto cuumiviro fitafetehinihi. Jaanoti Trofi onooboco ficuuhinihi guihuvaaboco Mileto cuumivi.

²¹ Jaabo asaadi jnija imegavirocahi disaa. Dijaago Eubulo onoobo ijico galluuhi, bu Pudente onoobo, Lino onoobo, Claudia onoogo icano, bu tolliro paryi monahabomi icano ijico galluuhi.

²² Jaafa ima Aivojibo Jesucristo icahi, bu jaafa Moocaani famooro amihaco imino moonihi icano.

TITO

Pablo Tito Onoobedi Acaatinuhaame.

¹ Uujoho Pablo Moocaani jeeçivominaafi, bu Jesucristo minisuminaafi icano. Jaabo uujoho miyaavogogaagovi sivaqui Moocaani #cimoco, bu miya iimaano iticovono imino fiivojaagovi isivajinoco igaajaqui,

² bu ifinijitino fiivoma mihicajinoco mehesicininoco igaajaqui icano. Jaanoco Moocaani abañitatibo: Ifinijitino fiivoco aciji, nuuhi s#cijetro jiinije fiivuutinaacaro.

³ Jaamaño jino diibo unuusumi mihicacumaño, m#haico ij#bogoco gaa-jasucuubo, jino uco Motaajasuminaafi Moocaani ij#bogoco j#bseguequi ataj#banofeenedi.

⁴ Jaaneguiha #di jihaameque caatin#hi Tito #joho tamiyaavogo seemene tamiyaabo idiicabedi. Jaano miyaavogoma #ma misi mihicano. Jaabo uujoho imeguehi Dios Moocaani, bu Motaajasuminaafi Jesucristo icamisi #co imino omooninoco, bu sajeeb# icaco aacinoco icano.

Tito Creta Chugaivi Ududicamaaño.

⁵ #co uujoho Creta chugaivi ficuuhin#uhi oono imibachurautinoco dimibachuqui, bu quillahutoco ficuuqui Moocaani ijano faacuumivari iicajajefaño oono #co ataj#baubadi.

⁶ Jaanegui quillahutoobo imino iicaqui, sita diibediti: Imitino, nootimo iicaqui, bu jaabo saafigo tajere iicaabo iicaqui, bu jaabo seeme miyaavogominaa iicamediti sita diitoco: Iimitimo, bu guubutimo icano, nootimo iicaqui icano.

⁷ M#ro Moocaani iija toomominaafi obispo onoobo iimino ifi iticovono ifiima icanic#hi. Jaabo jenaufifit#bo iicaqui, bu icaj#sut#bo iicaqui, bu guiriicavefit#bo iicaqui, amocasifit#bo iicaqui, bu ajashurunoco guiraano ajaadusuuboro guiraano nihibamico #cinoco imogot#bo iicaqui icano.

⁸ #vi jilliro baaminaaco imino ijafaño igaay#cihicaqui, bu iimino icaco iimeguequi, bu imihuseebe iicaqui, bu imino imoonihicaqui, bu Moocaanidiro ifico ificuuqui, bu ifi imitinoco iimogonoco moonit#bo iicaqui,

⁹ bu miyaano j#bogoco diiboco ij#buguunoco jeevesut#bo iicaqui icano. Jaaboro sitaaco iimino j#bgori iquehecutusuqui, bu ejenaauhicamoco imiyaavuvusuhicaqui icano.

¹⁰ M#ro sihidi icamo aivo uguubuhicatimo, bu aivo janaan#ci judiomifaño icamo icano. Jaamo sicamañooco ihimaamoro miyaminaaco bañhicamo.

¹¹ Jaamoco llinoci iimaatimo iicaqui. M#ro fajavaminaacoro mitasumoro feehicamo mij#bogotatinoco ij#bogomo #furumo toonohall#vi nihibamico igaay#ciqui.

¹² M#ro diito Cretaminaa jihovotoco acaanivamo iimaaminaafi iyotoditiro nuuhi: Cretaminaa aivo bañififimo, bu aivo asim#badi jeevamo, aivo machufifimo, gaiquifiifimo icano, nooboro.

¹³ Jaabo aivo miyaanoco nuuhi. Jaanegui sefano diitoco fagoo imino imiyaavomoro iicaqui.

¹⁴ Bu jaamoro judiom# bañ#fiira j#bogoco miyaavogotimo iicaqui, bu oono miyaano j#bogoti uuvuduehicamo ij#bogonehejeti icano.

¹⁵ M#ro ihesamaaje imih#nivati#medi pary# fanoova mih#nivati#hi. Jaanoti imiyaavogot#medi, bu ihesamaaje imih#nivati#medi icano fanooro mih#nivano. M#ro ihesamaaje, ijeeb# icano pary# diitoco imih#nivamaño.

¹⁶ Jaamo: Moocaanico magaaajahi, unuuruno omoonihicanofañodi gaa-javeechuno miyaano iicatino. Miro idicufimo, bu guubutimo, bu iimino moonico ajashuno gaajatimo icano.

2

Miyaano Jibogo.

¹ Jaabo idibugusumi miyaano jibogofañodiro dibeguehica.

² Bu amiyato gaifimico dibogo guiriicavotimo iicaqui, bu iminoro ihesamaaiqui, bu miyaavogofaño imino iicaqui, bu gaijima iicaqui, bu jaabicima iicaqui icano.

³ Bu tolliro amiyato gaigoomi Moocaani iimogobadiro iicaqui, sicamañehejeque jibohocasitimo, bu guiriicavotimo iicaqui icano. Jaaneri imino,

⁴ bagocajamico ejeevamaaisuneri diito aijimico igaijiqui, iseemeque igaijiqui,

⁵ bu diigo iminoro ihesamaaiqui, bu ajevatigo iicaqui, bu ijaco imino iteemequi, imihusegue iicaqui, aiji onoonoco jenaautigo: Jii, ineehicaqui icano. Jaanofañodi mihaiñooba Moocaani jibogo imitino iimaatimo iicaqui.

⁶ Jaabadiro bu sicafeque dinoo: Imihusene iicaqui.

⁷ Paryi ijoho omooninofañodi diitoco gaajasu. Jaamoco dibogusumi imihusene dibogo, jeejeje icatibo,

⁸ iminoro diimaa, toonofenedi mijoho: Ico dihimiti, needino. Tolliti nucufvejimo oono paryi Moocaani jibogoco imeguehicatimo. Jaamo milliti bu mihaiti imitino iimaajirahi?

⁹ Tolliro bu jeevominaaco fajini ihaivojito atajibanoco paryi: Jii, ineehicaqui, diitoco imo imo imoonihicaqui, bu onoonoco iimusufitimo,

¹⁰ bu nanivatimo imihusenere iicaqui. Jaanoco aatyimemere famooro igaaajiqui Motaajasuminaafi Moocaani jibogo oovosinoco.

¹¹ Miro Moocaani mihaiico iimihuseque ifusuno sivahi taajasuco paryi miyaminaadi.

¹² Jaano toono Moocaani imihuse mihaiico jibeguehi mohimitico mejeevesuqui, bu jinijeo imogonehejeque icano. Jaamoro jiejhallivi imino miicaqui, ticovono ifiima Moocaanidiro.

¹³ Tolliro bu mihaiico gaajasuno oono oovosino sihidi ejeevaabo Moocaani Motaajasuminaafi Jesucristo asaajinoco oono motoomo mihaiico unuunoco.

¹⁴ Jaabo miro mohallivi guijeveuhi paryi mohimitico initiuboro mihaiico itaajasuqui, diibota mihicamoro imino momoonihicaqui.

¹⁵ Jaano jinooco diitoco dibogo, quehecutusuuboro, mityama fagooboro icano. Ivi saatohoti difico taajavusudino.

3

Miyaavogominaa Jilli Iicano.

¹ Tolliro bu diitoco desaayu paryi aivojitoco imityaguehicaqui, bu paryi fanoova iiminoonocoro imoonihicaqui icano.

² Tolliro bu sitaaditi imitino iimaatimo iicaqui, bu sajeebima iicamoro sitaama imihijino iicaqui, bu sicujeebima paryi famoovamaryo iicaqui icano.

³ Miro bu mihai iticoni tolliro mihifomo mihicauhi, bu Moocaani onoonoco: Jii, meneehicautihi, jilli mimitaciniuhi, bu fanoohimiti imogono,

bu fanoohimiti imo icaneheje icano jijovoto mihicauhi fanoohimitifaño mihicaumaño, bu sitaanoco mihimeguehicauhi, mijiheveciniuhi, bu fahigova sitaama mijihevecasihicauhi icano.

⁴ Jaarunaaca Moocaani Motaajasuminaafi igaijico, bu iimihuseque icano miyaminaaco ifususumi

⁵ mihaico taajasuubo. Jaaruno mihai iiminoco momooniunoti icatino, jilli mihaico idaasugumaño. Jaabo mihaico taajasuubo Igaijari mihaico initiuno bohofico aacinofeedeni. Jaano Moocaani Gaija mihaico bohofima icasuhi.

⁶ Tolliro bu Motaajasuminaafi Jesucristofeedeni Moocaani mihaico Igaijaco ajashutino aciuhi.

⁷ Jaaboro iimihusefañodi mihaico igaayiciqui jaanofeedeni mihai ifnijitino fiivoco meteemehicanoco magaayiciqui.

⁸ Jaano jino aivo miyaano. Jaaneguiha imeguehi ijoho jinooco sefano atajibanoco. Jaaneri Moocaanico imiyaavogomo iiminocoro imoonihicaqui. Jino aivo paryi fameediro imino.

⁹ Jaanoti mihifono iimaaco deecivedino sicijeminaa momono guicibadi icanehejeque, bu jihevecasinehejeque, bu oono Moise tajibahallivi jenaucasinehejeque icano. Toono jilli mihifoneheje, jhovoneheje.

¹⁰ Jaanoti bu saatoho Moocaani iijaminaaco siibadije udugaacuhachijijifagoo mifociro. Jaanoco: Jii, onootihachijijidiiboco buhigovi gañi.

¹¹ Jaano uguubutinoti gaaja diibo miyaanoti imitacuunoco, bu iimitiro diiboco: Imitino, unuucuunoco.

Titoco Iftacuuno.

¹² Uujoho dijaago Artemas onooboco, bu Tiquico onooboco icano agal-luudi, tolli icarunofaño disaa Nicopoli cuumijaago uco emecitoobo. Uujoho tuucuumivi jinijadihico afatyonoco imeguehi.

¹³ Bu disefadino daamusu saafi abogado Zena onooboco, bu Apolo onooboco icano. Jaamisi ucuujivaachunoco daaci jinejeti cuujivaachutimisi ifeequi.

¹⁴ Jaanoco aatyimemere mota iicamo igaajaqui imino moonico. Jaamoro ucuujivaachumoco ihaamusuhicaqui. Tolliti ifiino sinejeguiha iimiqui.

Niino Fitacu.

¹⁵ Paryi jino uuma iicamo dijaa ijico galluuhi. Ijoho bu moojico daaci miyaavogofañodi monahabomi iicamoco. Jaafa Moocaani paryi amihaico imino moonihi.

FILEMON

Pablo Filemodi Acaatinuhaame.

¹ Uujoho Pablo, jino Cristo Jesu momohalliti civojafaño iicaabo jihaameque caatinihi sano monahabo Timoteoma #di, agaij#bo Filemon mududicamaaje nahabon#m#naafidi,

² bu Moocaani iijam#naa oono diijafaño igaivehicamedi, tolliro bu monago Apiadi, bu Arquipo m#haico mududicamaajeque aamusuhicaabedi icano.

³ Jaamo am#hai magaay#ci Moocaani, bu Aivoj#bo Jesucristo icam#si imino omoon#noco, bu sajeeb# icaco aac#noco icano.

Filemon Gaiji, Miyaavogo Icano.

⁴ Fahii#varo uujoho Moocaanico dihall#vi imehica#hi. Jaabo diiboma ihi-imaasumi #ti esafetehica#hi,

⁵ Aivoj#bo Jesuco #joho agaij#noco, imiyaavogonoco icano, bu pary# Moocaanita iicamoco agaij#noco icano uguubuuboro.

⁶ Tolliro bu Moocaanico dilluhica#hi oono dimiyaavogoco aaty#memere imiyaavogomohall#vi, jaamo Cristo Jesufa#odi pary# iiminoco magaay#cinoco imino igaajaqui.

⁷ Jaabo tajeeb# jacusucafetehi, bu uujoho sihid# imo imo icahi #joho sihid# gaijima idiicanoti. M#iro #joho ta#ahabo, difa#odi miyaavogom#naa jeeb# jacusucafetehi.

Pablo Filemon Jijovonohall#vi Filemoco Idilluno.

⁸ Jaanegui uujoho Cristo min#sum#naafi iicaruubo #co taj#bajit#hi #joho omoon#jinoco.

⁹ #vi jill#ro gaijifeened# #co dilluhi. Uujoho Pablo amiyaabo iicacuubo, bu jino Cristo Jesuhall#ti civojafaño iicaabo,

¹⁰ #co dilluhi jaan# Onesimo onoobohall#vi. Jaabo jino civojafaño miyaavogofeened# taseemeneti minifutucuuhi.

¹¹ Iticon# naha Onesimo jilli m#h#foobo dijjovono icauhi. Jaaruubo jisumi miyaabot#ro m#sidi icacuuhi, #di bu uudi icano.

¹² Jaaboco dijaago uujoho siino galluhi. Jaaboco imino gaay#ci tafico idiicajirubadi.

¹³ Imogorahi jinoov# uuma iicanoco dibuunav# uco ijeec#vequi jino Cristo j#boghall#ti civojafaño iicaaboco.

¹⁴ Jaaruubo uujoho imogot#hi #joho idiimogot#noco omoon#noco. Jaabo uudi #joho omoon#no uujoho ataj#baneri icat#no iicaqui, jilli #ro idiimogooboro omoon#no iicaqui.

¹⁵ Fine Onesimo #ti dugaavuuhi gueenene sih# iicat#qui. Jaaruubo jisumi #ma fahii#varo icacuuj#bo.

¹⁶ Jaaruubo j#jovonobadi icacujit#hi. Jilli j#jovono janaan#ci#vi imino icacuj#bo. Jaabo agaij#bo dinahaborucuuj#hi. Jaaboco uujoho sihid# gaij#hi. Imi jaano janaan#ci#vi #joho diiboco gaij# dijjovono iicama#no, bu Mo-haivoj#bofa#odi dinahabo iicama#no icano.

¹⁷ Jaanegui#ha digataavom#naafi uujoho iicahachii# diiboco gaay#ci uco idiicajirubadi.

¹⁸ Jaanoti #co diibo imit#no omoon#uhachii#hi, bu #co edebhachii#hi icano ucoro toonoco daadusu.

¹⁹ Jaabo uujoho Pablo, jinoocoro tahuseri caatiníhi: Uujoho ico jaadui. Míro bu uujoho ico neejirahi: Híjoho tahalliví guijevejirahi uco edebeneque daadui, neejirahi. Jaarunoco ico uujoho nootíhi.

²⁰ Jaaneguiiha tañahabo, uudi jino iminoco deetavo Aivojíbo Jesuco imiyaavogomo iicaníbadí. Jaaneguiiha tajeebíco daacusu Cristofañodí tañahabo idiicamaño.

²¹ Jilli hídi caatiníhi híjoho omooníjinoco agaajaaboro, bu jino ico onoonoco janaanícví omooníjinoco agaajaaboro icano.

²² Bu tollíro uudi uujoho hífetejimañoco tahímega dimibachu. Míro jino teemehi amíhai Moocanico midilluhicanoco amíhaico ihacíqui uujoho amíhaico emecítejinoco.

Niino Fitacu.

²³ Jaaní Epafra onoobo dijaago íjico galluhi, jino Cristo Jesuhallití uuma cívojafaño ícaabo.

²⁴ Tollíro bu Marco onoobo, bu Aristaco onoobo, bu Demas onoobo, bu Lucas ícamo jino uco tadyudícamajetí aamusuhícamo dijaago íjico gallumo.

²⁵ Jaafa Mohaivojíbo Jesucristo amíhaico imino mooníhi.

HEBREOS

Moocaani Illifeenedi Ihiimaano.

(Jn 1.3)

¹ Siicije naha Moocaani moheedetemihaima iimaajiibuuhi saicino si-ibadihije, jibogominaafeenedi.

² Jaaruubo jisumi jino niinoosumi miihaima iimaabo Illifeenedi. Jaabo Illifeenedi Moocaani paryi jiinjeneque eheetavuuboro diibo usefaño paryi fanoovaaco iicaqui ficuubo.

³ Jaabo diibo Moocaani imi aricuco ifusuubo Moocaani ifi tolli ejeevanoco ifusuubo. Jaabo sefari paryi fanoova icahi imityahiiifeenedi. Jaaboro bu mohimitico ifilluuboro casivuubo niquejefaño Moocaani aivoji icagahallivi, imiyanaagonovi.

Moocaani Achi Sihidi Jeevahi Niqueje Toomominaa Janaanicivi.

⁴ Jaamaño Moocaani Achi sihidi jeevano minifetehi Moocaani toomominaa allinoocivi. Miïro caani busumijeti gaayicibo diito janaanivivi aivo imityamañovi.

⁵ Jaamaño cono bu Moocaani safooba itoomominaati cajaanibaco:

Hijoho taseemene, jifucu uubadiro idiicaabo, noonova.

Bu cajaanibaco:

Uujoho diibo caaniti icaji. Jaanoti diibo taseemeneti icaji, nuunova.

⁶ Jaanoti idiboro Illi iicaaboco jiijehallivi isivauboro nuubo:

Mihimo diiboco paryi amihai Moocaani toomominaa, nooboro.

⁷ Jaanoti diito itoomominaaditi nuubo:

Itoomominaaco guibuhubati eheetavoobo, bu ijecivominaaco cijigaiguihuti eheetavoobo icano, noonoro.

⁸ Jaanoti Illiditi noono:

Moocaani dihaivoji icaga; Jaafa ufucuro ifinitino fahiijivaro icahi, bu ditajiba imino atajibano iicano.

⁹ Iticovonocoro idiimogooboro imitinoco dïheguehi. Jaamaño Moocaani Didios iicaabo ico sihidi imono icaco acihi, digataavominaa allinoocivi, noonoro.

¹⁰ Tolliro bu noono:

Aivojibo, hijoho aivo iticoni jiinjjeque tanooco ficuuhi. Bu jaaboro dihuseri niquejeque deetavuuhi.

¹¹ Jaaruno toneheje finiji. Jaanoti hijoho ufucuro finitibo fahiijivaro diicaji. Jaanoti toneheje queemeveji gaachehu ocomovonicibadi.

¹² Jaanoco gaachehuco mihicanicibadi gatatahuruji. Bu jaanoco buunaniji gaachehuco siino mubunaninicibadi. Jaanoti naha hijoho diiboro fahiijivaro diicaji; ufucuro difi finijitihhi, noonoro.

¹³ Jaamaño miïro Moocaani itoomominaati cajaanibaco nuutihhi:

Tamiyanaagonovi casivo, diminaaco iguinionjinohachuta, nooboro.

¹⁴ Miïro paryi Moocaani toomominaa jilli gaijamiïro Moocaanico ejeecivomo. Jaamoco gallufiibo taajasuco agaayicijimoco ihamusuqui.

2

Mataajajinoco Mejevesudino.

¹ Jaano jilli iicaneguiiha aivo imino muguubuniciji oono muguubuhininoco, iimino jihaiti buhigovi minifototimo miicaqui.

² Jaanoti naha siicije Moocaani toomominaafeenedi aaciuno jibogo sefano icauhi. Jaanoco guubuutimo imitico omooniumoco toonohalliti idaasuno moonicafutuuhi.

³ Jaabadiro bu mihai aivo aajashutino taajasuco mejeecivotihachiji, mihaico idaasuno moonijiruubo. Miho toono taajasuco iticoni diiboro, Aivojibo jibuguuhi. Jaanobuunati jari toonoco uguubuumo imino agaa-jaciumoro mihaijaagovi fatyusuuhi.

⁴ Jaabadiro bu Moocaani toonoco imino gaajasuuhi miyaano iicanoco. Toonoti igaajaqui ajabafiranehejeque, sihidi ejeevano, mityano aatyimeratinehejeque omoonihicaunofeenedi, bu tolliro mihaico Igaijaco siibadihije aacinofoenedi icano ijeebhi onoobadi.

Jesu Inahabomi Icabadi Minifutuuhi.

⁵ Miho oono toojeti mihiimaaje ufucu icajino jiinijeque Moocaani itoomominaa usefano ficuutihitoojeque itaajibaqui.

⁶ Miho samañooaame Caatinihaamefano saatohe neehi:
¿Milli ijoho Moocaani sihidi edeevaabo miyaminaa sihidi ejeevatimediti deesamaajirahi? ¿Jaabo collihi diito iguijevefimojaago feejirahi?*

⁷ Miho jihachutasituro diitoco diitoomominaaguinovi ficuuhi. Jaaruumoco fanoova imiri, bociri icano diitoco bocisuuhi. Bu jaaboro diitoco mityaco daaciuhi paryi edeetavuunohallivi.

⁸ Paryi fanoovaaco diitoguiinovi ficuuhi, noono.

Jaamaño tolli paryi miyaminaafiguino ificuucumaño diitoguiinovi fanooro icacuuno. Jaaruno fañehiica mahatyimetihica paryi fanoovaro diito ijico obocigonoco.

⁹ Jaarunofano mahatyimehi Jesuco jihachutasituro Moocaani itoomominaati guinovi ificuunoco. Moocaani sihidi igaijima iicamaño imuguuhi diibo famoohalliviro iguijeveujinoco. Jaaruubo jisumi diiboco Moocaani bocigusuhi idaasuno iicauboro iguijeveuno jaada.

¹⁰ Jaamaño Moocaanidi fanoova choomotihidi diibofoenedi. Jaabo Moocaani imeguehi famooro iseeme iimihigo niquejefano ofoonoco. Tooneguiiha Moocaani Jesucristoco idaasuno moonisuuhi imi Taajasuminaafiti iicaqui.

¹¹ Jaamaño paryi imibachucinicumoco ijeevadi ificuucuumo, bu diitoco imibachuubo icano paryi sacanitaro. Tolli iicamaño Moocaani Achi nufeguetihidi diitoco: Tañahabomi, onoobo

¹² Caatinihaamefandi:

Hiti iimaaji uujoho tañahabomima. Jaaboro ico imeji dimasineri igaivominaafeenevi, noonoro.

¹³ Tolliro bu noono:

Uujoho Moocaanicoro esiciniji, noonoro.

Jaabadiro bu siino noono:

Jineeri icahi, jino seemeque Moocaani uco aacihinimoma, noonoro.

¹⁴ Miho jaamo miyaminaa seemere ihuucuma, itijohoma icano iicamo. Jaabadiro bu tolliro Jesu minifutuuhi ihuucuma, bu itijohoma icano iguijeveuqui. Jaano iguijeveuneri oono guijeni mityama iicauboco ijico ifinisiqui.

¹⁵ Jaamaño jilliti taajasuubo oono paryi famooro iguijeveneque iiguimoro jijovotobadi iicacuumoco.

¹⁶ Jaamaño Moocaani toomominaaco ihamusuqui saautibo. Jilli Abraham iyaachimihacoro aamusuvaubo saauhi.

* 2:6 Sahaamefano noono: Miyaminaafi.

¹⁷ Jaamaño diito inahabomi iicaubadiro icaubo sacerdotemi aivoj#boti iicaqui jeevesut#bo iicamaño, bu sihidi idaasugoma iicaqui Moocaani imefeenevi, tolliro bu miyaminaa imitico ibuusuqui ifico idaasuno omooninofeenedi.

¹⁸ Mi#ro idaasuno iicauneri ifi nisucafutuuhi. Jaamaño jisumi amusuubo tolliro inisucafotomoco.

3

Jesu Moise Janaanici#vi Jeevahi.

¹ Tañahabomi, ami#hai mihimibachucin#cumano ijeevadi mihicamo, Moocaani ita iicaqui ucuuhuvamooto mihicamo imino magaaja Cristo Jesu mohiimaa iiji minisuminaafiti iicanoco, bu sacerdotemi aivoj#bo diibo iicanoco icano.

² Jaabo Jesu Moocaanima imino icauhi. Jaaboco Moocaani jino dudicamaajehallivi ficuuhi. Jaabadiro bu tolliro Moise imino icauhi Moocaani iijano miyaminaaco ejeecivuunovi.

³ Jaarunofaño Jesu janaanici toonovi ibocima icahi Moise janaanici#vi; oono iijaco eheetavoobo tooja janaanici#vi ibocima iicanicibadi.

⁴ Mi#ro iijanoco eheetavomo iticovoocivi icahi. Jaarunofaño paryi fanoovaaco eheetavuubo Moocaani.

⁵ Jaabadi Moise aivo imino icauhi Moocaani iijaco ejeecivehicaunovi: Ududicamaaihicaunobuunati Moocaani eheetavuujinoco ij#bogono.

⁶ Jaarunofaño aivo Cristo janaanici imino icahi Moocaani iijaminaa mi#hai mihicamoco ootomoobo. Jaamo mi#hai Moocaani iijaminaa mihicamo sefano mihicamoro mehesicini#qui, diibo onoonoco imo imo momoonimoro mimiyaaveguequi niinofucuvi.

Moocaani Cuumiminaa Ajaguisijino.

⁷ Mi#ro jaamaño, Moocaani Gaija nehi Caatinahaamefañodi:

Jaachij# ami#hai Moocaani iijico muguubuhachij#

⁸ ami#hai jeeb#co mucuhufutusudino, johono sicai#igovi iicausumi Moocaanijaagovi isifiratuumoroo diiboco inisuumo iicaubadi.

⁹ Tahigo ami#hai eedeetemihai uco nisuuhi, buh#cagaha cuarentadi ficabava ticovovi tahi uujoho omoonihicaunoco atyimehicaurumo.

¹⁰ Jaanoma iicaubo diitojaa isifiratuuboro nuuhi:

Jilli fahij#varo ijeeb#noco imitasumoro fahigova igomoro icahicamo, jaamoro imeguehicitimo taaj#haico agaajanoco, nooboro.

¹¹ Jaamaño uujoho toonohalliti diitojaa isifiratuuboro tamomofañodi, nuuhi: Uma ajaguisijimañovi diitoco ifutusujit#hi nooboro, noono.

¹² Tañahabomi, jaaneguiha mehesicini# cajaanotyoba ami#haiti iimitino jeeb#ma iicamoro toonoco mitasudino iicaabo Moocaaniditi diiboco mimiyaavogot#mano.

¹³ Tolli icatimoro fahigovavi fafucuvaaciviro mequehecutusucasi jisumi jino iicanohachuta. Jaamo ami#haiti cajaanotyobaco imiti bañitino icadino. Jaaneri ami#hai jeeb# Moocaaniditi jenaano minifetedino.

¹⁴ Jaanoti siicijetiro mehesicininoco suufenitimo toonofaño quehecuno mihicamoro niinofucuvi mihifotohachij#, Cristojaagoti samañoonoti mataañovaji.

¹⁵ Mi#ro jilli noono:

Jaachij# Moocaani onoonoco muguubuhachij# ami#hai jeeb#noco mucuhufutusudino, johono diibojaa isifiratuumo iicaubadi.

16 ¿Cajaatyo nacu diibo iimaaco guubucuurumo diibojaa isifiratuumo? Eti bu johono paryi Moise Egipto jinijeti isivaumo.

17 ¿Nacu bu cajaatyoma Moocaani sifiratuuhi cuarentadino ficabava ticovovi? Eti bu diito Egipto jinijeti isivaumo oono imitico eheetavuumoma. Jaamo diito paryi finiuhi sicaihigovi, iguijeveumo.

18 ¿Nacu bu cajaatyoco Moocaani imomofañodi nuuhi: Tafaño majaguisijihigo mihifetejitihi, nooboro? Eti bu diibo unuunoco: Jii, unuutimoco.

19 Miro magaajacuuhi imiyaavuguutimaño diito ifutuutinoco.

4

1 Jaamaño ufucu Moocaanima majaguisijinoco aaciguunoma mihicanohachuta imino mehesicini amihaiti saatoho toonovi ifototimo mihicadino.

2 Miro mihaico bu acumo tobogo taajasujibogoco diitoco iicaubadiro. Jaaruno diito uguubuuruno diitoco imino moonutihi uguubuurunoco imiyaavuguutimaño.

3 Jaanoti naha mihai toonoco mimiyaavogomaño toono jaguisifaño mihifetehi. Oono Moocaani jilli nuuhi:

Jaamaño diitojaago uujoho isifiratuuboro diitoco nuuhi tamomofañodi, uuma ajaguisijimañovi ifetejitimo, nuubo Moocaani.

Jaarunofaño Moocaani jinijeque ifivusunotiro iticoniubo eetavuubo imivuudi jaguisiubo.

4 Jaamaño miro samañoohaame Caatinihaamefaño jilli noono jaguisifucuditi: Sahuse juugahuseti safucu icano nigaciti idudicamaajeti Moocaani jaguisiuhi, noonoro.

5 Siino bu Caatinihaamefaño noono: ifetejitimo uuma ajaguisijihigo, noonoro.

6 Jaarunofañehiica icamo saatoho toono jaguisifaño ijicafetejimo. Jaanoti iticoni toono taajasujibogoco uguubuurumo toonofaño ifutuutihi: Jii, noomoro imiyaavuguutimaño.

7 Jaamoma iicaubo Moocaani siino bu oovicuhi jisumico, jino mihicasumico. Miro Moocaani mihaima iimaahi, toonobuunati goovacuutitoti David unuunofenedi. Oono Caatinihaamefaño onoonoco munuucuuhi. Jaanoco bu siino meneehi:

Jaachijji Moocaani ijico muguubuhachijji amihai jeebico mucuhufutusunodino, noono.

8 Jaanoti Josue diito israelmico toono jaguisico ihaciuruva, Moocaani siino sifucuditi iimaacuujitirahi.

9 Jaanegui icanehiica sano Moocaani cuumiminaa ajaguisijino.

10 Jaamaño miro Moocaanima ijaguisiqui ijicafotoobo, idudicamaajeti ajaguisicuubo, oono Moocaani iinoti ajaguisicuubadi.

11 Jaanegui masii mesefaquifetequi toono majaguisijinofaño mihifetequi. Jaanegui saatohoba johono, imiyaavuguutimo iicaubadi mihicadino.

12 Miro Moocaani iiji buheehi mityama icano aivo janaanici sijevano fanoova aamigano fahigovaaciti iijino icano sijeva janaanicivi sijevano. Jaamaño mojeebii, mohesamaaje icano faicuvano icarunoco adicino, bu miyaminaafi ifico faabeheri adicino icano. Jaanoro foovono miniiyuno mohesamaajeque, mojeebii esicinico icano.

13 Aivo jinehejeba chahahi Moocaani ifivusuuno toonoti afataniivejiruno. Paryi fanoovaro foovono icacuuhi faayacafutucuuno. Jaadi johono diibo imefeenevi mohimitico mihimibachujibo imefeenevi.

Jesu Aivo Janaanicivi Sacerdotemi Aivojiboti Icahi.

¹⁴ Jesu Moocaani Achi aivo janaanici^vi miihai sacerdote aivojii^boti icahi. Jaabo niqeeje janaanici Moocaani imefeenevⁱ aivo ifotoobo. Jaanegui imino momooniqui mohiimaa iijico.

¹⁵ Miiro miihai sacerdotemⁱ aivojii^bo miihaico idaasuguejirahi moni-inovanoti, miiro miihaico iicabadiro diiboco fanoova inisuuneri idaasuno icaubo. Jaaruubo imitico mooniutⁱhi.

¹⁶ Jaanegui masii imino mimiyaavogomoro Moocaani sihidi gajjima iicaabovⁱ mifiitivequi. Toonoti miihaico ihidaasuguequi, jaaboro iimihuseri miihaico ihamusuqui sihidi idaasuno mihicasumi.

5

¹ Famooro sacerdotemⁱ aivojito iicamoco miyaminaafeenetⁱ iicimoro toonofaño ficuumo Moocaani imefeenevⁱ miyaminaahallⁱvi iimaajinoco, bu diibo jeecevoco iheetavequi, asimico agaisiraicimoro Moocaanico tooneri ijeecivequi miyaminaa imitihallⁱvi icano.

² Jaabo diibo sacerdotemⁱ aivojii^bo, bu icaruubo ififañodi iniinovanoma iicamaño, bu amusujiruubo agaajatimehejeque, iimino jiihaiti imitamehejeque icano.

³ Jaabo bu ifi niinovama iicamaño jeecevo asiri Moocaanico iimitihallⁱvi jeecevefⁱhi, oono miyaminaa imitihallⁱvi iicanicibadiro.

⁴ Jaamaño aivo cajaatyooaba jilli iinoro sacerdotemⁱ aivojii^boti icatatihi. Moocaanico iiciboro toono obocimañovⁱ ficufⁱhi, johono Aaron onooboco iicaubadi.

⁵ Jaabadi tolli Cristoco mooniubo: Jilli iinoro diibo sacerdotemⁱ aivojii^boti icautihi. Jilli Moocaanico diiboco toono bocifaño ficuuhi diiboco unuubadi: Hijo taseemene, jifucu uubadiro idiicaabo, nooboro.

⁶ Jaabadiro bu samañoohaame Caatinihaamefaño diiboco nuubo:

Hijo sacerdotemⁱ aivojii^boti fahiijivaro idiicaabo, Melquisede onoobobadi edevaabo, nooboro.

⁷ Jaabo Cristo jiihalliri iicausumi sihidi Moocaanima iimaahicaubo sefano ihaalli tofaihuco gañiboro dilluhicaubo diibo Moocaani diiboco guijevefañoti atajasuujiruno mityama iicaaboco. Jaanoco Moocaani guubuui diiboco idilluhicaunoco Moocaanico miyanotiro ejeecivehicamaño.

⁸ Jaamaño Cristo Illi icaruubo gaajauhi: Jii, ononoco idaasuno iicauboro iguijeveunofañodi.

⁹ Jaaneri aivo ifico imino ifutusucuumañoo ufucuro ifinitino taajasu abajaaboti iicanovⁱ ifutuubo paryi oono diibo ononoco: Jii, onoomedi.

¹⁰ Jaamaño Moocaani diiboco sacerdotemⁱ aivojii^boti ficuuhi Melquisedebadi ejeevaaboco.

Aivo Ñihicuno Miyaavogoco Mejeevesuruva.

¹¹ Aivo ajashutin^o jinhallⁱvi meneejino icahi. Jaaruno aivo tihino mijii^beguejiruno, amiihai magaa^jagotimaño.

¹² Aivo gueenecuuno mihicano jisumi jii^bogominaati mihicatacuuno. Jaarumehiica mihimeguehi siino amiihaico sita ijii^bogonoco; Moocaani iijii^bogoo aivo itihitⁱnoti. Aivo jilli fañooviro miniinovatucuui. Aivo jilli miyaavogofaño mujusitⁱhi. Jilliro mifañofaihuco aaducujimobadi mejeevacuhi.

¹³ Miiro Moocaani iijico ajashunoro agaajamo seeme mifañotitobadi iicamo. Jaamehiica gaajatihi iticovono ifi icaco.

¹⁴ Jaanoti fanoocoro imino emeeciimo oono jusitamobadi ejevacuumo, fanoovaaco udugaacunoco agaajacuumo, iimitinoco iiminofeeneti aatyimeneque ejevamaaicuumo icano.

6

¹ Jaanegui masii janaaniviro mefeequi miyaavogofaño jusimoro Cristoditi iticoni mihaico jibugunocoro meesudino, siino janaaniviro gaajamoro mofoo. Minoco guivevefaño asatyefinehejeque mejeevesunoco magaajacuui. Bu tolliro Moocaanico mimiyaavogonoco magaajacuui.

² Bu nitihallivi jibogonehejeque, bu miyaavogominaahallivi ihuseque ificujinehejhallivi jibogonehejeque, bu uchuumucuumo siino ubuheetejinehejeque, bu ufucuro ifinijitino cijigaifaño efeejinehejeque icano magaajacuui. Jaarunaaca janaaniviro gaajamorohiica mofoo.

³ Jaanoco tolli momooniji Moocaani iimogohachiji.

⁴ Jaamaño miiro saatoho seseque agaayicininuurumo, bu Moocaani aacino imoco gaajacininuurumo, bu tolliro Moocaani Gaijati agaayicininuurumo.

⁵ Moocaani jibogo imoco gaajacininuurumo, bu ufucu iicajino jinije mityaco icano agaajacininuurumo,

⁶ siino dojicuviro eedehefijaagoviro uhuumimoro Cristoco ejeecivucuutimo siino eedehefi jeevesufeenedi bohomotiniiniyuracujitihini. Jaamo diitoro siino Moocaani Achico dojicuviro imohobujehallivi metetecubadi omoonimoro diiboco miyaminaa imefeenevi dejecumoro icahicahi.

⁷ Jaamo jinijebadi, fahijivaro toojehallivi niijaba aagonoco adujere iicanicibadi jeevamo: Jaaje toojeque ududicamaaimedi imino basutaaco ihinusujere inoovasuruva, toojeque Moocaani imino omooninoma icaje.

⁸ Jaanoti jarimocoro, ñaavahucoro icano ihinusuhachiji jinehejebaguiiha imitije. Jaamaño Moocaani: Imitino, onooboro afaijanoguiinovini aaquetejije. Jaanofeenevi jigasucafetejije. Jaabadi dojicuviro eedehefijaagoviro uhuumimoro Cristoco ejevsumoco Moocaani faijaji.

Mohesicini Minoco Sefano Ficuui.

⁹ Agaijimo tañahabomi, jilli munuurunaaca, aivo imino magaajahi, amihaiti ajashutino Moocaani mihaico imino omoonino mohallivi taajasuma asanoco.

¹⁰ Miiro Moocaani aivo iimiibo. Jaamaño jabajeevejitibo amihai momoonihicanoco, bu diiboco amihai gaijico mihifusumoco, miyaavogofeenedi monahabomi iicamoco mahamusuhicanofeenedi; bu jaanoco jisumihachutahi moonimerehi mihicahi.

¹¹ Jaanegui mihimeguehi famooro mihai toonoco mihifusumoro mofoomo nijequevi mihifotonoco. Jaamo imino mihifutusuhi oono meteemehicanoco.

¹² Mihai mihimogotihini amihai majaparyatonoco. Mihimeguehi oono imiyaavogofeenedi, bu ijaabicifeenedi icano Moocaani aaciguunoco agaayicimoro iicabadi mihicanoco.

¹³ Miiro Moocaani onoonoco Abrahamco aaciusumi ififañodiro oovicuui miyaano iicaujinoco. Aivo diibo janaanivi iicamo momofeenedi ohoovicujirumo achahaumaño.

¹⁴ Miiro jilli nuubo: Miyanotiro aivo ico imino mooniji. Jaaboro ico ajashujitino diiyaachimihaiti aacino, nooboro.

¹⁵ Jaanoco Abraham tuumuui jaabiciboro. Jaamaño gaayicuboo Moocaani diiboco unuubadi.

¹⁶ Jaabadiro bu miyaminaa siinoco unuusumi noonicimo diito allinoocivi iicaabo Moocaani momofeenedi. Jaano siino miyaano iicanoco, unuusumi Moocaani momofeenedi unuucuunoco, ¿milli bu janaanivivi siino mejenaauucujirahi?

¹⁷ Jaamaño Moocaani imomofeenedi nuuhi aaciguuno miyaano iicajinoco foovono ihifusuqui toono ibusumijeque aaciguunoco agaayicijimoco, bu jaano unuucuuno siino boobanacafutucuutihii iicaujinoco icano.

¹⁸ Jaamaño icano minooci diibo, bu diibo unuucuuno icano oboobaniracutino. ¿Jaanohocifeenedi milli bu Moocaani unuucuunoco bañijirahi? Jaanofeenedi mihaico Moocaani acihi sefano majacusucafotomoro meteemehicanoco mohimega ificuunoco magaayiciqui.

¹⁹ Jaano toono esicini sefano iicanoro mojeebico cuhufono ficuuno. Jaano jino esicini iicanoma mihai mihicano mihaico cuhufono ficuuhii ni quejefañi iicaja Moocaani iija gaachehubaryutyigaba ticovo.*

²⁰ Jahigo tobaryu ticovo Jesu jicafutuuhii mohallivi mihaidi jhaico ifaayiciqui. Jaamaño jilliti Jesu sacerdotemi aivojibo fahijivaro iicanovi ifutuuhii. Jaamaño Melquisedebadi jeevaabo.

7

Jesu Sacerdotemi Aivojibo Melquisedebadi Jeevaabo.

¹ Jaani Melquisede onoobou Salem cuumio aivojibou. Jaabo Moocaani caamovohi iicaabo sacerdoteu. Jaabo Melquisede Abraham miinaavi jiinjene aivojitoco iguinionijeuhigoti uhuumiuboco acabaacutuuboro diiboco: Imino, nuuhi.

² Jaaboco Abraham aciuhii fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro toono abajatoco iguinioniunoti icuunoco. Jaano Melquisede onono momo jilli eneejiruno: Iticoni, iimino Aivojibo, eneejiruno. Jaabo Salem aivojibo iicaumaño, bu: Sajeebii ica aivojibo, eneejiruno.

³ Jaabo buhugaavocafetehi caanima, seejima, bu iheedetemi haima icano chahaabo. Jibogoratino diibo fiivoti, bu iguijeveti icano. Jaabo Moocaani Achibadiro iicacuubo sacerdotemi aivojiboti fahijivaro icacuubo.

⁴ Jaanoco jisu magaajacuuhii Melquisede aivo sihidi jeevaabo iicaunoco. Miuro moheedebe Abraham icauruubo diiboco aciuhii fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro moonicasivi aivojito nehejeque udumitiicunoti.

⁵ Miuro Moise tajiiba onoobadi Levi iyaachimihai sacerdotemi iicamo miyaminaaco inehejeti fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro ajaadusuno tajibama icamo; buhicagaha diitobadiro bu Abraham iyaachimihai icarumo.

⁶ Jaanoti Melquisede Levi iyaachimioobo icautiruubo Abrahamco jaadusuuhii fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro. Jaabou diiboro Abraham Moocaani aaciguunoco agaayicubou. Jaamaño jilliti Melquisede Abrahamco: Imino iicajinoco, nuuhi.

⁷ Jaanoco famooro gaajacuhii diiboco: Imino iicajinoco, onoobo diibo janaanivi sihidi ejeevaabo iicafinoco.

⁸ Jaanoti jino mofeeneri iicamo fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro agaayicimo, jilli ticovo miyaminaaro iguijevefimoro. Jaanoti Caatinihaame iimaahi Melquisede iguijevetibobadi iicaabediti.

⁹ Jaamo paryi Levi iyaachimihai sacerdotemiti iicamo jisumi fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro miyaminaaco ajaadusuhicamo, bu

* **6:19** Sahaamefaño jilli ficuuno: Toono esicini sefano iicanoro mojeebico cuhufono ficuuno, anclacijigai meenegaco samañoviro cuhufono ificuunicibadi onoonoco.

Levi icano tolliro Melquisedeque fahuseecisaaje iicanoti sanoosaacoro jaaduuhi sano Abraham ajaadusumiro.

¹⁰ Miiro jaasumi Abraham ififañerehiica iyaachimihai icauhi Melquisede diiboco aatyimeteusumi.

¹¹ Miiro Israel cuumiminaa tajibaco gaayiciuhi sacerdotemi Levitami jaamoro Aaron iyaachimihafeenedi. Jaano miyanotiro toono tajibaco omoonimoco Moocaanijaagovi isatyejiruva collihiicaqui, bu siino sifi sacerdote saajirahi. Jaabo Aaron yomoobo icacuujitino Melquisedebadiro icaburucuui.

¹² Jaamaño sacerdotemi sifiiti ubuunanicafutucubadiro, bu tajiba buunanicafetehi.

¹³ Jaabo Mohaivojibo diibediti jino Caatinahaame jilli onoobo, siicumismi israelmi cuumioobo, tuucuumiti mihaiñoobahiica sacerdoteti iicati cuumioobo.

¹⁴ Miiro imino gaajaveechuno Mohaivojibo Juda cuumiti asaauno. ¿Miiro Moise milliba nuutihii jiiicumiditi, sacerdotemiditi ihiimaausumi?

¹⁵ Jaano jino aivo foovono icahi bohono sacerdote Melquisedebadi ejeevaabo ajafevene.

¹⁶ Jaamaño miyaminaa tajiba unuumaño diibo sacerdoteti icautihi. Jilli oono ifinisuratino ifi mityari diibo sacerdoteti icahi.

¹⁷ Miiro jino Moocaani jilli diibediti onono:

Hijoho fahijivaro sacerdoteti idiicaabo, Melquisedebadi edeevaabo, nooboro.

¹⁸ Jaamaño jilliti eedeetajiba buhigovi ficucafetehiniciuhi, toono iniinovauumaño iimiutimaño.

¹⁹ Miiro toono Moise tajiba jinejebaco imitusuutihii. Jaamaño toonobuuna aivo iiminoco mehesicininoma mihicahi, toonofeenedi Moocaanivi mifitivonoma.

²⁰ Jinooco Moocaani eetavuuhi imomofeenedi unuuboro.

²¹ Jaanoti saatoho sacerdotemi jilli ticovonoro icauhi Moocaani imomofañodi unuutimo. Jaanoti naha diibo sacerdoteti iicajino Moocaani momofañodi noocafutuuhi. Miiro Caatinahaamefañodi diiboti neehi:

Aivojibo imomofañodi unuucuuno, siino boobanicafutucuujitihii: Hijoho fahijivaro sacerdoteti idiicaabo Melquisedebadi edeevaabo, nooboro.

²² Jaamaño Jesu bohonohijii eedeejihallivi aivo iiminoco agaajasuubo.

²³ Miiro iticonio sacerdotemi aivo ajashutihii, iguijevehicaumaño guenenecahicautimo.

²⁴ Jaanoti Jesu iguijevetatimaño diibo sacerdoteti iicano sifivi siino jeenetihii.

²⁵ Jaamaño fahijivaro taajasujiruubo diibofeenedi Moocaanivi ifitivomoco, ufucuro milli iicatimaño diitohallivi Moocaanico idilluhicaqui.

²⁶ Jaamaño Jesu aivo miya sacerdotemi aivojibo mihai mihimogoobo. Diibo aivo iimiibo, idicubama achahaabo imitibama achahaabo imitiminaati ijeevadi udugaacuubo, bu caamovono niqueje janaanicivi agañiycicafutuubo icano.

²⁷ Jaamaño saatoho sacerdotemi aivojito icabadi jeevatibo diito naha asimico agaisiraicimoro fafucuvaaciviro jeevivoco eetavehicamo. Jaanoco iticoni sacerdote iimitihallivi jeecivehi. Jaanohallivi jari miyaminaa imitihallivi jeevivomo. Jaanoti Jesu sano famoohalliviro jeevivucuuhi, safooro ifiico iinoro aaciusumi.

²⁸ Jaanoti Moise tajiba ficuuhi miyaminaa iimitimoco. Jaanoti toono tajibabuunati Moocaani imomofeenedi unuuno Illi Jesuco ficuuhi sacerdotemi aivojiboti. Jaamaño diibo milli iicatibo fahijivaro iicaqui imiiboti eetavocafetehi.

8

Jesu Bohono Iijihalliti Iicaabo.

¹ Aivo jino imiyaanoco monoono, miñhai sacerdotemi aivojibo Cristo jilli ejeevaabo casivutuuhi niquejefañõ Moocaani aivoji icagahallivi imiyanaagonovi.

² Jahigo sacerdoteti jeecivoobo imiyaaja iimija Moocaani iijafañõ. Jaaja miyaminaao useti eheetavocafotoja icatino; Aivojibofeenediro iicaja.

³ Paryicino sacerdotemi aivojitoti ificucafotomo icahi asimico agaisiraicimoro Moocaanico ijeecivequi. Jaamañõ bu tolliro Jesucristo iguijeve-
uneri ita iicamohallivi jeecivuuhi.

⁴ Jaabo jiihalliviro iicaruva ajashunogayi sacerdoteti icajitiruubo. Miñro icamehiica sacerdotemi Moise tajiba onoono jeecivoquerehiica omoonimo.

⁵ Jaamo jito sacerdotemi ijeecivoco moonihicahi niquejefañõ iicaja ijimico hicijahajefañõ. Magaajahi jilli ihijimiro iicanoco, miñro Moise tabernaculo onoojaco iheetavequi omoonusumi, Moocaani diiboco nuuhi: Meeci, jaaboro imino deetavo paryi, johono ico ifagajihallivi ifusuujabadiro, nooboro.

⁶ Jaanoti naha miñhai sacerdotemi aivojibo Cristo ijeecivoco eetavehi. Aivo janaanici imiyajeecivoco eetavoobo diibo bohono iijihalliti iicaabo toono aivo imino onocinino aaciguunofañõti iicano iicamañõ.

⁷ Jaanoti iticoni unuuno iiji iimiuruva, chahajiruno siino bohono iijico eheetavono.

⁸ Jaarunaa miñro Moocaani tustumio miyaminaa imitico atyimeuhi Caatinhaamefañõ diitoti unuubadi: Aivojibo Moocaani nehi: Icajinehiica uujoho bohono iijico Israel miyaminaama, Juda miyaminaama icano eheetavono.

⁹ Diito eedeetemihaima eheetavuno iicabadi icajitino, johono diitoco ihuseti agaayicuboro Egipto jinijeti ihinusuusumi. Jaaruno diitoco unuuno taajico imino moonitimo. Jaanoma iicaubo diitoco jeevesuuhi, noobo Moocaani.

¹⁰ Jaanoti ufucu iicaji tufucujebuunati Israel cuumiminaama taajico eheetavejino jilliji, noobo Moocaani: Tatyajibaco ficuji diito esiciniñõ. Jaaboro ijeebñofañõ toonoco caatiniji. Jaadi jari uujoho diicaaniji. Jaanoti diito uuti taacuumiminaaji.

¹¹ Jaadi iticovocivi saafisari igataavominaafico, bu inahaboco icano Aivojiboco igajaqui jibogorajitino, famoovaro uco agaajajimañõ. Famooro diitoti uco gaajajimo iguiraa, aajashuubo icano.

¹² Jaamoco uujoho iimitico imibachuji. Jaaboro siino ufucuro diito imitico esafutucujitihini, nooboro.

¹³ Jilli Moocaani bohono eheetavono iijiti ihimaaboro, iticonio iijico: Edeeneti, nuucuubo. Jaano edeeneti iicacuuno unucucuubadi iicamañõ goovacujino ifinino.

9

Moocaani Iijahaci Jinijeoja, Niquejeoja Icano.

¹ Miñro iticoni unuuno iijifañõ noocinino milli Moocaanico imejinehejeque jiihalliri iicaja Moocaani iija tabernaculo onoojafañõ.

² Jaaja tooja jilli eetavociniuhi, imeganaagonovi aivo iimimañõ onoomañeri icauno ciiigai iicuno, sano mesa icano, tomesahalliri ijeecivo maahunõ icauhi icano,

³ bu jaanohallivi iicaubaryutyigaba bujinago icauno aivo janaanici iimi-
mañõ onoomañõ.

⁴ Jaamañeri icauno Moocaani jeeçivoco toonohallivi ijigasuhicauno altar onoono. Jaaruno aivo faño icautinno igaachehubaryutyigaba imegariro icauno jahisinaagonovi. Jaano oro eetavota imono uusuno maaniguijinoco toonohallivi ijigasuhicauno, bu Moocaani ihiimaauno jibogoba cajonbabadi jeevahi arca del pacto onooa. Jaaba paryi ihallidi orori jeesuciniuhi. Jaabafaño icauhillu guirihillugayi oro eetavotahillu. Jaahillufaño icauno mana onoono. Bu tolliro icauno Aaron quesei uruhutuuhi, bu tolliro icaubujeci guisibabujeci. Tubujeci hallivi Moocaani atajibaunoco acaatinubujeci.

⁵ Bu toobahallivi eetavuumo miimisiici Moocaani toomominaatisi querubin onoomisi ijico. Diitisiti miyaminaa igaajaqui tooneri Moocaani iicanoco. Jaamisi ijiecuhuri toobahallidi foboocinihicauhi asimii tijeheri efefachuhicamañoco miyaminaa imitico Moocaani ubuusuhicaumañoco. Jaarunoti jisumi fanooro mijibugucuutahi.

⁶ Jaajaco tolli eheetavuudi toojafaño sacerdotemi fafucuvaaciviro feejiibuuhi imegaomaño imimaño onoomañovi Moocaani jeeçivoco iheetavequi.

⁷ Jaanoti naha janaanivivi icamaño aivo iimimaño onohigovi saafiro idiboro diito sacerdotemi aivojibo feejibuuhi safooro saficabavi. Jaabo tahi ufuusumi asimii tijejohoco asatyoboro Moocaanico jeeçivejiibuuhi. Jaaneri iimitico Moocaani ibuusuqui, bu miyaminaa imitico ibuusuqui icano.

⁸ Jaano toonoti Moocaani Gaija mihaico gaajasuhi, oono imegaomaño imimañovi Moocaani jeeçivoco eheetavehicaunohachuta, aivo imimañovi ifetehicautinoco.

⁹ Jaano toonoti jisumi magaajaqui. Mihiro oono tomañovi Moocaanico ejeecivono, bu asimico agaisiraicino icano. Jaamo tolli ejeecivomo jeebi imiti buusucafototahi.

¹⁰ Toono jilli ticovo machutahallivi, bu ticovo adutahallivi, bu ticovo imibachuhallivi icano onoono. Jaano jilli allioneheje imibachucoro atajibano. Jaarunoco Moocaani ubuunanacuudi sihidi jeevacuutino.

¹¹ Jaamaño jisumi Cristo asaacumaño, jino iiminoono asaano sacerdoteti Cristo icacuuhi, aivo imiyasacerdoteti. Jaabo diibo Cristo Moocaanico jisumi jeeçivucuuhi janaanivi aivo imijafaño. Jaaja miyaminaa useri eheetavoratija: Jijehalliri iicatija, eneejiruno.

¹² Mihiro Cristo aivo imimañovi jicafutucuuhi. Jaaruubo asimii tijeheri ijeeçivequi icatino, jilli itijeheriro ijeeçivequi. Mihiro jaabo safooro tahigo jicafutuubo famoohalliviro. Jaaneri ifinijitino fiivoco mihaidi icuubo.

¹³ Mihiro asimii tijejoho, bu niivimi seemeque altar onoonohallivi ijigasuguijino icaneri, iimitima icamohallivi fefachufimo. Jaano imityama icamaño ifihallinocoro imitusuno Moocaaniguiharo iicaqui.

¹⁴ Jaano toono icaruno imityama icauhi. Jaanegui fine imi Cristo tijejoho janaanivi imityama icahi. Mihiro milli iicatino Gaijafenedi Cristo ifiriro Moocaanico jeeçivuuhi imihinibama achahano ifico iguijenineri. Jaabo tijejoho mojeebi imiti minoco guijevefaño asatyonoco, mihaico nitahi, Moocaani iicaaboco mejeecivequi.

¹⁵ Jaamaño Jesucristo jino bohono iimaa eetavominaafi. Mihiro diibo guijevefenedi, eedehiimaaguinovivi imitinoco omoonuno buusucafetehi. Jaamo diito Moocaani ucuuhuvaumo, ifinijitino busumijeque diibo ununoco gaayiciji.

¹⁶ Mihiro saafi inehejediti: Jillicahi momooni, nooboro ihiimaahaameque acaatinino. Jari diibo iguijevecuudi toohaame onobadi moonicafetefino.

¹⁷ Mihiro diibo iguijevetinohachuta toohaame onobadi mooniratatino. Jari diibo iguijevecuunobuunati toohaame onobadi moonicafetefino.

¹⁸ Jaamaño iticonio iimaa eetavo ticonicafutuuhi tijejoho gañifeenedi.

19 M̄iro Moise paryi Moocaani ataj̄ibaunoco paryi famoocoro miyam̄inaaco j̄ibuguuhi. Jaaboro oveja ijeene taataco t̄ifaiñoco ñ̄ciuboro, bu hisopo onooohaafequẽ ñ̄ciuboro, toohaafe niquequevi tootaataco ificuuboro, asimi t̄ijoho n̄ifaihuma icanofaño acaduuhacuuboro, itaj̄iba aameque fefachuubo, bu tolliro paryi miyam̄inaahall̄ivi icano.

20 Jaaboro diitoco nuubo: Jino t̄ijoho miyaavusuhi am̄haidi Moocaani iimaaco ataj̄ibanoco.

21 Jaabadiro bu iimija tabernaculo onoojaco, bu paryi toojafaño iicaunehejeque tooneri Moocaanico ejeec̄ivehicaui nehejeque icano fefachuubo.

22 Jaano toono taj̄iba onoobadi fiit̄icujiruno paryi fanoovaaro t̄ijeheri imibachucafoton̄ic̄ino. Jaamaño t̄ijohoco igañ̄t̄iruva, imiti buusurajit̄irahi.

Cristo Agaicaucafutuuno Imit̄ico Buusuuhi.

23 M̄iro toono niquejefaño iicanobadi j̄ijehall̄ivi iicaunoco imibachuhi-caumo asimico agaisiraic̄inofaño. Jaano toono niquejefaño iicaneheje asimico agaisiraic̄ino janaan̄ic̄i aivo iiminocoro esuhi.

24 Jaabadi Cristo m̄iro tooja iimija, miyam̄inaa useri eheetavoc̄in̄ijafaño j̄icafutuutih̄i. M̄iro jilli tooja niquejefaño imiyaaja iicaja ij̄iro iicauja. Jilli niquejefaño j̄icafutuubo. Jahigo j̄isumi Moocaani imefeenevi icaabo m̄ohall̄ivi ihiimaqui.

25 Jaanoti judiomi sacerdotem̄i aivoj̄ibo faticabac̄iviro safooro j̄icafetefihi aivo iimih̄igo onooh̄igov̄i it̄ijoho iicat̄ineri Moocaanico ijeec̄ivequi. Jaanoti Cristo saic̄ino iguijeveneri jeec̄ivotat̄ihi.

26 Jaanoti tolli iicaruva, Cristo saic̄ino gujevehicajiruubo s̄ic̄ijet̄iro j̄iin̄ije ifiivuunot̄iro. Jaaruno tolli icat̄ino. M̄iro j̄isumi jino niinosumi Cristo safooro saauhi fanoohall̄iviro. Jaaboro gujeveubo imit̄ico ibuusuqui.

27 Jaabadi famooro miguijeveji safooro. Jaanobuunati Moocaani ajaadujino icaji.

28 Jaabadiro Cristo safooro gujen̄icafutuuhi paryi j̄iin̄jem̄inaa imit̄ico ibuusuqui. Jaanobuunati siino saaj̄ilbo j̄ijehall̄ivi. Jaaruno tusumi imit̄ico ibuusuqui icacuujit̄ino. Jilli diiboco ootomocoro atajasuvaabo saaji.

10

1 Jaanoti m̄iro Moise taj̄iba oono iminoono asaaujino gajaro iicauno. Jaaruno aivo imiyaano ifibadi jeevat̄ihi. Jaamaño taj̄iba, toono asimi gaicaauco faticabavav̄iro omoon̄inofeenedi Moocaanijaagov̄i ofoomoco imit̄usutat̄ihi.

2 Jaanoti m̄iro tolli taj̄iba onoobadi omoon̄ino imit̄ico ibuusuufiruva siino tolli moon̄ihicacuujit̄irumo. M̄iro tolli omoon̄ihicamoco iimit̄i ibuucuruva, iimit̄ima iicanoco esic̄ic̄in̄icujit̄irumo.

3 Jaanoti tolli iicat̄imaño, toono asimi gaicaauco eheetavono diitoco faticabavav̄iro imit̄ima iicanoco esaayusuhicahi,

4 toono asimi t̄ijoho miyam̄inaa imit̄ico ubusuut̄imaño.

5 Jaamaño j̄iin̄jehall̄ivi asaaujino imega Cristo Moocaanico nuuhi: Uuro gaajacuhi ñ̄joho idiimogot̄inoco asimico ñ̄di agaisiraic̄inoco, bu asimico ico aac̄inoco icano. Jilliro uco miyam̄inaafiti deetavehi.

6 M̄iro ico imo imo moon̄it̄ino ñ̄di asimico ij̄igasuneheje, bu tolliro imit̄ico ibuusuqui asimico agaisiraic̄ineheje icano.

7 Jaaneguiha ico nehi: Jino saacuui ñ̄joho Moocaani idiimogobadi eetavequi; oono uut̄i Caat̄in̄ihaamefaño onoobadi iicaqui, nooboro.

8 M̄iro it̄icon̄i noobo; Moocaani imogot̄ihi, asimico diibedi agaicaaunoco, bu asimico diiboco aac̄inoco, bu imit̄ico ibuusuqui asimico ij̄igasunoco icano.

Jaabadiro bu toono Moocaanico imo imo moonitih, toono tajiiba onoobadi omooniruno.

⁹ Jaanohallivi bu noobo: Jino saacuuhi ijoho Moocaani idiimogobadi eetavequi, nooboro. Toono eedeehasimi gaicaauco Moocaani ifinisuboro, toonoco boobanibo bohono uujoho iguijevejineri, eneejirunoco.

¹⁰ Jaamaño Moocaani mihaico mohimitico buusuucuuhi, Moocaani iimogobadi Jesucristo sano safooro famoohalliviro iguijeveumaño.

¹¹ Jaarunaaca paryi judiomi sacerdotemi fafucuvaaciviro tolli moonihicahi. Jaamo saicino sahomonocoro asimi gaicaauco jeecivomoro icanicahi, imitico buusuujitirunoco.

¹² Jaanoti naha Jesucristo safooro sano paryi mohimitihallivi guijeveuhi. Jaaboro Moocaani miyanaagonovi casivuubo fahijivaro iicaqui.

¹³ Jaaboro tahigoti toomoo bo diibo minaa iguiinov ificufafetejinoco.

¹⁴ Miho safooro iguijeveunofañodi iimitico ubusuucuumoco imitusucubo, ufucuro milli icacuutimo iicaqui.

¹⁵ Jaabadiro bu Moocaani Gaija mihaico toono miyaano iicanoco gaajasuhi. Miho iticoni jilli nuubo:

¹⁶ Miho jilli noobo Aivojibo Moocaani: Tufucuje afatyonobuunati diitoma jilliji tahiimaaco eheetavono. Diito jeebifaño tatyajibaco ficuji, bu tolliro ihesamaajefaño ficuji, nooboro.

¹⁷ Jaadi bu siino noobo:

Ufucuro esafutucujitih diito imitico, bu diito imitico omooninoco icano, nooboro.

¹⁸ Jaamaño imiti ubusuucufutucuumo siino jeecivoco toonohallivi eetavorat-acuutatih.

Moocaanijaagovi Mifitivequi.

¹⁹ Jaaneguiiha tañahabomi, jisumi masi ñihicugotimo aivo iimihigovi mijicafetequi Jesucristo tijohofañodi.

²⁰ Bohojiri mefeequi, fiivo jhairi igaachehubaryutyigaba bujinagovi mafatyequi: Diibo Cristo ififañodi mafatyequi, eneejiruno.

²¹ Jaabo Jesu aivo momiyasacerdoteti icacuuhi, Moocaani iija niquejevi iicajafaño.

²² Jaaneguiiha masi Moocaanijaago mefeequi miyajeebima mihicamoro, bu aivo imino mimiyaavogomoro icano. Miho diibo mojeebunoco niticuuhi mohimitico esicinicuutimo miicaqui, bu jaabadiro mofinoco imino nifaihuri niticuboo.

²³ Jaaneguiiha masi sefano jino mimiyaavogonoco mehesicininofañoro miicaqui, siino iijijaagovi fatyucuumoro; miho Moocaani mihaico ununoco aciji, abañitatimaño.

²⁴ Jaaneguiiha masi miguiinequi fahigovavi mahamusucasinoco toonofeenedi sitaaco magaijinoco mihifusuqui, bu iiminocoro momooniqui icano.

²⁵ Bu tolliro Moocaanico mihimequi mihigaivusumi efeehicatimobadi iicatimo miicaqui. Ivi jilliro fahigovavi mesefasucasinoro mefeehicaqui. Jaano janaanici aivo jisumi miicaqui, oono Aivojibo Cristo asaajifucu ifitivucuumoco magaaajamoro.

²⁶ Jaanoti miyaanoco magaaacuuro jilli imitico mihimogomoro moonihachiji, chahacuuno siino imitico ibusuucui toonohallivi iguijenimoro ejeecivejino.

²⁷ Idinoro naha mohallivi icaji ñihicuneri mihaico ajaadujino dugaacusumi. Jaasumi cijigai, sihidi inifotono ijigasunoro, finisuji Moocaaniminaaco.

28 Miro saatoho Moise tajiba onoobadi omoonitimohallivi miimisiici ijibugusumi, diitoco idasugotimoro gaicaaufimo.

29 Imi fine jaano janaanivi idasuno moonicafetejimo, Moocaani Seemeneque jihovoobobadi omoonimoro, bu itijohoco itihisumoro, bu tolliro Moocaani Gaija diitoco agaijboco: Imitino, enehicamo. Miro totijeheri Moocaani iimaa miyaavuhi. Jaaneri diito niticafutuuhi.

30 Miro magaajacuhi Aivojibo Moocaani unuunoco: Uujoho idiboro ahaamijiibo. Uujoho ijaadaco aciji, nooboro. Tolliro bu nuubo: Aivojibo iicumiminaaco ijaadaco aciji, nooboro.

31 Jaamaño aivo sihidi jeevano ñhicuno iimitino miyaminaa Moocaani iicaabo usefaño ifetejino.

32 Jaaneguiha amihai iticoni mihicaunoco mehesafoto Moocaani jibogoco magaayicinobuunati, amihaiico idasuno omoonisumi majaabicunoco.

33 Miro amihaiti saatoho miyaminaa imefeenevi idasuno moonicafutuuhi. Jaamohalliti mihicamoco mihimuguuneri tolliro idasuno mihicauhi.

34 Tolliro bu amihai civojafaño iicaumoco mihidaasuguehicauhi, tolliro bu imo imo majaabicuhi amihai busumijeque udumitichicausumi, niquejefaño aivo janaanivi imino busumije ufucuro ifinijitino iicanoco magaa-jamoro.

35 Jaaneguiha toono iguitimo mimiyaaveguehicanoco mejeevesudino; toono amihaiico imino busumijeque aciji.

36 Jaaneguiha imino majaabicimoro Moocaani iimogobadi momooni. Jaamo diibo unuunoco magaayiciji.

37 Miro Caatinihaamefaño noono: Jaabo asaajiibo goovajino, aivo goovajino asaano, gueenene icatibo.

38 Jaanoti imino iicamo imiyaavogo sefafeenedi icaji. Jaanoti dojicuviro iminifotohachiji, diiboma imo imo icajitihhi, noonoro.

39 Jaaruno mihai dojicuviro iminifetefimoco ifinisufimooto mihicatihhi. Jilli miyaavogofeenedi ijeebico atajasufimootoro mihicahi.

11

Miyaavogo.

1 Jino miyaavogo: Ufucu magaayicijinoco imino magaa-jamoro mo-toomono, bu tolliro mahatyimetiruno miyaano iicanoco imino magaa-jano icano.

2 Miro moheedetemihai ivi imitocafutuuhi imiyaavugumaño.

3 Bu miyaavogofeenedi magaajahi jiinijeque, bu paryi niquejefaño iicane-hejeque icano Moocaani ihimaafeenedi eheetavuunoco. Jaamaño sicije aatyimerautinoti jino mahatyimeneheje eetavocafutuuhi.

4 Miro bu Abel imiyaavugumaño, Cain jeeçivo janaanivi, aivo imineri Moocaanico jeeçivuuhi. Jaamaño Moocaani diiboco iimitusuuboro ijeeçivoco gaayicuhi. Jaamaño Abel gujivecuurunaaca, diibo miyaavogo jibogoti magaa-jahicahi.

5 Bu tolliro Enoc onoobo imiyaavugumaño choomotiboro niquejefaño satyocafutuuhi. Jaaboco siino atyimecuutimo Moocaani asatyumaño. Miro Caatinihaamefaño noono diiboco asatyujino imegavi: Enoc imino iicahicauneri Moocaani imo imo icahicauhi, noonoro.

6 Jaarunaa miyaavogoma achahamo Moocaanico imo imo moonisujitirahi. Miro Moocaanijaago mefejeimo, Moocaani iicaaboco, bu diiboco iguinomoco ajaadufinoco icano mimiyaavogotahi.

7 Jaabadiro bu Noe imiyaavuguumaño Moocaani diiboco iicajinoco ijibugunoco atyimeraturunoco miyaavuguuhi. Jaaboro meenegaco eetavuubo paryi iyotoco togari itaajasuqui. Jaamaño toonofeenedi jiniije miyaminaaco ifinisiqui ficuubo. Jaamaño Moocaani diiboco imitusuhi imiyaavuguumaño.

8 Jaabadiro bu Abraham imiyaavuguumaño, Moocaani diiboco ucuuhuvaunoco: Jii, unuuboro fuubo Moocaani diiboco aaciujino jiniijejaago. Jaabo jiniijeti fuuhi, jilli agaajatino jiniijejaago.

9 Jaabo Abraham imiyaavuguumaño, Moocaani diiboco aaciiguuno jinijehallivi siicumiminaafibadi icaubo. Jaabo tahigo nijeganoguinoro icaaboro feehicauhi. Jaabadiro bu Isaac onoo, bu Jacob onoo icano icahicauhi toono unuunoco agaayicirumisi.

10 Miuro Abraham guinehicauhi ufucuro ifinijitinoicumico. Jaacuumi oovominaafi, bu iheetavominaafi icano Moocaani.

11 Jaabadiro bu Sara imiyaavuguumaño, aivo amiyago icacuurugo seemevauhi. Miuro gaifico seemevaugo, Moocaani unuunoco imiyaavuguumaño.

12 Jaamaño Abraham aivo amiyaabo iicauneri niinovacuuruubo sihididi iyaachimihavauhi, ajashutino niqueje meeciridimo, bu paryi muuai jiniigaiyihaiño ajashutino oovorotino iicadino.

13 Jaarumo paryi famooro guijeveumo Moocaani unuunoco gaayicitimoro. Jilli imiyaavuguumaño tehesinotiro aatyimeuneriro imo imo icahicaumo. Jaamoro nuumo: Mihai jijeoto mihicacutihi. Jilli jiijehalliri gueenene mihicajitihhi, noomoro.

14 Jaamaño tolli ihiimaamo imino gaajasuhi siijiniije imiyajinijeque guinomoro ofoonoco.

15 Jaanoti miuro tahigoti asaauno jiniijequere ihesamaaiuruva, tahigovi dojicuviro uumiujirumo.

16 Jaanoti iimino jiniije imiyajiniije iicajeque imuguumo, niquejefaño iicano jiniijeque. Jaamaño Moocaani neehi: Diito Caani uujoho, nooboro onooneri nucufevetibo, miuro diibo diitedi cuumico tahi eheetavucuumaña.

17 Jaabadiro bu Abraham imiyaavuguumaño Moocaani diiboco inisuusumi, illi Isaac onoboco asatyuboro gaicaaujirahi Moocanico ijeecivequi. Miuro idiboro illi iicauboco; diibofeenedi Moocaani unuunoma iicaujiruuboco.

18 Miuro jilli nuubo: Isaacfeenedi diiyaachimihaima diicaji, nooboro.

19 Miuro Abraham imino gaajahicauhi uchuumucuumoco Moocaani ubuheetesuhicaujirunoco. Jaamaño Abraham illico siino gaayicuhi iguijenurunofañoti.

20 Jaabadiro bu Isaac imiyaavuguumaño illimisi Jacob, Esau icamisico: Imino mihicaji, nuuhi.

21 Jaabadiro bu Jacob imiyaavuguumaño iguijevejino imegaviro Jose seemeque: Imino mihicaji, nuuhi. Jaaboro iqueseivi esefaquifutuuboro Moocanico imuubo.

22 Jaabadiro bu Jose imiyaavuguumaño ichuumucuuqui israelmico nuuhi, Egipto jiniijeti ihinuujinoco. Jaaboro bu diitoco tajibauhi: Jilli jei tabacinoco momooni, nooboro.

23 Jaabadiro bu imiyaavuguumaño Moiseque caanimisi fatanuhi ifiivuumi miinihibaaci, sanihiba idino ticovovi aivo oovosiuneguiha. Jaamisiro iguiutimisi Egipto jiniije aivojibo: Seemeque magaisiraici, nooboro atajibaunoti.

24 Jaabadiro bu diibo Moise ujusicuudi imiyaavuguumaño imuguutihi Egipto jiniije aivojibo aicigai iseemeneti ificujirunoco.

25 Jiliro imuguubo Moocaani cuumiminaama idaasuno iicaunoco. Jaaboro imuguutiibo jiniije imitiri jihachutaro imo imo iicaunoco.

26 Miho diibedi Egipto busumije janaanici aivo imiuno Cristohalliti idaasuno iicaujino, toono jaada Moocaani diiboco aaciujinocoro utuumumaño.

27 Jaaboro bu imiyaavuguumaño Egipto jinijeti fuubo toojiniije aivojibo icajisuco iguitibo. Miho sefano icaubo omoonujinofaño Moocaani aatyimeratiboco aatyimeubobadi.

28 Jaaboro bu imiyaavuguumaño Pascua jibaimoco eheetavuuboro tajibaubo iguhuganoco ovejami tijeheri ijeesuqui toonoti Moocaani toomominaafi guijeniminaafi, Israel seemeti ihamiyaaboco gujenitibo iicaqui.

29 Jaabadiro bu imiyaavuguumaño israelmi Tifai Muuaifeenedi fatyuuhi, imuuai nifaihuco fahigovaacivi udugaacusuumoro ijiinjehallidiro fatyumo. Jaamo dojicuti egiptominaa ufuurumo jiliro macaniuhi.

30 Jaabadiro bu imiyaavuguumaño Jerico cuumihallidi emecuciniuno callajaavuuhi, israelmi tuucuumihallidi sahuse juugahuseti mifucuci icano iviuvuuno nijequeti.

31 Jaabadiro bu ajevaminaago Rahab onogo imiyaavuguumaño Moocaanico uguubuutimo iguijeveusumi guijeveutigo, diigo Israel gaajavi agallumoco imino agaayiciumaño.

32 ¿Jinejeque fine siino neeji? Aivo finjituruno Gedeoditi jibuguruva, bu Barac onooboditi, bu Sansonditi, bu Jefe onooboditi, bu Daviditi, bu Samuelditi, bu paryi Moocaani iimaaminaaditi icano jibuguruva.

33 Jaamo imiyaavuguumaño siijinijeminaaco ajashutino guinonimo, bu tolliro imino ijinijeque tajibahicaumo, bu tolliro Moocaani aaciguunoco gaayicimo. Jaamoro bu tolliro jicumi eedujirumo ijinoco jimihicusumo,

34 bu cijigaiño sefarunoco jabaasumo, bu aamiganeri iguijenujirunoti taajaumo, bu iniinovafuurumo quehecufituuhi, bu minaavi mityano iicamoro siijinijeo amocasiminaaco guinonimo,

35 bu saatoho gaigoomi iyoto uchuumucuurumo siino ubuheeteumoco gaayiciuhi. Jaanoti saatoho guijeveuhi diitoco idaasuno omoonuneri, toono diitoco idaasuno omoonunoti igutuutimo, siino ubuheetemere imino iicajinocoro imuguumoro.

36 Jaanoti bu saatoho idaasuno icauhi diitoco eedejecunehejeri, bu ahaaminehejeri, bu jigaiñehineri isisimoro icivojaanunehejeri icano.

37 Jaanoti saatoho guijeveuhi guisibaneri ahaamiuneri. Jaanoti bu saatohofeenedi feeducufutuuhi. Jaanoti saatoho aamigari guijeveuhi. Jaanoti saatoho fahigovavi iguefiivomoro feehicauhi, asimibadi asimimeeheneri ofobocamaaimoro, diitoco idaasuno omoonineri sihidi idaasuno iicamoro.

38 Jaamo diito miyaavogofaño aivo obociumaño jiejhalliri iicajiturumo icahicauhi. Jaamo sicahiguehejedi igomoro feehicauhi, bu ifagajinohallidi, bu jinijepaajenefaño, bu guisihojinofaño icano.

39 Jaarumo paryi diito imiyaavogofeenedi iimitusucafutuurumo Moocaani aaciguunoco gaayicutimehiica,

40 m-mihaidi aivo imino mohimegaro agaayicitino.* Jaadi jari diito mihaima sano iimitusunoco gaayiciji.

* 11:40 Sahaamefaño noono: iminoco ificuumaña.

12

Jesucristocoro Mihifinici.

¹ Jaaneguiha sihidí diito miyaavogoma iicaumo fahigovadi miihaico imibocininoco magaaJamoro, masii uufocovi mejeevesuqui paryi imitico miihaico ijeevesunoco, bu tolliro jino imiti miihaico imitasunoco icano. Jaamoro masii majaabicimoro sefano mefeequi jino mohimega ofocinineri.

² Jesucoro ifinicimoro, diiboti jino momiyaavogo asaaboco. Jaanoco bu diiboro ujusisuubo. Miuro jaabo Jesu imohobujehallivi guijeveuhi. Tohoomono guijeve nucufesuno icarunoco jeecivotiboro, tolli idaasuno iicaunobuunati aivo imo imo iicaujinoco agaajaumaño. Jaaboro Moocaani miyanaagonovi casivutuubo.

³ Jaanoco amiihai mehesamaaje, jaamoro Jesuditi magaaJa imitiminaa useri idaasuno iicaunoco. Jaaneguiha muhuuchuvomoro mejeevesudino.

⁴ Miuro amiihaihiica miguijevetihi imitima momoonicasihicanohalliti.

⁵ ¿Nacu fine amiihai majabajeevecuuhi Moocaani amiihaico iseemebadi afajinihicanoco? Miuro Caatinihaame jilli neehi:

Taseemene, imino guubu Moocaani ico ahaamiboro afagoonoco, bu deevesudino ico ihibasumi.

⁶ Miuro Moocaani agaijimoco ahaamiboro fagueefihi, bu tolliro aamifiibo iseemeti iicaqui agaayicicumoco, noonoro.

⁷ Jaaneguiha amiihai majaabici amiihaico ahaaminoco. Miuro Moocaani amiihaico iseemebadi moonihi. ¿Nacu cajaaniseemeque ahaamimoro fagotatitahi?

⁸ Jaanoti Moocaani iseemeque afajinibadi amiihaico ahaamiboro afajinithachiji, diibo miyaseeme mihicatitahi, jilli ajevaseemebadiro mihicahi.

⁹ Jaabadiro bu seeme mihicausumi jiijehallivi miihai caanimi miihaico afajinimoro aamijiibuuhi. Jaamoco mobocijuejiibuuhi. Jaamo bu niquejeoobo Moocaaniguinovimiiminifoto fiivoma miicaqui.

¹⁰ Miuro miihai caanimi miihaico faguejiibuuhi jino guenene mihicajitino jiiijehallivi miicaqui. Jaamo miihaico faguejiibuuhi diito imino iimogobadi. Jaanoti naha Moocaani miihaico faguehi miihai miyanotiro imino mihicajineguiha, miihaico iimimoti ificuuqui, diibo iimiibo icabadi.

¹¹ Miuro magaaJacuuhi minoco ahaamimoro afagueeneri imo imo mihicatitahi, jilli minoco aavomaño. Jaano afagoonoco uguubuumo toonofenedi gaayicifihiti covovo jeebima iicanoco, bu sajeebii icaco icano.

Moocaani Iijico Muguubutino Aivo Nihicuuhi.

¹² Jaaneguiha amiihaico neehi: Mesefatusu miyaavogofaño miniinovanoco, bu Cristoditi muhuumigonoco icano.*

¹³ Jaamoro iticovono jiihaicoro miguiino amiihai sefa niinovatucurunoco mesefatusumoro Cristoma mofoo. Jaadi siino miniinovacujititahi.†

¹⁴ Jaaneguiha mesefaquifotomoro famoovamaryo sajeebii mihica. Jaamo iimino ifiima mihica. Miuro iimino ifiima achahamo Aivojiboco atyimejititahi.

¹⁵ Jaaneguiha mehesicini Moocaani aacigonoco saatoho gaayicitimo mihicadino. Jaabadiro bu saatohoba namita coohai uchuumusufimobadi mejeevadino. Jaamo saatoho ajashutimo imiyaavogomo miyaavogoco chu-umusuutimo mihicahi.

* **12:12** Griego ijiri noono: mesefatusu amiihai usene iniinovatonoco, bu amiihai memuijene iniinovatonoco icano. † **12:13** Griego ijiri noono: Jaamoro iticovono jiihaico miguiino amiihai tihai iimicuutitrititahi siino iimitequi. Jaadi siino amiihaico ciryjeevecujititahi.

¹⁶ Jaaneguiha amihaiti saatohoba buhigueejedi gaigoomima icadino, bu Moocaaninehejeque mitihisudino. Miïro tolli Esau mooniuhi iticonio seemenedi iicafinoco naajeubo safo machutahalliviro.

¹⁷ Miïro amihairyo magaajacuuhi dojicuviro toonoco Esau agaayicinoco imuguurusumi diiboco tihisuubo. Jaaneri sihidi ataarunofaño tolli omoonuno siino imibachucafutucuutih.

¹⁸ Miïro amihai israelmi jogaji ifagaji mududicijirugajivi ufuubadi masaatih. Jaagaji cijigairi nifotociniuhi, bu jaagaji cïvonoguiino icauhi fucubadi icanoguiino, bu tolliro sefano quijeba icaunoguiino icano.

¹⁹ Bu tolliro muguubuutih miriicu oojinoco, bu Moocaani icooco diitoma ihimaanoco icano. Jaano Moocaani ihimaanoco uguubumoro sihidi dilluuh: Mihaima iimaacuudiibo, noomoro.

²⁰ Tolli nuumo Moocaani atajibaunoco iguimoro ajaabicïutimaño. Jaano jilli nuuhi: Ifagajico iquicumoco magaicaau guisibaneri, bu saatohoco aamigari magaicaau icano, bu asi icaruuboco, noonoro.

²¹ Aivo jano sihidi ñihicuno ifuvusuumaño, Moise icauruubo nuuhi: Aivo iñihicuri sihidi iguiiboro tererere icahi, nooboro.

²² Jaanoti naha amihai masaahi Sion icagajijaago, bu Moocaani iicaabo cuumijaago icano. Jaacuumi niquejeo Jerusale cuumi, jaacuumifaño sihidi aivo ajashutino Moocaani toomominaa icahi.

²³ Jaamo sahi igaicinihi Moocaanico iimomo. Jaabadiro bu masaahi Moocaani seeme niquejefaño imomono acaatinicinimo iigaicinimojaagovi. Tolliro bu Moocaani famoo dugaacuminaafi iicaabojagovi, tolliro bu imino miyaminaa gaijaco Moocaani iimibachucuumojaagovi.

²⁴ Tolliro bu Jesujaagovi, bohono iimaa eetavominaafijaagovi, tolliro bu itijoho efefachucinino Abel tijoho janaanivivi mihaiico imino ijibogonojaagovi icano.

²⁵ Jaaneguiha mehesicini jaamo, mihaima ihimaaboco tihisutimo mihicahi. Miïro taajautimo, jaatyo jijehallivi diitoco Moocaani unuurunoco uguubuutimo. Jaanegui imi mihai mataajajitirahi oono niquejefañoti mihaiico ocoovaaboco muguubutihachijji.

²⁶ Miïro Moisema ihimaasumi Moocaani ico jinijeque maryibasuuhi. Jaabo nuuhi: Siino bu safooro maryibasuji jinijeque, bu niquejeque icano, nooboro.

²⁷ Jaamaño: Siino bu safooro maryibasuji, onoonoti magaajahi, diibo eheetavuuno paryi amaryibanoco ifinisujinoco. Jaanobuuna idinoro atyuvejino amaryibatino.

²⁸ Jaanoti naha Moocaani ihaivojico mihaiico aacino maryibajitih. Jaanohallivi masi Moocaanico mejeecivomoro mihimequi, ñhicugomoro bocigomoro icano. Jaaneri diibo imo imo iicaqui.

²⁹ Miïro Moocaani cijigai ifinisufinobadi jeevahi.

13

Jilli Moomonihachijji Moocaani Imo Imo Icaji.

¹ Jaaneguiha Cristofenedi amihai nahabomi iicamoma magaijicasinoco mejeevesudino.

² Amihai iijavi agasemeque imino magaayicihica. Miïro tolli omoonihicaumaño saatoho Moocaani toomominaaco ijafaño gaayicuihi, diito Moocaani toomominaa iicaunoco gaajatimoro.

³ Tolliro bu mehesafoto cïvojafaño iicamoti, diitoma sano cïvojafaño mihicamobadi. Bu tolliro idasuno iicamoti mehesafoto, tolliro bu amihai idasuno mihicajirumaño.

⁴ Tolliro bu mataabavacasicuumo imino mihica. Amihai taabavacasico mimihininidino. Miho Moocaani aamiji aajevamoco, bu buhigueejedi sitaa-jema iicamoco icano.

⁵ Bu nihibamico sihidi mihimoyicidino, amihaima iicadinomaryo imo imo mihica. Miho Moocaani jilli nuuhi:

Ico jeevesujitih, bu ico gañijitih icano, nooboro.

⁶ Jaaneguiha iguitimoro meneejirahi:

Aivojibo tahamusuminaafi iicaabo. Jaamaño iguitih miyaminaa uco omoonijirunoco, noomoro.

⁷ Tolliro bu mehesafoto amihai atajibajiibuumo iicajiibuunoco, bu tolliro amihai Moocaani iijico ijibuguumo iicajiibuunoco. Jaamo diito ivi miyaavogoco magaajamoro tolliro momooni.

⁸ Miho Jesucristo diiboro fahijivaro icaabo, ubuunavatibo iiji iicahiniboro, bu fahijivaro iicajiibo icano.

⁹ Jaaneguiha amihai siyomojibogo agaajaratino magaayicicudino. Jaanoti naha aivo imino mojeebino Moocaani gaiji sefaco agaayicino. Jaanoti toono machutahallivi atajibanoti mojeebino sefaco gaayicijitirahi. Miho toonoco eheetavurumo, ¿toonofañodi jinejebaco icitatih?

¹⁰ Jaanoti naha mihai Moocaanico mejeevono siibadiro jeevahi. Jaamaño sacerdotemi, eedehimihijafaño ejeevejibuubadi omoonihicamo, mihai jeevofañi iicajitirahi.

¹¹ Miho judiomi sacerdotemi aivojibo asimi tijohoco aivo iimihigo onohigovi satyefih, imitico ibuusuqui tooneri jeevomo. Jaanoti ifaamoco tuucuumiti buhigovi jigasunicimo.

¹² Jaabadiro bu cuumiti buhigovi Jesu guijeveuhi, miyaminaa imitico itijeheri ibuusuqui.

¹³ Jaaneguiha masi Jesujaago mefeequi cuumiti buhigovi, diibo nucufesuno iicaubadiro miicaqui.

¹⁴ Miho jiejehallivi mihaidi chahacuumi ufucuro ifnijitino cuumi. Jaamaño miguiinehica hi ufucu asaajino cuumico.

¹⁵ Jaaneguiha fahijivaro masi Moocaanico mihimehicaqui Jesucristofeedi. Miho jino mihimono mejeevivo iicanoco, masi fahijivaro meheetavehicaqui. Jaaneguiha masi mihimequi moojiri.

¹⁶ Jaamoro majabajeevedino imino momoonihicanoco, bu saathoma mihifocasihiica amihaima iicanehejeque icano. Miho jilli mejeevono Moocaanico imo imo moonih.

¹⁷ Bu amihai jibogominaaguinovimi miminifotomoro diito amihai onoonoco: Jii, meneehica, miho diito amihai jeebinoco ootomomo iicamaño. Miho amihairyo magaajahi diito amihai jeebinohallivi Moocaanico jibeguejinoco. Jaachiji diito Moocaani dudicamaajeque eheetavonoco imo imo moonijimo. Jaanoti imo imo moonitimo idaasunoba omoonihachiji, ¿amihai jinejebaco toonoti mihicijitirahi?

¹⁸ Tolliro bu mohallivi Moocaanima mihiimaahica. Miho mihairyo magaajahi mohesamaaje imono iicanoco, fanoovavi imino mihicagonoco mihi-mogomaño.

¹⁹ Tolliro bu amihai neehi: Jaamo Moocaanima tahallivi mihiimaahicahi, diibo uco siino goovano amihaijaagovi igalluuqui.

Niino Imaa.

²⁰ Jaabo Moocaani sajeebico aacifiibo, Mohaivojibo Jesucristo ita toomoinaafi aivo sihidi ejeevaabo itijeheneri bohono iimaaco imiyaacaruboco siino guijevefañoti ubuheetesuubo,

²¹ amiihaico iimibachuqui. Jaamo fanoovaviro imino mihicahi. Jaamoro diibo imogobadi mihicahi. Jaabo bu mofifaño iimogonoco imooniqui Jesu-cristofeenedi. Jaaneguiiha Cristoco macahacisu fahijivaro. Fine.

²² Tañahabomi, majaabici jino amiihaico afajinibo onoonoco. Miïro amiihaidi jihaameque midinoro caatinïhi.

²³ Bu tolliro imeguehi amiihai magaajanoco, monahabo Timoteo civojati ihinucunoco. Jaabo goovano agasehachijï, diiboco satyeji amiihaico emeecitodi.

²⁴ Tolliro bu paryi amiihai jibogominaaco taajico mahaci, bu tolliro paryi miyaavogofañodi monahabomi iicamoco taajico mahaci icano, tolliro bu Italiari iicamo monahabomi amiihaijaago iijico galluhi icano.

²⁵ Jaafa paryi amiihaico Moocaani imino moonïhi. Fine.

SANTIAGO

Santiago Fahigova Iicamedi Caatinuhi.

¹ Uujoho Santiago, Moocaani jeeçivominaafi, bu Jesucristo jeeçivominaafi icano iicaabo, taajico galluuhi fahuseeci motihaiti miicumiiçi idino iicamo Israel cuumiminaa faajiinjeri agavaracinimedi.

Moocaaniti Gaaja Saahi.

² Tañahabomi imo imo mihica fanoova amiihaico inisusumi.

³ Miro amiihairyo magaaajuhi amiihai miyaavogoco inisusumi toonoti magaaahicahi janaanici majaabicinoco.

⁴ Jaanoco amiihai jeebiiifa mificu. Jaamo imino mujusihii sanooba atyuuvo-ratino imino majaabicihicaqui.

⁵ Jaanoti saatoho amiihaiti gaajama machahahachiiji Moocaanico midillu amiihaico ihaciçui. Diibo famoovaaco acihi gaijitiiibo, siguubutiiibo, bu milli nootiiibo icano.

⁶ Jaanegui midillu aacijinoco miyaavogomoro: Acijitiiibo, nootimo. Jaanoti imiyaavogotiiibo muuai tyuucaibadi jeevahi guibuhuba juugahiti sinaaguehivi asatyonicibadi.

⁷ Jaanegui tolli iicaabo Aivojiiibo Jesucristoti agaayicijinoco esicinidino.

⁸ Jaamaño tolli iicaabo jaachiiji sanooco imeguehi. Jaadi bu çivoho siinoco imogoobo icano foobo. Jaamaño ijeebii sahiçoviro icatatihii.

⁹ Jaanoti saafi monahabo miyaminaa imega jilli miihiiçoo iicaabo, imo imo iicaqui Moocaani imega miyaabo iicaneri.

¹⁰ Jaanoti sihidii iniihamima iicaabo miyaminaa imega obocitiçumi imo imo iicaqui. Miro iniihamima iicaabo, ñaavahu deecano guenenene iicatibadiro guenenene icatatihii.

¹¹ Niihiba ihiiinoobo sefano aachicisumi, iñaavahu oçoomoneri ideecano aifeçihii. Jaamaño ihovosi goovano finihii. Jaabadi iniihamima iicaabo inajeeteçenetii finiji.

Miinoco Inisunoco Majaabicino.

¹² Imicani icaabo diiboco inisunoco ajaabiciiibo. Jaabo inisuciniçuubo toono jaadabadi icano fiivoco gaayicijiibo chaahimigaco magaayiciniçibadi gaayiciji, toono fiivoco Moocaani: Uco agaijimoco aciji, unuunoco.

¹³ Jaanoti saatohoco inisuno iimitinoco imooniçui eesamaaisunoco: Moocaani mojeebiiço inisuno, meneedino. Moocaani jeebiiñaño iimitino eetavo esamaaje chahahi. Jaabadiro bu miihaiñoobaco nisutatiiibo iimitinoco imoonisuçui.

¹⁴ Jilli saatoho iinoro ifiiti iimitinoco iimoyiiçino asaano diitoco imitino moonisuhi. Jaaneri tolli icafimo.

¹⁵ Jaano toono imitico miihimoyiiçinoti imiti fiivehi. Jaano imino ujusicuudi guijeveque fiivusuno.

¹⁶ Jaanegui agaijimo tañahabomi, amiihaico sita bañidino.

¹⁷ Paryi miyaano iiminoco miihaico aacino niqueçeti, Moocaanijaagoti saahi, jino aachiciniçomoco eheetavuubojaagoti. Jaabo Moocaani diiboro. Jaamaño chahano icivono diiboco ubuunavajiruno.

¹⁸ Jaabo miihaico fiivoco acihi miyaano jiiibogofeenedi. Jaamo diibo eheetavuuno basuta iticonio onoovano iicabadi miicaqui. Jilli imuguubo, ijeebii onoobadi.

Imino Miyaanoco Meheetavo.

19 Jaanegui agaijimo tañahabomi, goovano muguubuhica. Jaarumo goovano mihiimaahicadino, bu goovano misifiratehcadino icano.

20 Jaanoti goovano isifiratefibo Moocaani imogobadi moonitihhi.

21 Jaaneguiha mejeevesu paryi #dicunoco, imitino sihidi agahafucunoco icano. Jaamoro siccuno amihai jeebico miminiyumoro, magaayici iimino jibogoco amihai jeebifaño abasucunoco. Jaabogo amihai jeebico atajasujino mityama icahi.

22 Jaanegui tobogo onoonobadi, momooni. Jilli ticovono muguubunicidino. Amihai ifiico jilli mabañisudino.

23 Jaanoti ticovono uguubuniciboro omoonitibo meecimefaño ihimeque emeecibobadi jeevahi.

24 Jaabo ihimeque meecihi milli ejeevanoco. Jaaruubo ofoodiro jaba-jeeveficuubo milli ejeevanoco.

25 Jaanoti uguubunoco ajabajeevetibo imino mataajajino tajibaco emeeciboro toono onobadi mooniboro ofoobo imicani icahi omooninovi.

26 Jaanoti saatocho: Moocaanico gaajacuhi, nuurumo inejebaco iticivusutino jilli ifiico bañisuhi. Jaabo miyaavogo jilli sicamaño.

27 Jaanoti miya miyaavogo, imihinivatino Moocaani imefeenevi icano jino; jijovotoco mahamusuno, fibaijito idaasuno iicamoco mahamusuno icano, bu jaamoro jinijeminaa imitiri mihinivatotimo mihicano icano.

2

Miyaminaa Sabadiro Mihicahi.

1 Tañahabomi, amihai Mohaivojibo Jesucristo caamovohigo iicaaboco mimiyaavogomo saatocho mobocigomoro saatocho guinovi mificudino.

2-3 Miro amihai Moocaani ijafaño mihigaivusumi, saafi iminoonofaño ijicamaaiboro, ihuseti iminoono usegaiviicunoma iicaaboco imino mag-aayicimoro: Jino imimañovi casivo, meneejirahi. Jaanoti #daasuubo imitichehujema asaaboco, meneejirahi: Hjocho jahigovi jilli dulleeve, jahi baavi casivo, noomoro.

4 Jaamo tolli momoonimaño amihafeeneviro saafico guinovi mificuhicahi. Jaamo dugaacuminaati mihicahicahi imitino esamaajema.

5 Agaijimo tañahabomi, jinooco muguubu: Moocaani jiejhalliti icihhi #daasufimoco, sihidi miyaavogoma iicaqui. Jaamo diito igaayiciqui diiboco agaijimoco aaciguuno ihaivojico oono nihibamico magaayicinibadi.

6 Jaamaño amihai #daasufimoco munucufesuhicahi. ¿Nacu diito oono nihibamima iicamo amihaiico idaasuno omoonimoro, bu amihaiico guicimoro aivojito imega asatyehicamo icatino?

7 Miro diito imitino iimaahicahi, sihidi ejeevaabo Jesucristo momoti, diibo momofañodi amihai Cristota mihicaaboti.

8 ¿Nacu jeedi miyaano amihai imiya tajiba Caatinhaamefaño onobadi momoonihicahi? Miro noono: Sitaaco gaiji, difiico agaijibadiro, onoonoro. Jaabadi momoonihachiji, imino momoonihi.

9 Jaanoti saatocho mobocigomoro, bu saatocho guinovi mificuhachiji, imitico momoonihi. Jaamaño Moocaani Moisefeenedi atajibanohallivi imitico mihicahi.

10 Jaanoti bu saafi Moocaani Moisefeenedi atajibanoco paryi onobadi imino moonihi, unuuruubo sanooco imino omoonitimaño paryi fanoohimitifaño minifutucuuhi.

11 Miro bu diiboro Moocaani: Jahisihijedi gaigoomima diicadino, unuuboro bu nuuhi: Sitaaco gaicaudino, nuuhi. Jaamaño jahisihijedi

gaigoomima mihicatirumo, sitaaco magaicuumo, paryi Moocaani Moisefeenedi atajibbanoco imino momoonicutihi.

¹² Jaanoti jisumi imino mihiimaamoro momooni, Jesu taajasu tajiba onoobadi mihicatihachijji ufucu Moocaani amihhaico omoonijinoco magaa-jacumaño.

¹³ Jaanoti sitaaco idaasugotimo omoonihicamoco, bu tolliro idaasugoratino moonicafeteji. Jaanoti idaasugomoro omoonihicamo taajaji ufucu jaadusu-fucu iicasumi.

Miyaavogofañodi Imino Momoonino.

¹⁴ Tañahabomi: Uujoho miyaaveguehi, nuurumo iiminoco omoonitimo, ¿milli bu jano imijirahi? Jaano toono miyaavogo diiboco taajasujitirahi.

¹⁵⁻¹⁶ Eneecau bu oono saafi monahabo, bu monago icamo sicaimo imachutabama chahamo asaamoco, amihaiti saatoho cijigaico, machutaaco icano acitimo meneejirahi: Tahí feemeebe, machuubo, imino fuucu, noomoro magallujirahi. Jaarumo mahacitihí ijicafetejiruno gaachehuti, bu ucuujivaachunoco icano. Jaano bu, ¿milli bu jano imijirahi?

¹⁷ Jaabadiro bu jeevano miyaavogo imino sitaaco momoonitiruva momiyaavogo sicamañejiru.

¹⁸ Jaanoti bu saatoho neejirahi: Ijoho jilli ticovo miyaavogoma diicahi. Jaanoti uujoho tamiyaavogofañodi imino mooninichi. Jaabo uco dihfusu jilli toono ticovono miyaavogocoro. Jaanoti uujoho ico ifusují tamiyaavogoco imino omoonihicanofeenedi, nooboro.

¹⁹ Jaanogui ijoho miyaaveguehi Moocaani saafiro iicanoco. Ji, imino moonihi. Jaabadiro bu ijimi tomañogayicoro miyaaveguehi. Jaamoro iigu-imoro iñihicuri tererere icamo.

²⁰ Jaaruubo gaajatihí miiro mimiyaavuguruubo imino momoonitimaño momiyaavogo icaruno uchuumucuunobadi jeevahi.

²¹ Miiro mootadi Abraham imibachucafutuhi illi Isaac onooboco Moocaanico ijeeceivequi asimico agaicaaufimañovi illico isisiuboro agaicaaurumaño.

²² Jaamaño Abraham miyaavogo gaajacafutuhi tolli omoonirumaño. Jaamaño imiyaavogo imino jusiuhi tolli omoonimaño.

²³ Jilliti miyaavuno Caatinhaamefaño onoono. Abraham Moocaanico miyaavuguuhi. Jaano aivo Moocaanidi iimicuumaño diiboco gaayiciubo. Jaamaño Moocaani Abrahamco: Tañahaburucu, nuuhi.

²⁴ Jaanoco magaajacuhi amihhai, Moocaani miyaminaafico gaayicitihí jilli ticovo miyaavogoti mimiyaavogomoro, bu tolliro imino momooninoti gaayiciibo.*

²⁵ Jaabadiro bu Rahab onoogo ajevaminaago icauhi, gaajavi ufuumoco iijavi gaayiciugo. Jaagoro diitoco aamusugoro sihigodi iicajiri galluugo. Jaamaño bu diigoco Moocaani gaayiciuhi.

²⁶ Jaabadiro bu mofi igaijama achahacuuno chuumucuuhi. Jaabadiro bu miyaavogo imino momoonitino uchuumucuunobadi jeevahi.

3

Monejeba.

¹ Tañahabomi, amihhaifaño sihidi jibogominaati mihicadino. Miiro amihhairyo magaajacuuhi jibogominaati mihicamoco janaanici idillujinoco.

² Miiro famooro imitino momoonifihí. Jaanoti saafi imitino iimaatatibo aivo ijeebi imino iicaabo. Jaabo tolliro bu paryi ifiico imino iticuvusunoco gaajahi.

* 2:24 (Rm 4.1-25)

³ Jaabadiro bu miihai caballomi iijifaño jigaiñehico mijihacumoro muduu-jenitahi tohiri mihimogohigovi diiboco miticuvusuqui.

⁴ Jaabadiro bu mahatyime, tolliro bu meenegaco guiraarugaco guibuhuba sefano sihogovi satyefihi. Jaarugaco iticuvusuminaafi ticuvusufighi ajashuruga iticuvusutagari imogohigodi.

⁵ Jaabadiro bu tolliro monejeba jeevahi ajashuruno mofiti iicano iimaajirahi sihidi jeevanoco. Jaabadi guiraarubajico ajashuruno ciiigai jigasujirahi.

⁶ Jaano monejeba ciiigaibadi jeevahi, miiino ifivi ajashutino jiiinjedino imiti ficuucinihi monejebavi. Jaano paryi mofico faabohocoro mihininahi. Jaano ijimi ciiigairi nifotocinino. Jaamaño paryi diifi jiihaico jigasujirahi.

⁷ Miiro miyaminaa paryi faaboho asico jeevamaaisujirahi joomico, jiiinimomico, bu paryi teehifaño asimico icano. Jaamoco jeevamaaisunicuumo.

⁸ Jaanoti miihaiñooba aivo monejebaco jeevamaaisujitirahi. Toono imiti iicano aivo guinonirathi, namita agaicaufineri mataanininibadi jeevano.

⁹ Tobariro Mohaivojiiibo Moocaanico mihimehichi. Jaabariro bu miyaminaaco: Idicuno, meneehichi Moocaani ifbadiro eheetavumoco.

¹⁰ Miiro sahogotiro moojiti saano: Imino, monoono, bu: Imitino, monoono icano. Jaano tañahabomi tolli icatino.

¹¹ Jaabadi ¿nacu bu sahojitiro nifaihuno cuujirahi anaamofaihu, bu afaafafaihu icano?

¹² Jaabadi ¿nacu bu baacuhó añaajebaco noovajirahi? ¿Nacu bu gachico-hai moomohico noovajirahi? Chaa. Jaabadi sahojitiro nifaihu saajitirahi anaamofaihu, iquigaifaihu icano.

Miya Gaaja.

¹³ Jaanoti amiihaifeenevi saafi fanoovaaco agaajaabo iicahachiiji toonoco ihifusuqui imino icanofeenedi, bu toono igaaja diiboco ijeebico sicutiyiba omooninofeenedi icano.

¹⁴ Jaanoti amiihai jeebifaño sitaaco iinohallitiro mijiiheveneheje iicahachiiji, bu jilli amiihaiguuiharo sinehejeque momoonifihachiiji icano toono amiihai gaajari mitya mitya mihicadino: Aivo sihidi gaajahi, noomoro. Jaamo tolli omoonimo miyaano icanoco bañihi.

¹⁵ Jaamaño toono Moocaanijaagoti asaano gaaja icatino. Jilli jiiinjeo gaajaro, miiino esamaajetiro asaano gaajaro, bu ijitiro asaano gaajaro.

¹⁶ Miiro iinohallitiro sitaaco ijiihevene iicahigo, bu ifiguuiharo omoonifino iicahigo icano sajeebii chahahi. Jilli fanoova imitiro icahi.

¹⁷ Jaanoti Moocaanijaagoti asaano gaajama iicamo jeebii mihininivathi. Jaamo sajeebii icahi, bu sicutjeebii ma icamo, imihuseme eesicinimo, bu iidaasugomo, imino moonimo, onoonoco jeenesutimo, jilli miyaanocoro neefimo icano.

¹⁸ Jaanoti bu sajeebii iicanoco imogomo, sajeebii icaco moonifihii ifi itiquevequi.

4

Jiinije Imitico Mihimeguedino.

¹ ¿Cuucati amocasi, iibacasi icano amiihaifeenevi saahicahi? Amiihai jeebifaño imiti imogoneheje, sihidi iicahigoti saahicano.

² Miiro amiihai siinoco mihimeguehichi. Jaarunoma mihicatinoma mihicamo sitaaco magaiicauhichi. Siinohalliti mataquivomoro mihicitinohalliti momoonicasimoro miiibacasihichi. Jaamaño amiihai siimonoma machahichi Moocaanico midillutimaño.

³ Jaanoti midillurumo magaayicihicatihimino midillutimaño. Jaamo mihimeguehicahi imitinoco mihimogonohalliviro magañiqui.

⁴ Amiihai miyaminaa: Oono gaigo aijico ejeevesugoro sifima efeefigobadi mejeevahi. ¿Nacu magaaajatihi amiihai jiinije icaco iimogomo, Moocaaniminaati iicanoco? Miiro cajaanotyohacho jiinijeque anahabovamo Moocaaniminaati iminifutucuumo.

⁵ Miiro sicamaño iicatinoco jahi Caatinihaamefaño noono: Moocaani Igaijaco mofifaño ificuubo miihaico sihidi gaijahi, noonoro.

⁶ Jaabo Moocaani miihaico amusuhi iimihuseri siinoco aacinofeededi. Miiro jilli noono Caatinihaamefaño: Moocaani quehe quehe ifico omoonimoma ibacasihi. Jaanoti iimihuseri amusuubo ijeebi isicumoco, noonoro.

⁷ Jaanegui diibo iijiguiino mihica. Jaamoro ijico mejenaau amiihaiti igaaqui.

⁸ Moocaanijaagoviro mifitivo, amiihaijaagovi bu diibo ifitivequi icano. Imitiminaa amiihai eedeefico mejeevesu. Toono sasumiro Moocaani, jiinije iicanoco magaijichicamo, amiihai jeebinoco mihimibachucu.

⁹ Jaamoro idaasuno miminifotomoro, mataacasi macanifobamaje, bu amiihai jehebaco, taafirati miminiyu; imo imo mihicanoco, idaasuno miminiyu.

¹⁰ Jaamoro Aivojibo Jesuguiino amiihai ifico miguiinoni. Jaadi amiihaico sihidi jeevamoti ficujiibo.

Dinahaboti Diimaadino.

¹¹ Tañahabomi, fahigova imitino mihiimaadino. Miiro inahabediti imitino eesamaaboro: Iimitico, onoo, bu Moise tajibatitimi itino ihiimaaboro toonoco: Iimitico, onoo. Jaabo: Tajiba imitico, onoomaño, jilliro toonohallivi fagominaafiti minifetehi.

¹² Jaanoti naha saafiro icahi tajibaco aaciubo. Jaabo diibo fagominaafi idiboro ifinisujiruubo, atajasujiruubo icano. ¿Jaanoti mijoho nacu joho: Sita imitico, eneejiruubo?

Gaajaratino Civohofucuvu Iicajino.

¹³ Jaanegui jisu muguubu amiihai jilli meneehicamo: Jaachiji mefeeji. Jaanoti iicatihachiji civohogo mefeeji tuucuumivi. Jaamoro tahigo mihicaji saficaba ticovovi naajeteuco mificumoro manaajehi sihidi nihibamico mihiciqui, meneehicamo.

¹⁴ Jaarumo magaaajatihi civohofucu siibadi millihacho mihicajinoco. ¿Milli fine mino ifi? Oono fucuro aimuufai agaasenerere goovano afatyonicibadi jeevano.

¹⁵ Jaanegui jilliro meneehica: Moocaani iimogohachiji tolli mihicamoro tolli meheetaveji, noomoro.

¹⁶ Jaaruno icanaaca amiihai suufenitimo mejenaauhicahi mitya mitya amiihai jeebico momoonimoro. Jaano paryi toono imiti.

¹⁷ Jaanoti bu imino omooninoco gaajaruubo imino omoonitimaño imiticoro icibo.

5

Inihibamima Iicamediti Onoono.

¹ Jinooco muguubu sihidi minihibamivamo, mataacasimoro sefano magaiibacasi idaasuno ufucu mihicajineri.

² Miiro oono amiihai nihibami tuucicuhi, amiihai imi gaachehuno nucinicuuhi.

³ Amiihai nihibami, amiihai oro icano tivacinicuuhi. Jaamaño magaaajacafutucuuhi jaabadiro amiihai ifi guenene icajitihii ciiigairi ijigasunicibadi finiji. Jaarunaa nihibamico sihidii aivo mititibaanihi jino niinoofucuje mihicacuunaaca.

⁴ Miiro bu amiihai faguinoco ududicamaaihicamoco majaaduhicatino, amiihaico dillujimo. Jaanoco guubuujiibo Moocaani mitya Aivojiiibo iicaabo, amiihai dudicamaajeminaa amiihaico ajaadusunoco.

⁵ Jaamo amiihai jiiije jiiinjehallivi iminonoma mihicahicahi, mihimogobadi. Jilli amiihai ifiinoco mihicavasuhi niivimibadi jino gaisiraicifucu gasecuunaaca.

⁶ Jaamo bu amiihai iimihusemeque magaicaausuhicahi ajaagabamaajirunobama achahamoco.

Majaabicimoro Moocaanima Mihiimaa.

⁷ Tañahabomi, jaanegui majaabicimoro sajeebii motoomo Aivojiiibo Jesu asaajinohachuta. Eneecau bu memeecei, oono faguico abasuubo ajaabicimoro sajeebii toomonicihi iticonio niija aigonoco. Jaadi niino niija afatyonobuunati ibasuta imino onovanoco ihiciqui iicanicibadi.

⁸ Jaabadi amiihai majaabicimoro sajeebii motoomo, quehecuno mihicamoro. Miiro jino Mohaivojiiibo Jesu asaajino fiitivucuhi.

⁹ Tañahabomi, sifiiditi fahigova imitino mihiimaacasidino, amiihaico ufucu toonoco jaadusudiibo. Miiro Moocaani fagominaafi iicaabo fiiticuuhi jino guhugari icacuubo.

¹⁰ Jaaneguiiha tañahabomi, eneecau magaaaja johono Moocaani iimaaminaa diibediti iijibeguehicaumo idaasuno iicamoro ajaabicihicaunoco.

¹¹ Miiro miihai: Aivo imino icamo, meneehi idaasuno iicanoco ajaabicimoco. Miiro amiihairyo bu muguubuhicacuuhi, Job onooobo idaasuno iicanoco ajaabicihicaunoco. Jaano nijequeti Aivojiiibo Moocaani sihidii idaasugunoco magaaajacuhi. Miiro Aivojiiibo miiinoco agaijiiiboro idaasuguefiibo.

¹² Tañahabomi, amiihaico bu neehi: Jinooco imino mehesicini. Siinoco munuusumi niquejefañodi, jiiinjefañodi, bu sinehejefañodi icano oovicimoro meneedino. Jaanegui: Jiihi, munuusumi: Jiihi, meneehica sanooro. Jaanoti bu: Chahano munuusumi: Chahano, meneehica sanooro. Amiihaico Moocaani toonohalliti idaasuno moonidino.

¹³ Jaanoti bu amiihaiti saafi idaasuno iicasumi diibohallivi Moocaanima mihiimaa. Jaanoti bu saatoho imo imo iicasumi, Moocaanico mihimomoro mamasiva.

¹⁴ Jaanoti bu saatoho iguihuvahachiiji Moocaani iija quillahutoco mucuuhuva diibohallivi Moocaanima ihiimaamoro diiribari ihalli aivomañoco ijeesuqui Moocaani momofeenedi.

¹⁵ Jaamo miyaavogomoro Moocaanima ihiimaaneri iguihuvaabo taajaji Moocaani ubuheesuneri. Bu tolliro imitico omoonino ijeebiiifaño iicahachiiji Moocaani diibo imitico buusuji.

¹⁶ Jaaneguiiha amiihai imitico fahigovavi mihimibachucasi amiihai nahaboma. Jaamoro Moocaanima toonohallivi mihiimaa amiihaiti toonoco ibuusiqui. Imino iicaabo Moocaanima ihiimaano sihidii jeevahi.

¹⁷ Miiro Moocaani iimaaminaafi Elia onooobo miihaibadiruu miyaminaafi. Jaaruubo aigotino iicaqui Moocaanico idilluneguiiha mificabaci, saficaba, bu sificabatifeenedi icano aigotino icauno.

¹⁸ Jaadi siino Moocaanima iimaaubo, jaadi aaiguuneri jiiinije basutaano noovauhi.

19-20 Tañahabomi, amihaiti saatoho miyajibogoco ejeevesumoco saatoho dojicuviro uhuumisuhachiji, magaja diiboco iimiti jihaiti uhuumisuuboro diibo jeebico gujiveti ataajasunoco. Jaamaño diibo imiti sihidí iicanoco buususubo.

1 SAN PEDRO AAME

Pedro Caatinuhi Miyaavogominaa Agaacinumedi.

¹ Uujoho Pedro, Jesucristo minisuminaafi iicaabo jihaameque caatinuhi ijiinijeneti sihi agaacinumedi Ponto jiinijeri, bu Galacia jiinijeri, bu Capadocia jiinijeri, bu Asia jiinijeri, bu Bitinia jiinijeri icano iicamedi.

² Jaamo amiihaico Moocaani icuhi sicijetiro ihesamaaje iicaubadi. Jaamo amiihaico Igaijafenedi itaatiro ificucuumo. Jaamo diibo onoonoco: Jii, meneequi, bu Jesucristo guijeve tijohofaodi minitcafetequi icano. Jaamo magaayici sihidi Moocaani imino omooninehejeque, bu sajeebii icanehejeque icano.

Moocaanico Mihimono.

³ Masihi mihimequi Moocaani iicaabo, Jesucristo Caanico. Jaabo sihidi miihaico idasugoooro miihaico iseemeti fiivusucuubo. Jaabo Jesucristo guijevefaodi siino ubuheeteunofenedi miihaico acihi imo imo mehesicinino ifico.

⁴ Jaanoro amiihaico gaayicisujino amiihaidi Moocaani ibusumijeque niquejefano ificunoco. Jaano finisurajitihii, bu mihinivatusurajitihii, bu deecano ochoomobadi icajitino.

⁵ Jaamo amiihai Moocaanico mimiyaavogomaño imityari amiihaico teemejiibo. Jaamo taajasuvi mihifetehi niinofucusumi ihaciqui ificunovi.

⁶ Jaamaño amiihai sihidiro imo imo mihicahi. Jaarumo fanoova amiihaico iji inisuneri idasuno gueenejisuno mihicajihica.

⁷ Miiro amiihai miyaavogo orobadi jeevahi. Jaano nisucafetefihi ciiigairi iiminoco igaajaciqui. Jaano amiihai miyaavogoco iji inisunoco ajaabicino oro ifinifino janaanivivi sihidi jaaducafetehi. Jaamaño amiihai miyaavogo tolli inisucafotono cahacisucafeteji, imocafeteji, bu bocigocafeteji icano Jesucristo siino asaadi.

⁸ Miiro amiihai Jesucristoco magaijiihi diiboco mahatyimetirumo. Jaamo jisumi diiboco mimiyaaveguehi mahatyimetirumo. Jaamoro sihidi imo imo mihicahi aivo ovosino ajashutinoo jibogoratino.

⁹ Jaano jino amiihai jeebii taajasuco magaayicino, toono amiihai miyaavogo jaada.

¹⁰ Miiro sicije Moocaani iimaaminaa jino taajasuco idilluumoro guinehicauhi. Jaamoro iimaahicaumo Moocaani iimihusemaño amiihaico aacujinoco.

¹¹ Jaabo Cristo Gaija diitoco gaajasuhicauhi diibo Cristo idasuno iicaujinobuunati iiminoco agaayicujinoco. Jaanoco diito esamaahicauhi: ¿Miijoho fine diibo? noomoro, bu diitofaño diibo Gaija iicaubo diibo asaajisumico iijibugunoco igaajaqui icano.

¹² Jaamoco Moocaani gaajasuuhi idudicamaaje diitedi icatino, miihaidiro iicaunoco. Jaano jino toonocoro jisumi amiihaico jibogomo, bu diitoro amiihaico taajasujibogoco Moocaani Gaija niquejefanoti agalluubo mityafenedi iijibuguumoro. Jaano jinoco Moocaani toomominaa, angeles onoomo, emecimoro agaajaguehicano.

Moocaani Miihaico Cuuhuvahi Imino Miicaqui.

¹³ Jaaneguiiha imino mehesamaaimoro momooni. Jaamoro imihusene mihicamoro imino mehesicini Jesucristo asaadi Moocaani amiihaico iimihusefaodi aacujinoco.

¹⁴ Oono, am#hai: Jii, eneefimo seeme mihicamaño Moocaanico magaa-jaut#sumi mihimeguehicaunehejeque momoon#cuudino.

¹⁵ Jill#ro aivo imino mihica, oono Moocaani am#haico ucuuhuvaubo iimi-ibo iicamaño.

¹⁶ M#ro Caat#nihaamefaño noono: Am#hai imimo mihica, jino uujoho iimibadi, nooboro.

¹⁷ Jaamo am#hai diiboco: Moocaani, meneehicaabo pary# momoonihicanoco ih#fin#ci#boro gaajacihicahi sabadi#ro saato#hoco guinovi miniiyut#bo. Jaaboco mihigui jino jii#nehall#ri mihicanohachuta.

¹⁸ M#ro Moocaani am#haico taajasuhi am#hai imiti ifiiti oono am#hai eedeetem#haiti magaay#ci#unoco. Jaanoco am#hai imino magaa#jahi jino taajasu iicanoco oro, nih#bami icano ifini#fineri ajaaduut#boco.

¹⁹ Jaanoti naha id#noro jino Cristo t#joho iimineri jaaduubo, oono cordero iimiibo, imih#nima achahaaboco agaicaaunic#badi diiboco agaicaauno t#jeheri.

²⁰ Jaabo Cristo s#ci#jet#ro jii#nje fiivut#naacaro tooneguiiha ificuafutuubo. Jari jisumi, niinosumi buhugaavuhi am#hai iminoco magaay#ci#qui.

²¹ Jaabo diibo Cristofeenedi am#hai Moocaanico mimiyaaveguehi. Jaabo Moocaani Cristoco guijevefañoti siino ubuheetesuuboro, diiboco sihidi bocico ac#hi. Jaamaño am#hai Moocaanico mimiyaavogomoro diiboco mehesic#nihicahi.

²² Jaamo am#hai jino miyaano j#bogoco: Jii, monoomoro am#hai jeeb#noco mihimibachucuuhi. Jaaneguiiha am#hai nahabom#ico miyanoti#ro imino magai#i.

²³ M#ro am#hai siino mifiivucuuhi Moocaani seemet#ro miicaqui. Jaaruno iguijev#fino miyam#naati mifiivono icatino, jill# Moocaani ifini#jitino iij#feenedi mifiivucuuhi.

²⁴ M#ro Caat#nihaamefaño noono: M#ro miyam#naa #naavahubadi jeevahi, bu imitya ideecanobadi jeevahi. M#ro i#naavahu echeemeneri ideecano aifefi#hi. Jaabadi miyam#naa, bu imitya goovano fin#ji, noonoro.

²⁵ Jaanoti naha Aivoj#bo Moocaani iij# ufucuro fin#jit#hi. Jaaj# jii#j# tooj# taajasu iij#ico am#haico mij#bogono.

2

¹ Jaaneguiiha fanoova imitico mejeevesu, oono fanoo ba#fi#firanehejeque, bu ineh#jehall#ti#ro mij#i#hevenehejeque, bu fanoova sicama#neheje j#boocasico icano.

² Jaamoro oono seeme bohono ifiivomo mifañoco iicanic#badi sihidi mihimogomoro miguiino Moocaani iij#ico aivo miyaano iicanoco. Jaamo toonofeenedi mujusimoro mataajahi.

³ Mohaivoj#bo iiminoco magaa#jacuumo.

*Cristo, Ubuheeneguisiba.**

⁴ Jaaneguiiha Mohaivoj#bojaa masaa, oono guisiba ubuheeba iicaba iica-jirubadi iicaabojaagovi. M#ro jaaboco miyam#naa iimuguutimoro ga#u#uhi. Jaaruubo Moocaanidi imiyaabo iicaabo sihidi ijaadama iicaabo.

⁵ Jaabadi bu am#hai diibo guisibabadi ejeevaabobadi mejeevamoco, Moocaani itemplojati eetavehi, itaat#ro iicaqui sacerdotem#iti eheetavoobo. Jaamo am#hai Jesucristofeenedi jee#ivoco meheetavonoco Moocaani igaay#ci#qui.

* 2:3 Cristo buheebe. Jaaruubo guisibabadi jeevahi.

⁶ Jaamaño miiro jilli Caatinihaamefaño noono:
Uujoho Sion cuumifaño saafico ficuuhi iija tano guisibati iicaaboco. Jaabo aivo iimiibo sihidi ijaadama iicaaboco. Jaaboco imiyaavogomo nucufetimo iicaqui, noonoro.

⁷ Jaamo amiihai mimiyaaveguemedi aivo diibo sihidi ejeevaabo. Jaanoti imiyaavogotimedi jino Caatinihaamefaño jilli onono ifeteji:
Iija eetavominaa itihisuumoro agañiuba jisumi aivo imiyaabati minifetehi, onono.

⁸ Jaabadiro bu jilli noonoro onono ifeteji:
Jiba nanigaiva guisiba, bu gañisuguisiba icano, onono.
Jaamo diito Moocaani jibogoco imiyaavogotimo oono toba Cristo iicaaboti ananigaivacuumo, tolli iicaqui iicacuumano.

Moocaanita Icano.

⁹ Jaanoti naha amiihai Moocaani icicuumi, diiboco mejeecivequi sacerdotemiti mihicacuumo, mihimicuumi, Moocaanitaro mihicacuumo. Jaaneguiiha Moocaani ifiivusuneheje oovosinehejeque mijibogo. Jaabo amiihaico tajibahi icivonoguiinoti mihiinomoro ihovosi seseefaño mijicafetequi.

¹⁰ Jaamo amiihai iticoni cuumibadi mihicautihi. Jaarumo jisumi Moocaani cuumiti miminifutucuuhi. Jaamo amiihaico iticoni mijihoba idaasuguutih. Jaarumoco jisumi Moocaani idaasuguehi.

Moocaanico Mejeecivequi Mihica.

¹¹ Agaijimo tañahabomi, amiihai jiinjeti sitabadi sihi mihicamoco neehi: Mihimeguedino amiihai ifi imitinoco. Miiro mofi imiti mojeebii imi esamaajeque finisujirahi.

¹² Jaaneguiiha imino mihica Moocaanico agaajatimo imefeenevi. Tolliti diito jisumi amiihaiditi imitiminaa iicanicibadi ihimaarumo amiihai imino momooninoco aatyimemere Moocaanico imejimo diibo ajaadujifucu agasedi.

¹³ Jaaneguiiha jilli Mohaivojibo Jesucristo imegueneguiiha miyaminaa aivojito onoobadi mihica. Emperador onoobo imiyahaivojibo onoobadi,

¹⁴ bu tajibaminaa iimitimoco icivojaniqui, bu imino iicamoco ibociguequi icano agallumo onoobadi icano.

¹⁵ Miiro Moocaani imeguehi amiihai imino mihicanoco. Toonoco aatyimemere diito agaajatimo, bu jilli miihfomo icarumoco icano amiihaiditi: Imitimo, enehicarumo illivequi.

¹⁶ Jaaneguiiha Moise tajibaguiino mihicatirumo mihimogomoro imitinoco momoonidino. Jaarumo ivi jilliro Moocaani jiovotobadiro mihica.

¹⁷ Jaaneguiiha famoovaacoro mobociguehica, bu amiihai nahabomico magaiji, Moocaanico miñhicugo, bu emperador aivojiboco mobocigo icano.

Cristo Idaasuno Icaunoti Magaaja.

¹⁸ Jeecivominaa amiihai aivojito onoonoco: Jii, monoo, iimimocoro amiihaico idaasugomocoro icatino, bu tolliro iimitimoco icano.

¹⁹ Miiro imino Moocaanico magarijimo sicamañohalliti idaasuno mihi-canoco majaabicino.

²⁰ Jaanoti bu, ¿milliti amiihaidi imijiruno iimitinoco momooninohalliti amiihaico ahaminoco majaabicino? Jaanoti naha iiminoco momooninohalliti idaasuno mihicanoco majaabicino, toono naha Moocaani imefeenevi aivo iimino.

²¹ M̄ro tooneguiiha Moocaani am̄haico cuuhuvauhi, Cristo idaasuno iicaunoti cuuhuvauhi, Cristo idaasuno iicaunoti magaajamoro diibo iicaubadi miicaqui.

²² M̄ro diibo sanooba imitico mooniutahi, bu bañifiira diibofaño chahauhi icano.

²³ M̄ro diiboco aivono eneehicausumi, bu aivono nooboro iimusuhicautiibo. Bu diiboco idaasuno omooniusumi jaadamaaiutiibo, jilliro Moocaanico imino emeeciiboro udugaacufiboviro sefahicaubo.

²⁴ Jaabo Cristo mohimitico ifihallivi iiciuboro imohohallivi satyuuhi mohimiti ifico miguijenimoro iticovono ifimaryo miicaqui. Jaabo tujaaveneri am̄hai mubuheeuhi.

²⁵ M̄ro iticoni am̄hai ovejami imitamobadi mihicahicauhi. Jaarumo jisumi Cristojaagovi muhuumicuuhi. Jaaboro am̄haico ovejami toomominaafibadi ootomoboro am̄hai jeeb̄noco imibaiȳchih.

3

Jilli Ataabavacumo Miicaqui.

¹ Jaabadiro bu am̄hai gaigoomi, am̄hai tajemi ataj̄banoco: Jii, menea. Jaaneri diitoti saatoho imiyaavogotimo mij̄ibogotirunaaca imiyaaveguequi am̄hai imino mihicanofeenedi;

² Jaamo am̄hai imino mihicamoro diitoco mobocijonoco aatyimemere.

³ Jaabadiro bu am̄haihallicoro mihimibaiquimaaidino, oono janaanici famañoovaje feedamaajebadi iicanehejeque, bu oro eetavotaneheje ficamaajeque, bu aivo iiminoono gaachehuno jicamaajeque icano.

⁴ Ivi am̄hai jeeb̄faño aatyimeratihigocoro mihimibachu. Jaamoro ifinijitino ovos̄ sajeeb̄, s̄cuno icano jeeb̄ma mihica. Toono naha aivo Moocaani imogono.

⁵ M̄ro s̄cijojeo gaigoomi Moocaanidiro iicaumo jilli imibaiquimaaiuhi. Jaamo Moocaanico imiyaavuguumoro aij̄mi onoonoco: Jii, neehicaumo.

⁶ M̄ro tolli iicaugo Sara aiji Abraham ataj̄banoco: Jii, onoogoro diiboco: Tahaivoj̄bo, neehicauhi. Jaagobadi am̄hai mihicajirahi iguitimo imino momoonihachiji.

⁷ Jaabadiro bu am̄hai aij̄mi, am̄hai taabamico gaajacimoro mificu, bu mobocijo. Jilli iniinovaneguiiharo icatino, bu oono iimihuseri Moocaani am̄haico aacyomo ifimaryo iicamaño. Jaanegui jilli mihica am̄hai Moocaanima mihimaanoco jinejeba tih̄sudio.

Imino Omoonijinoco Imogomo.

⁸ Niinoono jino am̄haico neehi: Famooro sabadiro imino mihica, bu fahigova mihidaasugocasi, bu m̄ino nahabomima mihicanicibadi, bu magaijicasi, bu s̄cujeeb̄ma mihica icano.

⁹ Bu am̄haico imitino omoonimoco, imitino momoonidino bu aivono onoomoco, bu aivono meneedino jilliro diitoco imino monoo. M̄ro Moocaani am̄haico cuuhuvauhi diibo am̄haico imino omooninoco magayiciqui.

¹⁰ M̄ro ifico agaij̄imoro imo imo iicanoco iimogomo, iimitinoco iimaatimo iicaqui, bu bañifiiraco iimaatimo iicaqui icano.

¹¹ Bu imitnoti buhigovi iminifotomoro iiminocoro imooniqui, bu sajeeb̄ icaco iguiinomoro toonoma iicaqui icano.

¹² M̄ro Moocaani imino iicamoco temefihi, bu diiboma iimaanoco guubufiibo icano. Jaanoti imitino omoonimoco imogotiibo.

13 ¿M#joho bu am#haico imit#no moon#jirahi iiminocoro aivo mihimogomoro momoonimoco?

14 Jaarumo iminohalliti #daasuno mihicarumo imo imo mihicaji. Jaanegui miti mihiguidino, mihiguetedino.

15 Ivi jilliro Cristoco mobocigo am#hai jeeb# Aivoj#boco. Jaaneguiiha fahij#varo mihimibaicini. Jaamo am#haico am#hai miyaavogoditi idillumoco mihiimusuji. Jilli Moocanico bocigomoro sicujeeb#ri mihiimaa.

16 Jaarumo imino mihica niji niji icatimo, oono am#hai Cristoco mimiyaavogomo imino mihicahicanoti imit#no iimaahicamo inucufevequi.

17 Jaama#o iiminoco momooninohalliti #daasuno mihicano aivo imihi, Moocaani tolli iimogohachijji. Jaanoti imitinohalliti #daasuno mihicano imit#hi.

18 M#ro Cristo mohimit#halliti #daasuno iicauboro sano guijeveuhi safooro siino guijevecuut#bo iicaqui. Jaabo imit#ma chahauruubo m#hai mihimit#mohalliv# Moocanijaagov# m#haico isatyequi. Jaaruuboco ifi guijeveurahi. Jaaruuboco igaija buheetesuuhi.

19 Jaano Igaijari ufuuboro bu sicije iguijevecin#hicaumo jeeb#no iji civojafa#o iicaumoco j#bseguejeubo.

20 Jaamo diito sicije Noe iicausumi imiyaavuguutimo, oono Noe imeenegaco eheetavehicaunohachuta Moocaani diito imit#co ajaab#c#boro teemehicauboro: Fine imitejimobadi, esiciniuboro. Jaagari nifaihuti taajaumo sahuse juugahuseti miitooi, saatoho id#noro.

21 Jaano tonifaihu m#noco init#no nifaihubadi iicano. Jaafaihufeenedi jisumi m#hai mataajacuuhi. Jaano toono niti m#no ifico init#no icatino, id#noro Moocanico m#no esamaaje m#nivat#no iicaqui midilluno. Jaanoro m#noco taajasuno Jesucristo siino ubuheeteunofeenedi.

22 Jaabo niquejefa#o ufuuboro Moocaani miyanaagonov# acas#vutuuboro gic#hi. Jaabo mityaguino Moocaani toomom#naa, bu aivoj#to, bu mityano icano iicamo.

4

Moocaani M#haico Aacid#neri Sitaaco Mahamusuno.

1 Jaaneguiiha bu am#hai #daasuno miicaqui mihimibaicini, oono Cristo #daasuno iicaubadi. M#ro #daasuno omooninoco ajaabicimo imit#co ejeevesuucumo.

2 Jaamo jini#jehall#ri iicaunohachuta Moocaani iimogobadi iicaqui; ifi imogonocoro imooniqui icacuutino.

3 M#ro aivo ajashucut#no oono Moocanico agaajatimo omoonin#cbadi iticoni momoonihicauno. M#ro tusumi am#hai fanoova imit#co mihimoy#c#hicauhi, bu iimit#no imogoco mihimoy#c#moro momoonihicauhi, bu guiriicavonehejeque, bu agañuhusuno j#baimonoco icano, bu jeeb#batiro adumoro, m#hai#oobaco mejeecivehicautih, bu Moocaani afaguunoco fanoova ijimico eheetavonoco jeecevomoro mihicahicauhi icano.

4 Jaamoma siino magataavomoro iimit#noco momoonicuut#neri eheetyemere am#haiditi imit#no iimaahicamo.

5 Jaarumo diito Moocaani ubuheemeque, bu uchuumucumoco icano emeec#boro ijaadaco aac#j#boma pary# imibachujimo.

6 Jaabadiro bu jino uchuumucumoco Moocaani j#bogoco j#bugucuumo, igaijano Moocaani iicabadi iicaqui. Jijehall#ri iicausumi famoovaaco iicabadiro Moocaani omoon#urumo.

7 M#ro jino fanoova ifni#jino fiit#cuuhi. Jaaneguiiha imihusene mihica. Jaamoro imino mehesic#moro Moocaanima miyanotiro mihiimaa.

⁸ Jaano janaaniciivi gaijicasima mihica. Miïro gaiji ajashutinno imitico finisufihi.

⁹ Jaaneguiiha amiïhai iijanofaño fahigovavi magaayicicasi iimaafiivotimo.

¹⁰ Bu fahigovavi mejeecivocasi amiïhaico Moocaani aacidinehejeri. Jaano Moocaani amiïhaico fanoovaaco acinoco imino motoomomoro momooni.

¹¹ Jaanoti bu saatoho mihiimaano Moocaani iimaabadiro iicaqui. Jaanoti bu saatoho sitaaco siinoco mahamusuhachijji, Moocaani amiïhaico acino sefari mahamusu. Jaano paryi momoonino Moocaanico Jesucristofañodi mihimequiro iicano iicaqui. Jaabediro jaafa cahacisu, bu mitya icano icahi fahijivaro. Fine.

Cristohalliti Idaasuno Mihicano.

¹² Amiïhai tañahabomi, sefaneri inisuno amiïhaihallivi asaasumi meheetyedino, ajabafiranoti mihicanicibadi.

¹³ Ivi jilliro imo imo mihica Cristo idaasuno iicaubadi mihicaneri. Jaamo ufucu diibo ihovosiima asanoco mahatymeneri sihidi imo imo mihicahi.

¹⁴ Jaaneguiiha amiïhaico Cristo ijihalliti aivonoono unuusumi, imicani amiïhai mihicahi, iimiibo Moocaani Gaija amiïhaihalliri icamaño.

¹⁵ Jaanoti amiïhai sita gaicaau, bu naniva, bu imiti mooni, bu sita iimaa juvihici icanohalliti ivi idaasuno mihicadino.

¹⁶ Jaanoti naha saatoho Cristo momohalliti idaasuno mihicaneri munucufevedino. Jilliro toonohallivi Moocaanico mihimo.

¹⁷ Miïro jino tusumi mihicacuhi Moocaani idaasuno omoonijino iseemeti iticovano. Jaano mihaiti jilli iticonino, ¿jaanequi milliji fine Moocaani jibogoco imiyaavogotimovi aallibaanijiibo omoonibo?

¹⁸ Miïro jino iimimo icarumo sihidi jeevanoti taajahi. ¿Jaanegui milli fine icajimo iimitimo?

¹⁹ Jaamaño Moocaani imogobadi idaasuno iicarufeenedi imino iicamoro diitoco ifiivusuubo Moocaani usefaño ijeebico ificuuqui. Miïro diibo abañitatibo.

5

Miyaavogominaaco Afagoono.

¹ Jino uujoho amiïhai igaivominaa quillahutoco faguehi. Jino uujoho diitobadiro quillahutoobo iicaabo, bu Cristo idaasuno iicaunoco aatymeuvo icano. Jaamo bu diito icabadiro uujoho tamañoma icaji Jesu ihovosiima ufucu asaadi.

² Jaaneguiiha amiïhai quillahuto, Moocaanico imiyaavugucuumo ovejamibadi iicamoco motoomo amiïhaico utuumusumoco. Jaanoco mihimogomoro momooni Moocaani imogobadi. Jilli amiïhaico atajibaneguiiharo icatino, bu jilli nihibamicoro magaayiciquiro icatino icano. Jilliro imino mududicamaaje.

³ Amiïhaiñocoro mihicabadi mihimogobadiro momoonidino. Jaamo amiïhai momooninoco aatymemere igajaqui.

⁴ Tolli momoonihachijji, imiya toomominaafi agasedi amiïhai magaayiciji imino chaahimigaco, milli icajitino.

⁵ Jaabadiro bu amiïhai sicafe quillahuto ijiguiinovivi miminifoto. Jaamoro sabadiro sicujeebima mihicamoro fahigovavi: Jii, monoocasi:

Miïro Moocaani imogotihivi: Aivo uujoho sihidi jeevahi, enefimoco. Jaanoti naha sicujeebima iicamoco iimihuseri amusufiibo.

⁶ Jaaneguiiha sihidi ejeevano Moocaaniguiino* miminifoto am#haico diibo unuufucu agasedi sihidi mejeevamoti iminiyuqui.

⁷ Jaaneguiiha paryi am#hai esamaajeque Moocaani usefañoro mificu. Mi#ro diibo am#hai imino mihicanoco imeguehi.

⁸ Jaamoro bu imino magaajamoro mehesicini. Mi#ro oono am#haiminaafi iji jicubadi n#gooboro iguehi, aatyimeme miyaavogoco ifinisiqui.

⁹ Jaaboco mejenaau miyaavogofañodi sefano mihicamoro, tolli#ro bu fahigova iicamo am#hai nahabomi, tobadiro bu idaasuno iicanoco magaajamoro.

¹⁰ Jaarumo gueenejisuno idaasuno mihicanobuunati Moocaani am#haico imino imibachujiibo, bu quehecuno, mityano, sefano icano ficujiibo. Jaabo diiboro Moocaani paryi fanoovaaco aacifiibo m#haico cuuhuvahi Jesucristoma sano ifinijitino fiivofaño miicaqui.

¹¹ Jaabo jaafa mityama icahi fahijivaro. Fine.

Niino Fitaacu.

¹² Jino tañahabobadi eesiciniubo Silvano onoobofeenedi jihaamegayico caatinihi am#haico fajiniiboro miyaano iicanoco oono Moocaaniti paryi magaa#yicineheje Moocaani m#haico sihidi agaijinoco ijibogono. Jaanofañodi quehecuno mihica.

¹³ Tolli#ro bu Moocaani iija Babiloniari iicajaminaa Moocaani am#haico iicaubadi#ro #ci#umo am#haijaago iijico galluhi, bu tolli#ro diibo taseemenebadi iicaabo Marco onoobo am#haijaago iijico galluhi.

¹⁴ Jaanegui fahigovavi mihibicicasmoro midillucasi.

Jaamo paryi am#hai Jesucristota mihicamo sajeeb#ma mihica.

* 5:6 Griego iijiri janaanici jilli noonicino: Moocaani useguiino.

2 SAN PEDRO AAME

Miyaavogominaadi Pedro Acaatinuuno.

¹ Uujoho, Simon Pedro iicaabo Jesucristo jeevivominaafi, bu diibo minisuminaafi iicaabo amihaidi jihaameque caatinhi, mihai mihicabadiro imino mimiyaavogomedi. Miuro Moocaani, bu Motaajasuminaafi Jesucristo icamisi famooro imiyaavogodimoco achi iimico.

² Jaaneguiha Moocaani, bu Mohaivojibo Jesucristo icamisico magaa-janofeenedi amihaco sihidi imino omoonoco, bu sajeebi icaco icano magaayici.

Moocaani Miyaavogominaaco Aacino.

³ Miuro Moocaani mihaico imityafañodi paryi mofiguiha mucuujivaachunoco, bu diiboco mejeecivequi mucuujivaachunoco icano acibo, toonofeenedi diiboco magaajaqui, sihidi ejevanofeenedi, bu ovosinonoco eheetavonofeenedi icano mihaico ucuuhuvauboco.

⁴ Jaanehejefeedi unuunoco mihaico acibo, jaano ajashutino, sihidi ijaadama iicanoco. Jaano toono diibo unuunofeenedi amihai Moocaani icabadi miminifetehi iimitino imogo jinijehallivi imitico isivanoti mataa-jamoro.

⁵ Jaaneguiha mesefaquifotomoro amihai miyaavogoco mahamusu imino mihicaneri, jaanoco bu mahamusu janaanici gaajari,

⁶ jaanoco bu mahamusu amihai ificoro imino matajibaneri, jaanoco bu mahamusu jaabiciri, jaanoco bu mahamusu Moocaanico mejeeciveneri,

⁷ jaanoco bu mahamusu amihai nahabomima magaijicasineri, jaanoco bu mahamusu gaijima mihicaneri icano.

⁸ Jaano jinehejema mihicanoco miguiratusuhachiji amihai ifino mihifonoti icajitihhi, bu Mohaivojibo Jesucristoco magaa-jano sicamañovi feejitihhi.

⁹ Jaanoti jinehejema achahamo ihaallinoma chahahi, jabaiyimo; iticoniono iimiti initicafutuunoco ajabajevecuumo.

¹⁰ Jaaneguiha tañahabomi, mityano mihicamoro imino mehesicini Moocaani amihaco icuboro ucuuhuvaunoco. Jaanoco tolli momoonihachiji ufucuro imitinofaño mahaquetejitihhi.

¹¹ Jaachiji amihai imino tihitino mijicafeteji Mohaivojibo, Motaajasuminaafi Jesucristo aivoji ifinijitinofaño.

¹² Jaaneguiha amihaco jinehejeque magaajacurunoco esaayuuboro icahi, oono miyaanofaño quehecuno mihicarumoco.

¹³ Miuro uudi imino jino uujoho iicanohachuta amihaco eesaayuuboro afajininno.

¹⁴ Miuro Mohaivojibo Jesucristo uco gaajasuhi iguijevedi jiijeeque goovano ejeevesujinoco.

¹⁵ Jaaneguiha uujoho tasefadino moonihhi. Jaamo uujoho iguijevenebuuna jinehejeque mehesafetehi.

Cristo Sihidi Ejevauboco Aatyimeumo.

¹⁶ Miuro amihaco Mohaivojibo Jesucristo mityati, bu jiijehallivi asaanoti icanoco mijibuguno sicamañoco mihairyo meheetavomoro mijibuguno icatino. Miuro mihai mohaalliri mahatyimeuhi Mohaivojibo sihidi jeevauboco.

17 Jaaboco mīhai mahatyimeuhi Dios Moocaani bocico, bu imico icano diiboco aaciusumi, bu tolliro muguubuui Moocaani ihovosīri: Jaani tasemene diiberi uujoho imo imo iicaabo, unuunoco.

18 Jaano toono niquejefañoti unuunoco mīhai monohojineri muguubuui Mohaivojiboma imibaairi mihicausumi.

19 Jaabadi bu aivo jino miyaano iicanoco magaajahi Moocaani iimaaminaa acaatiniunoco. Jaanoco amīhai mimiyaavogomo aivo imino momooni. Jaano toono diito acaatiniuno ifuvusuhi oono civohigoti cijigaimecu mesesevetinohachutaro ifuvusunicibadi. Jaanoti Cristo cuujetavio meecirigai onoobobadi asaacudi amīhai jeeb̄noco achicijiibo janaanici imino Moocaanico magaajaqui.

20 Jaaneguiha iticoni jinoco magaaja, chahano Caatinihaamefaño inoro ihesamaajeriro onono.

21 Mīro toonoco Moocaani iimaaminaa jilli ijeeb̄tiro onoomoro acaatiniuno icatino. Jilli Moocaani Gaija diitoco unuunoco Moocaaniditi jibuguumo.

2

Sicamañoco Jibeguefimo.

1 Jaabadiro bu Israel cuumifaño icaumo Moocaani iimaaminaabadi icarumo abañififimo. Jaabadiro bu icajimo bañifira jibogominaa. Jaamo amīhaifeenevi toovono ijicafotomoro sicamañehejeque jibeguejimo amīhai miyaavogoco ifinisiqui, oono Aivojibo aamibo ataajasuuboti bañimoro. Jaarumo goovajino ificoro ifinisuno.

2 Jaamoco sihidi saatoho imiyaavogomoro diitobadiro iminotino moonijimo. Jaamo tolli iicanoti sita miyahijji jibogoditi imijitino ihiimaano.

3 Jaamo nihibamico sihidi iimogomoro amīhaico nanijimo sicamañehejeque jibogonohallivi. Jaarumo ifinijinoti taajajitimo m̄ro sicijetiro diitoco Moocaani ahaamijinofaño icacuumo.

4 Buhicagaha itoomominaa icaurumo imitico omooniumoco gaijutibo jilliro diitoco jigaiñehiri isisiuboro cijigaifaño icivohigo gañuhi, tahi iicaqui jaadusufucu agasejinohachuta.

5 Tolliro bu sicijeo miyaminaaco iimitihalliti gaijitiibo nifaibari amacanisuuboro diitoco finisuuhi. Jaaboro idibocoro Noeque iyotoma taajasuui: Imino mihica, nooboro tomiyaminaaco jibuguboco. Jaabo Noe taajauhi iyoto sietedimomaryo.

6 Tolliro bu Moocaani finisuuhi Sodoma cuumi, bu Gomorra cuumi icanoco cijigairi jigasuuboro, baiguijiti miniiyuui, toonobuunati icano imiti miyaminaa toonoti igaajaqui.

7 Jaanoti idibocoro Lot onooboco taajasuubo imino iicaaboro diito imitino iicanoco aatyimeebere idaasuno iicahicauboco.

8 M̄ro diibo imino iicahicaubo fafucuvaaciviro iimijeeb̄fañodi idaasuno icahicaui diito imitino omooninoco aatyimeebere, bu imitino ihiimaanoco uguubuuboro icano.

9 Jilli Aivojibo taajasufihi iji abañino inisunoti diibota iicamoco. Jaanoti iimitimoco ficuubo jaadusufucusumi idaasuno imooniqui.

10 Jaabadiro bu Moocaani idaasuno mooniji janaaniciivi oono idicunoco ifi iimogonoco omoonimoro, bu diibo tajibaco imeguehichatimoco icano. Jaamo jenaufifimo, jeeb̄batiro moonifimo, iguitimo iñhicunoono mityati imitinoono ihiimaanoco icano.

¹¹ Buhicaga Moocaani toomominaa sihidi imityama icarumo diito Aivoj#bo imefeenevi: Imitino, onoomoro #bat#hi.

¹² Jaamo diito asimibadi ihesicinibama chahahi, oono sahij#tiro iicacubadi iicamo iimitimo, ifiivomoco agaayicimoro agaicaaufimo asimibadi iicacuumo. Jaamo diito agaajat#noti imitino iimaahicahi. Jaama#o asimi iicanicibadi guijevejimo.

¹³ Jaamo #daasuno icaji sitaaco #daasuno omoonihicabadiro. Jaamo: Imo imo mihicahi, neehicamo gueenene icajitino safesugoco omoonimo. Jaamo am#hai j#baimonofa#o ofoomoro am#haico nucufevesuhicahi jihovonehejeri asafesuvomoro. Jaanoti am#haiditi sita imitino iimaahicahi.

¹⁴ Jaamo bu gaigooco jilli ticovono #finichicatimo, bu iimitico jeevesuhicatimo, bu ajashuno imiyaavogo iicamoco jeevamaaisuhicamo, bu aivo gaa-jamo fanoovaaco iimogomoro #cinoco. Jilli Moocaani afaijacuumo iicamo.

¹⁵ Jaamo iimino j#haiti imitacumo, johono Moocaani iimaaminaafi Balaam onoobo Beor achibadi jeevamo. M#ro diibo imuguuhi iimitinoco omoon#unohallivi nihibamico agaayic#ujirunoco.

¹⁶ Jaaruuboco iimitihalliti asi burro #bauhi miyaminaafibadi ihimauboro. Jaama#o fuut#bo ijeegavoma.

¹⁷ Jaamo diito pisirigai inifaihuma achahanobadi jeevahi, bu aimuufaico guibhuba sihigo asatyon#icibadi jeevahi icano. Jaamo ficucin#cuhi fahij#vav#ro aivo #c#vonoguiino iicacuqui,

¹⁸ m#hifonehejeque sihidi ejeevamobadi ihimaahicama#o. Jaamo iimitinoco ifi iimogonehejeque iimoy#chicanofeenedi jeevamaaisuhicamo iimitinofa#o iicahicaumoti miyanotiro agaacuumoco.

¹⁹ Jaamoro diitoco: Am#haico iimino iicaco mahac#ji, neehicamo, diito bu j#jovoto icarumo. M#ro fanoohimiti iguiinon#cumo imiti j#jovotorucu.

²⁰ Jaanoti bu Aivoj#bo, Taajasuminaafi Jesucristoco agaajaumoro j#inije imititi atajacuurumo siino doj#cuv#ro tonehejefa#o im#tamo siino tonehejeguino minifetehi. Jaamo iticoni Jesuco agaajautino janaan#ivi imitino minifetehi.

²¹ Jaamedi imijiruno oono imino j#haico gaajatimo iicano. Jaanoti iimino taj#baco diitoco aac#unoco gaajacuurumo siino ejeevesuma#o aivo imitino icacuumo.

²² Jaamovi aivo imino #fotono jilli onoon#cino: J#cu siino iguibamaajeque doj#cuv#ro faiy#hi, bu faafaibaco init#cuubo siino doj#cuv#ro caamefa#o jee#ji, onono.

3

Aivoj#bo Asaajino.

¹ Agaijimo ta#ahabomi, jino siino am#haidi acaatin#haame. Jaahaamecifa#o imeguehi jino afaj#ninofa#odi miyanotiro am#haico eesamaaisunoco.

² Jaanegui mehesafoto johono Moocaani iimaaminaa unuunoco, bu Mo-haivoj#bo Taajasuminaafi taj#baco galluminaa am#haico ij#buguunoco icano.

³ Jaaneguiha jinooco iticoni mehesicini: niinosumi saajimo miyaminaa Moocaninehejeque edejecujimo, ifi iimitico iimogono onoobadiro iicamo.

⁴ Jaamoro dillujimo: #Milli iicanoco Cristo saaji, nooboro unuuno? M#ro j#inijeque ifiivusuunoti moheedetem#haivi iguijeveunoti, bu jisumihachuta jino j#inije iicabadiro icahi, noomoro.

⁵ M#ro diito imogot#hi agaajanoco niquejene s#ic#jet#ro ifiivusucafutunoco, bu Moocaani nooj#ri nifaihufa#ot# j#inije iinuunoco jaan#unobadi. Jaanoti bu fah#govadi nifaihu iicanoco,

⁶ bu oono nifaihuri jiiñjehalliri iicaunoco ifinisunoco icano.

⁷ Jaabadiro bu jisumio niquejene, bu jisumio jiiñje icano jino iicano ciiñgaiguuiharo ficuucinihi, diiboro Moocaani onoobadi. Jaagai ciiñgai toonoco jigasuji jaadusufucusumi. Jaasumi bu tolliro iimihicatimo finisucafeteji.

⁸ Jaaneguiiha agaijimo tañahabomi, jinooco majabajeevedino, miñro Mohaivojiiñbedi safucu mil añobadi jeevahi, bu mil año safucubadiro jeevahi icano.

⁹ Jaabo Mohaivojiiñbo unuunoco ajabajeevecuuno icatino, oono saatohe eenehicabadi. Jilli miñhaico ajaabiciñboro imogoobo famooro iimitico ejeevesunoco, miñhaiñooba ciiñgaifaño footimo iicaqui.

¹⁰ Miñro Mohaivojiiñbofucu gaseji mehesicinitinaaca, oono nanivaminaafi gaajaciratinfucu asaanicibadi. Jaasumi niquejene paryi dubaicamaaiji ñihicuno guubuvusunoro. Jahi paryi iicaneheje ciiñgairi finisucafeteji. Jaabadiro bu jiiñje paryi toojehalliri iicanoma jigasucafeteji icano.

¹¹ Miñro paryi jilli finisucafetejino. Jaaneguiiha aivo imino Moocaniguiiharo mihicano, bu diiboco imino mejeecivono icano.

¹² Jaaneguiiha Moocaani fucu agasejinoco motoomomoro diiboco mahamusu goovano isaaqui. Jaasumi niquejene ciiñgairi finicafeteji. Jaano iciiñgairi tahi iicaneheje paryi chucucamaaiji.

¹³ Jaanoti naha miñhai meteemehi Moocaani eetaveji unuunoco bohono niquejeneque, bu bojiñjeque icano. Jahigo paryi famooro imifimo imino mihicaji.

¹⁴ Jaaneguiiha, agaijimo tañahabomi, toonoco motoomonohachuta imino mihica amiihaico Moocaani sajeebiiñma mihicamoco, bu miiñivatimoco ihatymequi. Jaanoti imitino icano mihicamoco atymejadiibo.

¹⁵ Jaamoro magaajamoro Mohaivojiiñbo asaatinohachuta sanoodimo imiyaavogomoro itaajaquihica. Miñro bu jinooco tolliro amiihaidi caatiniiubo magaijiiñbo monahabo Pablo Moocaani diiboco gaajaco aaciudineri.

¹⁶ Miñro paryi ihaamenefañodi jinehejeque amiihaico neehicaabo, samañosafaño tiiñno noocinirunaaca. Jaanoco agaajatimoro, imino imiyaavogotimo siñgoviñro iimitinojaagoviñro miniiyuhicahi, bu tolli oono Caatiniihaamefaño simañoohaamefaño ononehejeque siibadi iimitinojaagoviñro oovicimoro iimitinocoro moonihicamo icano. Jaamaño ifinocoro finisujimo.

¹⁷ Jaaneguiiha agaijimo tañahabomi, jinooco imegaviñro magaajacumaño imino amiihai ifico motoomo. Jaamo iimitimo amiihaico abañinofaño minifototimoro amiihai miyaavogofaño quehecuno mihicanoti aacototimo mihicahi.

¹⁸ Jaaneguiiha aivo janaanici imino Mohaivojiiñbo Motaajasuminaafi Jesucristoco magaajamoro diibo gaijifaño imino mujusi. ¡Jaaboco macahacisu jisumi, bu fahiiñvaru icano! Fine.

1 SAN JUAN AAME

Fiivo Iimaa Cristo.

¹ Amiihaidi macaatiniihi jino iticoni jiniije ifiivutinaacaro iicacuunoco miihai muguubuunoco, mohaallineri mahatyimeunoco icano. Jaaboco mahatyimeumoro diiboco muhuseneri mududiciuhi. Jaabo jino Fiivo Iimaa iicaabo.

² Jaabo miyaminaaco fiivusuuhi. Jaaboco miihai mahatyimeumoro toonoti mijibeguehichi. Jaamo amiihaico mijibeguehi jino ifinijitino fiivoco, Moocaanima iicauhijii miihaivi ubuhugaavuunoco.

³ Jaanoco amiihaico mijibeguehi muguubuunoco, mahatyimeunoco icano. Jaamo miihaima manahabovahi Moocaanima miihai mihicabadi, bu Illi Jesucristoma mihicabadi icano.

⁴ Jaanogui amiihaidi jilli macaatiniihi. Jaamo sihidii imo imo mihicahi.

Moocaani Seseene Aachicinibo.

⁵ Jibogoco Jesucristo miihaico jibuguhi. Jaanoco amiihaico mijibeguehi Moocaani seseene aachicinibo iicanoco. Jaabovi ajashuno icivono chahahi.

⁶ Jaamo: Diiboma magataavehi, munuurumo civohi mihicamo jilli mabañihi moojiri, sicamañoooco monoomaño, bu momoonimaño icano.

⁷ Jaanoti Moocaani iicabadi seseehi mihicahachijii diiboma magataaciniihi. Jaamaño miihaico Illi Jesucristo tijoho mohimitico paryi nitiihi.

⁸ Jaanoti: Tahimitima chahahi, monoomo jilli mofico mabañihi. Jaamaño mojeebifaño miya iiji chahahi.

⁹ Jaanoti mohimitico Moocaanico mijibogohachijii diibo aivo imihuseebe abañitatabo, mohimitico ubuusuuboro paryi nitijiibo.

¹⁰ Jaanoti: Tahimitima chahahi, monoohachijii Moocaanico: Bañififibo, meneehi. Jaamofaño diibo iiji chahahi.

2

Iji Moocaani Imefeenevi: Imitimo, Unuusumi Jesucristo Mohalliti Iicaabo.

¹ Taseeme amiihaidi jilli caatiniihi. Jaamo iimitinoco moonitimo mihicahi. Jaanoti mimiyaavugucuumo imitinoco momoonihachijii Moocaani imefeenevi mohalliti iicaabo jisumi icahi Jesucristo imihuseebe.

² Jaabofenedi mohimiti jaaducafutucuuhi. Jaano miihaidiro icatino, faajinijeminaadiro bu icano.

³ Jaanoti Moocaani atajibabadi mihicahachijii magaajaji diiboco magaaicicunoco.

⁴ Jaanoti saatoho: Diiboco gaajacuhi, onoomo, itajibaco imiyaavogotimaño, bañififimo. Jaamofaño miya iiji chahahi.

⁵ Jaanoti diibo tajibaco imiyaavogoobo Moocaanico aivo imino agaijiibo. Jilliti magaajahi diiboma magataavonoco.

⁶ Jaabo Moocaanima gataavehi onooobo Jesucristo imino iicaubadi iicaqui.

Bohono Tajiba.

⁷ Tañahabomi, botajibaco amiihaidi caatinitiihi amiihai Cristoco mimiyaavuguunotiro amiihaico atajibacunoco. Jaano jino sicijetiro atajibauno jibogoco amiihairyo muguubuhicacuuno.

⁸ Jaano tajibaco amiihaidi acaatinino jino bohonobadi minifetehi. Jaano aivo miyaano Cristofañodi, amiihaifañodi icano. Jaamaño icivono afatycunoguiinodi miya seseehi achicinicuhi.

29 Miiro amiihairyo magaajacuhi Jesucristo iimihuseebe iicanoco. Jaabadiro bu oono iimihuseeme Moocaani seeme iicamo.

3

Moocaani Seeme Iicamo.

¹ Jaaneguiha magaaja miiro sihidi Moocaani miihaico agaijii boro, iseemeti miihaico oovicihi. Jaano miyaano diibo seeme miihai. Jaamaño jiinjeminaa miihaico gaajatih, Moocaanico agaajatimaño.

² Agaijimo tañahabomi, Moocaani seeme mihicacuhi. Jaarunaaca miihaico gaajasuti behiica ufucu mihicajinoco. Jaarumo magaajahi Jesucristo asaadi diibobadi mihicajinoco, miiro iicabadiro iicaaboco mahatyimejimaño.

³ Jaanoco paryi eesicinimo, jeebi imibachucafetehi diibo Jesu imiibo iicabadi.

⁴ Jaanoti paryi famooro iimitinoco omoonimo Moocaani tajibaco imitinoo moonihi. Miiro imitinoco momoonino Moocaani tajibaco: Jii, monootihi.

⁵ Miiro amiihairyo magaajacuhi Jesucristo mohimitico ibuusuqui asaanoco. Jaabofaño imiti chahahi.

⁶ Jaaboma paryi iicamo imitico moonitih. Jaanoti imitico moonimoro iicamo diiboco atyimetimo, gaajatimo icano.

⁷ Taseeme, miihaiñooba amiihaico bañidino. Jaanoti imino iicaabo Cristo imihuseebadi jeevahi.

⁸ Jaanoti imitino iicaabo ijitahe. Miiro iji sahijitiro iimitinoco omoonifiibo. Jaanegui Moocaani Achi saauhi iji omoonisunoco ifinisiqui.

⁹ Jaanoti paryi Moocaaniti ifivomo iimitinoco moonitih, Moocaani ifico mojeebifaño ificucumaño. Jaamaño iimitinoco momoonicutih, Moocaani seeme mihicamaño.

¹⁰ Miiro gaajaveechuno Moocaani seeme iicamo, bu iji seeme iicamo icano. Jaanoti paryi iimitinoco omoonimo, inahaboco agaijitimo Moocaani seeme icatih.

Sabadiro Fahigova Magaijicasi.

¹¹ Miiro mimiyaavuguunotiro muguubuno jibogo jino: Sabadiro fahigovavi magaijicasi, onono.

¹² Cainbadi mihicadino. Miiro ijitahe iicaumaño inahaboco gaicaaubo. ¿Nacu milliti jaaboco gaicaaubo? Eti bu Cain iimihicautimaño, jaanoti inahabo iimihicaumaño.

¹³ Tañahabomi, majabafitedino jiinjeminaa amiihaico ijiihevehachiji.

¹⁴ Miihai naha guijeveti buheefaño mafatyucuhi. Jaanoco magaajahi monahabomico magaijimaño. Jaanoti inahaboco agaijii bo guijeveti taajatihica.

¹⁵ Miiro paryi inahabomico ijiihegueme gaicaauminaa. Amiihairyo magaajahi gaicaauminaa ifinjitino fiivoma ijeebifaño achahanoco.

¹⁶ Miiro jilliti magaajahi magaijicasinoco Jesucristo mohallivi ifico aaciunoti. Jaabadiro bu miihai mofico mahacijirahi monahabomihallivi.

¹⁷ Jaanoti sihidi inehejema iicamo inahabo idaasuno iicanoco atyimecuurumo diiboco idaasugotimo. ¿Milli bu: Moocaanico gaijahi, neejirahi?

¹⁸ Taseeme, ticovo iijiro magaijidino, miyanotiro magaiji imino momooninofañodi.

Moocaani Imefeenevi Quehecuno Mihica.

¹⁹ Jaamaño jilliti magaajahi miyaamo mihicamoro, Moocaani imefeenevi quehecuno mihicanoco.

²⁰ Jaanoti mojeeb#i mofi iimitinoco gaajacufihi. Jaarunofaño Moocaani ajashuti#bo mojeeb#ifaño iicanoco gaajaabo. Jaabo pary#i fanoovaaco gaajahi.

²¹ Jaanoti agaijino nahabomi, mojeeb#i Moocaani imefeenevi m#haico mill#i onotihachii#i Moocaani imefeenevi quehecuno mihicahi.

²² Jaabo m#haico siinoco midillunoco aciji diibo taj#baco: Jii, noomoro momoon#imaño diibo iimogobadi.

²³ Jaano jino itaj#ba: Illi Jesucristoco mimiyaavogono, bu jaamoro sitama sabadi#ro magaij#casino icano, diibo ataj#baubadi.

²⁴ Jaamo itaj#baco imiyaavogomo diiboma icahi, bu diitoma diibo icahi icano. Jaanoco magaajahi diibo m#haima iicanoco Igaijaco m#haico aac#nifeenedi.

4

Moocaani Gaija, Bu Abañ#fiibo Gaija Icano.

¹ Agaijimo tañahabomi, famoova gaijaco mimiyaaveguedino. Iticon#i min#su; ¿Naa Moocaani Gaija diibo iicanoco? M#ro jiiñ#jehall#vi sihid#i gahafucumo bañ#fiiram#naa: Moocaani iij#ico mij#beguehi, onoomo.

² Jaamo jill#ti magaaj#jirahi Moocaani Gaijama iicaaboco. M#ro pary#i oono Jesucristo miyam#naafibadi ifiivuuboro saauhi, nooboro ij#bogoobo, diibo Moocaani Gaijama iicaabo.

³ Jaanoti Jesucristoditi toll#i onoot#bo Moocaani Gaijama chahahi. Diibo jill#i Jesucristom#naan#m#naafi gaijama iicaabo. M#ro am#hairyo muguubuhicacuhi togaija asaajinoco. Jaabo jisumi jiiñ#jehall#iri icacuhi.

⁴ Taseeme, am#hai Moocaanita. Jaamo abañ#fifimoco am#hai migu#inon#cuhi. M#ro am#haifaño iicaabo janaan#ci mityahi jiiñ#jem#naa iicamofaño iicaabo janaan#ci iicamaño.

⁵ Jaamo diito jiiñ#jem#naa. Jaamaño jiiñ#jeonehejequere iimaamo. Jaanoco jiiñ#jem#naa iicamo diitoco guubun#cihi.

⁶ Jaanoti m#hai Moocaanioto. Moocaanico agaajamo m#haico guubun#cihi. Jaanoti Moocaanioto iicatimo m#haico guubun#cihi. Jill#ti magaajahi Miya Gaijama iicamoco, bu abañ#fifiibo gaijama iicamoco icano.

Moocaani M#haico Gaij#hi.

⁷ Agaijino nahabomi, fah#goova magaij#caso. Moocaaniti magaij#caso saahi. Pary#i famoovaaco agaij#bo Moocaani seemene. Jaabo Moocaanico gaajahi.

⁸ Jaanoti sitaaco agaij#ti#bo Moocaanico gaajat#hiica, Moocaani saato#oco agaij#fifi#caaboco.

⁹ M#ro Moocaani m#haico agaij#noco ifusuhi m#haidi id#ibocoro Illico jiiñ#jehall#vi agalluunofeenedi, diibofeenedi fiivoma miicaqui.

¹⁰ M#ro m#hai Moocaanico magaij#noti gaij#i saat#hi. Jaanoti naha Moocaani m#haico agaij#uboro Illico galluuh#i mohimit#ico ijaaduqui. Jaano jino naha miya gaij#i.

¹¹ Agaijimo tañahabomi, m#haico Moocaani agaij#bad#ro m#hai toll#ro sabadi#ro magaij#casiqui.

¹² M#ro Moocaanico m#hai#nooba aty#metat#hi. Jaanoti sabadi#ro magaij#casihachii#i, Moocaani m#haima icaji. Jaano igaij#i m#haifaño aivo imino jusiji.

¹³ Jaamo jill#ti magaajahi Moocaanima mihicanoco, bu m#haima diibo iicanoco icano Igaijaco m#haico aac#unofañ#odi.

¹⁴ M#ro m#hai mahaty#meumoro mij#beguehi Moocaani Illico jiiñ#jem#naaco itaajasuqui agalluunoco.

15 Jaamo paryi Jesucristoco: Moocaani Achi, onoomo Moocaanima icahi, bu Moocaani diitoma icahi icano.

16 Jilliti magaaJamoro mimiyaaveguehi Moocaani miihaico agaijinoco. Miiro Moocaani saatohoco agaijifihicaabo. Jaabo gaijima iicaabo Moocaanima icahi, bu Moocaani diiboma icahi icano.

17 Jilliti gaiji miihaivi jusihi ufucu jaadufucu iicasumi ñihicugotimo micaqui. Miiro miihai jiijehallivi Jesucristo iicabadi mihicahi.

18 Miiro gaiji iicamañovi ñihicugo chahahi, gaiji ñihicugoco buhi agañmaño. Miiro ñihicugo iidaasuhigovi miiinoco satyehi. Jaamaño iiguiibovi gaiji imino jusitihica.

19 Jaanoti naha miihai Moocaanico magaijahi iticoni miihaico diibo agaijumaño.

20 Jaanoti saatoho: Uujoho Moocaanico gaijahi, onoomo inahaboco ijihegueme bañifihhi. Jaamo miiino nahabo mahatyimebeque magaijitimo, ¿milli bu Moocaanico magaijirahi mahatyimetiboco?

21 Jaabo miihaico atajibauno jino Moocaanico agaijibo tolliro inahaboco igaijiqui.

5

Miyaavogo Jiinijeque Guinonihhi.

1 Paryi famooro Jesu Cristo iicanoco imiyaavogomo Moocaani seme iicamo. Jaamo bu caanico agaijimo tolliro iseemeque gaijifihhi.

2 Jaamo Moocaanico magaijimo, diibo tajibaco momoonisumi magaaJahi diibo semeque, bu magaijinoco.

3 Miiro Moocaanico magaijino itajibaco momoonino. Jaano itajiba sihidi jeevatihhi.

4 Miiro oono paryi Moocaani seme iicamo jiinijeque guinonihhi. Jaano momiyaavogofeenedi jiinijeque miguinonihhi.

5 Miiro idiboro jiinijeque guinonihhi Jesu Moocaani Achi iicanoco imiyaavogoobo.

Jesu Moocaani Achi Iicano.

6 Miiro diibo Jesucristo asaauno jibogocafutuuhhi ñifaihufeneedi, bu itijohofeneedi icano. Jaabo iticafutusumi unuuneriro icatino, bu tolliro iguijeveuneri icano. Jaano miyaano iicanoco Moocaani Gaija jibeguehi, diibo Moocaani Gaija iicaabo Miyaabo iicamaño.

7 Jaano jibogominaa icahi niquejefaño miimisici, saafi idino; Moocaani, Illi, Igaija icano. Jinodimo icarumo saafiiviro gataacinihhi.*

8 Jaabadiro bu minoci, sano idino icahi jiiijehalliri; Moocaani Gaija, bu ñifaihu, bu tijjoho icano. Jaano jino minoci, sano idino iicano sabadiro iimaahi.

9 Miiro miyaminaa onoonoco mimiyaavogonihhi. Jaamo bu, ¿milli mimiyaaveguejitirahi Moocaani Illi Jesucristo iicanoco jibogonoco?

10 Jaamo Moocaani Achico imiyaavogomo toono jibogoma icahi ijeebifaño. Jaanoco Moocaanico imiyaavogotibo Moocaanico: Bañifihboti, neehi, Moocaani Illiditi jibogonoco imiyaavogotimaño.

11 Jaano jino Moocaani onono: Diibo miihaico ifinjitino fiivoco aacino. Jaano toono fiivo Illima icahi.

12 Jaamo Moocaani Achima iicamo ifinjitino fiivoma icahi. Jaanoti Moocaani Achima iicatimo toofivoma chahahi.

* 5:7 Sahaamefaño ficuutimo: Jaano jibogominaa icahi niquejefaño miimisici, saafi idino, onoonoco.

Niino Fajini.

¹³ Jaamo amihaidi jinoco caatinhi Moocaani Achico mimiyaaveguemedi. Jaamo magaajahi ifinjitino fiivoma mihicanoco.

¹⁴ Miïro mihai Moocaanico mimiyaavogomoro magaajahi diiboco siinoco midillunoco, ijeebhi onoobadi, mihaico uguubunoco.

¹⁵ Jaano mihai Moocaanima mihiimaanoco diibo uguubuunoco magaa-jabadiro, bu magaajacuhi diiboco midillunoco mihaico aacicunoco.

¹⁶ Jaanoti saatoho inahabo imitico omooniruno guijevafaño #futusutinehiica iicahachiiji, diibohallivi Moocaanima ihiimaaqui. Jaadi diiboco Moocaani aciji fiivoco, guijevafaño #futusuno imiti iicatihachiiji. Miïro jaanoti icano guijevafaño #futusuno imiti. Jaanoti uujoho nootihitoonohallivi Moocaanima mihiimaaqui.

¹⁷ Miïro paryi fanooro imiti imitihit. Jaarunofaño icano sanoodino imiti guijevafaño #futusutino.

¹⁸ Miïro magaajahi paryi Moocaani seeme iicamo iimitinoco omoonitatinoco. Jaamoco Moocaani Achi ootomomaño iji diitoco dudicitatihit.

¹⁹ Miïro mihai Moocaanioto mihicanoco magaajahi, bu tolliro paryi jiiñjeoto iji mityaguiinovi iicanoco icano.

²⁰ Tolliro bu magaajahi Moocaani Achi asauboro mihaico gaajaco aacinoco, tooneri Miyaabo iicaabo Moocaanico magaajaqui. Miïro bu Miyaabo iicaaboma mihicahi, Illi Jesucristoma mihicahi. Jaabo jaani Moocaani Miyaabo, ifinjitino fiivoma iicaabo.

²¹ Taseeme, mehesicini jihovo ijinita caanimiti.

2 SAN JUAN AAME

Cristo J#bogofaño Mihica.

¹ Uujoho quillahutoobo iicaabo caat#nihi jihaameque monagoti Moocaani ificuuguedi, tolliro bu iseemeque uujoho miyaano agaij#medi. Saafiro uujoho icatino, bu pary# oono miyaanoco agaajacumo icano.

² Jaabo uujoho am#haico gaijihi miyaano mojeeb#faño iicanofeenedi. Jaano fahij#varo m#haima iicajino.

³ Jaabo Moocaani, bu Illi Aivoj#bo Jesucristo icam#si am#haico imino mooniji, bu idasugueji, bu sajeeb# icaco aciji icano miyaanofañodi, bu gaij#fañodi icano.

⁴ Uujoho aivo imo imo icahi diseemeti saatoho miyanotiro Moocaani m#haico ataj#babad# imino #gomoco aaty#meneri.

⁵ Jaanegui tañago, jisumi mas# sabadiro magaij#casiqui. Jino #co onoono bohono taj#ba icatino, it#con#tiro toonoma mihicacuunoco neehi:

⁶ M#iro Moocaani ataj#babad# mihicano toono gaijama mihicano. Jaano toono taj#ba it#con#tiro muguubucuuno, gaij#casifaño mihica, onoono.

Bañ#m#naa.

⁷ M#iro jino jii#nehall#ri sihidi icamo bañ#firam#naa, Jesucristo jii#nehall#vi miya miyam#naafibad# asaauboco utuunamaaimo. Toll# iicaabo, jill# bañ#m#naafi, Cristom#naan#m#naafi iicaabo.

⁸ Jaanegui am#hai imino mehes#cini am#hai dud#camaajeti mihic#cuunoco m#mitasudino. Jaamo ufucu ijaadaco pary# magaay#cihi.

⁹ Jaanoti saatoho Cristo ij#bugunoco ejeevesumoro sihigovi iminifotomo, bu Moocaaniti buhigovi minifetehi. Jaanoti Cristo j#bogofaño mihicahachij# Moocaanima mihicahi, bu tolliro Illima mihicahi icano.

¹⁰ Jaaneguiiha saatoho j#bogom#naa am#haijaago agasevamoro Cristo j#bogoma ofoot#moco am#hai ij#faño magaay#cidino, bu: Tah# imino difoo, meneedino icano.

¹¹ M#iro diitoco ifitacumo diito imit#faño bu minifetefhi.

Niino Imaa.

¹² Sihidi am#haico eneejiruno icarahi. Jaarunaa imogotih# aamefeenedi, acaat#n#noco. Cusumihacho feeji am#haima faño mihiimaacasiq#i. Jaaneri mohimohica imino ijusiqui.

¹³ Moocaani #c#cugo, dinago seeme dijaa iij#ico galluuh#i.

3 SAN JUAN AAME

Gayo Onooboti, Imino Ihiimaano.

¹ Uujoho quillahutoobo iicaabo caatiníhi jihaameque agaijibo tañahabo Gayodi, diiboco miyanotiro agaijibedi.

² Agaijibo tañahabo, dihallivi Moocanima iimaahicahi. Fanoova ima imino ifeequi tolliro guihuvatibo diicaqui, bu oono imino dijeebi ofoobadi diicaqui icano.

³ Miíro saatoho monahabomi asaumo imino dijeebi miyaanofañodi iicanoco, bu imino jibogo onoobadi idiicanoco icano jibuguunoco uguubuhiniboro imo imo icahi.

⁴ Jaano toonobadi chahahi sanooba uco imo imo iminiiyuno. Jino, taseeme, miyaanofañodi imino mihigonoco guubuhi.

⁵ Agaijibo tañahabo, imino aivo moonihicahi monahabomico adaamusu-ubo sihogoti asaamoco adaamusunofeenedi aivo imino moonihicahi.

⁶ Jaanoco diito Moocaani ijanominaafeenevi jibeguehicahi ijoho sihidi gaijima idiicanoco. Jaanegui diitoco imino daamusu, ucuujivaachunehejeque daaci imino ifeequi, Moocaani imogobadi.

⁷ Miíro diito Cristo dudidamaajeguiiha igomo. Jaamo imogotíhi Moocanico agaajatimo aacinehejeque agaayicinoco.

⁸ Jaaneguiiha miíhai diitoco imino momooninofeenedi mahamusuqui iimino jibogoco.

Diotrefe Onoobo Imitino Iicano.

⁹ Uujoho caatiníuhi aameque Moocaani iijaminaadi. Jaarunoco Diotrefe guubuutíhi miíhai iijico, diitofeenevi aivojiboti iicanoco imogooboro.

¹⁰ Jaaneguiiha ofoohachijí faamo imefeeneviro neeji: Miíhaiditi sicamañoooco ihiimaaboro abañihicanoco, bu tolliro monahabomi tahi ifotomoco gaayichicatibo, bu agaayicigomoco gaayicisuhicatibo icano. Jaaboro Moocaani iijati diitoco gañihicaabo.

¹¹ Jaaneguiiha agaijibo tañahabo, diito imitino omoonibadi diicadino iminoro diica. Miíro iiminoco omoonibo, Moocanitahe. Jaanoti iimitinoco omoonibo, Moocanico atyimetíhiica.

Demetrio Imino Omoonino.

¹² Jaanoti famooro Demetrioti imino iimaahicahi. Jaano miyaanofeenedi gaajacafetehi. Jaanoco miíhai bu tolliro mijibeguehi. Bu jaanoco amiíhai magaaajahi miyaano iicanoco.

Niino Iimaa.

¹³ Sihidi ico neejirahi. Jaaruubo imogotíhi caatinítafaihu, bu caatinítai icanofeenedi eheetavonoco.

¹⁴ Imeguehi goovano ico aatyimeneque. Jaadi jari mihiimaacasiji faño.

¹⁵ Jaanegui sajeebi diica. Juuga nahabomi dijaa iijico galluui. Ijoho bu paryi famooro monahabomico moojico daaci.

SAN JUDA AAME

Juda Caatinuhi Moocaani Ocoovamedi.

¹ Uujoho Juda Jesucristo jeeçivominaafi, Jacoobo nahabo, jihaameque caatinuhi Moocaani ocoovaaboro itati ijeevadi ificumedi. Jaamo imino toomocinihi Jesucristofeenedi.

² Jaabo Moocaani amuhaico sihidi idaasugueji, bu gaijiji, bu sajeeb# icaco aciji icano.

Sicamañooço Abañifimo.

³ Agaijimo tañahabomi, sihidi imogorahi mataajajinohallivi amuhaidi acaatininoco. Jaarunaa momiyaavogoditi amuhaidi caatinuhi. Jaamo momiyaavogohalliti mejenaauqui, Moocaanita iicamoco aacinohalliti, toonoco mubuunanijitirahi.

⁴ Jaanaaca sihidi bañiminaa amuhaifeenevi icacuhi. Jaamo gaajaciratino amuhaifeenevi jicamaaimo s#icijetiro Caatinuhaamefaño diitoti ij#bugucumo, c#ijigaifaño ifeequi iicacumo. Jaamo imifitino miyaminaa, Moocaani imihijico #çimoro siibadi miniiyuhicamo fanoova imitnocoro iimoy#çiqui. Jaamoro id#bora Mohabajaabo Aivoj#bo Jesucristoco tuunamaahicamo.

⁵ Amuhairyo magaajacurunoco siino amuhaico esaayuhi. Moocaani Israel cuumiminaaco Egipto jiinijeti taajasuuhi. Jaadi saatoho imiyaavuguut#moco finisuubo.

⁶ Tolliro itoomominaa niquejefaño imino iicaurumo, Moocaani ataj#bauno mityaco acijirunoco iimogot#moro iijanoco jeevesuuhi. Jaamoco Moocaani c#ivojanuhi c#vonoguino ifinijitino j#gaiñehineri isisiuboro niinofucuguiiha ificuumo.

⁷ Jaabadiro Sodoma, Gomorra onoocuumici miyaminaa, bu ifitino iicaucuumijeminaama Moocaani ifinijitino c#ijigairi j#gasuuhi, itoomominaa imitino iicamoco omoonibadiro. Jaamo Moocaani toomominaa iicaubadi imitino icaumo: Sano gaifimiro gaifimima iicamo, Moocaani gaigooma miicaqui eheetavunoco ejeevesumoro, siibadiro iicaneheje fanoovaaco moonihicahi. Jaamoco tolli moon#bo. Jaanoti famooro igaaajacui tolli iicahicamo ifinijitino c#ijigairi idaasuno ijgajinoco.

⁸ Jaamoco imitino gaija onoobadi omoonimo ifico idicuno moonihi. Moocaani ijico mityagotimo, niqueje toomominaati imitino iimaamo.

⁹ Jaarunaaca Moocaani toomominaa aivoj#bo Miguel icaruubo Moise chuumuhuhalliti ijima ih#bacasiusumi #dicuno nuutuhi id#noro nuubo: Moocaani jei #co #baji, nooboro.

¹⁰ Jaanoti diito imitino iimaahicahi agaajat#noti. Jaamo sahijitiro j#bogoratino gaajamo bajio asimi ihesinima chaharumo agaajamoro omoonnicibadi, moonimo ifihalliviro ifiniqui.

¹¹ j#daasucani icajimo! Cain imitico agaaajumo, nihibamico iimoy#çimaño mitamo Balaam iicaubadi. Jaamo finiji Core iicaubadi isifiiratuuboro Moocaani onoonoco imuguut#maño guijeveubo.

¹² Jaabobadi iicamo amuhai imo imo mamachuqui mihigaivomoma ofoomo amuhaico nucufevesuhicahi iimitiri. Jaamo amuhaifeenevi imo imo iicamoro sihidi amachumoro aduhicahi famoovaaco nucufeguetimo. Itadimo iicarumoco jeeçivotimo ificoro toomomo. Aimuufai nifaihuma achahanoco guibuhuba asatyon#icibadi ejeevamo. Imoho onoovafisumi onoovatihobadi aivo ifahifema agaijuy#çiho aivo ochoomonicibadi ejeevamo.

13 Muuai tyuucal aivo isifirano ijivaaseque agañnicibadi diito imiti ifuvusuhi nucufesuno. Meecirigai ijihaiti imitaabo icabadi. Moocaani diitoco ficuji civono fucuro ifinijitino guino.

14 Adan iyaachi seemene, iyaachi seemene, seemene Enoc onoobofenedi, diitediti Moocaani nuuhi: Memeeeci, Aivojibo Jesu ajashutino itoomominaama asaajinoco.

15 Jaabo famooco dilluji. Jaaboro paryi imifitimoco cijigaifaño gañiji, imitino imoonihicanohalliti, paryi diibediti imifitimo aivo imitino iimaahicanohalliti icano, nooboro.

16 Jaamo fanoovati famañovaje iimaafifimo, sitaaditi iimaafifimo, iimitico iguiraasumo, ifihalliviro ifico mityano eesicinimoro sitaaco neefimo. Jaamoro saatohoditi imino iimaamo siinoco diitediti ihiciquiro.

Cristotaco Afagoono.

17 Jaanoti amihai, agaijimo tañahabomi, mehesicini, sicijetiro amihai Moaivojibo Jesucristo minisuminaa unuucuunoco:

18 Niinosumi icajimo dejecuminaa imitijeebi onoobadi icamo, noomoro.

19 Jaamo amihai dugaacusuji, jinije iimogobadi icamo Moocaani Gaijama chahahi.

20 Jaanoti amihai, agaijimo tañahabomi, quehecuno mihica amihai imi miyaavogofaño. Moocaanima mihimaa Moocaani Gaija mityafañodi.

21 Moocaani gaijifaño mihicamoro, motoomo Moaivojibo Jesucristo hidaasugofenedi ifinijitino ifico mihai aacijinoco.

22 Imino imiyaavogotimoco, mimiyaavugusu.

23 Saatohoco mataajasu cijigaiti. Sitaaco mihidaasugo. Jaarumo diito imititi gaihuinimoro, bu jiheguemere icano.

Niino Imaa.

24-25 Idiboro Moocaani agaajaabo, bu Motaajasuminaafi icano imityari amihai teemeji acototimo miicaqui, mihinivatimoco isatyequi imo imo iimihimefeenevi. Jaaboco mihimo, sihidi ejeevanoco, imityaco, itajibaco, Moaivojibo Jesucristofenedi sicijetiro, bu jisumi, bu fahijivaro icano. Fine.

APOCALIPSIS

Jesucristo Ihifusuuno.

¹ Moocaani Jesucristoco aciuhi diibo idudicamaajeminaaco ihifusuqui goovano iicajinehejeque. Jaanoco Jesucristo ifusuuhi idudicamaajeminaafico Juaco itoomominaafico agalluubofeenedi.

² Jaabo uujoho Jua miyaanoco jibuguuhi paryi aatyimeunoco, bu Moocaani iijico icano Jesucristo onoonofeenedi.

³ Imicani iicamo jihaameque ihifinimico. Tolliro bu imicani iicamo Moocaani jihaamefañodi ihimaanoco uguubunicimoro imino jihaamefaño onoonoco omoonimo. Miho tufucu fiitivucuuhi.

Jua Moocaani Ijaminaadi Caatinihi.

⁴ Uujoho Jua caatinihi Moocaani iijano Asia jinijeri sahuse juugahuseti mijaaci icano iicajahajeminaadi. Jaamo amihai magaayici Moocaani imino omooninoco, bu sajeebii icaco aacinoco icano. Jaabo Moocaani iicaabo bu diiboro iicaubo, bu diiboro asaajiibo icano. Bu tolliro sahuse juugahuseti miimisiici icano imino gaijami Moocaani aivoji icaga imefeeneri iicamo aacinoco magaayici.

⁵ Bu tolliro Jesucristo aacinoco magaayici. Diibo miyaanoco jibogoobo, bu iguijevemefeenetiticoni ubuheeteubo. Jaabo jinijeminaa aivojito aivojiibo iicaabo. Jaabo Cristo mihaico agaijiboro itijeheri mohimitico nituhi.

⁶ Jaaboro mihaico aivojitoti, bu sacerdoteti icano eetavuuhi diibo Caani Diosco mejeecivequi. Jaabo jaafa mitya, bu cahacisu icano icahi fahiijivaro finiratio. Fine.

⁷ Memeeeci oono Cristo aimuufaifeenedi saaji. Jaaboco famooro atyimeji, bu diiboco ahaamiumo atyimeji icano. Jaaboco paryi jinijeminaa aatyimemere taaji. Jiihi tolliji. Fine.

⁸ Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano, abecedario iticoni A iicabadi, bu allibat Z iicabadi iicaabo, noobo Jesu Aivojiibo Moocaani sihid ejeevaabo. Diibo iicaabo, bu iicaubo, bu asaajiibo icano.

Cristo Imi Gaija.

⁹ Uujoho Jua miyaavogofaño amihai nahabo. Jaabo amihaima sano idaasuno icahi, bu Moocaani aivojifaño icahi, bu tolliro jaabicico Jesucristo aacinofaño icano. Jaabo uco icivojaanujirunohachuta uco gañiimo Patmo onoochugaivi Moocaani iiji Jesucristofañodi miyaano iicanoco jibeguehicaunohalliti.

¹⁰ Jaanaaca Aivojiibo fucu jaguisifucusumi uujoho Moocaani Gaijafeenedi esamaahicaunaaca tabujinaagoti sefano guubuvusuuno miriicu ojibadi.

¹¹ Jaano uco nuuhi.* Jino adaatyimeneque aamefaño caatini. Jaaboro Asia jinijeri sahuse juugahuseti mijaaci icano iicajahajejaagovi gallu. Jino imomo iicajahajejaagovi; Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardi, Filadelfia, Laodicea icanojaago, noonoro.

¹² Jaaneguiiha acafesaavooboro meeciuhi: ¿Mijoho ico, fine, uuma iimaahi? nooboro. Jaabo atyimeuhi sahuse juugahuseti minoci icano cuugahu ficuta iicuno oro eetavotaco.

* **1:11** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano A, Z icano iicabadi, onoonoco.

13 Jaanofeeneri Miyaminaafibadi Ifiivuubo ifibadi iicaaboco atyimeuhi. Jaabo itihaicivi ifotocinichehuco jiciniiboco jaachehu oro niivigaimeeheri siyiciniuhi ifeeyijevi.

14 Jaabo nigaijeeneu aivo seseene jadiotobadi. Jaanoti ihaallinou cijigaiguihunobadi jeevauhi.

15 Jaanoti itihaiñou namecuno ifuvusuhi bronze aparyicisucinobadi, cijigaifañodi eheetavocininobadi. Jaanoti ico sefano guubuvusuhi sihidi guisino uguubuvusunicibadi.

16 Jaanoti imiyanaagohusefaño icaumo meeciri sahuse juugahuseti miimisiici idimo. Jaanoti iijifañoti inoociniga niisuga sijevaga fahigovahaciti sijevasiciniga. Jaanoti ihime nihiba sefano aachicinisumi icabadi jeevauhi.

17 Jaaboco aatyimeuneri iguiinovi acutuuhi chuumuhubadi. Jaarunaaca imiyanaagohuseque tahallivi ificuuboro uco nuubo: Diguetejirahana Uujoho iticonioobo, bu diiboro allivioobo iicaabo icano.

18 Uujoho iicaabo guijeveurahi. Jaaruubo buheehi, ufucuro milli icacutibo iicaqui. Jaabo uujoho guijeve janaanici mityacuuhi. Jaaneguiiha gujeveminaa iicahigo uudi sihidi jeevatino. Jilli iimogobadi moonijirahi.

19 Jaaneguiiha jino adaatyimeneque caatini, jino jisumi icanoco, bu ufucu icajinoco icano.

20 Jino tamiyanaagohusefaño sahuse juugahuseti miimisiici icamo meecirico adaatyimeme agaajaratino jilli eneejiruno: Jaamo diito meeciri sahuse juugahuseti mijaaci icano Moocaani iijano jibogominaaditi, eneejiruno. Jaanoti bu sahuse juugahuseti minooci icano cuugahu ficuta icuno oro eetavota jilli eneejiruno: Sahuse juugahuseti mijaaci icano Moocaani iijanoco, eneejiruno.

2

Moocaani Iijanojaagovi Iijico Agalluuno: Efeso cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

1 Efeso cuumiri Moocaani iija iicaja jibogominaafidi caatini: Jilli noobo imiyanaagohusefaño sahuse juugahuseti miimisiici icamo meecirima iicaabo, bu tolliro sahuse juugahuseti minooci icano oro eetavota cuugahu ficuta icunofeenedi iigoobo icano:

2 Uujoho gaajahi paryi fanoovaaco edeetavehicanoco, bu sefano dudicamaajeque edeetavehicanoco, bu adaabicihicanoco icano. Bu tolliro gaajahi iimitimoco adaabicitinoco. Bu uujoho tolliro gaajahi Moocaani galluminaa enehicarumo miyaano iicatimoco ijoho inisuuboro bañiminaa iicanoco agaajacinoco.

3 Jaabo ijoho sihidi daabicihicahi, sihidi idasuno dicahicahi, bu uuguiiha sihidi dudicamaahicahi niinovatotibo icano.

4 Jaarunaa dihallivi icano sano: Miho iticoni imiyaavuguusumi uco sihidi gaijuhi. Jaaruubo jisumi midinoro gaijuuhi.

5 Jaaneguiiha deesafoto iticoni edeesamaaiunoco. Jaaboro difico dimibachuubo iticoni omoonihicaubadi mooni. Jaanoti tolli omoonitihachiji dijaagovi ofooboro dicuugahu iicuco idiiti dumitijiji, dihimitico edevesutihachiji.

6 Jaarunofaño jino iimino dihallivi icahi, Nicolaitami omooninoco idiheguene. Jaanoco bu uujoho jiheguenehi.

7 Amihai nohojima mihicamo muguubu jino Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco: Mityano iicamoco fiivo imoho Moocaani goohasihalliti icaho noovatati machusuji.

Esmirna Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

⁸ Esmirna cuumiri iicaja Moocaani iija j̄ibogominaafidi caatini: Jilli noobo imegaoobo, bu diiboro alliv̄oobo icano iicaabo, iguijeveuruubo, siino ubuheeteubo:

⁹ Uujoho gaajahi paryi ij̄oho omoonihicanoco, idaasuno idiicahicanoco, bu fanoovati ucuujivaachunoco icano. Jaaruubo ij̄oho jinejeti cuujivaachutihi. Tolliro bu uujoho gaajahi: M̄hai judiomi, unuurumo iditi imitino ihiimaahicanoco. Jaamo judiomi unuurumo jilli Satanas iji igaivominaaro.

¹⁰ Jaaneguiiha diguetedino idaasuno idiicajinoti. M̄ro iji am̄haiti saatohoto civojafaño j̄ihacusuji. Jaamo paryi am̄hai minisucafetehi. Jaamo fahuseeci fucuva ticovovi idaasuno mihicaji. Jaarunofaño suufenit̄bo diica iguijevejinohachuta. Jaachiji toono jaada ico uujoho fiivoco aciji.

¹¹ Am̄hai nohojima mihicamo muguubu jino Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco: Mityano iicamo iguijeveme c̄ijigaifaño feejit̄hi.

Pergamo Cuumijaago Iijico Agalluuno.

¹² Tolliro bu Pergamo cuumiri iicaja Moocaani iija j̄ibogominaafidi caatini: Jilli noobo iniisuga fahigovaciti is̄ijevasucinigama iicaabo:

¹³ Uujoho gaajahi paryi ij̄oho omoonihicanoco, bu gaajahi Satanas ataj̄bahigo ij̄oho idiicanoco. Jaaruubo ij̄oho uco jeevesut̄bo diicahicahi. Bu tamiya j̄ibogominaafi Antipa onoboco am̄haifeenevi oono Satanas iicamañovi agaicaausumi uco imiyaavogonoco jeevesut̄bo diicahicahi.

¹⁴ Jaarunofaño dihallivi fiivaano icano: Toono Pergamo cuumivi iima iicamo saatoho Balaam j̄ibogoco jeevesut̄mo icamo. Jaabo diibo Balaam onoboco Balac onoboco faj̄n̄uhi israelmi imitico imooniqui jihovo caanimi jeeçivo asimico uduuneri, bu gaigoomima imitinoono iicaqui icano.

¹⁵ Tolliro bu iima icamo oono Nicolaitami j̄ibogoco jeevesut̄mo iicamo, toonoco uujoho ij̄heguene.

¹⁶ Jaaneguiiha iimitico mejeevesu. Jaanoti mejeevesutihachiji goovano am̄haijaago feeji. Jaaboro diitoma amocasiji taajifañoti ihiinoga niisuga fahigovahaciti is̄ijeva iicagari.

¹⁷ Am̄hai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco: Mityano iicaaboco toovono iicano manati machusuji. Jaaboro diiboco aciji seseeyi guisiyico. Jaayihallivi bohono imomo caatiniciniji. Jaamomoco m̄joho gaajajit̄hi id̄iboro toonoco agaayic̄ibo gaajaji.

Tiatira Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

¹⁸ Tolliro bu caatini Tiatirari Moocaani iija iicaja j̄ibogominaafidi: Jilli noobo Moocaani Achi oono ihaall̄ino c̄ijigaiguihunobadi iicaabo, bu itihaiño bronze aparyic̄isucinobadi iicaabo:

¹⁹ Uujoho gaajahi paryic̄ino ij̄oho omoonihicanoco, gaijima idiicanoco gaajahi, bu dimiyaavogoco gaajahi, edeeçivehicanoco, dijaabicico icano. Bu gaajahi iticoni omoonuno janaanic̄ivi jisumi omooninoco.

²⁰ Jaarunaaca sano icahi dihallivi. Oono Jezabel onogo: Moocaani-jaagodi iimaahi, onogoro tajeec̄vominaaco ij̄ibegueneri abañihicagoco adaabic̄ihicanoco. Diigo j̄ibeguehicahi diitoco gaigoomima imitinoono iicaqui, bu tolliro jihovo caanimi jeeçivo asiminooco iduuhicaqui.

²¹ Jaagoco uujoho teemehicarahi iimitico ijeevesuqui. Jaarunofaño ihajevaco jeevesuhicatigo.

²² Jaaneguiiha diigo omoonihicanoco diito ejeevesutihachiji diigoco uujoho guihivasuji, diigojaago efehicamo idaasuno iicaqui.

²³ Jaaboro diigo seemeque gaisiraiciji. Jilliti paryicino Moocaani iijanominaa gaajaji uujoho miyaminaa esamaajeneque paryi agaajanoco, bu paryi ijeebinofaño iicanoco agaajanoco icano. Jaaboro paryi amihai momoonihicano jaadaco aciji.

²⁴ Jaanoti bu amihaiti saatoho toono Tiatira cuumiri mihicamo tobogoco mihimogotimo, bu oono diito sihidi ejeevano agaajaratino Satanas iiji eneehicanoco minisutumoco neehi: Sibogoco siino amihaihallivi ficutih.

²⁵ Jino toonoma mihicanoco imino mificu uujoho tahi asaajinohachuta.

²⁶ Jaaneguiha mityano iicamoro uujoho iimogonoco eetavomoro niquevi ifotomoco aciji mityaco jiiijeminaahallivi.

²⁷ Jino uco Guihirubi mityaco aacibadi. Jaamo jiiijeminaaco tajibaji sefano jigaiñehiri nifaqui illunoco magasuucunicino iicabadi.

²⁸ Jaamoco bu cuujetavio meecirigaico aciji.

²⁹ Amihai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco.

3

Sardi Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

¹ Tolliro bu caatini Sardi cuumiri iicaja Moocaani iija jibogominaafidi: Jilli noobo sahuse juugahuseti miimiisici idino Moocaani gaijamima iicaabo, bu tonoodimoro imeecirigaimima iicaabo: Uujoho gaajahi paryicino ijoho omoonihicanoco, bu saatoho: Buheebe, ico eneehicarunoco. Jaarunaa ico dijeebi iguijivecunoco uujoho gaajahi.

² Jaaneguiha deesiciniboro sefatusu imino omooninoco, mero oono fiitacuuno minoco imitasuquiguiha. Mero uujoho gaajahi toono ijoho omoonihicano Moocaani imegavi imino iicatinoco.

³ Jaanegui desafoto oono jibogoco agaayicinunoco deevesudino. Jaaboro dihimitico deevesu. Jaanoti edeesicinitihachijji oono nanivaminaafi ofoonicibadi gaajaciratino uujoho dijaa feeji ico dihimitihalliti aamiqui.

⁴ Jaarunofaño ima icamo tahi Sardi cuumivi mudiimo imino iicamo imitico eetavotimoro iicamo. Jaamo uuma sesechehujefaño ijicamaaimoro igueji imino iicamaño.

⁵ Jaamaño mityano iicamo sesechehujefaño jicucafeteji. Jaamo ifinjitino fiivoma iicamo momoco caatinihi fiivohaamefaño. Toohaamefañoti imomoco fillujitih.

Jilliro diitoco Guihirubi imefeenevi, bu itoomominaa imefeenevi icano: Diitoco uujoho gaajahi, neeji.

⁶ Amihai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco.

Filadelfia Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

⁷ Tolliro bu Filadelfia cuumiri iicaja Moocaani iija jibogominaafidi caatini: Jilli noobo iimiibo, aivo miyaabo iicaabo, aivojibo David llavema iicaabo. Jaabo afaayicinoco mijoho fabaacujitirahi, bu afabaacininoco mijoho faayicijitirahi icano:

⁸ Uujoho gaajahi paryi ijoho omoonihicanoco. Jaabo uujoho dihimegavi guhugaco faayicini dibeguequi. Jaanoco mihaiñooba jilli: Dibeguedino, neejitirahi. Mero sihidi sefatiruubo tajibogoco agaayiciniboro uco tuunamaaitih.

⁹ Jaaneguiha Satanas igaivominaaco galluji: Mihai judiomi, noomoro abañififihicamoco. Jaaboro diguiinov diitoco tajibaji imemu#namaaiqui, toonoti ico uujoho agaijinoco igaajaqui.

¹⁰ Jaanoti uujoho ataj#banoco imino moonihi #joho fanoovaaco adaabic#bo. Jaaneguiiha bu ico uujoho imino teemeji nisufucu paryi jiini#jehall#vi asaajinoti, paryi#cino jiini#je miyaminaaco nisiqui.

¹¹ Goovano saaji. Jaaneguiiha imino ficu #ma iicanoco, sita diha#c#taco dumiti#cidino.

¹² Jaaneguiiha mityano iicamoco uujoho Guihirubi iijafa#no ficuji tooja imahac#nobadi iicaqui; jaamo tahigoti ufucuro inuucuut#mo iicaqui. Jaamohall#vi uujoho caatin#ji Taacaani momoco, bu Taacaani cuumi momoco icano. Jaacuumi Moocaani niquejefa#noti asaacuumi momo bohono Jerusale onocuumi. Tolliro bu uujoho diitohall#vi tamomo bomomo iicamomoco caatin#ji.

¹³ Ami#hai nohoj#ma mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanom#naaco onoonoco.

Laodicea Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

¹⁴ Tolliro bu caatin# Moocaani iija Laodicea cuumiri iicaja j#bogom#naafidi: Jilli noobo aivo miyaabo iicaabo, miyaanoco enee#iibo, diiboti paryi Moocaani ifiivusuno atanoocin#bo:

¹⁵ Jaabo uujoho gaajahi #joho paryi omoon#hicanoco. Jaabo #joho m#idino miyaavogoma idiicaabo m#iv#nifaihu aigucufaih#ubadi edeevanoco gaajahi.

¹⁶ Jaaneguiiha iijifa#noti foomova#ba iicafaihuco aga#n#nicibadi ico uujoho esicin#hi.

¹⁷ Mi#ro: Uujoho sihid# busumijema icahi, bu uuma aivo imino fono neehicahi, bu jinejebati ucuuj#vaachutihi, neehicahi. Jaaruubo #joho gaajacitihi idaasuubo idiicanoco, imo icama idiicat#noco, bu cuuj#vaachuma idiicanoco, dihaall#noma achahanoco, bu bot#bo idiicanoco icano.

¹⁸ Jaaneguiiha ico uujoho neehi: Uuti naaje oroco c#ij#gairi imino imibachucin#icunobadi iicano miyaavogoco. Jaabo miyanot#ro sihid# busumijema diicahi. Bu jaaboro uuditi naaje eseseene gaachehunoco. Jaabo id#camaa#bora nucufesuno s#caibo diicacujitihi. Tolliro bu uuditi aall#no taabutaco anaajeebere dihaall#nofa#no ficu. Jaabo imino daaty#mehi.

¹⁹ Uujoho agaij#moco #bahi, aamihi icano. Jaaneguiiha aivo quehecuno diicaabo dihimit#co deevesu.

²⁰ Meeci jino uujoho di#megari julleecin#hi coovaaboro. Jaanoco cayaatyohacho uco uguubuuboro: Tajaa disaa, onoboma icaji, bu diibo uuma icaji icano.*

²¹ Jaaneguiiha mityano iicamoco uujoho tahaivoj# icagahall#vi tacoj#vi casihacuji, oono uujoho mityano iicama#no Guihirubima ihaivoj# icagahall#vi acas#vobadi.

²² Ami#hai nohoj#ma mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanom#naaco onoonoco.

4

Niquejefa#no Moocaanico Iimono.

¹ Jinobuunati emeeci#ubo aty#meuhi niquejefa#no guhuga faay#cin#hugaco. Jaanaaca oono uuma m#riicu oj#badi it#con# ihiimaauno uco nuuhi: Juu caamov# disaa, jinobuunati iicajinehejeque ico #fusuqui.

² Jaasumiro uujoho sano Moocaani Gaija mityaguiinov# minifutuuhi. Jaabo aty#meuhi aivoj# icaga niquejefa#no iicagaco. Jaagahall#vi saafi g#cin#boco aty#meuhi.

* **3:20** Griego iijiri noono: Meeci jino uujoho guhuga imegari julleecin#hi tetecuuboro. Jaanoco cayaatyohacho uco uguubuuboro iguhugaco afaay#cimo iijafa#no jicafeteji diiboma imachuqui, diibo bu uuma imachuqui icano.

³ Jaanohalliri igicinibo ifi ifuvusuuhi namecuno jaspe onono guisiyi namecubadi, bu cornalina onono guisiyi namecubadi icanoco. Jaagahallidi bu tihhi cajetaciniuhi esmeralda onono guisiyi namecubadi inamecu icaabo.

⁴ Jaagahallidi bu sigaa je veinticuatrodigaava giciniigaaje icauhi. Jaagaajehallivi iticovoocivi quillahuto icauhi. Jaamo sesechehujefaño jicucuuciniuhi, bu inigainohalliri icauno oro eetavota chaahimigano icano.

⁵ Jaagafañoti anamebanoro sefano sisiimi guubuvusuhicauhi. Bu jaaga imegati nifotocinihicauno sahuse juugahuseti minooci idino cuughuno. Jaano toono Moocaani gajano sahuse juugahuseti minooci idino iicano.

⁶ Jaaga imegavi bu icauno muuaibadi jeevano jacuno sinaagonovi foovono ifuvusunoro. Bu jaagahallidi icauno igueenemehejedimova fahigovati sihidi ihaallinoma iicauno.

⁷ Jaamoti saafiu leonbadi jeevauhi. Jaanoti allivioobo torobadi jeevauhi. Jaano allivioobo miyaminaafi imebadi jeevauhi. Jaano allivioobo cimimi mogaa je agahafotoobobadi jeevauhi.

⁸ Jaamo paryi diito iticovoocivi sahuse juugahuseti sacu idino ijijecunoma icauhi. Jaamo ifi sanohaallinero gahaficiniuhi alliomoti fañoomoti icano. Jaamo fucuhachuta, cuujehachuta icano suufenitimo neehicauhi:

Imiibo, imiibo, imiibo, Aivojibo, Moocaani sihidi ejeevaabo. Diiboro iicaubo, bu diiboro iicaubo, bu diiboro asaajiibo icano, noomoro.

⁹ Jaamoro diito ihaivoji icagafaño igicinibo ufucuro ifinijitiboco achacisusumi, iimosumi, obocigosumi icano

¹⁰ oono veinticuatrodimo quillahuto iicamo diibo imegavi ememuivomoro imehicaahi ono ufucuro ifinijitiboco. Jaamoro diibo aivoji icaga imega ichaahimiganoco atafusumoro neehicamo:

¹¹ Aivojibo Moocaani, ijoho aivo sihidi edeevamaño gaayici; cahacisuco, bocigoco, mityaco icano, ijoho fanoovaaco edeetavumaño, ijoho idimogomaño ifiivunoro icano, noomoro.

5

Afaayiciratino Aame.

¹ Jaadi atyimeuhi ihaivoji icagahalliri igicinibo miyanaagovi usefaño aame paamicinihaame fahigovaaciti caatinicinihaameque. Jaahaame sahuse juugahuseti minooci idinero kuhufono sisiciniuhi.

² Jaanaa guubuui Moocaani toomominaafi sefano idilluhicaunoco: ¿Caajani fine aivo iimiibo isisitaaco udubaiciboro jihaameque faayicijirahi? nooboro.

³ Jaarunofaño niquejefaño, bu jinijehallivi, bu jinijeguiino icano mihaiñooba aivo chahauhi toohaameque afaayicimoro emecijirumo.

⁴ Jaaneri uujoho sihidiro taahicauhi. Sano imifitimoro icauneri toohaameque afaayiciboro jilli ajashunogayi emecijiruubo achahauneri.

⁵ Jaanaa quillahutoti saafi uco nuuhi: ¡Taacudino! Miro Juda cuumi Leon onobo, aivojibo David Iyaachimihaiobo iicaabo fanoohimitico guinonicuui. Jaaboro paryi toohaame sisitaaco udubaiciboro ifaayiciqui.

⁶ Jaanaaca ihaivoji icaga, bu igueenemehejedimova iicamo, bu quillahutofeenevi icano atyimeuhi saafi Corderobadi iicaabo julleecinuboco. Jaabo agaicauciniibo ifibadi ifi ifuvusuuhi. Jaabo sahuse juugahuseti minooci idino iiniconoma iicaubo, bu tonoodinoro icauno ihaallino. Jaano toono ihaallino sahuse juugahuseti minooci idino iicano Moocaani gajano paryi faajinijehalliviro agalluuno.

7 Jaanaa diibo Corderobadi iicaabo ufuuboro ihaivoji icagahalliri igiciniubo miyanaagohusefañoti toohaameque icijeuhi.*

8 Jaahaameque gaayiciubaaca igueenemehejedimo iicaumo, bu veinticuatrodimmo quillahuto iicaumo icano diibo Corderobadi iicaabo imega memuinamaaiuhi. Jaamo iquillahuto iticovoocivi iharpanoma icauhi, bu oro guirihillunofaño maaniguijinoma icauhi icano. Jaamo Moocanita iicamo diiboma ihiimaasumi maaniguijico ijigasuno diibojaa uusunicibadi jeevahi.

9 Jaamo jijji bohono masijico jilli masivahicauhi: Hijo aivo idiimimaño toohaameque idiciboro isisitaaco sinaayu. Miro iguijeveumaño ditijeheri diitoco Moocanidi naajeuhi fahigova miyaminaati, fanoohijji miyaminaati, faacuumivati, bu fanoojiinije cuumino miyaminaati icano.

10 Jaaboro diitoco Moocanidi aivojitoti, bu sacerdotemiti icano deetavehi. Jaamo diito jinihallivi tajibaji, noomoro.

11 Jaadi emeciubo guubuuhi ajashutimo Moocaani tomominaa ihiimaunoco, togahallidi, bu igueenemehejedimo iicaumohallidi, bu quillahuto iicaumohallidi icano. Jaamo itoomominaa aivo ajashuutimo millones y millonesdimmo iicamo sefano neehicauhi:

12 Jaani Corderobadi iicaabo agaicaucafutuubo aivo iimimaño, jaafa gaayiciibo mityaco, sihidi busumijeque, bu gaajaco, bu sefaco, bu bocigoco, bu cahacisuco, bu imoco icano, onoonoco.

13 Tolliro bu guubuuhi fanoova Moocaani ifivusuuno niquejefaño iicano, bu jinihalliri iicano, bu jinijeguiino iicano, bu muuifaño iicano, paryi tonehejefaño iicano jilli unuuno:

Bocigoco, bu imoco, bu cahacisuco, bu mityaco icano jaafa acicafetehi oono ihaivoji icagahalliri igiciniuboco, bu tolliro Corderobadi iicaaboco fahijivaciviro, unuunoco.

14 Jaanoti oono igueenemehejedimo iicamo neehicauhi: Jaafa tolli icano, noomoro.

Jaanoti bu veinticuatrodimmo iicamo iquillahuto ememu#vuumoro imuumo fahijivaro iicaaboco.†

6

Sahuse Juugahuseti Minooci Idino Isisita Icano.

1 Jaadi atyimeuhi Icorderobadi iicaabo toohaame sisitaati sanooco iticonibo isinaayuunoco. Jaanaa guubuuhi igueenemehejedimo iicamoti saafi sefano sisi igiriribabadi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

2 Jaaneguiiha emeciubo atyimeuhi caballo sesebeque. Jaabohalliri iicaubo usefaño tibusga icauhi. Jaaboco Moocaani aciuihi chaahimigaco. Jaanoma fuubo guinoniboro, bu fahijivaro guinoniboro iicaqui.

3 Jaanaa allivio sisitaaco siino Icorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi guubuuhi igueenemehejedimo iicaumoti sifi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

4 Jaabo atyimeuhi sicaballo tifaibo ihiinuuboco. Jaabohalliri iicaubo mityaco gaayiciuhi jinihalliti sajeeb# icaco ifinisuboro miyaminaaco fahigovavi imoonicasisuqui. Jaaboco Moocaani ajashutino niisugaco aciuihi.

5 Jaano allivionoco bu siino Icorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi guubuuhi igueenemehejedimo iicaumoti sifi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

* 5:7 (Lc 1.33) † 5:14 (Filipenses 2.9-11)

Jaanegui emeeci#bo atyimeuhi saafi caballo civooboco. Jaabohalliri iicaubo oovota meecuco gaayiciniuhi.

⁶ Jaanaa guubuuhu igueenemehejedimo iicaumofeeneti unuunoco: Sa-fucuo dudicamaaje jaada trigoti sano kiloviro ifeteji; jaabadiro bu safucuo dudicamaaje jaada cebadati tres kilodinoviro ifeteji icano. Jaanoti d#ribanoco, bu vinofaihunoco icano ba#amaaisudino, noonoro.

⁷ Jaanobuunati bu siino allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi igueenemehejedimo iicaumoti niinoobo: juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

⁸ Jaaneguiha emeeci#bo atyimeuhi saafi caballo guiguivaaboco. Jaabohalliri iicaubo momo Guijeve onoobo. Jaabo dojicuti saaubo saafi guijeveminaa iicahigo abajaabo. Jaabo Guijeve onooboco Moocaani mityaco aci#uhi jini#je miyaminaati sama#ootohallivi diitoco iminaanineri, bu ajebari, bu guihuvvari, bu jini#jehalliri iicamo i#hicufiino asimiri icano iguijeniqui.

⁹ Jaano allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi jeevivoco omoonifinoguiino, iicamoco atyimeuhi Moocaani iiji miyaano iicanoco i#bugunohalliti iguijenimo jeebinoco.

¹⁰ Jaamo sefano jilli neehicauhi: Idiimiibo Aivoj#bo, onoonoco aba#itati#bo, #mihachutahiica diicaji mi#haico iguijenimo jini#jehalliri iicamoco emeeci#boro ijaadaco adaacijino? noomoro.

¹¹ Jaasumiro diitoco Moocaani aci#uhi seseeneene gaachehunoco. Jaaboro diitoco nuubo: Majaguisi#iica jaafahi am#hai nahabomi Cristodi ududicamaaimo ihoovovi ifetehi, jaamoco am#haico iicaubadiro agaicaaunohachuta, nooboro.

¹² Jaano allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi emeeci#bo atyimeuhi jini#je sefano amary#banoro udujavanamaaiunoco, bu nihiba icivono gaachehubadi iminifutuunoco. Jaanoti fucuo nihiba ti#johobadi minifutuuhi.

¹³ Bu meeciri niquejefa#oti jini#jehallivi aifuuhi oono imoho noovata seenere sefano guibuhuba iicaneri baavi aaifonici#badi.

¹⁴ Bu niqueje sano fini#uhi aameque mapaimirubadi. Bu paryi ifabaino, bu ifachugai#o icano sima#ehevivi jeeneuhi.

¹⁵ Jaano ni#icuti jini#je aivojito ifahojinofa#o, bu guisigajinofa#o icano fataniinamaaiuhi. Jaamo tahi fanoo#haivoj#toma, sihid# inih#bam#noma iicamehejema, bu amocasim#naa aivoj#tehejema, bu aivo sihid# ejevafimoma, bu paryi faaboho j#jovotoma, bu j#jovoto iicatimoma icano

¹⁶ ifabainoco, ifagajinoco icano neehicauhi: Mohallivi mahaifo. Jaanoro mi#haico jaadi johono i#haivoji icagahalliri igicini#bediti mafataani, bu oono sihid# jeevaneri Corderobadi iicaabo aamijino ni#icuti icano.

¹⁷ Mi#ro jino sihid# jeevano ahaamijifucu gasecuuhi. #Jaanoco bu mi#joho jaabici#jirahi? noomoro.

7

Israel Cuumim#naati #icimo.

¹ Toonobuunati atyimeuhi igueenemehejedimo Moocaani toomom#naa paryi jini#jejinibacihalliri julleleecinimoco. Jaamo igueenemehejedimo iicano jini#je guibuhubaco gaayiciniuhi, jini#jehallivi ajashuno guibuutino iicaqui, bu muuaihallivi, bu imohonohallivi icano.

² Tolliro bu atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi Moocaani iicaabo mityama icaabo aamijijaagoti saauboco. Jaabo sefano coovadiivuuhi saatoho igueenemehejedimo iicaumo jiinijeque, bu muuaico icano imitino imooniqui mityaco agaayicumoco.

³ Jilli nooboro: Jiinijeque imitino momoonidino, bu muuaico, bu imohonoco icano Moocaani jeecivominaaco ihimecunoti diitoco Moocaani gaajataco mificutinohachuta icano, nooboro.

⁴ Jaamo diito icicafutuumo oovoco jinoodino guubuuhi: Ciento cuarenta y cuatro mildimo paryi israelmi cuuminoototi.

⁵ Jilli faacuumivatoti icuubo. Juda cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu doce mildimo Ruben cuumiti oovocafutuuhi, bu Gad cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁶ bu Ase cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Neftali cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Manase cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁷ bu Simeon cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Levi cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Isaca cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁸ bu Zabulo cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Jose cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Benjamin cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi icano. Jaamo famoro ciento cuarenta y cuatro mildimou.

Ajashutimo Sesechehujefaño Ijicucucinimo.

⁹ Toonobuunati emeciubo atyimeuhi ajashutimo miyaminaaco fanoojiinijeminaaototi, bu simiyaminaaototi, bu faajiva miyaminaaototi, bu faacuumivaototi icano. Jaamo julleecinuihi aivoji icaga imegavi, bu Corderobadi iicaabo imegavi icano icaumoco. Jaamo aivo ajashutino icaumo oovorautimo sesechehujefaño jicucucinimo tucojihunoco gaayicinimo.

¹⁰ Jaamo paryi famoro sefano neehicauhi:

Moocaani ihaivoji icagahalliri igiciniboti, bu Corderobadi iicaaboti icano taajasu saahi, noomoro.

¹¹ Jaanaa paryi Moocaani toomominaa jullelleecinuihi Moocaani aivoji icagahallidi, bu quillahutohallidi, bu igueenemehejedino iicaumohallidi icano. Jaamo toga imega jiinjehallivi ajavucamaaiumoro Moocaanico iimomo nuuhi:

¹² ¡Fine! Cahacisucu, imo, bu gaaja, bu imino monoono, bu bocigo, bu mitya, bu sefa icano. Jaafa Moocaanidi icahi fahijivaro icano. Fine, noomoro.

¹³ Jaanaaca quillahutooboti saafi uco dilluuhi: ¿Mijoho jino jito sesechehunofaño ijicucucinimo, cuucati asaamo? nooboro.

¹⁴ Jaaneguiiha uujoho nuuhi: Aivojiibo iiro gaajahi, nooboro.

Jaaneguiiha uco nuubo: Jito jino sihidi jeevano idaasufañodi afatyomo. Jaamo imifiutumoco Corderobadi iicaabo tijiiri iimitusucuumo.

¹⁵ Jaamaño Moocaani aivoji icaga imefeeneri icamo. Jaamoro cuujehachuta, fucuhachuta icano diiboco itemplojafaño jeecivomoro icahicahi. Jaamoco ihaivoji icagahalliri igicinibo imityaguino ficuji; ¿Milli icatimo iicaqui?

¹⁶ Jaamo ajebari, bu adufirari icano idaasuno icacujitihhi, bu nihiba ihaiguucuri diitoco jigasucujitihhi, bu jinejeba aiguucu diitoco idaasuno moonicujitihhi icano.

¹⁷ Oono miro Corderobadi iicaabo aivoji icagafeeneri iicaabo diitoco teemeji ovejamico motoomonicibadi. Jaaboro fiivoco aacino nifaihunojaagovi diitoco satyejiibo, bu jaamo taafiraco Moocaani buusuji icano.

8

Niino Sisitaaco Isinaayuuno.

¹ Jaanaaca Iorderobadi iicaabo niino sisitaaco isinaayuuno ticovovi niquejefaño llivi icauno fine sano nihiba oovofeene ticovoviro.

² Jaadi atyimeuhi sahuse juugahuseti miimisiici idiino Moocaani toomominaa Moocaani imefeeneri julleecinomoco. Jaamoco iticovoocivi aciuno miriicunoco.

³ Jaanobuunati saaubo sifi Moocaani toomominaafi maaniguiijino jigasutahiillu oro eetavotahillumaa. Jaaboro jeecivobuje imegavi julleevuehi. Jaaboco saafi aciuhi sihidi maaniguiijinoco paryi Moocaanita iicamo Moocaanima ihiimaanoma sano Moocaanico ihaciqui. Jaaboro jeecivobuje oro eetavotahallivi ificuboro ijigasiqui. Oono ihaivoji icaga imega iicabujehallivi.

⁴ Jaano imaaniguiijinoco ijigasuuono aimuufai itoomominaafi usefañoti Moocaanijaagovi fuuhi sano Moocaanita iicamo diiboma ihiimaanehejema.

⁵ Jaadi bu imaanijigasuta iilluco itoomominaafi icuboro tubuje cijigaicuneri tohilluco agahafusuuboro jiinjehallivi ganicaruhi. Jaaneri sihidi sisiimi icauhi, bu jiinije sefano guubuvusuuhi, sihidi namebahicauno, bu jiinije sefano maryibauhi icano.

Miriicuno.

⁶ Jaanaaca sahuse juugahuseti miimisiici idiino iicaumo Moocaani toomominaa iticovovi miriicunoma iicaumo imibaivuuhi iguisiqui.

⁷ Jaadi saafi ticoniuhi imiriicuco iguisiubo. Jaano ticovovi jiinjehallivi aifuuno nifaihu ifigatyono guisiyinobadi ejeevano, bu cijigai icano sano tijohoma caisecinino. Jaaneri samañooje jiinije jigauhi. Jaabadiro bu imohonoti samañoono jigauhi, bu faijihuti icano.

⁸ Jaanaa allivioobo imiriicuco iguisiuno ticovovi ifabaibadi jeevano jiganoro muuaifaño acutuuhi. Jaaneri samaño muuai tijohoti minifutuuhi.

⁹ Jaaneri tumuuijefaño iicaumoti samañotoo guijeveuhi, bu tolliro cijigai meeneneti samañoono finiuhi icano.

¹⁰ Jaanaa allivioobo imiriicuco iguisiuno ticovovi ajashutino meecirigai niquejefañoti acutuuhi nifotociniboro tehinoti samañoonohallivi, bu pisirigañoti samañoonohallivi icano.

¹¹ Jaabo momou Namita onoobo. Jaaneri paryi nifaihunoti samañoono namitati minifutuuhi. Jaaneri sihidi miyaminaa chuumuuhi inifaihu faafaño iminifutuuneri.

¹² Jaanaa allivioobo bu imiriicuco iguisiuno ticovovi nihibati samañoobo jabaavuuhi, bu fucuooboti samañoobo jabaavuuhi, tolliro bu meeciriti samañoobo jabaavuuhi icano. Jaamaño diitoti samaño achicicuutahi. Jaamaño cuujeti samañoono achicicuutahi. Jaabadiro fucuti samañoono achicicuutahi.

¹³ Jaadi emeciubo atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi niqueje- feenedi cimimi mogaaje agahafobadi fuuhi, sefano jilli nooboro: ¡Ay#! Idaasucani jiinjehalliri iicamo icaji siino miimisiici, saafi idinehiica iicamo Moocaani toomominaa imiriicunoco iguisidi, nooboro.

9

¹ Jaanaaca bu allivioobo imiriicuco iguisino ticovovi bu atyimeuhi saafi meecirigai jiinjehallivi aacutuuno. Jaaboco ñihicuno oji llaveque aaciunoco atyimeuhi.

2 Jaahojico afaayiciuneri tohojifañoti sihidi aimuufai inuuhi gaicuhai aimuufaibadi. Jaahoji aimuufairi iinuuneri nihibaco fabaacuuhi. Jaaneri jiinije civutuuhi.

3 Jaano toono ihaimuufaifañoti inuumo sihidi chahacami jiinjehallivi gehafomoro. Jaamo mityaco gaayiciuhi iniqui oono jiinije juuvemi iicabadi.

4 Jaamoco tajibaubo: Jiinije faijihuco imitinomomoonidino, bu jinejebaco, imohobaco icano. Jaanoti idimocoro miyaminaaco Moocaani gaajatari ihimecunoti agaajaratimoco momooni, nooboro.

5 Jaarumo miyaminaaco muchuumusudino jilliro sahuse nihibava ticovovi mahavuvusu, nooboro. Jaamo inino aivo juuvehu inino aivobadi jeevauhi.

6 Jaasumi miyaminaa guijeveque guineji. Jaarumo atyimejitih. Iguijevequi moonirumedi guijeve chahaji.

7 Jaamo ichahacami caballomico aamocasivi ifeequi imibachunicibadi jeevauhi. Jaamo nigainohalliri oro chaahimigabadi jeevano icauhi ihmeneu miyaminaa imenebadi jeevauhi.

8 Jaanoti imeebaiguino gaigoomi meebaiguinobadi jeevauhi. Jaanoti igaiño jicu igaiñobadi jeevauhi.

9 Jaanoti imeehene kuhufunuuhi jigaiñomeehunobadi. Jaanoti bu ijijecuno sefano guubuvusuuhi aamocasivi ofoomo sihidi caballomi icarronoco iguicino uguubuvusuunicibadi,

10 bu ibuhuno juuvehu ibuhunobadi jeevauhi nijequeti ituunoma iicauno icano. Jaamo toono ibuhunofaño imitya icauhi miyaminaaco sahuse nihibava ticovovi aivono imooniqui.

11 Jaabo ichahacami aivojibo toono inihicuhoji abajaabuu. Jaabo momo hebreomi ijiri Abadon onoobo. Jaanoti griegomi ijiri Apolion onoobo. Jaanoti moojiri Finisuminaafi onoobo.

12 Jino imegao idaasu fatyuuhi. Jaarunaaca icanehiica minoci.

13 Jaano allivoobo imiriicuco iguiisuno ticovovi guubuui Moocaani imegari iicano ijeecivobuje oro eetavotabuje inicuno igueenemeheje iicaunofañoti diiboco unuunoco:

14 Sinaayu oono igueenemehejedimo iicaumo imitino toomominaa Eufrate onoomuujiniri isisicinimoco, noonoro.

15 Jaamo diito igueenemehejedimo iicaumo sinaayucafutuuhi miyaminaati sanoodimoco iguijeniqui. Jaamo toono horavi, tufucuvi, bu tonihbavi, bu toficabavi icano tolli imooniqui ifivusuumo.

16 Jaamo amocasiminaa caballomihalliri iicaumo oovo doscientos millones ticovovi ifutuunoco guubuui.

17 Jilli uujoho icaballomico gaijafenedi atyimeuhi. Jaamohalliri iicaumo ifeeyijehallivi kuhufono jigaiño meehu tifaño, bu atyivano, bu guiguivano icaneri tifaucinoma iicaunoco. Jaanoti icaballomi nigainou jicu nigabadi jeevauhi. Jaamo ijinoti cijigai, aimuufai, azufre icano inehicauhi.

18 Jaaneri miyaminaati sanoodimo guijeveuhi toono minoci, sano idino icano imiti diito ijinoti iineehicauneri. Jaano toono minoci, sano idino iicano imiti cijigai, bu aimuufai, bu azufre icano.

19 Jaamo diito icaballomi mitya icauhi ijinofaño, bu ibuhunofaño icano. Jaanoti ibuhuno nigacino jiinimo nigainobadi jeevauhi. Jaaneri imitino miyaminaaco moonihicaumo.

20 Jaanoti sanoodimo diitoco idaasuno omoonicuurunoti guijevetimo atajaumo iimitico jeevesutihi. Jilli suufenitimo imitino gaijamico, bu oro, plata,

bronze, guisiba, imoho icano eetavota ijimico icano jeehivehicauhi; jaamo ihijimi atyimetimo, bu guubutimo, igotimo icamoco.

²¹ Bu tolliro suufenutimo sitaaco agaicaaunoco, bu agaibaninoco, bu gaigoomima imitinoono icanehejeque, bu ananivanehejeque icano.

10

Moocaani Toomominaafi Aamegayima Iicaabo.

¹ Jaadi atyimeuhi bu sifi Moocaani toomominaafi sihidi jeevaabo, aimuu-fairi minicinibo, inigaihalliti tiihi cajetacinuboma niquejefañoti iniitunoco. Jaabo ime nihibabadi achiciniuhi, bu idino cijigai imahacinobadi jeevauhi.

² Jaabo usefaño aamegayi faayicinihaamegayi icauhi. Jaabo imiyanaagotahaico muuaihallivi ficuuhi, jaanoti inaninaagotahaico jiinjehallivi ficuubo icano.

³ Jaaboro sefano coovadiivuubo oono jicu sefano inigonicibadi. Jaano ticovovi sahuse juugahuseti miimisiici idino sisiimi ojuhi.

⁴ Jaamo isisiimi oojunoco uujoho caatiniqui moonunaaca sifi niquejefañoti uco unuunoco guubuuihi: Jilli llivi guubunici oono sisiimi ihimaanoco. Jaaboro caatinidino, unuunoco.

⁵ Jaanaaca Moocaani toomominaafi jiinjehallivi, bu muuaihallivi icano ujulleecinubo imiyanaagohuseque caamo niquejejaagovi gañiiyiciuhi.

⁶ Jaaboro fahijivaro iicaabo niquejeque, jiinjeque, muuaiñooco, bu paryi tonehejefaño iicamoco icano ifiivusuubo momofañodi miyaano iicanoco nuuhi: Tusumi mihicacuuihi.

⁷ Niinoobo imiriicuco iguiisicudi Moocaani esamaaje agaarahicatinoo icacuuihi ijeecivominaa, ihimaaminaa iicamoco unuubadi, nooboro.

⁸ Jaanaaca niquejefañoti uuma ihimaano siino bu uco nuuhi: Foobo dihicito jaadi Moocaani toomominaafi johono muuaihalliri, jiinjehalliri icano ujulleecinibo usefaño iicaahaame afaayicinihaamegayico, nooboro.

⁹ Jaanegui diibojaa ufuuboro toohaamegayico diiboco dilluuihi uco ihaciqui.

Jaanegui uco nuubo: Ifaaji machu. Jaano diijifaño imono naamejino iimihubadi. Jaanoti dihibafaño faafaityejino, nooboro.

¹⁰ Jaaneguiiha diibo usefañoti toohaamegayico #ciuboro machuuihi. Jaano taajifaño imino iimihu imobadi. Jaanoco amachuuno taabafaño faafaituuihi.

¹¹ Jaadi uco nuumo: Siino dibogo ajashutino cuuminoditi, jiinjeminaaditi, siijiminaaditi, bu aivojitoditi icano Moocaani onoonoco, noomoro.*

11

Miimisiici Moocaaniti Ihiimaamisi.

¹ Jaadi uco acumo noofajicuco metrobadi iicanoco. Jaamoro uco nuuhi: Gañiivo. Oono Moocaani templojaco doovo, bu ijeecivobujeque doovo icano, bu doovo, ¿naa minoodimo tomañovi ejeehivehicaamo miyaminaa icahi?

² Jaanoti idinocoro igoohasico devedino tohasi siicumijeo miyaminaaguuiharucu icano. Jaamo diito tuucuumi imino cuumico quicuuihi cuarenta y dosdi nihibava ticovovi.

³ Jaasumi uujoho tajibogominaatisico galluji uujoho onoonoco ijibeguequi mil doscientos sesentadi fucuva ticovovi, civochehujefaño jicininisico.

* **10:11** Sahaamefaño: nooboro, noono.

⁴ Jaamisi diitisi Moocaani jiiñje Aivojñbo imega iicahooci olivohooci, bu cuugahu ficuta miihiicuuci icahicuci iicanobadi jeevamisi.

⁵ Jaamisico saatoho imitino omoonigohachiiñi diitisi iijiti cñjigai iineeji diito iminaaco ijigasucui. Tolli guijevejimo paryi diitisico imitino imooniqui omoonimo.

⁶ Jaamisi jiiñjehallivi Moocaaniti ihiimaanohachuta aigotino iicaqui niquejeque afabaacujino mityama icahi, bu tolliro ñifaihuco tñjohoti imini-iyujino mityama icahi, bu jiiñjeminaaco idaasuno fanoovari imugusumi omoonijino mityama icahi icano.

⁷ Jaamisi idudicamaajeque iimivucuudi ññhicuubo oono ññhichuhojifañoti asaaboro diitisico moonivaji. Jaabo diitisico iguiononñboro gaicaauji.

⁸ Jaamisi chuuhuhuno tuucuumi sihidì ejevacuumi, Mohaivojñboco etetecuucuumi jñhaifaño acaji. Jaacuumi Sodoma, Egipto icanovi oovicinihi.

⁹ Bu jaamisi cñrajitihì mifucuci, safucu, bu sifucutiñenedi icano icajimisi. Jaamisico faaboho miyaminaa, faacuumiva miyaminaa, faajiva miyaminaa, bu faajiñje miyaminaa icamo ihatyimequi.

¹⁰ Jaamisi iguijeveneri jiiñje miyaminaa sihidì imobaaji. Jaamo imo imo iicamoro sinehejeque fahigovavi acicasiji; Oono diitisi Moocaaniti ijñbeguehicamisi diitoco idaasuno omoonihicamisi iguijeveneri.

¹¹ Jaarunaa mifucuci, safucu, sifucutiñenedi icano nijequeti Moocaani diitisico siino buheetesuji. Jaamisico paryi aatyimemere sihidì iguetejimo.

¹² Jaanaa diitisico sefano niquejefañoti: Juu caamovi masaa, unuunoco guubumisi.

Jaaneguiiha caamo fuumisi aimuufaiñenedi. Jaanoco iminaa atyimeuhi.

¹³ Jaano ticovovi aivo sefano jiiñje amaryibauneri tuucuumiti fahuseecijaava iicamañoti sajaaro callajaavehicaui. Jaabadiro tuucuumiviro ajashutino iijano callajaavuui. Jaaneri siete mildimo miyaminaa guijeveuhi. Jaaneri saatoho iguituumoro Moocaani niquejefaño iicaaboco imuui.

¹⁴ Jino alliviono imiti fatyehi. Jaano allivio imiti goovajino asaano.

Niino Miriicuco Iguisino.

¹⁵ Jaadi niinoobo Moocaani toomominaafi imiriicuco iguisino ticovovi sefano guubuvusuuno niquejefaño ajashutimo jilli unuuno:

Jiiñje aivojño Mohaivojñbedi, bu Icristodi icano icacuui. Jaabo tajñbaji fahijivaro, noomoro.

¹⁶ Jaanaa veinticuatrodimò quillahuto Moocaani imefeeneri ihaivoji icaganohalliri iicaumo jiiñjehallivi ajavucamaaiumoro Moocaanico imuui,

¹⁷ jilli noomoro:

Ico mihimehi Moocaani sihidì mityama idiicaaboco. Ijoho idiicauboco, bu idiicaaboco, bu asaajiboco icano, bu dimityaco agaayicñboro atajñbacuumañò icano.

¹⁸ Mñro jiiñjeminaa dijaa sñfiratehi. Jaarunofaño ijoho adaamijifucu, bu uchuumucuumoco udugaacujifucu icano gasecuui. Jaasumi dijeecivominaa ijoho onoonoco ijñbeguehicamoco, bu ñdiro iicahicamoco, bu dimomoco obocñguehicamoco icano sabadiro sihidì ejevamehejeque, bu sihidì ejevamehejeque icano adaadujifucu, bu tolliro jiiñjeque ifinìsuhicamoco ifinìsujino icano, noomoro.

¹⁹ Jaasumiro niquejefaño Moocaani temploja faayicicafutuui. Jaaneri Moocaani unuunohaameque ificuuba cajonbaco atyimeuhi. Jaasumiro sisiimi sihidì namebauhi, jiiñje ññhicuno guubuvusuui, bu sisiimi

giriibauhi, bu jiinije sefano maryibauhi, bu guisiyinobadi ejeevano sihidi sefano aifuuhi icano.

12

Ñihicuubo Dragon Onoobo, Gaigo Icano.

¹ Jaanobuunati niquejefaño jabafirano ñufuvusuuno: gaigo nihibari imibocinigobadi aricuno ñufuvusuuno, fucuo nihibahalliri julleecinigo, docedimo meeciriri ichaahimiga eheetavocinigaco javucinigo.

² Jaago oovago icago iseemevaqui aiveveneri gaibahicauhi.

³ Jaanobuunati bu siino niquejefaño ñufuvusuuhi: dragon ñihicuubo tifaibo, sahuse juugahuseti miyici idino inigainoma icaubo, bu fahuseecidino inicuno, bu inigaino ticovoocivi ichaahimiganoma icaubo.

⁴ Jaabo ibuhuri samañooto meecirico niquejefañoti ubuutuucuboro jiinjehallivi gañuhi. Jaaboro iseemevaqui omoonigo imegavi julleveubo diigo eseemevasumiro tooseeque iduuiqui.

⁵ Jaago gaifi seemeneque seemevauhi. Jaabo jiinjeminaaco sefano tajibaji jigaiñohiri iicanicibadi. Jaabo niquejefaño satyocafutuuhi Moocaani aivoji icagahalliri iicaabojaago.

⁶ Jaanoti igaigo gaauhi scaihigo iicahigovi Moocaani diiguedi imibachuhigo tahi diigoco machuco ihaciqui mil doscientos sesentadi fucuva ticovovi.

⁷ Jaanobuunati niquejefaño idragon fuuhi iyotoma. Jaamoma moonicasiubo Moocaani toomominaa aivojibo Miguel onoobo iyotoma.

⁸ Jaaruubo idragonco sahigotiro guinonimo, bu tahi niquejefaño diito iicajirumaño samaño chahauhi.

⁹ Jaamaño diibo sihidi ejeevano dragonco baavi gañumo, johono scijeo jiinimo oono imomo iji, Satanas iicaaboco. Jaabo jiinjeminaaco abañihicaaboco iyotoma baavi jiinjehallivi gañumo.

¹⁰ Jaanaa guubuuhi sefano niquejefañoti unuunoco: Moocaniti asaano taajasu, bu imitya, bu ihaiivoji icano, bu Icriso mitya icano gasecuhui. Miño baavi gañicafutucuubo Moocanico monahabomihallivi imitino ijibeguehicaabo fucuhachuta, cujehachuta icano.

¹¹ Jaaruuboco monahabomi guinonicuui Corderobadi iicaabo tijohofañodi, bu Moocaani jibogo miyaano iicanoco ijibeguehicaneri icano. Miño ifico gaijutimo, bu guijeveque iguihutimo icano.

¹² Jaaneri niquejefaño iicamo imo imo icahi, bu amhai tahi paryi mihicamo icano. Jaanoti idaasucani mihicaji amhai jiinjehalliri, bu muuaiñofaño mihicamo icano. Miño oono iji tahigo sihidi isifiratooboro niitehi guenene iicajitino agaajaaboro.

¹³ Jaabo idragonco agañunoma iicaabo oono gaifico eseemevaugoco bucasiubo.

¹⁴ Jaanogui diigoco cimimi mogaaje jjecuucico acimo jiinimobadi iicaaboti tehesino igaqui scaihigovi diiguedi imibachuuhigovi. Tahi diigoco machuco ihaciqui mificabaci, bu saficaba, bu sificabatifeenedi icano ticovovi.

¹⁵ Jaago dojicuti ijinimobadi iicaabo iijifañoti nifaihuco galluuhi muuaiti ifiivotonoro diigoco ibecasuiqui.

¹⁶ Jaarunofaño jiinije diigoco amusuuhi, idragon iijifañoti agalluufaihuco aaduneri.

¹⁷⁻¹⁸ Jaanoma iicaabo diigojaa sihidi isifiratuuboro fuuhi diigo iyaachimihai aatyvuudimo sanoodimo Moocaani tajibaco imino

omoonimoro, bu Jesucristo jibogoco jeevesutimo iicahicaumoma ihamocasiqui.

13

Ñihicumisi.

¹ Jaadi muuai jiniigaibaahohallivi ujulleeveubo atyimeuhi ñihicuubo muuaifañoti inuuboco. Jaabo nigainou sahuse juugahuseti miyici icano, bu iniicuno fahuseecidinou icano. Jaano iniicuno iticovocivi ichaahimiganoma icauhi, bu inigainohallivi caatinicinuno Moocaniditi idicuno onono momo icano.

² Jaabo ñihicuubo jicubadi ejeevaubo, tihaiño jeeji tihaiñobadi jeevauhi, bu iiji leon iijibadi jeevauhi icano. Jaaboco idragon imitya, ihaivoji icaga, sihidi boc iiji icanoco aciuh.

³ Jaabo ñihicuubo nigaiti sahit icauno itujaavo diiboco muchuumusujibadi iicauno. Jaaruno diiboco buuhi. Jaaneri paryi jiniije miyaminaa ajabafituumoro diiboco miyaavuguuhi.

⁴ Jaamoro idragonco cahacisuumo diibo ñihicuuboco mityaco aaciumaño. Jaabadiro bu ñihicuuboco cahacisuumo jilli noomoro: ¿Mijoho fine jaani ñihicuubobadi jeevahi? ¿Mijoho fine diiboma amocasijirahi? noomoro.

⁵ Bu tolliro diibo ñihicuubo Moocaniditi idicunono ihimaano jaabicafutuuh cuarenta y dosdi nihibava ticovovi tolli imooniqui.

⁶ Jaamaño ticovaubo Moocaniditi imitino ihimaaboro imomoco idicunono nuuhi, bu diibo iimihijati, bu niquejefaño paryi iicamoti icano.

⁷ Tolliro bu ajaabicuboro jilli ñiniciubo Moocanita iicamoma amocasiuboro diitoco iguiinonunoco. Bu gaayiciubo mityaco fahigova miyaminaahallivi, bu faacuumivahallivi, fanoohiji miyaminaahallivi, bu faajiniije miyaminaahallivi icano.

⁸ Jaabo diibo ñihicuuboco cahacisuumo paryi jinijehalliri iicamo oono jiniije ifiivunotiro diito momono Corderobadi iicaabo agaicaaucufutuubo fiivohaamefaño acaatinirautimo.

⁹ Amihai nohojima mihicamo jinooco imino muguubu.

¹⁰ Sitaaco civojafaño asatyomo, bu tolliro civojafaño satyocafeteji. Jaanoti bu niisugari sitaaco agaicaaumo, bu niisugari gaicaaucafeteji. Jilli iicaneguiha Moocanita iicamo imiyaavogomoro ijaabicihicaqui.

¹¹ Jaanobuunati sifi ñihicuubo jinijefañoti asaaunoco atyimeuhi. Jaabo iniicuuci cordero iniicuucibadi jeevauhi. Jaaruubo dragonbadi iimaahicauhi.

¹² Jaabo iticonio ñihicuubo mityaco paryi gaayiciuhi, diibo iticonio ñihicuubo imefeenevi. Jaaboro jinijeque, bu toojehalliri iicamoco icano tajibaubo iticonio ñihicuubo oono sihidi ejeevauno itujaavo ubuhuuboco icahacisuqui.

¹³ Bu tolliro sihidi ejeevanehejeque, bu niquejefañoti miyaminaa imefeenevi jinijehallivi cijigaico iniitusunehejeque icano.

¹⁴ Tonehejeque diibo iticonio ñihicuubo imefeenevi omoonihicaunofenedi jiniije miyaminaaco bañiubo. Jaaboro diitoco tajibaubo diibo iticonio ñihicuubo niisugari agaviricunoma iicauruubo ubuheeteubo ijico iheetavequi.

¹⁵ Jaadi diibohallivi asaauno ñihicuuboco mitya acicafutuuh iticonio ñihicuubo ijico eetavuuboco ijeebico aaciboro ihimaasuqui. Jaaboco iimotimoco igaisiraicisuqui.

¹⁶ Jaabadiro bu tajibaubo paryi miyaminaaco ihoovoco imiyanaagohuseneti, bu ihimecunoti icano ificuuqui; sihidi ejeevatimoco, bu sihidi

ejeevamoco, bu idaasumehejeque, bu sihidi inihibamima iicamehejeque, bu miyaamoco, bu jiovotoco icano.

¹⁷ Jaadi mihaiñooba ticovono naajejitihi diibo oovotama achahamo. Jaano toono diibo inihicuubo momo, bu imomo oovo icano.

¹⁸ Jaano jino gaajacoro esuhi. Agaajaabo jino inihicuubo oovoco gaajaci; jino saafi miyaminaafi oovota. Jaano jino seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento Cuarenta y Cuatro Mildimo Amasivano.

¹ Jaanobuunati emeeciubo atyimeuhi Corderobadi iicaaboco Sion cumibaihalliri julleecinuboco. Jaaboma iicaumo ciento cuarenta y cuatro mildimo miyaminaa ihimecunoti Corderobadi iicaabo momo, bu Caani momo icano acaatinicinumo.

² Jaadi guubuuhi niquejefañoti sihidi teehiguiisi uguubuvusunicibadi, bu sisi sefano igiriribanicibadi icano uguubuvusunoco. Jaanou sihidi miyaminaa iharpanoco oojisunicibadi jeevauhi.

³ Jaamo bohono masijico masivahicauhi Moocaani aivoji icaga imegavi, bu igueenemehejedimo iicaumo imegavi, bu quillahuto imegavi icano. Jaajico mihaiñooba aivo gaajahicautihi idimoro diito ciento cuarenta y cuatro mildimo iicaumo jiinije miyaminaafeeneti ataajasucafutumoro.

⁴ Jaamo diito gaigoomivi ijivuutimo. Jaamaño mihinivatimo iicaumo. Jaamo Corderobadi iicaabo dojicuti feehicahi diibo fahigova ofoohigovi. Jaamo taajasucafutuuihi. Jaanoti Moocaani, bu Corderobadi iicaabo iicamisi gaajacuhi sihidi ataajasucafetejinoco.

⁵ Jaamo Moocaani imegavi mihinivatimo iicaumaño diitofaño bañifira atyimerautihi.

Moocaani Toomominaa Miimisiici, Saafi Idino Ijibogono.

⁶ Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi niquejeguiinodi ifinijitino taajasujibogoma icaabo gahafooboco. Jaanoco jiinjeminaaco, bu famoovaaco, bu faajiva miyaminaaco, bu faacuumiva miyaminaaco icano ijibeguequi.

⁷ Jaabo sefano nuuhi: Moocaanico mihiguimoro diiboco mihimo. Miuro jino tufucu gasecuuhi iimitihalliti jiinjeminaaco idaasuno omoonijifucu. Jaaneguiiha niquejeque, bu jiinjeque, bu muuaiñooco, bu pisirigañooco icano ifiivusuuboco mihimo, nooboro.

⁸ Jaanobuunati bu sifi saauhi jilli nooboro: Acutucuuno, acutucuuno sihidi ejeevacuumi Babilonia cuumi paryi jiinjeminaaco ihajevari iguiriicavusumaño, nooboro.

⁹ Jaanobuunati niinoobo saauhi sefano jilli nooboro: Oono inihicuuboco, bu ihijico icano, imomoro ihoovotaco ihusevi, bu ihimecuvu icano ificuumoco

¹⁰ Moocaani nihicuno mooniji. Jaamo idaasuno moonicafeteji cijigai azufrema iicaneri Moocaani toomominaa imefeenevi, bu Corderobadi iicaabo imefeenevi icano.

¹¹ Jaano diitoco idaasuno omoonino aimuufai icaji fahiijivaro ufucuro finiratino fucuhachuta, cujehachuta icano jaguisisuratino diito inihicuuboco, bu ihijico icano acahacisumoco, bu imomo oovoco agaayicimoco icano.

¹² Jilli iicaneguiiha Moocaanita iicacuumo, diibo atajibanoco omoonimo, bu Jesuco jeevesutimo iicamo icano jaabicima iicaqui.

¹³ Jaanaa guubuuhi niquejefañoti: Jinooco caatini, noonoro uco ununoco: Jisumiti imicani icajimo Aivojibo Cristo imiyaavogomo iguijeveme.

J̄hi tolli, noobo Moocaani Gaija: idudicamaajeti jaguisijimo, bu imino omoonihicanoti gaajaveechujimo icano.

Basuta Ujusicunoco Mihicinicibadi Moocaani Niinofucu Naniji Iimifimoco Imino Imooniqui, Jaanoti Iimitifimoco Imitino Imooniqui Icano.

¹⁴ Jaadi emeciubo atyimeuhi aimuufai seseeneque. Jaanohalliri giciniubo saafi miyaminaafi seemenebadi jeevaabo. Jaabo ichaahimiga oroogaco inigaihallivi javuciniuhi, bu meeyuhu sijevahuco gaayiciniuboco.

¹⁵ Jaanaa templojafañoti saafi Moocaani toomominaafi inuui. Jaaboro sefano nuuhi oono aimuufaihalleri igiciniuboco: Dimeeyuhuri quiticibo basuta noovataco d̄icicu tufucu mihicacuui. Jino jiinije basuta noova tifaicuui, nooboro.

¹⁶ Jaaneguiiha aimuufaihalleri igiciniubo imeeyuhuco jiinjehallidi iguiyiciuboro jiinije basuta noovataco icuihi.

¹⁷ Jaanobuunati bu sifi Moocaani toomominaafi inuui niquejefaño iicaja templojafañoti, tolliro bu ihusefaño sijevahu meeyuhu icahuma.

¹⁸ Jaanaaca bu sifi Moocaani toomominaafi Moocaani jeecevobujejaagoti saauhi cijigaihalleri mityama iicaabo. Jaaboro imeeyuhu sijevahuma iicauboco sefano nuuhi: Disijeva meeyuhuri quiticibo d̄ici jiinije baacuco oono icivucuunoco, nooboro.

¹⁹ Jaanegui diibo imeeyuhuco jiinjehallidi iguiyiciuboro icuihi jiinije baacuco. Jaaboro ajashutiba Moocaani sifira nitibafaño gañuui imahamicafetequi.

²⁰ Jaanoco cuumiti buhigovi mahamicafutuui. Jaano initibafañoti t̄ijoho ucuuno trescientos kilometrohachuta ifutuui fahigovavi, bu ifaicuva ifutuui caballomi ujulleecinimo iijhachuta icano. Miyaminaa t̄ijoho eneejiruno baacutofaihuviro oovicicafutuui.

15

Niino Imiti Iicajino.

¹ Jaadi bu siino atyimeuhi niquejefaño #fuvusuuno jabafiranoco. Jaanou sahuse juugahuseti miimisiici id̄ino Moocaani toomominaa iticovoocivi niino idaasuno omoonijinoma iicaumo. Jaamo imivusui Moocaani sifirataco.

² Tolliro bu atyimeuhi muuai vidriobadi jeevano cijigaima icano foovono sinaagonovi #fuvusunoco. Jaanojiniri julleleecinimo Moocaani aaciuno iharpanoma johono ñihicuuboco, bu ihijico icano iguiinonimoro, bu diibo momo oovotaco agaayicutimo.

³ Jaamo masivahicauhi Moocaani jeecevominaafi Moise masijico, bu Corderobadi iicaabo masijico icano jilli noomoro:

Aivo ajashutino, olli jeevatino paryi ijoho edeetavono Aivoj̄bo Moocaani sihidi imityaabo. Jaano diica aivo t̄iquevehi, bu aivo miyaano icano, ijoho jiinije miyaminaa Aivoj̄bo idiicaabo.

⁴ ¿M̄ijoho bu ico, Aivoj̄bo, ñihicugotimo icajirahi? Paryi famooro ico cahacisuji. M̄iro ijoho id̄iboro imihinivat̄ibo. Jaamaño fanoojiinije miyaminaa asaamoro ico imeji, aivo ijoho imino omoonino aatyimecafotomaño, noomoro.

⁵ Jaanobuunati emeciubo atyimeuhi niquejefañoti temploja iimimañoma iicauja afaayacafutuunoco. Tomañovi taj̄iba guisibabujecico ificuhicau-maño.

⁶ Jaamaño iimimañoti inuumo diito sahuse juugahuseti miimisiici id̄ino Moocaani toomominaa Moocaani idaasuno omoonijinoma iticovoocivi

iicaumo. Jaamo imichehujе, aricuchehujе, mihinivatichehujefaño jiciniumo. Jaamo oro niivigaimеeheneri ifeeyijenehallidi siyiyiciniuhi.

⁷ Jaamoco igueenemehejedimo iicaumoti saafi aciuhi iticovoocivi oro guirihillunoco. Jaanofaño Moocaani fahijivaro iicaabo sifira gahaficinoma.

⁸ Jaasumiro iimimaño onoomaño aimuufairi gahafuuhi Moocaani sihidi eeevano, bu mityati icano asaauno. Jahigo mihaiñooba jicafutuujitirahi oono sahuse juugahuseti miimisiici icano iicaumo Moocaani toomominaa iticovoocivi Moocaani idaasuno omoonijinoco asatyumo toonoco omooniumo imivuutinohachuta.

16

Moocaani Sifira Guirihilluno Aamitaditi Jjibogono.

¹ Jaanaa guubuui templojafaño iicano iimimañoti Moocaani toomominaa sahuse juugahuseti miimisiici idino iicaumoco sefano unuunoco: Mofoomoro jinijehallivi mutucaruto toono sihidi eeevano Moocaani sifira iguirihillunofaño iicanoco, noonoro.

² Jaaneguiha diitoti saafi ticoniuihi jinijehallivi iguirihillufaño iicaunoco utucaruubo. Jaaneri paryi miyaminaa oono ñihicuubo oovotaco agaayicumoco, bu ihijico iimumoco icano fiivuuno idicuno cinisino sihidi aivonoono.

³ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco muuaiñoofaño tucaruuhi. Jaaneri inifaihuno chuumuhi tjjohobadi minifutuuihi. Jaaneri paryi tumuuijefaño iicaumo chuumuuihi.

⁴ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco tehinohallivi, pisirigañohallivi icano tucaruuhi. Jaaneri inifaihuno tjjohoti minifutuuihi.

⁵ Jaanaa guubuui diiboro unuunoco: Aivojibo Moocaani, ijoho aivo imino omoonifiibo, idiimiibo icano. Jaabo idiicaabo, bu idiicaubo icano.

⁶ Miñiro diito ñidiro iicaumoco, bu dijibogoco ihimaumoco icano itijohoco agañoimoro guijeniuihi. Jaamaño ijoho jisumi diitoco tjjohoco diisuihi tolli diito imogomaño, nooboro.

⁷ Jaanaaca bu guubuui saafi Moocaani jeevivobuje iicauhigoti unuunoco: Jii, Aivojibo Moocaani sihidi mityama idiicaabo, miyaanohalliti imino moonihi, nooboro.

⁸ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco nihibahallivi tucaruuhi. Jaaboro inihibaco mityaco aciubo miyaminaaco ihaiguucuri ijigasuihi.

⁹ Jaaneri paryi miyaminaaco ñihicuuno jigasubo. Jaarunofaño iimitico jeevesutimo, bu Moocaanico imutimo icano; jilliro diibediti idicunoono iimaumo toono ñihicuunoono imitihallivi mityama iicaubediti.

¹⁰ Jaano allivioobo iguirihillufaño iicaunoco oono ñihicuubo aivoji ica-gahallivi tucaruuhi. Jaaneri diibo aivoji jinije cvonoguiino minifutuuihi. Jaanaa miyaminaa aavovomoro cuhufono imicicifotomoro ma-jaabicinicibadiro diito inehejebanoco jimicamaahicauhi.

¹¹ Jaarumo iimitico jeevesutimo omoonimoro Moocaani niquejefaño iicaubediti imitinoono iimauihi icinisiino, bu aivono icanohalliti.

¹² Jaano allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco sihidi eeevamuuai Eufrate onoomuuaifaño tucaruuhi. Jaaneri tumuuai figatyuihi jhhaiti iminifetequi tojiri aamijjaagoti jinije aivojito isaaqui.

¹³ Jaadi atyimeuihi dragon iijifañoti, bu ñihicuubo iijifañoti, bu jihovo iimaaminaafi iijifañoti icano inuumoco, miimisiici, saafi idimova iimitino gajami jacucugamibadi jeevamoco.

¹⁴ Jaamo diitou iji gajjami sihidi ejeevanehejeque omoonihicaumo, bu jiinjeminaa aivojitoco iigaiyicituumo Moocaani sihidi ejeevaaboma ihamo-casiqui.

¹⁵ Jaanegui mehesicini uujoho gaajaciratino saaji nanivaminaafi asaanicibadi. Imicani icajiibo ifico imino imibachuubo gaachehuco imibachunicibadi. Jaabo icigatiibo iicanicibadi teemejiibo. Jaabo nucufeguecujitibo sicaibo iicaabo iicanicibadi.

¹⁶ Jaamo diito imitino gajjami aivojitoco igaiyicihuhi hebreomi iijiri Ar-magedon onoomañovi.

¹⁷ Jaanobuunati niinoobo iguirihillufañõ iicaunoco tucaruuhi sicaisituvi. Jaanaa niquejefañõ iicaja iimimañõti Moocaani aivoji icagati sefano unuuno guubuvusuuhi: Fine imivocafutucuuno, noonoro.

¹⁸ Jaasumiro sihidi namebauno, bu jiinije ñihicuno guubuvusuuhi, bu si-hidi sisiimi icauhi icano. Jaaneri sihidi sefano jiinije maryibauhi jiinjehalliri miyaminaa iicanoti amaryibahicauno janaanivivi.

¹⁹ Jaaneri sihidi ejeevacuumi dujavavuuhi feenedi minooci, sano idino. Tolliro bu jiinije miyaminaa cuumino callajanamaaiuhi icano. Jaadi bu Moocaani sihidi ejeevacuumi Babilonia cuumiti esafutuuhi. Tuucuumico isifirafaihuco ifayisuqui tuucuumijaago isifiratuuboro agalluufaihuco.

²⁰ Jaaneri bu ifachugaiño, bu ifabaino icano buuhicauno.

²¹ Tolliro bu miyaminaahallivi niquejefañõti guisibanobadi ejeevano aifuuhi. Jaanaa saba boci cuarenta kilodino icauhi. Jaanohalliti miyaminaa Moocaanico: Imitinoo, nuuhi jihishitineri diitoco idaasuno omoonunohalliti.

17

Sihidi Ejeevano Ajevaminaagoco Ahaamino.

¹ Jaanaa tajaago saaubo oono Moocaani toomominaa sifira guirihillunoma iicaumoti saafi. Jaaboro uco nuuhi: Juu disaa, ico ifusuqui oono sihidi ejeevano ajevaminaago muuaiñohalliri igicinigoco ahaaminoco, nooboro.

² Miñõ jiinjeminaa aivojito diigoma imitino icahicahi. Jaaneri jiinjehalliri iicamo diigo ajevafaihuri guiriicavehicahi.

³ Jaanobuunati Moocaani Gaija uco ifusuunofañõdi Moocaani toomominaafi uco sicaihigovi satyuuhi. Jahigo atyimeuhi gaigooco ñihicuubo tifaibohalliri gicinigoco. Jaabo ñihicuubohalli sihidi caatiniciniuno Moocaaniditi idicuno ononeheje, bu jaabo nigaino sahuse juugahuseti miyici idino, bu fahuseecidino iinicuno icano.

⁴ Jaago diigo diibohalliri igicinigo jiciniuhi tifaiba iicachehuri, bu atyivachehuco icano. Jaago imibaiquimaaiciniuhi orori, bu iminoono guisiyineri, bu perlari icano. Jaago gaayiciniuhi oro guirihilluco #dicuneneri, bu ihajeva idicuri icano gatyuuci icahilluco.

⁵ Jaago imecuri caatiniciniuno itihino momo: Sihidi ejeevano Babilonia cuumi ajevaminaa seeji, bu paryi jiinjehalliri iicano #dicunoono seeji icano, onoono.

⁶ Jaadi uujoho gaajacihuhi diigo Moocaanita iicamo tijeheri, bu Jesu miyaabo iicanoco ijibeguehicaumo tijeheri icano imo imo iicagoro guiri-icavocinigoco. Jaanoco aatyimeuboro sihidi jabafiituuhi.

⁷ Jaaneguiha Moocaani toomominaafi uco nuuhi: ¿Collihidaabafiitehi? Ico uujoho gaajasuji oono itihino diigoco adaatyimene milli eneejirunoco, bu ñihicuubo sahuse juugahuseti miyici idino, bu fahuseeci iinicuno iicaabo diigoco ifiseebeti icano.

⁸ Diibo ñihicuuboco adaatyimeebe johono iicahinño. Jaaruubo jisumi chahacuhi. Jaaruubo siino ñihicuhojifañoti saajiibo ifnicujihigovi efeejino imegavi. Jaaneri jiinjehalliri iicamo jiinije ifivuunotiro fiivohaamefaño imomono achahamo sihidiro jabafiteji oono ñihicuubo iicahinño, achahacuubo, siino asaadi.

⁹ Jimañeri onoonoco gaajama iicamo gaajaji: Miño oono inigaino, sahuse juugahuseti mibaici idino ifabaino iicanoco eneejiruno: Tobajehalliri diigo igicinibajediti.

¹⁰ Jaayijere bu sahuse juugahuseti miimisiici idino aivojito iicamediti eneejiruno. Jaamoti sahusedimo finicuuhi. Jaanoti saafi jino icahi. Jaanoti saafihiica gasetihi. Jaaruubo agasedi gueenene icajitihhi.

¹¹ Jaabo oono ñihicuubo iicahinño, achahacuuruubo diitobuunati asajiibo aivojiboti iicaqui. Jaaboma ochodimo minifetejimo. Jaabo bu diito sahuse juugahuseti miimisiici idino iicaumooboro. Jaadi feejiibo ifnicujihigovi.

¹² Jaanoti bu fahuseecidino iinicunoco adaatyimene fahuseecidimo aivojito iicajimoco onoono. Jaamo tajjibatihiica. Jaarumo sano nihiba oovoti aivoji iijico gaayicijimo sano oono ñihicuuboma.

¹³ Jaamo diito aivojito sabadi ihimaamoro imitya, bu ihaivoji iicanoco oono ñihicuuboco acijimo.

¹⁴ Jaamoro Corderobadi iicaaboma amocasijimo. Jaarumoco Corderobadi iicaabo guinoniji, miño diibo aivojito Aivojibo, bu tajjibaminaa Tajjibaminaafi icano iicamaño. Jaaboma iicamoco Moocaani ocoovauboro icuhi. Jaamo diiboco jeevesutimo icahi, nooboro.

¹⁵ Jaadi bu siino uco nuubo: Johono muuaiñooco ajevaminaago tumuuaijehalliri gicinigoco adatyimemuuaije oono cuumino miyaminaa, bu fanoohiiji miyaminaa, bu jiinjeminanaa icano.

¹⁶ Jaabadiro bu oono ñihicuubo nigainohallivi fahuseecidino iinicunoco adaatyimene ajevaminagoco ijihavenere sicaigoco jeevesujimo, bu tolliro diigo uucunoco uduumoro diigoco cijigaifaño jigasujimo icano.

¹⁷ Miño Moocaani diito jeebifaño ficuji diibo iimogobadi diito imooniqui. Jaamaño sabadiro ihimaamoro ihaivoji iijico ñihicuuboco acijimo Moocaani unuuno imivocafotonohachuta.

¹⁸ Jaanoti bu gaigoooco adaatyimene oono sihidi ejevacuumi jiinije miyaminaa aivojitoco atajjibahicacuumiti onoono, nooboro.

18

Babilonia Cuumi Ifnijino.

¹ Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi sihidi mityama icaabo niquejefañoti iniituunoco. Jaabo seseene jiinijeque achicuhi iharicuri.

² Jaabo sefano nuuhi: Acutucuuno, acutucuuno sihidi ejevacuumi Babilonia cuumi ijimi ijanotiro fiivutucuuno, bu fanoohimiti gajami ijanorucu, bu faaboho jooi agahafomo hidicufimo, bu ijihchufimo icamo ijanurucu icano.

³ Miño paryi jiinjeminanaa tuucuumi ajevafaño imo imo icahicahi, bu jiinjeminanaa aivojito diigoma ihajevari imitineheje icahicahi, bu jiinije naajeminanaa tuucuumi imiti naajeteque omoonimoro sihidiro nihibamivahicahi icano, nooboro.

⁴ Jaadi siino guubuuhi niquejefañoti unuunoco: Amihai tatya mihi camo tuucuumiti mihiino tuucuumi imitifañodi mihicadino, bu tuucuumico idasuno omoonijino amihaiivi ifetedino.

⁵ M̄ro tuucuumi imiti ajashutino jiniyeti niquejevi #futucuuhi. Jaaneri Moocaani diigo imitico esafutucuuhi.

⁶ Jaanegui diigoco mahaci oono saatohoco diigo aacihicabadiro buuna. Bu diigoco majaadu oono diigo omoonuno allinoocivi. Bu oono diigo sitaaco iimitino eheetavehicano janaanivivi meheetavo diiguedi.

⁷ Sihidiro aivono, idaasuno icano diigoco momooni oono diigo sihidi mitya mitya icahicagoro, sihidi imitico iimogogoro omoonihicano ticovovi icano. M̄ro diigo ijeebifañodi neehicahi: Jino uujoho aivojigobadi icahi, bu uujoho fibaijigo iicatimaño idaasuno icajitihini, noogoro.

⁸ Jaamaño safucudiro diigoco idaasuno omoonijino ihallivi gaseji: gujeve, bu idaasu, bu ajeba, bu cijigairi jigasucafetejigo icano. M̄ro jishitibo Moocaani diigohallivi jilli neehi.

⁹ Jaaneri jinijeminaa aivojito diigoma iicahicamo, bu imitico sihidi imeguehicamo icano ataacasimoro sihidi diigueri idaasuveji diigo ijigano aimuufaico aatyimemere.

¹⁰ Jaamoro diigoco idaasuno omoonino ñihicuti tehesino iicahigoti neejimo: ¡Ay! Idaasucani diicahi, ijoho Babilonia cuumi iguiraacuumi, sihidi edeevacuumi. Dihallivi sano goovanogayico idaasuno omoonino gasehi, noomoro.

¹¹ Bu tolliro jinije naajeminaa tuucuumico #daasuvomoro taacasiji diito inaaajeteque isivanoco mihaiñooba anaajecuujiñeri.

¹² Jaano diito naajetene: oroneheje, plataneheje, bu oovosino guisiyineheje, perlaneheje, bu iiminoono gaachehuboogano, sedaboogano, aatyivaneheje, bu tifaiba iicaneheje icano, bu tolliro fanoova imohono afacinoono, bu marfilneheje, bu iimino imohono, bu bronceneheje, jigaiñoneheje, bu ucuhufono guisibano marmol ononeheje,

¹³ bu canelaneheje naajete, bu afacinoono, maaniguujino, mirraneheje, facicifaihuno, vinofaihuno, diribano, bu harinaguujino, bu ñaavaneheje, bu tolliro asiminaajeteneheje, ovejami, caballomi, bu carrono, bu miyaminaa jijovotehejeque icano.

¹⁴ Jaamoro tuucuumico neejimo: Ijoho sihidi idimeguehicano chahacuhi, bu fahijivaro chahacuujino sihidi dibusumije, dihovosineheje icano, noomoro.

¹⁵ Paryi jinehejeque tuucuumico anaajemere sihidi inihibamivahicamo tehesinotiro iicajimo tuucuumico idaasuno omoonino ñihicuti, ihidaasuri ataamoro neeji:

¹⁶ ¡Ay! Idaasucani sihidi ejeevacuumi icahi. M̄ro gaigo imichehujefaño, itifaiba iicachehujefaño, aatyivachehujefaño icano jicinigo, bu orori, imino guisiyineri, perlari icano imibachucinigobadi jeevauhi.

¹⁷ Jaano ajashutino busumije milli goovanogayifinihi, noomoro.

Jaabadiro bu paryi cijigaimeenene aivojito bu togajeri #gomo, bu togaje dudicamaajeminaa, bu paryi muuaiñoofaño ududicamaimeheje icano tehesinoro julleecamaaji.

¹⁸ Jaamoro tuucuumi ijigano aimuufaico aatyimene idaasuri coovadiivejimo: ¿Cuucuumi aivo jicuumi ivibadi iicacuumi chahahi? noomoro

¹⁹ inigainohallivi jininoco gavaracuuji #daasuvomoro, taacasimoro gaibacasiji: ¡Ay! Idaasucani sihidi ejeevacuumi icahi. M̄ro tuucuumi busumijeri paryi muuaifaño icijigaimeenenema iicamo sihidi nihibamivahicahi. Jaacuumi milli goovanogayifinihi, noomoro.

²⁰ Jaarunofaño amihai niquejefaño iicamo tuucuumico mihimoba, bu amihai Moocaani minisuminaa bu mihimoba, bu paryi Moocaani ijico

mijibeguehicamo, bu diibota mihicamo icano. Miïro tuucuumico tolli omoonineri amihaiño jaadaco Moocaani icihî, nooboro.

²¹ Jaanaaca Moocaani toomominaafi sihidi jeevaabo guisibatyigabaco gañiyiciuhi machuta cahasutaguisibatyigababadi iicabaco. Jaaboro muuaifaño gañihuhi, jilli nooboro: Jilli gañicafetejicuumi baavi sihidi ejevavacuumi Babilonia cuumi. Jaacuumi siino ufucuro atyimeracujitihî.

²² Bu ufucuro dijihaiñoafaño arpa, bu siru, miriicuno icano guubuvusucujitihî, bu fanoodudicamaajeminaa, bu machutaaco ahasuno guubuvusucujitihî icano,

²³ bu ico achicinihicano cijigaimecuno ifuvusucujitihî, bu ufucuro ivi guubuvusucujitino taabava jibaimo masino icano, dinaajeminaa sihidi ejevamo paryi jinije miyaminaaco dihapichuneri abañihicaumaño.

²⁴ Miïro tuucuumifaño Moocaani iijico ijibeguehicaumo tijohoco agañouno atyimecafetehî, bu tolli Moocaanita iicamo tijoho, bu paryi jinijehallivi agaicaauhicamo tijoho icano, nooboro.

19

¹ Jaanobuunati niquejefañoti sefano sihidi miyaminaa unuunoco guubu-
uhi:

¡Aleluya! Itaajasu, iimi, imitya icano paryi Moocaanino.

² Miïro diibo imino miyaanoro emeeciïboro dugaacufihî. Miïro sihidi ejev-
vano ajevaminaago jinijeminaaco ihajevari imihinigoco, toono jaadaco
acicuubo. Ijeecivominaa tijohoco agañouno jaadaco icicuubo, noomoro.

³ Jaadi siino sefano nuumo: ¡Aleluya! Diigoco ijigasuno aimuufai suufenitino
aimuujî, noomoro.

⁴ Jaadi bu veinticuatrodimos quillahuto iicamo, bu igueenemehejedimo
iicamo icano jinijehallivi ajavucamaaiumoro Moocaani ihaivoji icagahalliri
iicaaboco imuumoro neehicauhi: ¡Fine! ¡Aleluya! noomoro.

⁵ Jaanaaca Moocaani aivoji icagajaagoti unuunoco guubuuhî: Moocaanico
mihimo paryi amihai diibo jeecivominaa, diiboco mihiguimo mequehefi-
imo, bu munumefimo icano, noomoro.

Corderobadi Icaabo Jibaimo Iicajino.

⁶ Tolli guubuuhî sihidi miyaminaa ihimaabadi iicamo, sefano
guubuvusuuhî guisino uguubuvusunicibadi iicamo, bu sefano sisiimi
igiriribanicibadi icano, jilli neehicauhi:

¡Aleluya! Aivojibo Moocaani sihidi mityama iicaabo atajibacumaño.

⁷ Masii imono mihicamoro imo imo miicaqui. Jaamoro diiboco maca-
hacisuqui. Miïro jino Corderobadi iicaabo taabava jibaimo iicajino gasecu-
uhi, bu mogai iicajigo imibaivucuuhî.

⁸ Jaagoco iimino gaachehu, mihinivatichehu, aricuchehufaño jihacucuumo,
noomoro.

Jaano toono iimichehufaño jihacuno onono Moocaanita iicamo
mihinivatimo iicanoco eneejiruno.

⁹ Jaadi uco Moocaani toomominaafi nuuhi: Jinooco bu caatini: Imicani ica-
jimo Corderobadi iicaabo taabava jibaimojaagovi ucuuhuvamo, nooboro.

Jaadi bu uco siino nuubo: Jino Moocaani iiji aivo miyaano iicamo, nooboro.

¹⁰ Jaanegui uujoho diiboguiino memuvuuhî diiboco imequi.
Jaarunaa uco nuubo: Tolli moonidino uujoho, bu tolli Moocaani
jeecivominaafi ijoho idiicabadiro, bu dinahabomi Jesu jibogoco suufenitimo
ijibeguehicamobadiro icano. Jaanegui Moocaanico diimo, nooboro.

Miïro toono Jesu jibogoco jibogomo Moocaani iimaa jibogominaa.

Eseene Caballohalliri Iicaabo.

¹¹ Jaadi atyimeuhi niqueje faayicinunoco. Jaanofañoti inuubo sesebe caballo. Jaabohalliri iicaubo momou Abañtatibo, Miyaabo icano. Jaabo imino atajibahicaaboro miyaano iimitinoco iguiinoniqui minaaco eheetavefiibo.

¹² Jaabo aallino cijigaiguihunobadi jeevauhi, bu inigaihallivi sihidi chaahimigano icauhi, bu imomo caatinicinuhi. Jaamomoco idiboro diibo gaajauhi.

¹³ Bu jaabo tijohori jeesucinichehufañ jicinuhi. Jaabo momou Moocaani Iimaa.

¹⁴ Jaabo dojicuti fuumo niqueje amocasiminaa imichehujе, mihinivatichehujе, sesechehujefañ jicucucunimo. Jaamo bu tolliro seseefiimo caballomihalliri icaumo.*

¹⁵ Jaabo iijifañoti sijevaga niisuga inoocinuhi. Togari jiiijeminaaco iguiinoniqui. Jaaboro tajibajiibo jigaiñohiri iicanicibadi. Jaaboro aamijiibo oono baacufaihuco ihiciqui itihairi iquicunicibadi. Jaaboro diitoco Moocaani imityaabo idaasuno mooniji.

¹⁶ Jaabo idihallivi igaachehuti caatinicinuono aivojito Aivojibo, bu tajibaminaa Aivojibo icano onoomomo.

¹⁷ Jaadi bu atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi nihibahalliri julleeciniboco. Jaabo sefano coovadiivuhi paryi joomi asimiquijejuinodi agahafomoco: Masaa. Jaamoro mihigaivova ajashutino Moocaani machutajaagovi.

¹⁸ Jaamo aivojito uucunoco, amocasiminaa aivojito uucunoco, bu esefafiimo uucunoco, bu caballomi uucunoco, bu diitohalliri iicahicamo uucunoco miyaamo uucunoco, bu jiovoto uucunoco bu unumefiimo uucunoco, bu equehefiimo uucunoco icano muduuva, nooboro.

¹⁹ Jaadi atyimeuhi inihicuuboco, bu tolliro jiiijeminaa aivojito ihamocasiminaama igaivuumoro oono eseseene caballohalliri iicaaboma, bu diibo amocasiminaama icano imoonicasiqui asaumoco.

²⁰ Jaadi inihicuuboco, bu jihovo iimaaminaafico icano sano agaayicuboro sisibo. Jaabo diibo jihovo iimaaminaafi inihicuubo imegavi jabafiranehejeque omoonihicaubo. Tonehejefenedi diibo jihovo iimaaminaafi miyaminaaco banihicauhi oono inihicuubo oovotaco agaayicumoco, bu jaamoro diibo ijico iimumoco icano. Jaamisico gañuboro buheemisico cijigai jicooba azufrema ijigabafañ.

²¹ Jaanoti diitisi yoto guijencafutuuhi oono eseseene caballohalliri iicaubo iijifañoti niisuga inoocinugari. Jaamo uucuneri paryi animi sihidiro tuvauhi.

20*Mil Año Ticovovi Imino Iicajino.*

¹ Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi ihusefano inihicuhoji llave, bu jigaiñehityigaba icanoma niquejefañoti niituuboco.

² Jaaboro dragonco agaayicuboro tohiri sisuhi. Jaaboco sijicijeo jiiinimo, iji, Satanas iicaaboco mil año ticovovi ficuubo.

³ Jaaboro diiboco inihicuhojifañ agañuboro ihallivi maaninuhi. Jaaboro tuhuga imega igaaataco ficuuhi siino miyaminaaco banicuutibo iicaqui mil año ticovovi. Jaadi mil año afatyonobuunati siino sinaayucafetejiibo. Jaaruubo guenenene icajitibo.

* **19:14** Griego ijiri noono: Jaaboro diitoco iisujiibo Moocaani imityaabo sifira aivofaihuco.

⁴ Jaanobuunati atyimeuhi sihidi aivoji icagano iicanoco. Jaanohalliri giciniumo itajibaqui mityaco agaayiciumo. Tolliro bu atyimeuhi johono Moocaani ijico Jesucristofañodi ijibeguehicaunohalliti inigainoco iquitiumo jeebinoco. Jaamo diito inihicuuboco, bu ihijico icano imuutahi. Tolliro bu diibo oovotaco ficusuutimo ihimecuti, bu ihuseti icano. Jaamo ubuheeteumoro Cristoma mil año ticovovi tajibauhi.

⁵ Jaano toono iticonio buheete iicajino. Jaanoti saatocho uchuumucuumo buheeteutahi. Jari toono mil año afatyonobuunati buheetejimo.

⁶ Imicani icamo Moocanidiro iicamo Jesu buheetebuunati iticonio buheetefañodi iicajimo. Jaamohallivi allivio guiyeve imityama chahaji, diitoco cijigaifaño agañijirunoma. Jilliro ivi Moocaani Cristo iicamisi sacerdotemitiro icajimo. Jaamoro diiboma mil año ticovovi tajibajimo.

⁷ Jaano toono mil año afatyonobuunati Satanas siino sinaayucafeteji inihicuhojifañoti.

⁸ Jaadi feejiibo paryi jinijeminaaco ibañiqui. Jaaboro Magog cuumi, bu Gog cuumi icano iyotoma bañitejiibo. Jaaboro tuucuumici amocasiminaa ajashutimo muuaiño jiniyaiyihaiñobadi iicamoco igaiycijiibo minaguuiha.

⁹ Jaadi saajimo jinijejinibacidi. Jaamoro Moocanita iicacuumico, Moocaani agaiycuumico, Jerusale cuumico cabaacujimo. Jaarumohallivi Moocaani cijigaico agalluuno paryi diitoco jigasuji.

¹⁰ Jaanoti iji diitoco abañuboco gañijiibo cijigai azufrema ijigano jicoobafaño; oono inihicuubo, bu jihovo iimaaminaafi icamisico agañubafaño. Jahigo idaasuno aivono moonicafetejimo fahijivaro cuujehachuta, fucuhachuta icano.

Sihidi Ejevano Eseseene Aivoji Icaga.

¹¹ Jaadi atyimeuhi sihidi jeevano seseene aivoji icagaco, bu togahalliri igiciniuboco icano. Jaabo imefeeneti niqueje, jinije icano sano finuhi atyimeratino. Jaamaño diito iicaujirumaño atyimerautahi.

¹² Jaadi atyimeuhi paryi iguijevehicaumo unumefimo, bu equehefimo icano sahigo Moocaani imefeenevi julleleecinimoco. Jaadi faayiciumo aameneque, tolliro bu sihaame fiivohaameque icano. Jaadi uchuumucuumo jaaducafutuuhi omoonihicaunoco toohaamejefaño iicaubadi.

¹³ Jaasumi iguijeveumo teehinofaño, bu muuaiñofaño icano buheeteuhi. Jaabadiro bu famoro iguijeveumo jeebino buheeteuhi guijeveminaa iicahicaumañoti. Jaamoco paryi jaaducafutuuhi omoonihicaunehejeque emeeçiboro.

¹⁴ Jaadi guiyeve, bu guijeveminaa iicahicaumaño icano gañicafutuuhi cijigai jicoobafaño. Jaaba toba cijigai jicooba allivio guiyeve iicano.

¹⁵ Jahigo bu tolliro gañicafutuumo fiivo aamefaño imomono acaatinirautimo icano.

21

Bohono Niqueje, Bu Bohono Jinije Icano.

¹ Jaanobuunati atyimeuhi bohono niquejeque, bu bohono jinijeque icano. Miïro iticonio niqueje, bu iticonio jinije icano ifinicuumaño, bu tolliro muuaiño chahacuuhi icano.

² Uujoho Jua, atyimeuhi iimino cuumi, bohono Jerusale cuumi niquejefañoti Moocaani imefeeneti iniituucuumico. Jaacuumi imino imibachuciniuhi gaigo itajevaqui iimibaiquimaainicibadi.

³ Jaanaaca niquejefañoti sefano unuunoco guubuui: Meeci, jino Moocaani miyaminaafeeneri jisumi iicacuunoco. Jaabo diitoma icajiibo.

Jaanoi diiteji diibo cuumiminaa icano. Jaabo Moocaani diitoma icaji diito Caaniti iicaqui icano.

⁴ Jaamo taafirafaihunoco Moocaani filluji. Jaadi siino guijeve chahacuuji, bu taafira chahacuuji, bu idasuhiica, bu aivehicano chahacuuji, eedeene achahacuuji maño, noonoro.

⁵ Jaanaaca ihaivoji icagahalliri igiciniubo nuuhi: Meeci, paryi uujoho bonehejeque eetavehi, nooboro.

Jaadi bu nuubo: Caatini, jino aivo miyahiji aivo miyaano icano, nooboro.

⁶ Jaadi bu uco siino nuubo: Fine, imivocafutucuuno. Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano, oono A, Z icano icabadi iicaabo. Jaabo uujoho adufirari iicaaboco pisirigai nifaihu fiivoco aacifaihuti isuuji jaadusuratino.

⁷ Bu mityano iicamo paryi toonoco gaayiciji oono caani busumijeque illi agaayicinicibadi. Jaamo Caaniji uujoho. Jaanoti diiteji taseeme icano.

⁸ Jaanoti inihicuguehicamoco, bu imiyaaveguehicatimoco, bu fanoova imitiminaaco, bu agaicaaufihicamoco, bu gaigoomima imitinoono iicahicamoco, bu apichunoco ihiimaahicamoco, bu jihovo caani ijimico ejeecivehicamoco, bu paryi abanifihicamoco icano ganijimo cijigaima azufre ijigano jicoobafaño. Jino allivio guijeve iicajino, nooboro.

Bohono Jerusale Cuumi.

⁹ Jaanaaca Moocaani toomominaafi sahuse juugahuseti miimisiici idimo niinoono Moocaani sifira guirihillunoma iicaumoti saafi tajaa asaaboro uco nuuhi: Juu disaa ico Corderobadi iicaabo taaba iicagoco ifusuqui, nooboro.

¹⁰ Jaano toono uco Moocaani Gaija ifusuunofaño atymeuhi Moocaani toomominaafi uco caamovobai guiraabai nijequevi asatyuboro ifusuuhi iimino cuumi sihidi ejeevacuumi, Jerusale cuumi niquejefañoti Moocaani imefeenetiniitucuumico.

¹¹ Jaacuumi seseene achiciniuhi Moocaani aricuri. Jaano iharicu ifuvusuuhi imino guisiba aricubadi, jaspe guisiba aricu imino oonogoonovi ifuvusunicibadi.

¹² Jaacuumihallidi kuhufono guisiri meegueciniuno ajashutino caamovono. Jaanoti icauno fahuseeci motihaiti mihugaaci idino. Jaahugaje ticovovi Moocaani toomominaa saafiisa icauhi, bu jaahugajehallivi Israel cuumino fahuseeci motihaiti miicumici idino iicacuumije momono caatiniciniuhi icano.

¹³ Jaano aamijinaagocuumiti icauno mihugaaci, sahuga idino, bu niqueuenaagocuumiti icauno mihugaaci, sahuga idino, bu sanaago gaicujaati mihugaaci, sahuga idino, bu sinaago gaicujaati mihugaaci, sahuga idino icano.

¹⁴ Jaano tuucuumihallidi fahuseeci motihaiti miibaaci idino guisibaneri eetavociniuhi. Jaanohallidi imeegueta icauhi. Jaabaajehallivi Corderobadi iicaabo minisuminaa momono caatiniciniuhi.

¹⁵ Jaabo Moocaani toomominaafi uuma ihiimaahicaubo oro imeima icaubo tuucuumico iheevequi iguhuganoco, bu imeguetaco icano.

¹⁶ Jaacuumi tehesi sanoodinoruu, bu icarecu, bu icaamovo icano sahachutaruu. Jaacuumico Moocaani toomominaafi ihimeiri uhuuvuuno aciui, dos mil doscientos kilometrohachuta. Jaano itehesi, bu caamovi icaamovo, bu icarecu icano samañoviruu icano.

¹⁷ Jaadi bu imeguetaco uhuuvuuno icaamovo aciui sesenta y cuatro metrodino miyaminaa oovoniciyomoneri Moocaani toomominaafi uhuuvuuno.

¹⁸ Jaanaa imeegueta jaspe guisibaneri eetavociniuhi. Jaanoti ifaacuumiu boti orori nicuciniuhi. Jaano vidriobadi mihinivatino ifuvusuuhi.

¹⁹ Jaanoti bu imeegueta tano guisibano fanoova iminoono guisibaneri imibachuciniuhi: Iticoniooba jaspe guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba zafiro onono guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba agata onono guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba esmeralda guisibari imibachuciniuhi;

²⁰ Jaano alliviooba onice guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba corralina guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba crisolito guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba berilo guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba topacio guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba crisoprasa guisibari imibachuciniuhi; jaano alliviooba jacinto guisibari imibachuciniuhi; bu niinooba amatista guisibari imibachuciniuhi icano.

²¹ Jaanoti iguhugano docedino iicano perlanorou. Jaahugaje iticovoociviano sano perlaroro eetavociniuhi. Jaanoti tuucuumifeene jiihai sano ororiro eetavociniuhi, imino vidriobadi foovono onoogoonovi ifuvusuuhi.

²² Jaacuumifaño templojaco atyimeutihi Aivojiiho Moocaani sihidi imityaabo, bu Corderobadi iicaabo icamisico famañoovaviro tuucuumifaño mejeeciveji.

²³ Jahigo cuujeo nihiba, fucuo nihiba icano chahahi Moocaani inamecuri tuucuumico ahachicinimaño, bu Corderobadi iicaabo tuucuumico aachiciniiho iicamaño icano.

²⁴ Jaacuumi seseefañodi jiiinjeminanaa ataajasucafutuumo igueji. Bu jiiinjeminanaa aivojito tuucuumijaago imitya, iboci icanoco satyeji.

²⁵ Jaacuumi guhugano fobocirahicajititahi tahigo fucu achahacujimaño.

²⁶ Jahigo jiiinjeminanaa imityaco, ibocico icano satyeji.

²⁷ Jaanoti mihinivanoba tahigo feejititahi, bu #dicunoonoco, bu bañifiraco icano omoonihicamo tahi feejititahi icano. Jaanoti naha idiimoro Corderobadi iicaabohaame fiivohaamefaño imomono acaatinicinimo feeji.

22

¹ Jaadi bu uco ifusuubo muuai imino inifaihu fiivoco aacimuuaiico. Jaamuuai nifaihu jaacuhi cristalbadiciahi. Moocaani, Corderobadi iicaabo iicamisi aivoji icagati iinoociniuhi cuumifeenedi.

² Jaacuumi iicauji jiihai imiyaji guiraaji. Jaaji guiraaro tumuuaijinicidiro icaji. Jaanojinivi fiivo imohociciahi fanaagovaacijjinivi. Jaahocici faticabavaviro ifanihibava ticovovi noova icahi fanihibavaviro. Jaahocici aamene jiiinjeminanaaco itabuqui iicano.

³ Bu jahigo afaijacinino chahaji. Tuucuumifaño Moocaani, Corderobadi iicaabo iicamisi aivoji icaga icaji. Jaamisico ijeecivominaa imehicaji.

⁴ Jaamo bu diiboco faño ihimeque atyimehicaji, bu diibo momo ihimecunoti icanoma icajimo icano.

⁵ Jahigo fucu chahaji. Jaamaño tuucuumifaño iicamo siino seseequeseucujititahi cijigamecuno seseequese, bu nihiba seseequese icano esucujititahi Aivojiiho Moocaani diitoco ahachicinijimaño. Jahigo diito fahijivaro aivojitoti icaji.

Jesucristo Asajino Fiiticuuhi.

⁶ Jaadi bu uco siino Moocaani toomominaafi nuuhi: Jino aivo miyahiji. Jaanoco aivo mimiyaavogo. Diiboro Aivojiiho Moocaani ihiimaaminaaco, Igaijaco aacifiibo itoomominaafico jino galluuhi ijeecivominaafico ihifusuqui goovano iicajinehejeque.

⁷ Uujoho goovajino asaano, noobo Jesu. Imicani icajiibo jiihaamefaño Moocaani jibogo acaatinicinino onoobadi omoonibo, nooboro.

⁸ Jaabo uujoho Jua jinehejeque guubuui, atyimeuhi icano. Jaadi diibo Moocaani toomominaafi tonehejeque uco ifusuuboguiino memuvuui diiboco imeequi.

⁹ Jaarunofaño uco nuubo: Tolli moonidino. Miuro uujoho Moocaani jeeivominaafi ibadiro, bu oono dinahabomi Moocaani iijico ijibeguehacamobadi, bu paryi oono jihaamefaño acaatinicininoco imiyaaveguehacamobadi icano. Jaanegui Moocaanico dihimo, nooboro.

¹⁰ Tolliro bu uco nuubo: Jino Moocaani jibogo jihaamefaño acaatinicininoco toovono ficuudino. Miuro fiitcuujino toneheje icano.

¹¹ Jaanegui jaafa iimitibo iimitico mooniboro icahi. Jaanoti bu idicuubo jaafa ihidicuunoco mooniboro icahi. Jaanoti bu iimiibo jaafa iiminoco mooniboro icahi. Jaanoti bu Moocaanidiro iicaabo diiboco jeevesutibo iicaqui.

¹² Jihhi goovajino asaano, noobo Jesu. Jaabo uujoho sivaji paryi omoonihicaneheje jaadaco diitoco aaciqui.

¹³ Jaabo uujoho imegaoobo, bu allivoobo icano, bu iticonioobo, bu njequeoobo oono A, Z icano iicabadi iicaabo, nooboro.

¹⁴ Imicani icamo imifiutumoco iimitusucuumo fiivoco aacino imohoti imachuqui, bu iguhugari tuucuumifaño ijicafetequi icano.

¹⁵ Jaanoti idicufimo, bu apichuco ihimaahicamo, bu gaigooma imitinoono iicafifimo, bu sitaaco agaicaaufifimo, bu jihovo ijimico ejeevefimo, bu paryi famooro banfiraco iimogomoro omoonifimo icano buhigoro icaji.

¹⁶ Jaabo uujoho Jesu tatyoominaafico galluui paryi jinehejeque Moocaani iijanominaaco ijibeguequi. Jaabo uujoho David tyadimihai tanoobo, bu iyaachimihaiobo icano. Bu tolliro uujoho aaricuubo cuujetavio meecirigaibadi jeevahi, nooboro.

¹⁷ Jilli Moocaani Gaija, bu Corderobadi iicaabo taaba icano neehi: Disaa.

Bu jaanoco muguubumo monoo: Disaa.

Bu adufirari mihicamo, mahadunoco mihimogomo masaamoro mahaduva. Jino ifinijitino fiivoco ticovono mahaciji jaadusuratino.

¹⁸ Jaabadiro bu jihaamefaño acaatinicinino Moocaani iijico paryi uguubuhicamoco jino uujoho neehi: Cajaatyohacho jihaamefaño ononehejeque janaanici ucuubaryuhachiji, bu diitohallivi Moocaani galluuji isifira idasuno omoonijinoco jihaamefaño enehicacuunoco.

¹⁹ Jaabadiro bu saatoho jihaamefaño Moocaani iiji acaatinicininoti samañoco agañihachiji, diiboco fiivo imoho noovatati icitibocoro imicumifañoti gañiji. Jihaamefaño fiivo imohohallidi, bu imicumihallidi icano fone iimaacuui.

²⁰ Jinehejeque jibogoobo jilli neehi: Jihhi goovajino asaano, nooboro.

Jihhi. ¡Disaa, Aivojibo Jesu!

²¹ Jaafa Mohaivojibo Jesucristo paryi amihaiico imino moonihi. Fine.